TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı
7 Ağustos 2026 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ne, terörsüz Türkiye hedefine, teklifle getirilen düzenlemelere ve teklifin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Ankara Milletvekili İdris Şahin'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, toplantıda canlı yayın yapılmasıyla ilgili kurala ilişkin açıklaması

6.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, aynı saatte Genel Kurulda Adalet Komisyonunun bir kanun teklifinin de görüşülmesine, (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin sonuçları itibarıyla bir af düzenlemesi olmasına, Anayasa'nın 87'nci maddesine ve teklifin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, toplantının Adalet Komisyonu Toplantı Salonu'nda yapılamayacağına ilişkin açıklaması

3.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in toplantının açılışında yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ve toplantı salonuna ilişkin açıklaması

4.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, kendisinin (2/3793) esas sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan, Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili Sezai Temelli, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 350 Milletvekilinin Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3793)

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşülme usulü ve Komisyonun çalışma şekli hakkında görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ADALET KOMİSYONU

6'ncı Toplantı
7 Ağustos 2026 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 15.32'de açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel,

Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ne, terörsüz Türkiye hedefine, teklifle getirilen düzenlemelere ve teklifin görüşülme usulüne,

Ankara Milletvekili İdris Şahin'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,

Toplantıda canlı yayın yapılmasıyla ilgili kurala,

Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Ankara Milletvekili İdris Şahin, aynı saatte Genel Kurulda Adalet Komisyonunun bir kanun teklifinin de görüşülmesine, (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin sonuçları itibarıyla bir af düzenlemesi olmasına, Anayasa'nın 87'nci maddesine ve teklifin görüşülme usulüne,

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun, toplantının Adalet Komisyonu Toplantı Salonu'nda yapılamayacağına,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in toplantının açılışında yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ve toplantı salonuna,

Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş, kendisinin (2/3793) esas sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

(2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşülme usulü ve Komisyonun çalışma şekli hakkında görüşme yapıldı. Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel, teklifin görüşmelerine devam edileceğini belirtti.

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 3 milletvekilinin, Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 1 milletvekilinin, aynı mahiyetteki, (2/3793) esas sayılı Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılmasına ilişkin önergeleri kabul edilmedi.

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 1 milletvekilinin, teklifin Anayasa'ya uygunluğunun, hukuki sonuçlarının ve kamu düzeni üzerindeki etkilerinin ayrıntılı olarak incelenmesi, ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin alınması ve kapsamlı bir değerlendirme raporu hazırlanması amacıyla "Çerçeve Yasa Teklifinin Anayasal Düzen ve Millî Egemenlik İlkeleri Bakımından İncelenmesi Alt Komisyonu" adıyla bir alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesi kabul edilmedi.

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan, Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili Sezai Temelli, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 350 Milletvekilinin Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3793), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya 8 Ağustos 2026 Cumartesi saat 08.54'te son verildi.

7 Ağustos 2026 Cuma
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.32
BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)
SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)
KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)
----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kıymetli Komisyon üyelerimiz...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kıymetli...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Kıymetli Komisyon üyelerimiz...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Başkanım, Komisyon bu salonda yapılamaz, bu salonda olmaz Başkanım, olmaz; fiziken sıhhatli değil!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, değerli arkadaşlar...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, lütfen oturun... Buyurun...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kıymetli Komisyon üyelerimiz, sayın milletvekilleri, kıymetli basın mensupları, kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 16'ncı Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ne, terörsüz Türkiye hedefine, teklifle getirilen düzenlemelere ve teklifin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi 5 Ağustos 2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve aynı tarihte esas komisyon olarak Adalet Komisyonumuza havale edilmiştir. Bu sürecin dikkat çekici bir yönü de Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun ilk toplantısını bundan tam bir yıl önce 5 Ağustos 2025 tarihinde gerçekleştirmiş olmasıdır. Bir yıl önce istişare ve uzlaşı zeminiyle başlayan süreç, bugün kanun teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasıyla yeni ve somut bir aşamaya ulaşmıştır. Huzurdaki teklif Türkiye Cumhuriyeti devletinin millî dayanışmayı güçlendirme, toplumsal bütünleşmeyi kalıcı hâle getirme ve Türkiye Yüzyılı hedeflerine daha güçlü adımlarla ilerleme iradesinin önemli bir göstergesidir. Komisyonumuz bu teklifiyle birlikte yasama tarihimizin en önemli ve en kritik kanun tekliflerinden birini görüşecektir çünkü bu teklif milletimizin kırk yılı aşkın süredir kanayan yarasını hukukun şifalı eliyle sarma iradesinin somut bir tezahürüdür. Bu teklifle kazanımların hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde kalıcı toplumsal barışa dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Bu teklifi ele alırken milletimizin huzurunu, devletimizin güvenliğini ve cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına ilişkin ortak istikametimizi ilgilendiren tarihî bir sorumluluğu yerine getiriyoruz.

Terörsüz Türkiye hedefi dönemsel bir siyasi söylemin veya kısa vadeli bir politikanın değil, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kırk yılı aşkın terörle mücadele tecrübesinden, devlet aklından ve milletimizin huzur ve güvenlik iradesinden beslenen stratejik bir millet ve devlet politikasıdır. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu ortak geçmiş, ortak gelecek vizyonu ve iç cepheyi tahkim etme çağrısı ile Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin sürecin Türkiye Büyük Millet Meclisi zemininde yürütülmesine yönelik iradesi bu yeni dönemin şekillenmesinde belirleyici olmuştur. Terör örgütünün silah bırakma ve kendisini feshetme yönündeki çağrısının ardından Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaklaşık yüzde 95 temsil gücüyle Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu kurulmuş, mesele ilk defa bu ölçüde geniş siyasi katılım ve toplumsal istişare anlayışıyla ele alınmıştır.

Terör yalnızca can kayıplarına neden olan bir güvenlik sorunu değil, aynı zamanda milletimizin ortak geleceğinin önünde duran ağır bir pranga olmuştur. Terörün Türkiye'ye ekonomik maliyetinin 2,3 trilyon doları aştığı bilinmektedir. Terör nedeniyle ülkemizde yaklaşık 2,5 milyon kişilik istihdam kaybı yaşanmış, 123 milyar dolara yaklaşan vergi kaybı oluşmuş, yatırım, üretim ve finansman imkânları ciddi şekilde zarar görmüştür. Terörün Türkiye'ye yıllık ortalama maliyeti 50 milyar doların üzerine çıkmıştır. Bu tablo teklifin yalnızca bir güvenlik meselesi değil, aynı zamanda bir kalkınma ve adalet meselesi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Teröre harcanan kaynakların üretime, yatırıma, eğitime, sağlığa ve teknolojik gelişime yöneltilmesi Türkiye'nin geleceği açısından stratejik bir zorunluluk olmuştur. Ancak bütün maddi kayıpların ötesinde en ağır bedel aziz şehitlerimiz ve kahraman gazilerimiz tarafından ödenmiştir. Bugün ulaştığımız her kazanımın ardında onların fedakârlığı vardır. Bugün terörün ülkemiz üzerindeki etkisinin kalıcı biçimde ortadan kaldırılmasını ve toplumsal bütünleşmenin daha da güçlendirilmesini konuşabiliyorsak bunu canlarını bu vatan için feda eden aziz şehitlerimize, kahraman gazilerimize ve devletimizin hukuk içinde yürüttüğü kararlı mücadeleye borçluyuz.

Terörsüz Türkiye hedefi menzile ulaştığında ülkemiz, canlarımızı yakan ve kaynaklarımızı tüketen bu ağır yükten ebediyen kurtulacaktır. Terörden tamamen arındırılmış bir Türkiye daha güçlü bir ekonomi, daha fazla yatırım, daha yüksek refah, daha sağlam bir toplumsal huzur ve uluslararası alanda daha etkin bir Türkiye anlamına gelmektedir. İnanıyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında ortaya

koyacağımız ortak irade, millî birlik ve beraberliğimizi daha da güçlendirecek, terörsüz Türkiye hedefini sağlam bir hukuki zemine kavuşturacak ve cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında daha güçlü, daha huzurlu ve daha müreffeh bir Türkiye'nin inşasına önemli katkılar sağlayacaktır.

Değerli milletvekilleri, bugün içinde bulunduğumuz coğrafya son yılların en karmaşık ve en kırılgan güvenlik ortamlarından birini yaşamaktadır. İsrail'in Filistin'de sürdürdüğü soykırımın yol açtığı ağır insani tablo, bölgesel çatışmaların yayılma riski, vekâlet savaşları, enerji arz güvenliğine yönelik tehditler, düzensiz göç hareketleri ve küresel ekonomik kırılganlıklar güvenliğin artık yalnızca askerî tedbirlerle sağlanamayacağını; güçlü bir iç cepheyi, toplumsal dayanışmayı ve millî birliği zorunlu kıldığını açıkça ortaya koymaktadır. Böylesine büyük bir dönüşüm döneminde ülkelerin gücü artık yalnızca sahip oldukları doğal kaynaklarla veya maddi imkânlarla ölçülmemektedir. Asıl güç, birbirine kenetlenmiş bir milletin varlığıdır. Hiç kimsenin kökeni, kültürü veya hayat hikâyesi bu milletin ortak geleceğine katkı sunmasının önünde bir engel değildir. Hepimiz aynı bayrağın altında, aynı hukukun güvencesinde ve aynı cumhuriyetin çatısı altında geleceğimizi birlikte kuruyoruz. Türkiye Cumhuriyeti tarihinden aldığı güç, köklü devlet geleneği, demokratik kurumları, genç ve dinamik nüfusu, üretim kabiliyeti ve stratejik konumuyla bu yeni dönemin de en güçlü aktörlerinden biridir.

Şimdi, önümüzde daha büyük bir hedef bulunmaktadır; bu potansiyeli, toplumsal dayanışmamızı daha da güçlendirerek geleceğe taşımak. İnsanımızın enerjisini çatışmaya değil üretime yöneltmek; gençlerimizin hayallerini korkuyla değil bilgiyle, emekli ve başarıyla büyütmek ve her bir vatandaşımızın kendisini bu büyük yürüyüşün eşit, onurlu ve vazgeçilmez bir parçası olarak hissetmesini sağlamak. Çünkü, güçlü devlet yalnızca sınırlarını koruyan devlet değildir, güçlü devlet vatandaşına güven veren, adalet duygusunu güçlendiren, farklılıkları ortak bir aidiyet etrafında buluşturan ve geleceğe dair umut üretebilen devlettir; bizim devlet ve medeniyet anlayışımızın temelinde de bu yaklaşım vardır.

Kıymetli milletvekilleri, terörsüz Türkiye aynı zamanda terörsüz bölge idealinin de en güçlü teminatıdır. İç huzurunu ve güvenliğini kalıcı hâle getirmiş, terörün gölgesinden arınmış bir Türkiye bölgesinde barışın, istikrarın ve iş birliğinin lokomotifi olarak bölgesel güvenlik mimarisinin inşasında çok daha etkin bir rol üstlenecektir. Bugün bölgemizin ihtiyacı yeni çatışma alanları değil, ülkelerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı gösterildiği, terör örgütlerinin ve vekâlet yapılarının hareket alanı bulamadığı, bölge ülkelerinin huzur ve güven içinde geleceğe bakabildiği yeni bir istikrar iklimidir; terörsüz bölge hedefi tam da böyle bir geleceğin inşasına yönelik güçlü bir iradeyi ifade etmektedir. Türkiye'nin terörü kalıcı biçimde gündeminden çıkarması bu bakımdan yalnızca ülkemiz açısından değil, içinde bulunduğumuz geniş coğrafya açısından da yeni bir dönemin kapısını aralayacaktır çünkü Türkiye'nin güvenliği ile bölgenin güvenliği, Türkiye'nin istikrarı ile bölgenin istikrarı birbirinden ayrı düşünülemez. Türkiye'de güçlenen huzur ve güven ortamı sınırlarımızın ötesinde de barış ve istikrarı besleyecek bir etki oluşturacaktır dolayısıyla, terörsüz bölge, yalnızca bir güvenlik hedefi değil aynı zamanda bir kalkınma, istikrar ve ortak gelecek vizyonudur. Bu vizyonun merkezinde ise güçlü, istikrarlı ve kendi içinde kenetlenmiş bir Türkiye bulunmaktadır. Türkiye tarihî birikimi, ekonomik ve diplomatik kapasitesi, güçlü savunma altyapısı ve bölge halklarıyla sahip olduğu köklü bağlarla terörün ve çatışmaların değil barışın, iş birliğinin ve ortak refahın belirlediği bir bölge, bölgesel geleceğin inşasında öncü rol üstlenecek kudrete sahiptir.

Kıymetli milletvekilleri, yaklaşık bin yıl önce Ahlat'ta, Malazgirt'te açılan kapı farklı kökenlerin, kültürlerin ve hayatların ortak bir medeniyet tasavvurunda buluşmasının da başlangıcı olmuştur. O günden bugüne nice devletler kurulmuş, nice zorluklar aşılmış, nice sınavlar verilmiştir ancak değişmeyen bir hakikat vardır: Bu topraklarda kaderler ayrışmamış, birleşmiştir; sevinçler de acılar da zaferler de ortak olmuştur. Millet olma iradesi her dönemde bu ortak hafızadan güç almıştır. Çanakkale'de can veren kahramanlarımız, geldikleri şehri değil uğruna mücadele ettikleri vatanı düşünmüşlerdir. Sultan Alparslan'dan Sultan Sencer'e, Nureddin Zengi'den Salâhaddin Eyyubîye uzanan büyük devlet ve medeniyet öncülerinin ortak mirası adaletin, kardeşliğin, dayanışmanın ve birlikte yaşama iradesinin en güçlü sembollerindendir. Bu teklifin ruhunda da büyük mücadelelerde aynı safta duran ve Türkiye'yi oluşturan Türk'ün, Kürt'ün, Arap'ın, Laz'ın, Çerkez'in, Abaza'nın ve diğer tüm bileşenlerin kardeşliği vardır. Bu ruh ortak tarihimizin, ortak kaderimizin ve ortak geleceğimizin hukuk diliyle yeniden tahkim edilmesidir. Malazgirt'ten Çanakkale'ye, Çanakkale'den Millî Mücadele'ye, oradan cumhuriyete ve Türkiye Yüzyılı hedeflerine uzanan bu yürüyüş fedakârlığın, dayanışmanın ve millet olma şuurunun yürüyüşüdür. Hedefimiz nettir: Burada ezelden başlayan tarihî yürüyüşümüz bugün de aynı kararlılıkla devam etmektedir. Bu yürüyüşün istikameti bellidir, daha güçlü bir demokrasi, daha güçlü bir hukuk devleti, daha sağlam bir toplumsal dayanışma, daha müreffeh bir ekonomi, daha huzurlu bir toplum ve geleceğine daha büyük bir güvenle bakan Türkiye çünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük gücü yalnızca sahip olduğu maddi imkânlar değil, birbirine inanan, birbirine güvenen ve ortak geleceğine birlikte yürüyen aziz milletimizdir. Nitekim huzurdaki kanun teklifini siyasi parti grupları veya şahısları adına imzalayan ve destekleyen milletvekillerimiz de bu güçlü inanç doğrultusunda tarihî bir sorumluluk bilinciyle hareket etmiştir. Yasa teklifi 360'tan fazla milletvekilinin imzasıyla Genel Kurula sunulmuştur. Kendileri bu tarihî sorumluluktan kaçmamış ve ortak geleceğimiz için önemli bir eşiğin aşılması bakımından ellerini taşın altına koymuşlardır. Bu durum güçlü siyasi iradeyi ve ortak uzlaşı mesajını taşıması bağlamında Meclis tarihinde bir ilki teşkil etmektedir. Toplumsal rızanın inşası ve siyasi sahiplenmeyle yeni bir toplumsal mutabakat oluşmuştur. Edirne'den Hakkâri'ye yükselen ortak ses şudur: Evlatlarımız değil, silahlar toprağa gömülsün; ayrılık değil, kardeşlik kazansın; nefret değil, ortak geleceğimiz büyüsün. Öyle bir gelecek ki hiçbir annenin yüreği evlat acısıyla dağlanmasın, hiçbir çocuk terörün gölgesinde büyümesin, gençlerimiz korkunun değil, ilmin, emeğin ve umudun peşinden yürüsün çünkü bu toprakların gerçek sesi, ayrılığın değil kardeşliğin; gerçek mayası, çatışmanın değil dayanışmanın mayasıdır. Zira milletimizin karakteri en zor zamanlarda birbirinden uzaklaşmak değil, birbirine daha güçlü şekilde kenetlenmektir.

Kıymetli milletvekilleri, huzurdaki kanun teklifi, aynı zamanda bugün Adalet Komisyonu olarak ele aldığımız kanun teklifi Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun ortaya koyduğu ortak aklı ve Türkiye modelini hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde normatif bir zemine kavuşturmaktadır. Şimdi ise bu ortak iradenin kanun teklifine nasıl yansıdığını ben de kısaca belirtmek istiyorum. Huzurdaki kanun teklifi, bazı soruşturma ve kovuşturma süreçleriyle kesinleşmiş mahkûmiyet hükümlerinin infazına ilişkin belirli şartlara bağlı istisnai ve geçici hukuki mekanizmalar öngörmektedir. Her şeyden önce ifade etmek gerekir ki ceza ve infaz politikalarının belirlenmesi, Anayasa'mızın çizdiği sınırlar içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdir yetkisi kapsamındadır. Toplumsal ihtiyaçlar, kamu yararı ve millî güvenliğin gerektirdiği durumlarda ceza adalet sistemine ilişkin yeni düzenlemeler yapılması yasama organının anayasal yetkisidir; bugün görüştüğümüz kanun teklifi de bu anayasal yetkinin hukuk devleti ilkesi çerçevesinde kullanılmasının somut bir örneğini oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, teklife ilişkin dört temel hususun özellikle altını çizmek istiyorum: Birincisi, bu teklif bir af düzenlemesi değildir. Mahkûmiyet hükümlerini ortadan kaldıran, suçların hukuki niteliğini değiştiren veya ceza sorumluluğunu kaldıran bir düzenleme söz konusu değildir. Devam eden soruşturma ve kovuşturmalar ile kesinleşmiş mahkûmiyet hükümleri bütün hukuki sonuçlarıyla varlığını korumaktadır.

İkincisi, bu teklif kişiye özgü bir düzenleme değildir. Teklifte öngörülen mekanizmalar kişisel değerlendirmelere değil, kanunda açıkça belirlenen objektif şartlara, somut olgulara ve yetkili makamların kararlarına dayanmaktadır.

Üçüncüsü, teklif geçici ve müstakil niteliktedir. Belirli bir amaca ve sürece özgülenmiş olup kapsamı açıkça belirlenmiş, yorum yoluyla genişletilmeye kapalı istisnai hükümler içermektedir.

Dördüncüsü, kanunda öngörülen mekanizmaların işletilmesi sıkı bir başlangıç şartına bağlanmıştır. Bu şart Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu raporunda ortaya konulan kritik eşikle bire bir örtüşmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu tarihî sürecin oluşmasında Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu güçlü liderlik ve terörsüz Türkiye vizyonu belirleyici olmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin millî birlik ve kardeşlik hukukunu esas alan yaklaşımı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'un sürece sağladığı katkılar bu tarihî sürecin siyasi ve kurumsal zeminini güçlendirmiştir. Bu vesileyle, Sayın Cumhurbaşkanımıza, Sayın Devlet Bahçeli'ye, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımıza, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda görev alan milletvekillerimize, katkı sunan tüm kurum ve kuruluşlarımıza, güvenlik birimlerimize, akademisyenlerimize, hukukçularımıza, sendikalarımıza, sivil toplum kuruluşlarımıza ve şehit, gazi temsilcilerimize şükranlarımı sunuyorum. Aziz şehitlerimizi rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyor, kahraman gazilerimize sağlık, afiyet ve hayırlı ömürler diliyorum. Şehitlerimizin bizlere emanet ettiği bu aziz vatana, cumhuriyetimize, millî birlik ve beraberliğimize, hukuk devletimize ve ortak geleceğimize aynı kararlılık ve aynı sorumluluk bilinciyle sahip çıkmaya devam edeceğimizi bir kez daha ifade ediyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, çalışmalarımızı hukuk devleti ilkesine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına ve demokratik müzakere kültürüne yakışır bir anlayışla yürüteceğimize inanıyorum. Teklifi, uygulamada tereddüt doğurmayacak nitelikte bir kanun metni ortaya koymak amacıyla madde madde, gerektiğinde kelime kelime değerlendireceğiz. Bununla birlikte, aziz milletimizin bu sürece ilişkin beklentisinin ve önümüzde duran tarihî sorumluluğun da daima bilincinde olacağız. İnanıyorum ki yapıcı eleştiriler ve iyi niyetli öneriler teklifi daha güçlü ve daha isabetli hâle getirecektir çünkü bütün farklılıklarımızın üzerinde birleşeceğimiz temel hakikat şudur: Artık, terörü tamamen geride bırakmalı, tarihin çöplüğüne atmalıyız. Temennimiz, Adalet Komisyonumuzun çalışmaları sonunda ortaya çıkacak metnin mümkün olan en geniş uzlaşmanın, ortak sorumluluk bilincinin ve millî iradenin güçlü bir tezahürü olmasıdır. Bu düşüncelerle, Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin ülkemiz, milletimiz ve demokrasimiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugünkü toplantımızda önce teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere teklifin ilk imza sahiplerine söz vereceğim. Ardından varsa Anayasa'ya aykırılık önergelerini ve tekliflerin birleştirilerek görüşülmesine ilişkin önergeleri işleme alacağım. Daha sonra teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçerek istem sırasına göre söz talep eden Komisyon üyelerimize söz vereceğim ve diğer milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından maddeleri üzerindeki görüşmelere geçeceğiz.

Şimdi, teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - ...teklifin ilk imza sahiplerinden İstanbul Milletvekili Sayın Abdulhamit Gül'e veriyorum.

Buyurun Sayın Gül.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teklif sahiplerine geçmeden önce usul tartışması...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, böyle olmaz, hayır, biz usul tartışması açıyoruz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Hayır, kabul etmiyorum. Geçen de aynısını yaptınız, kesinlikle kabul etmiyorum, usul var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli... Şu anda...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Siz burada sözcülük yaptınız Başkanım, olmaz. Biz de konuşacağız, olmaz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Önce bizi dinleyeceksin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İtirazınız ne Sayın Şahin?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Usul, usul... Ben konuşacağım usulde.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bir saniye...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İtirazınız ne, itirazınız ne?

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, aynı saatte Genel Kurulda Adalet Komisyonunun bir kanun teklifinin de görüşülmesine, (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin sonuçları itibarıyla bir af düzenlemesi olmasına, Anayasa'nın 87'nci maddesine ve teklifin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bakın Sayın Başkan, geçtiğimiz suça sürüklenen çocuklara ilişkin kanun teklifinin görüşmelerinde de ifade ettik. Öncelikle usule binaen... Bakın, Genel Kurulda Adalet Komisyonuna ait suça sürüklenen çocuklara dair kanunun görüşmeleri var. Siz aynı tarihler ve aynı saatler dilimi içerisinde Adalet Komisyonuna gündem dayatıyorsunuz. Elbette ki gündemi belirleme yetkiniz var, buna itirazımız yok ama bu yol, yol değil dedik. Geçtiğimiz toplantıda da bunu ifade ettik ve dedik ki: İç Tüzük'e göre bu yaptığınız uygun değil. Siz de dediniz ki: "İç Tüzük 63 son derece açık, Genel Kuruldaki usul ne ise Komisyonda da bu usul uygulanır." Şimdi, Adalet Komisyonunun bir kanun teklifi görüşülürken tekrardan siz Adalet Komisyonuna iş yükü yüklüyorsunuz, birincisi bu.

İkincisi, biraz önce ifade ettiğiniz husus, dediniz ki: "Bu bir af düzenlemesi değil." Bakınız, son derece net Sayın Başkan; bu, sonuçları itibarıyla bir af düzenlemesi. Nasıl sonuçları itibarıyla bir af düzenlemesi? Şarta bağlı bir genel af. Niye? Memnu hakların iadesi de dâhil olmak üzere siz İnfaz Yasası'nda bir kısım düzenlemeler yapıyorsunuz ki buna siz "Şarta bağlı af." diyemezsiniz. Anayasa 87 son derece açık ve net.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ama usul tartışmasında esasa giriyorsunuz şu an. Teklifin esasını konuşuyorsunuz şu an, usul tartışması değil.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Usul diyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, usul tartışması mı açmak istiyorsunuz? Talebiniz nedir, onu söyleyin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Talebim şu: Şimdi, siz Komisyon Başkanı olarak bizim geçmiş dönemdeki itirazlarımıza rağmen gündeme aldınız, görüşüyorsunuz. Bu görüşme usulünü neye göre yapacaksınız? Anayasa 87 diyor ki: "Genel af veya özel af türü bir düzenleme varsa bundaki nisap özel nitelikteki bir nisaptır." Buradaki toplantıda alacağınız kararı siz salt çoğunlukla mı alacaksınız, nitelikli çoğunlukla mı alacaksınız, ben bunu öğrenmek istiyorum. Şimdi, bu hususta, Komisyon üyeleri arasında oylama yapmadan siz teklif sahiplerine söz vererek bu teklifin içeriğini soramazsınız. Usul esasa mukaddemdir, önce usuli işlemleri gerçekleştirin, hangi usulü tatbik edeceğinizi biz Komisyon üyeleri olarak bilelim, ona göre hareket edelim Sayın Başkan. Şimdi size bu konudaki tutumunuzu oylamaya sunmanızı tavsiye ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Ankara Milletvekili İdris Şahin'in yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, geçen sefer de sizlere aynı şeyi söyledim. Şu anda teklif sahibi Sayın Abdulhamit Gül'e söz veriyorum. Usul tartışmasını Sayın Abdulhamit Gül'ün ve teklifin imza sahiplerinin sözlerinden sonra açacağım.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Peki, niye o zaman 63'ü okumuyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ardından da varsa Anayasa'ya aykırılık tartışmasını yapacağız. Usulü belirteyim.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Önce teklif sahibi değil... Burada söylediğiniz bizim hangi usule...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Burada geçen sefer de aynısını yaptınız, geçen sefer de size aynı şeyi söyledim. Usul tartışmasını teklif sahibi...

(Gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye... Bir dakika...

Sayın Şahin, bakın, geçen geçen sefer de aynısını yaptınız, geçen sefer de usul tartışmasını açtık.

Şimdi ben Sayın Gül'e söz veriyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teklif sahibini dinlemeden bu usul...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, ben de konuşacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Gül'ü ve teklif sahiplerini dinledikten sonra sizlere söz vereceğim.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, ben de Komisyon üyesiyim. O, Komisyon üyesi, konuştu, ben de konuşacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, usul tartışmasını teklif sahipleri konuştuktan sonra açacağım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Efendim, İdris Bey konuştu, ben de konuşacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, talebinizi söyleyin Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Benim talebim mi olacak Sayın Başkan?

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Usul tartışması...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, size söz vereceğim.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, toplantının Adalet Komisyonu Toplantı Salonu'nda yapılamayacağına ilişkin açıklaması

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bu Mecliste hayvan haklarıyla ilgili komisyon büyük salonda yapıldı. "Madde 1, ben girerken söyledim size." diye konuşmaya girdiniz. Bu salonda bu toplantı yapılmaz. Bu toplantının yapılabilmesi için bu salonu bir değiştirin önce. Türk milleti bu kanunu bekliyor. Kendiniz diyorsunuz "2,3 trilyon dolar kârımız olacak..." Bu parayı cebinden çıkaran bu millet bu salonda bu kanunu niye dinleyemeyecek?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır canım, siz de kapatıp gidiyorsunuz.

İkinci konu, biz önerge veremiyoruz Başkanım. Bakın elimdeki önergelere, ben geçemiyorum. Bu salonda bu toplantı olmaz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Verirsiniz, önergeleri de verirsiniz, konuşmalarınızı da yaparsınız.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Veremiyoruz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, grup salonunda yapın. Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, tamam, notumu aldım, buyurun devam edin.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Komisyon üyeleri sekiz saat ayakta mı kalacak?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Şu an buradayız, değişemeyiz...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yani burada ayakta olan Komisyon üyeleri var. Bunun bu kadar kapalı görüşülmesinin anlamı ne?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Kapalı değil ya.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, gidelim grup salonunda herkes otursun. Ya, sıkıldım!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ayakta mı görüşülecek? Milletvekilleriniz ayakta ya.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Gerçekten işi olmayan çıkarılsın.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İşten kastınız ne? Milletvekili değil miyiz, iş ne demek ya!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bakın, Başkanım, siz açılış konuşmanızda her zaman burada propaganda yaptınız. Kanunun metnini "post" edin, sonra kapatın geçin, olur mu bu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, salonla ilgili...
RIDVAN UZ (Çanakkale) - Bakın, sizin milletvekilleriniz de ayakta Sayın Başkanım.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - "Hava dağılsın." diyor...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Başkanım, millet burada ter döküyor.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri, salonla ilgili daha önceki kanun çalışmalarında da bu konular gündeme geldi.
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bu daha öncekilere benzemiyor, özel ya!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ve diğer salonlarla ilgili... Buradaki -oturma- sandalye sayısıyla örneğin, Plan ve Bütçe Salonu'ndaki oturma sandalye sayısı aynı. İmkânlarımız...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, Tören Salonu var.
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Tören Salonu'nda yapın!
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tören Salonu var!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tören Salonu...
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Bu kanunu getirdiğiniz Komisyon orada toplanmadı mı?
ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Burası yeterli ya.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, şimdi...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ve biz dilekçe verdik yani!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekillerim, bu konu daha önce başka kanun tekliflerimizde de gündeme gelmişti .
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Daha öncekilerle kıyaslayamazsınız.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Her kanun teklifi çok önemli.
RIDVAN UZ (Çanakkale) - Biz İliç'te geçtik oraya Sayın Başkanım.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Diğer...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bizden başka öteki komisyonlar yaptı orada, bir biz yapamıyoruz, Adalet Komisyonu yapamıyor Tören Salonu'nda. Her komisyon yaptı orada; İliç Komisyonu da yaptı, hayvan hakları komisyonu da yaptı.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya, Başkanım, bu teklifi getiren Komisyon...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, Tören Salonu talebiniz olmuş ama Tören Salonu komisyon toplantıları için ayrılmış bir salon değildir.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - E, teklifi getiren komisyon orada çalıştı Başkanım!
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Teklifi getiren komisyon orada toplandı!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Orada her ne kadar diğer...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ya, Millî Dayanışma da orada toplandı!
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Millî Dayanışma niye toplandı orada!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biliyorum, biliyorum; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Teklifi getiren komisyon orada toplandı.
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - O da komisyon, Millî Dayanışma da komisyon; niye orada toplandı?
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, müsaadenizle...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Özel nitelikli bir komisyondu.
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - E, tamam, bu da onun kanunu diye açıklama yapıyorsunuz.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, biz...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Onun kanunu olarak düzenleme...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri, bir saniye...
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, açılış konuşmasında...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri... Sayın Poyraz...
UĞUR POYRAZ (Antalya) - ...bu Komisyonun ve bu kanunun çok önemli olduğunu ifade ettiniz.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz...
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ben sizin beyanınızdan yola çıkarak...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, bir saniye, izin verin.
Bu arada yeni katılan arkadaşlarımıza hoş geldiniz demek istiyorum, Sayın Poyraz da onlardan biri.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hoş bulduk...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hiç hoş gelmedik, kapılarda...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, konuşma taleplerinizi alacağım ama şimdi, salonla ilgili Sayın Olgun'un dediği, bizim şu anda yaptığımız tamamen İç Tüzük'ümüze uygun. Daha önce yapmış olduğumuz kanun tekliflerini yine bu salonda yaptık.
RIDVAN UZ (Çanakkale) - Bunu reva görüyorsanız...
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ayakta mı görüşeceğiz? Milletvekilleri ayakta ya!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biliyorum ama biz ihtisas komisyonuyuz, o yüzden...
RIDVAN UZ (Çanakkale) - Hayır, sizin kendi vekilleriniz de ayakta.
MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU (İstanbul) - Biz memnunuz.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, İç Tüzük aykırılığından bahsetmiyorum.
ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - İç Tüzük'e aykırılık yok ki zaten burada.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, ben talebinizi alayım.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şu mikrofonu açabilir miyiz acaba?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Açtım mikrofonunuzu.
Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in toplantının açılışında yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ve toplantı salonuna ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum.
Değerli Başkanım, kanuna ilişkin ya da sürece ilişkin bütün akışı anlatan ve bu kanuna katkı sağladığını beyan ettiklerinize teşekkürle dolu içerikli bir konuşma yaptınız. Bu konuşmada da bu kanuna, bu kanunun olası sonuçlarına ilişkin büyük beklentilerinizi ifade ettiniz. Dolayısıyla, bu kadar önem verdiğiniz, on dokuz aydır yürütülen... Ki teşekkürünüzde Sayın Cumhurbaşkanına, Sayın Devlet Bahçeli'ye, sivil toplum örgütlerine, kurum ve kuruluşlara teşekkür etmişken ve de sanıyorum İmralı'daki terör hükümlüsü Abdullah Öcalan'a da reçetesi ve yöntemi açısından teşekkürü eksik bıraktınız.
ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Çarpıtmayın ya, hiç alakası yok!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, talebiniz varsa söyleyin.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, bakın...
(AK PARTİ milletvekillerinin laf atmaları)
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Özür dilerim...
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Arkasında durun getirdiğinizin.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, talebiniz varsa söyleyin.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu Komisyon bu kadar kritik...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz...
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu Komisyon bu kadar kritik bir kanunu görüşeceği zaman bu kadar insan...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İmralı'ya gidip direktif aldılar ya, niye gocunuyorsun!
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bakın, Sayın Başkanım...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Direkt gidip direktif aldı ya, bizden önce Apo gördü ya bu kanunu, niye gocunuyorsun! Sen de ondan sonra imzaladın!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, bir saniye...
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, milletvekillerinin tamamı şu an sıcaktan nefes alamıyor, milletvekillerinin tamamı sıcaktan nefes alamıyor.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, anladım talebinizi.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Burada İç Tüzük'e aykırılık...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, anladım talebinizi, bırakın da değerlendirmeyi yapayım.
Teşekkür ediyorum.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Buyurun.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri, bu salonda çok önemli kanun tekliflerini görüştük, sabahlara kadar çalıştık...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Olabilir, bu en önemlisi.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - ...ve buradaki bütün milletvekillerimiz bu fedakârlığı yaptı. Şimdi, şunu belirtmek istiyorum...
Buyurun Sayın Poyraz, oturun, lütfen; buyurun, oturun.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - "Değerlendirme yapacağız." dediniz...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, buyurun, oturun.
İç Tüzük'ümüzde Komisyon görüşmelerinin belli bir salonda yapılmasını talep etme hakkı tanıyan bir hüküm yok, toplantının yapıldığı yer görüşmelerin usulüne uygunluğuna etkili bir şart olarak da düzenlenmemiş.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ama sizin takdir hakkınız var.
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Siz takdir edeceksiniz.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu sebeplerle görüşmelerimize çağrımızda belirtilen bu salonda devam edeceğiz.
Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan, Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili Sezai Temelli,

Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 350 Milletvekilinin Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3793) [1]

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi sözü Sayın Gül'e veriyorum.

Sayın Gül, buyurun.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Takdir hakkınız var Başkanım yani vicdanınıza güveniyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Gül, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, çok değerli misafirler, basın mensupları, kurumların çok değerli temsilcileri; ülkemizin ve milletimizin geleceğini prangalardan kurtaracak, toplumsal huzurumuzu ve millî birliğimizi tahkim edecek Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ni görüşmek üzere bir aradayız.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Koltuğu korumak için mi?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Kanun teklifimiz hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Koltuk koruma yasası.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teklifimizin ülkemiz için hayırlara vesile olmasını; Türkiye'nin huzuru, güvenliği, refahı ve müreffeh yarınları için bir fırsat penceresi açmasını diliyorum.

Sözlerimin başında, aziz vatanımız uğruna fedayıcan eden aziz şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Gazilerimize, tüm güvenlik güçlerimize, güvenlik kuvvetlerimize de şükranlarımı sunuyorum. Bugün yastığa huzur içerisinde baş koyuyorsak onların aziz fedakârlıkları sayesindedir. Biz biliyoruz ki terörsüz Türkiye şehit ve gazilerimizin eseridir.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hakaret etmeyin şehitlerimize ya!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bizim mücadelemiz onların emanetini sonuna kadar muhafaza etmektir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O yüzden katillerini affedelim...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Ortak acılarımızı ortak bir umuda dönüştürürken şehitlerimizin aziz hatırasını her zaman baş tacı ederek, gazilerimizin kardeşlik iradesini millî bütünlüğümüzün sarsılmaz teminatı olarak koruyacağız.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ayaklar altına alarak...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Değerli milletvekilleri, bugün önemli bir kanunu ve süreci konuşuyoruz. Terörsüz Türkiye'yle yüz yıllık cumhuriyetimizin yarım asrına pranga vuran terörün ortadan kalktığı bir süreci inşa ediyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Pranga vuranları ödüllendirerek.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - On yıllardır ülkemizin enerjisini ve kaynaklarını sömüren...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Unutmadık hendeği.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - ...kalkınma ufkumuzu daraltan terör vesayeti bugün bütünüyle tasfiye edilme aşamasına gelmiştir. Terör ve silahlı şiddet sadece canlarımıza kastetmemiş, aynı zamanda demokratik işleyişi, sivil toplumu ve yerel kalkınmamızı sekteye uğratmıştır. Bu yasayla silahlar susacak, demokrasi ve adalet güçlenecektir.

Bu süreç bir pazarlık ya da al ver sürecinin neticesinde ortaya çıkmamıştır.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Nasıl değil ya? Pazarlık işte!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Toplumumuzun tamamen beklentisiyle başlatılmıştır.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Niye habire İmralı'ya...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Silahların sustuğu bir sürecin akabinde bölgemizde de huzurun teminatı elbette Türkiye olacaktır.

Değerli arkadaşlar, kıymetli milletvekilleri; Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'miz 5 Ağustos Çarşamba günü Meclis Başkanlığımıza sunulmuştur. Özellikle belirtmek isterim ki kanun teklifimizi 367 milletvekili arkadaşımız imzalamıştır.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Torunlara miras...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - 367 milletvekili arkadaşımız millî dayanışma için, toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesi için çok önemli bir kanuna destekle yazılı olarak imza atmışlardır. Teklife atılan imza sayısı ve imza sahiplerinin siyasi parti gruplarına dağılımı dikkate alındığında Türk demokrasi tarihinde ve Türk Parlamento tarihinde görülmemiş bir tarihî mutabakatın, siyasal mutabakatın olduğunu ortaya koymaktadır. Bu noktada imza veren her arkadaşımıza, her milletvekili arkadaşımıza teşekkür ediyorum. Milliyetçi Hareket Partisi Grubuna, DEM PARTİ Grubuna, CHP Grubuna, YENİ YOL Grubundan imza veren arkadaşlarımıza, HÜDA PAR'a, Demokratik Sol Parti'ye -bugün verdiği destekle 367 oldu- Demokratik Bölgeler Partisine ve bağımsız milletvekili arkadaşlarımıza hassaten teşekkür ediyoruz. Yine, Komisyonda müzakeresine başladığımız bu çalışmada, Genel Kurulda ve diğer süreçlerde de teklifimize destek, öneri ve eleştirileriyle katkıda bulunacak tüm milletvekili arkadaşlarımıza da şimdiden çok teşekkür ediyorum.

Bizler bugün burada sadece bir kanun teklifi için bir araya gelmedik. Bu Gazi Meclis millî iradenin tecelligâhıdır. Bu Meclis bin yıllık kardeşliğimizin, kader birliğimizin ve ortak geleceğimizin sesidir, tecelligâhıdır. İnşallah alacağımız kararlarla Türkiye'nin yeni yüzyılında daha güçlü kapıları açacak bir anahtar olacaktır.

Değerli milletvekilleri, tarih cesur adımlarla ve sarsılmaz bir iradeyle yazılır. Bugün ulaştığımız bu tarihî aşama 26 Ağustos 2024 tarihinde Ahlat'ta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın vurguladığı iç cephemizi tahkimle başlamıştır. Akabinde devletimizin bekası, milletimizin huzuru için gösterdiği güçlü liderlikle şekillenmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın en başından beri vermiş olduğu güçlü destek bu süreci sarsılmaz bir devlet vizyonu hâline getirmiştir.

Yine bu tarihî sürecin kapısını aralayan Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin 22 Ekim 2024 tarihinde bu yüce çatı altında yaptığı tarihî çağrıyı da hatırlatmak istiyorum.

---

1. (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teröristi çağırdı gerçekten!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Bahçeli'nin kucaklayıcı bir irfanı temsil ettiğini gösteren bu cesur ve net duruşu tarihimizin önemli dönüm noktalarından biri olmuştur. Sürecin oldukça geniş bir mutabakatla bu noktaya gelmesine önemli katkılar sağlayan Gazi Meclisimizin Başkanı Sayın Profesör Doktor Numan Kurtulmuş'a da teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca, bu sürece katkıda bulunan tüm siyasi partilerin genel başkanlarına, temsilcilerine, tüm milletvekili arkadaşlarımıza ve emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, terörsüz Türkiye, bir millet mutabakatıdır, Türkiye'ye özgüdür ve millîdir, bir Türkiye modelidir. Siyaset kurumu tarihimizde ilk kez bu kadar güçlü bir inisiyatif alarak çözümün adresinin meşru zemin olan Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğunu göstermiştir. Gazi Meclisimizin sürecin bizzat arkasında olması, toplumsal güveni teyit eden ve güçlendiren en önemli faktörlerden biridir. Sayın Meclis Başkanımızın Başkanlığında kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu millî iradenin gözetiminde kurumsal sahiplenmenin en üst düzeyde devreye girdiği tarihî bir istişare organı olmuştur. Bu Komisyon, siyasi partilerimizin Meclisteki temsil oranlarıyla son derece uyumlu, çoğulcu ve kapsayıcı bir yapıyla teşekkül etmiştir. Toplam 51 üyeden oluşan Komisyonumuz Meclisimizin yüzde 95'ini aşan güçlü bir temsile sahip olmuştur. İlk toplantısını 5 Ağustos 2025'te yapan Komisyonumuz toplam 21 toplantı yapmış ve buraya hem bakanlarımız hem sivil toplum kuruluşu temsilcileri, baro temsilcileri ve buraya yine önceki dönem Meclis Başkanlarımız, Diyarbakır Anneleri, Cumartesi Anneleri, Barış Anneleri yüreklerinde acılarıyla barış taleplerini, kendi gönüllerinden geçen tüm duygularını bu masaya taşımışlardır. Herkes dinlenmiş, 137 kişi toplamda dinlenmiştir. Bu Komisyon şeffaf bir şekilde milletimizin denetimi, gözetimi altında, tutanakları da açık bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Ortak akıl ve asgari müşterekleri artıran, kıymeti de haiz bir şekilde çalışmasını sürdürmüştür.

İşte, bugün konuştuğumuz bu kanun teklifi, esasen o gün Komisyonda çerçevesi çizilen, belirlenen bir çerçeve kanun mahiyetindedir. Bugün teklif ettiğimiz kanun, sadece bir grubun, bir Cumhur İttifakı'nın ya da bir partinin değil doğrudan doğruya milletimizin teklifidir. Bu teklif devlet aklı ile millet vicdanını buluşturan bir ortak aklın ürünüdür, bir Türkiye mutabakatıdır. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Raporu 18 Şubat 2026 tarihinde de 47 kabul, 2 ret ve 1 çekimser oyla kabul edilmiştir, güçlü bir destekle kabul edilmiştir. Raporun belirlemiş olduğu yani milletin temsilcilerinin çerçevesini çizdiği bir mantıkla, anlayışla hazırlanan bir kanunu bugün değerlendiriyoruz. Elbette görüşleriniz, önerileriniz eksikleriyle, ilaveleriyle, düzeltmeleriyle bugün müzakereye açıyoruz, birazdan biz ilk imza sahipleri olarak görüşümüzü söyledikten sonra, sizlerin her türlü kıymetli görüşleriyle bunu müzakere yapacağız, not alacağız ve her türlü değerlendirmeleri de birlikte yapacağız.

Toplumsal rızanın inşası demokrasinin vazgeçilmez temel unsurudur, aradığımız şey de toplumsal rızadır değerli arkadaşlar. Toplumsal rızanın inşası ve siyasi sahiplenmeyle yeni bir toplumsal mutabakatın oluştuğunu bugün söyleyebiliriz. Bu mutabakat ülkemizde güven ve umut ikliminin sağlamlaşmasını temin etmiştir.

Değerli arkadaşlar, bölgemizin sınırlarının yapay ittifaklarla yeniden çizilmek istendiği, emperyalist ve siyonist şer odaklarının vekâlet savaşları yoluyla devletleri içeriden çökertmeye çalıştığı, kaotik bir küresel iklimden, dönemden geçiyoruz. Ukrayna-Rusya arasındaki savaş, Gazze'de İsrail'in pervasız soykırımı, İran-ABD-İsrail savaşı gibi küresel barışı tehdit eden çatışmalara hepimiz şahit olduk. Kurallı dünya düzeninin sona erdiği, dünyanın dikişlerinin söküldüğü bu dönemde bizim en büyük gücümüz sarsılmaz kalemiz olan iç cephemizi güçlendirmektir. İç cephemizi tahkim etmek Türk'üyle Kürt'üyle, Alevi'si Sünni'siyle 86 milyonun bir ve beraberliğini daha da güçlendirmektir. Bu süreç, emperyalistlerin coğrafyamızda tüm kirli senaryolarını akamete uğratma sürecidir. İç cephemizdeki bu muazzam bütünleşme sınırlarımızın ötesine de taşarak terörsüz bir bölge iklimi için yegâne teminat olacaktır.

Değerli arkadaşlar, süreç, güçlü ve müreffeh Türkiye hedefinin kapısını aralamakta, aynı zamanda ekonomik kalkınma ve bölgesel istikrara da zemin hazırlamaktadır. Terör nedeniyle ülkemiz yaklaşık 2,3 trilyon dolar maddi kayıp yaşamıştır. Değerli arkadaşlar, bunun ekonomik maliyeti nedir biliyor musunuz? Bunun ekonomik maliyeti olarak Türkiye'nin 3 kez yeniden inşa edilmesi kadar bir ekonomik hasar ve kayıp söz konusudur.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O yüzden mi sebep olanları affediyoruz?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Toplam ekonomik kayıp 30 adet 6 Şubat depremi sonucunda oluşan ekonomik kayba eş değerdir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Madem bu kadar zarar verdiniz...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Türkiye'nin millî serveti artık gençlerin istihdamına, milletin refahına yönlendirilecektir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Faturayı millet ödüyor.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Millet ödüyor.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Güvenlik için ayrılan kaynakların eğitime, bilime, teknolojiye, üretime, altyapıya sosyal kalkınmaya yönlendirilebilmesi, ülkemizde huzur ortamının güçlendirilmesi ve gelecek nesillerin güven içerisinde yaşayabilmelerine önemli katkı sağlayacaktır.

Değerli arkadaşlar, bu süreç aynı zamanda hukuk, demokrasi ve toplumsal huzur açısından da yeni fırsatlar oluşturacaktır. Raporumuzun 7'nci bölümde de yaptığımız, yazdığımız ve her zaman değerlendirdiğimiz tüm adımlarla Türkiye'nin terör belasından kurtulmasıyla demokrasimizin ölçeğini daha da büyütmemiz anlamına gelmektedir. Demokrasi ölçeğimizin büyümesi demek, siyasi iklimin daha fazla oksijene kavuşması demektir; Türkiye Yüzyılı hedeflerine giderken, bölge barışına katkı yaparken, küresel barışa katkı yaparken çok daha yüksek bir performans ortaya koyması demektir. Güvenli Türkiye, güçlü ekonomi ve güçlü demokrasi için de çok önemli bir fırsattır.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz 27 Mayıstan 12 Eylüle, 28 Şubattan 15 Temmuza kadar demokrasiye ve millî birliğimize kasteden nice acılar yaşamış, nice badireler atlatmıştır. Bir dönemde başbakanlar, bakanlar darağacına çıkarılmış; başka dönemde gençler ideolojik kamplaşmalarla, "şu-bu" anlayışıyla kurban edilmeye çalışılmış; kimi zaman işkencelerden geçirilmiş, kimi zaman inancı sebebiyle fişlenmiş, başörtüsü nedeniyle eğitim hakkı elinden alınmış. Yaşanan bu acıların ortak bir noktası var: Bedel farklı dönemlerde farklı kesimlerce ödenmiştir. Türk'üyle Kürt'üyle, Sünni'siyle Alevi'siyle farklı kesimler farklı mağduriyetler yaşamıştır. Milletin öz renkleriyle, öz kimlikleriyle, bu toprakların sesiyle duygusuyla kavga edilen dönemler ve hadiseler yaşanmıştır. Hiçbir kesim bu ağır yükten muaf kalmamıştır.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Terörü mü meşrulaştırıyoruz şimdi?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - AK PARTİ olarak bizler Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde çeyrek asırdır bu acıların tekrar etmemesi için çok mücadele ettik. Kürt kardeşlerimize yönelik ret ve inkâr politikalarını reddederek Türkiye'nin bu konudaki yanlış

uygulamalarına son verdik. Ülkemizin her ferdinin huzur içinde yaşayacağı bir Türkiye için sorumluluk aldık, bundan sonra da aynı kararlılıkla devam edeceğiz.

Söylediklerimizin en büyük teminatı icraatlarımızdır. İktidara geldiğimizde ilk icraat olarak OHAL uygulamalarına son verdik. Vesayet odaklarının "bilinmeyen dil" olarak tanımladığı Kürtçeye yönelik yasal engelleri kaldırdık.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hepsinin müsebbibi sizsiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 2023'te de duyduk bunları.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - TRT Kurdî bizim iktidarımız döneminde yayın hayatına başladı.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sebep sizsiniz.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Kürtçe isimler üzerindeki yasağı kaldırdık, yerleşim birimlerinin yine isimlerinin iade edilmesini sağladık. Kürtçe dil ve kültür merkezlerini açarak üniversitelerimiz bünyesinde Kürtçenin, Zazacanın öğrenilmesine yönelik imkânları açtık. Talep etmeleri hâlinde çocuklarımıza Kürtçe, Zazaca, Arapça öğrenebilmelerinin yolunu açtık. 25 bini aşkın madde içeren Kürtçe-Türkçe/Türkçe-Kürtçe 2 dilli sözlük Türk Dil Kurumu tarafından yayınlandı.

Çok ağır işkencelerin yaşandığı Diyarbakır kapalı ceza infaz kurumunun kapısına kilit vurduk, mahkemelerde anadilde savunma hakkını getirdik. Daha burada sayamadığım nice demokratik adımla ülkemizde "makbul-makbul olmayan vatandaş" ayrımını, uygulamaları kaldırdık. Herkesin birinci sınıf ve eşit vatandaş olduğu bir Türkiye noktasında çok önemli adımlar attık, kararlı bir şekilde mücadelemizi sürdürdük. Yürüttüğümüz bu süreç uluslararası literatürdeki çatışma çözümü ya da barış kalıplarına asla ama asla sığdırılamaz değerli arkadaşlar çünkü bu topraklarda hiçbir zaman Türk ile Kürt asla ama asla savaşmamıştır; hiçbir zaman husumet, kardeş kavgası, etnik bir savaş yaşanmamıştır. Malazgirt'te Alparslan'ın safında, Kudüs'te Salâhaddin'in yanında; Çanakkale'de, Sakarya'da omuz omuza şehadete yürüyenlerin torunlarıyız. Bin yıldır aynı tarihe, aynı duyguya, aynı kadere sahip bir coğrafyadayız. Kıblemiz, ezanımız bir; vatanımız, devletimiz, bayrağımız, İstiklal Marşı'mız bir bizim. İşte bu yüzden, Türk'ün gururu, Kürt'ün onurunu eş zamanlı gözeten, yücelten bir süreç yürütülmüştür. Geçmişin tüm yaralarını onarıcı bir adalet nizamıyla sararken bin yıllık ahdimizi de yineleyerek amasız fakatsız, şartsız bir şekilde yenileyerek yolumuza devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi müsaadenizle, 12 maddelik kanun teklifi hakkında sizlerle hukuki çerçeveyi paylaşmak isterim. İlk maddemizde amaç ve kapsamı belirlemekteyiz, düzenlemenin amacı PKK/KCK terör örgütünün ve bununla bağlantılı her türlü oluşumun fiilî varlığına son verdiğinin ve kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin teyidine dair Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip bu örgütün faaliyeti kapsamında veya lehine işlenen suçlar nedeniyle yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarla verilen mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesine ilişkin işlemlerin belirlenmesidir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Buna Suriye, Irak, İran'daki teröristler de dâhil mi?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Suriye, Irak, nerede olursa olsun; çok net, çok açık, düzenlemelerin uygulama imkânı bularak hukuki kıymet ve sonuç doğurması örgüt varlığının sona erdiğine ilişkin güvenlik kurumlarının tespitine ve Millî Güvenlik Kurulunca bu tespitin teyidine bağlıdır.

Değerli arkadaşlar, kanun yürürlüğe girer girmez -biz bunu diyelim ki haftaya kabul ettik, haftaya yürürlüğe girdi- resen ve derhâl erteleme kararları verilmemektedir. Nedir peki? Burada temel bir koşul getirdik, kritik bir eşik getirdik. Peki, bunu nasıl yaptık? Bunun dayanağı nedir? İşte, az önce bahsettiğim, Mecliste kurulan Millî Dayanışma Komisyonunda tüm partilerle mutabık olarak bunu koyduk.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Demek ki şart varmış, hani şartsızdı?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bir kritik eşik olsun, erteleme ya da burada imkânlar kritik eşikten sonra yapılsın. Kritik eşik nedir? Silahlar tamamen teslim edilecek...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hani edilmişti?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - ...PKK/KCK tam olarak tasfiye edilecek, bunlar tespit ve teyit edilecek ve bunlar MGK kararınca teyit edildikten sonra Resmî Gazete'de yayımlanacak ve bundan sonra tüm bu kanun uygulama imkânı bulacak.

Düzenlemenin kapsamı, maddenin 2'nci fıkrasında örgüt suçları, propaganda, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ile Terörizmin Finansmanının Önlemesi Hakkında Kanun'da düzenlenen suçlar şeklinde belirlenmiştir.

Teklifin müteakip maddelerinde de açıkça hükme bağlandığı gibi, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme suçu, 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenen müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlar ya da bu tarihten önce verilen müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları, örgüt mensuplarının şahsi suçları bu kanun kapsamının dışındadır. Teklif, silah bırakan ve örgütsel faaliyetlerine tüm unsurlarıyla birlikte son veren PKK/KCK ve bunlarla bağlantılı her türlü oluşuma münhasıran hazırlanmıştır; bunun gerekçesini yine Komisyonda tartıştık, değerlendirdik. "Müstakil, geçici ve bu konuya özgü bir kanun olsun." gerekçemiz burada korunmuştur ve bugün değerli milletvekillerimizin huzuruna getirilmiştir.

2'nci maddede tanımlar var, biliyorsunuz, örgüt tanımı var ve kurul tanımı var; kuruldan birazdan bahsedeceğim.

Madde 3'te soruşturma ve kovuşturmaların ertelenmesini düzenliyoruz. Düzenleme kapsamına giren, az önce bahsettiğim düzenleme kapsamına giren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma ve kovuşturmaların ertelenmesi usul ve şartları belirlenmektedir. Üst sınırı on beş yıl ve daha az cezayı gerektiren suçlamalardan dolayı yürütülen soruşturmaların ve kovuşturmaların ertelemesinde beş yıl süre var. Üst sınırı on beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren soruşturma ve kovuşturmaların ertelenmesinde de on yıllık bir süreyle bunlar erteleniyor. Bu karar soruşturma aşamasındaysa cumhuriyet savcısı veriyor, eğer kovuşturma aşamasındaysa mahkeme tarafından veriliyor. Erteleme süresi içinde, değerli arkadaşlar, dava zaman aşımı işlemeyecek. Dosya ve ispata yarar tüm deliller muhafaza edilecektir. Hak sahiplerinin de karara karşı itiraz hakkı korunmaktadır. Şüpheli, sanık veya müdafi ile varsa suçtan zarar gören mağdurlar ve vekilleri soruşturmanın ertelenmesi kararlarına karşı sulh ceza hâkimliğine, kovuşturmanın ertelenmesi kararlarına karşı da mahkemesine itirazda bulunabilecektir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Mağdurların tarafları Komisyona alınmıyor Sayın Bakan.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Maddenin son fıkrasında, Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra düzenleme kapsamındaki suçlar nedeniyle yeni bir soruşturma başlatılabilmesi de yine bahsettiğimiz Kurulun iznine tabidir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Mağdurların tarafları Komisyon toplantısına bile alınmıyor. Şehit öğretmenler adına müdahil olmak istedi. Şehit, gazi dernekleri alınmıyor.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - 4'üncü madde neyi düzenlemektedir? Koruma tedbirleri ve kanun yolu incelemesindeki dosyalar. Değerli arkadaşlar, soruşturma ve kovuşturmalarda verilen tutuklama veya adli kontrol gibi koruma tedbirleriyle kanun yolu incelemesinde bulunan dosyaların akıbeti. Yani nedir? Tutuklama gibi, yurt dışına çıkış yasağı gibi. Erteleme kararı verilecek suçlardan dolayı verilmiş tutuklama ve adli kontrol kararları, soruşturma veya kovuşturmanın bulunduğu evredeki yetkili hâkim ya da mahkeme tarafından değerlendirilecek ve koşullarının bulunması hâlinde kaldırılacak. İstinaf veya temyiz aşamasında bulunan dosyalarda bu incelemeyi de ilgili bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay Ceza Dairesi yapacak. Düzenlemeyle, ayrıca, istinaf veya temyiz incelemesinde bulunan ve erteleme kararı verilecek dosyaların bozma kararıyla ilk derece mahkemelerine gönderilmesi hüküm altına alınmaktadır. Önemli bir ayrıntı, koruma tedbirlerinin kaldırılması için dosyada erteleme kararı verilebilir aşamaya ulaşılmış olmasının zorunluluğudur. Bunun da anlamı, MGK kararının Resmî Gazete'de yayımlanmış olması ve ardından, ilgilinin düzenlemeden yararlanmak üzere yazılı başvuruda bulunmuş olmasıdır. Sadece, kanun yürürlüğe girdikçe bu maddeye göre işlem tesisi değil ilgilinin bahsedilen, birazdan bahsedeceğim süre içerisinde müracaatı ve talebidir.

5'inci maddede ne var? Erteleme kararlarının kaydedilmesi ve yeniden suç işlenmesi. Değerli arkadaşlar, erteleme kararlarının kaydında ve erteleme süresinin bitiminde yapılacak işlemlerde kararlar özel bir sisteme kaydedilecek. Kayıtlar ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak adli mercilerle paylaşılabilecek. Erteleme süresi terör suçu işlenmeksizin geçirilmesi hâlinde ertelenen soruşturmalar takipsizlik, ertelenen kovuşturmalar hakkındaysa düşme kararı verilecek. Erteleme süresi içinde terör suçlarından birinin işlenmesi hâlinde erteleme kararı kaldırılacak ve soruşturma, kovuşturmaya devam olunacak ve bu suretle yürütülen yargılama süreci sonunda verilen mahkûmiyet kararının infazı artık ikinci bir ertelemenin konusu olamayacak.

Değerli arkadaşlar, 6'ncı maddede mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesini düzenliyoruz. Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı verilen hapis cezalarının infazının ertelenmesine ilişkin toplam on beş yıl veya daha az bir cezayla mahkûm olan hükümlülerin cezalarının infazını beş yıl süreyle erteliyoruz. On beş yıl üzerindeki bir cezayla mahkûm olmuş hükümlülerin cezasını da on yıl süreyle erteliyoruz. Erteleme kararlarını kim veriyor? Erteleme kararlarını infaz hâkimi veriyor. Erteleme süresi içerisinde bu maddeyle ceza zaman aşımının işlemeyeceği...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Niye cumhuriyet savcısı değil?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Cumhuriyet savcısı olamaz çünkü burada mahkûmiyet kararı var. Artık infaz aşamasında olduğu için CMK usulleri kapsamında teknik olarak olamaz ama soruşturma aşamasında savcı ve diğer hususları az önce de anlattım.

Maddeyle, erteleme süresi içinde ceza zaman aşımı işlemeyecek. İnfaz hâkiminin erteleme kararlarına da itiraz edilebileceğini hükme bağlıyoruz. Erteleme süresi içerisinde de yine burada da bir terör suçu işlemesi hâlinde ilgilinin erteleme kararı kaldırılacak, cezasının infazına devam olunacak. Belirtilen süre terör suçu işlemeksizin geçmesi hâlinde ise ceza infaz edilmiş sayılacak.

Değerli arkadaşlar, 7'nci maddede bir takip, koordinasyon ve uygulama kurulu kuruyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Çeteler bunların çıkmasını bekliyor. Adı terörden çıkacak, her yer çete dolacak ya! Bir de tatlı tatlı anlatıyorsunuz ya, Allah'tan korkun!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Burada, yine, Komisyonda oy birliğiyle kabul ettiğimiz bir kurul var. Orada ne dedik? Bu kanunun uygulanması için yürütme içerisinde bir mekanizma olsun. İşte, onu, bu 7'nci maddede tüm partilerin talebini burada yerine getirdik imza veren ilk imzacılar olarak.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Memlekette bir tane güvenli sokak kalmayacak.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Cumhurbaşkanı Yardımcısının Başkanlığında bir kurul oluşturuyoruz. Bu kurulda kimler var? Adalet Bakanı var, İçişleri Bakanı var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Can mı dayanır!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Millî Savunma Bakanı var, Dışişleri Bakanı var, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri var, MİT Başkanı var. Evet, bu kurullar var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu ülkede kurul yoktur, bu ülkede tek adam vardır!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Kurullar ihtiyaç duyduğu hâlde alt komisyon oluşturabilecek. İlgilileri toplantıya çağırarak dinleme, dönemsel birtakım değerlendirmelerle uygulamanın ilerleyişini takip etme; adli, idari ve yasal düzenlemeler konusunda ilgili mercilerden ihtiyaç duyduğu hususlarda talepte bulunma yetkileri verilmektedir. Yine, erteleme kararına konu olan kişilerle ilgili hak yoksunluğunun kaldırılmasına yönelik de bir yetki söz konusu. Burada mahkûmiyet hükümleri nedeniyle hak yoksunluğunun ortadan kaldırılmasına yönelik ilgilinin talepte bulunabilmesi için az önce bahsettiğimiz beş yıl için erteleme kararı verilen kişiler iki yıl, on yıl erteleme kararı verilen kişiler bakımından da üç yıl geçmesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, yine bu 7'nci maddede önemli bir komisyon daha kuruyoruz. Yani bir kurul kurduk...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Acele acele siyasete girmeleri lazım dağdan inip...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu kurulun altında bir alt komisyon kuruyoruz, kurma yetkisi veriyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Türkoğlu, lütfen hatibin insicamını bozmayalım, oradan laf atmayın, dinleyelim.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu kurulun dönemsel raporlar hazırlamasına imkân tanıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz de ne söyleyeceğimizi biliyoruz Başkanım, her şeyi anlattınız sabahtan beri.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Yine, Mecliste bir izleme komisyonu kuruyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Dinleyelim, hatibi dinleyelim.

Buyurun Sayın Gül.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Peki, teşekkür ederim.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sıra gelince konuşursunuz, sıra size de gelecek konuşursunuz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Dinlemeyi hazmedemiyoruz.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sıra gelince konuşursunuz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Dinlemeyi hazmedemiyoruz.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Mecliste bir izleme komisyonu neden kuruyoruz?

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Ne hazmedememesi! Dinlersin, sonra konuşursun.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hazmedemiyoruz, hazmedemiyoruz!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Hazmederiz, niye hazmetmeyelim! Sırası gelince konuşursunuz!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Biz edemiyoruz!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Edemiyorsan edemezsin!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Tamam edemiyoruz, tepki veriyoruz!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Duyamıyoruz biz sizin konuşmanızdan.
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Değerli arkadaşlar...
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Karışamazsın sen bana!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Niye karışamayayım?
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Karışamazsın!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sen benim hakkıma karışamazsın! Öyle bir şey yok!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Karışamazsın!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Karışırım, niye karışmayayım?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Gül, devam edin, buyurun, dinliyoruz.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Niye karışamıyor ya!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, laf atmayın, lütfen...
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Evet, değerli arkadaşlar...
Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Mecliste bu komisyonu niçin kuruyoruz?
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sen hazmediyorsun; ben hazmedemiyorum, susmuyorum!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Konuş o zaman, konuş!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Konuşuyorum zaten.
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Konuş, sabaha kadar konuş, buradayız zaten.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kaya... Sayın Kaya, laf atmayalım.
Buyurun Sayın Gül, devam edin.
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Mecliste komisyonu...
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Susturamazsınız!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Susturmuyoruz, konuşun o zaman.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Allah Allah!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Konuş o zaman, konuş, istediğin kadar konuş.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Senin onayına mı bağlı!
OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Ya, ister konuş ister konuşma!
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Mecliste komisyonu raporumuzda yazdığımız şekilde...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Anayasa Profesörü Başkanınız ayakta kaldı.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yer verin, yer verin.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Anayasa Komisyonu Başkanına bakın, Başkana yer yok...
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - "Kurul Meclise rapor versin ve Meclis çalışmalar hakkında bilgilensin." gerekçesiyle yapılan bir düzenlemedir.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, arkadaşlar, lütfen.... Sayın Olgun...
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Kurul dönemsel olarak Meclise rapor verecek ve Meclis yine ihtiyaç duyduğu konularla ilgili...
(Uğultular)
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Değerli arkadaşlar, Mecliste kurulacak komisyondan bahsediyorum.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, arkadaşlar, bir dakika...
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Burada, Mecliste bir izleme komisyonu kuruyoruz.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Gül... Sayın Gül, bir saniye...
Arkadaşlar, lütfen, uğultu var, laf atmadan Sayın Gül'ü dinleyelim.
Buyurun.
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Mecliste bir izleme komisyonu kuruyoruz ve Meclis burada yapılan tüm çalışmaları değerlendirecek.
Değerli arkadaşlar, çatışma çözümlerinde ikinci göz var, üçüncü göz var, dördüncü göz var, başka ülkeler var. Bakın, bu kanunun en önemli yanlarından biri, bizim birinci gözümüzde, ikinci gözde, üçüncü gözde milletten başka, millî iradeden başka, Gazi Meclisten başka hiçbir göz yok. O yüzden, böyle bir izleme komisyonu var.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tom Barrack, Tom Barrack!
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Değerli arkadaşlarım, 8'inci madde, silah ve malzemeler nasıl teslim edilecek? Silah ve malzemelerin nasıl teslim edileceğine dair Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ortak bir şekilde usulü belirleyecekler, bu konuda bir yetki veriyoruz.
Süre; 9'uncu maddede süre var.
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Kaç bin kişi?
ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu maddeden, kanundan yararlanmak için ilgilinin bir yazılı başvuru şartı ve bu şartın bir süresi var. Bu kanundan yararlanmak isteyenler adli mercilere ya da kurulca belirlenecek idari makamlara altı ay içerisinde yazılı olarak müracaat etme mecburiyetindeler. Süre MGK kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra başlayacak. İlgililer başvurularını şahsen de yapabilir, "Yurt dışındayım, başvuramıyorum." diyerek avukat vasıtasıyla da yazılı olarak yapabilir. Kanun hükümlerinin tatbiki yazılı başvuru şartına

bağlandığından başvurudan sarfınazar eden "Ben yargılanmaya devam etmek istiyorum, bu haktan yararlanmak istemiyorum." diyenler hakkında da yine genel hükümler doğrultusunda işlemler ve usuller devam edecek.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Başvuru var, hesap verme yok.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - 10'uncu madde, son madde; diğerleri 11, 12; yürütme, yürürlük.

10'uncu maddede de kanunun amaç ve kapsamı dâhilinde verilen görevleri yerine getirenlere hukuki koruma sağlanmaktadır.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Neden?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - 11, yürürlük; 12, yürütme.

Değerli milletvekilleri, genel hatlarla paylaştım. İnanıyorum ki ülke ve insanlık olarak çok önemli bir dönemdeyiz. Silahların susması, toplumsal huzurun tesisi için geçmişte çok farklı iktidarlar döneminde farklı siyasetçiler farklı yöntemler kullanarak birçok adım attı. Yer yer güvenlik, güvenliğin de çok azami şekilde her yöntemi denendi.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - 800 asker şehit oldu.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Her farklı yol, yol haritaları denendi ama başarılı olunamadı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Türkeş Taş...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bugün, Cumhurbaşkanımızın güçlü, dirayetli ve kararlı liderliğiyle, Türkiye Cumhuriyeti bu kronik sorunu...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya, sıfırlanmıştı hani?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hani sıfırlanmıştı? Ayakkabı numaralarına kadar biliyordunuz! Terör bitmişti!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Türkoğlu, lütfen...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - ...kendi millî iradesiyle, tamamen kendi millî özgür yöntemiyle çözme yolunda tarihî bir umut ve fırsat yakalamıştır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - "Karayılan'ı parçalarım." demişti İçişleri Bakanınız!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, böyle bir yöntemimiz yok, demokratik usulde yok böyle bir yöntem.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Apo'ya heyet gönderme yöntemi de yoktu ama yaptınız!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Gül.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Değerli arkadaşlar, bitiriyorum, sizleri de dinleyeceğiz. Hep beraber müzakere ediyoruz yani milletten, milletin iradesinden rahatsız olmayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz mi tayin edeceksiniz!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Cumhurbaşkanımız daha gençlik yıllarından itibaren, ta MSP Gençlik Kolları Başkanlığından Refah Partisi İl Başkanlığına, sonraki dönemlere, Başbakanlık dönemine kadar "Gerekirse baldıran zehri içerim, ben milletin bu sorununu çözerim." kararlılığını ortaya koymuştur.

Milletimiz müsterih olsun. Herkes Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sayın Devlet Bahçeli'nin ve bu konuda irade ortaya koyanların samimiyetini ve bu millete olan aşkını, sevgisini, bu vatana olan duygusunu çok iyi bilmektedir.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Zaman gösterecek onları!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 2023 seçimlerinden önce gördük beyanlarını!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Yine, Cumhur İttifakı olarak bizler, Fırat'ın, Dicle'nin evlatlarını artık kurda kuşa yem etmemek için evlatlarımızın geleceğini, Türkiye'nin geleceğini önceleyerek, iç cephemizi daha da güçlendirerek bölgesel, küresel ölçekteki stratejik dengeleri... Yani hem dışarıdaki hem de içerideki mevcut konjonktür de bu konuda çok önemlidir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İstiyorsunuz ki kalkıp düşman davullarıyla halay çekelim.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Türkiye, 86 milyon vatandaşının huzurunu, hukukunu ayrımsız gözetecek kudrettedir. Bugün, terör vesayetini tamamen tasfiye etmek amacıyla silahların sustuğu, hukukun, demokrasinin, demokratik siyasetin konuşulduğu tarihî bir süreci büyük bir ciddiyetle sürdürüyoruz. Hiçbir zaman millî birliğimizden, vatanımızın bütünlüğünden, devletimizin niteliklerinden ve milletimizin değerlerinden asla ama asla taviz vermedik ve asla ama asla taviz vermeyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, son olarak, toparlarken isimlerimiz, kökenlerimiz, inancımız ne olursa olsun hepimizin soyadı Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bu topraklarda hiçbir vatandaşımız ikinci sınıf vatandaş değildir; herkes, eşit, onurlu, birinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır. Bütün gayretimiz, bütün çabamız bu hakikatin kalıcı bir hâle gelmesi, daha da güçlenmesi ve ülkemizin Türkiye Yüzyılı'na emin adımlarla yürümesi gayretidir. Gelin, bu tarihî dönemde günlük siyasi polemikleri, dar siyasi çıkarları ve hesapları bir kenara bırakalım. Silah bırakmak isteyenlere "Aman, bırakmayın!" heyecanıyla bu meseleye... Silah bırakmayı konuşuyoruz, rahatsız olmayın, mutlu olun; Türkiye adına mutlu olalım. Artık silahlar sussun, siyaset konuşsun, demokrasi daha da güçlensin.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hukuk devleti olun!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu Komisyon zemininde de daha güçlü bir şekilde... Eksiklerimiz varsa kanunun daha da güçleneceğine inanıyorum. Eleştiri ve görüşlerle de ben bu çalışmanın daha da güçleneceğine inanıyorum.

Cumhuriyet tarihi döneminde defalarca "eve dönüş yasası" "silah bırakma" "topluma kazandırma" diye farklı isimlerle defalarca adımlar atılmış ama başarılı olamamıştır; hiçbir teşebbüs başarıya ulaşamamıştır.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Demek ki işe yaramamış!

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Teröristlerin amaçları farklı çünkü!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bugünün koşulları hem zorlayıcı hem kolaylaştırıcıdır. Zorlayıcıdır çünkü dünyadaki ve bölgemizdeki jeopolitik kırılmalar bu elli yıllık düğümü, prangayı artık çözme zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Kolaylaştırıcıdır çünkü siyasi sahipliğini bizzat milletin üstlendiği bu süreç emsali daha önce görülmemiş geniş bir siyasal mutabakat ve toplumsal kabul ve rıza zemininde başarıyla ilerlemektedir. Başında da değindim, teklifin altındaki imzaların sayısı ve çeşitliliği bu gerçeği gözler önüne sermektedir. Farklılıkların, fikrî ihtilaf ve ayrılıkların müşterek bir gelecek tasavvurunun önüne geçmediği bu mutabakat zemini daha güçlü bir demokrasi, daha özgür bir toplum, daha müreffeh yarınlar için hepimize umut ve heyecan vermektedir.

Burada kanun teklifimize destek veren tüm siyasi parti Genel Başkanlarına, siyasi partilere, milletvekili arkadaşlarımıza bir kez daha teşekkür ediyorum. Endişeleriyle, önerileriyle, eleştirileriyle ve katkılarıyla destek veren, vermeyen ama yine, katkılarıyla, önerileriyle bu masa etrafında konuşacağımız tüm arkadaşlara, kamu görevlilerine, akademisyenlere teşekkür ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin ülkemizin millî dayanışmasına, toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesine katkı sağlamasını diliyorum, dua ediyorum. Tekrar, annelerin ağlamadığı, acıların dindiği, bir daha hiçbir evladını kaybetmeyen analarla yoluna emin adımlarla ilerleyen bir Türkiye'ye katkı sağlaması duasıyla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Gül.

Şimdi, sözü teklifin ilk imza sahiplerinden İstanbul Milletvekili Sayın Feti Yıldız'a veriyorum.

Feti Bey, buyurun.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, basınımızın kıymetli temsilcileri; "Terörsüz Türkiye" süreci kapsamında huzurunuza getirilen Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin amacını Sayın Bakanımız teferruatıyla anlattı. Ben kanun teklifine girmeden önce yapılan düzenlemenin neye tekabül ettiğini, niçin böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğunu -hepinizin malumu ama- sizlere bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Elli yıllık terör belasının ülkemizin ve insanımızın üzerinde meydana getirdiği etkileri, Gazi Meclisimizin siz sayın üyeleri yakinen biliyorsunuz. On binlerce insanımızın hayatına, devasa kaynaklarımızın heba olmasına neden olan terörü tarihin karanlık çöplüğüne göndermek üzereyiz; buna sevinin.

Burada ilk cevaplayacağımız soru "Terör nedir?" sorusudur. Terör; siyasi, ideolojik, dinî veya etnik hedeflere ulaşmak maksadıyla şiddeti sistematik olarak tatbik eden, hedef aldığı kurbanların ötesinde geniş kitleler üzerinde korku ve yıldırma iklimi yaratmayı amaçlayan bir insanlık suçudur. Terörle Mücadele Kanunu'muzun 1'inci maddesinde terörün tarifi çok açık şekilde yapılır. Buna göre: "Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir." Bu amaca ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da örgüt amaçları doğrultusunda diğerleriyle beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlere mensup olan kişiler de kanuni tanımla terör suçlusudur.

Değerli arkadaşlar, 3713 sayılı Yasa'nın 3'üncü maddesinde yer alan suçları burada tek tek saymak istemiyorum. Terör; çağdaş devletlerin egemenlik, güvenlik, toplumsal istikrar kavramlarını derinden sarsan çok boyutlu bir tehdittir. Özellikle soğuk savaş döneminde uluslararası sistemin parçalı yapısı, devlet dışı silahlı yapıların güç kazanmasına zemin hazırlamış; bu aktörlerin birçoğu etnik, dinî veya ideolojik motivasyonlarla hareket ederek devlet otoritesini zayıflatmıştır. Türkiye Cumhuriyeti 1980'lerden itibaren terörün sistematik biçimde kullanıldığı bir süreci yaşamıştır. Bölücü ve radikal örgütlerin ülke bütünlüğüne yönelik eylemleri millî güvenlik siyasetinin temel önceliği hâline gelmiştir. Bu kapsamda, terörsüz Türkiye vizyonu salt bir güvenlik politikası olarak görülmekten ziyade, devletin bekası, iç cephenin güçlenmesi, hukukun üstünlüğü, demokratik katılım, toplumsal dayanışma ve ekonomik kalkınmayı kapsayan; toplumsal bütünlüğü, millî dayanışmayı ve devletin stratejik geleceğini esas alan kapsamlı bir devlet politikasıdır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin jeopolitik konumu, üç kıtanın kesişme noktasında yer alması güvenlik risklerinin yalnızca ulusal değil bölgesel ve küresel boyutlar taşımasına neden olmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Lideri tarafından ortaya konulan siyasi irade, Türkiye'nin iç huzurunu güçlendirmeyi ve bölgesel istikrarsızlığın ülkemiz üzerindeki etkilerini minimize etmeyi amaçlayan bir hedef çerçevesinde şekillenmiştir, küresel ve bölgesel krizlerin yoğunlaştığı bu dönemde devletin bekası, kardeşlik hukuku ve ortak tarih bilinci üzerinde yürütülmüştür.

Yasal ve idari düzenlemeler yapılırken, etnik temel öneriler, kültür, kimlik ya da yönetsel talepler terörsüz Türkiye süreciyle uyumlu değildir. Terörsüz Türkiye süreciyle beyanda bulunurken hukuki ve siyasi kavram setlerini doğru kullanmak zorundayız. Yapılan öneriler Anayasa'ya uygun ve gerçekçi olmak zorundadır. Türk milletinin bütünlüğünü hedef alan her türlü söylemin Milliyetçi Hareket Partisi tarafından reddedildiği elli yedi yıldır bilinmektedir. Sözü uzatmaya gerek yok arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda tarihsel ve yapısal bir sorun yoktur. Hiç kimsenin ya da bir grubun tarihimize iftira etmeye de hakkı yoktur. Ortada bir terör sorunu olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Terör neye dayanırsa, hangi gerekçeyle ortaya çıkarsa çıksın, hangi değerli söylemi kullanırsa kullansın terör tek başına bizzat kendisi bir sorundur ve ortadan kaldırılması gerekir. Diğer tüm sorunlar ya terörden doğmuştur ya da terörün bizzat çözülmesini engellediği, geciktirdiği ya da imkânsızlaştırdığı sorunlar durumundadır. Terörü bir sebebe, tarihî arka plana, makul görülecek nedene dayandıran herkes farkında olarak veya olmayarak terörü meşrulaştırmakta ve terörü bir sorun çözme aracı olarak görmektedir. "Türkiye'de demokratikleşme sorunu çözülmeden terör bitmez." diyen bazı aydınlarımız, her tarafı yanlış ve haksızlıklarla dolu bu önermelerin her şeyden önce, hukuk ve demokrasi gibi yüce değerleri terör faaliyetleri neticesinde elde edilecek değerler konumuna getirmekle büyük bir yanlışa iştirak etmektedir. Terör gibi lanetli bir faaliyet, demokratik hukuk düzeni inşa etmeyi amaçlayan meşru bir yöntem olarak görülemez. Odak noktamızı, asıl hedeflerimizi daha soyut ve fiktif tartışmalara feda etmeden somut, gerçekçi ve amaca dönük önerilerimizi burada öne çıkarmamız gerekir. Böylece Gazi Meclisimiz spesifik bir sorunu çözmeye yönelik net ve somut adımlar atma imkânına sahip olacaktır.

Değerli milletvekilleri, 1 Ekim 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin Yasama Yılının açılış töreninde liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin DEM PARTİ'li milletvekilleriyle tokalaşması ve onlara hitaben söylediği sözler siyasi hayatımızda yeni bir kapıyı aralamıştır. 24 Haziran 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı ve 27'nci Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinden sonra Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmiş, yapılan yönetim reformuyla siyasal sistem büyük şekilde değiştirilmiştir. Bu yönetim reformundan sonra siyasi ve toplumsal hayatımızda en önemli etkileri olan bir hamle daha yaşanmıştır. Sayın Devlet Bahçeli'nin 22 Ekim 2024 tarihinde Milliyetçi Hareket Partisinin grup toplantısında PKK'nın kurucusu Abdullah Öcalan'a yaptığı tüm ezberleri bozan tarihî çağrı Türk siyasetinde bir dönüm noktası olmuştur. Bu tarihî çağrı gerçekten bir milattır.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teröristbaşını Meclise çağırma ilanı.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - PKK'nın kurucusu Abdullah Öcalan 27 Şubat 2025'te örgütüne yaptığı çağrıyla buna cevap vermiştir.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Büyük başarı, büyük başarı(!)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Konuşmalarınızda konuşursunuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - 1990'larda Abdullah Öcalan...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İstediğimiz zaman konuşuruz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Saygılı olursanız bazı şeyleri öğrenmiş olursunuz, lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Biliyoruz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sizin öğreneceğiniz çok şey var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, lütfen karşılıklı konuşmayalım Sayın Taş.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Küçümsemesinler, çok şükür hepimiz iyi eğitimliyiz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - "1990'larda reel sosyalizmin iç nedenlerle çöküşü, ülkede kimlik inkârının çözülüşü, ifade özgürlüğünde sağlanan gelişmeler PKK'nın anlam yoksunluğuna ve aşırı tekrarına yol açmıştır dolayısıyla ömrünü benzerleri gibi tamamlamış ve feshini gerekli kılmıştır. Aşırı milliyetçi savruluşun zorunlu sonucu olarak ayrı ulus devlet, federasyon, idari özerklik ve kültüralist çözümler tarihsel toplum sosyolojisine cevap vermemektedir. Sistem arayışları ve gerçekleştirmeler için demokrasi dışı bir yol yoktur. Sayın Devlet Bahçeli'nin yaptığı çağrı, Sayın Cumhurbaşkanının ortaya koyduğu iradeyle diğer siyasi partilerin malum çağrıya dönük olumlu yaklaşımlarıyla oluşan bu iklimde silah bırakma çağrısında bulunuyor ve "Bu çağrının tarihî sorumluluğunu üstleniyorum." demiştir.

Değerli arkadaşlar, bunun arkasında "Silahları bırakın, kongrenizi toplayın, örgütü ve bütün yan kuruluşlarını, bağlı kuruluşlarını dağıtın." demiştir. Gerçekten de ilerleyen zamanda bütün bu söylenenler gerçekleşmiştir.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Gerçekleşmedi ki Başkanım, olmadı ki, gerçekleşmedi Başkanım.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne zaman gerçekleşmiştir? Daha kanunda zaten...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, silah mı var ortada?

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Konuşmalarınızda dile getireceksiniz, biz de mi laf atalım?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - At...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Sayın Devlet Bahçeli'nin yüzyılın en cesur dönüştürücü siyaset hamlesi PKK'nın kendisini feshetmesi ve silahları bırakma kararı almasıyla sonuçlanmıştır. Örgütün feshi ve silahları sembolik olarak yakması amasız fakatsız, şartsız kısaca bağlaçlar olmaksızın yürütülen bir sürecin önemli dönüm noktalarından biri olmuştur.

Değerli arkadaşlar, 12 Mayıs 2025'te kongresini toplayan PKK kendini feshetmesiyle süreç yeni bir boyut kazanmıştır. Yarım asra yakın bir süredir Türkiye'nin enerjisini, insan kaynaklarını, ekonomik refahını sömüren, bin yıllık kardeşliğe kasteden bir yapı tasfiye edilmiştir. Elbette bu sonuca ulaşmak kolay olmamıştır. Kardeşliğimizi hedef alan terör tehdidinin ortadan kaldırılması ve toplumsal huzuru güçlendirmek için Türkiye Büyük Millet Meclisinde yüzde 95'in üzerinde bir temsille kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu uzlaşma ikliminin yaratılmasında önemli bir görev icra etmiştir. 5 Ağustos 2025'te çalışmalarına başlayan Komisyonun Başkanlığını Gazi Meclisimizin Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş Bey yapmıştır. Meclisteki 12 siyasi partiden 11'inin katılımıyla 51 üyeli, çoğulcu ve kapsayıcı bir yapı kurulmuştur. Komisyon 21 kere toplanmış, 102 kişi ve kurumun görüşlerine başvurmuş, 91 saatlik bir çalışma sonunda 4.318 sayfa tutanak tutulmuş ve çalışmasını tamamlamıştır. Terörsüz Türkiye sürecinde büyük bir rıza üretilmiş ve süreç aziz milletimiz tarafından sahiplenilmiştir. Komisyonda her görüş temsil edilmiştir. Sonuç olarak tüme yakın bir mutabakatla 47 kabul, 2 ret, 1 çekimser oyla yapılacakların çerçevesini belirleyen bir rapor ortaya çıkmıştır. Siyasi görüşleri taban tabana zıt partiler Türkiye'de bir ilki gerçekleştirmiş ve asgari müşterekte buluşmuştur.

Terörsüz Türkiye; barış ve huzur demektir, demokrasi ve hürriyet demektir, kardeşlik demektir. Yapılan kapsamlı toplantılarda müşterekleri önceleyen, farklılıklara hürmetkâr bir anlayış ön plana çıkarılmıştır. Komisyon raporunda yazılı olduğu gibi -bunu iftira edenlere söylüyorum- Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesini, temel anayasal ilkelerini, demokratik işleyişini ve üniter devlet yapısını esas alan bir anlayışla çözüme yönelik rapor hazırlanmıştır. Türkiye'nin üniter devlet yapısı, toprak bütünlüğü, Türkçenin resmî dil statüsü, laik cumhuriyet ilkesi, millî bütünlüğünü koruma iradesinin altı kalın çizgilerle bir kez daha çizilmiştir.

Toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesini ve silahların teslim sürecini de içine alan, şimdi Komisyonumuza getirilen, amaca özgü müstakil ve geçici hukuki düzenlemelerin af ve cezasızlık algısına yol açmaması, kapsayıcı olması şerhi rapora da düşülmüştür. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından toplumsal uyum çerçevesinde hazırlanan müstakil geçici kanun bir plan dâhilinde ilerleyecek ve Türkiye hukuk devleti olma yolunda daha da güçlenecektir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak dürüst ve samimi adımlar, dış dayatmalara kapalı öneriler, bin yıllık kardeşliğe ve ortak yaşama dönük tasarruflar tarafımızdan her zaman desteklenecektir. Terör dün Osmanlı Türk İmparatorluğu'nu bugün de Türkiye Cumhuriyeti'ni parçalamak amacıyla gündeme getirilmiş, sipariş bir projedir. Kürt kardeşlerimiz Türk millî dokusunun asıl ve temel unsurlarındandır. Türkiye Cumhuriyeti hepimizin devletidir. Millî devlet modern toplumlara has bir özelliktir. Devlet ile toplum arasındaki ayrım millî devletlerde minimize edilmektedir. Türk milliyetçiliği anlayışı, Batı dünyasındaki etnik kökenli ve dışlayıcı milliyetçilik modellerini kesin bir dille reddetmektedir. Özü itibarıyla kapsayıcı, bütünleştirici, toplum merkezli bir karaktere sahiptir. Terörsüz Türkiye, bu düşünsel zeminden beslenen ahlaki ve tarihî bir sorumluluk nişanesidir.

Değerli arkadaşlar -biraz sabır rica ediyorum- liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin işaret ettiği gibi yüreğimizle, gönlümüzle terörsüz Türkiye'nin yanındayız. Tarihe, ecdada, şehitlere sahip çıkmak, ortak geleceği kucaklamak, millî değerler etrafında birleşmek, Türkiye'nin onurunu muhafaza etmek; millî birliği, millî kimliği, millî devleti korumak, bin yıllık kardeşliği yaşatmak ve yaşamak... Terörsüz Türkiye'nin sonuna kadar arkasındayız. Siyasi, ahlaki, vicdani hiçbir ölçüyü tanımayan; ilkesi, iradesi ve heyecanı olmayan; yalan, riya ve istismardan başka sermayesi kalmayanların ne söylediğine bakmayız. İstiyorlar ki birbirimize küselim, birbirimizden kopalım. Bekliyorlar ki evlatlarımızın bayrağa sarılı tabutlarını omuzlarımızda taşıyalım.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yazık!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Kim ister bunu?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kimse istemez!

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Tahakküm zincirleri kopuyor, bundan korkuyorlar.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz, teröristlerin leşleri gömülsün isteriz!
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Kim ister bunu ya!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Kimin tahakkümü bu ya!
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Türk ile Kürt'ü düşman etmek üzere kurulmuş bir buçuk asırlık emperyalist komplo yerle yeksan ediliyor.
HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Bir ara Tayyip Erdoğan MHP'ye diyordu bunu!
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz PKK'yla düşmanız!
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ya, Türk ile Kürt'ün problemi yok!
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Bu nedenle, uyuşmuş vicdanlarıyla son kozlarını oynuyorlar.
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Birinci ihanet döneminde de size söyleniyordu bu sözler!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya, şunları söylemek vicdanınızı rahatlatacaksa söyleyin!
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İnanılmazsın, kim ister bunu ya!
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Değerli arkadaşlar...
HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkanım, Tayyip Erdoğan birinci açılım sürecinde bu sözleri ülkücülere, Milliyetçi Hareket Partililere söylüyordu!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, arkadaşlar...
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Sohbet etmiyoruz burada. Dinleyin, cevabınızı verirsiniz.
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Böyle bir şey iddia edemezsiniz! Yaptığınız yanlışa kılıf bulamazsınız!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar...
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Türkiye'nin...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri, lütfen...
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Dinleyeceksiniz.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hatibin sözünü kesmeyelim.
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Dinleyeceksiniz, dinleyeceksiniz!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yıldız...
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Bağırmayla çağırmayla... Ajitasyonlara ben pabuç bırakmam!
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Siz yapıyorsunuz ajitasyonu!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yıldız, lütfen...
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ajitasyon yok!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yıldız, lütfen devam edin.
FETİ YILDIZ (İstanbul) - Türkiye'nin beka kavramı...
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Bunları söyleyeceğiz!
ERKAN AKÇAY (Manisa) - Konuşurken söyleyeceksin, laf atarak değil!
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Söyleyeceğiz!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Akçay...
FETİ YILDIZ (İstanbul) - ...yalnızca literatürde değil, toplumsal hafızada da tarihsel derinliği olan bir güvenlik paradigmasını ifade eder. Osmanlı Türk İmparatorluğu'nun son yüzyılında yaşanan toprak kayıpları, kolektif bilincin temelinde süreklilik kazanan bir varlık-yokluk endişesi doğurmuştur. Dolayısıyla modern Türkiye'de terörle mücadele, yalnızca güncel bir güvenlik politikası değil devletin devamlılığı, toprak bütünlüğünü ve anayasal kimliğini koruma iradesinin kurumsal ifadesidir. Beka kavramının anayasal temelleri 82 Anayasası'nın ilk 4 maddesinde açık biçimde tanımlanmıştır. Bu maddeler -devletin dili, bayrağı, başkenti, üniter yapısı, bunlar, bu unsurlar değiştirilemez- hüküm altına alınarak ulusal bütünlüğü bir hukuki güvenceye kavuşturulmuştur. Dolayısıyla bu unsurları tartışmaya açan her söylem veya eylem doğrudan beka ekseninde bir tehdit algısına yol açmaktadır.

Değerli arkadaşlar, terörizmin çok boyutlu etkileri vardır. Bu, sadece etkileri güvenlik alanıyla sınırlı kalmayıp ekonomik büyümeden toplumsal dokunun yeniden şekillendirilmesine kadar bir yelpazede hissedilmektedir. Terörün kırk yılı aşan süre boyunca yarattığı tahribat hem mali hem de sosyopsikolojik açıdan kalıcı sonuçlar doğurmuştur. Devletin güvenlik harcamalarına ayırdığı büyük kaynaklar altyapı, eğitim ve kalkınma yatırımlarının sınırlanmasına neden olmuştur. Terörün ekonomik maliyeti doğrudan bütçeye yükleriyle sınırlı değildir; güvenlik operasyonları, askerî harcamalar, altyapı tahribatı, yatırım ertelemeleri dışında sermaye akışının azalması, turizm gelirlerindeki kayıplar da bu maliyete dahildir. Terörün toplam ekonomik maliyeti Sayın Cumhurbaşkanımızın çok yakın zamanda ifade ettiği gibi 2,3 trilyonu aşmıştır. Bu kaynak kaybı, alternatif senaryolar üzerinden değerlendirildiğinde Türkiye'nin sanayi ve ulaştırma altyapısında önemli fırsat maliyetlerine yol açmıştır.

Değerli arkadaşlar, terör eylemleri nüfus hareketleri üzerinde de doğrudan etkiye sahiptir. 1990'lı yıllarda yoğunlaşan terör saldırıları sonucu yüz binlerce insan kırsal alanlardan kent merkezlerine göç etmek zorunda kalmıştır. Bu göçler, kentlerde kontrolsüz nüfus artışına ve plansız yerleşim alanlarının oluşmasına yol açmıştır. Özellikle Diyarbakır, Mersin, Adana ve İstanbul gibi şehirlerimizde yaşanan hızlı göç, altyapı hizmetleri, sağlık ve eğitim sistemleri üzerinde ciddi baskı oluşturmuştur. Kente göç eden nüfusun büyük kısmı da gençlerden oluşmaktadır. İstihdam ve eğitim politikalarındaki yapısal dönüşüm ve ihtiyaç daha da artmıştır. Bu süreç klasik sosyolojik yaklaşımların çok ötesinde, kültürel adaptasyon sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Kırsal geleneklerin kentsel yaşamla çelişmesi kültürel çatışmaları ve sosyal uyum sorunlarını doğurmuştur. Toplumsal bütünleşmenin önünde bu göçler engel oluşturmuştur. Bu dönüşüm aynı zamanda kent yoksulluğunu derinleştirmiştir. Kentlere yönelen bu zorunlu göçler, informal sektörün gelişmesine ve kayıt dışı istihdamın artmasına yol açmıştır; bu durum sosyal güvenlik sistemine ek yük getirmiştir. Böylelikle terör sadece güvenlik ve ekonomi alanında değil sosyal adalet ve toplumsal eşitlik alanında sistemik etkiler yaratmıştır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin jeopolitik konumu, terörsüz Türkiye idealini yalnızca iç güvenlik stratejisi olmaktan çıkarıp bölgesel güvenlik mimarisinin merkezine yerleştirmiştir. Anadolu coğrafyası, Asya ile Avrupa arasında stratejik bir köprü olmasının yanı sıra enerji

koridorlarının, ticaret ağlarının ve güç rotalarının kavşak noktasıdır. Bölgemizde uzun süredir devletleşme ve merkezileşme taleplerinin olduğu görülmektedir. Birçok ülke kendi egemenlik kapasitesini yeniden inşa etme sürecine girmiştir. Bu süreç, devlet dışı aktörleri ya uyum sağlamaya ya da tasfiye olmaya zorlamaktadır. Yeni küresel sıklet merkezi; ticaret, lojistik, enerji ve ulaşım koridorları Atlantik'ten Asya-Pasifik'e kaymıştır. Bu nedenle, Türkiye'nin iç istikrarı Orta Doğu'dan Avrupa'ya uzanan geniş bir güvenlik ekosistemi üzerinde doğrudan belirleyici olmaktadır.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu arada, bölgemizde İsrail faktöründen de bahsetmeden geçemeyiz. İsrail'in Gazze ve Lübnan hattında sürdürdüğü askerî operasyonlar bölgesel tansiyonu artırarak terör örgütlerinin radikalleşme kapasitesini beslemektedir. İsrail, Orta Doğu'da hegemonyası için bir garnizon devlet kurma gayretleri içindedir ancak bu gayretlerine ulaşamayacaktır.

Değerli arkadaşlar, huzurunuza getirilen kanun teklifinin tüm ayrıntılarını Sayın Bakanımız anlattı. Burada bir tekrara düşmek istemiyorum. Zamanı da uzatmadan, diğer arkadaşlarımıza da fırsat vermek açısından sözlerimi burada bitiriyorum ve hepinize saygı ve hürmetlerimi sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Yıldız.

Şimdi, sözü, yine ilk imza sahiplerinden Kars Milletvekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e veriyorum.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın hazırun, ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün tarihî bir gün, 7 Ağustos 2026 tarihi aslında hepimiz açısından ve Türkiye'nin siyasal hayatı bakımından da önemli bir gün. Bugün, o anlamıyla, aslında hem tarihe tanıklık ediyoruz hem de tarih yapıyoruz yani yapılan tarihin bir parçası ve asli özneleriyiz. O anlamıyla sadece bir teklifi konuşmuyoruz, sadece bir teklif üzerine cümle kurmuyoruz; aslında ortak geleceğimizi, kuracağımız barışımızı, nasıl bir arada yaşayacağımızı ve bundan sonraki yaşamımızın, ülkemizin nasıl şekilleneceğini de birlikte tartışmış oluyoruz. O anlamıyla önemli bir eşikteyiz, tarihî bir eşikteyiz ve bu eşiği güçlü aşarsak yarınları güçlü kurma, yarına güçlü adımlarla ilerleme ve özlediğimiz eşit, özgür, demokratik cumhuriyeti inşa etme konusunda da ciddi bir mesafe katetmiş olacağız.

O anlamıyla, her bir milletvekili arkadaşımızın, her bir siyasi partinin ve bu ülkede eşitlikten, özgürlükten yana olan her bir insanın da tarihî bir sorumlulukla karşı karşıya olduğunu ifade etmek istiyoruz. Biz, sadece, burada birer milletvekili olarak değil aynı zamanda bu ülkede yaşayan insanlar, bu ülkede yaşayan milyonları temsil edenler olarak da temsil ettiğimiz halklarımıza borcumuzu onları bir adım daha çözüme ve barışa yaklaştırarak vermemiz gerektiğini düşünüyoruz. O anlamıyla, bütün milletvekili arkadaşların da bu bakış açısıyla, bu bilinçle sürece katkı koymaları ve bu yasa teklifini de böyle ele almaları gerektiğine inanıyoruz.

Biz DEM PARTİ olarak -bizden önce kapatılan diğer bütün siyasi parti gelenekleri açısından da ifade edersek- ilk defa Mecliste ve bir komisyonda bir ilk imzacı ve bir teklifin sahibi olarak konuşuyoruz. O anlamıyla, bunun öneminin de altını çizmemiz gerekiyor. Attığımız imzalar, sadece alelade bir tükenmezin mürekkebinin kâğıda akması değil aslında bugüne kadar bizi yan yana tutan ortak geleceğimizin mührüne atılmış önemli bir başlangıçtır.

Evet, dünya değişiyor, Orta Doğu değişiyor. Orta Doğu'da yüz yıl önce emperyalist devletlerin kurdukları sınırlar aslında ortadan kalkıyor. O anlamıyla şunu söylememiz gerekiyor, küresel kapitalist sistem yeniden şekilleniyor ve bu sistemin şekillenmesinde şiddet en başat rolü oynuyor. Ne yazık ki Orta Doğu halklarının kaderi de hep bu şiddetin mağduru olmak oluyor. O anlamıyla söylememiz gerekiyor; savaşlar, işgaller, katliamlar ve Orta Doğu'da yaşananların her birimize öğretmesi gereken, her birimize göstermesi gereken bir gerçeklik, bir hakikat olduğunu düşünüyoruz. 2026 yılında bütün dünyanın gözleri önünde, aslında çok daha önceden başlayan Filistin soykırımını, Filistin katliamını her birimiz izledik, dünyanın gözü önünde oldu, resmî rakamlara göre bile 70-80 bin insanın yaşamını yitirdiği bir büyük soykırıma tanıklık ettik. Bütün bu soykırımların, bütün bu katliamların arka perdesinde ne var? Enerji nakil hatları var, ticaret yolları var ve bu enerji nakil hatlarıyla ticaret yollarına egemen olma anlayışı var. O anlamıyla, sermaye ve iktidar tekelleri tarafından aslında küresel jeopolitik yeniden şekillendiriliyor; burada halkların lehine ne yazık ki yeniden ölüm, kan, gözyaşı ve sürgün düşüyor ve hatta bunun üzerine, Filistin'de, Gazze'de olduğu gibi açlığı, açlıktan yaşamını yitiren çocukları, kıtlığı da ekleyebiliriz.

Peki, bütün bu altüst oluşun merkezinde olan Orta Doğu'daki bu yüz yıllık statükonun bozulması, yüz yıl önceki emperyalist devletlerin çizdiği sınırların altüst olmasında Türkiye nasıl bir pozisyonda, Türkiye geleceğini nasıl kuracak? Bugün bu yasayla aynı zamanda bu soruya da yanıt oluşturduğumuzu unutmamamız gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, 7 Ekim 2023 Orta Doğu tarihinde büyük bir kırılma anına işaret eder yani Aksa Tufanı. Her şeyi belki de yakın tarihimiz açısından 7 Ekim 2023 öncesi ve 7 Ekim 2023 sonrası diye de aslında takvimlendirebiliriz. Orta Doğu'nun ihtiyacı olan aslında savaş mıdır, kan mıdır, gözyaşı mıdır, sınırların etnik temelde bölünmesi midir yoksa Orta Doğu'nun ihtiyacı olan, aslında halkların katılımına dayanan eşit, özgür bir yaşamın inşa edilmesi midir? Tabii ki ikincisidir. İşte, bu büyük altüst oluş içerisinde Sayın Öcalan'ın 27 Şubat tarihinde barış ve demokratik toplum çağrısıyla bütün bu tarihsel gidişe halklar lehine büyük bir müdahalesi olduğunu görüyoruz. Evet, sadece Türkiye'de yeni bir dönemin kapısını aralayan bir çağrı değil, aynı zamanda, büyük Orta Doğu barışının, halkların eşit, özgür olarak bir arada yaşayacakları büyük Orta Doğu dönüşümünün de çağrısı olarak değerlendirilebilir 27 Şubat barış ve demokratik toplum çağrısının kendisi.

Barış ve demokratik toplum süreci aslında halkların lehine tarihe yapılmış bir müdahaledir. Ezilen, yok sayılan, inancı, kimliği nedeniyle hiçleştirilen, ötekileştirilen, dışlanan bütün toplumsal kesimler, halklar ve inançlar lehine tarihin akışına yapılmış halklar lehine bir müdahaledir yani büyük bir manifestodur; halkların özneleşme çağrısıdır, halkların kendi kaderini ellerine alma çağrısıdır ve bu anlamıyla Orta Doğu açısından da Türkiye açısından da önemi çok büyüktür ve barışın kapısını açmaya aday büyük bir çağrıdır.

Bizler de DEM PARTİ olarak sürece tam da bu tarihsel perspektifle ve bakış açısıyla yaklaşıyoruz. Gündelik, dönemsel, taktik ya da anla ilgili bir değerlendirme yapmadığımızın altını çizmek isterim. Tarihsel ve stratejik önemde bir dönem olarak, bir çağrı olarak ele alıyoruz bu çağrıyı. Tüm çabamız, Orta Doğu'da ve dünyada kritik dönüşümler yaşanırken tarihsel Kürt ve Türk ilişkilerinin demokratik temelde yeniden güncellenmesi ve eşitlik temelinde yeniden kurulmasıdır çünkü ülkenin ve Orta Doğu'nun demokratikleşmesinin tarihsel Kürt-Türk ilişkilerinin eşit hukukla, demokratik temelde güçlenmesinden başka yolu yoktur.

Halklarımıza ve tüm kamuoyuna sesleniyoruz, bu salonda bulunan bütün sayın vekillere çağrımızdır: Hep birlikte tarihsel bir iş yaptığımızın bilinciyle hareket etme zamanıdır; gelin, ülkenin ve Orta Doğu'nun kaderini halklar olarak bizler belirleyelim, halkın temsilcileri

olarak bizler belirleyelim, sistemi demokratik dönüşüme zorlayan yeni bir demokrasi mücadelesinin kapısını hep beraber aralayalım, barışı kalıcı hâle getirelim. Bu nedenle de bir bütün olarak siyaset kurumunun, Meclisin, iktidarın, muhalefetin bu sürecin paydaşı olduğunu ifade etmemiz gerekiyor. Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü sadece DEM PARTİ'nin, sadece Kürtlerin sorunu değildir, bu ülkede yaşayan herkesin sorunudur; muhalefetin sorunudur, iktidarın sorunudur, bütün yurttaşların ortak sorunudur.

Siyasette hiçbir demokratik kazanım kendiliğinden ortaya çıkmadı ve bizler bunu en iyi bilenleriz; emekçiler olarak, kadınlar olarak, bu ülkenin demokrasisi için mücadele edenler olarak biliriz ki bu ülkede ne varsa demokrasi adına, eşitlik adına, özgürlük adına her birisi büyük bir mücadeleyle, her birisi büyük bir bedelle, her birisi büyük emeklerle kazanılmıştır. O anlamıyla, bugün de mücadelenin cesaret istediğini, emek istediğini, risk üstlenmeyi istediğini görmemiz, bilmemiz gerekiyor. Şu an herkes için, hepimiz için demokrasiye kapı aralayan bir sürecin içerisindeyiz. Diyoruz ki: Gelin, hep beraber bu kapıyı çalalım, bu kapıyı zorlayalım ve hep beraber demokrasi için açılan, aralanan kapıdan hep beraber geçelim istiyoruz; hep beraber bu mücadeleye, bu sürece katkı koyalım ve hep beraber kazanalım.

Bu sürecin kaybedeninin olmadığının altını çizmek istiyorum. 86 milyonun kazanacağı bir sürecin başlangıcındayız, 86 milyonun acılarını, 86 milyonun geleceğini, 86 milyon yurttaşın yaşamını ilgilendiren bir tartışmanın, bir sürecin içerisindeyiz. Biz de en temelde bu yasa teklifine bu bakış açısıyla bakıyoruz. O anlamıyla, bunun için kolaylaştırıcı olmaya çalışıyoruz. Elbette önünüze gelen metinde bizim de tam olarak uygun bulmadığımız, eksik bulduğumuz, yetersiz bulduğumuz başlangıçlar var fakat bu, bu metnin önemini, tarihselliğini gölgelememelidir. Önemli bir eşikteyiz, önemli bir teklifle karşı karşıyayız. Bu anlamıyla, bunun tarihsel öneminin de altını çizmemiz gerekiyor çünkü bizler yarını kurduğumuzun bilincindeyiz; bugün için değil, yarın için, gençler için, çocuklar için, kadınlar için, emekçiler için iyi bir yaşam, bir refah istiyoruz, eşit, özgür, demokratik bir ülke istiyoruz ve bu nedenle de bugün bu yasa teklifinin tarafındayız, bu yasaya imza koyduk.

Açık konuşalım, bizler DEM PARTİ olarak bu yasa teklifini tüm sorunlarımızın köklü çözümünün başlangıç noktası olarak görüyoruz. Bu yasa teklifi uzun ve zorlu demokratik bir dönüşüm yolculuğunun ilk adımını oluşturuyor ve çok önemli bir adımını oluşturuyor.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Neyi dönüştürüyorsunuz, onu da söyleyin?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İçinde bulunduğumuz tarihsel eşik, cumhuriyetin 2'nci yüzyılında demokratik yeniden kuruluşun imkânını ve sorumluluğunu önümüze koymaktadır. Mesele bir yasal düzenlemenin çok ötesindedir; mesele, yüzyıllık sorunları hukukla, demokratik siyasetle, müzakereyle çözme iradesini ortaya koymak, eşit yurttaşlık, ortak yaşam, demokratik uzlaşma temelinde yeni bir geleceği birlikte kurabilmektir. Bu nedenle, bugün atılacak her adım yalnızca bizler için değil bin yıllar sonrasını, yüzyıllar sonrasını olumlu anlamda etkileyecek tarihsel bir adımdır. Bu yasanın bundan sonraki yürüyecek temel demokratikleşme adımlarına kaynaklık edeceğini, etmesi gerektiğini ifade etmek istiyoruz. O anlamıyla bir referans yasadan, bir yasadan bahsettiğimizin de altını çizelim.

Evet, bu ülkenin ezilenleri olarak çok büyük baskılara, çok büyük zulümlere maruz bırakıldık. Varlığımız, dilimiz, kimliğimiz, inancımız inkâr edildi; buna karşı direndik, büyük mücadele ettik, ağır bedeller ödedik ama bugün görüyoruz ki işte bütün bu bedelleri geride bırakmanın eşiğindeyiz, arifesindeyiz. Bugün dönüp baktığımızda görüyoruz ki yaşanan acılar, ödenen bedeller aslında boşa gitmemiş; bugün yok sayılmaya çalışılan Kürt halkının varlığı, iradesi artık inkâr edilemez bir tarihsel gerçeklik olarak ortadadır. Yüz yıllık Kürt sorununun idam sehpalarından bugün demokratik zemine taşınmasının yolu açılmıştır ve demokratik siyaset zeminine taşınan bu sorunun ret, inkâr ve tekçilik döngüsünü kırarak demokratik bir diyalogla, müzakereyle çözülmesinin imkânlarına kapı aralanmıştır. Demokratik çözümün demokratik siyasetle, demokratik müzakereyle ve ortak akılla, demokratik uzlaşıyla çözülebileceği artık görülmüş ve anlaşılmıştır. Demokratik mücadele tarihsel bir zemin oluşturmuş ve şimdi siyaset de o zemini demokratik, kalıcı bir çözümle taçlandırmaya, bu dönüşümü sağlamaya çalışmaktadır.

İşte, bugün bulunduğumuz tarihsel eşik yalnızca mücadelenin değil aynı zamanda bugünün siyasal sorumluluğunun da ürünüdür. Barışın ve demokratik çözümün mümkün hâle gelmesinde yıllardır emek veren toplumsal dinamiklerin, demokrasi güçlerinin, siyaset kurumunun, Mecliste sorumluluk alan bütün siyasi iradelerin ve bugün çözüm için sorumluluk üstlenen tüm aktörlerin bu süreçte çok büyük katkısı vardır. Farklı toplumsal ve siyasal kesimlerin, devlet kurumlarının ve karar vericilerin bu süreçte sorumluluk alması, diyalog ve çözüm iradesini göstermesi bu tarihsel eşikte yeni bir sayfa açılmasına önemli bir katkı sunmuştur. Açılan bu yeni sayfa tıpkı Amasya Genelgesi gibi, tıpkı Erzurum-Sivas Kongreleri gibi, cumhuriyetin kuruluşu gibi tarihsel bir önemdedir; söz konusu olan, tarihsel Kürt-Türk ilişkilerinin geleceğidir.

Tekrar ifade etmek gerekirse amacımız ve mücadelemiz cumhuriyeti 2'nci yüzyılında güçlü demokrasiyle buluşturmak, Kürt-Türk ilişkilerini demokratik temele oturtmaktır. Sayın Öcalan'ın da ifade ettiği gibi "Kürk'ten Türk'ü, Türk'ten Kürt'ü çıkarırsanız geriye ne kalır ki." Amacımız, bütün halkların, inançların, kimlik ve kültürlerin özgürce kendini yaşayabileceği, eşit yurttaşlık hukukunu, hak temelli bir adalet sistemini bu topraklara ebediyen kazandırmaktır. Amacımız, demokratik hakların güvence altına alındığı ortak geleceği birlikte yaratmaktır.

Öte yandan, bu yasa teklifiyle demokrasi ve özgürlük mücadelemizde yeni bir sayfa açıldığının da altını çizmemiz gerekiyor. Demin de ifade etmiştim, bugüne kadar kazandığımız hiçbir şey kendiliğinden olmadı; bu anlamıyla her şey için çalıştık, mücadele ettik. Şunun farkındayız: Demokrasi mücadele etmeden kazanılmaz, kimse demokrasiyi altın tepside sunmaz; onun için bu, uzun erimli bir demokratik mücadele sürecidir. Demokrasi mücadelemiz, demokratik siyaset alanının genişlemesiyle birlikte yeni bir evreye taşınıyor. Önümüzde ülkenin bütün ezilenlerini ve ötekileştirilenlerini kapsayan daha güçlü bir demokratik mücadele zemini açılıyor. Cumhuriyetin demokrasiyle taçlanması mücadelesi de bu zeminde demokratik cumhuriyet hedefi doğrultusunda ilerliyor.

Bizim ifade ettiğimiz demokratik cumhuriyet, demokrasinin derinleşmesi, cumhuriyetin toplumsallaşması ve eşit yurttaşlığın toplumun bütün kesimlerini kapsayacak biçimde hayata geçmesidir; dışlanan, ötekileştirilen tüm kesimlerin demokratik ortak yaşamın eşit öznesi hâline gelmesidir.

Bu nedenle, demokratik cumhuriyet yalnızca Kürtlerin değil bu topraklarda yaşayan 86 milyonun ortak demokratik geleceğinin adıdır. Önümüzdeki dönemde de bu hedef doğrultusunda aynı kararlılık, aynı emek ve ciddiyetle çalışacağız. Rotamız demokratik cumhuriyettir, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümünün siyasal ve kurumsal zemini de tam da budur. Ne var ki cumhuriyetin kuruluş sürecinde toplumun önemli kesimleri dışlayıcı politikalar nedeniyle eşit yurttaşlık zeminine dâhil edilemedi; mütedeyyinler, Kürtler ve sosyalistler uzun yıllar sistem dışında bırakıldı. Mütedeyyin kesimler zamanla sistem içinde kendilerine bir yer bulabildiler ancak Kürtler, Aleviler ve sosyalistler açısından aynı demokratik kapsayıcılığın sağlandığını söylememiz ne yazık ki mümkün değil. Demokratik cumhuriyet tam da bu tarihsel eksikliği gidermeyi, cumhuriyeti bütün toplumsal kesimlerin eşit biçimde dâhil olduğu ortak bir zemine dönüştürmeyi hedeflemektedir.

Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü, aynı zamanda refahın da kapısını açacaktır. Kaynakların silahlanmaya ve güvenlikçi politikalara değil barınmaya, istihdama, eğitime, sağlığa, sosyal refaha ayrılması için tarihsel büyük bir fırsat doğacaktır. Barış; ekmeğin büyümesi,

sofraların bereketlenmesi, kadınların eşit ve özgür yaşaması, gençlerin geleceğini bu ülkede bulması ve kurabilmesi, emeklinin insanca yaşayabilmesi, çiftçinin üretebilmesi, işçinin emeğinin karşılığını alabilmesi ve çocukların haklarına güvenceyle erişebilmesinin yolunu açacaktır. Dile kolay, en iyimser hesaplamalara göre 1985-2000 yılları arasında çatışmalı sürecin maliyeti yaklaşık 4 trilyon dolardır. Bu kaynak savaşa değil halkın refahına ayrılabilseydi bugün daha güçlü bir ekonomi, daha adil bir gelir dağılımı ve çok daha nitelikli kamusal hizmetlere sahip olabilirdik. Bu nedenle, barış yalnızca demokratik bir ihtiyaç değil, emekçinin, emeklinin, çiftçinin, esnafın, kadının, gencin ve bütün yurttaşların ortak ekonomik çıkarınadır.

Sözlerimi bitirirken barış ve demokratik toplum mücadelesine ömrünü adayan, sevgili yoldaşımız ve barış için çalışan sevgili Sırrı Sırrı Süreyya Önder'i saygı ve özlemle anıyorum. Barış, demokrasi ve özgürlük uğruna yaşamını yitirenleri, kaybedilenleri, adalet mücadelesini sürdüren aileleri, barış annelerini, Cumartesi Annelerini, cezaevlerinde direnen siyasi tutsakları, bütün barış ve demokrasi emekçilerini saygıyla, sevgiyle, minnetle selamlıyorum.

Bugün bu tarihsel eşiği konuşabiliyorsak bunu, adını sayamadığımız binlerce insanın büyük emeklerine, büyük fedakârlıklarına ve onların onurlu mücadelesine borçlu olduğumuzu biliyoruz.

Yasa teklifinin son kısmına geçmeden önce, bu süreçte, öncelikle çözüm konusunda irade ortaya koyan Sayın Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'ye ve bu süreçte her türlü riski ve sorumluluğu alan Sayın Abdullah Öcalan'a ve muhalefet partilerinin...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Cumhurbaşkanıyla bebek katiline eşit diyemezsiniz!

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Terör kutsanıyor burada; yazıklar olsun! Türkiye Büyük Millet Meclisindeki hâle bak ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Niye uyarmıyorsunuz? Müdahale etmeniz gerekmiyor mu?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanıyla bebek katili eşit denemez!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Muhalefet partilerinin liderlerine, Meclis Başkanımız ve bu teklife imza koyan bütün milletvekili arkadaşlarıma tek tek teşekkür ediyoruz, her birinin emeğine sağlık.

Yasa teklifinin halklarımız için, demokrasi ve özgürlük mücadelemiz için, 86 milyon yurttaşımız için kalıcı barışın, demokratik cumhuriyetin ve demokratik özgür yarınların kapısını aralamasını diliyor, bu tarihî sorumluluğu hep birlikte yerine getireceğimize olan inancımı ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hayırlı uğurlu olsun.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Yazıklar olsun ya, Meclis çatısı altında şu söylenenlere bakın! Terörü kutsuyor ya, Öcalan'ı kutsuyor! Siz de bakıyorsunuz orada!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bebek katili!

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Yazıklar olsun ya!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hiç mi ağırınıza gitmiyor ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Koçyiğit.

Şimdi, yine teklifin ilk imza sahiplerinden Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Akçay...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, ilk imza sahibi kaç kişi konuşacak? Ona göre biz ihtiyaçlarımızı giderelim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kaç ilk imzacı konuşacak?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp söz istedi, Sayın Akçay'dan sonra Sayın Alp'e söz vereceğim ilk imza sahiplerinden.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, siz imza atmadığınız için...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - "İmza atmadığınız için..." ne demek?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ne demek?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kaç kişi konuşacak, 300 kişi mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, yok, söylüyorum, Sayın Akçay'dan sonra Sayın Alp'e söz vereceğim.

Evet, buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon Başkanı, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; sözlerime başlarken muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi Türkiye'nin kırk yıldan fazla yaşadığı terör döneminden sonra gelinen aşamanın hukuk devleti ve demokrasi zemininde tahkim edilmesine yönelik son derece önemli, dikkatle hazırlanmış ve sınırları açıkça belirlenmiş bir kanun teklifidir. Bu sürecin bugüne gelmesine vesile olan, öncülük eden Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'ye, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş'a, imza veren milletvekillerimize, ilgili bütün kurum ve kuruluşlara ve bilhassa da Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun muhterem üyelerine çok teşekkür ederiz.

Bu teklif, yalnızca bugünün şartlarına cevap veren geçici bir siyasi metin değildir; bu teklif, aynı zamanda mevcut kazanımları kalıcılaştırmayı, sonuca ulaştırmayı, kamu güvenliğini güçlendirmeyi, toplumsal bütünleşmeyi ve dayanışmayı desteklemeyi, silahlı terör yapılanmalarının tamamen tasfiyesini ve milyonlarca vatandaşımızın elli yıllık huzur beklentisini hukuk düzeni içerisinde yönetmeyi amaçlayan, özel, koşullu ve denetime açık bir yasal çerçevedir. Önümüzdeki kanun teklifi yalnızca hukuki bir metin değildir; Türkiye Cumhuriyeti'nin terörle mücadele tecrübesinden süzülüp gelen, güvenlik ve hukuk çatılarını aynı potaya koyan özgün bir Türkiye modelidir. Bu kanun teklifinin imzacılarından biri olarak meselenin siyasi, demokratik ve felsefi boyutunu daha sonra yapacağımız konuşmalarda ayrıntılı olarak ifade edeceğim ancak bugün kamuoyunda kasıtlı olarak estirilmeye çalışılan bilgi kirliliğini gidermek amacıyla kanun teklifinin hukuki mimarisini ve devlet aklının kusursuz bir şekilde nasıl nakşedildiğini teknik ve hukuki özellikleriyle izah etmek mecburiyetindeyiz.

Kıymetli milletvekili arkadaşlarım, burada en başta şu özetin altını net bir şekilde çizmek gerekir: Bu teklif bir af düzenlemesi değildir, suçun hukuki niteliğini değiştirmemektedir, mahkûmiyet hükümlerini ortadan kaldırmamaktadır, ceza sorumluluğunu silmemektedir, devam eden

soruşturma ve kovuşturmalarla kesinleşmiş mahkûmiyet hükümlerinin hukuki varlığını ortadan kaldırmamaktadır. Teklifin özü şudur: Belirli ağır şartların gerçekleşmesi hâlinde, belirli suçlar bakımından belirli sürelerle ve yargısal karar mekanizmaları içinde soruşturma, kovuşturma ve infaz süreçlerinin ertelenmesidir. Bu yönüyle teklif hukuk devleti ilkesine, kamu düzeninin korunmasına, ceza adalet sisteminin amaçlarına ve devletin stratejik aklına uygun bir düzenlemedir. Bu kanun teklifinin doğru anlaşılması öncelikle hukuki niteliğinin açık biçimde ortaya konulmasını gerektiriyor. Teklif ne genel ne de özel af mahiyetinde değildir çünkü genel afta kamu davası ve ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar, özel aftaysa ceza ortadan kaldırılır, azaltılır veya başka bir cezaya çevrilir oysa bu teklif, suçun varlığını, mahkûmiyet kararını, ceza sorumluluğunu ve hukuki sonuçları kendiliğinden ortadan kaldırmamaktadır. Burada getirilen düzenleme, şarta bağlı erteleme rejimidir. Bu rejimin temel özellikleri şunlardır: Kanun yürürlüğe girer girmez otomatik olarak sonuç doğurmamaktadır. Herkes bakımından resen uygulanmamaktadır, sadece başvuru yapan kişiler bakımından uygulanacaktır. Başvuru tek başına yeterli olmayıp kanuni şartların varlığı aranacaktır. Kararlar cumhuriyet savcısı, mahkeme veya infaz hâkimi tarafından verilecektir. Kararlara karşı itiraz ve kanun yolu imkânı bulunmaktadır. Erteleme süresi içinde terör suçu işlenirse erteleme kaldırılacaktır. Süre suç işlenmeksizin geçirilirse soruşturma veya kovuşturma bakımından kovuşturmaya yer olmadığı ya da düşme kararı verilecek, infaz bakımından ceza infaz edilmiş sayılacaktır. Dolayısıyla teklif, hukuki sonuçları bakımından mutlak, sınırsız ve koşulsuz bir bağışlama değil kamu güvenliği amacıyla düzenlenmiş şartlı, takip edilebilir ve denetlenebilir bir ceza adalet uyum mekanizmasıdır; bu ayrımı özellikle ve öncelikle vurguluyorum.

Teklifin 1'inci maddesi, bu kanunun ruhunu ve devletin mutlak otoritesini ortaya koyan en kilit maddedir. Kanunun yürürlüğe girmesi otomatik bir tahliye veya erteleme süreci başlatmamaktadır. Sistemin çalışabilmesi için tek ve mutlak bir ön şart vardır: PKK/KCK terör örgütünün fiilî varlığına son verdiğinin ve tüm silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin Millî Güvenlik Kurulu kararıyla Resmî Gazete'de yayınlanmasıdır yani inisiyatif mutlak surette devletin güvenlik kurumlarının ve MGK'nin elindedir. Silahlar tamamen teslim edilmeden, örgüt lağvedilmeden bu kanunun tek bir hükmü işlemeyecektir.

Teklifin 2'nci maddesi, devletimizin şehitlerimize, gazilerimize ve kamu vicdanına olan sarsılmaz sadakatinin hukuki teminatıdır. Kapsam son derece hassas belirlenmiştir. Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme suçları ile 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenen müebbet veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlar bu kanun teklifinin kapsamı dışındadır. Devlet, cana kasteden eylemleri bu erteleme mekanizmasının dışında tutarak adalet terazisinin dengesini ve milletin vicdanını koruma altına almıştır.

Teklifin 3'üncü ve 6'ncı maddeleri, soruşturma, kovuşturma ve infazların ertelenme usullerini düzenlemektedir. Cezası on beş yıla kadar olanlarda beş yıl, on beş yıldan fazla veya müebbet olanlardaysa on yıllık bir erteleme ve denetim süresi öngörülmektedir. Buradaki hukuki incelik şudur: Devlet kimseyi affetmemektedir, devlet kişiyi bir denetim sürecine tabi tutmaktadır. 5'inci madde açıkça hükmediyor: Eğer bu erteleme süresi içinde kişi yeniden bir terör suçu işlerse erteleme derhâl iptal edilecek, yargılama ve infaz kaldığı yerden en ağır hâliyle devam edecektir. Üstelik bu yeni suç için bir daha erteleme hakkı da verilmeyecektir. Bu, devletin şefkat elini uzatırken kudret kılıcını da hazır beklettiğinin en hukuki ispatıdır.

Teklifin 9'uncu maddesi, sürecin resen yani kendiliğinden işlemeyeceğini, kişilerin MGK kararından itibaren altı ay içinde bizzat yazılı olarak devlete başvurması gerektiğini hükme bağlamaktadır yani kişi, Türkiye Cumhuriyeti'nin adli makamlarına iradesini teslim edecek, devletin otoritesini tanıyarak bu mekanizmaya dâhil olacaktır. Sürecin başı boş bırakılmaması adına, 7'nci maddeyle Cumhurbaşkanı Yardımcımızın Başkanlığında Adalet, Dışişleri, İçişleri, Millî Savunma Bakanlarımız ile MİT Başkanı ve MGK Genel Sekreterinden oluşan çok güçlü bir takip ve Koordinasyon Kurulu ihdas edilmektedir. Ayrıca, bu Kurul, Gazi Meclisimize düzenli bilgi verecek, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulacak izleme komisyonuyla yasama organının sürece nezareti tam manasıyla sağlanacaktır.

Son olarak, 10'uncu maddeyle bu tarihî ve zorlu süreci devlet adına yürütecek olan kamu görevlilerimizin, Komisyon üyelerimizin hukuki, idari ve cezai sorumluluktan muaf tutulması, devletin kendi memuruna ve temsilcisine sahip çıkmasının hukuki gereğidir.

Muhterem milletvekilleri, özellikle ifade etmek gerekirse bu kanun teklifi Türkiye Cumhuriyeti'nin muazzam mücadelesini hukuk içerisinde bir toplumsal barışa dönüştürme projesidir. Bu metinde zafiyet yoktur, devletin sarsılmaz iradesi vardır; bu metinde taviz yoktur, MGK'nin ve bağımsız yargının denetimi vardır; bu metinde unutkanlık yoktur, kasten öldürme suçlarını kapsam dışı bırakan bir vefa ve adalet vardır; bu metinde iç cephesi kenetlenmiş, güçlü Türkiye'nin kararlılığı vardır. Bizler Türkiye Cumhuriyeti'nin bekasını ve milletimizin ebedî kardeşliğini tesis edecek bu hukuki mimarinin altına imzamızı atmaktan büyük onur duyuyoruz. Bu kanun teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisinden çok büyük bir uzlaşmayla çıkacağına inanıyoruz.

Kanun teklifimizin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Şimdi, tekrar, ilk imza sahiplerinden Kars Milletvekili Sayın İnan Akgün Alp'e söz veriyorum.

Buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, bu toplantı için Komisyonumuza gelen misafir vekillerimiz, kıymetli bürokratlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Türkiye için hayırlı olmasını baştan temenni ettiğimiz bir kanun teklifini görüşüyoruz. Ben de Cumhuriyet Halk Partisinin bu kanun teklifine karşı tutumunu açıklamak üzere söz aldım. Bu vesileyle saygıyla hepinizi selamlıyorum.

Efendim, partimiz bu yasa teklifini devletin kurucu partisi olma tarihsel misyonuyla cumhuriyetin kazanımlarını sahiplenen, geçmişi demokratik bir olgunlukla değerlendirerek geleceğe yönelen bir siyasal dil ve perspektifle karşılamıştır. Cumhuriyetin 2'nci yüzyılında önemli bir görevimiz de ülkemizin üniter yapısından, demokratik, hukuk devletinden taviz vermeden bu ülkede yaşayan herkesin kendisini eşit, özgür ve güvende hissedebileceği bir Türkiye inşa etmektir. Cumhuriyetin kurucu iradesi 2'nci yüzyılda da toplumsal barışın ve ortak geleceğin kurucu iradesi olacaktır. Kanımızca Kürt sorununda çözümün en uygun mimarisi, önce çatışmaların sona erdirilmesi, sorunun tüm yönleriyle demokratik yollardan çözümü için gerekli adımların atılması ve nihayetinde Türkiye'nin topyekûn demokratikleştirilmesidir. Türkiye, terörsüz ama otoriter bir ülke değil şiddetten arındırılmış, hakça paylaşan ve demokratik bir ülke olmalıdır.

Barış süreçlerinde süreci başlatan ana tema aynı zamanda sürecin modelini de belirlemektedir. Bu süreçte ana tema şöyle şekillenmişti: Sayın Devlet Bahçeli 22 Ekim 2024'te bir çağrı yaptı "Silahlarınızı bırakın, örgütü feshedin ve gelip Mecliste konuşun." dedi. Bu çağrının muhatabı Abdullah Öcalan da 27 Şubat 2025'te bir cevap verdi ve örgütüne bir çağrı yaptı, "Silahları bırakın, kongrenizi toplayın, örgütü feshedin, devlet

ve toplumla bütünleşin." dedi. Akabinde örgüt bir fesih kongresi topladı, kendini feshetti, bütün dünya basını önünde silahlarını yaktı, mensuplarını da Türkiye dışına çekti. Sayın milletvekilleri, demek ki süreci başlatan tartışmanın ana teması silah bırakma, fesih, devletle ve toplumla yeniden entegrasyondur. Bu modele dünyada Türkçe kısaltmasıyla "STR" denir, "silahlanma, terhis ve reentegrasyon" deniyor. 2025 yılının Aralık ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yaptığımız bir konuşmada sürecin modelini bu şekilde tespit ve bu model hakkındaki görüşlerimizi ifade etmiştik. Bu yaklaşım, sürecin güvenlik, adalet ve toplumsal bütünleşme boyutlarını aynı çatı altında ele alan bir yaklaşımdır. Bu sürecin başarılı olabilmesi için aynı zamanda demokrasi taleplerini de karşılaması gerekir. Zira "STR" denilen model tek başına yürüyen bir süreç olarak düşünülmemelidir, barış süreçlerinin ilk adımıdır. Sürecin barış inşası, geçiş dönemi adaleti, demokratik reformlar ve kalkınma bağlamında yürütülmesi şarttır.

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın milletvekilleri, bizim parti olarak bu süreçteki ilkesel tutumumuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun hazırladığı raporda belirtilen çerçevede hukuki ve yasal sürecin başlaması, bu yolla çatışma ve silahların tamamen devreden çıkarılması çabasına destek olmaktır. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu çalışmaları, Türkiye Büyük Millet Meclisinin temsil gücü ve demokratik meşruiyeti içerisinde yürütülen toplumsal barışın, birliğin ve millî dayanışmanın güçlendirilmesine yönelik tarihî sorumluluğun bir yansımasıdır. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda ele alınan "Terörsüz Türkiye" hedefi dönemsel bir söylem ya da konjonktürel bir hamle değil, devlet politikasıdır, vatandaşlarımızın ortak geleceğini garanti altına alan bir yaklaşımın sonucudur.

Görüşülmekte olan kanun teklifine tartışmalar başladığından beri gelen en önemli eleştiri; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun 6'ncı maddesi kapsamında hazırlanan bu yasanın, raporun 7'nci maddesinde ifadesini bulan demokratikleşmeyle ilgili önerileri kapsamadığı, bu nedenle görüşülmekte olan kanun teklifinin beklentileri karşılamadığı yönündedir. Oysa Komisyon raporu bu eleştirilere bir cevap vermektedir. Zira raporun yedinci bölümünde "Silah, şiddet ve teröre dayalı yöntemler siyasal tartışmayı işlevsiz hâle getirdiği için sorunun demokratik zeminde tartışılmasını da zorlaştırmaktadır." denilmektedir. Güvenli bir toplumsal ve siyasal ortamın sağlanması da demokrasinin eksiksiz işleyebilmesi ve standartlarının yükseltilmesiyle kurumsallaşmasının ön koşulu kabul edilmektedir.

Raporun altıncı bölümünde, güvenli bir toplumsal ve siyasal ortamın sağlanması için bir kritik eşik tanımlanmıştır. Kritik eşik, örgütün tüm unsurlarıyla silah bıraktığının ve kendisini tasfiye ettiğinin devletin güvenlik birimlerince teyit ve tespit edilmesidir. Teyit ve tespit sürecinin sağlıklı bir şekilde tamamlanması için yeni durumun gerektirdiği hukuk ve politika çerçevesinin hayata geçmesi için bir başlangıç noktasını teşkil edeceği de vurgulanmıştır. Örgütün tüm unsurlarıyla feshi ve silahların teslimi ve bırakılması sürecinde ihtiyaç duyulacak yasal düzenlemelerin yapılması konusunda Komisyon raporunda genel bir anlayış birliğine varılmıştır. İşte, raporda tanımlanan yasal düzenleme ve başlangıç noktası şu an huzurunuzda görüşülmekte olan tekliftir. Bu hâlde kritik eşik aşılacaktır. Raporun tüm önerilerinin tek bir yasayla yerine getirilmesinin zorluğu da izahtan varestedir. Bu durum; bir mecburiyetten kaynaklanmıştır, bir tecrübeden kaynaklanmaktadır, sürecin "Türkiye Modeli" diye anılan özgün yanından kaynaklanmaktadır. Burada amaç, mutat riskleri bertaraf etmektir.

Burada "mutat risk" kavramı da önemlidir. Barış süreçleri için mutat riskler başlıca dört başlıkta sayılabilir: Ateşkes ihlalinin yarattığı riskler, çok sayıda silahlı aktörün varlığının yaratacağı riskler, yine çok sayıda düşman komşuların yarattığı riskler ve anlaşmazlığın devamında ekonomik ve siyasal çıkarlara olan çok sayıda unsurun yarattığı riskler. Sürecin mimarisinin de silahsızlanma, terhis ve entegrasyonla başlayarak örülmesi bu risklerin bertaraf edilmesinin bir yolu olmuştur. Zira 2015 yılındaki çözüm süreci Ceylânpınar'da 2 polisimizin şehit edilmesiyle bozulmuştur. Bu cinayetin kimin tarafından işlendiği ispat edilememiştir ama polislerimizin şehit edilmesiyle süreç buzdolabına kaldırılmıştır. Bu tecrübeyle, yürüyen bu sürecin özgün yanı, silahların hemen, daha sürecin başında bırakılması olmuştur. İşte, raporun 7'nci maddesinde önerilerden önce, 6'ncı maddesinde öngörülen silahsızlanma kanununun çıkarılmasının sebebi de budur.

Sayın milletvekilleri, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak 2013-2015 yıllarındaki çözüm sürecine de destek vermiştik, o zaman da Türkiye Büyük Millet Meclisini adres göstermiştik. Çözüm süreci akamete uğradıktan sonra bu konudaki irademiz devam etti. 2020 yılında yaptığımız kurultayda da bu soruna değinmiş ve başta Kürt sorunu olmak üzere, toplumsal sorunlarımızın demokrasi temelinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi öncülüğünde çözüleceğini, Türkiye'nin tam bağımsızlığı, demokrasi ve üniter yapısının güçlenmesini taahhüt etmiştik. Nihayet, on üç yıl sonra yani 2026 yılında bizim önerilerimize gelindi, sorunun çözüm adresi Türkiye Büyük Millet Meclisi gösterildi ve Meclis bu görevi üstlendi.

Sayın milletvekilleri, Türkiye kendi iç barışını kurarken dış politik hesaplara karşı da dikkatli olmak zorundadır. Bu mesele, Türkiye'nin kendi tarihsel ve toplumsal gerçekliği içerisinde, kendi Meclisinde, kendi hukukuyla, kendi yurttaşıyla çözmesi gereken bir meseledir. Dolayısıyla, Türkiye, hem güvenlik mimarisini hem toplumsal barışını hukuk ve demokrasi temelinde oluşturmak zorundadır. Bugün konuştuğumuz mesele yalnızca bir güvenlik başlığı, yalnızca bir yasa hazırlığı, yalnızca bir örgütün silah bırakması ve kendini feshetmesi değildir. Terörün bitmesi Türkiye için tarihsel bir fırsattır. Bu süreç ancak cumhuriyetin kurucu ilkeleriyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin demokratik meşruiyetiyle, hukuk devletiyle, eşit yurttaşlıkla, üniter yapıyla, üretken kalkınmayla ve bağımsız dış politika iradesiyle başarıya ulaşabilir çünkü bugün konuştuğumuz mesele, cumhuriyetin ikinci yüz yılında Türkiye'nin nasıl bir ülke olacağı meselesidir.

Sayın milletvekilleri, biz bu sürece "terörsüz Türkiye süreci" demiyoruz, meseleyi terör parantezine de sıkıştırmıyoruz; biz sürece "cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırma süreci" diyoruz. Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmak nedir? Bir özgürlük ve güvenlik dengesidir. Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmak, silahın siyasetten tamamen çıkması, siyasetin de kapalı pazarlıklardan çıkarak hukukun ve milletin denetimine girmesidir. Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmak, farklı toplumsal aidiyetleri çatışma alanı olmaktan çıkarıp ortak cumhuriyet yurttaşlığı içinde güvence altına almaktır. Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğini yapmaktır. Dolayısıyla, bu sürecin başarısı yalnızca siyasi iradeye bağlı değildir; hukuki güvenceye, şeffaflığa, toplumsal katılıma ve güven duygusunun yeniden inşasına bağlıdır. Bu mesele, sadece bir demokrasi ve hukuk meselesi de değildir; bu mesele, Türkiye'nin güvenliği ve dış politikası için de hayati bir meseledir. Şunu çok iyi biliyoruz ki bu mesele çözülmeden bölgesel bir aktör hâline gelemeyiz.

Şunu da unutmamak gerekir: Önce Kürt vatandaşlarımızla, ardından Kürt komşularımızla kuracağımız güçlü bağlar Türkiye'nin gelecek vizyonunu da şekillendirilecektir. Bu noktada ilkesel bir çerçeve ortaya koyuyoruz. Terörün bitmesi ve üniter devlet yapısı bizim kırmızı

çizgimizdir. Bu bağlamda, silahın siyasetin dışına çıkarılmasını, sürecin Türkiye Büyük Millet Meclisi merkezli yönetilmesini, hukuk devleti ilkesinin güçlendirilmesini ve eşit yurttaşlığı destekliyoruz. Bu ülkeyi kuran parti olarak sorumluluğumuzu biliyoruz, hiçbir siyasi menfaat düşünmeden elimizi taşın altına koymasını biliyoruz.

Görüşülmekte olan yasa teklifine terörün kalıcı olarak sona erdirilmesi, silahların tamamen devreden çıkarılması, bölgesel güvenlik düzenlemelerinin hayata geçirilmesi ve demokratik siyasetin güçlenmesiyle birlikte, cumhuriyetimizin demokrasiyle taçlandığı yeni bir dönemin kapılarının aralanmasına vesile olacağı umuduyla destek verdiğimizi belirtiyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle heyetinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Alp.

Değerli arkadaşlar, teklif sahibi imzacıların sözleri sonrasında, şimdi görsel basını dışarı davet ediyorum.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hani çok şeffaftı Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yazılı basın salonda kalabilir.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, her partiden bir kişi konuştu, şimdi "Basın dışarıya..."

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Konuşmalarında "şeffaflık" diyen arkadaşlar itiraz etsinler.

MURAT EMİR (Ankara) - Bizim konuşacaklarımız daha mı az değerli Sayın Başkan? Neyi kaçırıyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Her zamanki uygulamamızı yapıyoruz, değişik bir şey yapmıyoruz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, önergem var, önerge verdim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, zaten Komisyon çalışmalarının canlı yayınlanmasına ilişkin bir talebiniz var.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ya, bu 86 milyonu ilgilendiriyor!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yeterince terör örgütü propagandası yapılıyor!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, talebinize ilişkin tutumu sırası geldiğinde açıklayacağım, onun için şimdi görsel basını dışarı davet ediyoruz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tamam, talebimiz hakkında karar verin, görsel basın neden çıkıyor?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Görsel basın niye çıkıyor Başkan?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, sırasıyla toplantıya katılan kurum temsilcilerinin kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Şeffaflığınızı alkışlıyoruz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teklif sahipleri konuşuyor, sabahtan beri güzelleme yapılıyor, millet adına şerhi olan bir İYİ Parti var, görsel basını lütfen içeri davet edin!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Türkoğlu, Komisyonu siz yönetmiyorsunuz, ben yönetiyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Görsel basın niye çıkıyor?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Her zaman olabilir, bu olağanüstü bir durum!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anayasa'ya, İç Tüzük'e göre yönetiyorum.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Herkes bunu dinlemek istiyor, 86 milyon merak ediyor!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Her parti konuştu, bir biz konuşmadık.

MURAT EMİR (Ankara) - Biz de konuşmadık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İmza atsaydınız, bak, ilk imzacı olsaydınız konuşacaktınız.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ne münasebet ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Neye imza atacağız ya!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, nerede yazıyor "İmza sahibi konuşur." diye!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, sırasıyla toplantıya katılan kurum temsilcilerinin kendilerini tanıtmalarını istiyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, siz zaten ilk başta da söz almıştınız ama.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Kısa bir söz istiyorum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Aynı maddeden ben de söz istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - "Aynı maddeden" dediğiniz nedir Sayın Olgun?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Dediniz ya "Tekliften sonra yapacağız." diye.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Şahin.

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşülme usulü ve Komisyonun çalışma şekli hakkında görüşme

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, bakın, biz sizin nezaketinize, zarafetinize söyleyecek söz bulamıyoruz ama bizi bazen o kadar zor durumda bırakıyorsunuz ki topluluk huzurunda. Size yazılı bir talepte bulunuyoruz ve diyoruz ki: Başkanım, haklı ve meşru bir talep. Nedir bu haklı ve meşru olan talep? Dün burada Grup Başkan Vekillerimiz var, Bülent Bey var, Sayın Abdulhamit Gül var, ısrarla arkadaki müzakerelerde "Arkadaşlar, yapmayın, şu an itibarıyla Genel Kurulda görüşülen konu ivedi bir konu değil; yarın, yıllara sâri, son derece önemli olduğunu iddia ettiğiniz, tarihî bir süreç, tarihî bir eşik dediğimiz bir kanun Adalet Komisyonunda görüşülecekse ya hiç olmazsa bu kanunun görüşmelerini Genel Kurulda erteleyin denildi." ama bir türlü, üç dört saat beklendi, olumlu bir dönüş alınamadı. Şimdi, aynı kanun görüşmeleri Adalet Komisyonu olarak orada, Genel Kurulda görüşülürken burada bize Komisyonu toplayıp, alelacele ve -sizin de çalışma usulünüzü biliyoruz- hiç ara vermeden, aralıksız olarak ILO sözleşmelerine aykırı bir çalışma usulü dayatıyorsunuz. Biz de diyoruz ki biz insanız ya, ışınlanacak durumumuz yok. Aynı anda hem burada hem Genel Kurulda olamıyoruz. Ve YENİ YOL Grubunun tek temsilcisiyim ben, o yüzden yazılı olarak size bir müracaatta bulundum, bunu bir konuşalım, bir tartışalım.

İkincisi de dedik ki Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye... Hangi konuda yazılı müracaatta bulundunuz?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bu konuyla alakalı verdim ben arkadaşlara.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Nerede?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Özellikle verdim. Ya, yoksa bazen diyorsunuz ya: "Niye bana yükseldin?" Size yükselme şansımız var mı Sayın Başkan. Hem Hoca olarak seviyoruz sizi hem Komisyon Başkanı olarak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, Murat Bey de diyor ki: "Sizin soy isminiz Yüksel, ondan dolayı olabilir."

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Yok, hayır.

Hem Hoca olarak hem de Allah için, burada her bir arkadaşımızın görüşlerini, düşüncelerini sonuna kadar dinleme nezaketi gösterdiğiniz için bu hakkı biz burada da dışarıda da teslim ediyoruz ama yazılı bir önerge verip biliyoruz ki bunu ekranlar önünde, televizyonlar önünde konuşturmamak adına bu usul tartışmasına girmediğinizin farkındayız ve bunu da geçtiğimiz haftaki toplantıda da ifade ettik ve tutumunuzda da hiçbir değişiklik görmeyince halk arasındaki deyim şudur: Benim oğlan bina okur, döner döner yine okur; aynı usulü yine uygulamaya kalktınız. O yüzden eğer bir yükselme gibi algılandıysa bu hususta sizin şahsınızdan ve buradaki tüm Komisyon üyelerimizden de ben özür dilerim çünkü bu son derece önemli bir günde keşke böyle bir tartışmayla biz gündemi açmamış olsaydık ama yine ifade ediyorum: Bakın, burada geçtiğimiz dönemde de karma komisyonda bu itirazda bulunmuştuk. Şimdi diyoruz ki buradaki nitelikli çoğunlukla karar verilecek bir konuyu tartışıyoruz. İstediğiniz kadar burada ceza hukukçularımıza sorabiliriz; bu, şarta bağlı bir genel af düzenlemesidir, şarta bağlı. Neden? Memnu hakların iadesine ilişkin düzenleme de içeriyor burada. Dolayısıyla şöyle bir baktık, genel af işlenmiş olan, belirli suçları bütün sonuçlarıyla ortadan kaldıran, açılmış kamu davalarını düşüren ve verilmiş cezaları silen bir hukuk kuralıdır. O yüzden, madem bunu yazıyoruz, bir düzenleme yapıyoruz, ne yaptığımızın da farkındaysak arkasında duralım. Zaten 360'ın üzerinde imzayla bu teklif Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuldu. Dolayısıyla Komisyonun çalışmalarında ve Genel Kurulda uygulanacak yönteme dair bir oylama yapılması gerekliliği kanaatindeyim, onu da sizden bekliyorum. Komisyon üyelerimiz arasında çoğunluk zaten sizde, itiraz eden de çok fazla kimse yok, belki oylamaya sunduğunuz zaman biz de olumlu oy vereceğiz ama hiç olmazsa bu usulü eksikliği giderdikten sonra işin esasına girelim, Anayasa'ya aykırılık tartışmasını yapalım, geneli üzerindeki tartışmayı yapalım diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi, bu, tabii, Genel Kurulda aynı anda yani Komisyonumuza ait bir kanun teklifinin görüşülmesine ilişkin... Biliyorsunuz, aslında, geçen, bu çocuklara ilişkin kanun teklifini bu Komisyonda görüşürken on ikinci yargı paketi Genel Kurulda görüşülüyordu, ben orada da görüşlerimi açıklamıştım yani İç Tüzük'ümüzde herhangi bir engel olmadığını önceki toplantılarımızda da belirttim. Dolayısıyla bu konuyu ayrıntılı bir şekilde konuşmuştuk. Yani bu şekilde tercih etmeyiz bunu ama zorunluluk icap ettiğinde bunu yapmak durumunda oluyoruz, İç Tüzük'ümüzde de buna bir engel yok, bunu özellikle belirtmek istiyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - İç Tüzük'te bir kısıt yok, doğru ama uygulamada da hiç yoktu, sizinle oldu, sizinle oldu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, uygulamada olan yani...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bir Plan ve Bütçe Komisyonunda oluyor belki, yıllara sâri böyle bir şey yok.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Örnek bir Komisyonuz vallahi! İkinci kanun, Adalet Komisyonu kanun teklifi Genel Kurulda görüşülürken biz de burada başka bir şey görüşüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bayağı çalışkan bir Komisyonuz, onu söylemem gerekiyor.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Başkanım, ya ara verelim ya devam edelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, ara vermeyeceğiz zaten.

Şimdi, Sayın Şahin, belki Anayasa'ya aykırılıkla ilgili, bu diğer af meselesiyle ilgili söylemiş olduğunuz hususa ilişkin de Anayasa'ya aykırılıkta isterseniz tartışalım, isterseniz de ben şimdi cevap verebilirim. İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Hayır, bu noktada bir oylama yapmayacak mısınız?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani böyle bir yöntem yok ama usul tartışması açıyorsanız usul tartışması açıp oylama yapabiliriz. Yani benim usulümde herhangi bir değişiklik yok, onu söylemek istiyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bunu söylediniz, zapta geçirdiniz. Başka da görüşecek... Anayasa'ya aykırılıkta konuşuruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, peki, teşekkür ediyorum, çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılığa ilişkin...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Usul tartışması istedik Başkanım. Siz dediniz ki: "Şeyden sonra açacağız."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Usul tartışması mı açmak istiyorsunuz?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Evet, siz dediniz ya ilk sahipten sonra...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, Sayın Şahin "Gerek yok." dedi.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Başka konuşacak olan yoksa dedim.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Benim adım Hakan Şeref Olgun Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, buyurun. Konu ne? Hangi usule ilişkin, konu ne?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Görüşme usulüne ilişkin, Komisyonun çalışma şekline ilişkin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, onları konuştuk zaten, başta da siz söz aldınız, konuştunuz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, biz...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, buyurun Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; öncelikle Sayın Başkanım, üç yıldır sizinle Adalet Komisyonunda çalışıyoruz ve gerçekten bundan önceki toplantılarda da zatıalinize gerektiği gibi saygımızı, sevgimizi gösterdik. Şimdi, burada Adalet Komisyonu toplandı. Bakın, tüm 86 milyon insanın takip ettiği ve tüm siyasi parti mensuplarının Komisyonda olduğu bir toplantıda -madem şeye sadıksınız- ilk imza sahibi milletvekillerini konuşturuyorsunuz, üç yıldır ilk imza sahibi milletvekili kaç kişi konuştu, ben bunu size sormak istiyorum. Bakın, benim her türlü talebime "Geçmişte böyle yapıyoruz." dediniz. Bizim üç yıldır Adalet Komisyonundaki toplantılarımızda ilk imza sahibi kaç kişi konuştu? Bu teklifte 390 imza varsa onlarda da vardı, 100-200 imza olanlar oldu. Sizin öncelikle bunu bize bir

cevaplandırmanız gerekiyor. Eski usulünüze uyuyor musunuz uymuyor musunuz? Uymuyorsanız o zaman ikinci bir soru, biz size yazılı önerge de verdik. Şimdi, teklif sahibi her siyasi partiden insanlar konuştu. Zaten aynı teklife imza atmışlar fakat bakarsınız ki hepsi ayrı bir telden çalıyor. Sayın AK PARTİ Grup Başkan Vekilini dinlerseniz bu teklif başka bir dünyada ama DEM PARTİ Grup Başkan Vekilini dinlerseniz bu daha ilk adım, bu adımı... Ve özellikle sizi şu konuda da protesto ediyorum: Daha hiçbir kanun çıkmadı, burada teröristbaşına teşekkür edildi, ona da müdahale etmediniz. Yani biz başka bir dünyada yaşamıyoruz, biz de burada yaşıyoruz ve bu görüşmelerle ilgili itirazları da madde madde belirtiyorum ve o teröristbaşına teşekkür eden Grup Başkan Vekilini de kınıyorum huzurunuzda çünkü bugün önümüzde...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Biz de sizi kınıyoruz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Söz alıp da söyleyin lütfen. Çünkü bugün... Bakın, teröristbaşını kınayana, "Ben de seni kınıyorum." diyor ya, burada ne konuşacağız biz? Bu Komisyon Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu değil mi? AK PARTİ'li arkadaşlar, vicdanınıza sesleniyorum ben sizin ya. Vicdanınıza koyun ya, ben kötü bir şey dedim mi şimdi? Ben teröristbaşını kınıyorum, onu kınıyorum diye ben kınanıyorum yani. Ondan sonra "Sözcüsüsünüz." deyince de arkadaşlar hopluyor.

Önümüze yalnızca bir kanun teklifinin içeriği meselesi yoktur Sayın Başkanım. Bugün burada aynı zamanda şu soruya cevap vermeniz gerekiyor: Türkiye Büyük Millet Meclisi kanun mu yapacaktır yoksa daha önce başka yerlerde hazırlanmış bir iradeye yalnızca şekil mi verecektir? Usul dediğimiz şey esastan bağımsız bir teferruat değildir. Hele ki binlerce insanın ceza hukuku bakımından statüsünü değiştiren, terör suçlarından hükümlü veya sanık kişileri doğrudan ilgilendiren, şehit ailelerinin ve gazilerimizin adalet duygusuna temas eden böyle tarihî bir meselede usul aynı zamanda meşruiyet meselesidir ve maalesef, daha görüşmelerin başında önümüzde ciddi bir meşruiyet ve usul sorunu bulunmaktadır. Birincisi, bu salon bu görüşmeler için yeterli değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü uyarınca Komisyon toplantıları milletvekillerine açıktır. Böylesine önemli bir teklifin görüşüleceğinin herkes tarafından bilinmesine rağmen milletvekillerinin, danışmanların, ilgili kurumların ve kamuoyunun ilgisinin karşılanamayacağı bir salonun tercih edilmesi kabul edilemez. Milletvekili Komisyon toplantısına giremiyor, ayakta kalıyor veya görüşmeleri sağlıklı biçimde takip edemiyorsa kâğıt üzerinde "Toplantı açık." demenin hiçbir anlamı da yoktur. Meclis milletvekilinden, Komisyon kamuoyundan kaçırılamaz.

Sayın Başkan, talebimiz açıktır: Bu görüşmeler bütün milletvekillerinin çalışmalarını rahatlıkla takip edebileceği daha büyük ve uygun bir salona alınmalı ve Genel Kurul çalışma saatleri dışında bu toplantıya devam edilmelidir.

2'nci mesele: Bu toplantının kamuoyundan saklanmasıdır. Türkiye'nin yakın siyasi tarihinde kamuoyunu en çok ilgilendiren ve yakinen takip edilen kanun tekliflerinden birini görüşüyoruz fakat bu, Türkiye Büyük Millet Meclisi TV'de canlı yayınlanmıyor, görsel basın mensupları salon dışına çıkarılıyor. Soruyorum: Neden? Madem bu kanun 86 milyonca alkışlarla karşılanmış, bu basın mensupları niye çıkarılıyor? İmza atan tüm siyasi partilerin temsilcileri konuştu fakat muhalefetin, bu teklife karşı çıkan siyasi parti sözcülerinin sesini Türk milletinin duymasını istemiyorsunuz; size de böyle talimat verildi. Bu teklif millet adına görüşülmüyor mu? Burada söylenecek sözlerden kim rahatsız oluyor? Milletvekillerinin hangi görüşü savunduğunu milletin görmesinden neden çekiniyorsunuz? Eğer bu düzenlemenin arkasında duruyorsanız kameradan korkmayacaksınız, eğer yaptığınız işin millet vicdanında karşılığı olduğuna inanıyorsanız basından kaçmayacaksınız. Bu Komisyon kapıları da kameraları da millete açık olmalıdır. Türkiye Büyük Millet Meclis TV'den canlı yayın yapılmasını ve görsel basının çalışmalarını serbestçe takip edilebilmesini İYİ Parti Grubu ve şahsım adına talep ediyorum.

Anayasa'nın eşitlik ilkesini, hukuk devleti ilkesini, yasama yetkisinin kullanılış biçimini ve hepsinden önemlisi, Anayasa'nın 87'nci maddesinde özel olarak düzenlenmiş af yetkisini doğrudan ilgilendiren bir tekliften söz ediyoruz. Böyle bir teklifin Anayasa Komisyonunun değerlendirmesine sunulmaması nasıl izah edilebilir? İç Tüzük'ün 34'üncü maddesi, komisyonlara kendi önlerindeki teklif başka bir komisyonunun ihtisas alanını ilgilendiriyorsa o komisyonun görüşünü isteme imkânı vermektedir. Dahası, İç Tüzük'ün 38'inci maddesi çok açıktır: Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin önce Anayasa'nın metnine ve ruhuna uygunluğunu incelemekle yükümlüdür. Öyleyse biz diyoruz ki madem Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapmak zorundasınız, Anayasa Komisyonunun bu konuda görüş bildirmesinden neden kaçınıyorsunuz? Biz bu konularda hem Komisyon Başkanlığına yazılı dilekçe hem de önergelerimizi sunduk, bunu da açıklamış olalım. Bu teklifin Anayasa Komisyonuna gönderilmesini talep ediyoruz, bu da bizim bir talebimizdir.

4'üncü husus, etki analizinin bulunmamasıdır. Bu teklif kaç kişiyi etkileyecek, kaç hükümlü tahliye olacaktır? Kaç soruşturma ve kovuşturma etkilenecektir? Hangi suçlardan kaç kişi yararlanacaktır? Terör örgütü üyeliğinden hüküm giymiş kaç kişi kapsam içerisindedir? Bunların ne kadarı yeniden topluma dönecektir, bunun kamu güvenliğine etkisi nedir? Emniyet ve istihbarat birimlerinin risk değerlendirmesi nedir? Yeniden suç işleme riski hesaplanmış mıdır? Şehit yakınları ve gaziler üzerindeki sosyal ve psikolojik etkisi değerlendirilmiş midir? Biraz önce imza sahibi hatibin birisi 120 küsur kişiyle görüşüldüğünü söyledi. Yalnızca bu kitapta sadece askeriye yani Türk Genelkurmayında "askeriye" sıfatında çalışan şehitlerin ismi yazılıdır ve sadece bunların ismi 7 bin civarındadır. Siz kaç kişiyle görüştünüz, 120 kişi bunların hepsini temsil ediyor mu? Ceza adaleti sistemi bakımından doğuracağı sonuçlar nelerdir? Hiçbirini bu Komisyonda hiç kimse bilmiyor, kanun yapıyoruz ama sonucunun ne olacağını bilen yok. Binlerce insanın hukuki durumunu değiştiriyoruz ama toplumsal etkisini ölçmüyoruz. Eğer ölçtü isek de -bir zamanlar bu kanunla ilgili AK PARTİ Grup Başkanının da bir beyanı vardı- etki analizi varsa da verin, biz de görelim. Biz Komisyon üyesiyiz, ona göre belki sizin dediğinize doğru deriz, bir etki analizine bakalım. Sonra, buna yasama faaliyeti diyoruz; bu, yasama değildir; bu, sonuçlarını bilmeden millet adına karar vermektir. Teklifin kapsamı, hukuki, mali, güvenlik ve sosyal etki analizi hazırlanıp Komisyon üyelerine sunulmadan sağlıklı bir görüşme yapılamaz.

5'inci itirazımız, bu tekliften doğrudan etkilenenlerin ve konunun uzmanlarının burada bulunmamasıdır. Aynı konuyla ilgili de bizim önergemiz mevcuttur ve İç Tüzük'ün 30'uncu ve 41'inci maddelerine istinaden bu insanların da buraya davet edilmesini istiyoruz. Sayın Başkan, İç Tüzük komisyonlara uzman çağırma yetkisini süs olsun diye vermemiştir. Şehit aileleri nerede? Biraz önce söyledim, burada, 6.500 sadece asker şehidimiz var. Bunların hangisinin ailesini dinlediniz? Gazilerimiz nerede? Şehit ve gazi dernekleri nerede? Biz bunları dün itibarıyla dilekçeyle sizden talep ettik. Otuz-kırk yılını terörle mücadeleye vermiş askerlerimiz, polislerimiz, jandarma personelimiz nerede? Terör soruşturmalarını yürütmüş cumhuriyet savcıları nerede? Terör davalarında görev yapmış hâkimler nerede? Ceza hukuku akademisyenleri nerede? İstihbarat ve güvenlik uzmanları nerede? İlgili bakanlıkların ve kamu kurumlarının uzmanları nerede? Bakın, teklifte "Adalet ve İçişleri Bakanlığına görev verdik." diyorsunuz, o Bakanların bırakın kendilerini, herhâlde yardımcıları da yok burada yani bu kadar ciddiye alınan bir konu; bunu belirtmek istiyorum. Bu teklifin sonuçlarını yaşayacak İnsanları dinlemeden, masabaşında hangi toplumsal mutabakattan söz edeceksiniz? Terör örgütü mensuplarının hukuki durumunu değiştirecek bir kanun yaparken o terörle mücadele ederken evladını kaybetmiş

annenin ne düşündüğünü merak etmeyecek misiniz? Vücudunun bir parçasını bu vatana vermiş gazinin fikrini sormayacak mısınız? Yıllarca dağda terörist kovalayan güvenlik görevlisinin tecrübesinden faydalanmayacak mısınız? Biz bu kişilerin ve kurumların Komisyona davet edilmesini istiyoruz. İç Tüzük maddesi açık ve bunu davet de Komisyon Başkanının yetkisindedir; onları dinlemeden yapılacak her görüşme eksiktir.

6'ncı mesele, Komisyon üyelerine ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgelerin verilmemesidir. Sayın Başkan, madem bu teklifi şehit ve gazilerimize rağmen görüşmek istiyorsunuz, öyleyse bize bilgi vermek zorundasınız. Bu düzenlemeden yararlanması öngörülen kişilerin suç tiplerine göre dağılımını istiyoruz, kesinleşmiş mahkûmiyet sayılarını istiyoruz, devam eden soruşturma ve kovuşturma sayılarını istiyoruz, ilgili kurumların güvenlik değerlendirmelerini istiyoruz, Adalet Bakanlığının çalışmasını istiyoruz, İçişleri Bakanlığının değerlendirmesini istiyoruz, uygulamanın cezaevlerine ve denetimli serbestlik sistemine etkisini gösteren verileri istiyoruz, varsa hazırlık sürecinde alınmış kurum görüşlerini istiyoruz. Bunları istemek muhalefetin lütuf talebi değildir.

7'nci husus, teklif sahiplerinin iradesine ilişkindir. Kamuoyuna son derece ağır bir iddia yansımıştır; teklife imza atan bazı milletvekillerinin imza attıkları nihai metni görmeden imza verdikleri ifade edilmektedir. Bu iddia derhâl açıklığa kavuşturulmalıdır. Buradaki teklif sahiplerine soyuyorum: Bu metni imzalamadan önce gördünüz mü, görmediniz mi? Madde madde okudunuz mu? Hangi hükmün hangi sonucu doğuracağını biliyor muydunuz? Yoksa önünüze bir imza föyü konuldu ve "İmzalayın." mı denildi? Bir milletvekilinin imzası sıradan bir bürokratik işlem değildir, o imza millet iradesidir. Milletin size emanet ettiği yetkiyi kullanıyorsunuz, milletvekilinin görmediği bir metne attığı imza sadece kendisinin değil temsil ettiği millet iradesinin itibarı meselesidir. Bu nedenle, teklif sahiplerinin her birinin teklifin hazırlanma sürecinde metni hangi aşamada gördükleri ve sürecin yürütüldüğü terör örgütüyle görüşüp görüşmedikleri Komisyona açıklanmalıdır.

8'inci ve en temel hukuki itirazımız şudur: Bu teklifin adı ne olursa olsun sonuçları bakımından bir af düzenlemesi olup olmadığı tartışılmadan görüşmelere devam edilemez. YENİ YOL Grubu Sözcüsü Sayın İdris Bey'e de bu konuda tamamıyla katılıyorum. "Biz adına 'af' demedik." demek meseleyi çözmez. Zaten, teklifin onlarca yerinde "Bu bir af kanunu değildir." yazmanız bile bunun af kanunu olduğunu sizin de çok iyi bildiğinizi göstermektedir. Çünkü hukukta belirleyici olan, düzenlemenin tabelası değil doğurduğu sonuçtur. Anayasa Mahkemesinin yaklaşımı da budur. Bir düzenleme geçmişte işlenen suçlar bakımından cezanın ortadan kalkması, azalması veya hukuki sonucunun hafiflemesi sonucunu doğuruyorsa bunun özel af niteliği taşıyıp taşımadığı ayrıca değerlendirilmek zorundadır. Eğer bu teklif belirli suçlar bakımından soruşturmaları veya kovuşturmaları ortadan kaldırıyor, kesinleşmiş cezaların uygulanmasını sona erdiriyor, cezaları belirli bir süre sonunda düşünüyor ya da geçmişe yönelik biçimde cezaların kapsamını hafifletiyorsa o zaman Anayasa'nın 87'nci maddesi karşımızdadır ve Anayasa'nın 87'nci maddesi açıktır; genel ve özel af için Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğu gerekir, 600 milletvekilli Mecliste bunun karşılığı 360 oydur. Kanunun adına "toplumsal bütünleşme" yazmakla Anayasa'nın öngördüğü nitelikli çoğunluktan kaçamazsınız, adını değiştirerek işlemin hukuki niteliğini değiştiremezsiniz. Bu teklif gerçekten af niteliğinde değilse hukuki görüşünüzü ortaya koyun, değerlendirmenizi Komisyona sunun, Anayasa Komisyonunu dinleyelim, ceza hukukçularını dinleyelim. Ama önce sıradan kanunmuş gibi görüşüp sonra kanun çıktı, tartışma bitti di-ye-mez-si-niz!

Sayın Başkan, bütün itirazlarımızı birlikte değerlendirdiğimizde karşımızdaki manzara şudur: Salon yetersiz, canlı yayın yok, görsel basın dışarı çıkarılıyor, Anayasa Komisyonunun görüşü yok, etki analizi yok, şehit aileleri yok, gaziler yok, terörle mücadele etmiş güvenlik görevlileri yok, hâkimler, savcılar, uzmanlar yok, ihtiyaç duyduğumuz bilgi ve belgeler yok, teklif sahiplerinin metni hangi şartlarda imzaladıkları dahi tartışmalı ve bütün bunların üzerinde, teklifin Anayasa'nın 87'nci maddesine göre af niteliğinde olup olmadığına dair son derece ciddi bir anayasal sorun var. Devlet yönetmek aceleyle madde oylamak değildir, Meclis olmak önüne konulan metne mühür basmak hiç değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi millet iradesinin tecelligâhıdır. Burada yapılan her işlem açık, şeffaf, denetlenebilir ve Anayasa'ya uygun olmak zorundadır. Biz bugün teklifin esasına geçmeden önce bu usul eksikliklerinin giderilmesini istiyoruz. Toplantının uygun bir salona alınmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisi TV'den canlı yayın yapılmasını, basın çalışmalarının engellenmemesini, teklifin Anayasa Komisyonuna gönderilmesini veya en azından Anayasa Komisyonunun görüşünün alınmasını, kapsamlı etki analizinin Komisyona sunulmasını, şehit aileleri ve gaziler ile onları temsil eden kuruluşlarının, terörle mücadelede görev almış güvenlik personelinin, terörle mücadelede görev almış hâkimlerin ve savcıların, akademisyenlerin, ilgili kurum ve kuruluşların uzmanlarının dinlenmesini, talep ettiğimiz bütün bilgi ve belgelerin Komisyon üyelerine dağıtılmasını, teklif sahiplerinin teklifin hazırlanma ve imzalama süreçlerine ilişkin açıklama yapmasını ve nihayet teklifin af niteliğinin Anayasa'nın 87'nci maddesi yönünden açıkça değerlendirilmesini talep ediyoruz. Bunlar yapılmadan maddelerin görüşülmesine geçilmesi bizim açımızdan yalnızca kötü bir yasama yöntemi değildir; bu, usul üzerinden Meclisin iradesinin sakatlanmasıdır. Sayısal çoğunluğunuz olabilir ama çoğunluk İç Tüzük'ü hükümsüz kılmaz, çoğunluk Anayasa'yı aşamaz, çoğunluk milletvekillerinin bilgi edinme ve müzakere hakkını ortadan kaldıramaz ve hiçbir çoğunluk, adına ne denilirse denilsin bir af düzenlemesini Anayasa'nın öngördüğü usulleri dolaşarak kanunlaştıramaz. Bu itirazlarımızın tamamını tutanaklara geçiriyor ve gereğinin yapılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Bütün söylediğiniz hususları not aldım. Şimdi, toplantı yeriyle ilgili, tekrar ediyorum, Komisyon toplantısının nerede yapılacağını Komisyon Başkanlığı belirlemektedir. İç Tüzük'ün 26'ncı maddesine göre, komisyonlar kendi başkanlarınca toplantıya çağrılır. Çağrıda toplantının günü, saati ve yeri belirtilir. Bu çağrı komisyon üyelerimize, siyasi parti gruplarına ve ilgililere gönderilir. Ayrıca Meclisimizin kurumsal internet sayfasında ve elektronik ilan panosunda da yayımlanır. 27'nci maddede de komisyonların, başkanlarının yönetiminde çalışacağını hükme bağlamıştır. Nitekim bu toplantımızın yeri de çağrımız da usulüne uygun olarak duyurulmuştur. Bu yetkinin İç Tüzük'te tek bir sınırı var, o da 35'inci madde. O da şunu söylüyor: "Komisyonlar Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kendilerine ayrılan salonlarda toplanırlar." Yani aranan şart toplantının Meclis binası içinde ve komisyonlara ayrılmış bir salonda yapılmasıdır ki şu anda bulunduğumuz salon bu nitelikte. Dolayısıyla tören salonundan bahsettiniz. Tören salonu bizim Komisyonumuza tahsis edilmiş bir salon değil. Dolayısıyla Başkanlıkça o yönde bir tahsis de yapılmış olması gerekiyor. Şunu da belirtmek istiyorum: İç Tüzük'ümüzde komisyon görüşmelerinin belirli bir salonda yapılmasını talep etme hakkı tanıyan bir hüküm yok. Bunu daha önce de söyledim, tekrar ediyorum; toplantının yapıldığı yer görüşmelerin usulüne uygunluğuna etkili bir şart olarak da düzenlenmemiştir. Bu sebeplerle görüşmelerimize çağrımızda belirtilen bu salonda devam edeceğiz.

Diğer bir konu...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, son bir cümle...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika... Sayın Olgun, ben sizi dinledim, hiç kesmedim ama buyurun, tamam, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - İç Tüzük'te bu hüküm yok da ama aksi bir hüküm de yok. Başkanım, sizin yetkinizde diyoruz, biz de onu diyoruz zaten.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, ben de o yetkiyi kullandım. Daha önce de bu defalarca gündeme geldi. Bu salonda çok önemli kanun teklifleri görüştük ve hep birlikte bunun müzakeresini yaptık, kabul ettik, sabahlara kadar çalıştık. Dolayısıyla toplantı salonuyla ilgili talebinizi yerine getirmeyeceğim.

Şimdi, kamuoyundan saklanmasından bahsettiniz, televizyonlarda yayınlanmasından bahsettiniz. Bir defa, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında "Meclis yerleşkesinde, her türlü canlı yayın, film ve fotoğraf çekimleri izne tabidir." hükmü yer alıyor. Yine aynı maddenin (3)'üncü fıkrasında "Komisyon ve siyasi parti grup toplantılarında film ve fotoğraf çekimleri, Komisyon Başkanı ve siyasi parti grup başkan vekilinin iznine bağlıdır." denilmekte ve "Basın mensupları, toplantıları kendilerine ayrılan bölümlerden izleyebilirler." hükmü yer almaktadır. Şimdi, bu söz konusu hükümler uyarınca da Komisyonda yayın yapılmasıyla ilgili yetkinin yine Komisyon Başkanında olduğu çok açık ve net. Dolayısıyla Komisyonumuzun genel uygulaması olan toplantı başlangıcında görüntülü basının görüntü almasına izin verilmesi ve toplantının devamında yazılı basının toplantıyı takip etmesi uygulamasına devam edeceğiz. Dolayısıyla zaten yazılı basınımız sonuna kadar toplantıları takip ediyor, kamuoyundan bir şeyin saklanması söz konusu bile değil. Komisyon toplantılarının tamamını yazılı basın takip ediyor. Ayrıca, Komisyondaki tüm görüşmeler tam tutanak olarak kısa süre içinde yine Meclisimizin internet sitesinden de yayınlanmaktadır. Yani gerçekten bu toplantıların kamuoyundan saklanması diye bir şey söz konusu değildir.

Şimdi, bir diğer konu Anayasa'ya aykırılık, Anayasa Komisyonuna gönderilmesi noktasında. Sayın Olgun, kanun teklifleri hakkında tali komisyonlarca esas komisyona görüş bildirilebilmesi için İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca teklifin Meclis Başkanlığınca ilgili komisyona tali olarak havale edilmiş olması veya İç Tüzük'ümüzün 34'üncü maddesindeki usulün işletilmesi gerekmektedir. İç Tüzük'ün 34'üncü maddesine bakıyorum, burada iki yol öngörülmüş. İlk olarak esas komisyon kendisine havale edilen teklif için başka bir komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir. Yani bir komisyondan tali olarak görüşünü isteyebilir. İkinci olarak bir komisyon başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif hakkında düşüncesini belirtmekte yarar görürse teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir. Yani kendisine havale edilmemiş bir teklifi tali olarak isteyebilir. Şimdi, bu çerçevede baktığımda, Komisyon üyelerimizce tali komisyonlardan görüş istenmesine ilişkin verilen önergeler tarafımızca işleme alınıyor ve Komisyonumuzca oylanarak karara bağlanıyor. Bu yönde gelecek önergeler de aynı şekilde işleme alınacak. Şimdi, mevcut durumda teklifin görüş bildirmek üzere kendisine havale edilmesine ilişkin olarak Anayasa Komisyonundan Başkanlığa veya Komisyonumuza ulaşmış bir talep bulunmamaktadır ki böyle bir havale yapılmış olsaydı dahi İç Tüzük'ümüzün 23'üncü maddesinin son fıkrasında şöyle diyor: "Tali komisyonlarca süresi içinde görüş bildirilmemesi; esas komisyonun raporunu hazırlamasına engel değildir." İç Tüzük, tali komisyon aşamasının esas komisyonun çalışmasını askıya almasına imkân tanımamıştır. Yani tekliflerin Anayasa'ya uygunluğunun incelenmesi Anayasa Komisyonunun uhdesinde de zaten değildir. İç Tüzük'ümüzün yine 38'inci maddesinde "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler." der, ki bu inceleme esas komisyon sıfatıyla Komisyonumuzun kendi yükümlülüğü oluyor ve bu görüşmeler sırasında da yerine getirilecektir. Bu itibarla, teklifin görüşmelerine devam edeceğim.

Diğer bir husus, etki analizi noktasında... Ben defalarca yine bu Komisyonda buna ilişkin görüşlerimi belirttim ki Başkanlığımıza ulaşan aslında 2 dilekçe var; görüşülmekte olan teklife ilişkin etki analizi ile İç Tüzük'ün 38'inci maddesi gereğince Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından ön norm denetimi yapılıp yapılmadığı soruluyor. Eğer yapılmışsa bir nüshasının verilmesi talep ediliyor.

Şimdi, değerli milletvekilleri, burada görüştüğümüz kanun teklifine ilişkin olarak Komisyonumuza iletilmiş bir etki analizi raporu bulunmamaktadır. Ayrıca, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından hazırlanmış Anayasa uygunluğuna ilişkin bir norm denetimi raporu da bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu talebi de karşılayamayacağımı belirtmem gerekiyor?

Diğer bir konu, Komisyonumuza, toplantılarımıza davet edileceklerle ilgili. Burada da biliyorsunuz -hangi kurumların komisyona davet edildiği hususuyla ilgili- az önce, davet edilen kurum yöneticileri veya yetkilileri kendilerini tanıttı, bizler de davet ettiğimiz... Hatta kimleri davet ettiğimizi söyleyeyim size: Cumhurbaşkanı Yardımcılığı, Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği ve Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı Komisyon toplantımıza davet edildiler. Ayrıca, alanında uzman 3 akademisyen toplantımıza katılım sağlıyor, onlar da davet edildi. Dolayısıyla burada İç Tüzük'ümüzün yine 30'uncu...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Şehit ailelerinden hiç davet edilen var mı Başkanım, şehit ailelerinden?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Efendim?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Şehit ve gazi ailelerinden davet edilen var mı burada hiç?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani ayrı ayrı dernekler, vakıflar vesaireler davet edilmedi.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bir tane de olsa var mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İç Tüzük'ümüzün 30'uncu maddesinin ikinci fıkrasında "Komisyonlar fikirlerini almak üzere, uzmanlar çağırma yetkisine sahiptirler." der; bu kapsamda, gündemimizdeki kanun teklifinin düzenlediği alanda... Ki bütün bu saymış olduğum kurumlar kanun teklifimizde, örneğin 7'nci maddedeki Kurulda belirtilen kurum ve kuruluşlar. Dolayısıyla onların görüşlerine başvurmak üzere... Yine, akademisyenler toplantımıza davet edilmişlerdir. Dolayısıyla Komisyon toplantısına katılacakların belirlenmesi Komisyon Başkanının yine uhdesindedir.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Kendimiz çalar, kendimiz oynarız diyorsunuz yani!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buna ilişkin de davette bulunduğum kişileri, kurumları zaten izah ettim.

Şimdi, hem Sayın Şahin hem siz defalarca bu konunun, yani af düzenlemesiyle ilgili... Gerçi Anayasa'ya aykırılık noktasında yine bunu tartışabiliriz ama şunu söylemek istiyorum: Değerli Vekilim, genel af kamu davasını ve kesinleşmiş mahkûmiyeti bütün cezai sonuçlarıyla ortadan kaldıran bir şey. Özel af -yani hem genel af açısından hem özel af açısından- ise kesinleşmiş cezanın infazından tamamen veya kısmen vazgeçilmesi yahut cezanın daha hafif bir cezaya çevrilmesi sonucunu doğurur. Anayasa Mahkemesi de aslında 2020 kararlarında cezanın miktarını veya türünü değiştirmeyen, yalnızca infazın şekil ve rejimini düzenleyen hükümlerin özel af sayılamayacağını kabul etmiştir. Burada baktığımda teklif suçun

veya mahkûmiyet hükmünün hukuki varlığını yürürlüğe girdiği anda ortadan kaldırmamakta, cezadan doğrudan ve kesin bir miktar indirmemekte ve cezayı daha hafif bir türe çevirmemektedir Düzenleme resen uygulanmıyor biliyorsunuz, altı ay içinde yazılı başvuruya bağlanmakta; soruşturma, kovuşturma ve infaz, suçun veya cezanın ağırlığına göre beş ya da on yıl süreyle ertelenmektedir. Bu sürede zaman aşımı işlememekte, müsadere hükümleri uygulanmaya devam etmekte ve mahkûmiyete bağlı hak yoksunlukları kendiliğinden kalkmamaktadır, dolayısıyla erteleme süresinde yeni bir terör suçu işlenmesi hâlinde işlemlere veya infaza kaldığı yerden devam edilmesi, bu mekanizmanın şartlı ve geri alınabilir niteliğini gösteriyor açıkça. Sürenin şartlara uygun geçirilmesi üzerine soruşturma veya kovuşturmanın sona ermesi ya da cezanın infaz edilmiş sayılması ise başlangıçta sağlanan doğrudan bir ceza indirimi değil denetimli erteleme döneminin kanuni bir sonucu. Şimdi, bu yapıya baktığımızda 4616 ve 4758 sayılı Kanunlarda öngörülen doğrudan ve kesin on yıllık indirimden ayrıldığını da görüyoruz. Dolayısıyla teklifin genel veya özel af olmadığını, örgütün tasfiyesine bağlı geçici, sınırlı ve kendine özgü bir erteleme rejimi olduğunu da ifade etmek istiyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan, Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili Sezai Temelli, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 350 Milletvekilinin Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3793) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu hususları açıklığa kavuşturduktan sonra, şimdi, izin verirseniz İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılığa ilişkin 3 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas sayılı Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü madde 38 gereğince Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmesi amacıyla usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın
Cumhur Uzun
Muğla

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Aynı mahiyetteki 2’nci önergenin imza sahibi:

İdris Şahin
Ankara

Aynı mahiyetteki 3’üncü önergenin imza sahipleri:

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, şimdi önergelerin gerekçesini açıklamak adına ilk sözü Sayın Emir'e vereceğim.

Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok değerli milletvekilleri, Komisyonumuza katkı vermek üzere devletimizin çeşitli birimlerinden gelen çok değerli bürokratlarımız, basın emekçileri ve konuklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Sayın Başkan görsel basını özellikle 5 partinin temsilcileri konuştuktan sonra çıkarırken biz itiraz ettik ve bizim de söyleyeceklerimizin en az diğer temsilciler kadar değerli olacağını ifade ettik. Kendisi de iki şey söyledi: Birincisi, "Bu, yerleşik uygulamamızdır." dedi oysa kendisinin Tüzük'e de atfettiği gibi, Başkan ve Grup Başkan Vekillerinin talebiyle gerçekleşir. Biz de Grup Başkan Vekili olduğumuza göre buradaki konuşmamızın TRT canlı yayını dâhil görsel basın tarafından takip edilmesini beklememiz, istememiz son derece doğaldır. İkincisi "Yerleşik uygulamamız bu." dendi. Evet, yerleşik uygulama bu. Bunun olmadığı zamanları da anımsıyorum ama son yıllarda bu antidemokratik ve farklı söz söyleyebilecek kişinin TRT ekranları dâhil görsel basından kaçırılması haklı olmuyor. Defalarca yapmış olmanız yapılan işlemi doğru yapmaz, en azından demokratik yapmaz, son derece antidemokratiktir.

Üçüncü itirazımız, asıl itirazımız da birazdan ayrıntılarıyla ortaya koymaya gayret edeceğimiz bu yasa teklifi son derece özensiz, son derece dikkatsiz, içinde fahiş hatalar bulunduran -murat edilen- silahların susması, terörün kalıcı olarak bitmesi amacına hizmet edip etmeyeceğine dönük olarak son derece kaygılarımızın olduğu ve özellikle yürütücüler bakımından iyi niyetin ve samimiyetin eksikliğini açıkça gördüğümüz bir teklif. Doğrusu, teklifi böyle görünce milletvekillerinin niye okumadan imzaladığını veya milletvekillerine niye okuması için fırsat verilmediğini anlıyorum. Çünkü milletvekilleri gerçekten bu metni okumuş olsalar bence bu kadar imza atmazlardı. Doğru olan bizim yaptığımız. Yeri gelmişken söyleyelim; usulen görülmemiş, değerlendirilmemiş, tartışılmamış, ayrıntılandırılmamış bir teklifin milletvekilleri tarafından alelacele imzalanmış olması bir yanıyla üzüntü vericidir ama diğer yanıyla da milletvekillerinin milletten aldıkları vekâlet yetkisini kötüye kullanmalarıdır, birilerine emanet etmeleridir. Oysa bizim burada konuşmamızın canlı yayında, TRT ekranlarında yayınlanmasının koşulu bu teklife peşinen ve görmeden imza atmış olmamız olmamalıydı diye düşünürüm.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elli yıllık bir terör sorunu, yüz yılı geçen bir Kürt sorunu, ağır bedeller ödediğimiz, şehitler verdiğimiz, kayıplarımızın olduğu, yüreğimizi kanatan ama bugün itibarıyla artık çözelim dediğimiz ve 86 milyondan hiçbir vatandaşımızın da

"Bu sorun çözülmesin, silahlar patlamaya devam etsin, kan akmaya devam etsin." demeyeceği bir noktadayız. Dolayısıyla buradaki her türlü çabayı, bugüne kadar verilen ve bundan sonra da verilecek olan her türlü çabayı değerli görüyoruz, kıymetlendiriyoruz. Bu koşullar altında, daha önceki konuşmacıların ayrıntısıyla söylediği, kimi dönemeç, dönüm noktalarından sonra bir Komisyon kuruldu. Bu Komisyonun ilk başta adı "millî dayanışma ve kardeşlik" olacaktı. Biz ısrarla bu Komisyonun adında "demokrasi" olması gerektiğini söyledik çünkü demokrasi olmadan Kürt sorunu gibi bir sorunu çözemeyeceğiniz gibi, aynı zamanda, hiçbir sorunu çözemezsiniz, terör sorununu dahi çözemezsiniz. Sayın Feti Yıldız konuşmasında "Bazıları terör sorununu demokrasi olmadan çözemeyiz diyorlar." diyor, işte onlar bizleriz. Evet, çözdüğünüzü zannedersiniz ama gerçekte çözemezsiniz. İşte bu nedenle, Türkiye, demokrasisini yükseltmeden, cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmadan, demokrasinin olmazsa olmazı hukuk devleti ilkesini güçlendirmeden, pekiştirmeden atacağımız adımlar daha önce defalarca denediğimiz ama hüsrana uğradığımız ama bu nedenle başladığımız noktanın dahi çok gerisine düştüğümüz, ağır bedeller ödediğimiz süreçleri tekrar yaşatmasın diye bu uyarıları yapmak durumunda hissediyoruz kendimizi. Bahsedildi, biz de söyleyelim; 6'ncı bölümde bir yasa çerçevesinden bahsedildi. Bu yasal çerçeveyi biz de istedik, biz de onayladık ve bugün de böyle bir çerçeve yasanın gelmiş olmasını önemsiyoruz ama bizim bu raporumuzda da ifade ettiğimiz gibi -hemen rapordan size paylaşayım- "Komisyonun bir diğer önemli görevi, örgütün silah bırakma süreciyle birlikte ortaya çıkacak durumu yönetecek yasal çerçeveyi belirlemektir." demiştik. İşte, burada yasal çerçeve belirleme aşamasına gelince Komisyonumuz devre dışı bırakıldı ve bu yasal çerçeve kapalı kapılar ardında, bildiğimiz aktörlerce yapılmaya çalışıldı, muhtemeldir ki birazdan daha ayrıntılandıracağım yanlışlıklar da bu nedenle yapıldı. Oysa biz, tarihsel tutarlılığımız içerisinde böylesine yakıcı, çok katmanlı, her birimizin duygusunu bir yerden yakalayan, acılar çektiğimiz, şehitler verdiğimiz bir sorunu ancak ve ancak Meclis zemininde, ancak ve ancak açıklıkla, şeffaflıkla ve herkesin elini taşın altına koymasıyla çözebileceğimizi söylemiştik; bugün de aynı noktadayız.

Değerli arkadaşlar, Komisyon raporumuzun bir 7'nci bölümü var. Bu 7'nci bölümde Komisyon üyelerimizle ve bu Komisyon raporunun yazımı aşamasında çok uzun çalıştık. O zaman bunun çok önemli olduğunu, demokratikleşme olmadan terör sorununun da onun çok daha derinlerine giden Kürt sorununun da çözülemeyeceğini ama Türkiye'nin, bırakın Kürt sorununu, yaşanan adaletsizlikleri aşmak zorunda olduğunu, hukuk devletinin böyle yerle bir edilmiş olmasının önemli bir sorun olduğunu ve cumhuriyetimizi tehlikeye attığını, tek adam rejiminin yaşamın her alanında kendini boğucu bir şekilde gösterdiğini, demokrasiyi gerilettiğini, adaleti âdeta yok ettiğini, bunlar olmadan hiçbir sorunu çözemeyeceğimizi konuştuk ve bu rapora da bağladık arkadaşlar; bu raporda bunların her biri var, her biri var. "Efendim, bir kanun hazırladık; terörü bitireceğiz, silahlar susacak. Şimdilik bunu yapalım, demokrasiyi bir ara konuşuruz." Bu yaklaşımı hiç kabul etmedik, hiç kabul etmedik, hâlâ kabul etmiyoruz; bunu dayatma olarak kabul ediyoruz. O zaman da söyledik, silahların susması için yapılacak her türlü makul, mantıklı, anlaşılabilir, anlatılabilir, ölçülü, ceza hukuku sistematiğimizi altüst etmeyen, Anayasa'yı ilga etmeyen her türlü tedbirin elbette ki arkasında oluruz dedik ama "Bunu yapalım; demokrasi olmadan da olur, hukuk olmadan da olur, adalet geç gelse, geriden de gelse olur." yaklaşımını kabul etmedik. Ve bu raporu yazarken arkadaşlar -içeriğine dikkat edin- bütün düzenlemelerin eş zamanlı olacağını da karara bağladık. Bu raporda yazıyor. Eş zamanlı yapacaktık arkadaşlar, neredesiniz, niye buralara el atmadınız? Birazdan daha ayrıntılandırırım, çok da vaktinizi almayacağım, tekrara da düşmeyeceğim ama bunlar çok önemli. Şimdi, eş zamanlı yapacaktık... Şunu da anlayabiliyoruz: Her şeyi bu metnin içerisinde getirememiş olabilirsiniz ama hiçbir şeyi getirmediğinizi nasıl açıklayacaksınız? Demokratikleşmeyle ilgili bu teklifte ne var? "Efendim, demokratikleşme bizim değil sizin sorununuz; adalet bizim değil sizin sorununuz." diyorsanız eğer, adalet ve demokrasi her birimizin sorunudur ve aslında iyi bakarsanız, Kürt sorununun da temelinde yatan kök sorundur. Her sorunumuzun altında adaletsizlik yapmaktadır, demokrasi eksikliğimiz yatmaktadır.

Bakın, Türkiye, nasıl bir Türkiye'dir? Kısaca, her birimizin bildiği, iliklerimize kadar hissettiğimiz, her gün yaşadığımız, cesareti olanların açıktan konuştuğu, cesareti olmayanların fısıldayarak birbirine söylediği ama Türkiye, maalesef, bir darbe sürecinden geçmektedir; seçilmişlere karşı siyasi iktidar bir darbe yapmıştır ve bu darbe sürecinde, yerel seçimleri kaybeden ve bir sonraki seçimi kaybedeceğini gören siyasi iktidar bir sonraki kazanacak adaya ve partiye siyasi darbe yapmıştır ve Türkiye'de her gün, yargının nasıl taraflı davrandığını, nasıl kanunların çiğnendiğini, tutukluluğun nasıl asıl cezalandırma yerine geçtiğini, tedbir olmaktan öte had bildirme olduğunu ve Türkiye'deki bütün muhalif kesimlerde yargı kılıcının bir sopa gibi herkesin tepesinde sallandırıldığını hep birlikte her gün görüyoruz, şahit oluyoruz. Böyle bir durumda tek başına "Silahları susturalım, bir şekliyle dağdakileri düz ovaya indirelim, siyaset yapmak istiyorlarsa onun da önünü açalım ama orada duralım..." Bu yaklaşım doğru bir yaklaşım değildir, bizim de kabul edeceğimiz bir yaklaşım değildir. "Diyarbakır'la barışalım. İstanbul'la savaşalım. Birilerini getirelim, siyaset yaptıralım ama seçilmiş belediye başkanlarını cezaevinde tutalım ama milletvekillerinin üzerinde fezlekeler üzerinden baskı kuralım. Gazetecileri dezenformasyon yasasıyla, tutuklama tehlikesiyle baş başa bırakalım, sansür uygulayalım, otosansür uygulayalım ve bu yöntemle de Türkiye'de Kürt sorununu çözelim." Kürt sorununu çözemezsiniz, terör sorununu çözemezsiniz.

Bu yasa teklifinin usul açısından, biraz önce, özellikle hazırlanış biçimi, imzalanış biçimi, bu Komisyona getiriliş biçimiyle ilgili itirazlarımızı söylemiştik. Kısaca, bu teklifin neleri kapsaması gerektiğini, nelerin eksik olduğunu ifade etmek isterim. Burada hem huzurunuzda bunları söylemek isterim hem de kayıtlara geçirmekte büyük yarar görüyoruz.

Bakınız, Türkiye'de Anayasa Mahkemesi kararlarının ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmadığı bir süreçten geçiyoruz. Türkiye fiilen anayasasızlaştırılmış bir ülke konumundadır. Tekraren söylüyorum: Türkiye fiilen anayasasızlaştırılmıştır ve Komisyon raporumuzun 7'nci bölümünün birinci başlığında "AİHM kararlarına ve Anayasa Mahkemesi kararlarına tam uyum gerekir." denmişti. Hatta biz bunu bu rapora dercederken Abdulhamit Gül Bey burada yoklar, haklı olarak şunu demişti: "Normlar hiyerarşisine göre ve bizim Anayasa'mıza göre Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcıdır, en üst normdur ve bunların uygulanmaması düşünülemez. Dolayısıyla 'Bunlar uygulanacaktır.' demek dahi anlamsızdır." Biz de bu anlamsızlığı teyit etmiş olmakla birlikte, Türkiye'de yaşadığımız, her gün tanık olduğumuz anayasa ihlallerine karşı bunun yazılmasının bir tedbir olacağını söylemiştik.

Şimdi, deniyor ya "Şimdi demokratikleşmenin sırası değil, acelemiz var..." Bunlar için hiç kanuna dahi gerek yoktu arkadaşlar. Kanun zaten açık, Anayasa zaten açık. Peki, soruyorum size: Komisyon sürecine başladık, Komisyon raporunu şubatta yayınladık, üzerinden altı ayı aşan bir süre geçti. Hangi Anayasa Mahkemesi kararına uyuldu? Mesela, Can Atalay, seçilmiş milletvekili; niye hâlâ demir parmaklıklar arkasında? Niye Anayasa Mahkemesinin 3 kararına rağmen hâlâ gelip Hatay halkından aldığı vekâlet görevini bugün yerine getiremiyor? Öyle "Hatay halkı" deyip geçmeyin, küçümsemeyin. Hatay halkı kendi oylarıyla Türkiye Cumhuriyeti'ne katılma kararı vermiş ve son derece onurlu davranmış, bu ülkenin birinci sınıf vatandaşıdır. Şimdi, sizi seçen illerimizdeki vatandaşlarımızın oyu önemli, Hatay'daki vatandaşlarımızın oyu daha mı az önemli? Bunu söyleyebilecek bir kişi var mı burada? Öyleyse bu raporun bu bölümündeki bu gerçeklik niye hâlâ çiğnenmeye devam etmektedir?

Aynı şekilde, AİHM kararlarına uyun dedik. Bunun için kanuna, düzenlemeye, silahların susmasına gerek yok ama yapılmadı. Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Osman Kavala, Gezi tutukluları haklarında AİHM kararları var, hatta Selahattin Demirtaş hakkında AİHM Sözleşmesi'nin 18'inci maddesinin ihlal edildiği kararı var. Bu ne demek? Türkiye Cumhuriyeti'ni, özellikle siyasi nedenlerle bir siyasetçiyi fiilen cezaevinde tutmakla sorumlu tutmuştur ve Avrupa Konseyi süreç başlatmıştır. Elinizi ne tutuyordu? Ve bugün dolaşıma bir haber sokuyorsunuz "Bu yasa çıkarsa bile Selahattin Demirtaş bundan yararlanamayacak." diyorsunuz. Bunun burada konuşulması lazım. Sizin Selahattin Demirtaş'la alıp veremediğiniz ne vardır? Böyle mi Türkiye'de barışı getireceksiniz, böyle mi Türkiye'de toplumsal barışı inşa edeceksiniz? Bir siyasi parti genel başkanını hükümsüz, kesin hüküm kurulmaksızın on yıl cezaevinde tutarak Türkiye'de toplumsal barışı mı inşa edeceksiniz yoksa "Şimdi birileriyle barışalım ama yeni düşmanlarımızla yeni mücadeleleri başlatalım." mı diyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, bu raporun 7'nci bölümünün 2'nci başlığında "Yargılama ve İnfaza İlişkin Düzenlemeler" dedik, hepinizin bildiği şeyler ama baktığınızda tutuksuz yargılamanın asıl olduğu, tutukluluğun istisna olması gerektiği...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Anayasa'ya aykırılığın başlığını tartışmıyor muyuz, bu dediklerinizin bu konuyla ne ilgisi var?

MURAT EMİR (Ankara) - Sabrederseniz geleceğim Şengül Hanım, sabrederseniz geleceğim. Tabii, ilgiyle izlediğinizin farkındayım. O yüzden...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bulmaya çalışıyorum Anayasa'ya aykırı kısmını.

MURAT EMİR (Ankara) - Bulacaksınız, emin olun bulacaksınız.

Bir de tutuksuz yargılama meselesinden niye rahatsız olduğunuzu da anlamış değilim. Siz de hukukçusunuz ve her bir kişinin tutuklu yargılandığı her bir gün için siz de üzüntü duyuyor olmalısınız bir hukukçu olarak.

Tutukluluk bir istisna olacaktı. Buna da "Ne gerek var, yazalım." dediler ama bugün sadece bir örnek vereceğim size: Utku Caner Çaykara, bizim Avcılar Belediye Başkanımız seçildikten kısa bir süre sonra tutuklandı. Atılı suç, belediye başkanı seçilmeden bir şahsın ona 4 tane araç gönderip seçimlerinde yardım etmiş olması. Kamu görevlisi değil, rüşvet ilişkisi yok, araçları görmemiş bile. Bu kişi bu araçlarla ilgili en ufak bir belge, bilgi ortaya koyamıyor; sadece bir söz, bir iftira var. Bununla Utku Caner Çaykara on dört ay cezaevinde tutuldu, on dört ay. İki gün önce tahliye edildi. Bu kişinin -Utku Caner Çaykara, Belediye Başkanımızın- on dört ay boyunca özgürlüğü çalındı, hak ihlali yapıldı, ceza hukuku çiğnendi ve aynı zamanda Avcılar'daki vatandaşlarımızın da iradesi gasbedildi. Şimdi, bu Komisyonda elbette bunları konuşacağız, elbette ki bunlar Anayasa'ya değen konular.

Aynı şekilde, hak ve özgürlüklerin genişletilmesi meselesi. Biz burada söyledik: Hak ve özgürlükler genişletilsin. Mesela, Türkiye'de basının önündeki en büyük engel nedir? Failinin burada olduğu, Sayın Feti Yıldız olduğu, "İşlenemez suç, merak etmeyin, 5 kriter yan yana gelmeden kimseye 217/A'dan, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçundan tutuklayamazlar." dediği...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Doğru.

MURAT EMİR (Ankara) - ...ama cayır cayır tutuklandığı, ama cayır cayır gazetecilerin hapiste kaldığı, tehdit edildiği, susturulduğu, sindirildiği bir sürecin içerisinden geçiyoruz. Elbette ki bunda herkesin vebali var. Bir iş yapıyorsunuz, uyarıyoruz, kabul etmiyorsunuz; bir de sonucuna bakın. Sonucuna baktığınızda bu işin yanlış olduğu ortada değil mi? Niye devam ediyoruz buna? Yani bunu engellemek bizim için çok kolay bir mesele değil mi? Ama burada devam ediyorsunuz, ısrarla devam ediyorsunuz çünkü bu sansür ortamından yararlanıyorsunuz, bu hoşunuza gidiyor, bu fiilî darbe dönemi, fiilî OHAL dönemi, fiilî sıkıyönetim ve susturulmuş Türkiye, sindirilmiş Türkiye, iradesi gasbedilmiş Türkiye, sandığı katledilmiş Türkiye, siyasi partiler rejimi yok edilmiş Türkiye, çok partili siyasi rejiminin dibine kibrit suyu dökülmüş Türkiye işinize geliyor çünkü biliyorsunuz ki başka türlü iktidarınızı sürdüremeyeceksiniz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Gelin, yeni bir anayasa yapalım desek yine kaçarsınız.

MURAT EMİR (Ankara) - Geliyorum, geliyorum... Yasaya uymayanlarla anayasa mı yapacağız? Yasaya uymuyorsun diyoruz, yasaya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı, karşılıklı konuşmayalım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Başkanım, başka türlü konuşamıyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) - Bakın, devam ediyorum: Terörle Mücadele Kanunu'nda "terör" tanımının çok geniş olduğu, herkesin potansiyel terörist kabul edilebileceği ve bunun üzerinden dileyen savcının dilediği kişiyi cezaevine koyabileceği bir süreçten geçiyoruz. Hiç olmazsa bununla ilgili bir düzenleme şu rapor doğrultusunda yaptınız mı, düşündünüz mü? Hayır çünkü sizin gündeminizde başka şeyler var.

Bakın, yazmışız: "Haberleşme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz." Türkiye'de yazıyoruz bunu, işte bunu yapacaktık. Bir daha okuyorum, bakın, Türkiye'yi nereye getirdiğinizi anlayın diye söylüyorum: "Haberleşme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz." Bu cümleyi de size bırakıyorum, vicdanınıza bırakıyorum.

Son olarak... Dedik ki: Yerel yönetimlerde kayyum uygulaması kalksın, hiç olmazsa belediye meclisinden seçilsin. Kayyum uygulamaları niye hâlâ devam ediyor? Mesela deniyor ya: "Demokratikleşme için biraz zamana ihtiyacımız var. Şu silahları susturalım. Silahların olduğu ortamda demokratikleşme konuşulamaz." Ne alakası var? Niye Ahmetler görevde değil, elinizi tutan ne, kim kimi rehin almış, nerede bekletiyor ve hangi pazarlığın unsuru olarak onu bekletiyor? Sadece Ahmetler mi, Ahmetlerle bitiyor mu mesele? Mesela Zeydan Karalar niye hâlâ görevinde değil? Bir iftira üzerinden, ilişkisiz olduğu, vermediği bir ihale üzerinden cezaevinde tutuldu aylarca, yerine kayyum atandı, tahliye edildi kendisi ve hâlâ kayyum var. Adana halkının iradesi gasbedildi. Buna benzer onlarca örnek var. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, konuşmamın başında söylediğim iyi niyet ve samimiyet testinden burada çakıyorsunuz, burada çuvallıyorsunuz.

Çok kısaca, bu teklifin, biraz önce ifade ettiğim, savruk, özensiz, ceza hukuku sistematiğini altüst eden, son derece fahiş hatalarla dolu olduğunu birkaç örnekle ifade edeceğim.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Adem göndermiş o raporu da... Yanlış hepsi.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu, rapor değil; bu, sizin kanununuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Senin söyleyeceklerin Adem'in raporu.

MURAT EMİR (Ankara) - Hayır, hayır, ben açık söyleyeceğim... Yok, yok, ben sizin kanununuzdan, sizden hareketle okuyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İhtiyacımız yok sizden alacağımız talimata.

MURAT EMİR (Ankara) - Şimdi çok ayrıntıya girmeyeceğim arkadaşlar ama bunları konuşmakta, en azından başlamakta yarar var.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada 1'inci maddenin (2)'nci fıkrasında suç tanımlamaları yapılıyor ve bu suçlardan kaynaklı, soruşturma aşamasında, kovuşturma aşamasında, hüküm giymiş veya hiç başlamamış kişiler hakkında infaz ertelemeleri yapılıyor. Yeri gelmişken

söyleyeyim: Bir şeye sizin ne dediğiniz o şeyin vasfını değiştirmez. Tavuğa "kedi" deyince o tavuk kedi olmaz. Aynı şekilde, siz OHAL KHK'sine "Yok, bu OHAL KHK'si değil." dediniz, Anayasa Mahkemesi yeşil ışık yaktı, ondan sonra aldınız yeşil ışıkla bastınız, geçtiniz, "OHAL KHK'si değildir." diye dilediğinizce Türkiye'yi KHK'lerle yönettiniz. Aynı şekilde, bakın, burada "infaz ertelemesi" diyerek aslında buradaki affı saklayamazsınız. Bunun niteliği aftır, bunun tartışması da yoktur. "Biz buna 'infaz ertelemesi' dedik." diyerek ancak kendinizi kandırmış olursunuz.

Şimdi, bu suçları bir şekilde infaz ertelemesine maruz bırakacaksınız. Vasıflandırmayı neye göre yapacaksınız, düşündünüz mü? Mesela suçun vasıflandırmasını yani cinayet mi yani terör eylemi mi yani başka bir şey mi; bu vasıflandırmayı iddianameye göre mi yapacaksınız, birinci derece mahkemesinin kararına göre mi yapacaksınız, kesin hükme göre mi yapacaksınız? Bu niye önemli arkadaşlar? Unutmuşsunuz bunu. Bu niye önemli?

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Yok, unutmadık, sanık lehine olanı uygulayacağız.

MURAT EMİR (Ankara) - O zaman, peki, diyorsunuz ki: "Demirtaş bundan yararlanamayacak."

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Hukukçu olacaksın sen, yazık! Lehe olan uygulanır, lehe.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Bilmiyor musunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Aman ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yıldız, cevapları şey yapalım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Yüklenmeye gerek yok yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam yani söz vereceğim eğer cevap vermek isterseniz.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Yıldız, sizin kadar deneyimli bir hukukçu olmamayı kabul ederim ama "İki hüküm birbiriyle çelişiyorsa lehe hüküm uygulanır." hükmünü de elbette bilirim. Burada başka bir şeyden bahsediyoruz. Burada bahsettiğimiz şey şu, özellikle Demirtaş örneğinden giderek bunu açıklayalım: Şimdi, Kobani davasındaki suçundan dolayı, terör suçundan dolayı mı kabul edeceksiniz? Yoksa onunla ilintili olan o adam öldürmeleri ilişkilendirecek misiniz? Çünkü orada çelişik durum var çünkü onun üzerinden, hâlâ Demirtaş üzerinden bir pazarlık yürüttüğünüzü de görüyoruz. Bunun burada açıklanması lazım. Tekraren söylüyorum, bunu...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Pazarlığa gerek yok Sayın Emir... Demirtaş AİHM kararı gereği serbest kalmalı.

MURAT EMİR (Ankara) - Ona da geleceğim, tabii. Biraz önce söyledim. Tabii, tabii, hiç şüphesiz. Biraz önce söyledim, tekraren söyleyeyim: Bunların hiçbiri olmadan, hukuka biraz saygılı...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Savcılığın sevk maddesine değil ceza mahkemesinin kararına bakacağız.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Zaman almayın böyle, doğru şeyler söyleyin.

MURAT EMİR (Ankara) - Hukuka biraz saygılı, Anayasa'ya biraz saygılı bir idare olsa idi Demirtaş'ın yıllardır özgür olmuş olması gerekirdi, yıllardır.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sizin kullanışlı aletiniz değil, Demirtaş üzerinden kurmayın cümlelerinizi.

MURAT EMİR (Ankara) - Nereden çıkardınız?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - O bizim yoldaşımız.

MURAT EMİR (Ankara) - Bizim de, bizim de... Niye rahatsız oldunuz?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Onun üzerinden kurmayın cümlelerinizi.

MURAT EMİR (Ankara) - Niye rahatsız oldunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Ayıp denilen bir şey var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Emir, tamamlayın sözünüzü.

MURAT EMİR (Ankara) - Tamamlayacağım.

Ben tekrar bu maddedeki bu meseleye geliyorum. Bakın, bunun açıklanması lazım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sizin yüzünüzden hapse girdi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ne demek sizin yüzünüzden hapse girdi? Ne demek bu?

MURAT EMİR (Ankara) - Ya, gerek yok, gerek yok Süleyman Bey, gerek yok.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Dokunulmazlıklara "evet" dediğiniz için.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Yıldız, bunun açıklanması lazım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Madem merak ettiniz, söyleyeyim.

MURAT EMİR (Ankara) - Ben bitirsem de öyle konuşsak daha iyi olmaz mı?

FETİ YILDIZ (İstanbul) - İstinaf bozmayla gönderir, yerel mahkemenin kararında faydalanmasına sebep; bitti yani sevk maddesi dikkate alınmaz, karara dönmüş yani nasıl anlatacağım ben sana başka?

MURAT EMİR (Ankara) - Benim burada altını çizmek istediğim, bu hükmü yazarken genel hükümlere ve mahkemenin iradesine bıraktığınız için eksik yazmışsınız, burada bir kargaşa var, bunun açıklığa kavuşturulması şarttır.

Devam ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama Sayın Emir, bunun Anayasa'ya aykırılığıyla ilgili...

MURAT EMİR (Ankara) - Devam ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) - Ben zaten tamamlayacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili...

MURAT EMİR (Ankara) - Geliyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Eksik olan...

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, geliyorum, bitmek üzere.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Hiç bitecek gibi değil.

MURAT EMİR (Ankara) - Yok, yok, geliyorum, rahat olun.

Bakın, 3'üncü maddenin (3)'üncü fıkrasında soruşturma aşamasındakiler bakımından 2'nci maddeye ve 1'inci maddeye atıf yapıyor ve sonuçta, baktığınızda, soruşturmaya başlanmamış fiiller bakımından kasten adam öldürme suçu istisna sayılmıyor. Dolayısıyla soruşturmaya başlanmamış suçlar bakımından -eğer bunu böyle geçirirseniz- kasten adam öldürme suçu da fiilen bu af kapsamına girer, demedi demeyin. Biraz özensiz yazmışsınız veya bilerek yazdınız, bilmiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) - Geldim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, yok, bana bir izin verin de...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, toplantıda canlı yayın yapılmasıyla ilgili kurala ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri, biraz önce canlı yayın yapılmasına ilişkin çok geniş bir açıklama yaptım, mevzuatı da söyledim ve tutumumu da açıkça ifade ettim, izne tabi olduğunu da belirttim. Şimdi, görüyorum ki karşıdaki hanımefendi veya arkadaşımız sürekli olarak yayın yapıyor.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ne yapalım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, bu durum Komisyonumuzun uygulamasını ihlal etmektedir.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Niye korkuyorsunuz Başkanım, bu milletten niye korkuyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani ben Sayın Emir'in sözünü kesmek istemedim ama bu durum devam ettiği için ve hâlâ devam ediyor. Şimdi ben görevlilerden rica edeceğim.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır, hayır... Benim danışmanım Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye, bir saniye...

Milletvekillerimiz zaten -bireysel olarak- konuşmalarını canlı olarak yayınlıyorlar, danışmanları çekiyor, onlara da bir şey demiyoruz ama... Ancak genel bir canlı yayına izin vermiyoruz. Arkadaşımıza da teşekkür ediyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır, böyle çekiyor. Hakan Bey'in danışmanı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, lütfen...

(Gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Lütfen... Evet...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Benim danışmanım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Konuşurken çeksin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, konuşurken...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Siz konuşurken sizi çekebilir, bizi niye çeksin?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye... Bir dakika...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Evet yani bizden izin mi aldı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika... Şimdi, ben...

Hanımefendi, görevlileri çağırmadan lütfen canlı yayını keselim, görevlilerin müdahale etmesine izin vermeyelim lütfen.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ne mahzuru var bunun, neden rahatsız oluyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kendi milletvekiliniz konuştuğu zaman çekersiniz.

Evet, teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan, Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili Sezai Temelli, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 350 Milletvekilinin Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3793) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

İki hususu daha Komisyonumuzun dikkatine sunacağım hızlıca.

Şimdi, bakın, 7'nci maddedeki hak yoksunluğu meselesine gelelim. "Soruşturma ve kovuşturma aşamasında bu nedenle doğan hak yoksunluğunun tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılması, sulh ceza hâkimliğinden veya mahkemesinden istenir." deniyor. Oysa burada da bir fahiş hata var. Soruşturma ve kovuşturma nedeniyle hak yoksunluğu sonucu doğmaz, hak yoksunluğu ancak hükümle ortaya çıkabilecek bir durumdur. Burada da fahiş bir hata yapılmıştır, dikkatinize sunarım.

Çok daha önemlisi, çok daha önemlisi... Bir kurul kuruluyor. Bu kurul Cumhurbaşkanına bağlı, Cumhurbaşkanı Yardımcısının Başkanlığında 8 bakan, ilgili bürokratlardan oluşuyor. Son derece bürokratik bir kurul ve bu sürecin yani 86 milyonun kaderini emanet ettiğimiz, gelecekte yavrularımızı şehit verip vermeyeceğimizi belirleyecek, toplumsal barışımızı inşa edecek kurulun böylesine bürokratik vesayete bağlı ve bu kadar tek adam rejimine göbeğinden bağlı olmasını, hiçbir nesnel, somut, ölçülebilir bir kriter olmaksızın bağlanmasını asla doğru bulmuyoruz. Bu kurul kimin mahkemeye gidebileceğini, kimin cezasının ertelenebileceğini, kimin hak mahrumiyeti kararının kaldırılabileceğini,

kimin siyasete gelip başlayabileceğini bire bir belirleyecektir ve her bir kişi içinde özel karar verebilecektir. Bu ne hukuk devletinde kabul edilebilir ne anayasal eşitlik açısından kabul edilebilir ne mahkemelerin bağımsızlığı, tarafsızlığı açısından ve hak arama özgürlüğü açısından kabul edilebilir. Bu aslında gerçekte şu durumu doğuracaktır: Bir barış söylemi vardır, samimi katkılar olduğunu biliyorum, biz de bu samimi katkıları destekliyoruz tabii ki ama aynı zamanda bu meselenin bütün vanası Cumhurbaşkanının eline bırakılmıştır. Cumhurbaşkanı da siyasetçidir; bir kişi, o kişi, o tek adam rejiminin tepesinde oturan kişi Türkiye'de nasıl bir darbe süreci yaşatıyorsa, Türkiye'deki bütün kurumları nasıl çökerttiyse, yargı bağımsızlığı, Anayasa, AİHM kararları, devlet kurumları, her şeyi nasıl bağladıysa bunu da böylesine çürütebilir.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Siyasete bağlıyorsunuz da siz yaşattınız bunları.

MURAT EMİR (Ankara) - İzninizle...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Siyaset...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tuğrul, hatibe müdahale etmeyelim.

MURAT EMİR (Ankara) - Bunu da böylesine çürütebilir, bunu da asla doğru bulmadığımızı...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Lütfen ya, tutanaklarda da var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tuğrul, hatibe müdahale etmeyelim ya!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Niye müdahale ediliyor şimdi ya!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Hayır, yanlışı, yalanı kabul etmiyorum; seyirci mi kalacağız!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sen niye müdahale ediyorsun ya!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Kabul etmiyorum!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hatibe müdahale etmeyelim lütfen, bırakın, sözünü tamamlasın.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Toparlayalım Sayın Emir.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Kabul etmiyorum ben...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, müdahale etmeyelim, toparlayacak...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - İstediği zaman istediği şeyi söyleyecek; öyle bir şey yok!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Müdahale etmeyelim lütfen ya.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yirmi dört yıldan beri biz mi iktidardayız! Tabii eleştireceğiz sizi!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Emir, toparlayalım lütfen, buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Böyle bir meseleyi de siyasi malzeme olarak kullanıyorsunuz ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hangi siyasi malzeme! Siz kullanıyorsunuz siyasi malzeme. Hadi oradan!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - İki saattir siyaset yapıyorsunuz!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hadi oradan! Burada ne konuşuyoruz!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Emir, buyurun toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Susarlarsa...

Böyle bir meseleyi, böyle bir millî meseleyi 86 milyonun geleceğini bire bir ilgilendiren meseleyi böylesine bir kişinin iradesine bırakmayı eleştiriyorum; benim eleştirim bunadır.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yok öyle bir şey!

MURAT EMİR (Ankara) - Ayrıca da...

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - İmzanız var Sayın Vekilim, imzanız var, sizin imzanız var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İmzayı dahi bilmiyorsun ya! Neyin imzasından bahsediyorsun! Bilmiyorsun ya!

MURAT EMİR (Ankara) - Sizin sıranız gelince konuşursunuz.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Şu raporda...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Muhatap sen değilsin ki! Sayın Başkan...

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Bir dakika...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, böyle bir müzakere olamaz ya!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Şu raporda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, Sayın Şahin, tamam, anlıyorum...

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - İmzaya bak...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, Sayın Şahin, bir saniye... Tamam!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Yürütme içinde bir kurulun oluşturulması...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, ya, söz talebinde bulunursunuz söylersiniz bunu. Müdahale etmeyin, bitiriyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hayret ya!

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Şahin, size iki söz söylerim.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - İmza...

MURAT EMİR (Ankara) - Size iki söz söylerim.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - İmzanız var.

MURAT EMİR (Ankara) - Madem açtınız, size iki sözüm olur.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir; ben konuşmamın başından beri buradan alıntılar yapıyorum, "Bunlar nerede?" diye soruyorum, "İmzanız var." diyorum, hiç cevap vermiyorsunuz.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Evet çünkü dinliyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Ama orada "kurul" lafına "İmzanız var." diye bize söylüyorsunuz. "Kurul" dedik de bütün kurulu götür Cumhurbaşkanına bağla mı dedik?

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - İmza...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Anayasa Mahkemesi kararının uygulanmasına da...

MURAT EMİR (Ankara) - Bütün kurulu buna mı bağla dedik?

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Yürütme içinde...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yürütmeyi bırak, Anayasa Mahkemesini niye söylemiyorsun? Sen işine geleni söylüyorsun, olmaz öyle!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Cevap verebilir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Olmaz öyle!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayın, böyle müzakere etmeyelim lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, benim buna cevap... Yani susmadan devam edemem.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, toparlayalım Sayın Emir.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Susmadan devam edemem.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Toparlayalım lütfen.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İşine geleni söylüyorsun!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Cevap verebilir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sen işine geleni söylüyorsun!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Ya, cevap verebilir, sen niye karışıyorsun?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam, "İşine geleni söylüyorsun." diyor zaten.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sen de az önce işine geleni söyledin.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Cevap verebilir, avukat...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Onu dedi zaten.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Ama susmazsanız... Yani cevabımı merak ediyorsanız benim cevabım hazır.

Burada demokratikleşmeyle ilgili onlarca başlık var, bir tanesinde adım atmamışsınız, bir tanesinde. Fiilen atılacakları bile atmamışsınız... Ve burada elbette ki yürütme organı bazı işleri yürütecek ama bakın, söyledim, bir daha söyleyeyim: Kimin affedileceğine, kimin haklarını geri alacağına, kimin döneceğine, kimin siyaset yapacağına bir kişi veya o kişinin atadığı, bire bir atadığı bir kurul karar verecek ve bunu yaparken de en ufak nesnel bir ölçütü, kriteri olmayacak; bizim buna itirazımız var. "Yok, bu böyle olsun." diyorsanız şaşırmayız çünkü sizin zaten her şeyi o kişiye emanet etmekten dolayı bir rahatsızlığınız yok.

İkincisi, bakın, bir önceki Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun sahte videolarla Cumhurbaşkanlığı seçimi sırasında nasıl önünün kesildiğini gördük. Ben Mehmet Şahin'le yıllarca canlı yayınlarda program yaptım. Biz "hak ve özgürlükler" dedikçe, biz "demokrasi" dedikçe, biz "adalet" dedikçe, biz "barış" dedikçe bizi PKK severlikle suçluyorlardı, aynen böyle sözümüzü kesip bize bağırıyorlardı; bunlardı, iki yıl öncesine kadar. Şimdi de sözümüzü kesiyorsunuz, diyorsunuz ki: "Merak etmeyin, Cumhurbaşkanı Erdoğan ayarlasın kim gelecek, kim gidecek, kim siyaset yapacak." Bu, Türkiye siyasetini önümüzdeki dönemde dizayn etme çabasının bir devamıdır. Bunun teşhisini doğru koymamız gerekiyor.

Sayın Başkan, sabrınızı zorlamayacağım, kısaca tutumumuzu da ifade ederek sözlerime son vereceğim. Biz bulunduğumuz yerdeyiz. Biz eksiğiyle gediğiyle, yanlışıyla ama barış için atılacak her türlü pozitif adımın elbette yanında oluruz. Şu kaygıyı anlamak gerekir: Şehitler vermişiz, acılar çekmişiz, bedeller ödemişiz, duygularımız tazedir, acılarımız tazedir, yaralar daha kanamaktadır ama bu ülkeyi yönetenler, bu milletin vekilleri daha sağduyulu ve daha geçmişi anlayan, geçmişle empati yapan ama önüne bakan; aydınlık geleceğimizi, çocuklarımızın bir daha birinin dahi burnunun kanamayacağı bir Türkiye'yi nasıl kuracağımızı düşünmek zorundayız. İşte bu nedenle biz geçmişte ne diyorsak aynısını söylüyoruz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Şimdi ne söylüyorsun Murat Bey?

MURAT EMİR (Ankara) - Biz bu adımları değerli buluyoruz; yanlış yapmışsınız, eksik yapmışsınız, demokratikleşmeyi rafa kaldırmışsınız, bir kişinin iradesine bağlamışsınız.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Murat Bey, şimdi ne diyorsun?

MURAT EMİR (Ankara) - Gelin, bunları tek tek düzeltelim Sayın Yıldız, var mısınız?

Teşekkür ederim.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Ya "Soruşturmada kısıtlama olmaz." dediniz, hâlbuki soruşturmada kısıtlama olabilir. Özel kanunlarla kısıtlama olabilir, mesela silahlanmada. Ne anlatıyorsun ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Emir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili Komisyon üyelerimiz...

İdris Bey, buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Bakanlık temsilcilerini ve bizi izlemeye devam eden basın mensuplarını da buradan tekraren selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün görüşmekte olduğumuz Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi sıradan bir ceza hukuku düzenlemesi değildir. Bu teklif kırk yılı aşkın süredir ülkemizin en ağır meselelerinden biri olan terör sorununa ilişkin yeni bir hukuki çerçeve kurmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla, bugün burada vereceğimiz karar yalnızca bugünü değil, gelecek yılları, hukuk sistemimizi, toplumsal barışı ve milletimizin adalet duygusunu doğrudan etkileyecektir. Teklif de bu amaçla hazırlanmıştır. Hazırlık aşamasında emeği geçenlere de teşekkür ettiğimizi ifade etmek isterim. Katılırız katılmayız ama bir emek verilmiş, kim ki bu emeğe katkıda bulunmuşsa başta Komisyon olmak kaydıyla tüm imza sahibi arkadaşları, bilerek imza atanları da burada özellikle tebrik etmek isterim. Bu nedenle, sözlerimin en başında çok açık bir hususu da ifade etmek istiyorum: Bu ülkede terörün sona ermesini istemeyen hiç kimse olmaz;

silahların susmasını, annelerin gözyaşlarının dinmesini, gençlerimizin artık toprağa düşmemesini, kırk yılı aşkın süredir güvenlik harcamalarına ayrılan kaynakların üretime, eğitime, teknolojiye ve kalkınmaya yönlendirilmesini istemeyen hiçbir siyasi anlayış olamaz, biz de bunu istiyoruz. Türkiye'nin demokratikleşmesini de istiyoruz, toplumsal barışın güçlenmesini de istiyoruz, yaşanan bu sorunun şiddetin gölgesinden çıkarılarak demokratik siyaset zemininde konuşulmasını da istiyoruz; bu konuda herhangi bir tereddüdümüz yok ancak Sayın Başkan, tam da bu nedenle burada çok daha dikkatli olmak zorundayız çünkü hukuk devletlerinde iyi niyet tek başına yeterli olmayabilir. Toplumsal bir sorunu çözme amacı taşıyan bir düzenleme de hukuk devleti ilkelerini zedeleyebilir. Barışın amacı ne kadar meşru olursa o barışın hangi hukuki yöntemlerle inşa edildiği de en az amacı kadar önemlidir. Kalıcı barış, hukuk askıya alınarak kurulamaz, kalıcı barış ancak hukuk devleti güçlendirilerek kurulabilir; işte, bizim bugün burada yapmaya çalıştığımız tam da budur. Biz süreci değil sürecin hukuki zeminini tartışıyoruz, biz barışı değil barışın hukukunu konuşuyoruz çünkü hukuk devletinin en önemli özelliği, olağan dönemlerde değil en zor dönemlerde kendisini göstermesidir. Devlet, en ağır suçlarla mücadele ederken bile hukuktan ayrılmıyorsa hukuk devletidir, aksi hâlde hukuk yalnızca kolay zamanların ilkesi hâline gelir.

Değerli milletvekilleri, önümüzde bulunan teklif incelendiğinde görülmektedir ki düzenleme, soruşturmaların ertelenmesini, kovuşturmaların ertelenmesini, kesinleşmiş mahkûmiyetlerin infazının ertelenmesini, belirli hak yoksunluklarının kaldırılmasını ve belirli bir süre sonunda bazı kamu haklarının yeniden kullanılabilmesini öngörmektedir. Teklifin sistematiği yalnızca bir muhakeme tedbiri oluşturmamakta, ceza hukukunda doğurduğu sonuçlar itibarıyla çok daha kapsamlı bir hukuki etki meydana getirmektedir. İşte, bu noktada ilk ve temel anayasal soruyla karşı karşıya kalıyoruz: Acaba biz gerçekten bir erteleme düzenlemesini mi görüşüyoruz yoksa adı "erteleme" olan fakat sonuçları itibarıyla af niteliği taşıyan yeni bir hukuki kurum mu oluşturuyoruz? Bu soruya verilecek cevap akademik bir tartışmanın çok çok ötesindedir değerli milletvekilleri, bu sorunun cevabı doğrudan doğruya Anayasa'nın 87'nci maddesiyle ilgilidir. Anayasa'nın 87'nci maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisine genel ve özel af ilan etme yetkisi vermiş ancak bu yetkinin kullanılmasını da üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğuna bağlamıştır. Bunun nedeni son derece açıktır çünkü af sıradan bir kanun değildir, af ceza hukukunun en istisnai kurumlarından biridir. Af, toplumun adalet anlayışını doğrudan etkiler, mağdurlarının haklarını doğrudan ilgilendirir, ceza-adalet sistemini yeniden şekillendirir. Bu nedenle, anayasa koyucu böyle önemli bir konuda basit çoğunluğu yeterli görmemiş, geniş bir toplumsal mutabakat aramıştır. Bugün bizim tartışmamız gereken konu da budur; teklifin adı değil doğurduğu hukuki sonuçlardır çünkü hukukta isimler değil sonuçlar önemlidir. Bir düzenlemeye "erteleme" denilmiş olması onun mutlaka erteleme olduğu anlamına gelmez. Nasıl bir verginin adı değiştirilerek vergi olmaktan çıkarılması mümkün değilse, nasıl bir yaptırımın adı değiştirilerek ceza olmaktan çıkarılması mümkün değilse sonuçları itibarıyla af niteliği taşıyan bir düzenlemenin yalnızca ismi değiştirilerek Anayasa'nın 87'nci maddesinin kapsamı dışına çıkarılması da mümkün değildir. İşte bu nedenle teklif daha Komisyon aşamasında çok ciddi bir anayasal değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. O nedenle ben henüz teklifin esasına geçmeden usulen Komisyonun hangi usulle çalışacağına ilişkin bir oylama yapılması gerekliliğini ifade ediyorum çünkü Anayasa'nın 87'nci maddesi son derece açık. Sayın Başkan, Anayasa'nın 87'nci maddesini boşuna anmadık çünkü bugün önümüzde bulunan teklifin en önemli tartışması tam da burada düğümlenmekte. Bir hukuk devletinde kanun koyucu elbette ceza politikasını belirleyebilir, buna hiçbir itirazımız yok; infaz rejimini de değiştirebilir, şartlı salıverilme hükümlerini de yeniden düzenleyebilir, yeni muhakeme kurumları da oluşturabilir; bütün bunlar Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisi içerisindedir. Biz yasamanın bir yetkisinin kısıtlanmasını istemiyoruz ama var olan Anayasa'ya uygun usuli şartların yerine getirilmesini istiyoruz. O yüzden bu yetkinin de bir anayasal sınırı olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum. O sınır Anayasa'nın 87'nci maddesinde açıkça ifade edilmiştir ve bu, Anayasa'nın açık hükmü olduğu gibi hukuk devletinin de temel ilkelerindendir. Bu teklifin ismine baktığımızda erteleme kavramıyla karşılaşıyoruz fakat hukuk, kavramların isimleriyle değil, doğurduğu sonuçlarla ilgilenir. Eğer bir düzenleme soruşturmayı durduruyorsa, kovuşturmayı askıya alıyorsa, kesinleşmiş infazı erteliyorsa, hak yoksunluklarını kaldırıyorsa, belirli bir deneme süresi sonunda kamu haklarının yeniden kullanılmasını sağlıyorsa o zaman artık bunun klasik anlamda bir muhakeme tedbiri olduğu söylenemez. Ortaya çıkan hukuki sonuç mutlaka Anayasa'nın 87'nci maddesi bakımından değerlendirilmek zorundadır, bu husus daha önceden hazırlanan değerlendirmelerde de açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

Biz burada peşin bir hüküm vermiyoruz, bu mutlaka aftır da demiyoruz ama şunu söylüyoruz: Bu teklif sonuçları itibarıyla af niteliği taşıyıp taşımadığı yönünden ciddi anayasal tartışma doğurmaktadır. Böyle bir tartışmanın bulunduğu yerde ise Meclis nasıl olsa Anayasa Mahkemesi karar verir rahatlığı içerisinde hareket edemez. En büyük anayasal denetim makamı önce Gazi Meclistir çünkü Anayasa Mahkemesi daha sonra denetler ama anayasal uygunluğu ilk değerlendirecek olan da hiç şüphesiz yasama organının kendisidir. İşte bu nedenle Komisyonumuzun görevi yalnızca maddeleri onaylamak, oylamak değildir, bu teklifin Anayasa'yla kurduğu ilişkiyi bütün yönleriyle değerlendirmektir. Elbette ki bu kanun teklifinin asıl komisyon olarak Adalet Komisyonunda görüşülmesi son derece isabetlidir ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevlendirmesi de doğrudur ancak tali komisyon olarak bunun Anayasa Komisyonunda da görüşülmesi gerekliliği kanaati bizde hâkimdir.

Değerli milletvekilleri, teklifin ikinci temel problemi ise kanunların genelliği ilkesidir. Anayasa'nın 10'uncu maddesi yalnızca eşitliği düzenlemez, aynı zamanda kanunların kişilere göre değil, objektif ölçülere göre uygulanmasını da güvence altına alır, hukuk devleti dediğimiz şey tam da budur. Kanun isim söylemez, kanun kişi hedef almaz, kanun örgüt seçmez, kanun genel olur, soyut olur, objektif olur. Oysa önümüzdeki teklif fiilen yalnızca PKK/KCK ve bağlantılı yapılara özgü ayrı bir hukuki rejim kurmaktadır; bu kapsam teklif metninde açıkça belirlenmiştir. Şimdi soruyorum: Bu tercih hangi anayasal ölçüte dayanmaktadır? Benzer suç tipleri bakımından neden aynı hukuki rejim öngörülmemektedir? Kanun koyucu elbette kapsam belirleyebilir ancak kapsam belirlerken objektif gerekçesini de ortaya koyup önce bu Komisyonu, sonra da Genel Kurulu ikna etmelidir, aksi hâlde aynı hukuki durumda bulunan kişiler arasında farklı infaz rejimleri oluşturulmuş olur. 2018'den bu yana adrese teslim infaz uygulamaları yaptığınız herkesin malumu ama artık bu alışkanlıktan vazgeçin; gelin, cezada adalet, infazda eşitlik kapsamında bir düzenlemeyi bu Parlamentodan geçirelim. Çünkü bu cümle bir slogan, siyasi slogan değil değerli milletvekilleri, modern ceza hukukunun temel ilkelerinden biri. Mahkemeler suçun ağırlığına göre ceza verir, infaz sistemi ise mümkün olduğunca objektif kurallara işler çünkü infaz rejimi kişiye göre değişmeye başladığı anda toplumun adalet duygusu zedelenir. Bugün bu teklif vesilesiyle yalnızca bir dosyayı konuşmuyoruz, Türkiye'nin infaz hukukunu konuşuyoruz. Eğer gerçekten yeni bir sayfa açılacaksa bu sayfa, kişilere göre değil ilkelere göre açılmalıdır. Bugün belirli bir örgüt için ayrı bir infaz rejimi oluşturamazsınız, yarın başka bir toplumsal olay için başka bir özel infaz rejimi oluşturmanız istenir; sonra bir başkası gelir, bir başkası daha gelir. Böylece genel infaz hukuku ortadan kalkar, yerine olaylara göre değişen istisna hukukları oluşur. İşte, hukuk devletinin en büyük riski budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu olarak (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin özellikle Anayasa'mızın 2'nci maddesi, 9'uncu maddesi, 10'uncu maddesi, 20'nci maddesi, 87 ve 138'inci maddeleriyle ciddi bir şekilde çeliştiğini ifade etmek isteriz.

Evet, teklifin yasama yetkisi açısından değerlendirilmesi... Anayasa 87'yi biraz önce ifade ettim, çok açık bir şekilde bunu bir şekliyle şarta bağlı bir genel af olarak değerlendirdiğimiz için Anayasa'nın 87'nci maddesine aykırı bir teklif olduğu hususunu bir kez daha buradan ifade etmek isterim. Çünkü teklifin 1'inci maddesi incelendiğinde, kanunun fiilen uygulanabilir hâle gelmesinin Millî Güvenlik Kurulunun vereceği bir karara ve bu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasına bağlandığı görülmektedir. Soruşturma ve kovuşturmanın ertelenmesi, infazların durdurulması gibi doğrudan bireylerin hak ve özgürlük alanına ilişkin en temel sonuçların ne zaman ve hangi koşullarla doğacağı, yasama organı değil yürütmenin ağırlıklı olduğu bir organ tarafından tayin edilmektedir. Bu düzenleme tekniği, 87'nci maddenin Meclisimize tahsis ettiği kanun koyma yetkisinin özünü yürütmenin takdirine devretmektedir.

Aynı endişe teklifin 7'nci maddesinde öngörülen kurul bakımından da daha da belirginleşir. Cumhurbaşkanı Yardımcısının başkanlığında, bakanlardan ve bürokratlardan oluşan bu kurul, sürecin ilerleyişini değerlendirmekte, hak yoksunluklarının kaldırılmasını talep etmekte ve fiilen kanunun uygulama takvimini belirlemektedir. Yasama organının kanunla çizmesi gereken temel çerçeve burada saf bir yürütme organına devredilmiş durumdadır.

Bir diğer Anayasa'ya aykırılık değerlendirmesi hukuk devleti ilkesi açısından. Anayasa'nın 2'nci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz unsurları arasında kanunların belirli, öngörülebilir ve genel soyut nitelikte olması sayılır. Teklif örgütün fiilî varlığına son verdiğinin ve silahları teslim ettiğinin tespitini ve teyidini tamamen Millî Güvenlik Kurulunun değerlendirmesine bırakmaktadır. Bu tespitin hangi somut ölçütlerle yapılacağı, hangi denetime tabi olacağı ve teyidin nasıl yargısal denetime açılacağı teklifte belirsizdir. Hukuk devletinde bir kişinin cezai sorumluluğunun ne zaman ve hangi koşullarla erteleneceği belirsiz ve denetimsiz bir tespite bağlanamaz; aksi hâl, keyfîliğe kapı aralar ve hukuki güvenlik ilkesini zedeler. Ayrıca, kurul tarafından dönemsel olarak yapılacak değerlendirmeler sonucunda hak yoksunluklarının kaldırılmasına ilişkin taleplerin hangi somut ölçütlere göre yapılacağının belirsizliği de bu düzenlemenin belirlilik şartını karşılayamadığını göstermektedir.

Bir diğer husus, yargı yetkisi ve kuvvetler ayrılığı açısından değerlendirme, Anayasa'nın 9'uncu maddesi. Anayasa'nın 9'uncu maddesi "Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır." demektedir. Teklif, soruşturma ve kovuşturmaların ertelenmesi kararını hâkim ve savcılara bırakmakla birlikte, bu kararın ön koşulunu oluşturan örgütün silah bıraktığı tespitini tamamen yürütme organının değerlendirilmesine bağlamaktadır. Yargı merci kendisine sunulan bu ön tespiti esastan sorgulama imkânından yoksun bırakılmakta, âdeta yürütmenin siyasi kararının uygulayıcısı konumuna indirgenmektedir. Bu düzenleme biçimi, yargı yetkisinin fiilen yürütmeyle paylaşılması sonucunu doğurmakta ve 9'uncu maddenin öngördüğü yargı bağımsızlığıyla bağdaşmamaktadır.

Bir diğer husus, Anayasa'mızın 10'uncu maddesinde tanımlanan eşitlik ilkesi açısından değerlendirme. Anayasa'nın 10'uncu maddesi kanun önünde eşitliği güvence altına alır ve bu ilke yasa koyucunun benzer durumdaki kişi ve olgulara objektif ve makul bir gerekçe bulunmadıkça farklı muamele yapmasını yasaklar. Teklif, yalnızca PKK/KCK terör örgütüyle bağlantılı suçları kapsam içine almakta, aynı ağırlıkta suç işlemiş fakat farklı örgütsel bağlantısı bulunan failleri düzenlemenin dışında bırakmaktadır. Salt örgütsel aidiyet temelinde yapılan bu ayrımın hangi objektif ölçüte dayandığı ortaya konulmadığı sürece düzenleme eşitlik ilkesiyle gerilim içindedir. Ayrıca, aynı fiilin mağdurları da failin örgütsel bağlantısına göre farklı bir adalet süreciyle karşı karşıya kalacaktır. Bu durum, mağdur hakları bakımından da bir dengesizlik doğurmaktadır. Devamlı olarak belirttiğim ancak ısrarla uygulamadığınız ve vatandaşımızın mağduriyetine sebebiyet vermemize rağmen, çözüm son derece nettir değerli kanun teklifi sahipleri; bunu kendinizle gayet iyi biliyorsunuz ve vicdanlarınızda da tarttığınızdan kesinlikle eminim. Cezada adalet, infazda eşitliği bir kez daha sizlere hatırlatmak istiyorum. Herkes için adaleti ve hukuku sağlamadığımız sürece mülkün temelinde adaleti sağlayamayacağız ve geride hep mağdur kitleler bırakacağız.

Bir diğer Anayasa'ya aykırılık hususu da özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması açısından değerlendirme Sayın Başkan. Anayasa'nın 20'nci maddesi özel hayatın gizliliğini ve kişisel verilerin korunmasını güvence altına almaktadır. Teklifin 5'inci ve 6'ncı maddeleri erteleme kararlarının bunlara mahsus bir sisteme kaydedileceğini öngörmektedir. Ancak bu sistemin hangi kurum tarafından işletileceği, verilerin ne kadar süreyle saklanacağı, kimlerin erişebileceği, veri güvenliği ve silinme koşulları teklifte düzenlenmemiştir. Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin bu denli önemli hususların temel ilkelerinin kanuna değil idari uygulamaya bırakılması Anayasa'nın 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenlenmesi güvencesiyle bağdaşmamaktadır.

Bir diğer Anayasa'ya aykırılık hususu ise Anayasa madde 138, mahkemelerin bağımsızlığı açısından değerlendirme. Anayasa'nın 138'inci maddesi hâkimlerin görevlerinde bağımsız olduğunu; hiçbir organ, makam, merci veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere emir ve talimat veremeyeceğini, tavsiye ve telkinde bulunamayacağını hükme bağlamaktadır. Teklifin 7'inci maddesinin (4)'üncü fıkrası, hak yoksunluklarının ortadan kaldırılması kurul tarafından ilgili mahkemeden veya infaz hâkimliğinden talep edilir hükmüne havidir. Yürütme organının ağırlıklı olduğu bir kurulun belirli kişiler hakkında somut bir hukuki sonucun doğurulmasını yargı mercisinden talep etmesi, mahkemenin karar sürecine yürütme eliyle müdahale niteliği taşıma riski barındırmaktadır. Kurulun talebi karşısında mahkemenin ne ölçüde bağımsız bir değerlendirme yapabileceği teklifte güvence altına alınmamıştır. Bu düzenleme biçimi, 138'inci maddenin özünü oluşturan yargıya talimat verilemeyeceği ilkesiyle gerilim yaratmaktadır.

Bir diğer husus da uluslararası hukuk açısından kısa bir değerlendirme. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde yargılama hakkını, 13'üncü maddesi ise etkili başvuru hakkını güvence altına almaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı, yargısal sürecin sonucunu belirleyici nitelikte yürütme organının müdahalelerini mahkemeye erişim hakkının ve silahların eşitliği ilkesinin ihlali olarak değerlendirmektedir. Karşılaştırmalı hukukta, barış süreçleri ve geçiş dönemi adaleti uygulamalarında bu tür düzenlemelerin genellikle bağımsız yargısal veya yarı yargısal mekanizmalarla yürütüldüğü, yürütme organının doğrudan karar sürecine dâhil edilmediği görülmektedir; teklifin bu bakımdan da uluslararası standartların gerisinde kaldığını da ifade etmek isterim.

Anayasa'ya aykırılık açısından sonuç ve talebimiz: Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grubumuz toplumsal barışın ve kardeşliğin tesisi hedefini desteklemektedir ancak bu hedefe giden yolun hukuk devletini, kuvvetler ayrılığını, yargı bağımsızlığını ve eşitlik ilkesini zedeleyerek inşa edilmesi asla kabul edilemez. Anayasa'nın 2'nci, 9'uncu, 10'uncu, 20'nci, 87'nci ve 138'inci maddeleriyle çelişen bu teklifin komisyonlarda ve Genel Kurulda gerekli hukuki düzeltmeler yapılmadan yasalaşması hâlinde, Anayasa Mahkemesi önünde iptal talebiyle

karşılaşması kaçınılmaz görünmektedir. Bu nedenle grubumuz, teklifin bu hâliyle kabul edilmemesini; yargı bağımsızlığını, hukuki belirliliği ve eşitlik ilkesini güvence altına alacak şekilde yeniden düzenlenmesini talep etmektedir.

Bu düşünceyle, tüm Komisyon üyelerimizi ve Sayın Başkan sizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyelerimizden Anayasa'ya aykırılıkla ilgili söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Poyraz, buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, öncelikle temelde burada dikkate almamız gereken konu şu: Hatipleri tek tek dinledim, ilk imza sahiplerini de dinledim, on dokuz aydır da bir süreç yönetiliyor, yönetilen süreçte elimizde bir de bir Komisyon raporu var ve önümüzdeki bu kanun teklifi de bu Komisyon raporunun çıktısı. Şimdi, bu kanun teklifinde "KCK ve PKK terör örgütünün ve bununla bağlantılı her türlü oluşumun..." Bir terör örgütünden bahsediliyor ve bununla ilgili her türlü oluşumdan bahsediliyor. Ancak söz alan bütün milletvekilleri sözlerinde terör örgütünü ifade ederken ya da tanımlarken ya önüne ya arkasına bir Kürt sorunu meselesini ya da Kürt sorunu cümlesini ekliyor. Şimdi, önce şuna bir karar vereceğiz: Önümüzdeki konu bir terör sorunu mudur, bir Kürt sorunu mudur yoksa Kürt'ün de sorunu olan bir terör sorunu mudur? Önce buna bir karar vereceğiz.

Onun dışında, bu süreçte eğer bu, bir terör sorununa ilişkinse o zaman terörle, teröristle ilgili oluşturulan hiçbir kanunda dayanışma ve toplumsal bütünleşme, güçlendirme söz konusu olamaz Sayın Başkan. Eğer Kürt'le, Türk'le, Alevi'yle, Sünni'yle, Çerkez'le yani insanların değişik etnik ya da mezhepsel diliyle, diniyle alakalı bir süreç yöneteceksek o zaman da bu kanun onu karşılayan bir kanun değil; bu kanun, açıkça terör örgütü mensuplarıyla alakalı bir kanun.

O yüzden benim buradan tüm milletvekillerine naçizane önerim: Sizin doğrularınız ya da bizim doğrularımız değil bu milletin gerçekleri üzerinden hareket etmek. Kürtler ve Türkler hiçbir yasanın, hiçbir kanunun, hiçbir çalışmanın kılıfı ya da kalkanı olarak kullanılamaz. On dokuz aydır bu süreç bize "terörsüz Türkiye" diye geldi. Bilinen terör örgütlerinden sadece ikisi, Millî Güvenlik Kurulu kararıyla tanımlanmış terör örgütlerinden sadece ikisi var; FETÖ devam ediyor, doğru mu? Yani "terörsüz Türkiye" değil o zaman. Bunun tanımı "KCK'sız, PKK'sız Türkiye" ama FETÖ'lü Türkiye devam ediyor, buna ilişkin bir şey yok, yaklaşım yok. DHKP-C'li, TİKKO'lu, ocu bucu, üç harfli bir sürü örgüt devam ediyor. O zaman bu "terörsüz Türkiye" de değil. Yani buradaki özne KCK ve PKK terör örgütü, KCK ve PKK terör örgütüne ilişkin ve bununla bağlantılı her türlü oluşumun fiilî varlığına son verilmesi.

Peki, bu süreç bize nasıl anlatıldı ekranlarda, sayın genel başkanların çıktıkları programlarda, siyasi partilerin yetkililerinin, sözcülerinin beyanlarında? Biraz önce ilk imza sahipleri ifade ederken 12 Mayısı örnek verdiler. 12 Mayısta PKK terör örgütü sözde bir fesih beyanıyla kendini feshettiğini ifade etti. O fesih beyanında -buradaki tüm milletvekilleri hatırlamıştır, okumuştur ve yüreğinde bir yaradır- Türk milletini asimilasyonla ve soykırımla itham etmiştir, hükûmetlerini bu asimilasyon ve soykırıma ortak etmiştir, cumhuriyeti bu asimilasyon ve soykırımla tanımlamıştır. Sadece elimizdeki yürürlükteki Türk Ceza Kanunu'na göre Türk milletini, Türkiye Cumhuriyeti devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılama bu fesih beyanının, sözde fesih beyanının öznesini oluşturur. "Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

Peki, ne oldu bu PKK terör örgütünün sözde fesih beyannamesi? Hem vallahi hem billahi hem tallahi koca koca partilerin koca koca sözcülerinin alkışına ve iltifatına mazhar oldu, televizyonlarda sayfa sayfa yayınlandı. Radyo Televizyon Üst Kurulunun denetlediği ulusal kanallarda -ulusal, ulusal- terör örgütünün sözde fesih beyannamesiyle cumhuriyetin tapu senedi olan Lozan'ı, Türkiye Cumhuriyeti devletini asimilasyonla ve soykırımla itham ettiği alanlar da dâhil olmak üzere ekranlarda gözümüze gözümüze sokuldu. Bu, açıkça terör propagandasıydı. Türkiye Cumhuriyeti devletinin ulusal kanalları ve siyasetçileri açıkça terör propagandası yapmak durumunda kaldılar.

Şimdi, gelelim elimizdeki kanuna. Bunlar hani hatırlatmak adına ifade ettiğim şeyler. Orada ne dendi: "Terör örgütü silah bırakıyor..."

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Bir Mehmetçik'in kanının akmadığını da unutma.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Unutma, unutma!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Yıldız, bakın...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Burnu bile kanamadı, unutma!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Yıldız...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - TUSAŞ saldırısı...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Özür dilerim, arkadaşlar...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Zorunuza mı gidiyor silahların bırakılması?

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Evet, TUSAŞ saldırısı çok zorumuza gitti.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Dün de ifade ettim, bugün de ifade ediyorum. Bu salonda bulunan hiçbir milletvekilinin hiçbir askerimizin, polisimizin hayatına kastedecek bir olaydan memnuniyet duymasının mümkün olmadığından, sizlerin de asla bu duyguda olmayacağınızdan eminiz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - PKK'nın silah bırakmasından rahatsızlık duyuyorsunuz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ne alaka?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Yıldız...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Görüyoruz...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Biz de sizi görüyoruz be!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şenol Başkanım, lütfen...

Sayın Yıldız, bu bir argüman olamaz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; hepimiz milletvekiliyiz, üslubumuza lütfen dikkat edelim.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Siz bir kere benden yaşça büyüksünüz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bebek katiline "sayın" denilen yerde üslup olmaz!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bugüne kadar da aynı duyguyla, aynı kararlılıkla vatan, millet, memleket, asker, polisle ilgili duruşla orada olmanız gerekiyordu yani bu iki yılda değişen bir şey olamaz sizin duruşunuz da.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Bizim duygularımız değişmedi.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tamam o zaman.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Yetmiş üç senedir değişmedi.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tamam, o zaman bir sorun yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - İYİ Partinin değişti.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ne alaka be!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Biz aynı noktadayız.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - O zaman bir sorun yok. Bakın, Sayın Yıldız, ben özellikle iki gündür, üç gündür...

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Senin haberin yok.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Senin çok var!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Biz aynı noktadayız.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Senin kendi partin öyle!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Değerli milletvekilleri, konuşma yapıyorum.

Özellikle DEM PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisini konuşmalarımın tamamında dışarıda tutuyorum, özellikle yapıyorum bunu çünkü nihayetinde Milliyetçi Hareket Partisi de DEM PARTİ de bu sürecin başından itibaren talep makamında. Bu talebi hayata geçirecek olan icra makamı iktidar partisi. Ben bu hassasiyet ve bu devlet ciddiyetiyle hareket ediyorum. O yüzden bir askerimizin, polisimizin ya da bir evladımızın bırakın hayatı, burnunun kanaması bile buradaki hiçbir milletvekilinin kabul edeceği bir hadise değil. Böyle bir ithamda da bulunmam, kimseyi de kendime ve partime böyle bir ithamda bulundurmam. Ben burada diyorum ki bundan on dokuz ay önce, mesela şöyle bir yöntem neden denenmedi diye kendi kendime soruyorum. "Biz, Türkiye'nin içinde bulunduğu bu ekonomik kriz, bölgenin içinde bulunduğu karışıklık dâhil olmak üzere bunun sorumlularını daha sonra tartışmak kaydıyla, terörle mücadelede yeni bir şey deneyeceğiz." Ne deneyeceksiniz? "Biz terörle mücadelede KCK ve PKK'lı teröristlere infaz indirimi getireceğiz." Yani bunu on dokuz ay önce şu kanunu açıp okuduğumuz zaman, on dokuz ay önce bunu netçe ve mertçe ifade edebilirdiniz. Buradaki tüm milletvekillerini ifade ediyorum, burada bütün açıklığıyla bunu söyleyebilirdiniz. Buna "millî dayanışma" "kardeşlik" bir de sonra -Sayın Emir'in de ifade ettiği üzere- "demokrasi" ekleyerek... Şimdi, içinde dayanışma var, millî var, kardeşlik var, demokrasi var, komisyon var; ortaya çıkan PKK/KCK terör örgütüne infaz indirimi; örgütün üyesine, yöneticisine, mensubuna. Peki, burada, bu kanunda, bu raporda nerede Kürt var? Nerede hukuka, adalete aç biri var? Nerede demokrasiye aç biri var? Raporda yazılmış, öyle yazılmış, böyle yazılmış ama raporun bütün kodları KCK ve PKK'lı teröristlere infaz indirimi üzerine gelmiş.

Şimdi, gelelim, bu örgüt yani bu terör örgütleri, Sayın Başkan, ne yapıyorlar? Bu terör örgütleri kooperatif değil, haksız mıyım? Bu terör örgütleri hem Terörle Mücadele Kanunu anlamında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silahlı isyan pozisyonundalar, 313; Hükûmete karşı suçların tarafı... Hükûmet, Hükûmet sizsiniz Sayın Başkan, mensubu olduğunuz parti.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben yasama tarafındayım ya.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hükûmet yani mensubu olduğunuz parti diyorum efendim.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Temsilcisi oluyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar; doğru mu efendim? Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, bunlar meri mevzuatta var şu anki yürürlükteki Türk Ceza Kanunu.

Devam ediyorum, bunlar askerî tesisleri tahrip ve düşman askerleri hareketiyle yanlarında, anlaşma içindeler. Diyorsunuz ya "Emperyalizmin maşası." Emperyalizm kim? Emperyalizm cin değil, melek değil, şeytan değil. Emperyalizmin ismini koyabilirsiniz, "Amerika" diyebilirsiniz, "İsrail" diyebilirsiniz, "diğer emperyal ülkeler" diyebilirsiniz ama bunlar yerine on yıldır "dış güçler" onun dışında da "emperyalizm" demek tatlı geliyor çünkü isim verince ondan sonra gösterilen hürmet tezat teşkil ediyor.

Şimdi, bakınız, düşmanla iş birliği yapmak, devlete karşı savaşa tahrik; bunlar, bu terör örgütünün PKK/KCK'yla birlikte sınırın öbür tarafındaki SDG, PYD/YPG, PAK, PJAK; bunların hepsinin Türk Ceza Kanunu'ndaki karşılığı.

Sayın Yıldız'ın açıklaması vardı bundan bir buçuk yıl önce, çok net bir ses tonuyla söylemişti; "Zaten bizim mevcut mevzuatımızda etkin pişmanlık hükümleri var." demişti, "Bu hükümler var." demişti.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Doğrudur, evet.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu, Sayın Feti Yıldız'ın Türk Ceza Kanunu'na ve infaz hukukumuza ilişkin çok net ve donanımlı olduğuna ilişkin bir tezahürdü. Şimdi, peki, biz niye burada etkin pişmanlık hükümlerinden istifade etmiyoruz? Çünkü bu getirilen kanunda, Değerli Başkanım, pişmanlık şartı yok. Arkadaşlar, "etkin"ini bırakın pişmanlık şartı yok. Ne diyordu Çetinkaya mağazasında vatandaşlarımızı yakan? "Biz pişman değiliz kardeşim. Bize pişmanlıkla ilgili yasa getirmeyin. Bir bakın şu meydanlara, burada pişman olan var mı?" diyordu. O, bu cümleyi kurdu. Gelen yasada pişmanlık şartı aranmıyor Değerli Başkanım, pişmanlık şartı aranmıyor.

Şimdi, bir kuruldan bahsediliyor. Bu kurulun yetkileri nedir, yetki sınırı nedir? Buna ilişkin hiçbir şey yok. Kuruldakilerin hepsi de koca koca adamlar ha; Adalet Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri. Ya, bunlar azı dişi gibi adamlar, öyle kolay makamlar değil ama yetki sınırı yok. Şimdi, diyorlar ya "Bu kanunla mümkün olduğunca yoruma açık bir alan bırakmayacağız." diye, bir kere kurduğunuz kurulun yetki alanının ne olduğu belli değil, olağanüstü hâl dönemindeki KHK değerlendirme kurulu gibi. Mahkemenin yerine geçip bu kurul diyor ki: "Ben memnu hakları veririm ya da vermem." Bu kurul da "Evet." diyor. Bu hak, bu görev mahkemelere ait değil mi?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Özür dilerim, yayındasınız, halkı da yanlış bilgilendiriyorsunuz. Maddeler üzerinde müzakere etsek, hukukçu olarak kastımızı anlatsak...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hanımefendi...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Geneli üzerinde konuşuyorsunuz, Anayasa'ya aykırılık aşamasında konuşuyorsunuz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hanımefendi, beni...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yanlış bildiğiniz, eksik bildiğiniz yerler var.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hanımefendi, ben -biraz önce -Anayasa'ya aykırılıkları da ifade ediyorum.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Düzeltme imkânı bulamıyoruz. Böyle bir usul olmaz!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hanımefendi, siz bitirin.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - İsteyen istediği gibi yayın açıp kamuoyunu yanlış bilgilendiriyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hanımefendi, bitirin. Rahat mısınız, tamam mı?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Canlı yayın açık, herkes cevabınızı duysun. Canlı yayın olsun, herkesin konuşmaları duyulsun, siz bunu tercih ettiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Devam edeyim, siz de müdahale edin Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, bir kurul var, kurulun idarenin öngörülebilirliği anlamında hiçbir şekilde yetki sınırı belli değil.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yanlış bilgi veriyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Yetki sınırı belli değil. Burada herkes hukukçu, memnu hakların iadesine mahkeme dışında bir kurul karar verebilir mi ya? Karar verebilir mi, soruyorum, hepiniz fakülteden mezun oldunuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Kurul karar vermiyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Burada kurul değerlendiriyor efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kurul talep ediyor Sayın Poyraz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Efendim, kurul değerlendiriyor burada.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Mahkemeye baskı yapıyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - O zaman, metnin yazımındaki hatayı konuşalım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - "Kurul veriyor." diyorsunuz ama.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bakın, örnek veriyorum, Sayın Yıldız, tamam.

Devam edeyim, şimdi, mevcut sistemde, verilen cezadan sonra, denetimli serbestlikten sonra -denetimli serbestlik süresinden sonra- ceza da tamamlandıktan sonra memnu hakların iadesi için bir süre gerekir. Doğru mu?

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Meri cezaya göre, evet.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Buradaki nedir? Burada denetimli serbestliği beş yıl verdiğiniz adama iki yıl içinde memnu haklarına ilişkin değerlendirme şansı tanıyorsunuz.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Değerlendirme şansı... Değerlendirmeyi mahkeme yapıyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, efendim, bakın, bunu normal bir vatandaşa değil bunu teröriste yapıyoruz; adi suçluya değil teröriste yapıyoruz, terör hükümlüsüne yapıyoruz. Bu bir ayrıcalıktır, bu bir imtiyazdır üstadım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Kurul memnu hakların iadesine dair bir karar vermiyor.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Üstadım, değerlendirme noktası bile... Bakın, Sayın Feti Yıldız, şu konuyla ilgili hem hukuki donanımınızla hem siyasi tecrübelerinizle ben sizin ifadelerinizi esas aldım; aldım, buraya koydum. İyi de iki yıldır İmralı'daki bir hükümlünün... Bakın, "bebek katili" "cani" hiç bunları demiyorum ben; ben "İmralı'daki terör hükümlüsü" diyorum çünkü statüsü budur, bir hukukçu olarak ben böyle bakmak zorundayım mevzuya. İki yıldır onun denetiminden, gözetiminden ya da onun yapmış olduğu basına yansıyan demeçlerden, bunlardan bir yol haritası gidiyor ama Feti Yıldız'ın iki yıl önceki "Bizim meri hukukumuzda zaten etkin pişmanlık vardır." cümlesi bu kanuna yansımamış. Şimdi, o yüzden, ben sizin vicdanınızda ne olduğunu tartışmıyorum.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Bakın, orada 220, 221, 314 var.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Üstadım, ben fiilen yaşadığım hadiseyi anlatıyorum. O yüzden, sizin ifadelerinizin de temenni niteliğinde kalmasından endişe ediyorum, üzülüyorum.

Şimdi, diyoruz ki silah ve malzeme teslimi. Şimdi, bu silah ve malzeme nerede teslim edilecek? Bu silah ve malzemenin fiilî bulunduğu bir yer var. Fiilî bulunduğu yeri ne yapacaklar? Bu silahlar teslim edilecek, bununla ilgili yetkili birimler teslim alacak, Millî Güvenlik Kurulunu bilgilendirecek, Millî Güvenlik Kurulu da bunu teyit ettikten sonra karar olarak yayınlayacak. Yahu, kardeşim, kaç tane silah olduğunu biliyorsak, bunların nerede olduğunu biliyorsak ve bunların teslim edildiğinden emin oluyorsak bunca zamandır o silahları ve bulundukları yerleri niye yerle bir etmedik? Soru bu. Şimdi, bununla ilgili, ilgili güvenlik birimlerimiz bir terör örgütünün beyanına mı güvenecek? "Efendim, bizim, işte, elimizde 'x' tane, 50 tane, 100 tane silah var, aha şu mağarada." Tamam, gittik, 100 tane silah var. Elinde kaç silah olduğunu bilmiyorsun ki kaç silahı teslim alacağını bilesin.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Beyan.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu silahlar Amerikan menşeli, İsrail menşeli, Rusya menşeli; bunları hangi envantere koyacaksın? Bu silahların bilinen olaylar balistiği ile bilinmeyen olaylar balistiğindeki süreçleri ne olacak? Bu silahlar hiçbir teröristin elinde olmadan "cephanelik" diye tanımladıkları mağaralardan ele geçirildikten sonra ben bu silahlardaki bilinmeyen olaylar balistiğinden sonra ölmüş insanlarla ilgili hangi teröristin hangi dosyadaki şüpheli sıfatını netleştirebileceğim? Bunlar açık sorular, bu soruların hiçbiri bu metinde yok. Devam ediyorum...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu sorular Anayasa'ya aykırılıkla ilgili değil mi Sayın Poyraz?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Efendim, söz konusu terör örgütü Anayasa'ya aykırı. Anayasa'yı ortadan kaldırmak için bir terör örgütünden bahsediyoruz. Kooperatif değil bunlar, hobi bahçesi kooperatifinden bahsetmiyoruz. Adamlar anayasal düzeni ortadan kaldırmaya çalıştılar ya, kırk yıl ateş ettiler, kırk yıl kana susamış şekilde ateş ettiler. Bunun Kürtlerle falan bir alakası yok. Kürt'ü terör örgütüyle, Kürt'ü teröristle eşitlemek, böyle tanımlamak da bu ülkenin hiçbir yurttaşının harcı değil, olmamalı da. Hele Parlamento çatısı altında bu rozeti takan, milletin oylarıyla seçilmiş hiçbir milletvekili Kürtler ile terörü aynı yere koyamaz. O zaman, terör örgütünü kuran, yöneten ve mensup olanların hepsinin Kürt olduğuna ilişkin çok korkunç bir hata ve yanılgı ortaya konulmuş olur. Bunun, bir ülkenin vatandaşlarını bölmekten başka bir dil ve üslubu yoktur, o yüzden bunun adı safkan "terör örgütü"dür. Şimdi, bu terör örgütüne ilişkin...

Bu arada tamamlıyorum, çok da uzatmayacağım, sizlerin de sabrını zorlamayacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, lütfen...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, benim en çok ağırıma giden hususlardan biri, yeniden suç işlenmesi. Şimdi, bu terör örgütü... Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli meslektaşlarım, yaşça büyük üstatlarım; şu an memleketin dört bir yanı sokak çeteleriyle cebelleşiyor, bu sorundan bihaber olmanız mümkün değil. Çizgi film isimli sokak çeteleri çünkü her gece televizyonlarda o mafya dizileri, filmler, falan filan, bakın, Maraş'ta, Urfa'da çocuklarımız öldü. Bunlara özenen yeni nesille birlikte ve geçen gün de ifade ettim, 150 bin liraya bir motor, 130 bin liraya da bir silah aldığınızda kendi işinizi kuruyorsunuz ama şunu sokaklar çok iyi bilir ki bugün hiçbir adi suçlu bir terör suçlusu, tahliye olmuş ya da çıkmış bir terör suçlusuyla karşı karşıya gelmek istemez, böyle bir sokak kuralı var neredeyse. Bu, televizyon programlarında da filmlerde de dizilerde de vurgulanırdı, bu vurgulanan şey aynı zamanda kamuoyunun da beyninde. Şimdi, burada tahliye olan, infaz indiriminden tahliye olan terör hükümlüsü ya da tutuklusu ya da ülke dışından gelip beyanda bulunarak giren terörist diyecek ki: "Ben cinayet işlemedim." Elimde veri var, yok, bilmiyorum, çok basit bir örnek vereyim, buradan da örnek vermeyeyim. Ahmet bombayı koydu, Mehmet, Ahmet'e bombayı getirdi, Ayşe bombayı yaptı, Hüseyin de infaz emrini verdi; böyle dolambaçlı bir alan, hangisi adam öldürdü?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hepsi.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hepsi, hah! Bu, kimin elinde? Neye göre var? Kimin tespitinde? Her bir terörist için "Ayakkabı numarasını biliyoruz." diyenlerle bugün ilk imza sahipleri aynı. Şimdi, o yüzden, böyle bu terörle mücadele dâhil olmak üzere teröre ilişkin bir konu iyi niyetle de yürütülecek bir konu değil. Ne ben size güvenmek mecburiyetindeyim ne siz bana güvenmek mecburiyetindesiniz.

Sonuç olarak, terörist geliyor, diyor ki: "Selamünaleyküm." "Aleykümselam." "Adam öldürdün mü?" "Yok, ne alakası var canım." "E, o zaman seni denetimli serbestlikle gönderiyoruz." "Tamam." "Ama bak, terör suçu işlersen bir daha, bir daha terör suç işlersen infazını yakarız, terör örgütü üyeliğinden infazını yakarız." Tutuklu ve hükümlü için de aynısı. Adam çıktı, uyuşturucu işi yaptı, çete kurdu, adam yaraladı; bunların hiçbiri infazı ortadan kaldırmıyor. Terör suçu olacak, terör suçu. Şöyle söyleyeyim: Yirmi beş yıldır ceza hukukçusuyum. Tabii, böyle genellemeli konuşmaları sevmem, böyle biraz sokak ağzı olacak -hepinizin affına sığınıyorum- ama zaten suç sokakta olan bir şey. Bir gayrimeşru, ömrü boyunca, bir gün meşru olmak için gayrimeşru kovalar değerli meslektaşlarım, bir gün meşru olmak için gayrimeşru kovalar. Bu nam önemlidir, bu pozisyon önemlidir. Şimdi, geldiğimiz noktada, burada kaç adam çıkacak? Kimi diyor "10 bin." kimi diyor "15 bin." kimi diyor "7-8 bin." Bunlarla ilgilenmiyorum. Bunların her biri bir suç örgütü olarak karşımıza çıkacak. Şimdi, bunlarla ilgili neyle korkutuyoruz? "İnfaz yanar." diyoruz. Başkanım, "İnfaz yanar." dediğiniz adam Türkiye Cumhuriyeti devletini ortadan kaldırmayla kendini adapte etmiş, buna adanmış bir terör örgütüne gitmiş, üye olmuş. Bu adam askerden, polisten, roketatardan, İHA'dan, SİHA'dan, otomatik silahtan, hiçbir şeyden korkmamış. Bu adam yıllarca dağda, mağaralarda, inlerde yaşamış; ağaç kovuğunda yaşamış, bomba yapmayı öğrenmiş, adam öldürmeyi tecrübe etmiş. Bu şekilde yaşamış adamı alıyorum ben toplumsal hayatla bütünleştireceğim. Ya, desen ki şurada, şöyle desen ki "Ben bunları karantina altına alacağım." anlarım ya.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ne karantinası ya!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Adam öldürmüş adamı "Karantina altına alacağım." desen anlarım. "Toplumla bütünleştireceğim." diyorsunuz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sen kendini karantinaya al, ırkçı herif!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Nazi kamplarına götürelim ya sizi, kamp kurun, hepsini öldürelim!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Siz niye üstünüze alınıyorsunuz ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Niye üstümüze alınmayalım?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ben teröristten bahsediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, toparlayalım.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Teröristlerden bahsediyor, siz niye üstünüze alınıyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Bu ülkenin barışını sağlamaya çalışıyoruz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Terörist misiniz, niye üstünüze alınıyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, toparlayalım lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ben, insan hayatına kastetmiş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Onlar Kürtlerin evlatları.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ben, insan hayatına kastetmiş teröristten bahsediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, toparlayalım, onlar kapsam dışı zaten.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Kürtlerin çocuklarıdır onlar, bahsettiğiniz Kürt çocuklarıdır.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sen Kürtlere hakaret ediyorsun, Kürtlerin evlatları terörist değil, hakaret ediyorsun.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Uzaydan gelmediler, her birinin anne babası var, Kürt çocuklarıdır onlar.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bakın, burada çok net söylüyorum: Ben...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, toparlayalım, bahsettikleriniz kapsam dışı zaten.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kapsam dışı zaten.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Efendim, elinizdeki sicil nedir, elinizdeki sicil nedir?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Bu nasıl bir Kürt düşmanlığıdır arkadaş ya!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Burada Adalet Komisyonunda oturmuşuz, elinizde etki analizi yok, elinizdeki sicil nedir? Bütün her şey bize "devlet aklı" diye tanımlanıyor. Ya, bu "devlet aklı" dediğiniz yerde... Ben size çok samimi bir şey sorayım Sayın Başkanım: 15 Temmuzdan sonra devletin en mahrem birimi olan İstihbarat Daire Başkanlığından kaç adam ihraç edildi biliyor musunuz, İstihbarat Daire Başkanlığından kaç adam? "Devlet aklı" dediğiniz şey, bir sürü FETÖ'cünün öbeklenmiş olduğu bir İstihbarat Daire Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinden bahsediyoruz. Ya, bu travmamızın üzerinden, Sayın Başkan, daha on yıl geçti ya, on yıl geçti. Kahramanlar hain olacak, hainler kahraman olacak; sonra, on yılda bir biri bana diyecek ki: "Ya, devlet aklı." Ya, bu devlet aklı düne kadar Türk Silahlı Kuvvetlerinin içinden geçti, o zaman da "devlet aklı" diyorlardı. Şimdi diyorlar ki: "Tarihin yanlış tarafındasınız, doğru tarafında durun." Ya, "FETÖ terör örgütüdür, bu bir istihbarat örgütüdür." dediğimiz zaman biz yine yanlış taraftaydık, sonra oraya geldi iktidar. 15 Temmuzdan sonra "Bakın, bu yapılanlar zulümdür." dedik,

yine o tarafa geldi. Yani her seferinde biz niye doğru taraftayız da iktidar hata içerisinde? Niye daha sonra ilk açılım sürecinde kaygılar konulduğunda ortaya... Bakın, ben bir niyet okuması yapmıyorum, "Kimse art niyetlidir." demiyorum ama ben, her şeyden önce bir mebus olarak, bir hukukçu olarak, bir cumhuriyet yurttaşı olarak tebliğle mükellefim. Çoğunluğunuz var, geçirirsiniz ama tebliğ ediyorum, ikaz ediyorum, elimden geldiğince izah ediyorum. Bu yol ve yöntem yanlış, bu argümanlar yanlış; bunlar birer tavizdir. Adi suçluya bile gösterilmeyen müsamaha ve imtiyazlar terör örgütünü kuranlara, yönetenlere ve bile isteye mensup olanlara konuluyor. Pişmanlık aranmıyor ya! İnfazı ortadan kaldırıyorsunuz, pişmanlık aranmıyor.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - 11 tane pişmanlık yasası çıktı ya!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Benim travmamı ve bu milletin tamamının travmasını lütfen mazur görün. Çok değil, bundan daha üç dört hafta önce Çetinkaya mağazasında insanları diri diri yakan adam çıkıyor, meydanlarda diyor ki: "Bir bakın, biz pişman mıyız? Sakın bize pişmanlıkla ilgili yasa getirmeyin." Ve gelen yasa... Pişmanlık yok ya, pişmanlık yok!

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Bunu söylediniz ama az önce, değil mi?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Söyledim, tekrar söylüyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Söylemek gerek! Anlamanız gerek!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Eğer anlasaydın, bilseydin...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Kaç kere söylemek lazım? Anlamanız için kaç kere söylemek lazım?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Tekrar tekrar yani...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Böyle bir şeyi olumlayabilir misin ya? Olumluyor musun bunu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Kendi aranızda sabaha kadar konuşun arkadaşlar!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tuğrul, ben müdahale ederim.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Olumluyor musun üstadım? Olumluyor musunuz bunu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, toparlayalım lütfen, tekrara düşmeden toparlayalım.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Yani aynı cümleyi bir defa daha...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, toparlayalım lütfen.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Aynı şeyi tekrar tekrar söylemenin ne anlamı var!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ya, üstadım, bu cümleyi kuran adam 9 kişiyi öldürdü, diri diri yaktı; bunların anası var, çoluğu var, çocuğu var.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Ya, senin bu anlattığının Anayasa'ya aykırılıkla ne alakası var?

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ben sana söyleyeyim ağabeyim...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Ya, söyle de ondan sonra konuşma.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tamam, söyleyeyim. Merasim Sokak patlamasında -şu an sizin iktidarınızda- bir kamu görevlisinin oğlu öldü. Bugün, sabah altı buçukta bana mesaj atmış "Uğur, ben o günden beri kayıp hâldeyim, kayıp." diye. Bir baba yazıyor bunu ya. Sizde bu adam bir daire başkanı. "Uğur, ben o günden beri kayıp hâldeyim." diyor. Ben, sabahın altı buçuğunda yatağın üzerinde gözyaşlarına boğuldum ya; sinirim mi bozuldu, ne oldu bilmiyorum. Bir baba ya! 8 yaşında oğlum var. Ben, dışarıdan gelecek 3.500-4.000, ne idiği belirsiz binlerce teröristin olduğu yerde nasıl oğlumu sokağa salacağım, nasıl evladımı sokağa salacağım? Al sana Anayasa'ya aykırılık!

Böyle süslü laflara gerek yok ya, işin özü belli. Bu iş terörle mi alakalı, Kürtlerle mi alakalı; önce bunu itiraf edeceksiniz kendinize, herkes itiraf edecek, ondan sonra konuşulacak. Terörle alakalı ise ne kadar terör örgütü varsa onlarla ilgili de bir mücadele eylem planı konulacak. FETÖ'yle ilgili onlar orada duracak...

Ben size hikâyeyi de anlatayım, çekiyorum, vatandaş da duysun. Bu uzlaşı kültürünüzde ne hikmetse "teröriste af" konusunda uzlaştınız -buna diğer partileri de katıyorum, İYİ Parti hariç- hepiniz uzlaştınız teröristi affetmekte. Bu kanun geçer, sonra içinizden biri -ama bunu tarih yazsın- bu uzlaşı grubundan biri bunu Anayasa Mahkemesine götürür, Anayasa Mahkemesi de "Bu, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı; biz bunun infaz indirimini genişletelim." der ve oradan herkese doğru yayar. Alın, size yine emanet bıçak. Anayasa Mahkemesini emanet bıçak olarak kullanıp o 1.000 kilometrelik yolun ikinci adımını da Anayasa Mahkemesiyle attırırsınız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, teşekkür ediyorum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anayasa'ya aykırılıkla ilgili mi?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir şey söyleyeceğim, tekrara düşmeden Sayın Olgun...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Efendim, konuştuklarımda bir kelime bile aynı bulursanız konuşmamı kesin.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ya, olabilir de canım; ne var bunda?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, bunu söz olarak aldık.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ama siz bugün beni kafaya taktınız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - En çok sen konuşuyorsun.

Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi komisyonları kendilerine havale edilen tekliflerin öncelikle Anayasa'nın metnine ve ruhuna uygunluğunu incelemekle yükümlü kılmaktadır. Aynı hüküm, Anayasa'ya aykırılığı tespit edilen teklifin maddelerinin müzakeresine geçilmeden gerekçesi belirtilerek reddedilmesini emretmektedir.

Görüşülmekte olan teklif, münferit bazı teknik kusurlardan ibaret değildir. Teklifin amacı, kapsamı, kurduğu idari yapı ve ceza muhakemesi ile infaz hukukunda doğurduğu sonuçlar, bir bütün olarak Anayasa'nın temel esaslarıyla çatışmaktadır. Teklif, soruşturma ve kovuşturmaların beş veya on yıl süreyle ertelenmesini, bu sürenin yeni bir terör suçu işlenmeksizin geçirilmesi hâlinde ise kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı verilmesini öngörmektedir. Kesinleşmiş mahkûmiyetler yönünden ise cezanın infazı durdurulmakta ve erteleme süresi

sonunda ceza infaz edilmiş sayılmaktadır. Ayrıca, mahkûmiyet ve soruşturmalardan doğan hak yoksunluklarının tüm sonuçlarıyla kaldırılmasına imkân tanınmaktadır.

Bu, sonuçta, olağan bir infaz düzenlemesi değil koşula bağlanmış özel af niteliğindedir. Anayasa'nın 87'nci maddesi genel ve özel af ilanını Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğunun kararına bağlamıştır. Kanunun adında "af" kelimesinin kullanılmaması, düzenlemenin doğurduğu hukuki sonucu değiştirmez. Kamu davasını düşüren, kesinleşmiş cezayı çektirilmeden infaz edilmiş sayan ve mahkûmiyetin sonuçlarını kaldıran bir sistemin basit çoğunlukla kabul edilmesi Anayasa'nın aradığı nitelikli çoğunluk güvencesini etkisiz hâle getirir. Bu yöntem, Anayasa'nın 2'nci ve 11'inci maddelerinde güvence altına alınan hukuk devleti ile Anayasa'nın bağlayıcılığı ilkelerine aykırıdır.

Anayasa'nın başlangıç kısmı ile 2'nci ve 3'üncü maddeleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin Atatürk milliyetçiliğine bağlı olduğunu, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün teşkil ettiğini hükme bağlamaktadır. Anayasa'nın 5'inci maddesi, Türk milletinin bağımsızlığını, ülkenin bölünmezliğini, cumhuriyeti ve demokrasiyi korumayı devletin temel amacı ve görevi olarak belirlemektedir. Anayasa'nın 14'üncü maddesi de temel hakların devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamayacağını açıkça düzenlemektedir.

Teklif kırk yılı aşkın süredir Türkiye Cumhuriyeti devletinin varlığını, Türk milletinin birliğini ve vatanın bölünmez bütünlüğünü hedef alan bir terör örgütünün kurucuları, yöneticileri, üyeleri, yardımcıları, propagandacıları ve bu örgütün faaliyeti kapsamında ağır suç işleyenler için ayrıcalıklı bir ceza ve infaz rejimi oluşturmaktadır. Türk milletine, güvenlik güçlerine, şehitlerimize ve gazilerimize karşı işlenen suçların sonuçlarının siyasi bir süreç adına ortadan kaldırılması devletin anayasal koruma yükümlülüğüyle bağdaşmaz. Terör örgütünün silahlarını bütünüyle ve denetlenebilir biçimde Türkiye Cumhuriyeti devletine teslim ettiği ortaya konulmamıştır. Örgütün yalnızca fesih beyanında bulunması, silahlı varlığının sona erdiğini göstermemektedir. SDG, PYD ve PJAK gibi PKK'yla organik ve ideolojik bir bağ içinde bulunan yapıların kanun kapsamına girip girmediği de belirsizdir. Bu yapıların silahlı faaliyetlerini sürdürdüğü bir ortamda af sonucunu doğuran mekanizmanın işletilmesi Anayasa'nın 3, 5 ve 14'üncü maddeleri yönünden kabul edilemez bir millî güvenlik zafiyeti doğurur.

Anayasa'nın 6'ncı maddesine göre egemenlik, kayıtsız şartsız Türk milletinindir. Egemenliğin kullanılması hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ, kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz. Anayasa'nın 7'nci, 8'inci ve 9'uncu maddeleri yasama, yürütme ve yargı yetkilerini ayrı organlara vermiştir. Teklif, kanunun uygulanmasını güvenlik kurumlarının tespitine ve Millî Güvenlik Kurulu kararına bağlamaktadır. Oysa Anayasa'nın 118'inci maddesi uyarınca Millî Güvenlik Kurulu kararları Cumhurbaşkanlığına bildirilen tavsiye niteliğindeki kararlardır. Tavsiye organının kararı soruşturma, kovuşturma, tutuklama, mahkûmiyet ve infaz üzerinde kurucu sonuç doğuran bir tasarrufa dönüştürülemez. Yasama organının hangi şartlarda af benzeri sonuçlar doğacağını belirleme yetkisini güvenlik kurumlarına, Millî Güvenlik Kuruluna veya yürütme ağırlıklı bir kurula bırakması, Anayasa'nın 6'ncı ve 7'nci maddelerine aykırıdır. Teklifin kurduğu kurul, Cumhurbaşkanı Yardımcısı ile bakanlardan ve üst düzey yürütme görevlilerinden oluşmaktadır. Bu Kurula, yeni soruşturma açılmasına izin verme, erteleme kararlarını dönemsel olarak değerlendirme, hak yoksunluklarının kaldırılması için yargı mercilerinden talepte bulunma ve sürecin örgüt nezdindeki ilerlemesini sağlama görevleri verilmektedir.

(Uğultular)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, dikkatim dağılıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Dinliyoruz, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yürütmenin, ceza soruşturmasının başlatılıp başlatılmayacağına ve yargı kararlarının sonuçlarına yön vermesi Anayasa'nın 8'inci ve 9'uncu maddeleriyle bağdaşmaz. Anayasa'nın 36'ncı maddesi, herkesin, meşru vasıta ve yollardan yargı mercileri önünde iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkını güvence altına almaktadır.

Anayasa'nın 138'nci maddesine göre hâkimler görevlerinde bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya beyanda bulunulamaz. Teklif, soruşturma açılmasını kurul iznine bağlamakta, kanun yolu incelemesindeki dosyalar hakkında istisnasız biçimde bozma kararı verilmesini emretmekte ve hak yoksunluklarının kaldırılması için mahkemeler üzerinde yürütme kaynaklı bir talep mekanizması kurmaktadır.

Savcının soruşturma mecburiyetini ortadan kaldıran, Yargıtay ve bölge adliye mahkemelerini dosyanın esasına göre karar verme yetkisini sınırlayan ve mahkemeleri yürütmenin talebini karara bağlayan makam hâline getiren hükümler Anayasa'nın 9'uncu 36'ncı ve 138'inci maddelerine açıkça aykırıdır.

Teklif, mağdurların ve suçtan zarar görenlerin başvuru haklarını da güvence altına almamaktadır. Kurulun yanlış değerlendirmesi sonucu kapsam dışında kalması gereken veya kasten öldürme suçuna iştirak ettiği hâlde kanundan yararlandırılan bir kişinin tahliye edilmesi durumunda mağdurların hangi merciye ve hangi süre içinde başvuracağı açık değildir. Bu belirsizlik Anayasa'nın 36'ncı ve 42'nci maddelerinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkını ihlal etmektedir.

Anayasa'nın 10'uncu maddesi herkesin kanun önünde eşit olduğunu ve hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağını hükme bağlamaktadır. Teklif, aynı suç tiplerinden mahkûm olmuş kişiler arasında failin mensup olduğu örgütün adına göre ayrım yapmaktadır. PKK/KCK mensupları için soruşturma, kovuşturma, infaz ve hak yoksunlukları yönünden ayrıcalıklı bir rejim oluşturulurken diğer hükümlüler genel ceza ve infaz hukukuna tabi tutulmaktadır. Bu ayrım nesnel ve makul bir nedene dayanmamaktadır. Üstelik düzenleme Anayasa Mahkemesinin eşitlik denetiminde kapsamın genişlemesi riskini de taşımaktadır. Böylece, tek bir terör örgütü için çıkarılan istisnai rejim diğer terör örgütleri bakımından da emsal hâline gelebilecek ve genel bir terör affına dönüşebilecektir; demedi demeyin. Türk milletinin birliğine kastedenlere ayrıcalık sağlayan bu yaklaşım Anayasa'nın 2'nci, 3'üncü, 10'uncu ve 14'üncü maddeleriyle bağdaşmaz.

Anayasa'nın 38'inci maddesinde suç ve cezada kanunilik ve ceza sorumluluğunun şahsiliği yönündeki temel güvenceler düzenlenmiştir. Teklifin fail merkezli yaklaşımı, yaşam hakkı ve maddi varlığın korunması yükümlülüğünü de zedelemektedir. Anayasa'nın 17'nci maddesi kapsamında devlet, yalnızca kişilerin yaşamına doğrudan müdahale etmemekle değil, yaşamı ve beden bütünlüğünü ağır suçlara karşı etkili ceza soruşturması ve yaptırım sistemiyle korumakla yükümlüdür. Gazilerimize karşı kasten öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, eziyet, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma ve bombalı saldırı gibi fiillerin soruşturma veya infazının ortadan kaldırılması bu yükümlülüğe aykırıdır.

Kurul kararlarının idari işlem sayılıp sayılmadığının ve hangi yargı mercisinin denetimine tabi olduğunun düzenlenmesi ise Anayasa'nın 125'inci maddesindeki idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olması ilkesini etkisiz bırakmaktadır.

Teklifin 10'uncu maddesi, görevleri yerine getiren kişilerin bu görevleri nedeniyle hukuki, idari veya cezai sorumluluğunun doğmayacağını düzenlemektedir. Olağan ceza muhakemesi ve infaz uygulamalarında kamu görevlilerine mutlak bir sorumsuzluk tanınmaktadır. Böyle bir korumaya ihtiyaç duyulması yapılacak işlemlerin sıradan bir infaz işlemi olmadığının ve ağır sonuçlar doğacağının teklif sahiplerince de öngörüldüğünü göstermektedir. İdarenin işlem ve eylemlerini yargısal denetimden, kamu görevlilerini hukuki ve cezai sorumluluktan peşinen bağışlayan bir hüküm Anayasa'nın 2'nci, 11'inci, 36'ncı, 40'ıncı 125'inci ve 129'uncu maddelerine aykırıdır. Kanunla mutlak sorumsuzluk alanı yaratılması, mağdurların tazminat ve ceza soruşturması talep etme hakkını ortadan kaldırır. Teklif, Türk milletinin egemenlik hakkını yürütme ağırlıklı kurula devretmekte, yargının bağımsızlığına müdahale etmekte, belirli bir terör örgütüne özel imtiyazlı ceza hukuku yaratmakta ve af sonucunu Anayasa'nın aradığı nitelikli çoğunluğu dolanarak gerçekleştirmektedir.

Şehitlerimizin hatırası, gazilerimizin fedakârlığı, mağdurların adalet hakkı ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü siyasi bir pazarlığın konusu yapılamaz. Kesinleşmiş terör mahkûmiyeti bulunan hükümlülerin cezalarının infazına devam edilmesi hukuk devletinin, millî egemenliğin ve Türk milletinin adalet duygusunun gereğidir. Bu nedenlerle teklif Anayasa'nın başlangıç kısmı ile 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci, 6'ncı, 7'nci, 8'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 13'üncü, 14'üncü, 17'nci, 19'uncu, 35'inci, 36'ncı, 38'inci, 40'ıncı, 76'ncı, 87'nci, 118'inci, 125'inci, 129'uncu ve 138'inci maddelerine aykırıdır. İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca, maddelerin müzakeresine geçilmeden teklifin tümünün reddedilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkanım, ben sözümü tuttum, tekrar etmedim, sizden son bir talebim vardır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Biraz önce Anayasa Komisyonu Başkanımız Serap Hocamız buradaydı, kendisinden biz daha önce komisyonlarda çok faydalanmıştık. Ben, özellikle de onun bu teklif ve Anayasa'ya aykırılık konusunda görüşüne başvurulmasını sizden hassaten rica ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Önergeleri şimdi oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, alt komisyon kurulmasına ilişkin 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

7/8/2026

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Komisyonunuz gündeminde bulunan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin başta Anayasa'nın 2'nci, 3'üncü, 5'inci, 6'ncı, 7'nci, 9'uncu, 10'uncu 11'inci ve 14'üncü maddeleri olmak üzere, cumhuriyetin temel nitelikleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, millî egemenlik, hukuk devleti, Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkeleri yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu açıktır.

Bu kapsamda, teklifin Anayasa'ya uygunluğu, hukuki sonuçları ve kamu düzeni üzerindeki etkilerinin ayrıntılı olarak incelenmesi, ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin alınması ve kapsamlı bir değerlendirme raporu hazırlanması amacıyla "Çerçeve Yasa Teklifinin Anayasal Düzen ve Millî Egemenlik İlkeleri Bakımından İncelenmesi Alt Komisyonu" adıyla bir alt komisyon kurulmasını arz ederiz.

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz talep eden Komisyon üyelerimize istem sırasına göre söz vereceğim ama DEM PARTİ'den Sayın Meral Hanım...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bir açıklama getirmek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, şöyle bir açıklama getireyim, Komisyon üyeleri değerli arkadaşların aklına farklı bir şey gelmesin: Biz DEM PARTİ'nin Komisyon üyeleri olarak geneli üzerine söz kurmayacağız, bunun yerine, bizlerin yerine o anlamda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, ben onu söyledim zaten, açıklama yaptım.

Ben Sayın Beştaş'a söz vereceğim DEM PARTİ'liler konuşmayacağı için.

Önceden söz istemişti, ondan dolayı Sayın Beştaş, buyurun.

Yemekleri dağıtmamızda bir mahsur yok herhâlde?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Başkanım, ama çok uzun yani şimdi gürültü olursa kötü olur gerçekten, ara verelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, çeyrek kalaya kadar toplantımıza on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:20.36

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.54

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kıymetli milletvekilleri, toplantımıza devam ediyoruz.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

İlk söz, Sayın Meral Danış Beştaş'ın.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, önemli bir gün, önemli bir kanun teklifini görüşüyoruz. Şunu ifade edeyim: Yani bugün insan ömrünün aslında görebileceği ender günlerden biri. 1921 Anayasası'nın kabul edildiği zamanların üzerinden yüz yıldan uzun bir zaman geçmiş bulunuyor. Şüphesiz, insan ömrü için uzun bir süre ancak insan hayatının sınırlarını aşan bu süre, insanlık tarihi bakımından ise sadece bir andan, tarihin akışında küçük bir parantezden ibarettir. Ancak insanlık tarihi boyunca öyle hadiseler, öyle kırılma anları yaşanmıştır ki bu olaylar çağları değiştirmiş, toplumların kaderini sil baştan yazmıştır.

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, lütfen, hatibi dinleyelim, biraz uğultu var.

Bir de ayakta olan arkadaşlar, görevi olanlar otursun, görevi olmayanlar dışarı çıkabilir; rica ediyorum.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Evet, gerçekten bir uğultu var; teşekkür ederim.

Yeni bir çağa girmek, yeni çağların değişmesi, suların bambaşka istikametlere doğru akmaya başladığı, tarihin yatağını değiştirdiği anlardır fakat bu tür dönüşümler ve tarihsel değişimler elbette bir anda, bir gecede gerçekleşmez. Bardağı taşıran, tarihin hafızasında yer eden ve tarih kitaplarına yazılan o son damladır. Bir kaptaki suyu düşünelim, her gün o suyu bir derece soğutursunuz, her gün kaba baktığınızda kontrol ettiğiniz şey biçimi değişse de özü itibarıyla sudur, ta ki sıcaklık sıfır dereceye inene kadar. İşte tam da o an maddenin hâli değişmiştir. Artık ortada su değil buz vardır ve o an geçildikten sonra geriye dönüş mümkün değildir. İşte, bizler, bu tarihî günlerde ve bugün halk egemenliğinin sembolü olan bu Meclis çatısı altında tam da böyle bir çağ değişikliğine, niteliksel bir dönüşüm anına tanıklık ediyoruz. Tarihin ve çağın akışını çoğulcu bir anlayışla yaşayamadığımız, ne yazık ki zaman zaman geriden yakalamak zorunda kaldığımız dönemler olmuşsa da bu kök yasa bunu değiştirecek anlardan biri olsun istiyoruz. Türkiye'nin bölgesinde bir buzkıran görevi görmesi gerektiğini, Orta Doğu halklarının kalıcı bir barışa erebilmesi ve diğer tüm mazlum halkların umudunu yeniden yeşertebilmesi için tarihsel bir imkân yaratabilir.

Biliriz ki içinde bulunduğumuz ve şimdilik bazı çevrelerce "belirsizlik çağı" yahut "akışkan modernite" olarak adlandırılan ancak bundan çok daha fazlasını, çok daha karmaşık toplumsal ilişkileri içinde barındıran, bizlerden çok sonra tarihçilerin ve sosyologların belki de bambaşka isimlerle anacağı gerçeküstü bir dönemden geçiyoruz. Her şeyin iç içe geçtiği fakat bu yoğun karmaşa ve iç içelikte en temel özenin yani insanın unutulduğu, savaş çığırtkanlarının ve teknolojik silahların sesinin insanın, vicdanın ve insana dair olanın sesini bastırdığı bir çağdayız. Şu koca gezegende ne yazık ki çok az sayıda halk huzur ve mutluluk içinde yaşamını sürdürebiliyor. Toplumların kötülüklerden, çatışmalardan sıyrılıp adil ve iyi bir yaşama doğru evrilme süreci ise ancak demokratik ve adil yasalarla mümkündür. Yasalar toplumları salt belirli normlar çerçevesinde hizada tutmanın, onları cezalandırma tehdidiyle yönetmenin bir aracı değildir, olmamalıdır. Yasaların esasen halkların eşit, özgür ve bir arada yaşama koşullarını belirleme, toplumsal barışı inşa etme gücüne ve niteliğine sahip olması gerektiği de akıldan çıkarılmamalıdır.

Bugün önümüzde bulunan 12 maddelik kök yasanın kabulünün ardından Türkiye, bölgesinde Orta Doğu halklarının kalıcı bir barışa erebilmesi ve tüm mazlum halkların umudunu yeniden yeşertebilmesi için tarihsel bir olanak yaratmanın eşiğindedir. Tabii ki bu kanun teklifine ilişkin bizim de eksik gördüğümüz, eleştirdiğimiz, düzeltilmesini istediğimiz birçok madde var ve bunda zaten hem Komisyon aşamasında hem Genel Kurul aşamasında ortak aklı yakalamaya da çalışacağız. Ama bu eksiklik tespitimiz, bizi, bu kanunu destekleme düşüncemizden ve imzamızdan kesinlikle vazgeçirecek nitelikte değildir. Bunu da not etmek istiyorum.

Evet, şimdi, Kürt halkının durumunu biraz anlatmak istiyorum: Kürtler daima bir istisna hukuk altında yaşadı. Bugün, bu alanın son bulması için aslında küçük bir kapı aralanıyor. Bu anlamda, yüz yıllık ilk iddiası bir retorik değil tasnif edilebilir bir olgudur. Yüz yıldır bu meselede devletin elindeki araçlar inkâr, cezaevi ve şiddet idi; ilk kez bir başka araç deneniyor: Hukuk. 1925'ten bu yana devletin bu meseledeki yasama repertuvarı tedip ve tenkil, iskân ve olağanüstü hâlden ibaretti. Bu metin, cumhuriyet tarihinde ilk kez çatışmanın bitişini müzakere edilmiş bir çerçeveyle, kolektif ve onur kırıcı olmayan bir hukukla düzenlemeye çalışıyor. Bir devletin bir meseleyi nasıl yönettiğini anlamak için o meseleye hangi dille hitap ettiğine bakmak gerekir. Türkiye, Kürt meselesini yüz yıl boyunca üç dille konuştu; idarenin gizli diliyle, istisnanın olağanüstü diliyle ve ceza hukukunun bastırıcı diliyle. Bu üç dilin ortak özelliği, muhatabını özne olarak tanımamasıydı. Bu üç dilin, yine, başka bir yönü, yönetilecek bir tehdit, ıslah edilecek bir bölge, tasfiye edilecek bir yapıydı. İşte, bugün, tam da böyle yeni bir tarihsel dönemeçteyiz, bu nedenle bunu söylüyoruz.

Bu kök yasa, birlikte kurduğumuz bu Mecliste çıkarılan yasal metinlerde kurulan cümlelerde Kürtlerin sadece yüklem değil özne de olmasının önünü açmalıdır, açacağına inanmak istiyoruz, inanıyoruz. Çerçeve yasanın asıl politik anlamı içeriğinden önce dilindedir, devletin ilk kez bu meseleyi olağan yasamanın yani müzakere edilebilir, gerekçelendirilmiş, itiraz edilebilir ve kamusal hukukun diliyle konuşmasıdır.

Bir diğer önemli husus ise imzaladığımız bu belgenin tam da kendidir. İlk defa, DEM PARTİ Eş Başkanları, Eş Genel Başkanlarımız, Sayın Devlet Bahçeli, Meclis Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sayın Abdullah Güler yan yana imza atmışlardır. Bu bir ilktir. Bizim Meclis tarihimiz açısından da bir ilk olma özelliğini not etmek istiyorum. Cumhuriyetin kuruluş yılları Kuvayımilliye ruhuyla biçimlenmiştir. Halklar o günleri omuz omuza, birlikte yaşamın gerçekleşeceği güne erme arzusuyla yaşamışlardı. 1919-1922 yılları arasında Kürt halkı, Türk halkı ve tüm kadim halklar omuz omuza bir varoluş mücadelesi vermiş, kapsayıcı bir ruhla hareket etmişlerdi. 1921 Anayasası egemenliği millete verirken halkın kendi kaderini doğrudan yönetmesi ilkesini benimsiyor, vilayet ve nahiyelere geniş yetkiler tanıyordu. Bu çoğulcu kuruluş imkânı 1924 sonrasında merkezîleşme ve tek kimlikli yurttaşlık anlayışının güçlenmesiyle daraldı. Sonraki dönem, ortaklığın hukukundan çok isyan, bastırma, inkâr ve güvenlik siyaseti üzerinden şekillendi. Böylece, Türk-Kürt ilişkisi, birlikte devlet kuran iki toplumsal gerçekliğin ilişkisinden çıkarılıp devlet ile sorun arasındaki ilişkiye indirgendi. Tekçi anlayış, Türkçe merkezli bir dil rejimi ve merkezîleşmiş bürokrasi Kürt varlığını, dilini ve kültürünü âdeta bir tehdit ve güvenlik sorunu olarak kodladı; daha doğrusu, Kürt olmak, Kürt doğmak illegal sayıldı. İşte, bu yolun sonunda yasalar da varlığı inkâra hizmet etmiş oldu bugünlere kadar. "Kürt hariç" yasaları bu tanımla ortaya çıkmıştır aslında, bu anlayışla olağanüstü yargılama ve cezalandırma rejimleri kalıcılaştı Sadece birkaç örnek vereceğim bu yasalardan: Hıyanet-i Vataniye Kanunu, istiklal mahkemeleri, umumi müfettişlikler, özel yargı düzenlemeleri, 12 Eylül sonrası sıkıyönetim, DGM, özel yetkili

mahkemeler, Takrir-i Sükûn Kanunu, Şark Islahat Kanunu onlarca, yüzlerce kanundan sadece birkaçı. Kürt toplumunun varlığını inkâra dönük bu yasal düzenlemeler ve nefret toplumunun inşası bizleri 90'lı yıllardaki faili meçhuller ve köy boşaltmalarla geçen karanlık dönemlere götürdü. Yüz yılın ardında cumhuriyetle aralanan demokrasi, adalet ve hukuk kapısından hep birlikte geçemedik. Dışarıda kimler mi kaldı? Kürtler kaldı, ötekileştirilen halklar, inançlar kaldı. Her dönemeçte bu kapıyı ezilen halklar, inançlar, sosyalistler, devrimciler, kadınlar, işçiler mücadeleleriyle aşındırdılar ve aşındırmaya da devam ediyorlar. Hepimiz tecrübe ettik ki güvenlikçi ve tekçi zihniyet terk edilmedikçe, Terörle Mücadele Kanunu veya özel ceza rejimleri gibi antihukuk mekanizmaları kaldırılmadıkça toplumsal barışı kalıcı kılmak mümkün değildir. Şüphesiz, görüştüğümüz 12 maddelik kök yasa da tek başına bu yüz yıllık tarihsel ve hukuki yükü kaldırmaya yetmez, yetemez ancak bu kök yasanın kök salması, o köklerden yeni filizler çıkması, o filizlerin fidana dönüşmesi, dallanıp budaklanması, yeni yasal düzenlemelerle desteklenmesi sayesinde gerçek bir kardeşlik ve adalet hukukunu örmek mümkün olacaktır. 1920 ruhunun tamamına ermesi için görüştüğümüz yasayla başlangıç yapılması son derece önemlidir. İşte, şimdi sıra bizlerin yani dışarıda bırakılan tüm kesimlerin bu hukuk kapısının içinden geçmesidir, içeri girmesinin sırasıdır. Parlamentoda çoğunluğun değil çoğulculuğun egemenliğini sağlamak zorundayız. Halkları ezen koca bir yangın Sayın Öcalan'ın çağrısıyla sönmüş, artık yeni yaşamın kurulması ve demokratik cumhuriyetin Parlamentosunun halklara hizmet için canla başla çalışacağı günler için çabalamanın vakti gelmiştir. Öyle bir eşikteyiz ki negatif barıştan...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O kadar ocak yaktı, o kadar insan öldürdü, daha onun hesabını verecek, daha 1999'dan sonraki suçlar için yargılanacak.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Sizi duymuyorum, dikkate de almıyorum, istediğiniz kadar konuşun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Millet duyacak.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Negatif barıştan pozitif barışa geçme imkânı doğmuş durumda. Kürtler buna hazır ama negatif barışın hukuksuz kaldığı...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yeter, sabahtan beri Öcalan güzellemesi; eli kanlı bebek katili, teröristtir işte! Sizin bu kadar güzelleme yapıyor olmanız bu gerçeği değiştirmez.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Sayın Başkan, böyle bir usul var mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Beştaş, devam edin siz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Önemli bir yerdeyim, bunu...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Lütfen hatibe de karışmayalım Sayın Türkoğlu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Söyleyecek sözü olan atabilir Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Size az sonra söz isterseniz vereceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben konuşurken herkes laf atabilir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Değerli milletvekilleri, öyle bir eşikteyiz ki negatif barıştan pozitif barışa geçme imkânı doğmuş durumda. Kürtler buna hazır, bizce Türkiye de hazır, bazı cılız sesler çıksa da...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Göreceğiz cılızı; kimin sesi cılız, kimin sesi yüksek, bakacağız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - ...aslında Türkiye'de ciddi bir itiraz söz konusu değil ama negatif barışın hukuksuz kaldığı her örnekte -bunu altını çizerek söylüyorum Sayın Başkan, İspanya deneyimi buna ciddi bir örnektir- çözülme geri gelmiş ama hukukla mühürlendiği örneklerde ise -İrlanda bunun en önemli kanıtıdır- kırılgan başlangıçlar kalıcı düzenlere evrilmiştir, o yolu tutmuştur. Yüz yıllık ilk olan şey, maddenin içeriği değil bir eşiğin geçilmesidir. Mesele, istisnadan yasamaya, düşmanlıktan muhataplığa, lütuftan norma taşınmıştır. Bu eşiğin gerisine düşmek artık herkes için maliyetlidir. İşte bu sebeple, acilen atılması gereken tabii ki somut adımlar vardır. Demokratikleşme için öncelikle güvenlikçi hukuk anlayışından vazgeçilmeli, yüzümüzü hakikate dönmeli ve geçmişle yüzleşmenin önü ve yolu açılmalıdır. Bu kapsamda, TMK kaldırılarak ceza mevzuatı uluslararası insan hakları standartlarına uygun biçimde yeniden düzenlenmelidir. İnfazda eşitlik ve adalet sağlanmalı, tecrit ve keyfî tahliye engelleri son bulmalıdır, kayyum uygulaması kökten kaldırılarak seçmen iradesi güvence altına alınmalıdır, ana dilinde eğitim ve çok dilli kamu hizmeti hayata geçirilmeli, ana dil yasakları tamamen hukuk sistemimizden çıkarılmalıdır, inanç özgürlüğünü güçlendiren ve ayrımcılığı ortadan kaldıran yasal reformlar gerçekleştirilmelidir, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün önündeki tüm engeller ortadan kaldırılmalıdır. Demokratik cumhuriyetin parlamentosu da ancak halkların gerçek iradesine hizmet ettiği müddetçe meşruiyetini koruyabilir. Hiçbir yurttaşın kimliğinden, dilinden yahut düşüncesinden ötürü suçlu ilan edilmediği aydınlık bir geleceği inşa etmek bizim elimizdedir. Elimizi güçlendirmenin yolu ise ülkenin tüm demokratik kesimlerinin bir arada durmasından, demokratik cumhuriyetin temel taşlarının birlikte örülerek demokratik toplumun inşasından geçer. Yüz yıllık bir ezberden kurtulmuş olmanın yaratacağı muazzam etkiyi hep birlikte düşünelim. Lütfen, bir an gözümüzü kapatalım, ezberlerden ve bu tabulardan sıyrıldığımızı varsayalım; emin olun, her şey daha güzel olacak o zaman. Artık bu cumhuriyetin kapısı herkese açık olunca, her düşünceye, her inanca, bu toprakların kuruluş mayasını birlikte karanlara da selam olsun diyorum.

Şimdi, burada birçok konuşma yapıldı, hepsini tabii ki dinledik saygıyla, Meclis usulüne göre, tekniğine göre itiraz etmedik. Ben hâlâ şaşırdığıma şaşırıyorum Parlamentoda görev yapan bir parlamenter olarak. O dile hâlâ şaşırıyorum ve gerçekten kendime de şaşırıyorum. Bu kadar rahat ırkçılık yapılmasına, bu kadar rahat milyonlarca insanın neredeyse yok sayılmasının meşru gösterilmesine hâlâ şaşırabiliyorum. Çok mu naifim bilemiyorum ama bunu hayatım boyunca kabul etmedim ve etmeyeceğim. Biz, ırkçılığı halklara en büyük düşmanlık olarak görürüz; biz, insanların eşit olduğuna ve eşit, özgür şartlarda bir arada yaşaması gerektiğine inanırız ve burada "halk" deyip halkın yararına olmayan tezler ileri sürülmesinin kime ne faydası olacak gerçekten? Bu barış ve demokratik toplum sürecinin tüm Türkiye toplumuna, halklarına, yurttaşlarına mutluluk, huzur, refah ve güzel bir yaşam getireceği konusunu da eminim aleyhe konuşanlar da çok iyi biliyorlar. Değer mi? Seçimler için, siyaset için, daha fazla oy almak için insanları ırkçılık güdüsüyle etkilemeye, bunları daha fazla kutuplaştırmaya değer mi? Kürtler artık siyasetin malzemesi olmak istemiyor. Seçim dönemlerinde Kürtçe bir iki cümle duymak istemiyor, gerçekten istemiyor bunu ve biz Kürt halkını sadece oy deposu olarak gören ve bunu malzeme yapan anlayışların da karşısında hep olduk ve olmaya devam edeceğiz. Belki oyunuz bir tık artacak ama değmez gerçekten; ırkçılığı da düşmanlığı da körüklemeye değmez, sağduyulu olalım. Dünyadan haberimiz yok gibi görüyorum ben. Dünya çatışma çözümlerini, bizler... "Doğduğunuz coğrafya kaderdir." derler ya -Edward Said- biz bunu çocukluğumuzdan beri öğrendik, dünyanın çatışma çözümlerini, deneyimlerini, hak, özgürlük mücadelelerini ama parlamenterlerin bundan bihaber olması çok acı, bana eza veriyor. Yani burada öyle konuşmalar yapıldı ki... Ya, İrlanda'yı da mı bilmiyorsunuz, Güney Afrika'yı da mı, İspanya'yı da mı? Farkı da mı bilmiyorsunuz, Kolombiya'yı da mı? Dünyayı yeniden keşfetmiyor Türkiye, Amerika'yı yeniden keşfetmiyoruz. Bu deneyimlerden Türkiye başka bir deneyim

yaratıyor ve buna güç vermek, bunu desteklemek aslında herkesin görevi ve sorumluluğu. Burada Kürt'ün ölümü ya da Türk'ün ölümü hangimize ne kazandıracak? Bugüne kadar öldük, yetmedi mi? Daha ne kadar ölelim? On binlerce insan toprak altına düştü ve bunu artık bitirelim.

Bizim bu konuda farklı konuşmalar... Kimseyi kastetmiyorum, tabii ki muhataplar üstüne alınabilir ama burada derdim... Asla bir gerilim yaratmak yok. Yani bazı konuşmalarda sanki Türkiye bugüne kadar -altını çiziyorum- bu süreç başlayıncaya kadar çok demokratikti, demokrasi vardı, her şey güllük gülistanlıktı, bugün demokrasi bitmiş. Günaydın ya! On yıl önce bu ülkede dokunulmazlıklar kaldırıldı, sivil darbe vardı, işte arkadaşlarımız cezaevinde; sevgili Figen Yüksekdağ'ın, Selahattin Demirtaş'ın 4 Kasım 2026'da on yılı dolacak. Şimdi, biz buna itiraz ettik; arkadaşlarımızın tutukluluğuna, cezaevinde oluşuna dair siyaset malzemesi yapılmasını asla kabul etmeyiz. Onlar bizim yoldaşlarımız, bizim canlarımız, biz birlikte bu partide mücadele ettik ve etmeye devam edeceğiz. Kürtler gibi bizim tutuklu, hükümlü, rehin tutulan arkadaşlarımızın da siyasetin malzemesi yapılmasını istemiyoruz; kendi içinde çelişik, tutarsız cümlelerle ne denildiği belli olmadan bunların yapılmasını istemiyoruz. Kayyım uygulaması 3 dönem uygulanırken birileri farkında değildi, bu, bizim sorunumuz değil. Biz şunu her zaman savunduk: Kötülük bize olunca değil kime olursa olsun, haksızlık kime olursa olsun hep karşısında durduk ve durmaya da devam edeceğiz. Hukuksuzluk nerede olursa olsun durduk, durmaya devam edeceğiz ve "Başkasına yapılan haksızlığa bana yapılmış gibi başkaldırırım." diyor Albert Camus. Evet, gerçekten başkasına yapılan kötülüğü kimsenin görmediği zamanlardan geçtik ama biz hiçbir zaman gözümüzü, kulağımızı kapatmadık buna.

Diğer yandan şu anda şöyle bir değerlendirme yapamayız: Yani bugün süreç var, demokrasi yok ama biz barış ve demokrasiyi birlikte değerlendiriyoruz. Kürt meselesi demokrasi olmadan çözülemez, demokrasi olmadan da Kürt meselesi çözülemez diyoruz. Biz Diyarbakır'a demokrasiyi, İstanbul'a faşizmi savunmuyoruz, Türkiye'nin her tarafına demokrasiyi savunuyoruz ve bu konuda mücadele ediyoruz, bedel ödüyoruz. Dünya çatışma deneyimlerini naçizane öneririm.

Ve son olarak -toparlıyorum Başkan- kimseye "sevinme" de demiyoruz, "korkma" da demiyoruz; evladını hiç kimse toprağa vermesin diyoruz artık bundan sonra. Bizim görevimiz acıları tartmak değil asla, yeni acıların üretilmesini durdurmaktır; acılar yarıştırılmaz ve eşitlenmez. Kırk yıllık çatışma bu devleti güçlendirmedi, bunu görelim ve kabul edelim; bütçesini, hukukunu, demokrasisini ve itibarını zedeledi. Bugün diplomatik ilişkilerde Türkiye'nin önüne çıkan en temel konulardan biri Kürt meselesidir; bunu görmemek, bilmemek mümkün değil, hele Parlamentodaki birisinin bilmemesi mümkün değil. Silahsız bir zeminde hukukuyla işleyen devlet, çatışma yönetimine kilitlenmiş devletten daha güçlü olacaktır. Asıl beka meselesi çocuklarına bir arada yaşama umudu bırakıp bırakmayacağıdır, beka budur aslında; bu yasa teklifi o umudun ilk cümlesidir.

Bizim konumumuz nedir peki? Biz ne koşulsuz onay ne sürekli bir itiraz peşindeyiz. Her şeyi onaylamak zorunda olmadığımız gibi, her şeye itiraz eden bir konumda da değiliz. Destekleyen, denetleyen ve tamamlayan bir siyaset yürütmeye çalışıyoruz. Ne zafer ilanı ne de bir mahcubiyet içindeyiz. Biz ciddiyiz, işin ciddiyetinin farkındayız. Bizimki tarihsel bir ciddiyettir ve bunun sorumluluğunu biliyoruz ve bu sürece yakışan ruhun da bu olduğuna inanıyoruz ve biz tüm ciddiyetimizle süreci tamamlamaya hazırız. İnsanların ailelerine dönmesi kimsenin yenilgisi değildir arkadaşlar. Silahların yerini hukukun, çatışmanın yerini demokratik siyasetin alması Türkiye'nin ortak kazanımı olacaktır ve son çağrım, "Barışa karşı değiliz." deyip barış karşıtlığını yapmak artık son bulsun diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, iyi akşamlar diliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Meral Danış Beştaş.

Şimdi söz sırası Sayın Karslı'da.

Buyurun Sayın Karslı.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Teşekkür ederim Başkanım.

Gazi Meclisimizin çatısı altında milletimizin ortak geleceğini ilgilendiren çok önemli bir hayati mesele için bir aradayız. Kırk yılı aşkın süredir evlatlarımızın hayatına, milletimizin huzuruna, ülkemizin kalkınmasına ve demokrasimizin enerjisine ağır bedeller ödeten bir terör döneminin kapanmasını görüşüyoruz. Milletimizin bizden beklentisi açıktır; toplumumuz huzur istemektedir, aziz milletimiz kalıcı bir güven ortamı istemektedir. Bizler de bu talebi en güçlü şekilde ve anayasal sınırlarımız içinde hayata geçirmek için buradayız. Yarım asra yaklaşan bir süredir ülkemiz terör belasıyla amansız bir mücadele veriyor. Terör, binlerce vatan evladımızı bizden kopardı, annelerin yüreğine ateş düşürdü, gencecik bedenleri toprağa düşürdü. Buradan şehitlerimizi bir kez daha rahmetle yâd ediyorum. Onların aziz hatıraları ve gazilerimizin emsalsiz fedakârlıkları bizim bağımsızlığımızın, kardeşliğimizin en büyük teminatıdır. Haklarını ne yapsak ödeyemeyiz. Şehitlerimiz, terör ebediyen sürsün diye can vermedi. Onlar, vatanımız bölünmesin, başka evlatlarımız ölmesin, annelerimiz ağlamasın diye kendilerini feda etti. O açıdan, onların aziz hatırasına göstereceğimiz en büyük sadakat terör belasını bu topraklardan tamamen kazımaktır. Süreç boyunca, aziz şehitlerimizin hatırasını gölgeleyecek, gazilerimizin yüreğini incitecek bir adım atılmamıştır, bundan sonra da atılmayacaktır. Tabii, kimsenin kazanmadığı fakat kaybedilen şeylerin çok ağır olduğu bir insanlık suçu olan terör sadece cana kastetmedi. Güvenlik güçlerimizi hedef almanın ötesine geçerek bu ülkenin bütün evlatlarının geleceğini çaldı. Bölgesel kalkınmayı hedef aldı, devletimizin devasa kaynaklarını heba etti. Yarım asırlık bu süreçte terörün ülkemize maliyeti trilyonlarca lirayı bulmuştur. Teröre ayrılmak zorunda kalınan bu devasa kaynaklar aslında milletimizin geleceğinden çalınmıştır ancak devletimiz bu uzun mücadeleden bir an olsun yılgınlık göstermemiş, asla pes etmemiştir. Terörle mücadelede ortaya konulan muazzam irade, güvenlik güçlerimizin kahramanlıkları ve devletimizin kararlılığı sayesinde bugün çok farklı bir noktadayız. Geldiğimiz bu nokta, milletimizin huzura ve birliğe dair kararlılığının sonucudur ve yansımasıdır. Bugün, terörün ülkemizin gündeminden tamamen çıkarılmasını konuşabiliyorsak bu, devletimizin gücünün ve milletimizin kararlılığının doğal bir sonucudur. Bir pazarlık süreci asla değildir, bir taviz süreci hiçbir şekilde değildir. Devletimizin geriye adım atması ihtimal dâhilinde hiç değildir. Amacımız, milletimizin ortak geleceğinin güvence altına alınmasıdır. Bu çerçevede, sürecin işleyiş mantığı son derece berraktır. Terör örgütünün bütün unsurlarıyla fiilî varlığına son vermesini, kontrolündeki bütün silah ve mühimmatı teslim etmesini ve bu durumun devletin güvenlik kurumlarınca tespit edilerek Millî Güvenlik Kurulu kararıyla teyit edilmesini hukuki sürecin vazgeçilmez başlangıç şartı hâline getirmektir. Bu tespit ve teyit mekanizması işlemeden, silahların ve terör unsurlarının tamamen tasfiye edildiği tespit ve teyit edilmeden hiçbir yeni aşamaya geçilemeyecektir. Tabii, bu süreçteki her şey aziz milletimizin gözü önünde, şeffaf biçimde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında cereyan ediyor. Siyasetin sorun çözme yeteneğini ortaya koymak, cesur ve kararlı bir şekilde terör sorununu çözüm için Gazi Meclisimizde büyük bir inisiyatif almış bulunuyoruz. Bu yüce çatı altında Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunu kurduk. Meclis Başkanımızca yapılan çağrı sonrası cumhuriyet tarihimizde ilk kez bu kadar büyük bir toplumsal tabana sahip siyasi partilerimiz bu Komisyon çalışmalarına katıldı. Kararlarının önemli, büyük bir bölümü geniş bir

mutabakatla alındı. Toplumun tüm kesimlerinden -birçok kez söylendi ama önemine binaen vurgulamayı gerekli görüyorum- 137 kurum ve kuruluş Komisyonda dinlenmiştir. İlk defa siyasetin yönettiği çok açık ve şeffaf şekilde yürütülmüş bir süreçten bahsediyoruz. Sürecin devamı niteliğinde oldukça önemli bir aşamadayız. Kanun teklifi mevcut anayasal çerçevemize ve evrensel ceza hukuku ilkelerine bütünlüğüyle uygundur. Bu teklifin doğru değerlendirilebilmesi için önce ne olmadığını açıkça ortaya koymamız gerektiği inancındayım. Bu teklif bir genel af değildir. Suçları yok sayan, mahkûmiyetleri ortadan kaldıran, terör örgütünün siyasi veya ideolojik iddialarını meşrulaştıran bir metin hiç değildir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - VIP af, VIP af!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Teklifin hukuki mimarisi bu ilkesel eşik üzerine kurulmuştur. Kapsam belirli bir örgüt ve onun faaliyetiyle bağlantılı suçlarla sınırlandırılmıştır. Kasten adam öldürme suçu kapsam dışında bırakılmış, 1 Haziran 2005 öncesi müebbet hapis ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlar da ayrıca istisna edilmiştir. Suçların vasfı değişmemekte, mahkûmiyet hükümleri ortadan kalkmamakta, zaman aşımı işlememekte, deliller muhafaza edilmektedir. Soruşturma, kovuşturma ve infaz bakımından öngörülen sonuçlar otomatik değildir. Süreli, koşullu ve yargı kararına bağlıdır. Erteleme süresi içinde yeniden terör suçu işleyen kişi bakımından koruma sona ermektedir. Soruşturma ve kovuşturmaya devam edilecek ve cezanın infazı sürdürülecektir. Buna karşılık, silahı ve şiddeti kesin biçimde reddeden, hukuk düzenine bağlı kalan ve belirlenen süreyi yeni bir terör suçuna karışmadan tamamlayan kişi için toplumla yeniden bütünleşme yolu açılacaktır. Toplumsal onarımı hedeflerken kamu güvenliğinden ve mağdur adaletinden de zerre kadar ödün verilmeyecektir. Siyasi görüşlerimiz farklı olabilir, olayları değerlendirme biçimlerimiz de değişebilir, eleştirisi olanlar olabilir, kaygıları ve farklı bakış açıları olanlar da olabilir, saygı duyuyoruz ancak hepimizin ortak bir paydası var, o da Türkiye Cumhuriyeti'dir. Devletimizin üniter yapısı, tek devlet, tek millet, tek bayrak ve tek vatan ülkümüz bizim sarsılmaz temelimizdir. Millî, Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Raporu'nda da bu ilkeler ortak ve vazgeçilmez temel değerlerimiz olarak açıkça kayda geçirilmiştir. Bu değerler etrafında kenetlenmek hepimizin ortak tarihî sorumluluğudur. Terörsüz Türkiye vizyonu Türkiye'nin birliğini tehdit eden silahlı yapının tasfiyesidir. Terörsüz Türkiye iç güvenlik yükü azalmış, sınırlarını ve bölgesel çıkarlarını daha güçlü koruyan Türkiye demektir. Bizler yeni bir kardeşlik icat etmiyoruz, bu topraklarda Türkler ile Kürtlerin yüzyıllardır var olan kadim kardeşliği ve kaderdaşlığı vardır. Bunu terör örgütünün karanlık gölgesinden kurtarıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Apo'yla mı, Apo'yla mı kurtarıyorsunuz! Normal insan aklıyla anlaşılabilir değil!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Attığımız her adım bu kadim coğrafyada barış ve kardeşliği tahkim etmeye yöneliktir. Bu sürecin sonunda kazanan hiçbir siyasi parti olmayacaktır. Kazanan, bir zümre veya bir grup da olmayacaktır. Kazanan, 86 milyon vatandaşımızın tamamı olacaktır. Kazanan, evlatlarını kucaklayan annelerimiz olacaktır. Kazanan, yarınlara umutla bakma hayali güçlenen gençlerimiz olacaktır. Edirne'den Hakkâri'ye, Sinop'tan Hatay'a kadar bu ülkenin her bir ferdi bu huzur ikliminin meyvelerini toplayacaktır. Elbette devletimizin güvenlik kapasitesini bir kenara bırakmıyoruz, silah bırakma sürecini titizlikle takip ederken terörle mücadele yeteneğini ve caydırıcılığını da en üst seviyede korumaya devam ediyoruz. Elimiz barış ve kardeşlik için açıktır fakat devletimizin gözü de sahadadır. Teklif, geçmişi inkâr etmek de değildir, geleceği terörün ipoteğinden kurtarmaktır. Geçmişin acılarını unutmadan, şehitlerimizin emanetine sımsıkı sahip çıkarak geleceği birlikte inşa etme arzusu ve amacıdır. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi, terör prangasından kurtulduğumuzda Türkiye'nin önünde inşallah yeni bir yol açılacaktır. Bu yol, eğitimde, bilimde, teknolojide, üretimde ve bölgesel kalkınmada daha güçlü bir Türkiye yoludur. Teröre harcanan enerji, eğitime, teknolojiye, üretime ve bölgesel kalkınmaya yöneldiğinde Türkiye sadece daha huzurlu değil daha da güçlü bir ülke olacaktır. İç huzuru pekiştiren her adım, bölgesel ve küresel adalet arayışında Türkiye'nin gücünü artırmaktadır. Türkiye, artık, enerjisini kalkınmaya yöneltme, silaha değil bilime, çatışmaya değil ortak geleceğine yöneltmek istemektedir. Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında milletimize bırakacağımız en kıymetli miras, hiçbir gencimizin terör örgütlerinin karanlığına sürüklenmediği, demokratik siyasetin tek yol olduğu bir Türkiye'dir. Bu konuda milletimizin irfanına olan inancımı bir kez daha yineliyorum.

Biz bu yola çıkarken rehberimizi millet olarak belirledik, milletimizin çizdiği istikametten asla sapmadık, sapmayacağız diyor teklifin bir kez daha ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Karslı.

Şimdi söz sırası Sayın Özer'de.

Buyurun Sayın Özer.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizleri izleyen -burada bugün bu konuşmalar yapılıyor, milletvekilleri söz alıyor, konuşuyor, tutanaklar tutulacak, bu tutanakları okuyacak olan- tüm yurttaşlarımızı da burada bu yasa teklifine, Komisyon çalışmalarına katkı sunmaya gelmiş bürokratları da saygıyla selamlıyorum.

Şimdi "tutanakları okuyan ve okuyacak" vurgusunu yapıyorum çünkü gerçekten tarihî bir dönemde ve son derece önemli bir konuda bir düzenleme yapmak adına burada toplandık. Eminim, bugünlerde olduğu gibi, bizler nasıl bugün kendi odalarımızda veya imkânlarımızla geçmiş tutanakları okuyor isek gelecekte de birçok insan burada bugün konuşulanları, buranın akabinde Genel Kurulda yapılacak konuşmaları ve bu tutanakları okuyacaktır. Tam da bu sebeple meselenin ağırlığına denk düşecek şekilde bir müzakere yürüteceğimize yürekten inanıyorum. "Tarihe not düşüyoruz." dedim, evet, tarihe not düşüyoruz ve umudumuz da bu notun adil, barış dolu bir geleceğe yön vermesidir.

Yaşamın birçok başlığında olduğu gibi hukukta da iki temel kolon var; bunlardan biri usul, diğeri esastır. Buradan hareketle önümüzdeki kanun teklifini usul ve esasa dair kısaca bir değerlendirme yapmak isterim.

Türkiye hem jeopolitik konumu itibarıyla bir kısım tehditlerle hem de ülke içerisinde çoklu krizlerle karşı karşıyadır. Bölgede büyüyen istikrarsızlık ve şiddet sarmalının Türkiye'ye olası etkilerine karşı elbette ki güvenliğimizi hep birlikte sağlamamız gerekmektedir. Dış tehditlere karşı güçlü bir şekilde birlikte durmamızın ve gelecek yüzyılı kurtarmamızın yolu da içeride hukuk devletine dönmek, demokratik bir düzen kurmak ve bu düzen neticesinde de refahı sağlamaktır. Bu yol, bizi içinde bulunduğumuz çoklu krizlerden yani ülkenin içinde bulunduğu çoklu krizlerden; ekonomik, siyasi, toplumsal ve psikolojik krizlerden de kurtaracaktır. Şu anda görüştüğümüz Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi, Kürt sorununun çözümü ve demokratik bir Türkiye'yi yeniden kurma açısından da -birçok milletvekilimiz de belirtti- son derece önemli bir eşik. Peki, gerçekten bu kıymet ve öneme uygun bir yasama süreci yaşıyor muyuz? Bunu söylemek zorundayız kıymetli vekiller, elbette ki hayır. Neden "hayır" olduğunu da söyleyeyim. Bu kanun teklifi tabii ki bir başlangıç adımı olarak ifade edilse de içerik kadar yöntemin de demokratik olması gerekirdi; biz bunu beklerdik milletvekilleri olarak, parti grupları olarak fakat iktidar, bu kadar önemli bir yasayı kamuoyuyla paylaşmak, meseleyi şeffaf bir şekilde yürütmek, insan hakları başta olmak üzere sivil toplumun ve akademisyenlerin deneyim ve fikirlerinden yararlanmaktan kaçındığı gibi biz bu kanun metnini âdeta bir son dakika golüyle elimize ulaştığında

gördük. Dolayısıyla yöntemi demokratik olmayan bir yasa teklifinin müzakeresinin burada, işte bu Komisyonda ve Genel Kurulda en azından demokratik bir yaklaşımla yürütülmesi gerektiğini düşünüyoruz ve yine umuyorum ki burada yapılan bu konuşmalar, Genel Kurulda yapılacak olan konuşmalar bu sürecin daha da gelişmesine daha da etkili olmasına katkı sunar. Bu meseleyle alakalı olarak önergelerimizi hazırladık, önergelerimiz olacak. Tabii ki bu önergeler ve buradaki derdimiz, kanun teklifine karşı ezber bir muhalefet yapıp da bu meseleye tıkayıcı olmak değil meselenin çözümüne ve kalıcı şekilde huzura kavuşmak adına yapıcı ve gerçekten güçlendirici öneriler yapmaktır, yapmaya çalıştığımız budur.

Değerli üyeler, Türkiye'nin şiddet ortamından kurtulmasının tek zemini, salt zemini silahsızlanma değildir; ne yazık ki Orta Doğu tarihi de bu yanılgılarla doludur. Şiddetin ortadan kaldırılmasının yolu demokratikleşme ve hukukun hâkim kılınmasıdır. Türkiye genelinde bir demokratikleşme ve hukukun üstünlüğünün esas alınması, işte bu sağlamak istediğimiz şiddetsiz ortamı kalıcılaştırır. Çatışmaların son bulması tek başına barışı sağlayamaz, sağlamaz; bunu anlamanız gerekir. Burada birçok milletvekilimiz buna vurgu yaptı, demokratikleşme meselesine vurgu yaptı. Tabii ki bu bir ilk adım, bu yönde açıklamaları oldu kanun teklifinin imza sahiplerinin daha önceki günlerde. Bunun bir ilk adım olduğunu biliyoruz ama demokratikleşme meselesine vurgu yapmak da zorundayız çünkü kalıcı barışı sağlama yolunda demokratik adımlar atmanın gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Bakın, kanun tekliflerine ruhu üfleyen ve çerçeveyi veren genel gerekçedeki vurgular ve bu vurguların ne kadar hayata geçirildiğidir. Bu teklifin genel gerekçesinde yer alan -genel gerekçeye baktığımızda bunu net olarak görüyoruz- "demokratik siyaset alanının güçlendirilmesi" vurgusu işte tam da bu nedenle önemlidir ama tutarlı değildir. Türkiye'nin en büyük ve en üretken kentinin, dünyanın sayılı kentlerinden birinin Büyükşehir Belediye Başkanı cezaevinde tutulurken; seçilmiş belediye başkanları yerine kayyumlar belediyeleri yönetirken; belediye başkanları, aydınlar, gazeteciler, bürokratlar, siyasiler tutsakken; faili meçhul cinayetlerde hâlâ sorumlular hesap vermezken, vermemişken; siyasi cinayetler işlenmeye devam edilirken biz hangi tutarlılıktan söz edeceğiz? Bunları söylemek zorundayız.

Terörsüz ve demokratik Türkiye süreci hem silahın devreden çıkarılması hem de aynı zamanda demokratikleşmenin sağlanmasını elbette ki gerektirir; bunlar âdeta bir madalyonun iki yüzü gibidir, birbirinden bunları ayıramayız. Aslında ilk gününden beri söylemeye çalıştığımız şey bu, elbette ki bir silahsızlanma olacak ve aynı anda, aynı adımlarla bir demokratikleşme de olacak; aynen, biraz önce söylediğim gibi, bir madalyonun iki yüzü gibi. Örneğin, bir Kürt yurttaş bu süreci ve kanun teklifini yakından takip ediyorsa -ki eminim ediyorlar- demez mi "Mardin'de hâlâ kayyum varken, Esenyurt'ta hâlâ kayyum varken bu sürece nasıl güveneceğim?" demez mi? "Yüz binlerce Kürt yurttaşın oy verdiği Şişli Belediye Başkanı -tutsak, kapatılmış- Resul Emrah Şahan bu kadar haksızlık ve hukuksuzluk kendi başına gelmiş olmasına rağmen, cezaevinden dahi sürece destek verirken iktidar neden hâlâ bu baskı politikasında ısrarcı ve ben bu koşullarda iktidara nasıl güvenebilirim?" demez mi?

Arkadaşlar, burada bazı meseleleri zorlaştırmaya, karmaşık hâle getirmeye gerek yok. Tek bir yurttaşın bile aklındaki temel soruları ve sorunları anlayalım. Bunlara verdiğimiz cevap aslında buradaki herkesin, her birimizin kendi hakikatidir. Gittiğimiz her yerde insanlarımız diyor ki: "Biz bu süreci destekliyoruz." Sürece olan destek artıyor, yüzde 40'lardan, 50'lerden, 60'lara, belki daha yukarılara çıktı ama güvende bir problem yaşıyorlar; aktörlerle ilgili, iktidar aktörleriyle ilgili güvende bir problem yaşıyorlar. Burada Komisyondayız, Genel Kurul olacak; buyurun, bu gerçekliği değiştirecek adımları atın, hep birlikte atalım. Örneğin, Komisyonda üzerine basa basa, vurgulaya vurgulaya söyledik, çok basit arkadaşlar; kanun teklifi Genel Kurula inmeden önce Meclis Başkanımız alsın, Anayasa Mahkemesi kararını okusun ve Can Atalay serbest bırakılsın. Buyurun, bu adımı atın ama atmıyorsunuz. Sonra biz bu demokratikleşmeye ilişkin cümleler kurduğumuzda bize serzenişlerde bulunuyorsunuz ve yine İçişleri Bakanlığı iki satır yazı yazacak, iki satır yazı yazacak kayyumlara ilişkin ve görevlerine geri dönecekler. Buyurun, yazsın ama bu adımı da atmıyorsunuz. Bakın, bunlar benim şahsi taleplerim değil; bunlar evrensel ve hukuki talepler, hakkında karar verilmiş talepler. Dolayısıyla, umuyorum, bu hususları da dikkate alırsınız.

Peki, bardağın dolu tarafı yok mu? Elbette bardağın dolu tarafı var ve hepimiz, her birimiz bardağın bu dolu tarafını da görmek zorundayız. Bir kere, en önemli yönüne bakalım: Artık gençler, gençlerimiz yaşamlarını yitirmeyecek, insanlarımız yaşamlarını yitirmeyecek, kerpiç evlere şehit cenazesi gelmeyecek. Bu gerçekliğin verdiği etik motivasyonla ve yine bu gerçekliğin verdiği moralden daha üstün bir duygunun ben üretildiğini düşünmüyorum. Bu duygu hepimizde en yüksek motivasyonu ve en yüksek morali sağlamalıdır. Yine, evet, bu meseleyi zafere ulaştırırsak emekliye, emekçiye, yoksullara gerçekten çok ciddi bir kaynak ayrılabilecek, onların ihtiyaçlarına çözüm olabilecek; bunu da görmemiz lazım. Ama tekrara muhtaçtır ki bu meselenin kalıcı çözümü için, toplumsal barışı sağlamak ve bu barışın kalıcılaşması için, demokratik bir ülke için, adil ve eşit bir yaşam için yeni bir söze, yeni bir perspektife ve bu adımların atılmasına ihtiyaç var.

Biraz önce sayın milletvekilimiz söyledi, evet, bizim Komisyon üyeleri olarak buradaki Komisyon raporunda elbette ki imzamız var; yalnız, sadece bizim imzamız yok, bu Komisyonun üyesi olan birçok milletvekili arkadaşımız burada, bizim imzamız var. Komisyon raporunda bir yürütme kurulunun oluşturulacağından bahsediliyor, doğru, bu kurul oluşturulacak ki bana sorarsanız süper kurul oluşturulmuş yani inanılmaz yetkilerle donatılmış bir kurul ama imza atmışız doğru ama aynı imzayı bu Komisyon raporunun 7'nci maddesine göre de attık ve diğer milletvekilleri de attı ve ilk başlığı: "7.1) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin Kararlarının Uygulanması. 7.2) Yargılama ve İnfaza İlişkin Düzenlemeler. 7.3) Hak ve Özgürlüklerin Genişletilmesine İlişkin Düzenlemeler. 7.4) Yerel Yönetimlere İlişkin Düzenlemeler." Biraz önce söyledim ya, böyle açıklamalar oldu diye, bu bir ilk adımdır açıklamaları oldu diye söylüyorum; umuyorum ki silahsızlanma, terör örgütünün feshedilmesi ve bu çerçeve yasayla belirlenen hükümler gibi bu demokratikleşmeye yönelik adımlar da atılır diyorum ve umuyorum ve diliyorum ki herkes, bu salonda bulunan bulunmayan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes üzerine düşen yükü alır ve bu yükü taşır, biz de kalıcı barışa ulaşırız diyorum.

Bütün Komisyon üyelerine ve Başkana teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Şimdi söz sırası Sayın Emine Yavuz Gözgeç'te.

Buyurun Sayın Gözgeç.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarihî bir düzenlemeyi hayata geçiriyor olmanın sorumluluğunu taşıyoruz. Bu topraklara, milletimizin geleceğine ömrünü adamış Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'yle birlikte tarihî bir adım atılmıştır ve bu adım atılırken Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'un Başkanlığında millî iradenin tecelli ettiği Gazi Meclisimiz, milletimizin ortak geleceği için

meşru zeminde millî dayanışma, kardeşlik ve demokrasi anlayışıyla ortak aklı harekete geçirmiştir. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda farklı partilerden 51 milletvekilinin katılımıyla 21 toplantı yapılmış, 137 kişi ve kurum dinlenmiştir. Elbette tüm partilerin tamamen, yüzde 100 aynı fikirde olması beklenemez ancak önemli olan, ayrı düşülen noktaları derinleştirmek değil aynı çizgide buluştuğumuz alanları genişletmek ve güçlendirmek olmalıdır ki gerek Komisyonda gerek kanun teklifinde görülen yüksek mutabakat, kardeşlik hukukunu hâkim kılma çabasını göstermektedir.

Dört yanımızda maalesef savaşlar var, soykırım yaşanıyor. Ülkemiz zor bir coğrafyada yer alıyor. Dayanışmayı sağlamak, toplumsal bütünleşmeyi gerçekleştirmek siyasetin, siyasetçilerin en önemli sorumluluğudur. Din, dil, ırk, etnik köken; hiçbir ayrım yapılmaksızın tüm vatandaşlarımıza karşı sorumluluğumuz var. Kadim medeniyetimizden, merhamet medeniyetimizden aldığımız güçle dünyadaki tüm mazlum ve mağdurlara karşı da sorumluluğumuz var. Eğer dünyaya söyleyecek yeni sözlerimiz olacaksa bunu ancak daha güçlü bir Türkiye olarak gerçekleştirebiliriz. Ne yazık ki bu süreci provoke etmeye çalışanlar da var ancak bu noktada ben milletimizin ferasetine güveniyorum. Milletimiz hangi saiklerle bu sürecin provoke edilmeye çalışıldığını eminim ki görüyor. Kardeşlik hukukunu tesis etmeye yönelik, ortak geçmişimizden ortak geleceğe uzanan daha güçlü Türkiye'yi inşa etmekteki samimiyetimizi, gösterilen çabayı, 86 milyonla, milletimizle birlikte yol yürümek isteğimizi inanıyorum ki milletimiz takdir edecektir. Ve inanıyorum ki siyasetin, siyaset kurumlarının çözüm üretmesine hiçbir katkı koymayanların "Hangi duyguları istismar edersem bir çıkar sağlarım?" samimiyetsizliğini de milletimiz görecektir ve farkındadır.

Millet-devlet birlikteliğiyle hedefimiz, cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında demokratik, çoğulcu, herkesin kendini ifade edebildiği, toplumsal bütünleşmenin güçlendirildiği daha güçlü bir Türkiye. Bu hedef uğruna vatanımızın, milletimizin birlik ve beraberliği için canını feda eden şehitlerimizi, gazilerimizi rahmetle, minnetle anıyorum.

AK PARTİ olarak kurulduğumuz ve iktidara geldiğimiz günden bu yana "Yapılamaz, başaramazsınız." denilenleri kararlılıkla, milletimizin desteğiyle gerçekleştirdik. Statükodan yana olanlara, vesayet odaklarına rağmen reform niteliğindeki adımlarla âdeta sessiz bir devrim gerçekleştirdik. Tüm bunları daima kadim medeniyetimizden ilham alarak milletimizin desteğiyle yaptık. Bugün de ülkemizin uzun yıllar gündeminde olan bir meseleyi milletimizin desteğiyle, siyasetin çözüm üretme kapasitesiyle çözmekte kararlıyız. Bizim ortak bir geçmişimiz var ve ortak bir geleceğe doğru yürüyoruz. Terörsüz Türkiye ve terörsüz bölgeyle kaynaklarımız daha fazla üretime, eğitime, sanata, bilime, teknolojiye, katma değer üreten çalışmalara, her bir vatandaşımızın refahına aktarılmış olacaktır.

"Niyet hayır, akıbet hayır." diyerek efradını cami, ağyarını mâni müstakil çerçeve yasa teklifimizin, Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'mizin hem ülkemiz için hem milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Gözgeç.

Şimdi söz sırası Sayın Olgun'da.

Buyurun Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlarımız; bugün bu salonda sadece bir kanun teklifini değil kırk yılı aşkın bir mücadelenin, 50 binin üzerinde şehidimizin mukaddes hatırasının, binlerce gazimizin kanayan yarasının ve bu devletin hukuk devleti olma vasfının aynı anda tartıya konulduğu bir eşikte bulunuyoruz. Bu masada oturan her bir milletvekili, bugün attığı her imzada, sıradan bir madde metnini değil şehit yakınlarının onurunu, gazilerimizin alın terini ve otuz yıllık kesintisiz bir mücadelenin mirasını oylamaktadır.

Ben huzurunuzda bir hukukçu olarak ama önce bu milletin bir ferdi olarak bulunuyorum ve tam da bu yüzden, konuşmamı öfkeyle değil Anayasa'nın soğuk ama adil diliyle ortaya koyacağım çünkü bu teklifin karşısında durmak için sloganlara değil hukuka ihtiyacımız var ve hukuk bize fazlasıyla malzeme sunuyor.

Bu konuşmada sizi 6 kritik soruyla baş başa bırakacağım. Bu düzenlemenin gerçekte bir af olup olmadığı, sürecin hangi organın yetkisine dayandığı, yargı bağımsızlığının ve savcılık teşkilatının bu süreçte nereye konulduğu, bu Meclisin çok yakın tarihte tanık olduğu bir anayasal ayıp ile bu teklifin bir benzerlik taşıyıp taşımadığı, kanun önünde eşitlik ilkesinin akıbetinin ne olacağı ve son olarak da infaz hukukumuzun temel mantığının bu teklifle birlikte ayakta kalıp kalamayacağı.

Sayın Başkan, teklifin gerekçesi bize şunu söylüyor: "Teklif, mahkûmiyet hükümlerini ortadan kaldıran, suçların hukuki niteliğini değiştiren veya ceza sorumluluğunu sona erdiren bir düzenleme niteliğinde değildir." Bu cümleyi dikkatle okuyunuz çünkü teklifin bütün savunması bu cümlenin üzerine kuruludur. Teknik olarak bu cümle doğrudur, Türk Ceza Kanunu'nun 65'inci maddesi genel affı şöyle tarif eder: "Genel af halinde, kamu davası düşer, hükmolunan cezalar bütün neticeleri ile birlikte ortadan kalkar." Bu teklif kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmünü kâğıt üzerinde yok saymıyor, devam eden davaları da hukuken sona erdirmiyor. Evet, teklif, Ceza Kanunu'nun 65'inci maddesi anlamında bir af kanunu değildir ama sayın üyeler, ben bir hukukçu olarak biliyorum ki hukukta önemli olan bir kurumun adı değil o kurumun ürettiği sonuçtur. Hukukta ad değil mahiyet esastır.

Şimdi, sizi teklifin 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasını okumaya davet ediyorum. Bakın orada ne yazıyor: "Erteleme kararının verildiği tarihten itibaren beş yıl ya da on yıllık erteleme süresi terör suçu işlenmeden geçirilirse kovuşturma evresindeki dosyalar hakkında düşme kararı verilir." Şimdi de 6'ncı maddenin (4)'üncü fıkrasına bakınız: "Aynı süre suç işlenmeksizin geçirilirse verilen ceza infaz edilmiş sayılır." "İnfaz edilmiş sayılır." ifadesinin altını bir kez daha çiziyorum. Bu teklif yasalaşırsa hükümlü cezaevine hiç girmeden, bir gün dahi o cezayı fiilen çekmeden sanki cezasını tam olarak çekmiş gibi kabul edilecektir, kovuşturma evresindeki bir dosya ise dava hiç görülmeden düşecektir. Bunun genel affın ulaştığı sonuçtan farkı nedir? Kamu davası düşüyor, ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkmış sayılıyor. Sonuç aynıdır, farklı olan yalnızca oraya varmak için izlenen hukuki güzergâhtır. Bu düzenlemeye ne ad verilirse verilsin mahiyeti bellidir: Bu, cezasızlık örtüsüne bürünmüş bir infaz indirimi yanılsamasıdır. Peki, bu güzergâh farkı neden bu kadar önemlidir? Çünkü Anayasa'mızın 87'nci maddesi çok açık bir hüküm ortaya koyar; genel ve özel af ilanı ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğunun kararıyla mümkündür. Kurucu iradenin bu şartı koymasının bir nedeni vardır: Af, toplumun en hassas, kamu vicdanını en fazla ilgilendiren müesseselerden biridir. Bu yüzden sıradan bir siyasi çoğunluğun insafına bırakılmamış, geniş bir mutabakat aranmıştır.

1999 yılında çıkarılan 4616 sayılı Şartla Salıverme, Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunu hatırlayınız. Kamuoyunda "Rahşan affı" olarak bilinen o düzenleme dahi bugün önümüze konulan teklif kadar geniş kapsamlı ve tek bir örgüte özgülenmiş değildi. Şimdi, bu teklife dönelim; bu teklif "af" kelimesini hiç kullanmadan ama af kurumunun ulaştığı sonuca sıradan bir salt çoğunlukla ve "şarta bağlı erteleme" adı verilen bir teknikle ulaşmaktadır. Ben burada bu Komisyonun huzurunda açık bir hukuki soru soruyorum: Anayasa'nın 87'nci maddesinin

aradığı nitelikli çoğunluk şartı farklı bir hukuki teknik kullanılarak dolanılabilir mi? Bu sorunun cevabı "Evet, dolanılabilir." ise Anayasa'nın 87'nci maddesinin hiçbir anlamı kalmaz. Yarın başka bir kanun koyucu başka bir konuda yine "af" kelimesini kullanmadan aynı sonucu üretebilir. Bugün burada vereceğimiz cevap, yalnızca bu teklif için değil gelecekteki bütün benzer düzenlemeler için de bir emsal oluşturacaktır.

Sayın Başkan, bu millet bu filmi daha önce izledi. 2009 yılında Habur Sınır Kapısı'nı hatırlayınız, "eve dönüş" "barış grupları" gibi süslü sözlerle getirilenler adliye kapılarında zafer işaretleriyle, halaylarla karşılandı; devlet, kendi egemenlik onurunu kendi eliyle ayaklar altına aldı. Güvenlik güçlerimiz ve şehit aileleri o görüntüleri gözyaşlarıyla izledi. Peki, sonra ne oldu? Terör bitti mi, örgüt silah mı bıraktı? Hayır, örgüt âdeta zafer kazanmış edasıyla o görüntüleri yıllarca propaganda malzemesi olarak kullandı; meşruiyet kazandı, saflarını tahkim etti ve çok geçmeden hendek barikatlarıyla, patlayan bombalarla şehirlerimizi yeniden kana buladı. O gün "Eve döndü." denilenlerin bir kısmı yıllar sonra yeniden dağa çıkıp bu vatanın evlatlarına silah doğrulttu. Şimdi, aynı senaryoyu daha geniş bir kapsamla ama bu kez kapalı kapılar ardında işleyen bir hukuki teknikle tekrarını izleyeceğiz.

Sayın Başkan, bu sürecin en çok kanattığı kamu vicdanı binlerce masum cana kıymış bir terör örgütü elebaşının âdeta bir barış lideri, meşru bir muhatap edasıyla kamuoyuna sunulmasıdır.

Devletin ceza verme ve infaz etme yetkisi Anayasa'mızın 9'uncu maddesi uyarınca yalnızca bağımsız mahkemelere aittir. Bu yetki hiçbir surette kesinleşmiş bir mahkûmiyetle hükümlü hâline gelmiş bir kişiyle müzakere konusu yapılamaz. Sürecin idaresine doğrudan ya da dolaylı biçimde hükümlü bir kişinin ortak edilmesi yalnızca hukuk devleti ilkesiyle değil, en temel kamu düzeni ve ceza infaz hukuku ilkeleriyle de bağdaşmaz. İmralı'dan gelen mesajların âdeta resmî bir bülten gibi kamuoyuna servis edilmesi devletin egemenlik onuruyla bağdaşmayan bir görüntüdür. Daha da vahimi, sayın üyeler, bu sürecin mimarı olarak sunulan kişi bu süreci cumhuriyetimizin kuruluş mücadelesiyle kıyaslayacak kadar ileri gitmiştir. Hatırlarsınız, daha önce de bu süreci "İkinci Lozan" olarak nitelendirmişti. Kendini bu ülkeyi kuran Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarıyla aynı kefeye koyan bir hadsizlik karşısında bu Meclisin sessiz kalması düşünülemez. Bu topraklar aziz Türk milletinin kendi canından vazgeçmesiyle kuruldu. Kimse bir terör örgütü elebaşının ağzından çıkan bir kıyası cumhuriyetimizin kuruluşuna benzeterek bu şanlı tahliye leke düşüremez.

İşte tam bu noktada da sayın üyeler, bu sürecin savunucularının kamuoyunda başvurduğu bir tarihsel benzetmeyi tarihî gerçeklerle çürütmek istiyorum. Bu süreci meşrulaştırmak isteyenlerden bazı aklıevveller 1928 yılında çıkarılan 1239 sayılı Kanun'u örnek gösteriyor, Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılmasının ardından çıkarılan bu kanun ile bugünkü teklif arasında bir benzerlik kuruyorlar, oysa tarih tam tersini söylüyor. 1928 tarihli 1239 sayılı Kanun isyanın elebaşı ve uzantılarıyla dolaylı ya da dolaysız hiçbir masaya oturularak çıkarılmadı. O kanuna gelene kadar neler yaşandığına birlikte adım adım bakalım.

2 Mart 1925'te Fethi Bey Hükûmeti istifa etti. Yerine gelen İsmet Bey Hükûmeti 4 Mart 1925'te aldığı kararla Takrir-i Sükûn Kanunu'nu yürürlüğe koydu ve istiklal mahkemeleri kuruldu. Devlet, isyan karşısında önce kendi otoritesini kayıtsız şartsız tesis edecek yasal zemini hazırladı.

Peki, bu mahkemeler ne yaptı? 28 Haziran 1925 tarihli Şark İstiklal Mahkemesi Kararı'na bakınız. Şeyh Sait dâhil 92 kişi yargılandı; bunlardan Şeyh Sait'in de aralarında bulunduğu isyanın müsebbibi 49 kişi hakkında idam kararı verildi, geriye kalanlar ise işledikleri suçlara göre ceza aldılar.

Sayın üyeler, altını çiziyorum, isyanın elebaşı masaya oturtulmadı, muhatap alınmadı, barış lideri ilan edilmedi, idam edildi. Bölgede kalıcı huzuru sağlamak için isyancıların elindeki silahlar toplandı. Güvenliği tehdit eden şeyh ve reisler bölgeden uzaklaştırılarak batı vilayetlerine sürgün edildi. Bu karar havada kalmadı, 6 Aralık 1927'de kabul edilen Şarktan Garba Nakledilecek Kişiler Hakkında Kanun'la somut bir hukuki çerçeveye bağlandı ve son olarak bölgede yeni bir isyanın daha çıkmaması için Birinci Umumi Müfettişlik kuruldu, başına İbrahim Tali Öngören atandı. İdari, ekonomik ve sosyal düzenin yeniden tesisi bizzat devletin eliyle, bizzat devletin kararıyla yürütüldü.

Sayın üyeler, işte bütün bunlardan sonra, isyan tamamen bastırıldıktan, isyanın elebaşı idam edildikten, devlet otoritesi kayıtsız şartsız yeniden tesis edildikten sonra 9 Mayıs 1928'de kabul edilip 14 Mayıs 1928'de Resmî Gazete'de yayımlanan 1239 sayılı Kanun yürürlüğe girdi. Görüyorsunuz, bu kanun bir müzakerenin değil mutlak bir devlet otoritesinin sonucuydu. Görüldüğü gibi, Kurtuluş Savaşı'ndan yeni çıkmış, henüz kendi ayakları üzerinde durmaya çalışan genç bir cumhuriyet dahi hiçbir bölücü kalkışmaya asla masaya oturarak, pazarlık ederek yanıt vermedi; önce, devlet otoritesini kayıtsız şartsız yeniden tesis etti, sonra toplumsal barışı tesis etti. Bugün önümüze konulan teklif ise tam tersi bir sırayı izliyor; örgütle doğrudan ya da heyetler aracılığıyla görüşmeler sürerken, örgüt sahadaki varlığını tümüyle sonlandırmadan kanuni güvenceler ve infaz kolaylıkları önce vadediliyor. Kurucu iradenin yaptığını örnek almak isteyenlere buradan sesleniyorum: Önce neyi, hangi sırayla, hangi bedeli ödeyerek yaptığını doğru okumak gerekir. 1239 sayılı Kanun bir müzakere sonucu değil devlet otoritesinin tesisinin sonucuydu.

Şimdi, tekrar teklife, asıl soruna, hukuki boyutuna geleyim çünkü asıl vahim olan, burada teklifin 1, 3 ve 6'ncı maddelerini birlikte okuduğumuzda görürüz ki bu erteleme rejiminin yürürlüğe girmesi tek bir olaya bağlanmıştır: Örgütün fiilî varlığına son verdiğinin ve elindeki silahı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin Millî Güvenlik Kurulu kararıyla teyit edilerek Resmî Gazete'de yayımlanması.

Şimdi, Anayasa'mızın 118'inci maddesini birlikte okuyalım. Millî Güvenlik Kurulunun görevi nedir? Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanmasına ilişkin aldığı kararları tavsiye niteliğinde Cumhurbaşkanına bildirmektir. Bu çok önemlidir. 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle Millî Güvenlik Kurulu kararlarının bağlayıcı olmadığı, yalnızca tavsiye niteliği taşıdığı açıkça hükme bağlanmıştır. Bu değişiklik tesadüfen yapılmamıştır; Türkiye'nin sivilleşme ve demokratikleşme sürecinin, Avrupa standartlarına uyum sürecinin en kıymetli kazanımlarından biridir. O tarihe kadar Millî Güvenlik Kurulu güçlü bir vesayet kurumu olarak eleştirilmiş, 2001 değişikliğiyle bu kurumun icrai gücü elinden alınmış, yalnızca istişari bir kuruma indirgenmiştir.

Şimdi, soruyorum: Anayasa'nın tam da bu tarihsel süreçte bilinçli olarak yalnızca tavsiye kararı almaya yetkili kıldığı bir organın kararı nasıl oluyor da bugün bağımsız savcılıkların ve mahkemelerin yürüttüğü binlerce dosyanın on yıllara varan sürelerle ertelenmesi için bağlayıcı bir ön koşula dönüşebiliyor? Bir tavsiye kararı Resmî Gazete'de yayımlanmakla mı icrai hâle gelmektedir? Sayın üyeler, bu, teknik bir ayrıntı değildir; bu, 2001'de bu Meclisin bu ülkenin demokratikleşmesi için verdiği o büyük mücadelenin sessizce arka kapıdan geri alınması anlamına gelebilir.

Teklifin 7'nci maddesiyle kurulan kurulun kimlerden oluştuğuna bakalım: Cumhurbaşkanı Yardımcısı Başkanlığında Adalet Bakanı, Dışişleri Bakanı, İçişleri Bakanı, Millî Savunma Bakanı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanı ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri.

Sayın üyeler, bu listeye bakınız, tek bir yargı mensubu, tek bir bağımsız üye yoktur. Tepeden tırnağa yürütme organı mensuplarından oluşan bir kurul öngörülüyor.

Bu kurula verilen yetkiler nelerdir? Sürecin ilerlemesini izlemek, örgütün tasfiyesini değerlendirmek ve gerekli gördüğünde hak yoksunluklarının tüm sonuçlarıyla kaldırılmasını ilgili hâkimlik veya mahkemeden talep etmek.

Anayasa'mızın 138'inci maddesinin ikinci fıkrasını hep birlikte hatırlayalım: "Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz." Bu teklifte, itiraf ediyorum, doğrudan bir "Emir veriyorum." cümlesi yoktur, nihai kararlar yine hâkim ve mahkemelerce verilmektedir ama sürecin başlangıcı bu yürütme organına bağlanmışsa, sürecin devamı yine bu organın tespit, değerlendirme ve talep yetkisine bağlanmışsa yargısal sürecin gerçekte kim tarafından yönlendirildiğini sormak bu Komisyonun asli görevi değil midir?

Anayasa'mızın 9'uncu maddesi açıktır, yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır. Bu ilkenin yalnızca lafzına değil, ruhuna da sadık kalmak zorundayız.

Bu tabloyu tamamlayan ve beni bir hukukçu olarak en çok endişeye sevk eden madde ise teklifin 3'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasıdır. Orada ne yazıyor? "Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından önce işlenmiş olup da sonradan ortaya çıkan suçlar hakkında bu tarihten sonra başlatılacak soruşturmaların yapılması doğrudan Kurulun iznine tabidir." Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160'ıncı maddesini hepimiz biliriz; "Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar." Bu hüküm ceza muhakemesi hukukunun en temel, en dokunulmaz ilkelerinden birini ihtiva eder. Soruşturmanın mecburiliği, savcının resen harekete geçme yükümlülüğü; teklifte ise kanun koyucu savcıya hiçbir takdir alanı bırakmamıştır. Türk hukukunda soruşturmayı bir izin şartına bağlayan düzenlemeler yok değildir. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun bunun bilinen bir örneğidir ama sayın üyeler, o kanun kamu görevlilerinin görevleriyle ilgili suçlarla sınırlıdır ve izin mercisi bir idari amirdir. Burada söz konusu olan kasten öldürme dâhil ağır terör suçlardır, izin mercisi ise Cumhurbaşkanı Yardımcısı Başkanlığındaki tamamen yürütmeden oluşan bir kuruldur.

Soruyorum: Bir cumhuriyet savcısının kasten suç işleyen bir kişi hakkında soruşturma açması yürütme organına mensuplarından oluşan bir kurulun iznine bağlanabilir mi? Bu, savcılık makamının bağımsızlığının fiilen ortadan kaldırılması değil midir?

Bir de şunu ekleyeyim: Ceza Muhakemesi Kanunu'muzda zaten kamu davasının açılmasının ertelenmesi diye bir kurum vardır, 171'inci maddede düzenlenmiştir ama o kurum üst sınırı üç yıl veya daha az hapis cezası gerektiren suçlarla sınırlıdır, mağdurun zararının giderilmesini şart koşan beş yıllık sabit bir süre öngörür. Teklif ise üst sınırı on beş yıla kadar, hatta müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet hapse kadar uzanan çok ağır suçlar için beş ila on yıllık bir erteleme öngörmektedir yani mevcut ceza muhakemesi sistematiğimizde hiçbir karşılığı olmayan, tamamen yeni ve emsalsiz bir kurum icat edilmektedir.

Sayın Başkan, şimdi, Komisyonun dikkatini Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasa tarihinin en tartışmalı, en çok eleştirdiğimiz sayfalarından birine çekmek istiyorum çünkü bu teklifin 10'uncu maddesinin (2)'nci fıkrasını okuduğumda hukukçu hafızam bana yaklaşık kırk beş yıllık bir hikâyeyi hatırlattı. 1982 Anayasası'nın geçici 15'inci maddesini hatırlayınız. O madde ne diyordu? 12 Eylül 1980 tarihinden ilk genel seçimler sonucu toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının teşekkülüne kadar geçen süre içinde Millî Güvenlik Konseyi üyeleri hakkında bu dönemde aldıkları kararlar ve yaptıkları işlemler nedeniyle cezai, mali veya hukuki hiçbir sorumluluk iddiası ileri sürülemeyeceğini, bu maksatla hiçbir yargı mercisine başvurulamayacağını söylüyordu. Bu kararları veya işlemleri idare içinde yürüten memurlar ve diğer kamu görevlileri için de aynı koruma geçerliydi. Bu, cumhuriyet tarihimizin en açık, en kaba, en utanç verici kendi kendini aklama hükmüydü. Bir yönetim ülkeyi silah zoruyla ele geçirdikten sonra kendi eylemlerini yargı denetiminin tamamen dışına çıkaran bir hükmü bizzat Anayasa'nın kendisine yazdırdı. Otuz yıl boyunca bu ülke hukuk devleti iddiasıyla, bu maddenin taşıdığı çelişkiyle yaşadı.

Şimdi, dikkatinizi tekrar teklifin 10'uncu maddesinin (2)'nci fıkrasına çekiyorum "Bu Kanunun amaç ve faaliyetleri kapsamında verilen görevleri yerine getiren kişilerin bu görevleri nedeniyle hukukî, idarî veya cezaî sorumluluğu doğmaz." ve teklifin madde gerekçesi bu hükmün kime yönelik olduğunu hiçbir tereddüde yer bırakmayacak şekilde açıklıyor; başta Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu üyeleri olmak üzere tüm görevliler bakımından yasal güvence sağlamaktadır.

Sayın Başkan, elbette ölçek farklıdır, elbette bedel farklıdır; bir komisyon üyeliğini bir askerî darbeyle bir tutmuyorum, kimse böyle bir iddiada bulunduğumu düşünmesin ama hukuki tekniktir. Bir sürecin içinde yer almış kişiler o sürecin ürettiği bir kanun metniyle kendilerini geriye dönük olarak aklıyor. Geçici 15'inci madde bunu darbeciler için yapmıştı; bu teklifin 10'uncu maddesi ölçeği küçültülmüş biçimde aynı hukuki tekniği bugün bu Mecliste bizim önümüzde tekrar etmektedir ve tıpkı geçici 35'inci maddede olduğu gibi. Bu arada da çok temel bir anayasal gerçek göz ardı edilmektedir, Anayasa'mızın 125'inci maddesi çok nettir; idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır. Anayasa'mızın 36'ncı maddesi hak arama hürriyetini güvence altına alır. Bu güvenceler hiçbir sıradan kanunla hiçbir yasal güvence sağlamamaktadır, "Yasal güvence sağlanmaktadır." cümlesiyle ortadan kaldırılamaz.

Bir, sorumsuzluk hükmü ancak görevin hukuka uygun ve yetki sınırları içinde ifa edilmesiyle sınırlı olarak anlaşılabilir. Yetki aşımı, keyfîlik veya hukuka aykırılık içeren fiiller hiçbir sorumsuzluk hükmüyle yargı denetiminin dışına çıkarılamaz, aksi hâlde şu basit ama kadim hukuk ilkesini de çiğnemiş oluruz: Kimse kendi davasının hâkimi olamaz. Bu ülke otuz yıl süren bir yargılanamazlık ayıbından çok yeni, çok yakın bir tarihte kurtuldu. Bugün, burada, küçük ölçekli görünse de aynı hukuki tekniği yeniden üretmemeliyiz.

Sayın Başkan, Anayasa'mızın 10'uncu maddesini hatırlatmak istiyorum: "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." Aynı maddenin son fıkrası, devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde bu ilkeye uygun hareket etmekle yükümlü olduğunu ortaya koyar. Ben burada soruyorum: Bu topraklarda evladını, eşini, öğretmenini, çobanını bu örgütün kurşunlarına kurban vermiş ailelerin rızası var mı bu düzenlemede? Eren Bülbül'ün, Aybüke öğretmenimizin, Necmettin öğretmenimizin, Fırat Çakıroğlu'nun, bu örgüt eliyle şehit düşmüş nice masumun ailesine sorduk mu? Kanun önünde eşitlik dediğimiz o yüce ilke kırk yıldır bu ülkenin bölünmez bütünlüğü için canını feda etmiş bir şehidimizin yetimi ile dağda elinde silahla gezmiş bir teröristi aynı hukuki potada nasıl eşitleyebilir?

Bu teklif yalnızca PKK/KCK terör örgütü ve bağlantılı yapılarla ilgili suçları kapsamaktadır. Aynı ağırlıkta, aynı vahamette suç işlemiş başka örgütlerin mensupları bu teklifin kapsamı dışında bırakılmaktadır. Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadı aynı hukuki konudaki kişilere farklı muamelenin ancak objektif ve makul bir nedene dayanması hâlinde eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağını kabul eder. Bu Komisyonun bu teklifi görüşürken bu "makul neden" testini de ciddiyetle satır satır yapması gerekir, aksi hâlde bu teklif Anayasa Mahkemesi önünde en kolay çürütülebilecek maddelerden biriyle karşı karşıya kalacaktır.

Dünyanın hiçbir ülkesinde terör örgütleriyle süreçler bu kadar kapalı kapılar ardında, bu kadar denetimsiz yürütülmemiştir. Kolombiya'da FARC'la 2016 yılında yapılan barış anlaşmasını hatırlayınız. Bağımsız bir geçiş dönemi adaleti mekanizmasına, mağdurların bizzat taraf olduğu yargılamalara ve Birleşmiş Milletlerin adım adım doğruladığı bir silahsızlanma sürecine dayanıyordu; buna rağmen halk ilk referandumda bu anlaşmayı reddetti çünkü mağdur duygusu ihmal edilmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, bir saniye...

Arkadaşlar, sistem kendini yeniliyor. Sayın Olgun, devam edebilirsiniz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - İspanya'da ETA'nın feshinde ise tek bir teröriste dahi af verilmedi. ETA, koşulsuz ve tek taraflı silah bıraktı, her bir mensubu bağımsız İspanyol yargısı önünde bireysel olarak hesabını verdi. Bize, önümüze getirilen modelde uluslararası standartta doğrulanabilir bir silah bırakma envanteri var mı? Mağdur ailelerin katılımı, rızası var mı? Bu soruların cevabı sayın üyeler, hepimizin malumudur.

Son olarak bir infaz hukuku meselesine değinmek istiyorum. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da infazın ertelenmesi zaten düzenlenmiştir ama hangi hâllerde? Akıl hastalığı, ağır hastalık, malullük veya kocama gibi bireysel ve tıbbi insani gerekçelerle kanunun 16, 17 ve 18'inci maddelerinde sayılı dar ve istisnai hâllerle sınırlı olarak. Teklif ise tamamen farklı bir mantık kurmakta, örgütün silah bırakması gibi kolektif, siyasi bir gerekçeyle beş ila on yıl gibi uzun sürelerle infazın toptan ve kategorik biçimde ertelenmesini öngörmektedir. Koşullu salıverme sistemimiz cezanın belirli bir kısmının fiilen infaz edilmiş olmasını şart koşar. İyi hâl gözlemine, kademeli bir izleme sürecine dayanır, teklif ise hükümlü hiçbir gün cezaevinde geçirmeden ceza infaz edilmiş sayılır sonucuna varmaktadır. Bu, infaz hukukumuzun temel mantığından yani cezanın fiilen çektirilmesi ilkesinden ciddi bir sapmadır. Unutmayınız, bu vatan uğruna kolunu, bacağını, gözünü kaybetmiş gazilerimiz bugün özlük haklarını ararken bu Meclisin önüne terör örgütü mensuplarına infaz kolaylığı sağlayan bir çerçeve yasa getiriliyorsa buradaki adalet terazisinin hangi kefeye kaydığını hepimiz görüyoruz. Bu konuşma boyunca size slogan olarak nitelendirilebilecek tek bir söz dahi söylemedim, sadece teknik maddeleri okuyarak, Anayasa hükümlerini karşılaştırarak, sorular sorarak bir hukuki çözümleme yaptım. Çünkü bu teklifin karşısında durmak için duygusal bir tepkiye ihtiyacımız yok, Anayasa bize zaten yeterli argümanı sunuyor. Ama unutmayın, hukuk vicdandan ayrı bir yerde durmaz.

Bu konuşmadan çıkardığım 6 soruyu bu Komisyonun tutanaklarına geçmesi için tekrar sıralıyorum:

1) Anayasa’nın 87'nci maddesindeki nitelikli çoğunluk şartı farklı bir hukuki teknikle dolanılabilir mi?

2) Anayasa’nın 118'inci maddesinin yalnızca tavsiye karar almaya yetkili kıldığı Millî Güvenlik Kurulunun kararı yargısal bir sürecin bağlayıcı ön koşuluna dönüştürülebilir mi?

3) Savcılığın, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160'ıncı maddesinden doğan resen soruşturma yükümlülüğü yürütme organından oluşan bir kurulun iznine bağlanabilir mi?

4) Bu ülkenin otuz yıl taşıdığı geçici 15'inci madde ayıbından ders çıkarmadan aynı hukuki tekniği tekrar edebilir miyiz?

5) Anayasa’nın 10 maddesindeki eşitlik ilkesi tek bir örgütün mensuplarına tanınan bu imtiyazla bağdaşır mı?

6) İnfaz hukukumuzun cezanın fiilen çektirilmesi temel mantığı bu teklifle birlikte hâlâ ayakta kalabilir mi?

Bu sorulara verecek dürüst yanıtlar bellidir sayın üyeler. Bu Komisyon önüne gelen metni Anayasa Mahkemesi önünde bir iptal davasına konu olacağını bile bile sorumluluk bilinciyle değerlendirmelidir. Meclis, kendi eliyle Anayasa'ya aykırı bir metni yasalaştırıp ardından bu krizi yargının önüne bırakmamalıdır. Biz İYİ Parti olarak şehitlerimizin emanetine, gazilerimizin onuruna, Türk milletinin adalet duygusuna ve bu ülkenin hukuk devleti kimliğine sonuna kadar sahip çıkacağız. Hukuk devletinin, kuvvetler ayrılığının, yargı bağımsızlığının ve kanun önünde eşitliğin her bir maddesini bu Komisyonda tek tek, satır satır savunmaya devam edeceğiz. Bu teklifin bu hâliyle Komisyondan geçmesine kararlılıkla karşı duracağımızı, her bir maddesini tek tek sorgulayacağımızı buradan ilan ediyorum.

Takdir yüce Türk milletinindir diyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Olgun. Uzun ve anlamlı bir konuşma oldu yani otuz beş dakikayı geçti.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Geçmişteki haklarımı kullanıyorum Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, sağ olun.

Sayın Öztürk, buyurun.

Sayın Öztürk, herhâlde kısa tutarız.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Bir kırk beş dakikada da ben toparlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar "toparlayın" der, ona göre.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; milletlerin tarihinde bazı kararlar günü aşar, yılların yükünü omuzlar, gelecek kuşakların yaşayacağı ülkenin istikametini tayin eder. Türkiye bugün böyle bir eşiğin önündedir. Kırk yılı aşkın süredir canımıza, huzurumuza, emeğimize ve istikbalimize kasteden terörün kökü kazınırken cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılı için yeni bir ufuk açılmaktadır. Terörsüz Türkiye iradesi sahada kazanılan kalıcı kudreti huzurla taçlandırma kararlılığıdır. Hedefimiz evlatlarımızın korkuyla büyümediği, şehirlerimizin şiddetle anılmadığı, milletimizin bütün gücünü üretime, kalkınmaya ve geleceğe ayırdığı bir Türkiye hayalidir. Kurulduğu günden beri Türkiye Cumhuriyeti hiçbir olumsuzluğa geçit vermediği gibi terör karşısında da diz çökmedi. Dağlarda nöbet tutan askerimiz, şehirlerde canı pahasına görev yapan polisimiz, köyünü ve toprağını terk etmeyen güvenlik korucumuz bu mücadelenin en ağır yükünü taşıdı. Evladını vatana emanet eden analarımız, babalarımız yıllarca acı bir haberin, bir telefonun, bir kapı sesinin endişesini yaşadı. Aziz milletimiz acısını içine gömdü fakat devletinden, bayrağından, vatanından ve asil duruşundan asla vazgeçmedi. Bugün ulaştığımız kudret işte bu sabrın, fedakârlığın ve ferasetin eseridir. Şehitlerimizin hatırası milletimizin vicdanında ebediyen yaşayacak, gazilerimizin onuru, devletimizin baş tacı olarak kalacaktır. Açılacak yeni dönemde onların emanetine sadakatle yükselecektir.

Terörsüz Türkiye yolu güvenlik güçlerimizin sahada kurduğu üstünlüğün siyasi ve hukuki bir neticeye ulaşılmasıyla açılmıştır. Hiç şüphe yoktur ki partimizin Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin ortaya koyduğu tarihî irade bu mücadelenin siyasi ufkunu belirlemiştir. Sayın Genel Başkanımızın Türk milletini ve Türk devletini önceleyen kararlı ve cesaretli duruşu şafağın söktüğü an gibi karanlığı yırtıp atmıştır. Terör örgütünün kendini feshetmesi, silahlarını kayıtsız şartsız bırakması ve siyasetin üzerindeki silahlı vesayetin bütünüyle kalkması bu çizginin

temelidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, üniter devlet yapısı, millî egemenlik ve Anayasa'nın temel esasları herhangi bir pazarlığın konusu yapılmamıştır. Uzatılan el tereddütten doğmamıştır. Kırk yıllık kanlı hesabı milletimizin lehine kapatacak kadar güçlü bir devlet iradesinin işaretidir. Bütün gayret terör örgütünün varlık sebebini ortadan kaldırmaya, silahın gölgesini siyasetin ve toplumun üzerinden çekip almaya yönelmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın "terörsüz Türkiye" hedefini stratejik bir devlet vizyonu olarak ortaya koyması da aynı tarihî zemine dayanmaktadır.

Türkiye, artık tehdidi sınırlarında beklemiyor, tehlikeyi kaynağında karşılıyor, sahada inisiyatif alıyor, diplomaside ağırlık koyuyor ve kendi güvenlik mimarisini kuruyor. Şimdi, bu birikimi, milletimizin enerjisini yıllarca tüketen terör meselesini kalıcı bir biçimde geride bırakacak bir devlet hamlesine dönüştürme zamanıdır. Terörsüz Türkiye ekonomide önümüzü açacak, bambaşka bir ufuk açacaktır. Milletin kaynağı bundan sonra terörün açtığı çukurlara değil; fabrikalara, üniversitelere, tarıma, teknolojiye, savunma sanayisine ve refaha akmalıdır. Anadolu'nun bereketi korkuya, şehitlerimizin potansiyeli güvenlik endişesine kurban edilmemelidir.

Bu hedefi çevremizde savaşların ve güç mücadelelerinin birbirine eklendiği son derece ağır bir dönemde konuşuyoruz. Kuzeyimizde Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş Karadeniz'in güvenliğini, ticaret yollarını ve enerji hatlarını doğrudan etkilemektedir. Güneyimizde Gazze'de yaşanan büyük yıkım, Lübnan üzerindeki baskı ve Suriye'nin kırılgan yapısı bölgenin istikrarını açık tehdit etmektedir. Amerika ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarıyla başlayan savaş ise çatışmanın birkaç gün içerisinde sınırları aşan bir bölgesel sarsıntıya dönüşebileceğini bütün açıklığıyla göstermiştir. Hürmüz'den Karadeniz'e, Doğu Akdeniz'den Kızıldeniz'e uzanan geniş coğrafyada güvenlik, enerji, ticaret ve ulaşım hatları aynı jeopolitik gerilimin tesiri altındadır. Bugünün savaşları cephe hattında kalmıyor, uzakta patlayan bir füzenin sesi limanlarımızdaki ticarete, enerji fiyatlarına, göç hareketlerine ve sınır güvenliğimize kadar ulaşıyor. Bir ülkede çöken devlet düzeni ertesi gün terör örgütlerine silah, insan ve hareket alanı sağlıyor. Bölgesel savaşlar vekâlet örgütlerini besliyor, vekâlet örgütleri devletlerin iç bütünlüğünü hedef alıyor; böyle bir coğrafyada Türkiye'nin kendi içinde teröre harcayacağı tek bir günü, kaybedeceği tek bir evladı, heba edeceği tek bir imkânı kalmamıştır. İç cephemizi sağlamlaştırmak, millî birliğimizi tahkim etmek ve Türkiye'yi içeride meşgul etmeye çalışan bütün yapılara kapıyı kapatmak artık tarihî bir zorunluluk hâline gelmiştir. Irak'ın kuzeyinden Suriye sahasına kadar uzanan terör kuşağı, uzun yıllar Türkiye'ye karşı baskı hattı olarak kullanıldı; örgütler isim ve bayrak değiştirdi, yabancı hesapların taşeronluğunu üstlendi fakat hedef aynı kaldı: Türkiye'nin yürüyüşünü yavaşlatmak, iç cepheyi zayıflatmak ve bölgemizi sürekli çatışma içinde tutmak. Devletimiz bu hesabı sahada bozdu, bundan sonra sınırlarımızı tahkim ederken komşu coğrafyalarda terörün yeniden kök salmasına müsaade etmememiz lazım. Şehirlerin örgüt karargâhına, gençlerin vekâlet savaşlarının cephanesine dönüştürüldüğü devir kapanmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu tarihî sürecin meşru ve millî merkezidir. Bu kutlu merkezin öncülüğünde yürütülen çalışmalar siyasi partileri, sivil toplumu, hukuk çevrelerini, şehit ailelerini, gazilerimizi ve toplumun farklı kesimlerini aynı zeminde buluşturmuştur. Böylece, mesele kapalı kapılar ardındaki siyasi hesaplardan çıkarılıp millet iradesinin denetimine ve hukukun açık sınırlarına taşınmaktadır. Meclisin omuzlarındaki sorumluluk ağırdır çünkü burada kurulacak her hüküm toplumun güven duygusuna, devletin geleceğine ve yarının hukuk düzenine temas edecektir.

Terörsüz Türkiye'nin gerçek karşılığı, hayatın tabii akışına yeniden kavuşmasıdır; Diyarbakır'ın, Şırnak'ın, Hakkâri'nin ve bölgenin bütün şehirlerinin üretimle, sanatla, bilimle, kalkınmayla yükselmesidir; gençlerin dağa sürüklenmediği, anaların evlat yolu gözlemlediği, esnafın kepenk kapatmadığı, yatırımcının tereddüt etmeden fabrika kurduğu bir ülke hedefliyoruz. Bu sebeple, biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu kanun teklifini destekliyoruz.

Ben daha sonra yine konuşmama devam edeceğim Başkanım, şimdilik bu kadar konuşuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Şimdi, söz sırası Sayın İsmail Atakan Ünver'de.

Buyurun Sayın Ünver.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, kıymetli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Hiç şüphesiz ki bu topraklar üzerinde yaşayan herkes hiçbir şehrimize bir daha şehit cenazesi gelsin istemez, bu vatanın evlatları can versin istemez. Silahların susması, terörün bitmesi, çatışmanın nihayetlenmesi, gözyaşlarının ve acının dinmesi herkesin ortak isteğidir. Bu isteğin karşılık bulabilmesi için yapılması gereken, aynı vatan toprağı üzerinde yaşayan herkesin ortaklaşabileceği, toplumsal rızanın sağlandığı bir formülü ortaya koyabilmektir. Bu açıdan bakıldığında, meseleyi tüm yönleriyle ele alan, tüm kesimleri ortaklaştırabilen bir yaklaşımın sergilenmesi değerli olurdu. Bu yapılırken de güven ve samimiyet üzerine kurulacak bir formülasyon meselenin hallini çok daha kolaylaştırabilirdi. Elimizdeki teklifte güven ve samimiyetin tam da sağlanamadığını görüyoruz. Bu sebeple de metin karmaşık, zor anlaşılan, sadece tek bir konuya odaklanmış, meselenin bütününü kapsamayan ve uygulamada da karışıklığa yol açacak bir metin olarak ortaya çıkmış.

Metnin geneline ilişkin teknik değerlendirmeleri paylaşmadan önce bu yasanın demokrasi ve özgürlükler konusunda sessiz kalmasının önemli bir eksiklik olduğunu ifade etmek istiyorum. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu raporunda özellikle atılacak adımların eş zamanlı olacağı yönündeki ifadenin gereği daha ilk yasal düzenleme yapılırken göz ardı edilmiştir, edilmektedir. Bu durum, çalışmalarını tamamlayan komisyonun belli ölçüde başardığı fikirlerin ortaklaşması ve ortaklaşa fikirler doğrultusunda eş zamanlı adımlarla yürüme iradesinin terk ediliyor olduğu görüntüsü bu ortaklaşa anlayışın zarar görmesi ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Bundan sonrasında umuyoruz ki komisyonun raporunda özellikle yer verdiği eş zamanlılık vurgusu dikkate alınarak gerekli adımlar atılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde geniş bir mutabakatla kurulan ve çalışmalarını yazdığı bir raporla sonuçlandıran Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporunun yedinci bölümünde yer alan demokratikleşmeyle ilgili öneriler kısmında yer verilen önerilerin de aslında çerçeve kanun olarak nitelenen ama çerçeve olmaktan uzak olan bu teklifte olması gerekiyordu, belki o zaman gerçekten bir çerçeve yasadan bahsedilebilirdi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ve bu sebeple tüm makamlarca uyulması gerekliliği, kararlara uyumun sağlanması çerçevesinde idarenin işlemlerinden ve yargının işleyişinden kaynaklanan engellerin kaldırılmasına ilişkin önerilerin bugüne kadar yerine getirilmemesi yani Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin hak ihlali kararlarına hâlâ uyulmuyor olması ile yargılama ve infaza ilişkin düzenlemeler yapılmasına dair önerileri, hak ve özgürlüklerin geliştirilmesine ilişkin önerileri ve yerel yönetimlerle ilgili düzenlemelere ilişkin önerileri de kapsayacak bir düzenleme yapılabilirdi, yapılmalıydı

da. Böylelikle sürece ilişkin tereddütler, ileri sürülen çekinceler, teklif metnine de yansıyan güvensizlik bertaraf edilebilirdi, yanı sıra teklife olan ilgi ve sahiplenme isteği de daha üst seviyeye çıkabilirdi; bu şekilde toplumsal rızanın tam manasıyla sağlanabilmesi de mümkün olabilirdi.

Teklifin metni dahi ortada yokken imzaya açılması, hazırlık aşamasında Meclis Komisyonunda yer alan partilerin tamamının ortaklaştığı bir teklif hazırlanması yolunun tercih edilmemesi yapılmak istenen işin boyutunu yansıtma konusunda bir zafiyet olarak orta yerde durmaktadır. Bu tutum ilerleyen aşamalarda atılacak adımlarla ilgili olarak takip edilmemesi gereken bir iş tutma biçimi olarak not edilmiştir.

Tüm bu gidişata ve uygulanan olağan dışı yönteme rağmen Yeni Parti olarak tarihsel, siyasi mirasımızla birlikte, Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel'in Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun kuruluş aşamasından beri sürdürdüğü tutumuyla somutlaşan anlayışı devam ettirmekte olduğumuz yine Sayın Genel Başkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır.

Maddelerle ilgili tespit, uyarı ve önerilerimizi yapmakla birlikte teklifin geneli üzerinde de bu anlayışımıza uygun tutumu alacağız. Teklifin içeriğini incelediğimizde, 3 ve 6'ncı maddelerdeki erteleme ve sonrasında hak yoksunluklarının tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına ilişkin 7'nci maddesindeki düzenlemelerin teklifin esasını oluşturduğunu söyleyebiliriz. Burada da üç kategorinin varlığı söz konusudur: Birincisi, haklarında hiçbir soruşturma ve kovuşturma olmayan örgüt mensupları; ikincisi, soruşturulanlar ve kovuşturmaları devam eden örgüt mensupları; üçüncüsü ise haklarında mahkûmiyet kararı verilenlerdir. Birinci kategoride olanlar yani hiç soruşturulmayanlar 7'nci maddedeki kurul izin vermediği takdirde örgütün faaliyeti kapsamında işlenen hiçbir suçtan sorumlu tutulamayacaklardır. İkinci ve üçüncü kategorideki örgüt mensupları açısından ise erteleme ve ardından kurulun talebiyle hak yoksunluklarının kaldırılmasına karar verilmesi hâlinde mahkûm oldukları cezanın tüm sonuçlarının ortadan kalkması mümkün olacaktır yani kasten öldürme ve 1/6/2005 tarihinden önce müebbet hapis ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlar hariç tüm suçlar açısından tüm örgüt mensuplarının sorumluluğu kalkacaktır. Sonuç olarak, terör faaliyeti sebebiyle suç işlediği iddia edilen veya cezalandırılan bir kişinin bu yasayla hiç suç işlememiş bir vatandaşla hiçbir denetim süresine ve koşuluna tabi olmadan aynı adli sicil statüsüne kavuşmasının ceza adalet sistemi açısından doğruluğu tartışmalıdır. Teklife yansıyan bu anlayış şüphesiz bir siyasi tercihtir. Teklifin 1'inci maddesinin (2)'nci fıkrasındaki hükümle TCK 220/5'inci maddesinde yer alan örgüt yöneticilerinin sorumluluğuna ilişkin hüküm birlikte değerlendirildiğinde şu soru ortaya çıkmaktadır: Örgüt yöneticileri kasten adam öldürme suçundan sorumlu olacaklar mıdır yoksa 1'inci maddenin (2)'nci fıkrası dolayısıyla sorumsuz mu olacaklardır? Bence burada bir karmaşa var ve uygulama sırasında karışıklığa ve dahası, keyfî uygulamalara sebep olabilir. Türk Ceza Kanunu'nda hak yoksunluklarının dayanağı olan 53'üncü maddede tüm hak yoksunluklarının kaldırılmasına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Bu teklifle kanun kapsamındaki kişilere böyle bir imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, herhangi bir denetim ve yükümlülük altında geçirilecek bir denetimli serbestlik süresi de öngörülmemektedir. Adli suçlulara tanınmayan bir hak Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlulara veya suç isnadı altında bulunanlara tanınıyor yani bir grup suçluya veya suç isnadı altındaki kişilere diğer suçlulara tanınmayan bir hak tanınmaktadır. Bu da teklifin bir grup insan açısından şartlı bir genel af olarak değerlendirilmesini haklı kılmaktadır. Memnu hakların iadesi müessesesinin düzenlendiği Adli Sicil Kanunu'nun 13/A maddesinde hakların iadesi için bazı koşulların gerçekleşmesi öngörülmüştür. Sadece belirli bir sürenin geçirilmesiyle memnu hakların tamamının iadesi gibi bir düzenleme söz konusu değildir. Ancak önümüzdeki teklifte bu anlamda hiçbir kriter yok. Siyasi bir tercihle yalnızca kurulun talebi ve iki, üç yıl gibi sürelerin geçirilmesi yeterli olacaktır. Bu tercihin de az önce söylediğim gibi, siyasi bir tercih olduğuna şüphe yok ama ceza adaleti ve eşitlik ilkeleri açısından bu tercihin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği muhakkaktır. Kriterlerin olmaması, diğer yandan kurulun hak yoksunluklarının kaldırılmasını talep etmediği durumda hukuksal bir denetim yapma imkânı da oluşturulmamıştır. Bu karara muhatap olanlar açısından yapılabilecek farklı uygulamalar bu düzenleme nedeniyle denetlenemeyecektir.

Adli suçlular açısından duruma bakar isek, örneğin, seçilmişlere yönelen, özellikle seçilmiş belediye başkanlarına yönelen siyasi operasyonlar sonucunda ortaya çıkabilecek haksız mahkûmiyet kararları nedeniyle Türk Ceza Kanunu 53'üncü maddenin bir neticesi olarak bazı seçilmişler siyasi yasaklı olacaklardır ama bir terör örgütüne mensubiyeti olan kişiler yönetici olsalar dahi kanunun tanıdığı imkânla siyaset yapabileceklerdir. Bu durum eşitlik ve ölçülülük ilkeleri çerçevesinde sorunludur. Her ne kadar teklif sahipleri meşru zemin ve çözümün adresi olarak bahsetseler de 7'nci maddeye göre oluşturulacak kurulun sahip olacağı yetkiler karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisinin sadece izleme komisyonu marifetiyle ve izleyici olarak sürecin takipçisi olması aslında işin pek de teklif sahiplerince anlatıldığı gibi olmadığını göstermektedir. Yürütmeye tanınan yetkiler onu bu süreçte tek söz sahibi yapmaktadır. Sürece katılımcılığın ve objektif değerlendirme imkânının olması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin süreçteki rolünün kuvvetlendirilmesi gerekmektedir. Biz Yeni Parti grubu olarak ilgili maddelerde bu yöndeki önergelerimizde bunu ve diğer eksikliklerin tamamlanmasını sağlamaya çalışacağız.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Ünver.

Şimdi söz sırası Sayın Bulut'ta.

Buyurun Sayın Bulut.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sadece zatıalinize değil, bugün bu Komisyonda hazır bulunan ve kanaatimce cumhuriyetin 2'nci yüzyılının en önemli kanun teklifini görüşmek üzere büyük bir nezaketle toplantıya iştirak eden bütün Komisyon üyelerimize, Komisyon üyesi olmamakla beraber, toplantımıza iştirak eden çok kıymetli milletvekillerimize ve basın mensuplarımıza teşekkür ediyorum.

Ayrıca, burada hazır bulunan bütün arkadaşlarımız fikirlerini, eleştirilerini ve değerlendirmelerini büyük bir nezaketle gerçekleştirdikleri için, farklı fikirlere de büyük bir nezaket ve tahammülle, hoşgörüyle karşılık verdikleri için, toplantımızın Adalet Komisyonunun elbette ki geleneklerine yakışır bir şekilde bu nezaket ortamında yürütüldüğü için de bütün arkadaşlarımıza ben teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet tarihinin kanaatimizce en önemli, cumhuriyetin 2'nci yüzyılının da yine en önemli ve ufuk açıcı yasal düzenlemelerden bir tanesini, tarihî bir düzenlemeyi konuşmak ve tartışmak üzere bugün bir araya geldik. Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Genel Başkanının tarihî bir çağrısıyla, Sayın Cumhurbaşkanımızın bu çağrıya karşılık ve iştiraki, bu çağrıyı bir devlet politikası hâline dönüştürmesiyle birlikte adına "terörsüz Türkiye" dediğimiz bu süreç başladı ve bir devlet politikası hâlini aldı. Tabii ki devlet politikası hâlini alması başlı başına yeterli bir tercih, seçenek ve yöntem değildi; bunun aynı zamanda bir toplumsal rızaya ulaşması ve Türk milletinin kalbi olan bu Parlamentonun da kahir ekseriyetiyle desteklenmesi gerekmekteydi. Sağ olsunlar, bütün siyasi partilerimiz -elbette ki eleştiren, tenkit eden, bu işin bir parçası olmak istemeyen arkadaşlarımız da oldu, onları da anlayışla karşılıyoruz ama- Gazi Meclis bütün renkleriyle, kahir ekseriyetiyle birlikte Türkiye'yi terörden arındırma, Türkiye'yi şiddetten arındırma konusunda özel ve yoğun bir gayretin içerisinde oldu.

5 Ağustos 2025 tarihinden itibaren toplanmış bulunan Komisyonda birçok toplantı gerçekleştirdik, birçok siyasi partiden milletvekilimiz bu toplantılara iştirak ettiler ve burada toplumsal rızanın oluşturulması konusunda her siyasi parti, her milletvekili arkadaşımız, her grup üzerine düşen gayreti yoğun bir şekilde gösterdi. Söylemek isteyip söyleyemediklerimiz oldu, herkes karşılıklı bir şekilde, kimi zaman karşı tarafı tahrik etmemek, bu nezaket ortamını muhafaza edebilmek için insanüstü bir gayretle bu meselenin 90 milyon bütün yurttaşımızı ilgilendiren tarihî bir mesele olduğunun bilinciyle de büyük bir sorumluluk duygusuyla hareket etti ve toplumsal rızayı da önemli ölçüde oluşturan bu Komisyonun gayretleri ve faaliyetleri neticesinde birbiri ardına düzenlenen itibar suikastlarıyla ve bu Komisyonun faaliyetlerinin halktan gizlendiği, milletten gizlendiği şayialarıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter yapısını bozmak, bölmek gibi gizli emel ve amaçlara bu toplantıların hizmet ettiği tantanasıyla, yalanlarıyla mücadele etmek suretiyle büyük bir olgunlukla Komisyon toplantıları nihayete erdi, sürdürülen bütün propagandanın aslının astarının olmadığı anlaşıldı.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hepsi doğru çıktı.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Hiç kimsenin Türkiye Cumhuriyeti'nin, temel dinamikleriyle oynamak gibi özel bir gayret ve gayesi olmadığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter yapısını muhafaza etmek düşüncesinde herkesin ittifak içerisinde olduğu konusunda mutabakatı ortaya koyan tarihî bir rapora da imza attık. Ve bu toplumsal rızanın toplumun kahir ekseriyetiyle oluşmasının neticesinde bunun hukuki adımlarını atabilmek yani ismiyle müsemma bir şekilde, terörsüz Türkiye'yi inşa edebilmek için yasal çerçevenin hazırlıklarına başlandı ve bugün de bu noktada terörsüz Türkiye'yi inşa edebilmenin ilk adımı olan, eleştiriye açık bir şekilde, belki eksiğiyle, belki hatasıyla ama bir kanun metni sizlerin huzurunda tartışılmak üzere bu Komisyona teslim ve tevdi edildi.

Tabii ki terörsüz Türkiye, bizim temel amacımız, temel hedefimiz olarak defaatle hem Sayın Genel Başkanımız tarafından dile getirildi hem parti hatiplerimiz tarafından dile getirildi ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından da sahiplenildi. Ben bu toplantıya iştirak etmiş hiçbir arkadaşımızın bu yasa metnine itirazları olsa dahi terörsüz bir Türkiye hedefine karşı olduklarına inanmıyorum; herkesin, silahların sustuğu, şiddetin ortadan kalktığı, demokratik siyasetin hayat bulduğu, cumhuriyetin 2'nci yüzyılında yeni bir kardeşlik ruhu ve duygusuyla Türkiye Yüzyılı'nı inşa etme konusunda heves, arzu ve istek içerisinde olduklarından da zerre kadar şüphe duymuyorum. Biz, terörün neden bitmesi gerektiğini ifade ederken ben de dâhil birçok milletvekili arkadaşımız konuşmalarımızın içerisinde sık sık 1984 yılından itibaren başlayan PKK'nın tercih etmiş olduğu silahlı propagandanın oluşturduğu terörle mücadele ikliminin Türkiye'ye maliyetinin 3 trilyon dolardan fazla olduğunu ifade ediyoruz. Evet, 3 trilyon dolardan fazla bir parayı Türkiye Cumhuriyeti 1980'li yıllardan itibaren terörle mücadele için harcıyor yani bir refah toplumu yaratmak için, Kürt'üyle, Türk'üyle, Laz'ıyla, Çerkez'iyle huzurlu, mutlu aile iklimi yaratmak için harcamamız gereken, yatırım için harcamamız gereken parayı terörle mücadeleye harcadık. Bu önemli bir parametredir ama yeterli değildir. Bizim asıl referans noktamız, emeklemesine şahit olduğu, yürümesine şahit olduğu, konuşmasına şahit olduğu, büyümesine şahit olduğu, büyük bir özenle yetiştirdiği evladını bir gün terörle mücadelede kaybeden annenin acısının bir ikamesi olmadığını bildiğimiz gibi, yitirdiğimiz hiçbir evladımızın da 3 trilyon dolardan daha kıymetsiz olmadığına duyduğumuz inançtan dolayı bunu yapmaya çalışıyoruz. Bir daha hiçbir anne, hangi etnik kökenden gelirse gelsin, hangi soydan, hangi mezhepten gelirse gelsin, hangi bölgeden gelirse gelsin 20'li yaşlarına kadar gelişine şahit olduğu, elleriyle büyüttüğü evladını bir daha yitirmesin. Yeni bir Anadolu çocuğu bu terör ikliminde, bu şiddet ikliminde hayatını kaybetmesin diye bu tarihî riski almak suretiyle bu mücadeleyi sürdürüyoruz. Zaman zaman tepki gösterenler olduğunun farkındayız. Zaman zaman bu işi anlamayan, kavramayan ve sürdürülen sistemli propaganda karşısında bizlere karşı kimi zaman da husumet duygusuyla bakan arkadaşlarımızın, hemşehrilerimizin olduğunun farkındayız ama bugün burada niyetimizin halis olduğunu bir kere daha haykırmak için söz aldım. Türkiye, 1'inci yüzyılından almış olduğu derslerle 2'nci yüzyılına o tecrübelerin ışığında, sadece o tecrübelerin ışığında değil, aynı zamanda Anadolu'ya geldiğimiz günden bugüne kadar sürdürmüş olduğumuz bin yıllık devlet geleneğinin Kürt'üyle, Türk'üyle hepimizin omuzlarına yüklemiş olduğu vebal, bilincimize nakşetmiş olduğu sorumluluk duygusuyla yeniden inşa etmenin yollarını ve metotlarını aramalıdır. Yüz yıllık cumhuriyet tecrübemizin altmış yılı terör kavramıyla geçti. Altmış yılın geriye kalan kırk yılı yani cumhuriyetin kuruluşundaki ilk kırk yılın yirmi yılı o gün terminolojimizde terör kavramı olmadığı için bu şekilde ifade edemediğimiz isyanlarla geçti. Yani yüz yılın neredeyse seksen yılını şiddet iklimi içerisinde geçirdik ve o geriye kalan yirmi yılı İkinci Dünya Savaşı'nın ağır imtihanlarıyla, darbe girişimleriyle, darağacına gönderilen başbakanlarla, askıya alınan demokrasilerle geçirdik. Şimdi, işte, bu yüzyılın yekûnunun bize vermiş olduğu, bize nakşetmek durumunda olduğu bir sorumluluk var.

Şimdi, dolayısıyla bizim 1960'lı yılların sonunda tanıştığımız, 1969 ve 1971 yılları arasında Mahir Çayan tarafından geliştirilen, "Kesintisiz Devrim II" "Kesintisiz Devrim III" isimli yayınlarla metodolojik hâle getirilen, politikleşmiş askerî savaş stratejisinin o günün sol örgütleri tarafından benimsenmek suretiyle bir silahlı propaganda aracına dönüştürülmesinin neticesi olarak terör kavramının hayatımıza girmesiyle 1980 askerî müdahalesine kadar hem sağdan hem soldan, her renkten, her desenden, her köyden, her mezhepten 5 bin insanımızı yitirdik. 1984 yılından itibaren PKK terör örgütü politikleşmiş askerî savaş stratejisini yani silahlı propagandayı bir metot olarak kullandı ve tam kırk yıldır Türk'üyle, Kürt'üyle, her bölgesiyle Türkiye'de bir kardeş kavgasının günden güne daha da körüklendiği bir terör iklimine sürüklendik. Şimdi, bugün geldiğimiz noktada bu terörü kökünden kazımak mecburiyetimiz var.

Az evvel Uğur Poyraz Beyefendi konuşmasını yaparken ifade ettiler, "Türkiye'de Kürt sorunu yoktur, Türkiye'de terör sorunu vardır." dediler. Aynı görüşteyim, aynı kanaatteyim. Türkiye'de bir Kürt sorunu yoktur, terör sorunu vardır ama bunu demek Kürtlerin sorunu yoktur demek değildir.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Milletin var, milletin sorunları var.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Bir saniye... Ben tamamlarsam Şenol Hanım.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Tamam.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Müsaade edin, ben de aynı şeyi söyleyeceğim.

Şimdi, "Kürt sorunu yoktur." demek "Kürtlerin sorunu yoktur." demek değildir. Sorun gibi bir kavramın sıfatı olarak bin yıldır beraber yaşadığımız insanların yani Kürtlerin bu kavramın sıfatı hâline getirilmiş olması yani Kürt'ün kendisinin bir sorun olarak telakki edilmesine sebebiyet verecek bir kavramsallaştırmaya karşıyız. Biz, Kürtlerin de 90 milyon ülkenin yurttaşı gibi sorunları olduğunun farkındayız, farkına varmak zorundayız. Karadenizlinin nasıl sorunu varsa İç Anadolu insanının nasıl sorunu varsa Egelinin nasıl sorunu varsa bu ülkede Kürtlerin de sorunu vardır. Ama bugün yapmış olduğumuz tarihî çağrı şuna işaret eder: Terörsüz Türkiye istiyoruz çünkü Kürtlerin de bir sorunu varsa silahların ve çatışmanın gölgesinde değil, bu Parlamentonun çatısı altında, demokratik ilkeler çerçevesinde, demokratik prensipler çerçevesinde tartışmanın vakti gelmiştir. Dolayısıyla şiddeti bir tarafa bırakacağımız cumhuriyetin 2'nci yüzyılını el birliğiyle ve bütün tenkit ve eleştirileri göğüsleyerek

hayata geçirmek zorundayız. Milliyetçi Hareket Partisinin liderinin içinde olduğu hiçbir konuda, 1969'dan beri gelenekleriyle ayakta kalmış olan, ideolojik bir kubbe hâlini almış olan Milliyetçi Hareket Partisinin içinde bulunduğu hiçbir konuda, hiçbir çözüm önerisinde, meşruiyetini bu milletin tarihinden, Anadolu'nun hafızasından almayan hiçbir değerlendirme ve değer yargısı yoktur. Dolayısıyla biz bugün "terörsüz Türkiye" diye haykırırken referans noktası olarak neleri aldığımızı burada bir kere daha ifade etmek istiyorum. Elbette ki kendi milletimizin bin yıllık hafızasıyla ve sorun çözme metotlarıyla kişilikleri ve karakterleri şekillenmiş olan bir partinin mensupları olarak biz, tarihî referansları kullanmak suretiyle bu çözüm önerisini getirdik çünkü cumhuriyetin kurucu iradesinin yani Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının bu sorunlar karşısında nasıl bir yol ve yöntem izlediğine ilişkin elimizde yeterince veri var. Şimdi, huzurdaki çerçeve yasayı inceleyen arkadaşlarımız arzu ederlerse kendilerine vereceğim 7 Mayıs 1928 tarihli bu yasayı da inceleyebilirler. Hangi maddede farklılık varsa, Mustafa Kemal Atatürk imzalı bu yasa ile huzurdaki yasa arasında hangi maddede farklılık varsa diledikleri zaman yer ve mekânda tartışmaya hazırım. Nedir referans noktamız? Cumhuriyeti kurduğumuzda, 17 Şubat 1925 tarihinde Şeyh Sait ayaklanmasıyla karşı karşıya kaldık. Nisan ayı içerisinde yani 19 Nisanda Şeyh Sait ayaklanması bastırıldı ve Diyarbakır'da istiklal mahkemesi tarafından yargılamalar yapıldı. Bu yargılamaların neticesi olarak idam cezasına mahkûm edilenler oldu, doğrudur fakat Şeyh Sait ayaklanmasını konuştuğumuz gibi, aynı zamanda Ağrı isyanını da konuşmak mecburiyetimiz var. 1926 yılında Ağrı ilinde -o zamanki Ağrı il merkezi Doğubayazıt vilayetine denk gelmekteydi- İbrahim Ağa yani Kürtlerin kendi tabirleriyle "Bro Heski Telli" tarafından başlatılan bir ayaklanma, daha sonra İhsan Nuri'nin de katılımıyla ve hemen akabinde de Sipkanlı Halis Ağa'nın da iştirakiyle beraber bölgesel bir ayaklanma hâlini aldı. Şeyh Sait ayaklanmasını üç ayda bastıran devletimiz Ağrı isyanıyla 1926 yılından 1930 yılının Eylül ayına kadar mücadele etmek durumunda kaldı. 1928 yılında Dünya Ekonomik Buhranı'yla karşı karşıya kaldık. Toplam 6 askerî harekât düzenlemiş olmamıza rağmen buradaki kardeş kavgasının önüne geçemedik ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu iradesi -sık sık bizi kurucu iradeyle tezada düşmekle itham edenlere cevap olsun diye bu örneği anlatıyorum- Mustafa Kemal Atatürk işte bu Parlamentonun içerisinden 60 kişilik heyet oluşturmak suretiyle 12'si milletvekili, garnizon komutanları ve valilerden teşekkül eden 60 kişilik heyeti mayıs ayında Ağrı Dağı'na gönderdi. Üstelik de -birazdan örneklerini vereceğim- bu isyan, sadece bir ayaklanma ve kardeş kavgasıyla sınırlı kalmadı, Ağrı cumhuriyetinin kurulmasıyla neticelendi. Ağrı cumhuriyeti cumhurbaşkanını seçti, başbakanını seçti, kabinesini seçti, İhsan Nuri'yi Genelkurmay Başkanlığı koltuğuna oturttu ve bağımsızlığını ilan etti. İşler bu raddeye gelmiş olmasına rağmen meseleyi bir beka meselesi, büyüyecek bir kardeş kavgası, Dünya Ekonomik Buhranı ve sosyolojimizde, çevremizde, coğrafyamızda meydana gelen bir beka sorunu olarak gören Mustafa Kemal Atatürk, hiçbir kompleksin içerisinde olmadan aslolanın kardeşlik duygularıyla Türkiye Cumhuriyeti'ni kainatın son gününe kadar bu coğrafyaya gönül bağıyla, kültür bağıyla bağlı olan herkesin ortak vatanı yapabilme ülküsüyle 60 kişiyi Ağrı Dağı'na gönderdi ve bu müzakerelerin neticesi olarak, işte elimde gördüğünüz, İhsan Nuri'yle yapılan bu müzakerelerin neticesi olarak 9 Mayıs 1928'de Türkiye Büyük Millet Meclisi toplandı; Şeyh Sait ayaklanmasına katılmış olanlar da dâhil olmak üzere, cezaevinde bulunanlar da dâhil olmak üzere, Ağrı isyanına katılmış olanlar da dâhil olmak üzere tüm ceza soruşturmalarının durdurulmasına, infazlarının durdurulmasına karar verdi. Şimdi, bu düzenlemeyle birlikte Ağrı isyanı ağır bir şekilde çözülmeye başladı. İsyana katılanların önemli bir kısmı bin yıldır kader ortaklığı yaptığı Türklerle yeniden kucaklaşıp hemhâl olabilmek için bir araya geldiler, kucaklaştılar. Bu isyana katılanlardan -bugün bir istismar vesilesi olmasın diye söylemiyorum, burada, notlarımda var- bu isyanın lider kadrosunun 1928 tarihli yasadan yararlandıktan sonra hayatlarını nasıl geçirmiş olduklarına dair veriler var. Ben bu verileri söylersem bazıları bu cümlelerimi cımbızla çekip başka amaçla kullanacağı için söylemiyorum ama herkese anlatabilirim.

Fakat sadece bilinmesini istediğim bir nokta var: Ben askerliğimi Ağrı Doğubayazıt'ta yaptım. Ağrı'nın Çiftlik köyüne gittiğinizde, Ağrı'nın Çiftlik köyünde İbrahim Ağa İlkokulu var, İbrahim Ağa Ortaokulu var. İşte, İbrahim Ağa İlkokulu, İbrahim Ağa Ortaokulu; bunların hepsi 2014 yılında yapıldı. Bu okulları tamamen kendi bütçelerinden yapıp Türkiye Cumhuriyeti'nin Millî Eğitim Bakanlığına bağışlayan kişiler Bro Heski Telli'nin özbeöz torunlarıdır, Ağrı isyanının lideri İbrahim Ağa'nın özbeöz torunlarıdır. Yani acıyı gelecek kuşaklara aktarmamak, acıyı gelecek nesillere aktarmamak, acıyı orada bitirmek ve helalleşmek, o hafızada tutmak ama ondan sonra gelecek hafızalara aktarmamanın neticesi işte bu olur. Yani bir gün gelir, bu acılarla yoğrulmayan çocuklar bu milletin ayrılmaz bir parçası olarak bu devlet için her türlü fedakârlığı yapabilecek bir noktaya gelebilir. Türkiye Cumhuriyeti, kin, garaz ve hesaplaşma üzerine ve felsefesiyle inşa edilmiş bir devlet değildir.

1922 yılında Lozan barış görüşmelerine gittiğimizde millî mücadele süresi boyunca Türkiye Cumhuriyeti'ne ihanetini tespit ettiğimiz ve tescil ettiğimiz bazı isimlerin Türkiye'den sınır dışı edilmesini istediğimizde, Lozan Barış Anlaşması'nda bize 150 kişiyi sınır dışı edebileceğimiz söylenmişti. Bu sayı, Lozan Anlaşması'nda 150'yle sabit tutuldu. Biz millî mücadelemize en büyük ihaneti yaptığını var saymış olduğumuz 150 kişiyi tespit ederek 1923'te Türk vatandaşlığından çıkardık ve Türkiye'den çıkardık. Bu ülkenin kurucu iradesi Mustafa Kemal Atatürk 1938'in Haziran ayında 150'likler listesiyle ilgili dahi... Bu metnin yani şu an görüştüğümüz metnin bir af olmadığını biliyorum, teknik olarak da bir af kapsamında değil, bu cümlelerim yanlış anlaşılmasın. Ben Türkiye Cumhuriyeti'nin kavga etmeyi bildiği gibi, barışmayı ve helalleşmeyi de bilen bir geleneğin üzerine inşa edildiğini gösterebilmek adına bunu söylüyorum. 150'likler listesini bile biz 1938 yılında tamamen affettik.

Şimdi, bugün, PKK'yle mücadelede 11.600 insanımız hayatını kaybetti. Bazen bu rakamlar 12 bin-13 bin bandında söyleniyor ama ben size bunu 15 bin olarak söyleyebilirim. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu yasayı çıkarmış olduğu Ağrı isyanıyla ilgili bir istatistiği sizinle paylaşmak istiyorum: Nedir bu istatistik? Beş yıl süren Ağrı isyanının sadece bir yılında, o bir yılın içerisinde bir ayında, 1930 yılı Temmuz ayında, sadece bir ayda beş bölgeye yayılmış isyanın bir kasabasında, Zilan Deresi'nde bu çatışmalarda ve kardeş kavgasında Türk'üyle, Kürt'üyle 47 bin insan hayatını kaybetti. Bu sayıyı abartılı bulanlar olabilir, ben de buluyorum, ben de abartılı bulanların arasındayım. Resmî sayıya dönüyorum: 16 bin kişi Zilan Deresi çatışmalarında hayatını kaybetti. Buna rağmen Türkiye Cumhuriyeti kardeş kavgasındansa tarihî kucaklaşmaya verdiği ehemmiyetle bu yasal düzenlemeyi yaptı. Ağrı isyanını bastırmak suretiyle tekrar bu bölgede huzur ve sükûnu tesis ettik. Bunun neticesi ne oldu arkadaşlar? Bunun neticesi şu oldu: 1930 yılından 1970'li yılların ortasına kadar Türkiye bir şiddet sarmalına, sokaktaki şiddet sarmalına taraf olmadı ve bu işlerden uzak kaldı.

Dolayısıyla, şunu anlatmak istiyorum: Cumhuriyetin 2'nci yüzyılında, artık, silahın bir metot olarak kullanıldığı, şiddetin bir metot olarak kullanıldığı tüm siyaset argümanlarının rafa kaldırılmak mecburiyetinde olduğu Türkiye Yüzyılı'nı inşa etmek istiyorsak Kürt'üyle, Türk'üyle kucaklaştığımız, Mevlâna Celâlettin Rûmi'yi sevdiğimiz gibi Ahmed-i Hani'yi de sevip kucakladığımız, Doğubayazıt'ı kendimizden bildiğimiz gibi Edirne'yi de kendimizden bildiğimiz ve bu ülkenin bütün yurttaşlarının köküne, kökenine, mezhebine bakmaksızın sorunları olabileceğini, bu sorunları konuşacağımız yerin burası olduğunu, bu sorunları tartışma vebalinin hangi etnik kökenden gelirse gelsin herkesin boynunda, omzunda bir vebal olduğunu kabul etmek suretiyle yeni bir siyaset anlayışını, yeni bir siyaset dilini üretmek mecburiyetindeyiz.

İnşallah, bunu yaptığımızda da bundan sonra bu Parlamento çatısı altında etnik tartışmalar, etnik kaygılarla değil hepimizin farklı renklerden ve desenlerden gelmiş ama aynı milletin hamuru olduğu bilinciyle, bu yüksek şuurla yeni bir dönemi başlatacağımız inancını taşıyorum. Dolayısıyla bu çerçeve yasaya dönük eleştirilerin her birini medeni bir şekilde saygıyla karşılıyorum, saygıyla da cevap vermeye çalıştım.

Tekrar, bu toplantıya iştirak etmiş olan bütün milletvekili arkadaşlarımıza ve bu süreci başlatan Sayın Genel Başkanımız başta olmak üzere, Sayın Cumhurbaşkanımıza ve muhalefet partilerimize ayrı ayrı sizlerin huzurunda şükranlarımı sunuyorum.

Herkese iyi geceler diliyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet çok teşekkür ediyorum Sayın Bulut.

Şimdi söz sırası Sayın Şahin'de.

Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; hepinizi tekraren saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, son konuşmacı, Yücel Bulut Milletvekilimizi dinlediğimizde büyük de keyif aldığımı ifade etmek isterim ama onun kadar geriye gitmeyeceğim; 1923'lere, 1928'lere, 1930'lara gitmeyeceğim; yakın tarihten örnekler vererek bu sürecin ve Komisyonumuzun çalışmalarının değerlendirilmesini ifade edeceğim.

Öncelikle, sabır gerçekten çok güzel bir şey. Sabrettiğiniz zaman ve bazı şeyleri de zamana bıraktığınız zaman çözümlerini görüyorsunuz. Bu sözleri niçin söylüyorum? Ülkemiz ve milletimiz adına oldukça önemli bir sorunun çözümüne yönelik atılan adımı görüşmek üzere bugün Adalet Komisyonunda toplanmış bulunuyoruz. Öncelikle de bu toplantının hayırlara vesile olmasını da tekraren diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzda bulunan milletvekillerimiz arasında belki de bu konuda en uzun süre çalışmış arkadaşlarınızdan birisi olarak sizleri biraz geriye götüreceğim. Bakın, -şu elimdeki- toplumsal barış yollarının araştırılması ve çözüm sürecinin değerlendirilmesi amacıyla kurulan bir komisyonumuz vardı 2013'te. Keşke o günlerde Sayın Yücel Bulut gibi, Sayın Feti Yıldız gibi isimler o günün Parlamentosunda bulunsaydı ve bugün burada ifade ettikleri sözleri o gün de kendilerinden, temsil ettikleri Milliyetçi Hareket Partisi adına duyabilseydik ve bugün yine Cumhuriyet Halk Partisi adına konuşma yapan sayın İnan Akgün Alp de benzer cümleler kullandı. Bunlar demokrasimiz adına, Parlamentomuz adına, ülkemiz adına son derece kıymetli açıklamalar. Öncelikle bunun altını çizmek istiyorum. Bunu niçin ifade ediyorum değerli arkadaşlar? Malumunuz, 2013 yılındaki Türkiye Büyük Millet Meclisinde Toplumsal Barış Yollarının Araştırılması ve Çözüm Sürecinin Değerlendirilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun ben sözcülüğünü yapmıştım. O dönemde Sayın Sezgin Tanrıkulu da Cumhuriyet Halk Partisi adına 20 milletvekili arkadaşıyla birlikte bu sürecin araştırılması yönünde önerge vermişti ama o günün şartlarında o önergenin arkasında, imzalarda bile duramadılar. Şimdi, 2013'ten 2026'ya demokrasimizde çok önemli adımlar atılmış. Bugün şu Komisyon sıralarında etrafta duyduklarımızı görünce gerçek anlamda söylüyorum demokrasimiz adına umutlandığımız anları yaşadığımı ifade etmek isterim ancak yine de bunları söylerken "Hafızayı beşer nisyanla maluldür." diye bir söz var. Bazı şeyleri unutmamamız lazım. Kayda geçmesi açısından söylüyorum. Devlet adına yetki kullananların hatalarını da terör örgütünün de bu millete yaşattığı tarif edilemez acıları da tek bir kelime saklamadan biz o dönemde tutanaklara geçirmiştik arkadaşlar. Bakınız, burada dinlenen isimlerin her biri ayrı bir değerdi ama bugün geldiğimiz noktada 51 değerli arkadaşımız -pek çoğu da şu an bu sıralarda oturan arkadaşlarımız- Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu raporu hazırladılar. Sayın Meclis Başkanı, takdimi tam 8 sayfa yapmış, toplamda 80 sayfa bile yok. Ama değerli arkadaşlar, bakın, 2013'te, AK PARTİ iktidarıyla birlikte DEM Grubunun ortaklaşa raporudur bu. Bu raporun ne Başkanından ne de o günkü şartlarda bu raporu kaleme alanlardan şu Komisyon çalışmalarında zerre kadar istifade edilmemiştir ve bu Komisyon raporunu da hiçbir şekilde okumamış arkadaşlarımız. Bazı milletvekili arkadaşlar, Komisyonda bulunanlar bu sıra sayıyla benden istediler, ben Mecliste tekrar bastırdım ve arkadaşlarımıza da verdim. Ne yazıyordu bu Komisyonun raporunda? 42 maddelik bir öneri vardı ve 42 maddelik önerinin sonunda da son derece kıymetli düşünceler dercedilmişti. Bakın, orada ne demişiz? "Türkiye Cumhuriyeti topraklarında yaşayan her birey için demokrasi, hukukun üstünlüğü, en gelişmiş hâliyle insan hakları, özgürlük, bin yıllık kardeşliğin devamı, barış içinde bir arada yaşama, diyalog, empati, karşılıklı anlayış ve hoşgörü zemininin oluşmasına, bu zeminin hukuki, idari, siyasi gelişimle oluşan altyapılarla desteklenmesine, oluşan bu çerçevede toplumsal barışımızın ekonomik, sosyal, kültürel dinamizm ve gelişmişlik düzeyimizin artışıyla taçlanmasına ve en nihayetinde bütün bu kazanımların hissedilebilir ve sürdürülebilir bir niteliğe kavuşmasına hizmet ettiğine ve başarıya ulaşacağına olan inancımızı bu rapor vesilesiyle kamuoyuna saygıyla arz ediyoruz." demişiz.

Evet, bu rapordan olumlu gelişmeleri Sayın Yücel Bulut'un ağzından dinledik. Hoşgörü zemininin oluştuğunu, cümlelerine yansıyan gerçekten çok güzel sözlerle toplantımıza çok önemli katkı sağladığını ve bir hakkı da teslim ettiğimizi ifade etmek istiyorum.

O gün gördüğümüz yalın bir gerçek vardı değerli milletvekilleri. Bu millet evlatlarını toprağa vermek istemiyor, şiddet son bulsun, silahlar sussun, meseleler meşru zeminde millet iradesinin tecelligâhı olan bu Mecliste konuşulsun istiyordu. Aradan on üç yıl geçti ve bugün yine tarihî bir sorumlulukla karşı karşıyayız. Terör örgütü bütün unsurlarıyla kendini lağvetsin, elindeki silahı, mühimmatı eksiksiz teslim etsin, kırk yıllık bu kâbus kalıcı olarak bitsin fikrine amadeyiz. Bir tek evladımızın dahi burnu kanamasın diye atılacak her samimi adımda da bedenimizi açık yüreklilikle ortaya koyacağımızı ifade etmek istiyoruz. Bu nedenle, Sayın Bahçeli'nin 1 Ekimde başlayan, 15 Ekim ve 22 Ekim 2024'te partisinin grup toplantılarında devam eden söylemlerinin arkasında bir devlet projesi olduğunun tarafımızca tespit edildiğini ve bu tespiti o gün ifade ettiğimizi de burada söylemek isterim. Çünkü 24 Ekim 2024 tarihinde DEVA Partisi lideri Sayın Ali Babacan'ın konuya dair çok net bir açıklaması ve değerlendirmesi olmuştur. Bize göre, bu süreç 2 ayrı kulvarda yürütülmeli. Sayın Bahçeli'nin açıklamaları tek başına kendi görüşü değil, arkasında devletin kurumlarının da bir çalışması ve ortak aklı vardır tespiti üzerine terörle mücadelede devlet organlarının... Ama demokratik çözümler yönünde -biraz önce de Sayın Yücel Bulut'un da ifade ettiği üzere- Kürt'ün sorunlarının ve bu milletin sorunlarının çözüleceği adresin ise Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğunu, temel hak ve özgürlük konularının ise asla bir al ver pazarlığının konusu olamayacağını, bunun en temel hak olduğunu ve anasının ak sütü gibi helali olan temel hak ve özgürlükler konusunda da Parlamentonun adım atması gerekliliğini ifade etmiştik. O yüzden, bir kez daha ilk günkü tutarlılıkla on üç yıl önce nerede duruyorsak 2026'da da aynı yerde durduğumuzu ve bu memleketin sorunlarının çözüm adresinin Parlamento olduğunu bir kez daha ifade etme gereği hissediyoruz.

Peki, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Komisyon biraz önce okuduğum şu rapordan hakkıyla istifade edebildi mi arkadaşlar? Bakıyorum ben burada, Komisyon raporunu da ayrı ayrı inceledim; kesinlikle hayır arkadaşlar çünkü bu olayın başından itibaren çıkmış olduğumuz her ekranda ve yapmış olduğumuz her değerlendirmede, sayın milletvekillerim, önce samimiyet dedik biz bu meselenin çözümüne

dair. Hani "Niyet hayır, akıbet hayır." dedi Değerli Milletvekilim; gerçekten o niyetin ve akıbetin hayır olmasına yürekten ihtiyacımız var. Bu ülkede eğer samimi olarak bir şeyin çözümüne biz el atar, hep birlikte bu iş için kalkışırsak Cenab-ı Hakk'ın da bizim yanımızda yardımcımız olacağına ben inanıyorum ama gördüğümüz noktada sadece bu Komisyon raporuyla değil atılan adımlarda da o sahici ve gönülden gelen bir samimiyeti tam göremediğimizi ve bu hususta eksiklik olduğunu ifade etmek istiyoruz.

Peki, Adalet Komisyonunda bizim görevimiz "Terör bitecek." söyleminin arkasına yatıp önümüze getirilen her kâğıda gözü kapalı imza atmak mı olmalı? Asıl basiret, terörü tasfiye ederken hukuk devletini ayakta tutabilmek olmamalı mı? Biz buraya kolayı seçmeye, yürütmenin getirdiği metne noter mührü basmaya gelmedik değerli milletvekilleri. O yüzden, burada sadece silah bırakanın hukuki durumunu konuşmuyoruz, cumhuriyet savcısının elindeki soruşturma yetkisini, mahkemenin verdiği cezanın infazını, hak yoksunluklarını ve Meclisin anayasal sınırlarını tartışıyoruz. Bugün sırf siyasi konjonktür uğruna yanlış yazacağınız tek bir madde yarın başka suçlar ve başka örgütler için emsal hâline gelir. Terörü bitirelim derken hukuku yeni bir çatışmanın tarafı yapamayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanun teklifinin esasına dair söyleyeceklerimiz ile Anayasa'nın 2'nci, 9'uncu, 10'uncu maddeleriyle kurduğu açık çelişkileri burada ifade etmek istiyoruz. Birçoğumuz hukukçuyuz, bu maddelerin ne anlama geldiğini de gayet iyi biliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, Anayasa'ya aykırılık tartışmasını yaptık yani tekrara düşeceksiniz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Hayır, hayır, geneli üzerinde...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Geneli üzerinde konuşalım.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Geneli üzerinde maddeleri...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, tekrara düşmeyelim lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Hayır, hayır, maddeleri konuşacağız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sonuç itibarıyla, geneli üzerinde maddeleri konuşmayacaksak neyi konuşacağız Sayın Başkan? Yani sizin ne demek istediğinizi anlıyorum, asla tekrar olmaz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, anlıyorsanız sıkıntı yok. Tekrara düşmeyelim diye...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Asla tekrar olmaz. Bakın, Anayasa'ya aykırılık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çünkü Anayasa'ya aykırılıkta size söz verdim, uzun uzun konuştunuz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bakın, bir şey söylüyorum: Anayasa'ya aykırılıkta...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hiçbir şekilde sizi kesmedim ama şimdi tekrara düşmeyin diye söylüyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, hiç sıkıntı yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ben sizin nezaketinizi biliyorum ama Anayasa'ya aykırılıktaki konuşma metnimi alın, önünüze koyun, tek tek Anayasa'ya aykırılık maddelerini ihtiva eden bir itiraz sunduk biz. Şimdi de geneli üzerinde maddelerde gördüğümüz eksiklikleri ifade edeceğiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bunların hepsi yazılı metinleri havidir. Yazılı metinleri de usulen size sunduğumuz hâlde unutan da sizsiniz. Size de bu şekliyle yine tekraren hatırlatalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hepsine cevap verdim, unutmadım.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bundan sonra sunduğum...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, hepsine cevap verdim.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Benim usule dair sunduğum dilekçeyi baştan okumuş olsaydınız bizi ayağa kaldırmayacaktınız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hepsine cevap verdim. Usulle ilgili bütün verdiğiniz dilekçelere ilişkin hepsine cevap verdim.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Şimdi, Değerli Başkanım, cevaplamamız gereken asıl husus, önümüzdeki bu teklifin anayasal sınırlar içinde kalıp kalmadığına ilişkindir. Bakın, Anayasa'nın 2'nci maddesi açık bir hukuk güvenliği kuralı koyar. Teklifin 1'inci maddesinde çizilen kapsam ile 3'üncü maddesindeki soruşturma sınırları, 6'ncı maddesindeki infaz ölçüleri ve 7'nci maddesindeki hak yoksunlukları birbiriyle çelişiyor. Kapsam maddesi ile uygulama maddeleri birbirini tutmuyor. Vatandaş kanuna baktığında hangi eyleminden dolayı nasıl bir rejime tabi olacağını göremiyorsa orada kanun tekniği zafiyeti değil doğrudan hukuk güvenliği krizi vardır. Siyasi ihtiyacınız ne kadar acil olursa olsun, kural açık, belirli ve denetlenebilir olmak zorundadır. Anayasa'nın 9'uncu maddesi yargı yetkisini düzenler.

Teklifin 3'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasına bir kurul yerleştirdiniz, hakkında daha önce soruşturma bulunmayan bir kişi için soruşturma açılmasını yürütmenin kurduğu bu kurulun iznine bağlıyorsunuz. Sürecin lojistiğini, güvenliğini ve silahsızlanmasını yürütme yönetebilir fakat bir şahsın cinayet işleyip işlemediğini, adam kaçırma veya işkence suçuna karışıp karışmadığını araştırma yetkisini yürütmeye veremezsiniz. Suç ihbarını alacak, delili toplayacak, mağduru dinleyip davayı açacak olan makam cumhuriyet savcısıdır. Siz, savcının önüne idareden bir barikat kuruyorsunuz. Bizler bunun bir benzerini OHAL komisyonunun çalışmalarında gördük, bu yöntem bir oyalama taktiği olarak milletimizin hafızasına kazındı. Kurul izin vermezse savcı dosyanın kapağını açamıyor. Bu durum, bir koordinasyon yetkisi değildir, yargı yetkisinin yürütmeye devredilmesidir. Yürütme, süreci yönetebilir ama savcının elinden kalemi alamaz. Üstelik bu kurulun hangi objektif ölçütlerle karar alacağı, süresi, gerekçesi ve izin verilmediğinde mağdurun başvuracağı adli yol metinde tamamen belirsizdir.

Yine, Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine gelince, Anayasa Mahkemesi özel durumlar için müstakil kanun yapılmasını tek başına eşitlik ihlali saymıyor. Buna göre, AYM açık bir hataya düşmekte bana göre ve kendileriyle de pek çok üyeyle de konuştum: "Bunu niçin bu şekilde değerlendirdiniz, hatalı bir karar verdiğinizin farkında mısınız dediğimde, emin olun, üyelerin bir kısmı bu hatanın farkında ama kanunun içeriğine girmemek ve yasama organının kararına etki eden yürütmeyi karşısında almamak adına Anayasa'nın 10'uncu maddesini açıkça Anayasa Mahkemesi ihlal etmiştir Değerli Hocam. Zira kanun koyucu "Takdir yetkisi vardır ancak bu yetki keyfîlik yetkisi değildir." diyor.

Bahri Hocam, sizden daha dikkatli beni dinleyen kimse olmadığı için size atıf yapıyorum. Sen bizim başımızın tacısın, çoğumuzun hocasısın, o yüzden direkt size sesleniyorum.

PROF. DR. BAHRİ ÖZTÜRK - Estağfurullah.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz YENİ YOL Grubu olarak sürece kategorik olarak karşı değiliz. Örgüt kendisini feshedecekse, silahlar tamamen teslim edilecekse şahsi sorumluluğu ve yargı denetimini esas alan geçici bir kanun yapılabilir. Devletin müzakere, istihbarat ve güvenlik boyutunda gizlilik yürütmesinin de devlet hayatında yeri vardır, bunu da doğru buluyoruz. Her detay kamuoyu önünde tartışılmaz fakat Meclisin rolü başkadır. Devletin görüşmesi gizli olabilir, milletin kanunu gizli olamaz değerli arkadaşlar, mesele buraya geldiği andan itibaren her şey şeffaf olmak zorundadır. Milletvekilliği bir yerde pişirilmiş siyasi mutabakatlara sonradan hukuk kılıfı giydirme makamı değildir. Bu Komisyon noter değildir, milletvekilleri de imza makinesi hiç değildir. Yanlış hükmü düzelteceğiz, Anayasa'ya aykırıysa söküp atacağız, "Süreç zarar görür." baskısıyla milletvekilinin iradesine de ipotek koymayacağız.

Evet, itirazımız nettir. Savcının yetkisinin idari izne bağlanmasına, "erteleme" adı altında örtülü af getirilmesine, mağdur haklarının çiğnenmesine karşıyız. Af mı istiyorsunuz? Açıktan söyleyin ve biz bunu Anayasa'nın 10'uncu maddesinin eşitlik kuralı çerçevesinde değerlendirelim, destek verip vermeyeceğimizi o zaman söyleyelim ama şarta bağlı genel af olduğunu hepinizin bilmesine rağmen bunu zorla bize "İnfaz düzenlemesidir." diye dayatırsanız olmaz. Bizim aklımızla dalga geçmeyin, hakikati burada ifade edin, o zaman görün bakalım nasıl destek olup olmadığımızı. O yüzden, sizlerden bir kez daha ricamız şu: Bu yasalar bugün de yapılacak, yarın da yapılacak ama şu Komisyonda konuştuğumuz her şey tutanağa geçiyor ve bu masanın etrafında yüzde 80 de hukukçu var. Genel af nedir, özel af nedir, şarta bağlı af nedir; bunları da kavrayabilecek olgunlukta ve idrakteyiz. Lütfen bizim aklımızla alay etmeyin, bu sakatlık doğrudan usulle başlıyor. Doğru bir amaca sakat bir yöntemle varılamaz, niyetiniz buysa açıkça izhar edin, biz de destek olalım. Bu sakatlık doğrudan usulde başlıyor, Anayasa'nın 87'nci maddesi son derece açık. Komisyonun kanun teklifi hazırlama yetkisi... Şu an itibarıyla teklifi burada değerlendiriyoruz ama nisaba göre biz 87'nci madde çerçevesinde değerlendirme yapılması gerekliliğini ifade ettik, bunu bile oylamayı imtina ettiniz, sadece Anayasa'ya aykırılığı oyladınız, buna da saygımız var; ne yapalım? En azından biz diyeceklerimizi söyledik, siz de bunu usuli olarak oylamayla icra ettiniz, sayısal çoğunluğunuzla Anayasa'nın 87'nci maddesini de açıkça ihlal ettiniz. Bu ilk mi oluyor? Hayır. Bu Parlamentoda, özellikle 28'inci Dönemde, bu Komisyonda 3'üncü sefer karşılaştım, sadece Adalet Komisyonunda ilk, karma komisyonda 2 sefer daha açıkça Anayasa'ya aykırı düzenleme gerçekleştirildi.

Değerli milletvekilleri, bakınız, teklife erteleme etiketini yapıştırmışsınız. Oysa bir düzenlemenin hukuki niteliği, üzerine yapıştırılan etikete göre değil doğurduğu hukuki sonuca göre belirlenir. Soruşturmayı erteliyor, süre sonunda takipsizlik veriyorsunuz; davayı erteliyor, süre sonunda düşürüyorsunuz; kesinleşmiş cezayı durduruyor, hiç yatmadığı hâlde infaz edildi sayıyorsunuz, üstüne bir de hak yoksunluklarını kaldırıyorsunuz, bunun adı erteleme oluyor. Olur, hiç kusura bakmayın, bu tamamen bir af düzenlemesidir. Kanunun kapağını ne yazarsanız yazın, doğurduğu sonuç aftır. Af niteliğindeki bir düzenleme de Anayasa'nın 87'nci maddesi uyarınca Meclis tam sayısının beşte 3 çoğunluğunu gerektirir. Önümüzde hem usul hem esas bakımından iki ayrı beşte 3 engeli durmaktadır.

Teklifin esasına dair çelişkiler ise çok daha vahimdir. Gerekçede "kontrollü ve denetimli topluma kazandırma" yazıyor fakat maddelerde bireyselleştirme ilkesi yok edilmiş. Şahsın altı ay içinde bir dilekçe vermesi yeterli görülüyor, bireysel olarak silah teslim etme şartı aranmıyor. Örgütle bağını kestiğini açıklama, örgüt yapısı ve işlenen suçlar hakkında bilgi verme veya mağdurun zararını karşılama borcu yüklenmiyor. Denetimli serbestlik, eğitim veya rehabilitasyon yükümlülüğü getirilmiyor. Örgüt yöneticisiyle alt düzeydeki eleman sadece ceza miktarı üzerinden aynı sepete alınıyor. Silah bırakma kanunu çıkarıyorsunuz ancak yararlanacak kişiye bireysel silah bırakma şartı dahi koymuyoruz bu kanun teklifinde. Örgüte dair kolektif tespit bireysel sorumluluğun yerine geçmez değerli arkadaşlar. Bir suç kapsam dışındaysa soruşturulması idari izne bağlanamaz. Ayrıca, sadece öldürme değil, uyuşturucu ticareti, işkence, eziyet, insanları sakat bırakan ağır yaralamalar, cinsel saldırılar ve hürriyetten yoksun bırakma da tereddütsüz bir biçimde kapsam dışı tutulmalıdır. Faillerin geleceğini tartışırken mağdurun adalet hakkını dipnota çeviremezsiniz

Uygulamanın başlangıcı da tam bir muammadır. 1'inci maddeye göre güvenlik kurumları örgütün fiilî varlığının sona erdiğini ve tüm silahların teslim edildiğini tespit edecek, Millî Güvenlik Kurulu onaylayacak, Resmî Gazete'de yayınlanıp süreç başlayacak. Peki, hangi süre aralığında tespit yapılacağı burada net olarak belirtildi mi? Bu düzenleme belirlilik ilkesini ihlal etmesi nedeniyle açıkça Anayasa'ya aykırılık teşkil ediyor fakat 7'nci madde kurulun sonradan da tam tasfiyeyi değerlendirmeye devam edeceğini söylüyor. Başta bütün silahların teslim edildiği teyit edildiyse sayın başkanlarım, sonradan değerlendirilecek bu, tam tasfiye kavramının ne olduğu yine belirsiz oluyor. 8'inci maddede ise getirilen "yahut beyan edilen silah" ifadesi geçiyor. Beyan edilen fakat teslim edilmeyen silahın akıbeti ve beyanının doğruluğunun nasıl kontrol edileceği ise yazılmıyor, burada da bir belirsizlik var. Silahı beyan etmek başka şeydir, teslim etmek başka şeydir. Devlet her silahın teslim alındığını ilan edecekse bunun denetimi somut olmak zorundadır.

Değerli milletvekilleri, hak yoksunlukları ve yargı bağımsızlığı meselesinde de ciddi sakatlıklar var. Hakkında kesinleşmiş mahkûmiyet olmayan şahıs için zaten cezaya bağlı hak yoksunluğu doğmaz, hükümlüler içinse beş ve on yıllık ertelemelerin iki ve üçüncü yıllarında...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin "Tekrar yapmayacağım." dediniz ama af konusuna tekrar girdiniz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bu, af mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, az önce. Anayasa 87'ye tekrar girdiniz, tartıştığımız, sonuca bağladığımız hatta oyladığımız meseleleri tekrar tekrar açıyorsunuz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın sizi kesmedim, sözünüzü kesmedim ama yani kırk dakikayı geçti, insaf artık.

Lütfen toparlayalım Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, böyle bir vakit kullandığımı düşünmüyorum, kırk dakika.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben tutuyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - İsterseniz bakın tekrar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben tutuyorum, kimin kaç dakika konuştuğunu tutuyorum bakın.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - O zaman ben maddelere dair söyleyeceklerimi söyledim, tamam mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Dakika kısıtlaması yapmıyorum ama bunu da istismar etmeyelim lütfen. Bakın kimin ne kadar, kaç dakika konuştuğunu ben tutuyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bak, Sayın Başkan, bakın istismar etmediğimi biliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Lütfen tekrara düşmeyelim, toparlayalım artık Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Kıymetli Başkanım, bakın ben maddelere dair çok teknik bir konuşma yapıyorum, hamaset de yapmıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, toparlayalım artık ama bunları konuştuk, bunları defalarca... Zaten siz konuyu açtınız, oylamaya geçtik, oylama yaptık.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, müsaade edin, tamamlayayım, tamam mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Evet, hükümlüler içinse beş ve on yıllık ertelemelerin ikinci ve üçüncü yıllarında hak yoksunlukları kaldırılıyor. Hangi hakların kaldırılacağı, seçilme hakkını mı, yoksa kamu görevini mi kapsadığı belli değil. Örgüt üyeliği suçundan memnu hakların iadesi zaten üç yıl geçtikten sonra ilgili mahkemeden istenebilmektedir. Anayasa'nın 76'ncı maddesindeki engelleri kanunla veya infaz hâkiminin kararıyla aşamazsınız. İnfaz hâkimi Anayasa'yı değiştiremez arkadaşlar. Görülmekte olan dosyalar için doğrudan bozma kararı verilerek denilerek Meclis mahkemenin yerine oturtuluyor. Gerekçeye beraat ve düşme istisnası yazılmış fakat maddede yok. Gerekçe kanunu açıklatır, kanunda olmayan kuralı kanuna ekletemez. Bu cümlelerin hangisini ben daha önceki konuşmamda kullandım arkadaşlar?

Meclis denetimi ise bir dekora dönüştürülmüş durumda. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir izleme komisyonu kurulacağı yazıyor ancak üye sayısı, partilerin temsil oranı, yetkisi ve gizli evraka erişim hakkı belirsiz. Kurulun Meclise düzenli bilgi vereceği söyleniyor fakat bu sürenin ayda bir mi yılda bir mi olduğu da yazmıyor. İzleme komisyonunun adını kanuna yazıp yetkisini boş bırakırsanız orada denetim olmaz, Meclis dekoru olur.

"Geçici" denilen kanuna altı aylık başvuru süresi koymuşsunuz ama kanunun kurulum ve izleme komisyonunun ne zaman kapanacağı yazmıyor. Bitişi belirsiz, geçici kanun yapılamaz.

Teklifin adında "toplumsal bütünleşme" var fakat maddelerde eğitim, istihdam ve rehabilitasyon yok. Başlıkta bütünleşme var, maddelerde sadece ceza ve infaz var. İnsanı sadece cezaevinden çıkartmak topluma kazandırmak değildir, bir daha silaha sarılmayacağı sosyal zemini kurmaktır.

Değerli milletvekilleri, aylardır Mecliste infaz adaletini konuşuyoruz. 31 Temmuz Covid düzenlemesindeki eşitsizlikleri, adli mahkûmları, hasta tutukluları, ekonomik suçlardan yatan insanları konuşuyoruz, bize her defasında bir sonraki pakette halledileceği imasında bulunuldu ve bu sözler kamuoyuyla paylaşıldı ve vatandaş beklemeye terk edildi. Yeni paket geliyor ama yine yok. Önümüzdeki teklife baktığımızda ise terör örgütü mensubu için soruşturmanın ertelenmesinden davanın düşmesine, cezanın çekilmiş sayılmasından hak yoksunluklarının kaldırılmasına kadar devasa bir rejim tek kalemde kurulabiliyor. Yıllardır infaz adaleti bekleyen adli mahkûma ve vatandaşa sıra gelince bu yasama iradesi nerelerdedir? Adli mahkûma gelince sabır, terör dosyasına gelince jet hızıyla erteleme ve infaz edilmiş sayılma yaklaşımını bu millete izah edemezsiniz. Kimse lafı çarpıtmasın, terör suçuyla adli suç aynı değildir fakat devlet bir ihtiyaç gördüğünde infaz hukukunu bu kadar cömertçe esnetebiliyorsa adalet bekleyen toplum kesimlerine karşı da aynı sorumluluğu taşımak zorundadır. Hukuk bir gruba cömert, diğerine cimri olamaz. Birilerinin sesini duyup diğerlerinin sesine sağır olamaz. Birilerine hukuk yetiştirirken başkalarına adaleti geciktiremez. Kamu görevlilerine getirilen sorumsuzluk maddesi de bu mantıkla düzeltilmelidir. Görevini hukuka uygun yapan kamu görevlisini korumak esastır fakat güvence başka şeydir, dokunulmazlık zırhı başka şeydir. Kastı, ağır kusuru ve görevi kötüye kullanmayı kapsayacak bir sorumsuzluk alanı yaratılamaz. Hukuka uygun hareket edene güvence verilir, hukuk dışına çıkana peşinen dokunulmazlık verilemez. Tarihî bir sorunun çözümü için geçiş hukuku yapılabilir ancak geçiş hukuku hukukun askıya alınması demek değildir. Kişisel sorumluluk esas alınmalı, suçlulara katılım değerlendirilmeli, örgütle ve silahla bağın kesilmesi somut şartlara bağlanarak mağdurun hakkı korunmalıdır. Kurumun yetkileri sınırlandırılmalı, kararları adli denetime açılmalı, silahsızlanmanın kriterleri kanuna net yazılmalıdır. Meclis İzleme Komisyonunun yetkileri kanunla güvenceye alınmalı ve bu kurumların ne zaman sona ereceği belirlenmelidir. Bir kesim için soruşturmayı, infazı ve hak yoksunluklarını sil baştan yazarken adalet bekleyen toplumun geri kalanına sırtımızı dönemeyiz. Türkiye, terör dosyasını kapatırken adalet dosyasını açık bırakamaz değerli milletvekilleri. Bu teklifin amacı önemlidir, tam da bu yüzden hukuk tekniğinin güçlü ve anayasal zemininin sağlam olması gerekir. Biz, terörün bitmesini, örgütün tasfiye edilmesini ve silahların teslim edilmesini istiyoruz. Bunu yaparken cumhuriyet savcısını, mağdurun hakkını, Meclis iradesini ve Anayasa'yı da korumak zorundayız. Meclisin görevi yürütülen sürece hukuki kılıf uydurmak değil süreci hukukun içinde tutmaktır. Silahları susturalım, savcıyı, hâkimi ve Anayasa'yı susturmayalım çünkü barışın adresi Meclis, zemini demokrasi, güvencesi adalettir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi üye olan milletvekillerimizden...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerçi Sayın Kunt, hatırlarsanız, geneli hakkında Sayın Beştaş konuştu. Ben ama...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ama herkes ifadelerini...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika... Üye olmayanlara biliyorsunuz sonradan söz veriyorum, onun için istisna yaptım, ilk başta ona söz verdim.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, o yüzden çok kısa tutacağım, beş dakika, tutabilirsiniz dakikayı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki.

Sayın Kunt, buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, kıymetli Bakanlık bürokratları ve hocalarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime bu coğrafyada yaşanan tüm acıların, kayıpların ve yaşamlarını barış, eşitlik ve özgürlük yoluna vakfedenlerin hatırasını saygıyla anarak başlamak istiyorum. Geçen sene aramızdan ayrılan sevgili Sırrı Süreyya Önder olmak üzere, bu sürecin ilerlemesi için emeği geçen tüm süreç yürütücülerine teşekkür ederiz. Bu coğrafyada Kürt halkı ile Türk halkı arasında bin yıllık kardeşlik ve kader birliği vardır. Son yüzyılda yanlış politikalar, ayrımcılıklar, katliamlar ve sürgünler bu bağı zedelemiş olsa da hiçbir zaman koparamamıştır ve koparamayacaktır çünkü bu bağ halkların ortak iradesine, ortak acıya ve ortak umuda dayanır. Kürt sorunu bir demokrasi sorunudur. Kürt sorununu reddetmek, inkâr etmek, yok saymak ya da güvenlikçi politikalarla yönetmeye devam etmek Türkiye halklarına yalnızca acı, zarar ve kayıp getirmiştir. Baskı ve

inkâr hiçbir zaman çözüm olmamıştır, olamaz da. Bugün ise silahların sustuğu, çatışmaların kalıcı bir şekilde sona erdiği, güvenlikçi politikaların yerini hukukun ve siyasetin aldığı tarihî bir eşikteyiz; bu, kök yasanın başlangıç yasası olacaktır. Bu kökten demokrasi ve barış yolunda dallanıp budaklanacak yeni demokratikleşme adımları doğacaktır. Kök yasa yaptığı teknik düzenlemelerden çok daha fazlasıdır, siyasetle ve hukukla bu meselenin çözülmesini hedefleyen bir irade beyanıdır, anahtardır, arkasında milyonların barışa, eşitliğe, özgürlüğe ve demokrasiye duyduğu derin özlem, umut ve güven vardır. Tam da bu yüzden bütün katılımcıların, bütün tarafların ve toplumun tüm kesimlerinin karşılıklı hassasiyeti, saygı ve diyaloğu anlamlı ve kıymetlidir. Uzun erimli bir yolun başlangıcındayız. Bu yolu hep birlikte başarıya ulaştırma sorumluluğumuzu unutmadan, atılan bu ilk adımın tüm halklarımız için hayırlı olmasını temenni ediyoruz. Bu kanun teklifi yalnızca teknik düzenlemelerden ibaret değildir. Teklif, çatışma döneminden demokratik siyaset zeminine geçişi düzenleyen bir geçiş hukuku çerçevesidir, aynı zamanda barış ve demokratik toplum hedefine istikametimiz olan herkes için barış hukuku yöneliminin ifadesidir.

Değerli arkadaşlar, kanun kapsamında oluşturulacak uygulama ve koordinasyon mekanizmalarının demokratik meşruiyetinin ve toplumsal kapsayıcılığının güvence altına alınması ancak kadınların iradesinin de bu sürece eşit ve tam katılımıyla mümkün kılınacaktır. Kadınlar çatışma süreçlerinden en fazla etkilenen kesimlerden biri olmasının ötesinde barışın kurulması ve toplumsal uzlaşının inşasında asli öznedir. Kadınların karar alma mekanizmalarına etkin katılımı yalnızca bir eşit temsiliyet meselesi değildir; süreçlerin kalıcılığının, toplumsallaşmasının ve başarıya ulaşmasının temel koşullarından biridir. Bu noktaya gelinmesinde nasıl ki kadınların mücadelesi, emeği ve kararlılığı etkili olmuşsa bundan sonrası için de barışın inşasında kadınların kurucu özneliği bizim için vazgeçilmezdir. Bu nedenle, 7'nci maddenin (1)'inci fıkrasının sonuna "Alt komisyonların oluşturulmasında kadın temsiliyeti gözetilir." cümlesinin eklenmesini ve ayrıca, toplumsal bütünleşmenin sağlanması, demokratik entegrasyon geçiş sürecinin ilerlemesi ile bundan sonra hazırlanacak yasal düzenlemelerin kadınların ihtiyaç, deneyim ve talepleri doğrultusunda şekillenebilmesi amacıyla kadın özgün bir alt komisyonun kurulmasını önemsiyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; yasanın uygulanmaya başlamasından itibaren ortaya çıkabilecek risk ve sorunları daha bu aşamada çözmeye çalışmak bu Komisyonun asli sorumluluğudur. Bu bağlamda 4'üncü maddeyi ele aldığımızda, madde gerekçesinde açık olarak düzenlenmiş bir hususun madde lafzında yer almaması yasa uygulayıcıları açısından muğlaklık yaratma riski taşımaktadır. Örneğin, ilk derece mahkemesince beraat kararı verilen ve istinaf incelemesinde bulunulan bir dosyada gerekçeye göre bölge adliye mahkemesinin beraat kararını esastan inceleyerek onaması gerekirken mevcut madde metni lafzi yorumlandığında "Bozma kararı verir." hükmü nedeniyle beraat kararının teknik bir bozmayla kaldırılarak dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesi ve burada erteleme kararı verilmesi durumunda kanunun amacına aykırı bir durum meydana gelebilir. Bu nedenle, maddenin güçlendirilmesi ve kuvvetlendirilmesi, yine, kamuoyunda spekülasyonlara mahal vermemesi adına aşağıdaki değişikliklerden birinin yapılması, kanunilik ilkesi ve uygulama birliğinin sağlanması bakımından gereklidir. Teklifin 4'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası "3 üncü madde uyarınca erteleme kararı verilecek suçlarla ilgili istinaf veya temyiz kanun yolu incelemesinde bulunan dosyalar hakkında sadece erteleme için bozma kararı verilir." "Bozma üzerine sanık lehine olan hukuki duruma göre ilk derece mahkemesince karar verilir." şeklinde değiştirilmesi veya teklifin 4'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası olmak üzere "Devam eden soruşturma ve kovuşturmalarda erteleme kararı, kapsam değerlendirmesi, sanık lehine sonuç doğuran hukuki nitelendirme esas alınarak yapılır. İddianame sevk vasfı, yerel mahkeme karar vasfı ile istinaf kararındaki sevk vasfındaki sanık lehine olan hukuki durum uygulanır." şeklinde ekleme yapılmasını öneriyoruz.

Son olarak, barış, eşitlik ve demokratik toplum yolunda atılan her adım halkların ortak iradesiyle anlam kazanır. Bu iradeyi güçlendirmek, eksiklikleri gidermek ve hukuku adaletle buluşturmak hepimizin sorumluluğudur. Yolumuz açık olsun.

Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Kunt.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyon üyelerimizin sözleri tamamlandı. Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize söz vereceğim.

İlk sözü Sayın Mustafa Sezgin Tanrıkulu'na veriyorum.

Buyurun Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli hocalarımız, sayın bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yani bence de çok tarihî bir görüşme yapıyoruz. O nedenle de elimdeki metinden okuyacağım tutanaklara aynen geçmesi açısından.

Değerli milletvekilleri, bir insan olarak, bu ülkenin -başta ana dili olmak üzere- temel haklarından mahrum bırakılmış bir Kürt vatandaşı olarak, bir insan hakları savunucusu olarak, bir hukukçu olarak silahların susmasını, ölümlerin durmasını sağlayacak her adımı değerli bulduğumu söyleyerek sözlerime başlamak istiyorum. Bugün önümüzde bulunan teklif büyük acılara sebebiyet vermiş yarım asırlık bir çatışma dönemini mutlak biçimde sonlandırmasına kapı aralaması nedeniyle önemli fakat eksiktir. Bu teklifi destekliyorum çünkü silahların bırakılması için hukuk bir kapı açmak zorundadır. Bir insana "Silahını bırak, ülkene dön, siyasal ve toplumsal hayata katıl." diyorsanız o insan kapıdan içeri girdiğinde başına ne geleceğini bilmelidir. Hukuk belirsizlik değil güvence üretmelidir. Bu teklif, bütün eksiklerine rağmen o güvencenin ilk adımıdır.

Ben Diyarbakır'da doğdum, orada avukatlık yaptım, Diyarbakır Barosu Başkanlığı yaptım. İnsan Hakları Derneğinde, İnsan Hakları Vakfı ve Uluslararası Af Örgütünde çalıştım. Hayatımın önemli bir bölümünde faili meçhul cinayetlerin, köy boşaltmaların, gözaltında kayıpların, işkencenin ve çatışmalarda yitirilen hayatların dosyalarıyla uğraştım. Adliye koridorlarında, Galatasaray meydanında evlatlarının akıbetini soran anneleri gördüm. Köyünden koparılmış aileleri dinledim, davalarına baktım. Bir gece yarısı kapısı çalınanların korkusunu da cenazesi gelen evlerin sessizliğini de biliyorum. Şehitlerin ve gazilerin acısını da yaşadım. Bu çatışmanın yükünü istatistiklerden değil, insanların yüzlerinden öğrendim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şehit cenazesine katıldın mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Uzatma, asabımı da bozma Selçuk.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Böyle konuşamazsın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Tamam mı? Uzatma, uzatma!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Diyorsun ya, ben de soruyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri, böyle bir üslup yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Uzatma.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Böyle bir üslup yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Kime sataşacağını bil, tamam mı? Uzatma.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Tehdit mi ediyorsun?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şehit cenazesine katıldın mı?
Böyle bir üslup yok!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok ama sizin de bu şekilde davranmanıza gerek yok.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu ne biçim bir üslup ya!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - "Kime sataşacağını bil." ne demek ya! Tehdit mi ediyor?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, sabırla saatlerdir burada çalışıyoruz.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sezgin, düzgün konuş!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Böyle bir üslup yok Sayın Türkoğlu, böyle bir üslup yok.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Düzgün konuş.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Burası kabadayılık yapılacak yer değildir.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O başlattı, o söyledi Sayın Başkan, o söyledi.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Böyle olmaz.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O söyledi.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, hatibi kesmeyin, lütfen.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bakın, o söyledi.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yanınızdaki sesi duymuyor musunuz?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, sabırla dinliyorum, hatibi kesmeyin.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz burayı dağ mı sandınız?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hatibi kesmeyin.
Buyurun.
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Saygılı ol be! Kimi tehdit ediyorsun?
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Saygıyı siz göstereceksiniz!
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Sen dağdan gelmişsin, belli oluyor.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Beştaş, müdahale etmeyin, ben müdahale ediyorum.
Devam edin, buyurun Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Barışı desteklemek benim açımdan siyasi bir taktik değildir, birilerine verilmiş bir taviz de değildir. Bu, yıllardır savunduğum yaşam hakkının gereğidir. Bu teklifi arkadaşlarımıza faşizan baskılar, hukuksuz operasyonlar, iftira ve şantaja dayalı iddianamelerin gölgesinde bile destekliyorsak herkes bunun kıymetini bilmelidir. Resul Emrah Şahan gibi arkadaşlarımız hapishaneden bile bu teklifi destekliyorsa kıymeti bilinmelidir.

Belediye başkanlarımız tutuklanırken, seçilmişlere kayyum atanırken, siyasetçiler, gazeteciler ve insan hakları savunucuları yargı baskısı altında tutulurken bu teklifi destekliyorum. Çünkü öncelikle, silahlı çatışmaların ilelebet sonlanmasının, Kürt sorununun çözümünün demokratik bir zeminde mümkün olduğunu göstermek istiyorum.

Ancak teklife desteğim eksikliklerin söylenmesine engel değildir. Teklif, silah bırakanların hukuki durumunu düzenliyor fakat topluma dönüşünü yeterince düzenlemiyor. İnsanlar yalnızca savcılığa dilekçe vererek siyasal ve toplumsal hayata dönmüş olmayacak, toplumsal bütünleşme kanunun başlığında kalmamalı, maddelerinde karşılık bulmalıdır.

İkinci olarak, sürecin ağırlık merkezi, Meclis değil yürütme olarak kurulmuştur; Cumhurbaşkanı Yardımcısının Başkanlığındaki Kurula geniş yetkiler verilirken Meclis İzleme Komisyonuna yalnızca izleme ve tavsiyede bulunma görevi veriliyor. Oysa bu süreç bir güvenlik bürokrasisi faaliyetine indirgenemez. Meclis düzenli olarak bilgilendirilmeli, raporlar kamuoyuna açıklanmalı ve denetim yetkisi gerçek anlamda güçlendirilmelidir.

Üçüncü olarak, altı aylık başvuru süresi hayatın gerçekleri bakımından yetersiz kalabilir; Irak'ta, Suriye'de ve başka ülkelerde bulunanların durumları aynı değildir. Pek çok açıdan güvenlik sorunları yaşanacaktır; süre uzatılabilmeli, uygulama insanları dışarıda bırakacak katı bir takvime dönüşmemelidir. Ayrıca, kanunun uygulanmasını, bütünüyle güvenlik kurumlarının tespiti ve Millî Güvenlik Kurulu kararına bağlamak yerine hukuki ve parlamenter denetimi güçlü, nesnel ve şeffaf bir mekanizma kurulmalıdır. Barışın güvencesi, yalnızca devletin güvenlik kurumları değil esas olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi, hukuk ve toplumdur.

Değerli arkadaşlar, bu kanun her meseleyi çözmeyecek; Kürt meselesinin demokratik boyutunu, ana dili, yerel demokrasiyi, ifade özgürlüğünü ve siyasal katılımı ayrıca konuşmak zorundayız. Silahların susması demokratik çözümün kendisi değildir fakat demokratik çözümün önünü açabilecek en önemli eşiktir. Bugün burada kusursuz bir metne oy vermeyeceğiz, kusurları giderilmesi gereken ama Türkiye'yi ölümden hayata, çatışmadan siyasete taşıma ihtimali bulunan bir adıma oy veriyoruz. İlk adımı eksik de olsa atmak önemlidir. Bir tür egzersiz gibi görüyorum ben bunu; barışmayı öğrenme egzersizi, Kürt meselesinin çözümü konusunda güvenlikçi ezberden çıkma egzersizi. Yıllardır bu ülkede barışı savunanlar suçlandı, soruşturuldu, hedef gösterildi; barış akademisyenleri hâlâ ağaç kökü yemeye zorlanıyor, buna rağmen "barış" demekten vazgeçmedik çünkü biliyoruz, bir tek gencin daha yaşamını kurtarabiliyorsak, bir tek annenin daha kapısına acı haber gitmesini önleyebiliyorsak siyaset bunun sorumluluğunu almak zorundadır. Bu teklif, son değil bir başlangıçtır. Ben bu başlangıca destek vereceğim ama bu iktidara karşı demokrasi mücadelesini de derinleştireceğiz çünkü bu ülkede artık gençlerin birbirine silah doğrultmadığı, hiçbir annenin çocuğunun ardından ağıt yakmadığı bir geleceği kurmak zorundayız. Mevcut iktidarın böyle bir gelecek ufkunun olmadığını da biliyoruz fakat Kürt meselesinin bir kez daha küçük hesaplar içinde derinleşmesine izin vermeyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, iki konuya da değinmek zorundayım burada. Birincisi, bugün Sayın Adalet Bakanlığına atfen yapılan açıklamaydı. O açıklamadan önce de kanun metnini okuduğumda, bazı davalar bakımından, özellikle Kobane davasında yargılanan siyasetçiler bakımından bazı riskler gördüğümü arkadaşlarıma ifade etmiştim. Ancak o açıklamayla birlikte sonuçta bu riskin olabileceği konusunda bende kanaat daha da güçlendi. Biraz önce de Sayın Kunt somut önerilerde bulundu. Ben yani teklifin 3'üncü ve 4'üncü maddesindeki düzenlemenin risk taşıdığını ve yargıya çok geniş bir takdir hakkı tanıdığı görüşündeyim. O nedenle bu Kurul tarafından, bu Kurula olan güvenin de azalmaması bakımından düzenlemenin yapılması gerektiği görüşündeyim. Eğer 4'üncü madde konusunda burada oy birliğine yakın bir çoğunlukla bir düzenleme yapılırsa bu yasa konusundaki bazı kuşkular da giderilmiş olacaktır, bunu öncelikle söylemek istiyorum.

İkinci olarak, tabii ki burada bu akşam herhangi bir polemik içerisinde olmayı hiçbir zaman arzu etmedim ancak Sayın İdris Şahin adımı da anarak 2013'e bir atıfta bulundu. Ben 1984 yılının Ağustos ayında -yani bugüne vurgu yapmak açısından söylüyorum- Diyarbakır'da avukatlık stajına başladım. Yani öncesini saymıyorum ama yaklaşık kırk iki yıldır bu silahlı çatışmayı, şiddeti yakından takip eden, bilen, acısını yaşayan, avukatlığını üstlenmiş, şimdi siyasette olan birisiyim. Herhâlde bu Komisyon içerisinde de kesintisiz bir biçimde on beş yıldır Meclisin hafızasına sahip olan birisiyim. Yeniden, yararı olmayan, tükenmiş bir tartışmaya burada girmek istemiyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Seni olumlu yâd ettim ben.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Evet, girmek istemiyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Olumlu da olsa...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Ama yani o zaman başarısızlıkla sonuçlanan süreci bugün büyük bir olgunlukla ve Meclis çatısı altında defakto kurulan, ihtiyari kurulan bir Komisyonla başarıya taşımanın eşiğindeyiz. Bunun çok kıymetli ve değerli olduğunu düşünüyorum.

O günkü tartışmaları öğrenmek isteyenleri de "CHP Kürt meselesinde ne söyledi?" adlı yayınladığım yayında hem tutanaklar hem de tanıklıklar olarak da var. İsteyen arkadaşlarımıza da o dönemin tanıklıklarını gönderebilirim bu kitap bakımından da.

Ben tekrar, bu sürece, bu Komisyona emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Tabii, başta Genel Başkanımız, Özgür Özel'e sunduğu katkılardan dolayı da teşekkür ediyorum. Diğer Genel Başkanlara da teşekkür ediyorum. Komisyonda emeği geçen bütün milletvekili arkadaşlarımıza ve burada yapıcı katkıda bulunan bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Bu acının ve bu çatışmanın ne anlama geldiğini, nasıl acılar yaşandığını, hâlen bu acıların nasıl derin bir biçimde yaşandığını bilen birisi olarak, bu silahlı dönemin bir vesileyle sonlanmasına vesile olan bir dönemde Milletvekili olma onurunu yaşadığım için de tarih bakımından da buradaki arkadaşlar bakımından da çok önemli olduğunu, bir meseleyi, yüz yıllık bir meseleyi, bir çatışmayı sonlandıracak bir dönemde burada olmanın onurunu ve gururunu yaşamış olmayı da kendi adıma çok değerli buluyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

Şimdi, söz sırası Sayın Levent Bülbül'de.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - "Adil bir adam." dediler sizin için ama çok özür dilerim Başkanım, adaletin "a"sı yok sizde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şöyle, bir dakika... Bir açıklama yapayım.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Evet, o zaman söyleyin sırayı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye... Bir dakika...

Bir açıklama yapayım da yanlış anlama olmasın.

Şimdi, değerli arkadaşlar, benim önümde liste var. Yani bu arkadaşlar daha toplantı açıldıktan sonra söz isteyen arkadaşlar. Biliyorsunuz, mikrofonlar açılıyor, kapanıyor, sistem kendini yeniledi. Ondan dolayı ben burada bir sıraya koydum. Ondan sonra...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sırayı okur musunuz, biz de ona göre amel edelim.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sırayı okuyun Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, şöyle... Bir bitireyim.

Sıraya koydum, şu sıra bittikten sonra, ekranımda mikrofona basan arkadaşlar, hepinizi görüyorum ben burada, hepinize tek tek söz vereceğim.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sırayı okur musunuz?

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sırayı bir bilelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, sizin zaten mikrofonlarınız sıraya göre olacak.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Onu anladım, siz okuyun, biz bilelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, daha...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Size yazdıranları okur musunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, 4-5 arkadaşımız daha var.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - "Bana yazdırdı." dediniz ya, kim onlar efendim?

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Onu anladık, sırayı niye okumuyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Okuyayım yani...

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Onu anladım da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, ama sizlerin mikrofonda...

BURAK DALGIN (Balıkesir) - ...siz bir sırayı okuyun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam... Tamam... Bir saniye... Bir saniye...

Şimdi, Sayın Bülbül'e söz verdim, ardından Sayın Ekmen'e söz vereceğim, ardından Sayın Bayhan'a söz vereceğim, ardından Sayın Turhan Çömez'e söz vereceğim, Sayın Mehmet Şahin'e söz vereceğim, Sayın Cahit Özkan'a söz vereceğim. Ondan sonra da mikrofona basan siz değerli milletvekillerine söz vereceğim.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Bir tane eksikle hepsi lehte yani, değil mi, doğru anlıyorum yani?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onu ben bilmiyorum, onu bilmiyorum. Şimdi konuşmalar olsun, görelim. (Gürültüler)

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Onu biliyoruz canım, imza sahipleri. Nasıl bilmiyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, değerli arkadaşlar...

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Onu biliyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, bakın...

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Lütfen...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hepsi lehte.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, bakın, on saattir burayı yönetiyorum.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Yanınızda Adalet Bakanı var, bir sorar mısınız adalet böyle mi tecelli ediyor?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gayet adil bir şekilde kimin kaç dakika konuştuğunu dahi not ediyorum...

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Lehte kaç dakika konuşulmuş?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - ...ve şu ana kadar da lehte, aleyhte olduğuna da bakmadan istem sırasına göre söz verdim.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Lehte kaç dakika konuşuldu?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Böyle bir usulümüz var mı?

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Lehte kaç dakika konuşuldu?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Böyle bir usul mü var lehte, aleyhte?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, eğer benim söylediklerime inanmıyorsanız siz, Değerli Komisyon üyelerimize, İYİ Partili komisyon üyelerimize sorabilirsiniz. Sayın Olgun'a sorun, bakın, arkanızda Sayın Olgun var; saatlerce konuştu, sözünü kesmedim. Lütfen müdahale etmeyin.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Ya, yüzde 95 yasanın lehinde, ne yapacaktık? Biz mi çıkalım dışarıya?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, siz haklısınız, şurada yanlışlık oldu: Şimdi biz arkadaşlara dedik ki Başkan orada sıraya koyuyor, siz düğmeye basın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Yüzde 95 imza vermiş, ne yapacağız?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - O arkadaşların tamamı da üç buçukta bizimle beraber girdiler...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam ama ben haklıyım değil mi?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hayır, değilsiniz!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, tamam, değerli arkadaşlar...

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Nasıl bir demokrasi anlayışı bu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, buyurun.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Adil ve adaletli değil! Adil bir şey değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kendi milletvekilinize sorun adil olup olmadığını.

Sayın Bülbül, buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sayın Başkan, bir adaletsizlikten bahsedeceksek benim önümde mikrofon yok, söz alamadım. Benim sabahtan beri burada bu Komisyonu takip ettiğimi de...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben sizi not etmiştim, sıraya da koymuştum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Hayır Sayın Başkanım, sizin için söylemiyorum.

Bakın, benim önümde mikrofon yok fakat ben sabahtan beri bu Komisyonu takip eden bir kardeşinizim, bir milletvekiliyim.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hepimiz öyleyiz!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, size söz verdim.

Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Hayır, bir saniye...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Komisyon üyesi mi arkadaş?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Komisyon üyeleri bitti, şu anda Komisyon üyesi olmayanlara söz veriyorum Sayın Sunat. Sayın Tanrıkulu da Komisyon üyesi değildi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sizin adınıza, mikrofondan dolayı, sistemden dolayı iddia ettiğiniz hususu benim imkânsızlığım dolayısıyla söz konusu olmadığını ifade etmek istiyorum. Ben de bundan dolayı gittim, bizzat kendi ismimi yazdırmak suretiyle sıraya girdim müsaadenizle.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - O zaman herkese aynı, eşit olsun!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Beni de yazar mısınız sıraya lütfen.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sıradasınız.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sayın Başkanım, müsaadenizle konuşmaya başlamak istiyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, çok değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti devleti tarihten günümüze bulunduğu coğrafyada hem bölgesel hem de küresel güç mücadelelerinin odağında yer almaktadır. İçinden geçtiğimiz bu dönem küresel ölçekte yükselen kaotik ortam ve şartları barındırmaktadır. Dünyada süregelen bu çalkantılı dönemde ahlaki, hukuki ve siyasi krizlerin gölgesinde büyüyen jeopolitik rekabetler, ekonomik gerilimler ve stratejik çatışmalar uluslararası sistemde derin bir istikrarsızlık tablosu ortaya koymaktadır. Dünya genelinde yükselen güvenlik riskleri, devlet dışı silahlı örgütlerin varlığı, bölgesel güç rekabeti ve organize göç hareketleri ulusal güvenlik mimarilerinin acilen ve yeniden ele alınmasını, modern tehditlere uygun bir biçimde tanzim edilmesini zaruri kılmaktadır. Bütün bu zorlu şartlar altında Türkiye için tarihî bir fırsat penceresi aralanmıştır. Varisi olduğumuz asırlık medeniyet birikimi, muazzez millet varlığı ve güçlü devlet geleneği bölgesel ve küresel tehditlere karşı yegâne güvencemizi teşkil etmektedir.

Bu çerçevede, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin ortaya koyduğu kararlı liderlik ve millî duruş doğrultusunda şekillenen ve Sayın Cumhurbaşkanımızın büyük azmi ve dirayetiyle devlet politikası hâline gelen terörsüz Türkiye süreci, devletimizin bekasını doğrudan ilgilendiren, milletimizin huzuru, vatan topraklarımızın bölünmez bütünlüğü ve kardeşlik hukukunun ebediyen muhafazası bakımından hayati öneme sahip olan bu süreç milletimizin hafızasında onlarca yıl kan ve gözyaşıyla anılan bir dönemin geride bırakılmasına imkân tanıyan bir tarihî eşiği ifade etmektedir. Bu sürecin sağduyu, sorumluluk ve devlet ciddiyetiyle ele alınması; istismar yerine istikametin esas alınması yalnızca siyasi değil aynı zamanda millî bir vecibedir. Yaklaşık yarım asırdır bölücü terörle mücadele eden devletimiz bugün terörsüz Türkiye idealine kararlılıkla daha da yaklaşmış durumdadır. Bu hedef, geçici bir siyasi söylem değil milletimizin ortak talebini yansıtan, devletimizin iradesini ortaya koyan ve Türk demokrasisinin geleceği açısından vazgeçilmez bir stratejik vizyondur.

Terörü kesin olarak sona erdirmek ve Türkiye'yi huzur içinde geleceğe taşımak millî bir yemin niteliğindedir. Türkiye Cumhuriyeti geçmişte ödediği ağır bedelleri yeni yüzyılda tekrar etmeyecektir. Terörle mücadelede yalnızca askerî tedbirlerle yetinilmesi mümkün değildir. Kronikleşmiş sorunların kalıcı biçimde çözümlenebilmesi için siyasi ve demokratik aklın da devrede olması kaçınılmazdır. Bu noktada,

kamuoyunda sıklıkla birbirine karıştırılmaya çalışılan "müzakere" ve "pazarlık" kavramları arasındaki ayrım açık bir şekilde ortaya konulmalıdır. Var olan muhataplık süreci, terör örgütüyle bir pazarlık anlamı taşımamakta; örgütün silahlı mücadeleyi sona erdirdiğine, kendisini feshettiğine ve sahadan çekildiğine dair beyanların Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından doğrudan teyit edilmesini amaçlayan sınırlı ve kontrollü bir mekanizma olarak değerlendirilmelidir. Bu çerçevede, muhataplık, hiçbir şekilde taviz verme süreci olmamıştır ve olmayacaktır.

Bu tarihî aşamaya gelinmesinde 27 Şubat 2025 tarihinde kamuoyuna yansıyan açıklamalar ve PKK'nın 5-7 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirdiği toplantıda yapısal dağılma ve silah bırakma yönünde aldığı kararlar dikkate değer bir dönüm noktasıdır. Devletimizce yürütülen teyit süreci örgütsel fesih iradesinin açık bir şekilde ortaya konulmasını, silahlı şiddetin sona erdirildiğine dair taahhütlerin devletimizin meşru zemini tarafından doğrudan teyit edilmesini ve bu taahhütlerin fiiliyata dönüşüp dönüşmediğinin hukuki ve kurumsal denetim mekanizmasıyla izlenmesini amaçlamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulmuş olan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu bu sürecin demokratik ve hukuki altyapısını teminat altına alan önemli bir mekanizma vazifesini görmüştür. Türkiye, bu süreci, kendine özgü şartları, yüksek güvenlik kapasitesi ve güçlü toplumsal iradesiyle yürütmektedir. Uluslararası örnekler incelendiğinde, silah bırakan yapıların sağlıklı bir tasfiye sürecinden geçmediği takdirde farklı isimler altında yeniden ortaya çıkabildiği görülmektedir. Bu nedenle, silahların belirlenen takvim doğrultusunda teslim edilmesi, örgütsel ve ideolojik yapının bütün türevleriyle birlikte tamamen tasfiye edilmesi, yurt içi ve yurt dışındaki finansal ve lojistik ağların kesilmesi ve yargıya intikal etmiş olan suçların adalet önünde teker teker değerlendirilmesi esas olacaktır. Bu süreç, devletimizin egemenlik haklarını zedelemeden, üniter yapımıza ve anayasal düzene bağlılık temelinde yürütülmüş olacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi için, bizler için esas olan, devletin bekası, milletin huzuru ve bin yıllık kardeşliğimizin ebediyen yaşatılmasıdır. Bize göre herkes eşittir, Türkiye'dir. Terörün bu kardeşliği daha fazla zehirlemesine asla müsaade edilmeyecektir. Türkiye Cumhuriyeti, etnik ayrışmanın değil, millî birlik ve dayanışmanın devletidir. Bu gerçeklik, anayasal vatandaşlık anlayışımızda da açık bir şekilde tezahür etmiştir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Komisyon; terörsüz Türkiye hedefi, yalnızca bir güvenlik meselesi değil, aynı zamanda toplumsal huzurun, kalkınmanın ve istikrarın da temeli olacaktır. Huzurun tesis edildiği yerde yatırım, refah ve sosyal adalet güçlenecektir. Terörün gölgesinden kurtulan şehirlerimizde ekonomik ve kültürel hayat yeniden canlanmış ve canlanmaya devam edecektir. Bizler, bu sürecin devlet ciddiyetiyle, hukuk devleti ilkesinden sapmadan ve millî bir kararlılıkla yürütülmesini savunmaya devam edeceğiz.

Bu kapsamda, ortaya çıkan kanun teklifine baktığımızda, bu kanun teklifine de tabii ki eleştiriler söz konusu olabilecektir ancak büyük bir hassasiyet içerisinde hazırlandığının da altını çizmek isterim. Bu kanun genel veya özel nitelikte bir af niteliği taşımamaktadır, şahsa özel herhangi bir statü veyahut da bir düzenleme söz konusu olmamıştır. Bu düzenlemenin yürürlüğe girmesi, örgütün fiilî varlığına son verdiğinin ve silahsızlandığının güvenlik kurumlarınca tespit edilip Millî Güvenlik Kurulu kararıyla teyit edilmesi ve bunun Resmî Gazete'de yayınlanması şartına bağlıdır. Kasten öldürme ile 2005 öncesi ağırlaştırılmış müebbet gerektiren suçlar da kapsam dışı bırakılmıştır. Kanunumuzun, düzenlemenin tek tetikleyicisi örgütün silah bırakması ve bunun resmî kurumlarca doğrulanmasıdır. Bu, somut ve denetlenebilir bir şarta bağlı adım olmuştur.

Yine, tanımların dar ve teknik anlamda tutulması kanunun yalnızca belirli bir örgüt ve sürece özgülendiğini, başka yapılara genişletilebilir bir emsal oluşturmadığını göstermek açısından son derece önemlidir. Kademeli ve orantılı bir erteleme modeli kurulmuştur. Bu çerçevede ertelemenin fiilen bir cezasızlık yarattığını öne sürmek mümkün değildir. Erteleme, mahkûmiyeti ortadan kaldırmaz; yeniden suç işlenmesi hâlinde, madde 5'te ifade edildiği şekilde erteleme derhâl kalkar ve yargılama, infaz kaldığı yerden devam edecektir. Yine, süreç, mevcut yargı hiyerarşisi içinde ve mevcut usul güvenceleriyle yürütülmüş olacaktır. Yeni bir istisnai yargı mekanizması kurulmayacaktır.

Yine, teklifte otomatik ve koşulsuz af şeklinde bir düzenlemenin olmadığının en büyük kanıtı, sistemin yeniden suça karışan kişi için erteleme ayrıcalığını derhâl geri çekiyor olmasıdır.

Denetimli ve şarta bağlı yeniden bir entegrasyon modeli söz konusu olacaktır. Sürecin tepesinde devletin en üst güvenlik ve dış politika bürokrasisini bir araya getiren çok kurumlu bir denetim ve koordinasyon mekanizması kurulmuştur. Süreç tek bir kurumun ve kişinin inisiyatifine bırakılmamıştır.

Yine, silah bırakma süreci belgeli ve kayıtlı bir şekilde değerlendirilmekte; 2 Bakanlığın, İçişleri ve Millî Savunma Bakanlığının ortak yetkisiyle usul netleştirilmiş olmaktadır. Bu durum sürecin doğrulanabilirliğini ve şeffaflığını arttıran teknik anlamda önemli bir güvence olmuştur.

Yine, süreç süresizce açık bir şekilde bırakılmamış, net bir zaman çerçevesi tanımlanmış, altı aylık zaman içerisinde bu işlemlerin gerçekleşmesi öngörülmüş, bu sayede belirsizlik durumunun ortaya çıkmasının da önüne geçilmiştir.

10'uncu maddeyle, görevlileri, hukuki risk endişesiyle bu süreci yavaşlatmasından koruyan bir düzenleme yapılmıştır. Bu sayede kamu görevlilerinin süreci gecikmeden, çok daha iyi bir kararlılıkla, büyük bir kararlılıkla yürütmesinin zemini hazırlanmış olmaktadır.

Burada hukuki temelleri sağlam, MGK'nin teyidi, Resmî Gazete'de yayınlanmaya bağlı, geri dönülmez, kayıtsız şartsız bir af olarak değerlendirilemeyecek nitelikte, doğrulamaya dayalı kademeli bir mekanizma söz konusu olmuş; mağdur hakları ve kamu vicdanı açısından da kasten öldürme ve ağır müebbet suçları bu kanunun kapsamının dışında bırakılmış; yine yeniden suç işleme hâlinde erteleme kararının otomatikman kalkmasıyla ayrıca bir teminat oluşturulmuş; kurumsal çoğulculuk, bu kanun çerçevesinde kurullar sayesinde Meclisin de izleme yapması ve oluşan kurulun da daha çok kademeli olması sayesinde oluşmuş ve kanunun adının da gerekçesinin de merkezine millî dayanışma ve toplumsal bütünleşmeyi koyması ve ayrıca Mecliste grubu bulunan ve bulunmayan birçok partimizin bu kanuna imza atmış olması ve 367 milletvekili tarafından da imzalanmış olması Türkiye'nin önünde çok büyük bir fırsatın ortaya çıktığını, bunun da tarihî bir dönem olduğunu bize göstermektedir.

Ben, bu kanun teklifinin, inşallah, hedefler doğrultusunda hayırlı neticeler vermesini Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum; Sayın Komisyonu ve değerli milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Şimdi söz sırası Sayın Mehmet Emin Ekmen'de.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sekiz buçuk saattir sabırla birbirimizi dinliyoruz. Bazı ufak tefek atışmalar -ki onlar da belki hepimizi tekrar toplantıya angaje eden, adrenalini arttıran konuşmalar- dışında oldukça Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinin mehabetine yakışır bir olgunluk var ve bunda da sizin yönetiminizin de yine birtakım itirazlar söz konusu olsa da etkin olduğunu düşünüyorum.

Ben, bu tarihî oturumda sadece şahsım ve partimin, grubumun görüşlerini kayda geçirmek değil, aynı zamanda yaklaşık iki yıldır milletimizin çok farklı kesimlerinin meseleye bakış açısını değerlendirme ve özellikle bu toplantıda bulunan süreç yöneticisi hem siyasetçilere hem de bürokratlara hitap etme fırsatını değerlendirme niyeti içerisinde sözlerimi ifade edeceğim.

Öncelikle şunu da ifade etmek isterim: Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda komşularımız olan, dostlarımız olan İYİ Partili milletvekillerimizin sürece karşı doğrudan karşıtlık seviyesindeki duruşları ve eleştirilerinin de sürecin sıhhati açısından çok kıymetli olduğunu, sadece bugün değil sürecin başından beri birçok yayında ifade etmiş birisiyim. Çünkü sürece destek kadar sürece karşı eleştiri ve kaygıların, eleştiri ve kaygı kadar karşıtlığın da meşru kamusal alanda görünürlüğü, sürecin sıhhati, doğru bir şekilde analiz edilip ilerlemesi ve milletimizin görüşlerinin kamusal alanlarda ifadesi açısından oldukça kıymetlidir. Elbette medya ve televizyon ekranlarındaki kısıtlılığı da göz önüne aldığımızda Türkiye Büyük Millet Meclisinin komisyon ve Genel Kurul sıraları bu kamusal arenanın en önemli fırsat ve imkânlarından biridir.

Bu süreci değerlendirebilmek ve odaktan sapmamak için bu süreçten ne anladığımızı belki kısaca ifade etmemiz gerekiyor; doğru bir eleştiri için sürecin yapısını, karakterini, fıtratını doğru değerlendirmek gerekiyor. Bu süreç, Türkiye'nin demokratikleşmesine dair bir süreç değildir. Bu süreç, Türkiye'nin Kürt meselesine dair kök sebeplerini ele aldığı ve kalıcı barışa evrildiği bir süreç de değildir. Bu süreç, anakronik bir şekilde Kürt meselesine neşet eden ama yer yer bu meseleyi de aşan PKK terör örgütünün görüşmeler yoluyla silahsızlandırılması sürecidir.

Ve biz, bu sürece baktığımız zaman, özellikle, egemen devletlerin silahlı isyan ya da terör gruplarına karşı görüşmeler yoluyla onların silahsızlandırılması, örgütsel varlıklarının sona erdirilmesi noktasında tarihsel bir tecrübeye de sahip olduğunu söyleyebiliriz. Dünyaya baktığımızda, Güney Afrika, Kolombiya, Endonezya, Filipinler, İrlanda, İspanya gibi birçok örnek sayılabilecekken Türkiye Cumhuriyeti devletinin -Osmanlı'ya hiç girmeye gerek yok- kendi tarihinde de hem 1920 ile 1938 yılları arasında hem de hassaten 84'ten bugüne kadar birçok girişim olduğunu görebiliyoruz ve 1920 ila 1938 arasındaki girişimlerden en çarpıcı olanını Sayın Yücel Bulut detaylı bir şekilde değerlendirdi, tekrara düşmemek adına sadece buraya referans vermenin yeterli olacağını düşünüyorum. 1984'ten bugüne kadar da görüşmeler yoluyla ve bir yasama faaliyeti aracılığıyla örgütün varlığının sonlandırılması ve tasfiyesinin sağlanması noktasında biz Türkiye'nin tarihî liderlerinden hem Sayın Necmettin Erbakan'ı hem Sayın Özal'ı hem Sayın Demirel'i değişik girişimler içerisinde gördüğümüz gibi, sadece bunların değil Genelkurmay ve MİT Başkanlıklarının da kurumsal olarak benzer görüşmeler ve silahsızlandırma niyetinde olduğunu görebilmekteyiz. Keza Türkiye Büyük Millet Meclisinde 84'ten bugüne kadar 11 yasa çıkarılmıştır, her birine farklı bir isim verilmiştir ama neticede maksat görüşmeler yoluyla örgütün silahsızlandırılmasıdır.

Örgütün silahsızlandırılması mevzusunda en az 13 girişimi kayıt altına alabiliyoruz ama önceki ay medyaya aynı gün yansıyan iki haber aslında içinde bulunduğumuz sürecin önemini bir kere daha bize hatırlattı. Bu iki haber aynı gün yayınlandı. İmralı heyetinden Özgür Erol, Abdullah Öcalan'dan naklen "Aslında 93'te belirli bir aşama katetmiştik, keşke o gün bu iş bitseydi." dediğini yazdı, anlattı. Sayın Hakan Fidan da Katar'da bir oturumda, medyayla buluşmada "2013 yılında bu işi neticelendirmeye çok yaklaşmıştık, keşke tamamlayabilseydik." dedi. Şimdi, iki ayrı cepheden iki "keşke" ifadesi var. 93'ten bugüne kadar "keşke"nin maliyeti en az 40 bin can kaybı -burada trilyonlarca dolardan bahsediliyor- 2013'ten bu yana da "keşke"nin maliyeti en az 10 bin can kaybı. Umarız bu kadar büyük tartışmalarla yürütülen bu sürecin sonu "keşke"lerle değil, mutluluk ve coşku ifadeleriyle tamamlanır.

Tabii ki böyle bir görüşme trafiğinin bazı temel unsurlarını da yine bu var olan görüşmeler bize öğretmiştir kanaatindeyim. Bunlardan biri herhangi bir görüşme trafiğinin bir kamu düzeni zafiyeti yaratmaması gerektiğidir. Özellikle 2013 süreci bu konuda kötü bir hafızaya sahiptir, bugün itibarıyla buna dikkat edildiğini söyleyebiliriz.

Yine, Kürt meselesinden neşet etmiş olmasına rağmen, bu maksatla yapılan görüşmelerin Kürtler adına bir liderlik ve temsiliyet makamının oluşturulmasına da izin verilmemesi gerektiğini ifade etmek gerekir. Siyasi ve demokratik zeminlerde Kürtler de tıpkı diğer unsurlar kadar çok çeşitli, farklı siyasi görüşlere ve organizasyonlara sahiptir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını ilgilendiren bütün konularda olduğu gibi kendilerini ilgilendiren konularda da bu çeşitlilik ve temsiliyet dengesi içerisinde tartışmalara müdahil olacaklardır.

Bir başka konu, ister Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının bireysel hak ve özgürlükleri olsun isterse de Türkiye Cumhuriyeti devletinin yapısal dönüşümü olsun, ihtiyacımız duyulan hususlarda atılması gereken adımların görüşme yerleri, burada bahsedilen mekanizmalar, bugüne kadar kamuoyuna yansıtılan işler değil, işte bu salonlardır, Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinin komisyonlarıdır, Genel Kurullarıdır, vesair siyasi ve demokratik alanlardır.

Bu süreç başlatıldığında hepimizi şaşırtan ve şoke eden bir şekilde Sayın Devlet Bahçeli iç cephenin tahkimine en önemli referansı vermişti. Tabii ki hepinizin de takdir edeceği gibi iç cephenin tahkimi sadece bir örgütün silahsızlandırılmasından ibaret olamaz. Bu süreç içerisinde iç cephenin tahkimini farklı mağduriyetlerin de ortadan kaldırılması yoluyla güçlendirmek yerine yepyeni mağduriyetlerin de ortaya konulduğunu gördük. Mesela artık AİHM'de binlerce başvuruyla FETÖ yargılamalarından, KHK'lilerin yaşadığı sorunlara ilişkin, duygu kopukluğuna ilişkin adımlar atılmasını bekliyorken maalesef yargı eliyle siyasetin dizaynına dair birçok örnekle karşılaştık ve iddiaların tamamı doğru olsa dahi ceza usul hukukunu tamamen yok sayan, kişilerin masumiyet karinesini tamamen yok sayan birçok soruşturma örneğiyle karşılaştık.

Keza siyasi alanı daraltan, söz söyleme alanını daraltan, gazeteci ve sosyal medya kullanıcılarının tutuklanmasından başlayın da yargı kararlarının uygulanmamasının Mecliste bir yasama faaliyetiyle güvence altına alınmasına dair düzenlemeye kadar bir hukuk devletinin en temel ve basit özelliklerinden uzaklaşan birçok örneğe tanık olduk. Oysa bu süreç, zaten iki yılı bulmamalıydı. Bu kadar kuvvetli bir desteğin olduğu, bu kadar paydaşın içerisinde olup başarısı için fiilen ve kavlen dua ettiği bir sürecin çok daha erken bir zaman takviminde yasama aşamasına gelmesi beklenirdi ama bu hâliyle dahi bu süreç içerisinde, bu sürecin neticesine yani, Türkiye'nin daha demokrat, daha çoğulcu, daha özgürlükçü bir hukuk devleti olacağına dair inancı güçlendirecek adımlar yerine, maalesef, bunu zayıflatacak birçok olayla karşılaşmış durumdayız. Evet, bu yasa gecikti; evet, bu yasayla çok önemli bir kritik eşik aşılacak fakat bu yasaya gerek duyulmayan, bu mesele özünde Kürtçeyle ilgili, ama yargı kararlarının uygulanması, AİHM kararlarının uygulanması, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması -ki Şerafettin Can Atalay, Selahattin Demirtaş ve Osman Kavala örnekleri en bilinen örneklerdir ama FETÖ yargılamalarıyla ilgili de birçok dosyanın biriktiğini artık biz biliyoruz- idari veya siyasi tasarruf yoluyla atılması gereken birçok adımlar bu süreç içerisinde atılmamış ve bu da sıradan bir vatandaşın sürece olan güvenini

zayıflatmaktan başka bir işlev görmemiştir. Öyle değil mi ya, biz bu sürecin sonucunda bu ülkenin gerek mali kaynaklarını gerek insan kaynaklarını tüketen bu meselenin ortadan kalkmasıyla, gerçek anlamda bir demokratik dönüşümü gündeme almasının önünde bir engel kalmayacağını savunuyorduk.

Sayın Devlet Bahçeli'nin 22 Ekim, 5 Kasım 2024 ve 5 Mayıs 2026'da MHP Grubunda yaptığı toplantı tutanaklarına bakalım; yine Sayın Devlet Bahçeli'nin 31 Mart, 1 Nisan, 2 ve 3 Nisan tarihlerinde ve yine 2024, 2025 ve yine 19 Mayıs 2026 Türkgün gazetesinde yayınladığı makalelere bakalım. Burada, bu sürecin bir sonraki getirisi ve bir sonraki fırsatı olarak çok ciddi, büyük hukuk devletine dair, demokratik dönüşüme dair derinlikli bir perspektif görüyoruz. Doğrusu, biz, bunları Sayın Devlet Bahçeli tarafından Türk milletine ve Türk siyasetine verilmiş birer taahhüt olarak görüyoruz ve bu taahhüdün arkasında duracağına dair bir endişemiz de yok. Ama Cumhur İttifakı'nın büyük ortağının, bu süre içerisinde bütün bu söylemleri boşa düşüren ve sıradan insanların ülkenin geleceğine, bu sürecin ardından karşımıza çıkacağına inanılan değişim ve dönüşüm fırsatına olan inancını zayıflatan iş ve eylemlerden de bugün itibarıyla vazgeçmesi gerektiğini bir kere daha ifade etmek gerekiyor.

Evet, bu süreci buraya taşımak önemliydi. Bu kanun gerçekten kıymetli bir kanun; birçok açıdan eleştiriliyor. Ben AK PARTİ'li arkadaşlardan, Sayın Adalet Komisyonu Başkanımızdan ve ilk imzacılardan, burada başta Anayasa'ya aykırılık iddiası olmak üzere, Türk Ceza Kanunu ve İnfaz Kanunu'nun genel mimarisiyle çelişen ve keza uygulamada sorun yaratacağına inanılan mevzularda muhalefetin eleştirilerinin önyargısız bir şekilde dikkate alınmasını rica ediyorum. Aslında biz, Millî Dayanışma ve Kardeşlik Komisyonunun Sayın Bahçeli tarafından ilk teklif edilen modeliyle, muhalefetin katılım modeli ile nihai hâli arasındaki farka baktığımızda, muhalefetin görüşlerinin gerek isim gerek karar alma mekanizmaları gerekse de görev tanımı gibi birçok mevzuda ciddi olarak dikkate alındığını gördük. Sayın Numan Kurtulmuş'a ve Sayın Abdülhamit Gül'e o dönemdeki katkıları için teşekkür ediyoruz.

Evet, bu yasa buraya gelirken önce devlet bürokrasisi tarafından İmralı'da çalışılmış olabilir; ben bunu yadırgamıyorum. Sonuçta bu yasa yayınlandığında, bu yasaya örgüt tarafından katılım bu yasanın akıbetini belirleyecek; bununla ilgili ön görüşmeler yapılmış olabilir. Daha sonra DEM PARTİ, AK PARTİ ve MHP arasında yürütülen trafiği de belli bir derecede sürecin tarafları olarak anlıyorum. Ama bu yasa teklifinin Meclis Başkanlığına verilinceye kadar metninin bütün gruplardan esirgenmiş olması çok ciddi bir eksiklik olarak önümüzde duruyor iken bugün ve yarın burada yapılacak tartışmalar ve önerilecek hususların herhangi bir şekilde maddelerin dizaynında ve yapılanmasında hayata geçirilmeyecek olması; o zaman bu çoğulcu, katılımcı, bütün Meclisin işte 367 imzayla ve 7 grubun neredeyse 6'sının tamamen desteklediği bir süreç olma özelliğinin kötüye kullanıldığı, istismar edildiği gibi bir kanaate de sebebiyet verecektir.

Evet, burada birçok konuşmacı dile getirdi, hiç kimse terörün bitmesiyle ilgili negatif bir cümle kuramaz. Eğer 6 grup da terörün bitmesi için, bu silahsızlanma için, bu dönüşüm için, bu tarihî kırılma için destek veriyorsa "O zaman nasılsa getirdiğimiz her metne de destek vermek zorundadırlar." diye bir düşünce eğer görünür oluyorsa ve bizde böyle bir kanaat oluyorsa bunun da sakıncasını, özellikle önümüzdeki dönemlerde sürecin yönetimi açısından problemlerini bir kere daha iktidar partisinin yönetmesi gerekir, ciddiye ve dikkate alması gerekir.

Böyle bir yasa hazırlamanın zorlukları var. 11 kere yasa çıkartılmış ama karşılığı bulunamamış. Şu anda da bu yasanın yürürlüğe girmesi için, cezaevleri ve Avrupa değil, ama Kandil'in boşaltılması gerekiyor bu yasayla birlikte. Bana sorarsanız bu sürecin başarı kriteri nedir? Örgütün kendini feshetmesi midir? Değildir. Örgütün silahları yakması mıdır? Değildir. Örgütün mağaraları boşaltması mıdır? Değildir. Bu sürecin başarı kriteri, bence bir numarada ve en önemli ölçüde, örgütle doğrudan kırsal alanda bağı bulunan örgüt üyelerinin illegaliteden legaliteye geçişi, Türkiye Cumhuriyeti devletinde haklarında açılacak birer adli dosyayla birlikte normal bir hayata intibak etmelerinin ve böylelikle Türkiye Cumhuriyeti aleyhine bir kere daha silaha yönelme imkânlarının yapısal olarak ortadan kalkmasıdır. Bu durum böyleyken bu yasanın bugüne kadar neredeyse iki yıllık bir süreyle gecikmiş olmasını da anlamakta zorlandığımızı ifade etmek istiyorum. Her zaman Türk tipi bir modelden bahsedildi. Yani bugüne kadar bir modelden bahsetmek zor idi ama bu yasayla birlikte gerek Cumhurbaşkanlığında oluşturulacak kurul gerekse de Mecliste oluşturulacak belirsizliğe mahkûm edilmiş; ümit ediyoruz ki buradaki belirsizlik yapıcı muğlaklık noktasında bir belirsizliktir ve Meclis Başkanlığı bunu birçok açıdan olumlu olarak değerlendirecektir. Meclisteki karşılıklı izleme ya da gözetim heyeti olarak ismi verilebilecek kurulla birlikte bu süreç ilk defa bir mimariye, bir modele kavuşmaktadır. Bunun da sürecin bir sonraki aşamaya taşınması ve başarıyla tamamlanması açısından önemli olacağını düşünüyorum.

Birkaç konuya değinip sözlerimi tamamlayacağım. Ben bu sürecin en önemli handikaplarından birinin tespit, teyit ve ilandaki ısrar olduğunu hep ifade ettim, bugün bu yasada da var çünkü bir devlet kurumu bu örgütün ancak kendini feshetme ve silahsızlanma iradesini, iştiyakını ve buna uygun davranışlarını tespit ve teyit edebilir. Şöyle bir senaryo yapalım: Bunun tamamen MGK eliyle tespit edilip yayınlandığını düşünelim ve işlerin sarpa sardığını düşünelim. Türkiye'nin MGK eliyle tamamen kendini tasfiye ettiğini iddia ettiği bir örgütten farklı yapılar ortaya çıktığını düşünelim. Bugünden bunu ilan etmenin bir anlamı yok. Yasal zeminle birlikte bu kapıyı açacaksınız, ilan edeceksiniz, "Altı ay içerisinde buna uyan örgüt üyeleriyle ilgili hukuki statü budur, buna uymayanla ben egemenlik haklarım ölçüsünde terörle mücadelemi sürdürürüm." diyeceksiniz, ancak o zaman örgütün tamamen ve gerçekten bittiğini kayıt altına alabilirsiniz. Bunun bir ön şarta bağlanmasının ben devlet mantığı açısından da doğru olmadığını düşünüyorum. Diğer açıdan, bu suçlamayla, özellikle terör propagandasıyla yargılanan birçok insan var. Yine, terör örgütü üyeliğiyle benim tanıdığım bir sürü sivil toplum örgütü üyesi ve siyasetçi var. Bu yasaya yazılı başvuru şartıyla, bu kişilerin beraat etme ve aklanma haklarını da ellerinden almış oluyorsunuz. Biz bu konuda önergelerimizi de verdik. Burada yazılı başvuru şartının kişilerin kendilerini aklama haklarını zedelemeyecek ve bugüne kadar yaptıkları savunmaları ortadan kaldırmayacak bir şekilde dönüştürülmesi ve kodlanması gerekiyor. Birçok arkadaşımız ifade etti. Bu örgüt üyeleri geldiğinde bu örgüt üyelerinin herhangi bir başka ve yeni bir adli veya siyasi şiddet, terör veya ismi ne olacaksa olsun, sorunun parçası olmamalarının en önemli imkânlarından biri devletin rızaları dâhilinde onlarla birlikte uygulayacağı bir toplumsal uyum ve entegrasyon programıdır. Bu yasada toplumsal uyum ve entegrasyona dair tek bir kelime yok. O kadar geriye düşmüşüz ki Sayın Başkan, 6551 sayılı Yasa'da bir madde vardı, o bile burada yok. Orada, o zaman Bakanlar Kurulu için, sonra sistem dönüşümüyle Cumhurbaşkanına bu konuda bir yetki tevdi vardı, o bile burada yazılmaktan imtina edilmiş, "adli, idari tedbirler" diyerek geçiştirilmiş fakat bunun çok daha burada tartışılacak ve üzerinde mutabakat sağlanacak bir detayda getirilmesi gerekiyordu. Ertelemenin bozulmasına ilişkin düzenlemenin faydalanıcılar lehine ama süreci de koruyacak şekilde güçlendirilmesi gerektiği açıktır.

Burada birçok maddede hususlar var, bunlar -gecenin bu saatinde söz hakkımı daha fazla uzatmamak adına- maddelerde de teker teker konuşulacaktır. Biz YENİ YOL Grubu olarak bu yola çıkışın kendisini meşru ve doğru bir çaba olarak gördük. Eksiğiyle gediğiyle yaptığımız bütün eleştirileriyle birlikte bu aşamaya gelmiş olması önemlidir. Bu yasanın da nihai bir yasa değil kritik bir eşik, âdeta o teyit-tespit için kullanılan "kritik eşik" kavramı gibi yeni bir kritik eşik oluşturduğunu düşünüyoruz. Bundan sonrasında, lütfen, muhalefetin düşüncelerine, muhalefetin

önerilerine, toplumun vicdanına, toplumdan gelen itirazlara, toplumdan gelen beklentilere daha fazla önem verin diyoruz ve bu metnin bu Komisyondan, gerçekten, Sayın Başkan, nasıl geçeceğinin bir turnusol kâğıdı işlevi de göreceğini ifade etmek istiyorum. Geldiği gibi geçecekse bütün bu müzakereler ve bu katılıma bir yönüyle saygısızlık olacaktır, bir yönüyle haksızlık olacaktır. Önerilerin bir kısmının dikkate alınıp, değerlendirilip maddelere işlenerek Genel Kurula sevk edilmesini ümit ediyorum.

Tekrardan teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Ekmen.

Tabii, maddelere geçtiğimizde, detayları maddelerde konuştuğumuzda bu önerileri de duymuş olacağız.

Şimdi, söz sırası Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz'da.

Buyurun Sayın Uz.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Öncelikle, teşekkürün en büyüğünü İYİ Parti aileme ve Sayın Genel Başkanım Müsavat Dervişoğlu Beyefendi'ye yapıyorum çünkü bir kez daha İYİ Parti ailesi olarak, İYİ Parti milletvekilleri ve İYİ Parti yöneticileri olarak tarihin doğru tarafında yer aldığımızdan dolayı hassaten teşekkür ediyorum.

Tabii, ben bir hukukçu değilim, hukuki açıdan her iki hukukçumuz, Sayın Uğur Poyraz Beyefendi ve Hakan Şeref Olgun Beyefendi hukuki düzenlemeler hakkındaki düşüncelerini burada çok güzel ifade ettiler ve bir hukuk garabetiyle karşı karşıya olduğumuzu aziz, necip milletimize anlattılar. Fakat buradan öncelikle Türk milletine bir şey söylemek istiyorum: Yeise kapılmasınlar çünkü sabahtan beri telefonlarımız susmuyor, mesajlarımız devamlı -burada- geliyor ve konuşmacıların tamamının 367 imzayla burada bir bütünlük sağladıkları yönündeki ifadelerini hayretle karşıladıklarını ifade ediyorlar, ben de aynı hayretle karşılıyorum çünkü görmedikleri bir yasaya imza atıp onu cansiparane burada savunmalarını da akıllara ziyan bir durum olarak gördüğümü de ifade etmek isterim.

Tabii, hele hele, "Türk milliyetçiliği mefkûresi" adı altında yol yürüyüp, bu bağlamda, uzun zamandan beri, özellikle seçim dönemlerinde şehit mezarlarına gidip terör örgütünü şikâyet eden, son damlalarına kadar bunun sonuçlarını PKK terör örgütü ve onun bebek katili teröristbaşından soracağını söyleyenlerin burada çok farklı ifadeler kullanmasına da şaşırmış olduğumuzu da ifade edelim. Baktığımızda, bunun bir ihanet yasası olduğunu biz net olarak görüyoruz, milletimiz de görüyor, bunun millete meydan okuma olduğunu da görüyor. Şehidi, gaziyi, bayrağı, toprağı yok sayma adına hazırlanmış bir teklif olduğunu da görüyor ve diyor ki: "Bu iktidar, bu AK PARTİ bizi gene yanıltmadı." Bizim açımızdan söylüyorum çünkü milletimizden oy isterken "Ya, bunlara oy verirseniz su sayaçlarını PKK'lılar okuyacak." dediniz ya. Ya, şimdi onları bırakıyorsunuz, hakikaten bir su sayacı okutacaksınız ama bize attığınız bu iftirayı şimdi yaşıyor olmanızın ibretlik durumunu da görmezden gelmemeniz gerektiğini söylüyorum. Özellikle kendi ilim Çanakkale'nin Lâpseki ilçesinde "İYİ Partililer belediyeyi alırsa akşamında Apo bayraklarıyla çıkıp meydanlarda kutlama yapacak." dediğinizi de hiç unutmuyorum ve o Apo bayrağını sallayanların kim olduğunu da yüce Türk Milleti bugün itibarıyla şu Komisyonda net olarak görmüştür, bunu da söylemekte beis duymuyorum. Ama hiç kimse merak etmesin, artık, dediğimiz gibi İYİ Parti var ama 2002 yılını kimse unutmasın. 2002 yılında tek başına iktidara geldi AK PARTİ. Gelme sebeplerinin en büyüğü neydi? Bölücübaşının Türkiye'ye teslim edilmesi. Bu tesliminden sonra bunun idamını onaylamayıp imza karşılığında Meclise indirilmemesi üzerine -üç siyasi parti vardı o zaman, hatırlayın- DSP (Demokratik Sol Parti) tarihten silindi; Anavatan vardı, Anavatan Partisi tarihten silindi; o zaman yüzde 18 gibi bir oy alan Milliyetçi Hareket Partisi de yüzde 8'de kalmak suretiyle baraj altı kaldı ve milletimiz bir uyarı ve büyük bir ikaz vermişti. O gün o bölücübaşının idamını engelleyenler bugün onun ve örgütünün affı için mücadele eden kişilerle aynı kişiler ve aynı mevzide olanlardır. Aynı süreçte, hatırlayın "Düz ovada siyaset yapsınlar." diyen Doğru Yol'un o zamanki Genel Başkanı Mehmet Ağar'ın da akıbetini ve Doğru Yol'un da bugün geldiği noktayı kimse nazarıdikkatinden kaçırmasın.

Şimdi, bilinen Türk tarihinde bu topraklarda her daim ve her zaman Türkler yaşamışlar ama her döneminde de mücadele ettikleri kâh Yunanlar kâh Ermeniler kâh Haçlı Seferleri sayesinde burada bir mücadele vermişler. Onun dışında da cumhuriyetin kurulması döneminde de her türlü yasa dışı faaliyet gösteren ve millete ve devletine ve askerine silah çekenlere karşı da dimdik ve onurlu bir şekilde mücadele vermişlerdir; bu mücadele bu topraklarda hiç bitmemiştir. Bu topraklarda bu mücadele ne zaman yoktu? Hatırlayın, en güçlü olduğumuz dönemlerdeydi, o dönem her birinizin ve bizlerin de gıptayla bahsettiği Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde padişahın huzuruna getirilen yabancılar kapıda saatlerce bekletildikten sonra içeri alınırlardı. İşte, devletin gücünü ve kudretini gösterme adına yapılan işti bu; güçlüydük çünkü, kudretliydik. O dönemlerden bugünlere geldiğimizde dakikalarca kapıda bekletilen bizler olduk, Putin'in ayağında bu ülkenin Cumhurbaşkanı dakikalarca bekletildi. Demek ki bu topraklarda iki önemli şık var; bir tanesi ya güçlü olacaksınız, terörü ve şehidi bitireceksiniz ya da teslim olacaksınız. İşte, "Bugün gelinen nokta hangisidir?" diye hem sizlere hem de büyük Türk milletine sormak istiyorum.

Şimdi, burada bu toplantıya başlarken ısrarla bir talepte bulunduk, dedik ki: Burada bir şehit ailesi yok, burada bir gazi yok. Burada sabah yüzlerce öğretmen şehit öğretmen kardeşleri ve arkadaşları için eylem yaptı, birisi yok. Daha doğrusu, burada Türk milletinin asli unsuru olan millet yok. Milletin olmadığı bir noktada burada sanki bir film platosundaki gibi herkesin aynı cümleleri kurmuş olması ve çoğunluk olması doğru ve haklı bir pozisyona sizleri sokmaz. Çoğunluk her zaman doğru anlamına gelmez, hukuki ve adil olduğu anlamını da taşımaz. Şöyle ifade etmek isterim: Bakın, köyün birine bir imam-hatip atanıyor. Köyde yağmur yağmıyor, 7 defa yağmur duasına çıkıyor ama bir türlü yağmur yağmıyor. Yan köylere yağmur yağıyor, her tarafa yağmur yağıyor, oraya yağmur yağmıyor. Diyor ki imam efendi: "Ya, arkadaşlar, içinizde bu köyde olup da hanesinden buraya gelmeyen var mı?" "Yok, herkes burada, yalnız bir şehit anacığı var; kimsesi yok, bir şehit evinde bir şehit anası var." diyorlar. Diyor ki: "Muhtarı alıp gidelim, bir derdini soralım, bir şey var bu işte." O eve gidiyorlar, diyorlar ki: "Teyzem, senin bir derdin var mı?" "Ya, derdim var da ben çözüyorum." diyor. "Ya, nedir senin derdin?" diyorlar, "Ne olacak, çatım akıyor, yağmur yağdığında içeriyi su basıyor; ben de her namazda Allah'a dua ediyorum 'Ne olur yağmur yağdırma.' diye." Bir şehit anasının duası alayınızın, bütün köyün alayının duasından daha makbuldür arkadaşlar. Önce o şehit anasının evinin çatısını yapacaksınız, önce o şehit anasının kalbini ve gönlünü tamir edeceksiniz; sonra bu af meselesini, PKK'ya, bölücübaşına affı buraya getireceksiniz.

Şimdi, bu kürsülerden, Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden "Şu Karayılan'ı bin parçaya bölmezsek gelin yüzümüze tükürün." diyenlerin bugün onlara af peşinde koşmasını bu Türk milleti size mutlaka soracaktır; bunu da açıkça söyleyelim. Hele ayakkabı numaraları çok meşhur oldu ya, 86 kişi kalmış, ayakkabı numaralarına kadar bilinenler için toplu bir af düzenlemesinin getirilmesi de kabul edilir bir şey değil. Geçen gün de Ömer Çelik'in bir açıklaması var: "Sürece karşı olanlar çok dikkatli konuşmalı!" diyor. Sürece karşı olan biziz, bizi tehdit ediyor, "Çok dikkatli konuşun!" diyor. Ya, arkadaş, sen bebek katiline konuşmalarından, İmralı tutanaklarından dolayı gelip de bir cümle niye kurmuyorsun da bu milletin milletvekillerine, bir partisine "Dikkatli konuşun!" diye ikazda ve tehditte bulunuyorsun? Peki, İmralı notlarından,

tutanaklarından okuduğumuzda ne görüyoruz? Bölücübaşı diyor ki: "On binlerce PKK'lı var. Bu sorunu çözmezseniz savaş kapıda; ölüm mü, savaş mı istiyorsunuz? Diyeceğim, halk Gazze'den daha fena sonuçlar yaşar. Bu Türk milletini Gazze'ye çevirirız." Başka? "Komisyon buraya gelmezse yani benim ayağıma getirmezseniz bu Komisyonu, ona göre adım atar, savaşsa savaş, beklenen cehennemi Türk milletine yaşatırız." diyor. Sen kalkıp PKK liderine, teröristbaşına, bebek katiline bunu diyemezken bize bunları söylemeni de esefle kınıyoruz!

Ezcümle, bu necip büyük millet ne yaptığının farkında, ne yaptığınızın da farkında. Sizleri son kez uyarma ve ikaz etme görevini buradaki tüm arkadaşlarımızla kullanıyoruz. Gelin, bu içinde Türk'ün, Kürt'ün, yetimin, gazinin, şehidin, milletin olmadığı, sadece teröre ve teröriste af getirilen bu yasayı geri çekin diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Uz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Kürtleri ağzına alma bence.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Niye? Sen temsilcisi misin, temsilcisi misin sen?

TURAN YALDIR (Aksaray) - Niye almasın, niye almasın? Sen sahibi misin Kürtlerin? Niye almayacakmış!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uz, teşekkür ediyoruz, şimdi...

Buyurun Sayın Uz.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Ya, Kürtlerin temsilcisi DEM PARTİ mi? 25 milyon Kürt var, 4 milyon oy almış, kalkıp bize burada laf söylüyor ya, kabul edilebilir bir şey mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uz, teşekkür ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Hiç ciddiye almıyorum sizi.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ciddiye almıyorsan atlama, konuşma, sahibi de değilsin sen Kürtlerin!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Yeni ölümlere davetiye çıkarıyorsunuz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Tehdit mi ediyorsun?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Terör örgütünün uzantısı!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri...

Sayın Uz, bir cümle sadece söyleyeceğim ama "Millet nerede?" dediniz; milletin ta kendisi burada, onu da ifade etmek istiyorum.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - O zaman referanduma gidelim, bunu millete soralım. Bunu millete soralım, millete. O zaman referanduma gidelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, söz sırası Sayın Şahin'de...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Milletten oy isterken "Biz teröristi affedeceğiz." diye oy istemediniz.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Bu koltuklarda, "Terörle iş birliği yapıyorlar." diye bu oyları alarak bu koltuklarda oturuyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, buyurun.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Sayın Başkan, beni atladınız mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin'den sonra size söz vereceğim.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; ben Komisyon üyesi değilim. Komisyonun başlama saatinden itibaren geldim, buraya oturdum, isteyerek geldim. Tarihî bir süreç yaşanıyor; bu tarihî süreçte komisyon üyesi olduğum için -Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun üyesiyim- bu yasa teklifinin görüşüldüğü tarihî Komisyonda bulunmak istedim. Niye bulunmak istediğimi söyleyeyim size: Elbette ki siyasi partiler farklı düşündükleri için farklı siyasi partilerdir ama birbirinden çok farklı olan siyasi partilerin, çok geriye gitmeyeceğim, kırk elli yıldır bu ülkenin demokrasisine, ekonomisine, iç siyasetine, dış politikasına engel olan, pranga olan bir sorunun çözümü konusunda bir adım atıldığını gördüğüm için, sorunun altına odun değil çözümün parçası olmak istediğim için bugün birkaç cümle söylemek istiyorum.

2013-2015 arasında bölgede çok gezdim yani sadece milletvekili olduğum için burada değilim, aynı zamanda bölgeyi bilen biri olarak konuşmak istiyorum. 2013-2015 döneminde bölgedeki önemli ülkeleri ziyaret ettiğimde ve bu konuyla ilgili olanlarla görüştüğümde "Siz çözemezsiniz bu konuyu." dediler, gülmeye başlamışlardı bize. "Çünkü sizin bu kapasiteniz yok." demişlerdi ama ben bir yılı aşkın süredir -5 Ağustos 2025 yani Demokrasi ve Millî Danışma Komisyonunun ilk toplantısını kastediyorum- oradaki farklı siyasi partilerin bir araya gelmesi, aynı zamanda 300'ün üzerinde temsilcinin dinlenmesi, 21 toplantı yapılması ve buradan ortak bir raporun çıkmasıyla, 2013 ile 2015 arasında bana gülerek "Siz bu sorunu çözemezsiniz." diyenlere karşı bir somut adım attığımızı görüyorum ve bir model ortaya çıkıyor. Şükürler olsun ki Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında ve komisyonlarda Türkiye'nin en önemli sorununu konuşma becerisini farklılıklarımıza rağmen gösterebiliyoruz. Bu bizim açımızdan çok önemli, çok değerli.

Onun için, şimdi, bu Komisyon özellikle toplandığında ilk aklıma gelen şey şu oldu: Demek ki birbirimizi dinleyebiliyoruz, üçüncü göze bakmadan kendi sorunumuzu çözme konusunda -tartışsak da zaman zaman birbirimize kızsak da- beceri ortaya koyabiliyoruz. Sorun bizim, çözüm de bizim yani Türk milletinin. Uzun süredir bizi ciddi bir şekilde etkileyen bir sorunu çözmek için bir araya geldik. Fakat görüyorum ki Türkiye'nin tüm sorunlarını bu soruna çaba ederek sorunu -bilerek veya bilmeyerek- enfekte etme konusunda gayret olduğunu da görüyorum. Hassasiyeti anlıyorum, anlamak zorundayım.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - DEM PARTİ'liler alınabilir sizin söylediğinize, "Türk milleti" dediniz ya!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Laf atma, laf atma, otur! Sus, dinle!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - "Türk milleti" dediniz ya!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ne anlatıyorsun, dinle!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sen de dinle!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Hassasiyeti anlıyorum ama bu hassasiyetin...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sen de beni dinle!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Senin neyini dinleyeceğim ben! Sana mı soracağım, ırkçı!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Bu hassasiyetin...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - İşine bak, önüne bak!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Arkadaşlar...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Bu mu ya barış dili? Emir veriyor burada.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Arkadaşlar, ben...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ne demek bu ya?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uçar, gerektiğinde ben müdahale ederim, hatibi dinleyelim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İsmimizi kullanıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, ben gerektiğinde müdahale ederim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Etseydiniz Başkanım, etseydiniz, ben cevap vermeseydim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerektiğinde müdahale ederim.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ona mı kalmış?

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Değerli arkadaşlar, ben yapıcı bir dil kullanıyorum. Bu sorunun çözümüne kim yapıcı bir dil kullanırsa bundan hiç kimse zararlı çıkmayacak, hepimiz kazanacağız. Bu, bir siyasi partinin projesi değildir, birkaç siyasi partinin de bir araya gelerek çözmek istediği bir konu değildir; bu bir devlet projesidir, bu net bir şekilde de Komisyonda ortaya konulmuştur.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Neler gördük, daha önceki de öyleydi.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Şimdi, Değerli Hocam, Vekilim, dinlerseniz çok sevinirim. Tabii ki görüşlerinize saygı duyuyorum.

Bölgede ve küresel anlamda, özellikle yakın çevremizde siyasi, jeopolitik anlamda depremler yaşanırken kimse Türkiye Cumhuriyeti'nin tribünden bunları izlemesini beklemesin. Ne demek istedim? Azıcık kafamızı çevirip güneye veya doğu tarafına veya kuzeye baktığımızda ne olduğunu görüyoruz. Peki, bunlar olurken biz en az bin yıllık devlet geleneğine sahip, birlikte yaşama iradesini ortaya koymuşlar olarak kendimizi akıntıya mı bırakalım? Dövüşmesini, birbirimize sözler söylemesini biliyorsak konuşmasını da bilmemiz gerekir diye düşünüyorum ve biz şu anda onu gerçekleştiriyoruz. Şükürler olsun, biz bu komisyonları topladıkça, ortak kararlar aldıkça ortak geleceğimizi ilgilendiren; geriye bakarak, kırk yıla bakarak, 86 milyonun önümüzdeki süreçteki geleceğine bakarak bir araya gelmemiz Türkiye düşmanlarını üzüyor, onu da anlatmakta fayda vardır diye düşünüyorum.

Benim anlamadığım bir şey var: Bu yasa teklifi geldiğinde, millî dayanışma ve toplumsal bütünleşme konusunda verilen bu teklif geldiğinde bazı arkadaşlarımız veya dışarıdan izleyenler sürpriz gelmiş gibi bakmaya başladılar. Sürpriz yok ki burada.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sürpriz yok canım, siz daha Komisyonu kurarken söyledik ne olacağını.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Bakın, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Ortak Raporu'na baktığınızda, bunun her şeyinin orada olduğunu göreceksiniz zaten. Özellikle kanunda ne gelecek kısmında altıncı bölüme bakın, tek tek detaylı bir şekilde anlatıyor burada ne olduğu. Onun için burada bir sürpriz yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sorun...

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - İki, Değerli Taşkın Beyciğim, şöyle bir konu daha anlatayım size: Bu Komisyon ilk gündeme geldiğinde hangi konu üzerinde eğilip çalışacağını ortaya koydu ve 137 kişi, kurum temsilcileri -her alandan- dinlendi. Ve biz o Komisyondan her çıktığımızda, Komisyon üyeleri -siyasi partiler farklı da olsa- Anadolu'ya dağıldık. Ben şehit ve gazinin en çok olduğu ilin milletvekiliyim. Şehit ve gazinin en çok olduğu il Kahramanmaraş'tır. Bakın, ben gittiğim zaman sokakta onlarla görüşüyorum. Elbette ki şehitlerin ruhaniyeti, şehit ailelerinin hassasiyeti, gazilerimizin hassasiyeti bizim de hassasiyetimiz ama biz bunlar yaşanırken bir tarafa bırakıp hâlâ bir çözüm peşinde değil de düşmanlarımızın, Türkiye düşmanlarının, Türkiye Cumhuriyeti düşmanlarının bize karşı gülmesini herhâlde bekleyemeyiz diye düşünüyorum. Siyaset statik değildir, dinamiktir, hele bu konu daha dinamiktir çünkü Orta Doğu'dayız. Orta Doğu'da, siyasetin bu kadar dinamik olduğu bir yerde kimse, Türkiye Cumhuriyeti'ni yönetenlerin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin temsilcilerinin, üyelerinin, Türk milletinin üyelerinin oturup beklemesini beklemesin.

Ortak olarak nasıl kazanırız, onun peşinde olsak daha iyi olur diye düşünüyorum. Elbette ki farklıyız, siyasi partilerde farklı düşüncelerimiz var. Hepimiz kazanacağımız için bence ortak kazanca bakmakta fayda vardır diye düşünüyorum. Ve bugün Komisyondan çıkacak. Ne zaman çıkacağını bilmiyorum, nasıl oylanacağını bilmiyorum. Ümidim, olumlu yönde, bu yasa teklifinin burada kabul edilmesi, arkasından Genel Kurulda kabul edilmesi. Bunun, sadece Türkiye'nin içinde değil, bölgede de olumlu etkisinin olacağını şimdiden görebiliyorum.

Son cümle olarak şunu söylemek istiyorum; Mevlâna'dan bir söz söylemek istiyorum, diyor ki: "Geçen geçti cancağızım, gelen yeni bir gündür, yeni şeyler söylemenin zamanıdır." Geçmiş dönemdeki maliyete bakalım. Gelecekteki nesillerin ümidini ve hayatlarını düşünerek ortak hareket etmekte fayda vardır diye düşünüyorum. Yoksa iflas etmiş tüccarlar gibi "Geçmişte şu oldu, şu gün bu oldu." filan, bunun peşine takıldığımızda iyi bir sonuç çıkmaz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Tarihi böyle yorumluyorsanız bravo(!) "İflas etmiş tüccar gibi" diye yorumluyorsanız...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Geçmişten...

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Son cümlem: Hassasiyetlerinizi anlıyorum, hepinizi, hepinizi...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Geçmişten ders alacaksınız!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Tarih şuurunuz iflas etmiş tüccar gibiyse bravo yani(!)

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Evet, geçmişten... Son cümlem şu olsun: Herhâlde geçmişten ders almasını en iyi bilen benim bir tarihçi olarak.

Saygılarımı arz ediyorum efendim.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Birinci ihanet sürecinde de aynı süslü cümleleri kullanıyordun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi, değerli milletvekilleri, söz sırası İstanbul Milletvekili Sayın İskender Bayhan'da.

Buyurun Sayın Bayhan.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Ben de gecenin bu geç saatinde bütün hazırunu çok saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Aslında, kanunun genel gerekçesi ve sorunun genel çözümüne ilişkin kanun teklifi üzerinden bazı şeyler paylaşmak istiyordum ama gerek kanun teklifinin sunumu sırasında saray iktidarının ve ittifakının sözcülerini dinlerken gerekse "Hayır!" diyen İYİ Partinin sözcülerini, itirazlarını dinlerken bazı temel kavramlar üzerine partimizin düşüncelerini paylaşmanın iyi olacağını düşündüm kendi açımızdan. Çünkü biz gerek Komisyon çalışmalarına, Millî Birlik, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu çalışmalarına gerekse de kanun teklifine hep bu ülkenin işçi sınıfının, emekçilerinin, ezilen, sömürülen halk kitlelerinin -Türk'üyle Kürt'üyle, Alevi'siyle Sünni'siyle- onların çıkarları temelinde yaklaşmaya; onların haklarını, çıkarlarını önceleyerek bakmaya çaba sarf ettik. Bu kanun teklifinin de etkisine, sonuçlarına ve içeriğine öyle bakmaya çalışıyoruz.

Şimdi, tabii, bir öz eleştiri yapmayınca bu ülkeyi yönetenlerin güncel veya geleneksel temsilcileri, bu ülkenin devlet ve iktidarlarının bugüne kadarki sözcüleri, ister istemez geçmiş dönemin uzak ya da yakın dönemlerinde izledikleri politikaların ayaklarına dolandığı tartışmalar ve karşılıklı kapışmalara neden olan polemikler gündeme geliyor. Aslında, Komisyonun başından beri yaşadığımız bazı meselelerin bu açıdan çarpıcı olduğunu düşünüyorum. Buraya neden geldik, nasıl geldik, şimdi neden bu tartışma ve itirazlar üzerinden, dün Türkiye'de iktidar mücadelesi verirken, iktidar kavgası verirken birbirine karşı sarf ettiği sözleri hatırlatan, birbirinin içinden çıkmış partiler geleneğinin polemiklerini yaşıyoruz; aslında bu anlaşılır hâle geliyor. Kanun teklifinin genel gerekçeleri ve çerçevesi de aslında buna bir açıklık da getiriyor gibi diye düşünüyorum. Onun için bazı temel hususları paylaşmak istiyorum.

Uluslar nasıl ortaya çıktı? Ulus nedir? Uluslar ne zaman ortaya çıktı? "Ulus" "ulusal hak" "ulusal eşitlik" kavramları, bunların tarihçesi... Bunları uzun uzun anlatmayacağım ama böyle bir mevzuyu konuşurken "ulus" ya da "millet" kavramının yaşı, geçmişi; "ulusal haklar" ve "ulusal hak eşitsizlikleri" gibi kavramların kökeni, bugünü ve onun nasıl burada binlerce, on binlerce yıl gerilere götürülerek karmaşık bir hâle geldiğine tanık olduğumuzu düşünüyorum. Bakınız "ulus" kavramının yaşı bilimsel olarak iki yüz elli yıl, iki buçuk asır ve Fransız Devrimi'ne dayandırılarak da tartışılan ve kavram olarak ilk kullanıldığı, kavram olarak ilk ifade edildiği ve yazılı metinlere geçtiği dönemden bu yana geçen süreç öyle o kadar uzun bir süreç değil ve genç bir kavram. Ulus demek ve ulus deyince ne ifade ettiğimizi anlamakta anlaşamazsak bu meseleyi de bir yere götüremiyoruz çünkü ulus bizim açımızdan... Ve bilimsel olarak da böyle olduğunu iddia edip düşünüyoruz, en azından az çok temel metinlerde belli bir bilimsel tarıma olduğunda ulaşılabilecek tarifin, "ulus"un ne olduğunun yanıtı: Tarihsel olarak oluşmuş, ortak bir dile sahip olan; toprak, iktisadi yaşam ve kültürel birliği temelinde şekillenen halk topluluklarına "ulus" diyoruz. Ulus kavramının bilimsel içeriğini bundan farklı tanımladığınızda ilerleyemezsiniz veya kendi tarihsel gerçekliğinden koparsınız. Ulusun bu özelliklerini özgürce yaşamasına, geliştirmesine engel olmak, buna karşı çıkmak ise ulusal hakları yok saymak anlamına gelir ve ister geride kalan yüzyılı, ister gelecek yüzyılı, ister Malazgirt'ten başlayan bin yılı, isterseniz on bin on beş bin yıllık uygarlık tarihini, sınıflı toplumlar tarihini, isterseniz üç yüz bin yıllık modern insanın tarihini tartışın, geriye gidin, aşındırın, sizler, burada, bu bilimsel gerçekleri tartışıp, kabul edip anlaşmadan bir sonuca varmak, burada geçmişin politikalarını süzgeçten geçirmeden geleceğe umutla bakmak, geleceğe daha ileriden yaklaşmak mümkün olmaz diye düşünüyoruz. İster dil bilimi açısından, ister kavram bilimi açısından, ister antropoloji, ister arkeoloji açısından meseleyi ele alın, gelip göreceğiniz gerçeklik bu olacaktır. Bütün bunlar bize Kürtlerin, Kürt halkının ayrı bir ulus olduğu gerçeğini hatırlatıyor. Kabul edin etmeyin, bilimsel olarak bu bir gerçek. Kararlı bir dil birliği başta olmak üzere kültürel şekillenişi ve ekonomik yaşam koşulları açısından burada sizin bazı başka vesilelerle verdiğiniz örnekler bize bunu çok somut gösteriyor; onların bir ulus oldukları ve bilimsel olarak da bunu kabul etmemiz gerektiğini, aklen ve vicdanen de kabul etmemiz gerektiğini gösteriyor. Bu gerçeği reddetmek temel olarak bir ulusal hak ihlali ve Kürt ulusal sorununun da temeli. "Kürt sorunu" değil, bakın, "Kürt ulusal sorununun" diye özellikle vurgulamak istedim Kürt sorunu tartışmaları üzerinden. Onun için, atılacak adımları güvenlik sorunu, terör sorunu olarak değil, ulusal hak eşitliği sorunu olarak görmek ve bu yönde atmak geleceği kazanmak açısından önemli bir fırsat. Çözüm, ilerleme, demokratikleşme ve barış açısından tartışabilmek, yarınlara bakabilmek için de bu hayati önemde. Türkiye çok uluslu bir ülke, Türkler çoğunluk ve egemen ulus, Kürtler ise ezilen azınlık bir ulus. Bu, nesnel bir durum ve bunu değiştirmek durumundayız, bunu değiştirmeden ilerleyemeyiz.

Hani saray iktidarının ve ittifakının temsilcileri sık sık emperyalistlerin planlarından, hesaplarından, oyunlarından bahsediyor, oyunları bozduğundan söz ediyor ya -mesela, bunu hatırlatmak istiyorum- o zaman işe buradan başlayalım, bu teklifin genel gerekçesini buradan ele alarak başlayalım, böyle yazarak başlayalım çünkü Kürtleri bir ulus olarak kabul edip onların ulus olmaktan kaynaklı demokratik haklarını tanımadığımız sürece, bunu somut olarak ifade etmediğimiz sürece genel gerekçeyi yanlış yazıyoruz demektir çünkü emperyalistler en çok bunun olmasını istemiyorlar; bu eşitsizlik her zaman var olsun ve onlar da bunu her zaman kullansınlar istiyorlar ve bu coğrafyanın yeniden paylaşımının en önemli dayanaklarından biri olsun istiyorlar çünkü emperyalistler ulusların eşit haklara sahip olmasını sevmezler, hoşlanmazlar ve özgürlükleri istemezler.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Ne oldu Yugoslavya?

MEHMET AKALIN (Edirne) - Yugoslavya'da olduğu gibi, değil mi?

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Yeri gelmişken, "emperyalist-siyonist ittifak" sözü geçti ve emperyalist-siyonist ittifak açısından önümüzdeki dönemin önemli olduğu vurgulandı. Evet, şimdi, emperyalist-siyonist ittifak... "Siyonist ittifak" deyince hemen "İsrail" ve "Netanyahu" kelimelerini kullanıyoruz. Peki, emperyalist-siyonist ittifakın emperyalist kanadında kim var? ABD emperyalizmi. "ABD emperyalizmi" diyemiyoruz ya da denilemiyor, diyemiyor bu yaklaşım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz diyoruz.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Biz diyoruz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Biz diyoruz ki: Siz, ABD'nin silahlandırdığı terör örgütünü affediyorsunuz.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Tamam, herkes desin, bir sakıncası yok; bu metin diyemiyor ama, genel gerekçe bunu diyemiyor. Sonra da "ABD emperyalizmi" diyemediği gibi, ne yapıyor? Emperyalizmin oyunlarını bozmaktan bahsederken... Şimdi, Trump ve Tom Barrack "Orta Doğu'da yeni oyun kuruyoruz." diye büyük ulus propagandası yapıyorlar. Millî ve yerli büyük gelecek... Şimdi, bakınız, siz emperyalist oyunları bozmuyorsunuz o zaman, siz emperyalistlerle İsrail'in yerine daha ileriden oyun kuran pozisyonunda olmak istiyorsunuz; gerçeklik bu.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Yugoslavya'da öyle mi bozdular?

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Yugoslavya'da da ulus bu mevzuda başlayınca, işte, bir Yugoslavya'dan 6 tane ulus... Bir arada yaşayan 6 ulustan on binlerin ve yüz binlerin kanına mal olan bir gerçeklik çıktı, değil mi? Ve hâlâ da savaşıyor ve hâlâ da çatışıyor. Onun için, bir ulusun varlığını ve onun temel eşit haklarını tanımadan bir yere varamazsınız. "Kardeşlik" der ama "eşitlik" diyemeyiz; bu, kabul edilir olmaz.

Kaynakların kullanımı genel gerekçede en çok dile getirilen konulardan biri. Eğer silahlar susar ve bu süreç tamamlanırsa ne olacak? Kaynaklar kullanılacak. Bilim, teknoloji, o kadar altyapı, sosyal kalkınma... Şimdi, bu memleketin kaynaklarının ve mevcut bütçesinin nelere kullanıldığını, hangi teşviklerle kullanıldığını biliyoruz ama çok açık ki bu, bu yaklaşım bunu kabul etmediği sürece Kürt işçisinin, emekçisinin, köylüsünün, küçük ve orta üreticisinin değil, Kürt sermayedarının, Kürt burjuvazisinin Türk sermayedarıyla, Türk burjuvazisiyle ittifak edip bu coğrafyada pay kapma savaşının parçası olmasına hizmet eder. Yine, genel gerekçe açısından, kaynakların kullanımı açısından bakarak tartışacak olursak; bakınız, iş gücü, ucuz emek gücü, sermaye gücü, bütün bu coğrafyanın pazarlarının paylaşılması, bütün bu hesaplara karşı çıkmak için siz emperyalizmle oyun bozuyorsanız o zaman emperyalizmin, emperyalistlerin bu coğrafyadaki üslerinin kapatılmasını, bu coğrafyadaki emperyalist askerî birliklerin kendi ülkelerine gitmesini savunacaksınız. Bunu savunmadan bunu nasıl başaracaksınız? Siz kendiniz de yayılmacılıkla bunu dengeleyeceğinizi düşünürseniz İsrail'le yarışıp İsrail'in eş değeri yani bir zamanlar BOP'un Eş Başkanlığından düşünce şimdi İsrail'i düşürüp yeniden o pozisyona gelmenin savaşını verir duruma gelirsiniz. Bunu zaman zaman ben "Amerikan atına binip Osmanlı kılıcı sallamak" olarak ifade ediyorum ve böyle bir şeyle ilerleyemeyiz. Bu açıdan, bu metin de genel gerekçe de bize sadece hamasi bir şey sunmuş olur gelecek açısından ve sadece bir avuç sermayedarı, zengini mutlu eder; şu anda da olan odur, şu anda da Kürt halkı açısından birçok kaygının hâlâ yaşanıyor olmasının temelinde bu var.

Biraz daha içeriye doğru gelince, kanun teklifinin çerçevesi açısından da burada çok şey söylendi. Onun için, Millî Birlik, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Raporu'nun 6'ncı, 7'nci maddesinde birçok mesele var; bu konularda nasıl adım atılacağına dair tek bir cümle yok hatta tartışma ve gerilim oluyor iktidar kanatları arasında, AYM ve AİHM kararlarının uygulanması da dâhil. Bunlar için yasal düzenleme, gerekçe de gerekmiyor diyoruz ama AİHM ve AYM kararlarının uygulanmaması üzerinden cezaevindeki Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ gibi politik tutsaklar başta olmak üzere onların çıkıp çıkmamalarını bu sefer yeni bir kanuna bağlıyoruz. Bakın, bunu tartıştırıyorsunuz bize. Hâlbuki çıkmaları gerekiyordu ama buna imza atılmış.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Karar var, tabii.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Dolayısıyla biz, bu metinler üzerinden... Yine, bir yaklaşım ortaya konuluyor, deniliyor ki... İşte, burada da hatırlatıldı; "Gelsinler, düz ovada siyaset yapsınlar." dedi bir zamanlar Mehmet Ağar gibi bir siyasetçi. Şimdi, bırakalım gelip düz ovada siyaset yapmayı, "Siyaset yapmak için gelsinler." diye çıkarılan bir yasa... Sürgündekiler, cezaevindekiler, PKK kadroları, militanları, Irak'ta, Suriye'de, İran'dakiler, bunun bile önünü kesecek tartışmalar yapıyoruz ve geçmiş yanlışların öz eleştirisi verilmediği için de birbirine geçmişi hatırlatarak yeniden bir ileri adım atabilme şansını tartışılır hâle getiriyoruz.

Şimdi, bakınız, üçüncü göz konusu... Neden "üçüncü göz" deyince hep dış güçler geliyor akla? Niye bu ülkenin emek örgütleri, sendikaları, Meclisi, siyasi temsilcileri, meslek örgütlerinden oluşacak bağımsız bir kuruldan bir izleme heyeti oluşamıyor da hep akla "dış güçler" deyince ya İngiliz'in ya Fransız'ın ya Avrupa Birliğinin ya da bir başka emperyalist ülkenin heyetinin gelip bu işe refakat etmesi geliyor? Bu ülkenin temsilcilerinden oluşamıyor mu bu gözlem heyeti? Niye Meclis Komisyonu izliyor, tavsiyede bulunuyor da saray bürokrasisinin, en tepedeki silahlı ve sivil bürokrasinin temsilcileri bütün süreci yönetiyor? Bu demokratik olma açısından bir şey çağrıştırmıyor mu, bir sorun yaratmıyor mu sizin için?

Şimdi, bakınız, yine Silivri mevzusunu da düşünelim. Biz bu meseleyi tartışırken en çok verilen örnekler ne oluyordu biliyor musunuz tarihimiz açısından, yakın tarihimiz açısından? 12 Eylül cuntası ve Diyarbakır Cezaevi Kürt sorunu açısından. Şimdi nasıl bir aforizma var Türkiye'de? "Silivri şimdi soğuktur." diye konuşuluyor, tarihe bu geçti şimdi. Barış açısından, silahların susması açısından tarihî bir dönemeçten bahsederken böyle bir dönemeçte böyle bir hafıza katediliyor, kaydediliyor; böyle bir gerçeklikle yüz yüze oluyoruz. Dolayısıyla, bu çerçeve, bu gidişat, bu yönüyle bize -başından beri söylemeye çalışıyoruz- iç cephe siyasetinde de bir demokratikleşme değil, geleceğe dair yerli ve millî bir siyaset değil, bir kez daha bir iktidar kavgası, bu ülkenin iktidar klikleri arasındaki bir iktidar kavgası ve onun sürdürülmesini önümüze getirip ona göre her şeyi şekillendiriyor, her şeyi buna göre ele alıp son noktada buna göre adım atmaya çalışıyor.

Bakınız, genel çerçeve açısından daha temel meseleler de var ama örneğin, birçok düzenleme yapılıyor mağduriyetler açısından, bakın, cezasını yatmış, mesleğinden olmuş, dışarıda olan KHK'liler, ihraç kararı verilen on binlerce, yüz binlerce kişi, bunların iadesi bile yok, bunu bile kanuna bir cümleyle koyamıyoruz.

Şimdi, af tartışması açısından da bir şey söylemek istiyorum. Kanun teklifini de gerekçesini okurken ben bir 5T formülü çıkıyor; terör, teslim, tespit, teyit, tasfiye. 5T formülü oluşmuş, bilmiyorum, yazanlar böyle mi kurup sonra ona göre yazdılar ama. Ya, 2 maddelik bir şey yapalım ve bütün politik tutsakları, cezaevinde bulunan bütün politik tutsakları, insanlığa, halka karşı işlenmiş suçlardan, kadınlara yönelik, çocuklara yönelik suçlardan, işkence, tecavüz, taciz gibi suçlardan asla affedilmemek üzere, bunları kapsam dışı tutarak bütün herkesi kapsayan adil bir infaz yasasıyla bir genel af yasası çıkaralım 2 maddelik ve o zaman bu sürece ilişkin halk kitleleri açısından, Türk ve Kürt ulusu açısından çok daha büyük bir destek alalım. Buradan yürünsün ama bunu tartışmak olunca siyasi iktidar kavgaları bunun önüne geçiyor diye düşünüyorum.

Yine, çerçeve açısından önemli hususlardan biri bu tartışma sürecinde; bu kadar kıyamet kopuyor, itiraz eden, "hayır" diyen İYİ Parti Grubu bir sürü şey söylüyor ama bakınız, ortada bir gerçeği akıl etmiyor veya da bunu dile getirmiyor bu itirazı yaparken. Şimdi bu yasada kanunların hepsini koruyorsunuz, burada da bir geri dönüş açısından düzenleme yapıyorsunuz ve bu insanların hepsinin başına gelecek olan binlerce, belki de on bini aşacak olan sürgündeki, cezaevindeki yurttaşlarımız, PKK kadroları, militanları buraya gelecekler ve bu kanunlar onların kafasında Demokles'in kılıcı sallanır gibi bekleyecek. Böyle bir tabloyla yüz yüzeyiz çünkü yasalar aynen duruyor. Beş yıl, on yıl diyoruz ve bu beş yıl, on yılda Türkiye iktidar mücadeleleri nasıl şekillenecek, Orta Doğu nasıl şekillenecek? Sonra da buna güven tesis edilsin istiyorsunuz, böyle olacağını ve buradan böyle büyük beklentilerle halkımızın aldatılmaması gerektiğinin altını çizmek istiyorum.

Ve son olarak, çok şey söylenebilir, kanun teklifinin bazı maddeleri açısından da çok şey söylenebilir, belki maddeler bölümü konuşulurken fırsat olursa orada somut maddelere ilişkin önerilerimizi sunmak istiyorum ama siyaset yasağı... Yurttaşlık hakkı olarak böyle bir şey yapıp sonra da siyaset yasağı getirmek, bu da anlaşılır bir şey değil. Hem yurttaşlık hakkını iade etmek üzere bir süreç koyuyorsunuz -ve zaten beş yıllık, on yıllık süreçler koymuşsunuz ki o kadar uzun uzun süreçler bunlar- ondan sonra da getirip yurttaşlık hakkı olarak siyaset yapma hakkını da tanımıyorsunuz ya da ona da engel çıkarıyorsunuz. Bunlar kabul edilebilir şeyler değil.

Sonuç olarak, tarafların uzlaştığı bir -bizim açımızdan, partimiz açısından- silah bırakma protokolüyle yüz yüzeyiz ve böyle bir protokolü oluşturan bir kanun teklifiyle yüz yüzeyiz. Ve biz bütün eleştirilerimize rağmen, bütün uyarı ve itirazlarımıza rağmen bu tarafların uzlaştığı -eleştirilerimizin, itirazlarımızın dikkate alınmasını ve düzenlemelerin yapılmasını elbette biz de bekleriz ama olmadığı koşullarda bile

bu eleştiri ve uyarılarımıza, itirazlarımıza rağmen- bir protokole, bir kanun teklifine "hayır" denilmemesi gerektiğini düşünüyoruz, "hayır" diyerek bir yere varamayacağını düşünüyoruz.

Genel Kurul sürecinde de tutumumuz buna uygun olacak, buna uygun bir tutum takınacağız. Umarım politik hesaplar için değil, iktidar kavgaları için değil, Türk ve Kürt ulusunun bu çok uluslu ortak yaşamının eşit ve kardeşçe sürmesi için vesile olacak bir süreç olur, düzenleme olur.

Bir kez daha bu temenniyle teşekkür edip nokta koymak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bayhan, siz imza atmış mıydınız teklife?

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama destekliyorsunuz anladığım kadarıyla.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Başkan, teklife imzamızı isteyen de olmadı, ziyaret eden de. Burada o başka bir tartışma konusu, onu da Adalet Komisyonunda başka bir günde yapalım. Meclis İçtüzüğü'nün ne kadar demokratik olduğunu ve Meclisteki bürokrasinin, bürokratik oligarşinin... Hani, var ya "Türkiye'yi bürokratik oligarşiden kurtarmamız lazım." onu da bir başka zaman yapalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki.

Teşekkür ediyorum Sayın Bayhan.

Şimdi söz sırası Bursa Milletvekili Selçuk Türkoğlu'nda.

Buyurun Sayın Türkoğlu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sayın konuklar, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok fazla sözü dolandırmadan esasen millete gerçekleri söylemek üzere söz aldım.

Şimdi, şöyle başlayalım: 2024 yılının Ekim ayında başlayan bu sürecin daha ilk gününden itibaren Türkiye üzerinde yürütülen emperyalist bir operasyon olduğunu söyledik, Komisyon kurulduğunda da bunu tekrar ettik, bugün önümüze getirilen tablo ortaya çıktığında da söylüyoruz. Meğerse mesele ne terörün bitirilmesiymiş ne millî birlikmiş ne de kardeşlikmiş. Hani hiçbir şarta bağlı kalınmaksızın örgüt kendini feshedecek, silahları bırakacaktı, ne oldu şimdi? Şimdi kanun yapıyorsunuz; göreceli bir kanunla kurullar üzerinden size şart koşuyor PKK ve siz o şarta diz çökmüşsünüz, sonucunda da ne olacağı belli olmayacak şekilde. Türkiye'de kurul nedir, kurul? Türkiye'de bütün kurullar tek adamdır, Türkiye'de bütün kurullar tek adamın kurullarıdır.

Sanki Türk devleti bölücü terörün karşısında diz çökmüş gibi dağdaki eşkıyanın ve içerdeki katillerin serbest bırakılmasının önünü açacak bir düzenleme Gazi Meclisin önüne geldi. Üstelik bu tabloyu İYİ Parti Grubu dışında Meclisteki diğer grupların imzaladığı malum rapor da açıkça ortaya koyuyor. Aslında burada ne millî bir beraberlik var ne kardeşlik ne de devletin bekası var; aslında burada saray iktidarını sürdürme hesabı peşinde. DEM geçmişten bu tarafa İmralı'nın ve Kandil'in taleplerinin sözcüsü, diğer imza sahiplerinin ise belli ki kendi siyasi hesapları var. Bir tek gariban Türk milletinin hesaba katılmadığı apaçık ortada.

Efendim, bu devlet siyasi hesapların üzerinde, bu millet günlük iktidar hesaplarının da çok ötesindedir. Kayseriliye sormuşlar, demişler ki: "Dünyada ne ucuz?" O da demiş ki: "Elin uşağı ele ucuz." İnsanın ne kıymeti var, askerin ne kıymeti var, şehit polisin ne kıymeti var? Bizim şöyle bir türkümüz yok mu?

"Yemen yolu çukurdandır,
Karavana bakırdandır,
Zenginimiz bedel verir,
Askerimiz fakirdendir."

Bugün yine aynı acı tabloyla karşı karşıyayız. Şehitlerimizin sıvasız evlerinde yine burayı izleyip gözyaşına boğulan şehit yakınları var, gaziler var, gazi yakınları var. Sabahtan beri "Görüştük." diyorsunuz, 450 metre aşağıda Güvenpark'ta, Sayın Başkan, Cumhur İttifakı'nın sözcüleri, 500 metre aşağıda er şehit ve gaziler protez bacaklarıyla, görmeyen gözleriyle oradalar. Sorun, ne diyor bu Komisyon için, bu taslak için? Geldi, burada söyledi: "Bütün paralarınızı, bütün bu gazilik madalyalarını Allah aşkına alın, bu ihanete geçit vermeyin." dedi. Kimden bahsediyorsunuz siz? Kim "evet" diyor buna ya!

Efendim, çoluk çocuk, kadın erkek demeden, askeri, polisi, öğretmeni, doktoru, vatandaşı katleden bölücü terör örgütü PKK'ya af sağlayacak bir düzenleme getirdiniz. Ben buradan sizleri ikna edemeyeceğimi biliyorum, siz görmediğiniz kanuna imza atanlarsınız, neyine ikna olacaksınız! Ben yine aziz millete sesleniyorum, tarihe not düşmek üzere konuşuyorum, yeminime sadık kalmak üzere konuşuyorum. Efendim, bir af getiriyorsunuz, bunun adı af. Her tarafından ne kadar dolanırsanız dolanın, bölücü terör örgütüne, onun eli kanlı mensuplarına, içerideki katiller sürüsüne, dağdaki ininde duran katiller sürüsüne af getiriyorsunuz, af!

Efendim, detayların arkasına saklanmayacağız, biz yine son tahlilde Türk milletine diyoruz ki: Aziz milletim, sen çok badireler gördün. Senin istiklalini, istikbalini, geleceğini yine senin azim ve kararın kurtaracak; iş yine sana, senin bir avuç temsilcine düşecek. Bakın, şimdi, bir yasa yapıyorsunuz, Allah aşkına ya, yapacaksınız, gizli saklı işler yaparak getirdiniz, Kandil bayram ediyor, İmralı bayram ediyor, PKK'nın siyasi uzantıları bayram ediyor, dağdaki bayram ediyor, Tom Barrack bayram ediyor, Avrupa'daki bölücü unsurlar bayram ediyor, emperyalistler bayram ediyor, yancı diğer terör örgütleri bayram ediyor; bir tek gariban Türk milleti bayram etmiyor. Eden varsa çıkın sokakta sorun. Niye yalan söylüyorsunuz millete? Millete "barış" diyorsunuz, millete "terörsüz Türkiye" diyorsunuz, niye doğruyu söylemiyorsunuz? Niye 2024 Ekiminde çıkıp da "Bizim bir niyetimiz var, Apo'yu siyasi motif yapacağız, kravat takacağız, onu en çok ihanet ettiği, en çok katlettiği Kürt kardeşlerimizin tek temsilcisi yapmaya çalışacağız, eli kanlı teröristleri bırakacağız, ne dersiniz?" diye sorsanıza millete. Her defasında diyorsunuz ya "Milletin dediği olur"." Millete soralım." "Millî irade..." Kolay iş referandum, on beş günde... Getirin bu kanunları. Diyorsunuz ya "Mecliste nitelikli çoğunluk var." 300 küsur imzayla getirdiniz yasa teklifini, millet adınaysa soralım millete.

Efendim, burada ne buluyor biliyor musunuz karşılığı? Bebek katili teröristbaşının talepleri karşılık buluyor. Bir yasa teklifi ilk defa bir bölücübaşı katilin parafıyla Meclise geliyor ya; paraflıyor, Meclise gönderiyor. Ondan sonra, aziz Türk milletinden, bizden şunu istiyorsunuz herhâlde: Düşman davullarına kalkalım, halay çekelim, horon tepelim, göbek atalım; öyle mi? Biz tarihin hangi döneminde düşman davuluyla halay çektik ki şimdi bu düşman davullarıyla halay çekeceğiz?

Efendim, bu millet şehitlerinin kanını yerde bırakmadı, vatanını da pazarlık konusu yapmadı; yine yapmayacağız. Sandalye sayısındaki üstünlüğünüzün çok bir mana ifade etmediğini geriye doğru tarihte çok gösterdik, bir daha gösteririz. Bugün önümüzde duran tablo, aslında nasıl bir siyasi koalisyon kurulduğunu da gösteriyor. Defaatle söyledik, söylemekten de çekinmiyor zaten muhatapları; Türkiye Cumhuriyeti'ni yüz yıllık asimilasyon, baskı, zulüm iktidarı olarak, devleti olarak görenler ile Türkiye Cumhuriyeti'ni yüz yıllık reklam arası görenlerin vuslatı, kavuşması, iş birliği ve koalisyonunun ürünüdür bu yasa teklifi, öyledir.

Aziz Türk milleti, bunu daha önce de yaptılar. Şimdi, ben birinci açılım zamanında Bursa'da KAMU-SEN Başkanıydım. Ne kadar millî insanlar, millî oluşumlar, sendikalar varsa biz ha bire eylem yapıyorduk. Eylem yaparken bir sloganımız vardı -akilleri kovalıyorduk, protesto ediyorduk- "Kahrolsun PKK, iş birlikçi AKP." diyorduk. Bugün bizi bir kez daha haklı çıkardınız.

TURAN YALDIR (Aksaray) - Hangi partideydiniz o zaman?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O zaman ben KAMU-SEN Başkanıydım ama bizimle birlikte Ülkü Ocakları, MHP, Türk Ocakları, TÜRK-İŞ, bütün STK'ler bir arada bunu yapıyorduk.

Efendim, şimdi şu sözleri hatırlatacağım o günden... Sonradan da milletvekili oldu, MEMUR-SEN'in Genel Başkanı vardı Ahmet Gündoğdu diye. Başlıkları hatırlıyorum, bugün de bizim grup, sağ olsun, birinci açılım dönemindeki gazete manşetlerini hatırlatma yapmış, aynı bugün söyledikleriniz. Şimdi bir tık daha önde gidiyor el birliğiyle. Hatta Ahmet Gündoğdu diyordu ki bize -güya dağlar hür olacak, hayvanlar bayram edecek, rahat otlayacak- "Açılım sürecini hayvanlar bile anladı, siz anlamadınız." Ne oldu sonra? Yalnızca hendeklerde 800 şehit verdik. Memleketi bölüyordunuz, memleketi; cumhuriyeti yıkıyordunuz. Size bu elin kanı kadar ucuz geliyor ya! Bu milletin evladı size ne kadar ucuz geliyor ya! Ne diyelim? Anlamanız için "Evinize ateş düşsün." mü diyelim? Memleketin fidanlarının kanı üzerinden... Sabahtan beri biriniz "Lanet olsun PKK terörüne!" demediniz ya! Ne zaman bu kadar iş birliğine girdiniz? Ne ara böyle dost oldunuz? Hangi güç sizi bunlarla dost etti? Hangi güç sizi, dün birbirinize söverken bugün bir araya getirdi? Efendim, anlatalım: O zaman da diyorlardı "Türkiye kazanacak." "İşte, ekonomik şu kadar..." Türkiye'de terörle mücadelenin Türk insanına bir ekonomik maliyeti yoktur. Türkiye bugün bu zor şartlardaysa Türkiye'nin en büyük maliyeti AKP iktidarıdır, yirmi dört yılda bizi iflas ettirmesidir.

Şimdi, efendim, dün nasıl açılım ihanet sürecini Allah'ın izniyle başlarına geçirdiysek bunun için de mücadele edeceğiz. Kimseden himmet beklemiyoruz, kimseden hoşgörü beklemiyoruz, herkes inandığının gereğini yapsın çünkü biz buradayız, İYİ Parti burada. Kurucu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bize vermiş olduğu birinci vazifeyi unutmadık, kimse de unutmaz.

Şimdi, öyle bir Türkiye'ye getirdiniz ki "Allah" diyoruz "vatan" diyoruz "millet" diyoruz "Türk milleti" diyoruz "Atatürk" diyoruz, böyle şımarık bir üslupla "Hamaset yapma!" ne bileyim "Irkçılık yapma!" Sana mı soracağım ne yapacağımı? Kimin hamaset yaptığını, kimin bölücülük yaptığını her gün görüyoruz ve her gün anlatacağız, millete de anlatacağız.

Özetle, siz Anayasa'yı yok sayma pahasına, milletin birliğine ve devletin bekasına kastetme pahasına bu bölücü yasayı bu Gazi Meclise getirdiniz; tarih de bunu yazdı, Anayasa suçu işlediğinizi de yazdı. Allah ömür verirse dünyada, vermezse inancımız neyse öte dünyada soracağız hesabını.

Şimdi, bakın efendim, sabahtan beri herkes, Kürt-Türk, millet, ulus, böyle anlatıp duruyorsunuz. Bir daha hatırlatalım: Cumhuriyetin kuruluş felsefesi etnik kökene değil ortak tarih, ortak kader, ortak vatandaşlık bilincine dayanan Türk milleti üzerine inşa edilmiştir. Bir daha söyleyeyim mi? Irktan bahsetmiyorum, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk'un sonunda gençliğe seslenirken "Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur." diyerek bu devletin dayanağının ortak millî irade ve millî bilinç olduğunu vurgulamıştır. Yine, Atatürk "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir." sözüyle millet tanımını etnik bir işaretleme değil siyasi, tarihî bir birlik, ortak kaderdaşlık olarak ortaya koymuştur. Bugün bu temel anlayışı zedeleyecek, aynı vatan üzerinde ikinci bir siyasi ulus oluşturma arayışına kapı aralayacak her girişim cumhuriyetin kuruluş felsefesine aykırıdır. Bu iğneli fıçı coğrafyada, bu kan gölü coğrafyada, bu Orta Doğu coğrafyasında, dünya oluştuğu günden bugüne kadar kanın, fitnenin bitmediği bu coğrafyada bizi, Türk milletini bin yıldır bu coğrafyada ayakta tuttuğu gibi binlerce yıl daha ayakta tutacak yegâne gücümüz üniter yapımız ve millî devlet kimliğimizdir ya, bunu biliyorsunuz. O yüzden, Tom Barrack başta olmak üzere alayınız onun temeline ateş ediyorsunuz. Ne diyorsunuz? "Kimlikler üzerinden imtiyaz olsun." "Millî devlete ne gerek?" "İsrail için en büyük tehdit bölgedeki üniter devletler." diyorsunuz. Yaklaşık iki asırdır bu coğrafyada etnik fay hatlarını kaşıyarak Türkiye'yi zayıflatmaya çalışan emperyal akıl vallahi değişmemiştir. Değişen yalnızca yöntemleridir; dün silahla ve işgalle denenenler bugün hukuk, siyaset, kimlik tartışmaları üzerinden masada yürütülmektedir. Terör örgütü liderinin "Çerçeve yasa bin kilometrelik yolun ilk adımıdır." ifadesi bu talihsiz sürecin kendi bakış açısından nasıl değerlendirildiğini de açıkça göstermektedir. Yahu, bu bin kilometrenin birinci adımında binlerce eli kanlı teröristi sokağa bırakacaksanız Allah ikinci adımından, üçüncü adımından, onuncu adımından bu milleti muhafaza buyursun. Böyle bir körlük olabilir mi ya? Böyle bir körlük olabilir mi? Terör örgütü liderinin bununla alakalı açıklamaları endişelerimizi katbekat artırıyor. Kaygılıyız millet adına; ben 4 çocuk babasıyım, Allah herkesin evladını bağışlasın, gelecekte çoluk çocuğumuzun sokaklarda güvenli gezmesi adına endişeliyim, bayrağın altında özgür dolaşmasından yana endişeliyim, üniter devletten yana endişeliyim. Atatürk'ün milliyetçiliği, ayrıştıran değil birleştiren, ırka değil ortak vatana ve ortak geleceğe dayanan bir milliyetçiliktir. Bu nedenle, Türkiye'de ikinci bir siyasi millet anlayışını meşrulaştıracak adımlara destek vermek kabul edilemez. Bu coğrafya yüzlerce yıl boyunca farklılıklarını

Türk milleti çatısı altında yaşatmış, bağımsızlığını da bu birlik sayesinde korumuştur. Türk milleti tektir, Türkiye Cumhuriyeti de bu milletin devletidir. Bu temel ilkeyi aşındıracak düzenleme, kısa vadeli siyasi hesapların ötesinde, gelecek nesillerin güvenliğini ve cumhuriyetin bütünlüğünü ilgilendirir. Bakın çevrenize, bakın.

Efendim, cenazelerde imam bir hadisten bahseder: "Ölüm en büyük nasihattir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Türkoğlu, lafınızı kesmek istemiyorum ama siz kendi arkadaşlarınızın şu anda söz hakkını yiyorsunuz, onu söyleyeyim.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Niye?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, kısa keseyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani kaç dakika olduğunu herhâlde siz tutmuşsunuzdur.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Yani böyle bir zorunluluk mu var?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, devam edin ama toparlayalım lütfen, diğer arkadaşlarınızın hakkına girmeyin.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Niye, kısıtlama mı var konuşmalarda?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Peki, tamam, Başkanım anladım.

Der ki hadis: "En büyük nasihat ölümdür." Bakın, devletler için de en büyük nasihat yanı başlarınızda duruyor; Suriye, Lübnan, Irak; nasihat alın diye.

Efendim, bir konuyu daha dikkatlerinize sunacağız bu vesileyle. Siz şimdi teröristlere af getiriyorsunuz ya, af getireceksiniz; doğrusu o değil, doğrusu o değil, doğrusu şu, hemen izah edeyim: Bölücübaşı bebek katili Öcalan, açık kaynaklardan edinilene göre, kendi ifadesiyle, 2005 yılı Nevruz'unu Kürt halkının demokratik konfederal örgütlülüğünün ve birliğinin ifadesi olan "koma komalen kürdistan" kuruluşunu ilan ederek "Halkımıza yeni bir yaşam felsefesi..." falan falan falan kazandırdığını ifade etmiş, sözlerinin devamında "Önderlik görevlilerimi şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da başarıyla yapmaya devam edeceğim." ifadesiyle örgüt üzerindeki liderliğini sürdüreceğini beyan etmiştir. Bununla ilgili 20 tane daha belge var, şimdi uzatmayayım, Başkan uyardı. Yani sayın üyeler, siz bırakın bunları serbest bırakmayı "99 yılından bugüne kadar ne kadar terör eylemi varsa emir vereni benim." diyor Apo. Burada bu kadar hukukçusunuz, terör örgütü liderliği ve bu eli kanlı cinayet olaylarından, hendeklerde 800'e yakın şehidin şehit edilmesinin emrini tek başına veren Apo'nun yargılanması gerekmiyor mu? Hukuk böyle demiyor mu? Türk Ceza Kanunu askıya mı alındı? O nedenle, bunları affetmeyi bırakın, bir an önce Apo'nun 99'dan bugüne kadar gerçekleşen bütün terör olaylarından dolayı yeniden yargılanması ve defaatle cezaya çarptırılması gerekir.

Efendim, biz sizin sözlerinize ve samimiyetinize inanmak isteriz; doğal olan, beyan esastır, ta ki aksi ispat edilene kadar ama ben karıştırıyorum; efendim, 2002'de söylediklerinize mi, 2005'te, 2010'da, 2020'de, en son yaşadığımız 2023 seçimlerinde meydan meydan Cumhur İttifakı'nın söylediklerine mi inanalım, şimdi söylediklerine mi? Eğer o söylediğiniz doğruysa şimdi yalan söylüyorsunuz, şimdi söylediğiniz doğruysa o zaman milleti yanılttınız veya yarın söyleyeceklerinizin de kimse doğruluğunun garantisini veremez ama ben, Allah'a şükür, aklım erdiği günden beri bölücübaşı bebek katili Apo'ya "Bu bebek katilidir." diyordum; üniversitede de dedim, sendikal hayatımda da dedim, siyaset hayatımda da dedim; İYİ Parti 2017 yılında kurulduğu gün de dedi, bunlara karşı biz bugün de diyoruz Allah'a şükür çünkü doğrusu bu. Bu yasa, bu hâliyle Türk milletinin aleyhinedir.

Son şunu da söyleyip tamamlamak istiyorum. Bize diyorlar ki: "Barış." Barışayım. "Kiminle barışayım?" diyor vatandaş. Barışa kim karşı olur? Diyorlar ki: "Kürt'le barış." Vatandaş diyor ki: "Ben Kürt'le ne zaman küstüm, ben küs müyüm? Kürt benim arkadaşım, Kürt benim gelinim, canparem torunumun annesi ya da babası, benim iş ortağım, okul arkadaşım, benim Cumhurbaşkanım, benim Meclis Başkan Vekillerim, benim Cumhurbaşkanı Yardımcım. Ne oldu kardeşim?"

Bakın, ne yaparlarsa yapsınlar -varsa buradan basın- bu oyun tutmaz bu coğrafyada. Örneğini söylüyorum: 33 masum eri, silahsız eri şehit etti bu bölücü örgüt, PKK ama Türkiye'de ne Edirne'de ne Kars'ta ne Diyarbakır'da ne Kayseri'de kimse Kürt komşusuna kaşını çatmadı. Biz bu oyunları önceden de bozduk, yine bozacağız diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Türkoğlu.

Şimdi, söz sırası Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'da.

Buyurun.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, kıymetli Komisyon üyeleri, çok değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk olarak, terörden arınmış bir Türkiye'ye karşı olmadığımızı ve hiçbir Türk vatandaşımızın burnunun bile kanamasına razı olmayacağımızı belirterek sözlerime başlamak istiyorum. Ancak şunu belirtmek isterim ki bugün burada bir kanun teklifini konuşmuyoruz, bugün Türkiye Cumhuriyeti devletinin terörle mücadelede ortaya koyduğu iradenin, Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukukunun, şehitlerimizin hatırasının, Meclisin itibarının ve devlet ciddiyetinin nasıl ele alınacağını konuşuyoruz. O yüzden, söze birkaç temel soruyla başlamak istiyorum: Bu sözde kanun teklifi nereden gelmiştir? Bu teklifin sahibi kimdir? Bu metnin siyasi kaynağı nedir? Türkiye Büyük Millet Meclisi İmralı'da hazırlanmış bir metnin onay makamı mıdır? Buradan açıkça söylüyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi İmralı'nın noteri değildir, bu Meclis milletin iradesinin tecelligâhıdır. Burada kanunlar millet adına yapılır, başka bir yerde hazırlanmış metinler buraya getirilip milletvekillerine sadece "Onaylayın." denilemez.

Bakın, yine sürekli aynı cümleyi duyuyoruz: "Bu bir af değildir." Peki, soruyorum: Bu düzenlemenin adına "af" dememeniz onun sonuçlarını değiştirmeye yeter mi? Siz adına ne derseniz deyin, eğer bir düzenleme teröristlerin suçlarının soruşturulmasına, davaların sonuçlarına, cezaların infazına veya hükümlülerin hukuki durumuna etki ediyorsa millet bunun ne olduğunu sormaya devam edecektir. Bir şeyi "barış" diye adlandırmanız onu otomatik olarak barış yapmaz, bir şeyi "kurtuluş" diye sunmanız ortaya çıkan sonucu değiştirmez. Tarih bize bunun ne kadar önemli olduğunu defalarca göstermiştir.

Bakın, yaklaşık yüz kırk yıl önce emperyalist güçlerin yönlendirmesi ve desteğiyle ortaya çıkan Hınçak ve Taşnak örgütlerinin gerçekleştirdiği terör eylemleri ve katliamlar Osmanlı Devleti açısından ağır sonuçlar doğurmuştur. Dönemin siyasi şartları, dış baskılar ve alınan siyasi kararlar nedeniyle bu örgütlerin mensuplarına yönelik çeşitli af ve siyasi düzenlemeler yapılmış, bazı isimler daha sonraki dönemlerde devlet görevlerinde dahi yer almışlardır. Ancak af niteliğindeki siyasi ve hukuki düzenlemeler terör sorununu kendiliğinden ortadan kaldırmamış, örgütsel faaliyetler ve saldırılar farklı biçimlerde devam etmiş ve imparatorluğun sonunun gelmesine katkı sağlamıştır.

Şimdi, yine, biraz önce Yücel Bulut Bey'in Cumhuriyet Dönemi'ndeki ayaklanmaları anlatırken anlatmadığı veya atladığı, bu ayaklanmaların arkasında da 15 Temmuz kalkışmasının arkasında da bölgemizdeki tüm terör örgütlerinin arkasında da emperyalist güçler ve onların çıkarları vardır ve bu örgütler emperyalizmin maşalarıdır. Bugün de aynı geçmişte olduğu gibi karşımızda emperyalist güçler tarafından yönlendirilen bir terör örgütü ve o terör örgütüne sağlanmaya çalışılan bir aftan söz ediyoruz. Tarih bize şunu göstermektedir: Terörle mücadelede hukuk ve adalet zemininden uzaklaşılarak verilen tavizler, günü kurtaran siyasi çözümler ve terör örgütlerinin taleplerinin meşru bir siyasi zemine taşınması sorunu ortadan kaldırmak yerine daha ağır sonuçlara yol açabilmektedir. Bugün de geçmişin tecrübelerini görmezden gelemeyiz. Bir düzenlemenin adını ne koyduğunuzdan önce ortaya çıkaracağı sonuca bakmak zorundayız. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri de Sevr'dir. Sevr kâğıt üzerinde bir barış anlaşması olarak sunulmuştu ancak Sevr, Türk milletinin egemenliğini, bağımsızlığını ve vatanın bütünlüğünü ortadan kaldırmayı öngören bir metindi. O sebeple, Türkiye Cumhuriyeti devletinin egemenliğini, hukuk düzenini ve şehitlerimizin hukukunu tartışmaya açan her düzenleme, adı ne olursa olsun, milletin vicdanında karşılığını bulur.

Bakın, yine kamuoyunda bize "29 kişisiniz, Mecliste azınlıksınız, bir avuç muhalefet ediyorsunuz." diyorlar, sanki haklı olmak için kalabalık olmak gerekiyormuş gibi, sanki Türkiye'nin geleceği oylamadaki parmak sayısından ibaretmiş gibi. Tarih bize bunun böyle olmadığını defalarca göstermiştir. Hatırlatmak isterim: Kürşad'ın Çin sarayına yürüdüğü anlatıda yanında 40 kişi vardı. Gazi Mustafa Kemal Atatürk Samsun'a

çıktığında yanında 48 kişi vardı, Sivas'ta 36, Erzurum'da 58 kişi vardı. Mesele, kaç kişi olduğunuz değildir; mesele, neye inandığınız ve hangi sorumluluğu taşıdığınızdır. Bugün burada 29 kişi olabiliriz ama biz bu milletin çocuklarının geleceğini, şehitlerimizin emanetini ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukukunu savunuyorsak burada 29 kişi değil milyonların vicdanını temsil ediyoruz demektir.

Değerli arkadaşlar, dün teröristlerin ayakkabı numarasına kadar bildiğinizi söylüyordunuz, dün devletin istihbarat gücünden, operasyon kabiliyetinden, terör örgütünü takip ettiğinizden bahsediyordunuz, dün "Terörist nerede olursa olsun buluruz." diyordunuz; bugün ne oldu, bugün ne değişti? Ayakkabı numarasına kadar bildiğiniz teröristlerin bugün adresini mi unuttunuz? Dün terörle mücadelede kararlılık nutukları atarken bugün aynı örgütün taleplerinin tartışıldığı bir siyasi zemini neden oluşturuyorsunuz? Milletimiz bunları görüyor, bu millet hafızasını kaybetmedi, aklını kaybedenlerin akıllarını yerine getirmesini de iyi bilir.

Değerli Komisyon üyeleri, bugün özellikle şunu da hatırlatmak istiyorum: Yıllarca bu ülkeye "Terörle mücadelede taviz vermeyeceğiz." dediniz, kırmızı çizgiler ilan ettiniz, terör örgütünün elebaşları hakkında en ağır ifadeleri kullandınız, hatta bugün söylediklerinizin tam tersini ifade eden son derece sert açıklamalar yaptınız; şimdi soruyorum: O gün devlet aklıyla söylediğiniz sözler yanlış mıydı yoksa bugün söylediklerinizi, bugün yaptıklarınız mı yanlış? Eğer dün söylediklerinizi doğruysa bugün bu noktaya nasıl geldiniz? Eğer bugün yaptıklarınız doğruysa, o zaman, dün bu millete neden başka bir hikâye anlattınız? Milletvekili olarak hepimiz söylediğimiz sözlerin sorumluluğunu taşırız, devlet yönetmek ise bundan çok daha ağır bir sorumluluktur. Terörle mücadele dünden bugüne değiştirilecek bir siyasi pozisyon değildir. Şehitlerimizin kanı sizin keyfî takviminize göre farklı değerlendirilemez. Bir gün "terörist" deyip başka bir gün "muhatap" diyemezsiniz. Bir gün "son teröriste kadar mücadele" deyip başka bir gün terör örgütünün siyasi taleplerini kanun metinlerinin konusu hâline getiremezsiniz. Devlet yönetmek, yerine göre başka, yerine göre başka konuşmak değildir. Bu milletin çocukları sizin siyasi malzemeniz değildir. Şehitlerimizin evlatları, gazilerimizin hayatları, bu ülkenin güvenliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği hiçbir siyasi hesabın aracı yapılamaz. Biz terörsüz Türkiye'ye karşı değiliz ve tekrar ediyorum: Biz hiçbir vatandaşımızın burnunun kanamasına razı olamayız. Bizim itirazımız, terörün bitirilmesi bahanesiyle Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukuk düzeninin tartışmaya açılmasıdır. Bizim itirazımız, Meclisin başka bir yerde hazırlanmış bir metne mühür basan kuruma dönüştürülmesidir. Bizim itirazımız, milletin aklıyla alay edilmesidir ve en önemlisi, bu ülkenin evlatlarının canı üzerinden siyasi hesap yapılmasıdır.

Bugün burada milletvekilleri olarak bir karar vereceğiz ama unutmayalım, bu kararın hesabını sadece bugün burada vermeyeceğiz, yarın bu ülkenin çocukları size şunu soracak: "Terörle mücadelede ne yaptınız? Şehitlerimizin emanetine nasıl sahip çıktınız? Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukukunu nasıl korudunuz?" Ve o gün hiçbiriniz "Biz çoğunluktaydık." diyerek bu sorumluluktan kurtulamayacaksınız çünkü tarihte, bazı dönemlerde doğruyu söylemek kolay değildir, bazen kalabalığın karşısında durmanız gerekir, bazen "29 kişisiniz." derler, biz de deriz ki: "Evet, belki 29 kişiyiz ama bu ülkenin çocuklarının geleceğini siyasi pazarlık konusu yaptırmamak için gerektiğinde 29 kişi de yeter." Çünkü mesele sayı değildir, mesele makam değildir, mesele koltuk değildir; mesele Türkiye Cumhuriyeti devletidir, mesele bu milletin şerefidir, mesele şehitlerimizin emanetidir ve biz bu emaneti hiçbir siyasi hesap uğruna teslim etmeyeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Akalın.

Şimdi söz sırası Sayın Özkan'da.

Kifayetimüzakere yapalım Sayın Özkan, kısa tutalım.

Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun, kıymetli hocalarım; sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Milletimiz için, milletimizin maşerî vicdanının bir tecellisi olarak, devlet aklıyla, ülkemizin belki son iki yüz yıldan beri büyük bir arayış içerisinde, ülkemizde, bölgemizde ve bütün dünyada yeniden adaletin, refahın, kalkınmanın bir merkezi olma iddiamızın tecellisi olarak bugün bir araya geldik. Elbette tarihî bir sorumluluğumuz var. Bugün burada hepimiz, aynı gemide bulunan, aynı hedefe yürüyen, milletimizin maşerî vicdanının bir tecellisi olarak görüşlerimizi tüm farklılıklarımızla beraber serdettik, ortaya koyduk. Şu anki hazırunun fotoğrafını bundan beş yüz yıl sonra birileri alsa, fotoğrafa baksa -diyecekler ki- vaktiyle Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşanan acıların, sıkıntıların tarihin tozlu raflarına gönderildiği ve milletin ulusal birliğinin tesis ve tescil edildiği, kendi ülkesindeki huzuru, refahı ve adalet anlayışını, hak ve özgürlükleri bölgesinde ve bütün dünyada hâkim, egemen kıldığı o büyük dönüşüm istikametinde tarihî kararı alan kadrolar olarak bakacaklar ve bu kadrolara bakarken inanın, burada, yasanın lehinde ya da aleyhinde, hangi fikir serdedilmiş olursa olsun, her birimizi ülkenin ve milletin aydınlık yarınları için tarihî karara imza atan kadrolar olarak anacaklar.

Kıymetli hazırun, değerli milletvekilleri; tabii, bugün burada fikirlerimizi sunarken aynı zamanda tarih, zaman, mekân nezdinde, necip ve asil milletimizin aydınlık yarınları istikametinde elimizi vicdanımıza koyarak karar veriyoruz ve tabii, bu kararı aldığımız zaman sonuçları yaşanırken milletimiz büyük bir refah içerisinde aydınlık yarınlara doğru, gençlerimizin adalet ve barış içerisinde dünya gençliğiyle en güçlü şekilde rekabet ettiği günleri yaşarken belki aleyhte oy verenler de kendi çevrelerinde buradaki haklı fikirlerini, haklı gördükleri fikirleri yapıcı anlamda değerlendirdiklerini ifade ederek buradaki kararlardan payidar olma gayreti içerisinde olacaklar. Şu anda milletimize gariban ifadesini asla yakıştıramayız, milletimiz necip ve asil millettir. Yani binlerce yıllık geçmişe dayanan tarihin bütün güzelliklerinin, medeniyet anlayışının taşıyıcısı olan aziz milletimiz her daim, her türlü sıkıntıdan çıkış yolunu bulmuştur.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Asgari ücret açlık sınırının altında.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Ve burada da bu iradesinin bir tecellisi olarak biz milletvekillerini seçmiş ve buraya göndermiş. Bakınız, çocuk olsa "Sıkıntıya girdiğimde babam bakar." der, bir fabrikada çalışıyor olsa "Patron düşünsün." der ama milletimizin temsilcileri olarak bizler milletvekilleri olarak bu yüce Parlamento çatısı altında başka kapıya gidip asla çözüm arayamayız. Parlamento, Türkiye Büyük Millet Meclisi çözümün merkezidir, çözümün adresidir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İmralı'ya niye gittiniz o zaman?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Biraz önce, Yücel Bulut Milletvekilimizin bütün ayrıntısıyla dercettiği ve tarihimizde benzer süreçlerden çıkış aramak için yaptığımız düzenlemelerin karşısında, gördüğümüz gibi, sıkıntılı süreçlerden geçmişte nasıl çıkmışsak bugün yine, yeniden aynı anlayışla çıkacağımıza inanıyoruz. Bu anlamda, tabii, gelinen noktaya kolay gelinmedi. Bugün burada, Cizre'de, Gabar'da, ülkemizin bütün vilayetlerinde, şehirlerinde, meydanlarında, insanımız huzur içerisinde yürüyorsa aslında biz, yaptığımız çalışmaların sonuçlarını almak için

buraya geldik. Yani bundan yirmi beş yıl önce, tam çeyrek asır evvel Cumhurbaşkanımız liderliğinde AK PARTİ olarak kurulduğumuzda, bakınız, partimizin programında ne yazıyor ve bugün, burada yaptığımız çalışmalarda da son yirmi beş yıllık süreci nasıl özetlemişiz?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - "3Y'yle mücadele" yazıyor.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Sayın Cumhurbaşkanımız diyor ki, parti programımızdaki ifadeler: "Kimimizin güneydoğu, kimimizin Kürt, kimimizin terör sorunu dediğimiz olay maalesef bir Türkiye gerçeğidir. Partimiz, bu sorunun toplum hayatımızda neden olduğu olumsuzlukların bilinciyle, bölge halkının mutluluğunu, refahını, hak ve özgürlüklerini gözeten, Türkiye'nin bütünlüğünü ve üniter devlet yapısıyla birlikte bölgeyi tehdit eden terörün önlenmesinde zaaf yaratmayacak bir şekilde kalıcı, tüm toplumun duyarlılıklarına saygılı, etkili ve sorunları kökünden çözmeye yönelik bir politika izleyerek çözecektir." İşte, tam da bugün buraya geldik, çözecektir. Velhasılıkelam, bölge halkımızın, ülkemizin dört bir tarafında -ekonomik verileri anlatmaya gerek yok- 26 milyar dolardan 397 milyar dolar mal ve hizmet ihracına yani ülkemizin dört bir tarafında vatandaşımızın payidar olduğu refah artışı. Diğer tarafta, Sayın Başkanımız, eski Adalet Bakanımız Abdulhamit Gül Beyefendi'nin de ayrıntılarıyla ifade ettiği, çeyrek asırda hak ve özgürlükler, demokratikleşme alanında yaptığımız reformlar; çileli, zahmetli, zor ve uzun yollardan geçerek bunları hayata geçirdik ve tabii, bunların tamamını yaptıktan sonra ülke ve millet kucaklaşmasının, ulusal birliğinin... Sayın Bayhan ifade etti, ulus tanımı yaptı, bir de ulusal birlik var; ulusal birlik, tanımlanabilen, ölçülebilen bir kavramdır.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya, siz FETÖ kumpaslarına da demokrasi diyordunuz Cahit Bey, yapmayın!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Yani tasada, sevinçte bir olan, geçmişte birlikte yaşamış, gelecekte de birlikte yaşama arzusu içerisinde olan...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - FETÖ kumpaslarına demokrasi diyordunuz ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - ...birbirinin kırmızı çizgilerini bilen, birbirinin değerlerine saygılı...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Demokrasiden ne anladığınızı biliyoruz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - ...inancına, fikirlerine, düşüncelerine, dünya görüşüne saygıyla birlikte yaşama iradesini ortaya koyan aziz milletimizin ulusal birliğini inşallah tescil ve teyit edeceğiz.

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, uğultu var, lütfen hatibi dinleyelim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Bu anlamda, hazırunun da ifade ettiği gibi, tabii, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, partimizin ve Cumhur İttifakı'nın kararlılığıyla, Türkiye Yüzyılı'nın bir ideali olan terörsüz Türkiye hedefini gerçekleştirmek için ortaya koyduğumuz bu yaklaşım bir devlet politikası hâline gelmiş, milletimizin maşerî vicdanında teveccüh görmüş ve bugün cumhuriyet tarihimizin veya Parlamento tarihimizin hiçbir döneminde olmayacak kadar büyük bir imza sayısıyla birlikte teklif hamdolsun Genel Kurulumuza ve Komisyonumuza geliyor. Bu Komisyonda da bütün fikirler tartışıldı ve tartışılan bu fikirleri iki ana başlıkta toplamak mümkün. Bir tanesi kanunun esbabımucibesi, rasyosu, gerekçesi; nedir bu, nereden geldik, nereye gidiyoruz? Bugüne kadar yapılan bu sürece ilişkin çalışmalar, bugüne kadar yapılan çalışmalarda devlet, millet adına bu kadrolar, buralarda çalışan geçmiş siyasilerin ödediği bedeller, bunlardan çıkardığımız dersle ortaya koyduğumuz bir rasyo var.

Bir diğer mesele de -işte hocalarımız da burada- yapılan düzenlemenin Anayasa, Ceza Kanunu, Ceza İnfaz, ceza yargılaması hukuku açısından karşılığı ve bunun Türk hukuk tarihi açısından hukuki niteliğiyle ilgili tartışmalar. Bunları yapıyoruz. Bakınız, şu anda bunların hepsini müsaade ederseniz anlatalım. Öncelikle şunu ifade edelim: Arkadaşlar, bakın, şu anda 1970'lerle, 1960'larla yaşadığımız müzakere ve çatışma sürecinden çok farklı. Buraya gelirken herkes, tamamen fikren, zihnen, tarihsel ve medeniyet birikimimizin ışığında burada paylaşmak için hazırlığını yapmış gelmiş; güzel. Burada -hiçbir tartışmada fiziki kavganın olmadığı- herkes kendi fikrî değerlerine ve kabiliyetine güvenerek, dayanarak fikirlerini de dercetti. Bakınız, şu anda buradaki tartışma zeminindeki barış ortamı, müzakere, barikayıhakikat müsademeyiefkârdan tezahür eder anlayışıyla hakikat güneşini ortaya çıkarmaya matuf bütün fikirler değerli. Burada eleştirilerin de çok kıymetli olduğunu düşünüyorum çünkü kanunun içeriğinde izleme, gözleme ve bu noktada yapılacak bir eksikliğe, bir hataya mahal verilmemesi açısından değerli fikirler olarak görüyoruz ama yasanın içerisinde var. Bu anlamda inanın, hesap verme niteliğinde, makamında olsaydı, bugün burada aleyhte fikir edenler de, inanın iktidarda, burada millet adına sorumluluğu yerine getirecek ve milletimizin aydınlık yarınlarının hayallerini ve hedeflerini gerçekleştirme sorumluluğu içerisinde olmuş olsaydık bugün burada aynı düzenlemeyi getirmek zorundaydınız.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - "Mecbur kaldık." mı diyorsunuz?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Hiç düşünmediniz mi mesela? Hiç düşünülmedi mi acaba?

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ne mecbur etti sizi Cahit Bey? "Mecbur kaldık." itirafında bulunuyorsunuz ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Yahu, burada 367 milletvekili, bütün siyasi partilerden farklı farklı milletvekilleri...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - "Mecbur kaldık." itirafında bulunuyorsunuz! Ne mecbur etti sizi?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - ...farklı illerden, acaba ne oldu, nasıl oldu da imzacı oldu? Sadece "Oy vereceğim." demiyor "Ben tarih ve zaman nezdinde..."

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İtirafınız tarihe geçti! Merak etmeyin!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - "...gelecekte bu yasayı destekliyorum." diyor.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Kim sizi zorunda bıraktı ya! "Zorunda kaldık." diyorsunuz!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Demek oluyor ki bu yasa milletimizin maşerî vicdanının eseridir.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - "Zorunda kalırsınız." diyorsunuz, "Zorunda kaldık." diyorsunuz yani!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Milletimizin aydınlık yarınlarını, demokratik hukuk düzenimizin güçlenmesini, ulusal birliğimizin tahkim edilmesini, ülkemizi bölgesinde ve dünyada tarihin parlak sayfalarında olduğu gibi yeniden bir güneş gibi parıldatacak bir anlayışla hazırlandığının altını çizmek lazım.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Böyle süslü laflara gerek yok! FETÖ kandırmıştı seni, şimdi Apo kandırıyor kardeş!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Şimdi, kıymetli hazırun, kısaca da meselenin hukuki içeriğiyle ilgili meseleyi sizlerle paylaşmak isterim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - PKK'lılar çıkacak mı sonuçta?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Öncelikle, bu düzenleme Anayasa'ya uygun; her şeyden önce, cumhuriyet tarihimizde...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Size göre, size göre! Size göre uygun!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hiç okumamışsın o zaman!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özkan, devam edin. Yalnız, toparlayalım.
BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Önce İmralı'ya onaylatıyorsunuz, getiriyorsunuz "Anayasa'ya uygun." diyorsunuz ya!
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Size göre FETÖ kumpasları da uygundu Anayasa'ya, yasalara; hatırlatayım da...
CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Başkanım...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özkan, devam edin siz.
SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Onlar da çok uygundu; çok hukukiydi, çok adildi!
CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Müsaade ederseniz bitiriyorum.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Toparlayalım.
CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Sayın Başkanım, öncelikle cumhuriyet tarihimizde ilk kez bir infaz düzenlemesi yapmıyoruz. Buna benzer düzenlemeler yapıldı, bu da tarihimizdeki 10'uncu düzenlemedir. Bu düzenleme Parlamentonun egemenlik hakkı çerçevesinde, biz egemen olarak Parlamentoda yasa yaparken bu yasanın çerçevesi infaz düzenlemesine bağlı değiliz, Ceza Kanunu'na değil, Ceza İnfaz Kanunu da değil. Nedir? Anayasa'ya uygunluk. Biz burada Anayasa'ya aykırı olmadığını ve bir af niteliğinde olmadığını... Her şeyden önce bu yasadan yararlanacak -belki bu yasa olmasaydı hiçbir zaman da bir mahkemenin önüne çıkma ihtimali de olmayabilirdi- gelecek, Türkiye Cumhuriyeti devletinin otoritesine "Ben bu yasadan yararlanmak istiyorum." diyecek ve ceza hukuku çerçevesinde... Ceza hukukunun, yargılamanın amacı nedir? Bu amaçları gerçekleştirebilecek bir anlayışla hukuk düzeni işleyecek. Ceza hukukunda tartışılır -hocalarımızın alanına giriyoruz- ceza yargılamasının amacı nedir? Birisi der ki: "Öç almak." Birisi "Bozulan kamu düzenini yeniden inşa etmek." Birisi "Islah etmek." Bir diğeri "Topluma kazandırmak." İşte, bunların her birinin içerisinde yer aldığı düzenlemeyle beraberiz yani açık havada nasıl toplumla, hukuk düzeniyle barışık bir şekilde, hukuk düzenini ihlal etmeden, cezaevinde olduğu gibi geçirdiği takdirde artık onunla ilgili bir erteleme süresi dolacak ve bu çerçevede infazını da gerçekleştirmiş olacaksınız yani ceza hukukunun amaçları tüm çerçevesiyle burada tecelli etmiş olacaktır. Bu anlamda, takip, izleme, ceza yargılamasının amacı ve geçmiş, yapmış olduğumuz infaz düzenlemeleri dikkate alındığında hukuki olarak vatandaşımızın arzusu olan, milletimizin beklentilerine cevap verecek, ülkemizin huzurunu, refahını, özgürlük ve demokrasi anlayışını güçlendirecek bir yasal düzenlemeyle beraberiz.

Tabii, bu yasal düzenlemeye biraz önce -ki bunu Parlamento üzerinde bir vesayet olarak değerlendiririz- 1980 darbecilerinin geçici 15'inci madde düzenlemesi gibi bir anlayışla meseleye yaklaşılması da asla hukuki değildir.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Tam da öyle! Tam da öyle! Darbeci generalleri hatırlatıyorsunuz! Tam da öyle! İyi ki hatırlattın!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Parlamentonun, demokrasinin ve yapmış olduğumuz temsil vazifesinin karşısında bir anlayıştır; bunu doğru bulmayız. Necip ve asil milletimizin talebi olan bu hukuk düzenlemesini, vatandaşlarımızın huzur ve güvenliği için, geçmiş düzenlemelerden de ilham alarak hukuk düzenimize kazandırıyoruz ve inşallah, bunun semerelerini, bunun ortaya çıkaracağı başarıları ve hedeflerini de hep beraber yaşayacağımıza inanıyorum.

Bütün hazıruna sürece vermiş oldukları destek için teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Özkan.

Şimdi söz...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Kifayetimüzakere yapalım Sayın Başkanım, yeterli herhâlde, açıklığa kavuşmuştur, maddelere geçelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, Komisyon üyelerimiz tarafından artık teklifin tümü üzerindeki görüşmeler için kifayetimüzakere talebi var. Ben şimdi...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hayır ya! Hayır!
BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ne demek yani?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika... Bir dakika arkadaşlar... Bir dakika...
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Öyle bir şey yok! Ne alakası var ya!
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hayır! Hayır! Hayır!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika arkadaşlar... Arkadaşlar...
BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Hayır! Burada da konuşacağız, orada da konuşacağız!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli vekillerim, bir saniye... Bir dakika...
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Uykunuz mu geldi! Uykunuz mu geldi!
ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ne demek "Uykunuz mu geldi?" ya! Ne biçim bir konuşma o!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika Sayın Kırcalı... Sayın Kırcalı, bir saniye...
ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ne biçim ifade o be! Ayıp ya!
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ayıp size! Size ayıp!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırcalı... Sayın Kırcalı, bir saniye...
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Niye konuşma hakkımızı elimizden alıyorsunuz!
ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ne demek o!
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Konuşma hakkımızı niye elimizden almaya kalkıyorsunuz!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri... Sayın Kırcalı...
ORHAN KIRCALI (Samsun) - Biz ilk defa çalışmıyoruz Adalet Komisyonunda!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırcalı... Sayın Kırcalı...
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Niye konuşma hakkımızı elimizden almaya kalkıyorsunuz!
ORHAN KIRCALI (Samsun) - Biz Adalet Komisyonunda senin gibi ilk defa çalışmıyoruz!
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Yapma ya!
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekillerimiz... Değerli milletvekillerimiz, bir saniye...
Sayın Kırcalı, izin verin, ben tamamlayayım sözümü.

Sayın milletvekilleri, kimsenin... Bakın, herkese söz vereceğim ama şimdi tümü üzerindeki görüşmeler yani bütün neredeyse... Bazı milletvekillerimiz var hâlâ, biliyorum, benim de listemde var. Şimdi, açıklamalar yapıldı, artık bundan sonra bayağı bir tekrara da düşmeye başladık.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Yo, herkesin fikri ayrı.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yo.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Hiç öyle bir şey yok!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sizin "Yo." demenizle olmuyor bu, sizin "Yo." demenizle olmuyor.

Şimdi maddelere...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sizin "Evet." demenizle oluyor, bizim "Yo." dememizle...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Benim "Evet." dememle oluyor. Benim "Evet." dememle oluyor.

(İYİ Parti milletvekillerinin laf atmaları, gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, adil olmaya çalışıyorum. Bakın...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, bir milletvekilinin konuşmasının diğer milletvekiline ne faydası var? Biz kendi düşüncemizi ifade edeceğiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye... Bir saniye...

Şimdi, adil olmaya çalışıyorum, bakın...

ERHAN USTA (Samsun) - Saat üç buçuktan beri buradayız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, hepiniz konuşacaksınız.

ERHAN USTA (Samsun) - E, tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konuşacaksınız ama şimdi tümü üzerindeki görüşmelerde artık bütün sözler söylendi ve...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Hayır! Biz daha söylemedik!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Söylenmedi! Niye söylendi!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Biz daha söylemedik! Biz daha söylemedik!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Biz daha söylemedik ya!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ne söylendi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, bakın...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Neyi çekiyorsun sen hemşehrim? Neyi çekiyorsun?

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Milletvekillerini çekiyordur, bizi çekiyor, bizi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, bakın, daha evvel de söyledim, canlı yayın yapılamaz diye söyledim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ben konuşurken çekemezsin.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Size mi soracağız neyi çekeceğimizi?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Evet, bana soracaksın.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Allah Allah!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Yapma ya!

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tabii ki, öğreneceksin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşım... Değerli arkadaşım... Değerli arkadaşım...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Siz de öğreneceksiniz. Üslubunuza bakın ya! Bu üslup mu Sayın Başkan?

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Alkışlıyoruz! Ne kadar demokrat olduğunuzu saatlerdir gösteriyorsunuz ya! Ne kadar demokrat, ne kadar şeffaf olduğunuzu saatlerdir tekrar tekrar kanıtlıyorsunuz!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kifayetimüzakere yapıyorum. Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, hayır!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Hayır!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Hayır, yalan!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(İYİ Parti milletvekillerinin laf atmaları, gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 1'inci maddeyi okutuyorum...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Bu adil bir şey değil Sayın Başkan, sizi adil olmaya çağırıyorum, sizi adalete davet ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Böyle bir şey olamaz!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Hayır, böyle bir şey yok, böyle bir şey olur mu ya!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkan, sizi adil olmaya davet ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oturun, oturun. Ben yeterince adilim, oturun.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sizi adalete davet ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yeterince adilim, oturun! Oturun!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Adalete davet ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu toplantının düzenini bozamazsınız! On iki saattir sizi dinliyorum, on iki saattir sizi dinliyorum.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Adil olacaksın! Adil olacaksın! Milletin derdini konuşturmadan ne demek! Adil olacaksın, isterse üç gün sürsün.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben adilim, siz adil olun.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Adaletli olacaksın, daha konuşmayan arkadaşlar var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hepsine izin vereceğim, hepsi konuşacak.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sizinkiler konuştuktan sonra sadece İYİ Parti kaldığı zaman...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Otur yerine! Otur yerine! Otur yerine!

(İYİ Parti milletvekillerinin laf atmaları, gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 1'inci maddeyi okutuyorum:

(Yasama Uzmanı Talip Dönmez tarafından 1'inci maddenin okunmasına başlandı)

"MİLLÎ DAYANIŞMA VE TOPLUMSAL BÜTÜNLEŞMENİNGÜÇLENDİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, PKK/KCK terör örgütünün ve bununla bağlantılı her türlü oluşumun fiili varlığına son verdiğinin ve kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin teyidine dair Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip, yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar ile verilen mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesi işlemlerinin ve yapılacak diğer işlemlerin belirlenmesidir."

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Adil olacaksın!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Terbiyesizler!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Böyle bir şey olur mu ya! Adil olacaksın!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Otur yerine, terbiyesizlik yapma!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - "Otur yerine!" ne demek!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Adil olacaksın!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Terbiyesizlik yapma! On iki saattir sizi dinliyorum ya!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Aylarca katilleri dinlediniz Sayın Başkan ya! Dinleyin ya, on iki saattir de dinleyin, yirmi dört saat de dinleyin!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Allah Allah!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kifayetimüzakere yaptım, oylama yaptım Sayın Olgun. Oylama yaptım, 1'inci maddeye geçtim, 1'inci maddeyi okutuyorum, herkese de söz vereceğim, maddelerde söz vereceğim.

(İYİ Parti milletvekillerinin laf atmaları, gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun yerinize, yerinize buyurun.

(Yasama Uzmanı Talip Dönmez tarafından 1'inci maddenin okunmasına devam edildi)

"(2) Bu Kanun hükümleri, PKK/KCK terör örgütünü kurma veya yönetme, örgüte üye olma veya bilerek ve isteyerek yardım etme ve örgütün propagandasını yapma suçları ile bu örgütün faaliyeti kapsamında işlenen suçları ve bu örgüt lehine işlenen 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda düzenlenen suçları kapsar."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylama yaptım, 1'inci maddede söz vereceğim arkadaşlara.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Bu mu demokrasi anlayışınız?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli Milletvekilim, oylama yaptım, oylama yaptım. 1'inci maddede söz vereceğim arkadaşlara.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yazıklar olsun!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, şimdi öncelikle...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - ...hassas bir kanunu tartışmaya çalıştığımızın herkes farkında. İnsicamı da muhafaza etmek için elinizden geleni yaptığınızı da görüyoruz. Burada ilk teklif sahipleri saatlerce konuştular.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kimse saatlerce konuşmadı, ben hepsinin dakikalarını tuttum, saatlerce konuşan sizin arkadaşlarınız.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Konuştu, konuştu.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bir dakika arkadaşlar, ben konuşuyorum.

Burada milletvekillerimiz bu konuyla ilgili aşırı hassasiyetleriyle söz istiyorlar. Genelinde konuşur, maddeyi de konuşur. Burada siz Komisyon Başkanı olarak böylesine hassas bir konuda bütün sözleri dinlemek, bütün sözleri de tutanağa almak mecburiyetindesiniz. Bu konuyla ilgili hem hukukçu kimliğinizle hem parlamenter kimliğinizle hem akademisyen kimliğinizle karar vermek zorundasınız. O yüzden, biraz önce yapmış olduğunuz oylama bu Komisyonun da sizin akademik kimliğinizle de hukukçu kimliğinizle de örtüşmüyor, ben yakıştıramadım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Poyraz, yerinize geçin lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Biz yerimize geçeriz, problem değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, yerinize geçin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Başkanım, bakın...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yerinize geçin, bakın, tamam, dinledim sizi.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Değerli Başkanım, ben bir konuşayım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, dinledim sizi.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Konu önemli.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Dinledim sizi, anladım sizi.

Şunu ifade etmek istiyorum: Şimdi, bakın, ben kimsenin sözünü kesmedim.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ama söz vermedin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye, bir dakika...

Herkese süre kısıtlaması da koymadım ama bu şekilde devam ederse süre kısıtlaması koyacağım; onu yapmamak için, arkadaşlar kifayetimüzakere talep etti, kifayetimüzakere yaptım ve maddelere geçtim. Şimdi, maddelerde ben gene size söz vereceğim.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ya, lütuf mu bu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gene siz istediğiniz şekilde konuşacaksınız. Eğer böyle yapmazsam ben süre kısıtlaması koyacağım.
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - O milletvekilinin hakkı değil mi ya?
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani bunu bu şekilde devam edemeyiz arkadaşlar.
HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Bugüne kadar koymadığınızı bize niye koyacaksınız?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hepiniz parlamenterlersiniz, hepiniz bu konuyu benden daha iyi bilirsiniz.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bakın, ben size bir şey soracağım.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar bir yerine otursun.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Arkadaşlar, sizler geçin.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, bir yerinize oturur musunuz?
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bakın...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar bir yerlerine otursunlar.
Sayın Poyraz, Sayın Poyraz, buyurun oturun, buyurun oturun.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bakın Başkanım, bu müzakerenin başından beri sunduğumuz tüm taleplerimizi geçmiş uygulamalarımız ve teamüllerimizle cevaplandırdınız. Şimdi, biz de o yüzden öyle söyleyince size fazla yüklendik. Ben size sizin geçmiş uygulamalarınızdan iki tane örnek vermek istiyorum. Bakın, 31/5/2025 tarihli Komisyon tutanağımız. Bu tutanağımızda kifayetimüzakereyi biz talep etmişiz, Komisyon üyesi olmayan üyelerin kısıtlamasını biz talep etmişiz ama siz demişsiniz ki: "Burası Adalet Komisyonu, burası demokrasinin, özgürlüklerin olması gereken Komisyon." Sayın Halil Öztürk de talep etti bunların birinde, ben de hatırlıyorum, bu lafı söylemişsiniz. 16/7/2025 Çocuk Koruma Kanunu burada, sabahın saat dördüne, beşine kadar buradaki arkadaşlarımız konuştular. Yine sizin vekillerinize biz talep ettik, yine bunu yapmadınız. En son, hadi ben muhalefet vekiliyim, AK PARTİ Vekili Nurettin Alan 3/12/2025 tarihli on birinci yargı paketinde talep etti, biz de muhalefet olarak aynı şeyi istedik, talep ettik; siz yine dediniz ki: "Benim uygulamam bu, ben bunu değiştiremem."

Şimdi, hiç kusura bakmayacaksınız, bu toplantıda "Bunlar olmadı da ben süre kısıtlaması koyuyorum." demeniz sizin kendi kendinizi inkâr etmek olur. Bu sebeple siz bu uygulamayı kaldırın. "İnsanlar konuşacak." deyince şöyle: İstediği yerde konuşmak değil ki adam geneli hakkında konuşmak istiyor, 1'inci madde hakkında bilgisi yok veya hazırlanmamış yani buna nasıl karar veriyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, şimdi...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bakın, burada adaletsiz davranıyorsunuz, bu olmaz. Bu, Adalet Komisyonunun adına yakışmaz. Ben sizin kendi tutanaklarınızla... Bunları size vereyim, okuyun, bana bir şey söyleyin "Uygulamamı değiştiriyorum." deyin, kabul edeyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, tamam, şöyle...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - "Uygulamamı değiştiriyorum..."
ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Kaç kişi konuştu sizden geneli hakkında? Kaç kişi?
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Kaç kişi konuşması lazım mesela sizce?
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bakın, bilmiyorum Şengül Hanım. Ben adaletten...
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bakın, tutanaklar burada ama, tutanaklar burada. Adalet varsa tutanaklar da burada.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, o tutanakları çok iyi biliyorum çünkü kendi söz...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Biliyorsunuz, bugün niye değişik oluyor?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yani bu kanunun her şeyi değişik mi olacak?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, değişen hiçbir şey yok. Neden değişen hiçbir şey yok? O lafları söylediğimde bir defa Komisyon toplantısını istismar edecek şekilde burada...
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Kim istismar ediyor? Bir dakika ya...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İşitmediğimiz hakaret kalmadı Başkan.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika... Şimdi, bütün Genel Kurulun buraya gelip, diyelim ki bütün konuşmaları yapıp buradaki toplantının müzakerelerini geciktirecek şekilde bunu bu şekilde yapma...
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ama o sizin algınız.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Benim algım değil. Bakın...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, bu kanunun özelliği itibarıyla bunun böyle olacağını sağır sultan biliyordu.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam ama...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sağır sultan biliyor bu kanunun özelliği itibarıyla.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konuşmalara dakika konulmasını siz kendiniz teklif ettiniz.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tamam, siz de kabul etmediniz.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben de kabul etmedim...
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Burada aynı lafı diyorum, şimdi niye koyuyorsunuz?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çünkü o zaman istismar edilmemişti, şimdi istismar ediliyor.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Olur mu öyle şey canım? Kime göre?
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, sürekli aynı şeyler tekrarlanıp duruyor.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Kime göre, neye göre istismar edildi Başkanım, onu söyleyin.
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Evet, bir de çok ağır bir laf istismar.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Komisyon üyelerimize göre.
HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, olur mu canım? O zaman gene sizin Komisyon üyeleriniz...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne demek istismar?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL -

Değerli arkadaşlar, maddelerde konuşacaksınız, gene geneli hakkında konuşun.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ben maddede konuşmayacağım mesela, Allah Allah!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, konuşmalara kısıtlama koymak zorunda kalacağız böyle giderse.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bakın sabahtan beri...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Bize gelince mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Size gelince değil. Ya, sizin arkadaşlarınızı da dinledik.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ama "tarihî bir gün" diyorsunuz, tarihî bir günün aksine her şeyi yapıyorsunuz ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Türkoğlu'nu bir saat dinledik ya!

Değerli arkadaşlar...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yani bu böyle olmaz Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Böyle yaparsak siz bu kanunu yarın öğleyin falan veremezsiniz; o sorumluluk da size ait, ben karışmam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, herkese söz veriyorum ama...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bu böyle olmaz ya, olmaz!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, geneli hakkında söz isteyenlere söz verdikten sonra maddelere geçeceğiz, maddeler hakkında da eğer bu şekilde uygulama olursa zamanı kısıtlayacağım.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Niye kısıtlı zaman?

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Niye Komisyona getirdiniz o zaman?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, geneli hakkındakilere söz vereceksiniz, sizin iyi niyetini göreceğiz, biz de arkadaşlarla maddeler konusunda otururuz şey yaparız yani zamana göre.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Teşekkür ederiz Hakan Bey; her zaman olumlu yaklaştınız.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ama geneli konusunda, bakın, isteyen herkese vermeniz lazım; bu adaletsizlik. Hem diyorsunuz tarihî bir gün...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Niye ayrım yapıyorsunuz?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, böyle tarihî gün mü olur ya? Nasıl bir tarihî gün bu yani?

TURAN YALDIR (Aksaray) - Olmaz olsun böyle tarihî gün!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Maddeleri biz arkadaşlar ayıralım, herkes istemesin, ona tamam ama bu arkadaşlarım genelde konuşacak. Yoksa bakın...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Genelde gene konuşsunlar.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, yoksa yok. Bakın, siz üç yıllık Adalet Komisyonu Başkanlığı sıfatınıza, iyi adınıza leke sürersiniz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Hakan Bey, kaç kişi konuşacak genelde şimdi?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Size mi soracağız ya? Hepimiz konuşacağız.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Kim bastıysa.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, bir dakika, bir durun arkadaşlar.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Kaç kişi var?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - 5-6 kişi var işte.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bir çözüm önerisinde bulunayım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya 5, 6, 7 işte.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 5-6 kişi mi? Bir saniye...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayı belli olsun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika Sayın Karslı...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayı var.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Oraya bastık, bastık, gözüküyor.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Mikrofonu yanan herkes konuşacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 5 kişi mi kaldı?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Liste sizde Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, bendeki liste 10 kişi.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Verdiklerinizi işaretlersek...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İşaretledim, 10 kişi.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Siz isimlerini sordunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 10 kişi.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - E, tamam, 5 demiş, 10 işte, 10 kişi konuşacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani 5 kişi yarımşar saatten konuşacak.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bakın, yapmayın böyle!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Burada bütün Komisyon üyeleri...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - "Bugünkü Komisyon diğer komisyonlara benzemez, bugün tarihî bir gün." diyorsunuz, 5 kişi fazla konuşmasına razı gelmiyorsunuz. O zaman siz kendi kendinizi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O zaman tamam, zamanla sınırlandıralım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zamanla sınırlandıralım, sizin tavsiyenizdi.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, ben çok ettim; beni dinlemediniz o zaman işte, sıkıntı orada.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - E, tamam, şimdi zamanla kısıtlayalım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sıkıntı orada. Nurettin Alan'ı dinlemediniz, Nurettin Alan'ı; beni dinlemediniz, Halil Öztürk'ü dinlemediniz. Ben ne yapayım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, senin istediğini şimdi yapalım.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Halil, konuşsana arkadaş; sen niye konuşmuyorsun?

Yalan mı konuşuyorum, yanlış mı konuşuyorum, haksız mıyım?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Bu geçenki kanunda kifayetimüzakere yaptılar ama.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yok.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yaptılar Çocuk Koruma Kanunu'nda.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır. Sen yoktun, ben buradaydım.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yaptık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, ben arkadaşlara söz vereyim onar dakika yani gene kısıtlamayayım ama onar dakika...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tamam, tamam.

Arkadaşlar konuşun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, peki.

Geneli üzerinde devam edeceğiz arkadaşlar.

Sayın Sunat, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; evet, elimizdeki kanun teklifi bizim Sayın Genel Başkanımız Müsavat Dervişoğlu'nun da ifade ettiği gibi "Bu cumhuriyeti yüz yıllık reklam arası görenler ile 'yüz yıllık zulüm' diye tarif edenlerin ortak metni." Bir başka deyişle bu metin, Cumhur İttifakı ile PKK ve siyasi uzantısının koltuk için siyasi pazarlığının çerçevesi. Evet, bu aynı zamanda PKK'ya özel bir af. Hani biraz önce "Af değil." diyenler de vardı ama Sayın Abdulhamit Gül konuşmasında "'Bu aftan yararlanmak istemiyorum.' diyen faydalanamayacak." diye kendi ağzıyla da ifade etti.

Evet, ülkenin içinde bulunduğu, geleceğine ilişkin derin kaygılarımızı dile getirmek isterim çünkü bazı süreçler vardır, yalnızca yazılan kanun maddeleriyle değil, kullanılan kavramlarla, kurulan cümlelerle ve verilen mesajlarla değerlendirilir. Bugün önümüzde duran tablo tam da böyledir. Onay mercisi hâline getirilen, milletvekillerinden önce taslağı gören teröristbaşı "cumhuriyetin kuruluşu kadar önemli bir sürecin başlangıcı" "demokratik cumhuriyet" ve "bu yasanın yeni bir dönemin kapısını aralayacağı" yönünde ifadeler kullanıyor. Buradan soruyorum: Cumhuriyetin kuruluşuyla kıyaslanan bu tarihî dönüşüm nedir? Silahların bırakılması elbette milletimizin ortak temennisidir, terörün tamamen sona ermesi hepimizin arzusudur ancak terörün sona ermesi ile cumhuriyetin yeniden tanımlanması arasında nasıl bir ilişki kurulmaktadır? Bu soruların cevabını bu aziz millet hak etmektedir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti pazarlıklarla kurulmuş bir devlet değildir. Türkiye Cumhuriyeti Çanakkale'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da verilen büyük mücadelenin eseridir. Cumhuriyetimizin temel ilkeleri Anayasa'nın ilk 4 maddesiyle güvence altına alınmış, devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, üniter yapısı ve vatandaşlık anlayışı bu milletin ortak iradesiyle kabul edilmiştir. İşte bu nedenle, bugün kullanılan her kavram dikkatle değerlendirilmek zorundadır çünkü bölgemize baktığımızda karşımıza dikkat çekici bir tablo çıkmaktadır. Irak'ın kuzeyinde anayasal statüye sahip bir bölgesel yönetim bulunmaktadır, Suriye'nin kuzeyinde fiilî bir yönetim yapılanması oluşmuştur ve şimdi ise Türkiye'de cumhuriyetin yeniden değerlendirilmesi, demokratik cumhuriyet ve yeni bir başlangıç söylemleri gündeme getirilmektedir. Bu süreç yalnız silahların bırakılmasına mı ilişkindir yoksa bundan sonra yeni anayasal ve siyasal tartışmaların zeminini mi hazırlamaktadır? "Kapısı aralanıyor." denilen süreç tam olarak hangi sürecin kapısını aralamaktadır? "Demokratik cumhuriyet" denildiğinde demokratik konfederalizmden mi bahsedilmektedir, mevcut cumhuriyetten farklı olarak ne kastedilmektedir? Bu sorular cevapsız bırakıldıkça toplumdaki kaygılar da büyümeye devam edecektir.

Sayın milletvekilleri, milletimiz geçmişte yaşanan süreçleri unutmuş değildir, asla tecrübelerden ders çıkarmıyoruz. Habur'u unutmadık, Oslo görüşmelerini unutmadık, Dolmabahçe mutabakatını da unutmadık, hendeklerde kaybedilen vatan evlatlarını asla unutmadık, yaşanan acıları asla unutmadık. Bu nedenle bugün milletimizin beklentisi belirsizlik değil açıklıktır, kimsenin tereddüt etmeyeceği bir şeffaflıktır. Bizim itirazımız, cumhuriyetin temel nitelikleri konusunda en küçük bir belirsizlik oluşturabilecek söylemlerdedir ve bu söylemleri siyasal uzantı Mecliste her gün dile getirmektedir. Bizim itirazımız, devletimizin üniter ve ulus yapısını tartışmaya açabilecek her türlü yaklaşımadır. Bizim itirazımız, bu büyük cumhuriyetin kuruluş felsefesinin farklı kavramlarla yeniden tanımlamasına yöneliktir.

Bir "barış" lafzı hiç durmadan tekrar ediliyor. Bir kavramı doğru, yerli yerine oturtmadan sağlıklı bir tartışma yapamayız. Barış kiminle yapılır değerli milletvekilleri? Uluslararası hukukta barış, savaş hâlindeki iki egemen devlet arasında yapılan bir anlaşmadır. Türkiye Cumhuriyeti devletinin terör örgütüyle eşit statüde barış yaptığı veya yapabileceği düşüncesini nasıl kabul ediyorsunuz? Terörle mücadele edilir, suç işleyenler hukuk önünde hesap verir, silah bırakanlar hukukun öngördüğü çerçevede değerlendirilir ama terör örgütü ile devlet arasında iki taraflı bir barış ilişkisi asla kurulamaz. Bizim Kürt kardeşlerimizle hiçbir zaman düşmanlığımız olmadı; biz aynı mahallelerde büyüdük, aynı okullarda okuduk, aynı sınıfta, aynı safta vatan savunduk, aynı bayrağın altında şehit düştük, aynı ezanı dinledik, aynı sofraya oturduk, aynı acıyı paylaştık. Bu milletin mezarlıklarında Türk'ün de mezarı vardır, Kürt'ün de, yan yanadır çünkü bu milletin kaderi de ortaktır, tarihî de ortaktır. Bu ülkenin ailelerine bakın sayın milletvekilleri, Türk ile Kürt birbirine kız vermiştir, oğul vermiştir, akraba olmuştur, komşu olmuştur, can yoldaşı olmuştur. Bizim aramızda barış yapılmasını gerektirecek bir düşmanlık ve ayrılık asla yoktur. Biz zaten bin yıldır aynı devletin, aynı tarihin ve aynı milletin mensupları olarak birlikte yaşıyoruz, kurtuluş mücadelesini de öyle verdik. Bu nedenle kavramları doğru kullanın. Sorun milletimizin birliği değildir. Sorun Türkiye Cumhuriyeti devletine silah doğrultan terör örgütüdür, mücadele edilmesi gereken de budur. Biz etnik kökeni ne olursa olsun 86 milyon vatandaşımızın hukukunu aynı kararlılıkla savunuyoruz. Bizi bir arada tutan şey, etnik ayrılıklar değil kültürümüzdür, vatanımızdır, bayrağımızdır, tarihimizdir ve geleceğimizdir.

Bir hususun altını özellikle çizmek istiyorum. Türkiye'nin Kürt vatandaşları farklı siyasi görüşlere, farklı hayatlara, farklı tercihlere sahip bu cumhuriyetin eşit haklara sahip vatandaşlarıdır. Hiç durmadan "eşit yurttaşlık" denilmesinin sebebini biliyoruz. Farklı bir millet olduklarını ve 66'ncı maddede Türk kimliğine isyan ettikleri için bunu söylüyorlar çünkü cumhuriyet bize eşit vatandaşlığı zaten sağlamıştır. Teröristbaşı Öcalan'ın veya PKK'nın bütün Kürtlerin temsilcisi olduğu yönündeki bir yaklaşım, hem demokratik temsil ilkesine hem de Türkiye'deki Kürt vatandaşlarımızın iradesine büyük haksızlıktır. Kürt vatandaşlarımızın siyasal tercihleri de düşünceleri de tek tip değildir. Bu nedenle bir örgüt ya da bir kişinin bütün bir toplumu temsil ettiği varsayımının da çok yanlış olduğu ortada değil midir? Bizim muhatabımız, etnik kimlikler değil, Türkiye Cumhuriyeti'nin eşit vatandaşlarıdır, 86 milyondur. Bizim Kürt kardeşlerimizle hiçbir meselemiz olmadı. Bizim meselemiz; Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı silahlı eylemlerde bulunmuş, 50 bine yakın kişiyi katletmiş ve hukuk önünde terör örgütü olarak tanımlanan bir yapıyla ilgilidir. Bu ayrımı net biçimde yapmak hem hukuk devletinin hem de toplumsal birliğimizin gereğidir.

Değerli milletvekilleri, biz Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu değerlerine, ulus ve üniter devlet yapısına, Anayasa'nın değiştirilemez hükümlerine sonuna kadar sahip çıkmaya devam edeceğiz. Cumhuriyeti kuran irade bize yalnızca bir devlet bırakmadı, aynı zamanda o devleti sonsuza kadar yaşatma sorumluluğunu da emanet etti. İşte, biz o emanete sahip çıkmak için hepimiz buradayız ve şunu bilmenizi isterim ki terör örgütünün mensupları için siyaset hakkını pazarlık konusu yapmak millet iradesini silahın iradesine teslim etmektir sayın milletvekilleri. Narkoterör örgütünün uyuşturucu ticaretine de karışmış mensuplarına özel siyaset güvencesi istemek, yalnızca teröristi değil terörün suç ekonomisini ve kurduğu silahlı düzeni de siyasi dokunulmazlık zırhına almaktır. Terör örgütünün taleplerine siyasi güvence arayan bir anlayış, demokratik siyaseti değil, terörün açtığı alanı korumaya çalışmaktadır. Milleti temsil etmek, terör örgütünün geleceğini güvence altına almak değil, milletin hukukunu, devletin meşruiyetini ve demokrasiyi savunmaktır. PKK terör örgütü bu tür toplumsal beklentileri, çatışmayı bitirmek için değil, siyasi ve stratejik hedeflerine ulaşmak için kullandı bugüne kadar, bugün de kullanmaya çalışıyor. Bu nedenle, sorumluluğumuz, sayın milletvekilleri, terör örgütünün sinsi siyasetine, manipülasyonlarına ve algı operasyonlarına karşı toplumu uyarmaktır. Bu süreçte, öncelikle kendisini meşrulaştırmaya, otorite ve Kürtlerin temsilcisi olarak kabul ettirmeye, elebaşına ve örgüt mensuplarına siyasi ve hukuki statü kazandırmaya, devleti yıpratmaya, toplumda güven ve onur bunalımı oluşturmaya, yandaşlarına sözde bir siyasi zafer ve psikolojik üstünlük sunmaya, ulusal ve uluslararası zeminde kendisini çatışmanın tarafı olarak kabul ettirmeye çalışıyor. Bunun yanında, resmî dil, mahallî idari düzenlemeler, yerel yönetimlere daha çok güçlendirme, özerklik tartışmaları gibi başlıklar üzerinden ayrışmayı derinleştirecek yeni siyasi alanlar açmayı hedefliyorlar. Uyanın, Türk milleti olarak -zaten buradan milletimize sesleniyoruz- uyanın; barış söylemi üzerinden güvenlik baskısını azaltan, zaman kazanan, yeni konumlanmalar ve yığınaklar için elverişli zemin oluşturan, siyasi ve silahlı hareket alanını farklı yöntemlerle genişletmeye çalışan bir strateji izlendiği görülmelidir artık. Gerçek amaç örgütsel varlığını tasfiye etmek değil sayın milletvekilleri, şartlara göre dönüştürerek, geliştirerek ve elverişli şartlar oluştuğunda yeniden tahkim ederek sürdürmektir. Kandil'deki elebaşları, yurt dışındaki temsilcileri bunları hiç durmadan zaten ifade ediyorlar.

Son olarak, sözlerimi tamamlamak istiyorum, silahların susması elbette herkesin arzusudur ancak silahların susması adına terörün yıllardır ulaşamadığı hedeflere farklı yöntemlerle ulaşmasına ve jeopolitik bir tehdide dönüşmesine imkân sağlayabilecek adımların doğuracağı sonuçları da iyi değerlendirmek zorundayız sayın milletvekilleri.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Sunat.

Şimdi söz sırası Sayın Yavuz Aydın'da.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz bu teklifin adına teklif sahipleri yani sizler "millî dayanışma ve toplumsal bütünleşme" dediniz fakat metnin içine baktığımızda millî dayanışmadan çok, terör suçlularına özel bir hukuk düzeni görüyoruz. Teröristlerin soruşturmalarını erteliyorsunuz, kovuşturmaları durduruyorsunuz, kesinleşmiş cezaların infazını erteliyorsunuz, sürelerin sonunda davaların düşmesinin, çekilmemiş cezaların infaz edilmiş sayılmasının yolunu açıyorsunuz ancak teröristlerin hak yoksunluklarını ortadan kaldırabilecek hükümler getiriyorsunuz. Daha da ileri gidip cumhuriyet savcısının geçmişte işlenmiş terör suçları soruşturmasını, siyasi ve idari bir kurulun iznine bağlıyorsunuz. Bir tarafta teröristin önündeki hukuki engelleri birer birer kaldırıyor, diğer tarafta Türk devletinin adalet mekanizmasının elini kolunu bağlıyorsunuz; sonra da çıkıp buna "Af değildir." diyorsunuz. Adını ne koyarsanız koyun, teröristin davası düşüyorsa, çekmediği ceza çekilmiş sayılıyorsa, devlet suçun hesabını sormaktan vazgeçiyorsa Türk milletinin gördüğü hakikat değişmeyecektir. Burada esas mesele, Türkiye Cumhuriyeti hukuk düzeninin belirli bir terör örgütünün mensupları için yeniden şekillendirilmesidir. Aynı suçun faili sıradan bir vatandaş olduğunda başka hukuk, PKK/KCK mensubu olduğunda başka bir hukuk uygulanamaz. Kanun örgüte göre, siyasi sürece göre, günün şartlarına göre fail seçemez; hukuk devleti dediğiniz şey tam da budur. Kanun genel olur ve eşit uygulanır. Siz ise belirli bir örgütün mensuplarına özel başvuru, özel erteleme, özel infaz, özel hak iadesi, özel soruşturma rejimi getiriyorsunuz. Bunun adı normalleşme değildir, bunun adı terör suçluları için istisnai hukuk düzeni kurmaktır. Üstelik devletin yıllardır terörle mücadele ederek verdiği mahkeme kararlarını, kesinleşmiş hükümlerini ve ceza hukukunun sonuçlarını siyasi bir takvime bağlıyorsunuz. Bugün "süreç" dediğiniz için hukuk değişiyorsa şayet, yarın başka bir siyasi ihtiyaç doğduğunda hangi örgüt için hangi kanunu çıkaracaksınız? Devletin hukuku pazarlık masasının gündemine göre değişmez. Türkiye Cumhuriyeti terör örgütlerine göre hukuk üretmez. Terör örgütleri Türkiye Cumhuriyeti'nin hukukuna tabi olur, bizim temel itirazımız da budur. Bu teklif, birkaç maddenin düzeltilmesiyle kabul edilebilir hâle gelecek bir teklif değildir. Yanlış olan, ayrıntıları değil, teklifin üzerine kurulduğu anlayıştır. Bu millete yalan söylemeyin. Bunun adı "millî dayanışma" değildir, millî dayanışma teröristin hukukunu genişletmek değildir.

Şimdi, teklifin 10'uncu maddesine geldiğimizde bütün bu düzenlemenin zihniyetini daha açık görüyoruz. Bu sürecin amaç ve faaliyetleri kapsamında görev yapanlara hukuki, idari ve cezai sorumsuzluk getiriyorsunuz. Şimdi size soruyoruz: Madem yaptığınız iş hukukidir, madem Anayasa'ya uygundur, madem milletin menfaatinedir, neden daha bugünden yarının hesabından kaçacak bir sorumsuzluk zırhı hazırlıyorsunuz? Teröriste güvence, süreci yönetene güvence ancak şehit ailesine gelince yine hiçbir güvence yoktur. Kanuna istediğiniz kadar "Sorumluluk doğmaz." yazabilirsiniz; siyasi sorumluluğu ortadan kaldıramazsınız, vicdani sorumluluğu ortadan kaldıramazsınız, tarihî sorumluluğu hiçbir zaman ortadan kaldıramazsınız. Bugün çoğunluğunuzla kanun çıkartabilirsiniz fakat Türk milletinin hafızasına hükmedemeyeceksiniz çünkü hukukta bazı suçların zaman aşımı olabilir ancak milletin vicdanında ihanetin zaman aşımı olmaz.

Bakın, bu teklifin altında duran da, savunan da, uygulayan da yarın Türk milletinin ve tarihin huzurunda nerede durduğunun hesabını verecektir diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Sayın Hasan Toktaş'ta.

Buyurun.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem hazırun; öncelikle ifade etmek isterim ki biz İYİ Parti olarak bu sürece sonuna kadar karşıyız. Sizin "Terörsüz Türkiye" söyleminizi biz ihanet süreci olarak değerlendiriyoruz. İlk etapta 3.900 teröristin, süreç içerisinde ise 9 bin teröristin salınacak olmasını milletimizin dikkatine sunuyoruz. Silah bırakmadan söz ediliyor mesela; kapsamı nedir? Kanuna bakarsanız "PKK/KCK terör örgütünün ve bununla bağlantılı tüm oluşumların" diye ifade ediliyor. Suriye'de SDG'yi kapsıyor mu mesela? Irak'ta, İran'da PKK'nın uzantılarını kapsıyor mu? Burada bahsedilen silahsızlanma süreci sınır dışını kapsıyor mu? Bir de "Suça karışmamış PKK'lı." deniliyor. Suça karışmamış PKK'lı demek, suda ıslanmamış balık demek gibi bir şey aslında yani milletin de bir nevi aklıyla alay ediliyor.

Sayın Yücel Bulut, Ağrı isyanları ve 1928'de Atatürk döneminde yapılan anlaşmadan söz etmiştir. İsyanın sözde lideri İhsan Nuri 1976'da Tahran'da ölmüştür. Ağrı isyanı başta olmak üzere cumhuriyet, otoritesine isyan edenlerin lider kadrosunun büyük çoğunluğunu darağacında sallandırarak hesabını sormuş ve o şekilde anlaşma yapmıştır. Mevzu şudur aslında: Milliyetçi Hareket Partisinin mesela fikrî müktesebatına uygun olarak iyi niyetle bu sürece yaklaştığını düşünelim. Hatadan münezzeh olamayacaklarına göre sormak istiyorum: Başlangıcında binlerce teröristin serbest bırakılacağı bu süreç, nihayetinde nereye varacaktır? Yine, Yeni Parti Milletvekili Sezgin Tanrıkulu "Bu bir başlangıçtır, arkası gelecektir." diyor. Arkasından ne gelecektir? Yine, süreç binlerce teröristin serbest bırakılmasıyla başlıyor ise ikinci adım, üçüncü adım ya da dördüncü adım ne olacaktır? Aslında açıkça DEM PARTİ milletvekilleri net bir şekilde ifade ediyorlar konuşmalarında; ana dilde eğitim, ortak devlet, 1920 Anayasası temelli yaklaşımlar gibi söylemlerle bu işi ifade ediyorlar. Burada şunu sormak istiyorum: Yani PKK mesela hangi hedefinden vazgeçmiştir? Bu konuda elinizde bir veri var mıdır?

Yine, "Asla bir pazarlık söz konusu değildir." diyor iktidar temsilcileri; "Bu yasa yapılan müzakerelerin bir ürünü, büyük eksiklikler içeriyor olsa da." diyor DEM milletvekilleri yani iktidarın milletvekilleri "Asla pazarlık yok." derken DEM milletvekilleri de net bir şekilde aslında olanı ortaya koyuyorlar ve "Bu, yapılan bir müzakerenin ürünüdür." diyorlar. Yine, bu tasarının asla bir af olmadığı söyleniyor. Biz İYİ Parti olarak açıkça ifade ediyoruz ki bu açık bir aftır. Bebek katilinin doğrudan muhatap alınmasını ve Kürt vatandaşlarımızın hamisi ve hatta kayyumu konumuna getirilmesini de biz İYİ Parti olarak şiddetle reddediyoruz.

Çok süslü cümleler kuruyorsunuz ve maalesef vatandaşlarımızı aldatıyorsunuz. Eline silah alanın, terör örgütlenmesi yapanın, askere, polise, öğretmene, vatandaşa kahpece kurşun sıkanın muhatap alınması terörün ve teröristin zımnen meşrulaştırılması değil midir sizce? Öyle diyor bebek katili, "Bin kilometrelik yol ilk adımla başlar." diyor. El birliğiyle ilk adımı atıyorsunuz. Biz buradan İYİ Parti olarak uyarıyoruz, bu adımı atmayın.

Bakınız, 2023 seçimlerinde, ben çok iyi hatırlıyorum, milletvekili adayı olarak Bursa'da dolaşırken, mesela Yenişehir ilçesinde bir kahvede elimi uzattım, vatandaş bana "Biz teröristlerin elini sıkmıyoruz." dedi. Neymiş efendim, aynı Cumhurbaşkanı adayını DEM PARTİ'yle destekliyoruz diye. Çünkü Cumhur İttifakı ortakları o dönem öyle takdim etmişlerdi. Bugün bunu siz nereye koyacaksınız? "Terörist kim? Kimin eli sıkılır, kimin eli sıkılmaz?"ı buradan yine ben milletimizin takdirine bırakıyorum.

Muhterem milletvekilleri, devlet otoritesine teslim ve pişmanlık söz konusu değildir bu yasaya göre. Temelde karşı olduğumuz, teröristbaşının otorite olarak kabulüdür. Yine, ısrarla bir konunun üzerinde duruyorsunuz; diyorsunuz ki: "Bu, iç cephenin tahkimidir." Bebek katiliyle iç cephe tahkimi sağlanamaz; milletle sağlanır ancak, hukukla sağlanır, adaletle sağlanır. Siz, mülakatlarda bu memleketin kavruk çocuklarını haksızca, hukuksuzca eleyerek iç cepheyi nasıl tahkim edeceğinizi düşünüyorsunuz? "Lanet olsun!" dediğimiz yolsuzluğu sadece muhalefet belediyelerinde ararsanız iç cepheyi nasıl tahkim edeceğinizi düşünüyorsunuz? Ya da nüfusumuzun üçte 2'sini açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşamaya mahkûm ederseniz siz, iç cepheyi bebek katili Apo'yla mı tahkim edeceğinizi düşünüyorsunuz?

Bakın muhterem milletvekilleri, yine ısrarla bir şeyden bahsediliyor, deniliyor ki: Bu, bir devlet aklıdır. Yani öyle bir hata yapıyorsunuz ki ve çıkarmış olduğunuz yasada, kendinizi bu yasayı uygulayanlar açısından koruma gereği duymuş olduğunuz bu yasada bunu sunarken devlet aklı yutturmacası yapıyorsunuz. Biz İYİ Parti olarak bunun devlet aklı olduğunu düşünmüyoruz. Velev ki bu bir devlet aklı olsun, biz ona da itibar etmiyoruz, neden? Osmanlı'nın son döneminde Saltanat Şûrası vardır, onu hatırlatmak istiyorum. Sayın Genel Başkanımız Müsavat Dervişoğlu bu konuyu Mecliste de gündeme getirmişti. Saltanat Şûrası; padişah ya da sadrazamın çağrısıyla toplanan, devletin ileri gelenlerinin, din adamlarının ve çeşitli temsilcilerin katıldığı bir danışma meclisidir ve almış olduğu kararlar da tavsiye niteliğindedir ki aynı bugünkü Komisyonu bize hatırlatmaktadır. Vahdettin'in de katıldığı son Saltanat Şûrası toplantısı 22 Temmuz 1920'dedir ve bu son toplantısında almış olduğu karar Sevr Anlaşması'nı imzalama tavsiye kararıdır. Atatürk ve silah arkadaşları o günün saray aklına yani o günün devlet aklına riayet etmiş olsaydı şayet, biz İngiliz manda ve himayesini kabul etmiş, Anadolu'nun işgalini de kabul etmiş olacaktık. Biz, onun için bugün bu saraya aklına, bu emperyal akla asla ve asla riayet etmiyoruz.

Değerli milletvekilleri, ben Trabzon asıllı Bursalıyım. Müsaadenizle, yaşamış olduğum fıkra gibi bir hadiseyle konuşmama son vermek istiyorum. Bursa'da doktor bir arkadaşla karşılaştım, bana sordu "Nerelisin?" diye. Kendisine dedim "Ben Trabzon asıllı Bursalıyım." Önce anlamadı, hani "Trabzonluyum." der insan. Ben "Trabzon asıllı Bursalıyım." dedim. "A, ben de Trabzon'da görev yaptım." dedi. "Neresinde?" dedim. "Birçok ilçede görev yaptım?" dedi. "Başına gelen ilginç bir hadise oldu mu?" dedim. Hani Karadeniz olunca "İlginç bir hadise oldu mu?" dedim. Elini salladı böyle, "Çok." dedi. "E, birini anlat." dedim. Böyle durdu, düşündü, "Anlatayım." dedi. "Bir gün bir ilçede, acil serviste görevliyim. Bir yaralı geldi sedyeyle. Baktım yaralıya, yahu trafik kazası mı yapmış, bir yerden mi düşmüş, yanmış mı, üstü başı böyle paramparça, değişik bir vaziyette bir hasta." dedi. Sormuş ona, biraz da yaşı var hastanın, "Amca, ne oldu sana?" demiş. Hasta da demiş ki: "Gafula düştüm." Şimdi, gaful, Trabzon'da, Karadeniz Bölgesi'nde böyle büyük dikenliklere; işte tarla sınırında olan -Bursa'da "an" derler mesela ona- büyük dikenliklere denir. Doktor demiş ki: "Ya amca, bu gafula düşmeye benzemiyor." Bir daha sormuş: "Ne oldu sana?" diye. "Gafula düştüm." demiş. "Ya, amca, olmaz, Allah aşkına!" "Yok, gafula düştüm." Şüphelendiği için doktor bey, hastane polisini çağırmış. Tabii, hastane polisi gelmiş, hastane polisi de oralı. Eğilmiş kulağına "Emice, ne oldu sana?" demiş. "Gafula düştüm." "Bırak gafulu, ne oldu, anlat!" demiş. Durmuş, bakmış, çıkar çare yok "Anlatayım." demiş. "Benim taş ocağım var, taş ocağı işletmecisiyim. Bir de köpeğim var. Köpeğim yaşlandı, uyuzlandı, ölecek yani acı çekiyor hayvan. E, kendim öldüreyim, acı çekmesin hayvan dedim. Çektim tabancayı mermiyi verdim ağzına, sıkamadım, beceremedim. İşte asayım öldüreyim dedim -öyle de bir metot vardır orada- onu da beceremedim. Ne yapayım? Taş ocağı işletmecisiyim ya, depodan bir dinamit lokumunu aldım, hayvanı götürdüm, dinamiti bağladım, fitili çektim, Allah'ım affet dedim, ateşledim, arkamı döndüm, giderken baktım, köpek

arkamdan geliyor, bağlamayı unutmuşum köpeği; ben kaçtım, köpek geldi, ben kaçtım, köpek geldi. En son evin önünde köpek patladı, onun için bu hâle geldim." demiş.

Değerli hazırun, bizim İYİ Parti olarak sizin düştüğünüz gibi gafula düşmeyeceğiz ve bu milleti de gafula düşürmeyeceğiz diyor, heyeti saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (İYİ Parti milletvekillerinden alkışlar)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Toktaş.

Şimdi söz sırası Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş'ta.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Adalet Komisyonuna gelişimizden başlamak üzere sizin burada konuşmaları dağıtışınıza kadar gerçekten burada yaşadıklarımız, kanuna verdiğiniz önemin ve tarihî anlamının altını ne kadar çizdiğinizin çok güzel bir göstergesi.

Ayrıca, anlamıyorum, neden bu kanun bir günde bitmek zorunda yani bu kadar önemli ve tarihî bir kanun ya, niye bu kanunun Komisyon görüşmeleri sadece bir güne sığmak zorunda, bunu ben anlamakta işin açıkçası güçlük çekiyorum çünkü kanun yapmak ciddi bir iştir, ciddi bir meseledir, üzerinde kafa yorulması gereken bir meseledir. Niye bizim düşünmemiz gereken süre birileri tarafından baskı altına alınmaya çalışılıyor, onu da anlamıyorum. Zaten o kadar çok bize baskı yaptınız ki konuşmaya nasıl başlayacağımı bile bilemedim.

Yine şunu vurgulamak istiyorum: Burada konuşmanın başında...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Taş, pardon, sözünüzü kesmek istemiyorum ama...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Kestiniz, o yüzden kesmeyin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Nasıl bir baskı? Ben kaç saattir dinliyorum.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İşte yine yapıyorsunuz "Kaç saattir dinliyorum." diyerek. Elimizi ayağımıza dolaştırıyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama siz itham ediyorsunuz, beni itham ediyorsunuz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Siz bize ne dediniz? "İstismar ediyorsunuz." dediniz. Böyle bir suçlama olabilir mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben, bilakis, bir an evvel maddelere geçelim, bütün maddeleri tek tek görüşelim diye çaba sarf ediyorum.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hayatımızda hiçbir şeyi istismar etmedik, etseydik çok farklı durumlarda olurduk, Allah'a şükür etmedik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Taş.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Yani kusura bakmayın, bu da benim hissettiğim ve yaşadıklarım, bunu da paylaşmak istiyorum, tutanaklara da geçmesini istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Taş.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ayrıca, bu Komisyonda, Adalet Komisyonunda, yüce Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında Türkiye Cumhuriyeti devletinin Cumhurbaşkanı ile bebek katili, İmralı canisi, terör hükümlüsüne, birine "sayın" deyip öbürüne de "sayın" deyip eşitlenmesini ben, hem Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyesi olarak hem de yüce Türk milletinin bir vatandaşı olarak kesinlikle reddediyorum. Bu konuda da bir tedbir alınmasını rica ediyorum. Aynı şeyi Plan ve Bütçe Komisyonunda yaşadım ben, yanımda Türk askerine "Irz düşmanı." denildi Millî Savunma Bakanlığının bütçesi konuşulurken; utanıyorum ben bunu söylerken. "Irz düşmanı" denildi, benim dışımda kimse tepki göstermedi, milletvekiline bir şey bile denilmedi. Ben bu zihniyeti kesinlikle reddediyorum.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Türk askerine "tecavüzcü" dendi Sayın Başkan.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - İkinci reddettiğim konu: Bu aynı cani, Türkiye Büyük Millet Meclisine davet ediliyor, bu da tarihî çağrı olarak adlandırılıyor. Kim bu adam ya "Türkiye Büyük Millet Meclisine gelsin, konuşsun." deniliyor. Kim bu adam? Hangi sıfatla gelip Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşacak? Kesinlikle reddediyorum. Bir defa yanlış buradan başlıyor, neyi konuşuyoruz biz ya? Utanıyoruz biz bu kanunu konuştuğumuza burada. Neyini konuşuyoruz? Ondan sonra tutturmuşsunuz ha bire "terörün maliyeti" "terörün maliyeti" diye. Biri diyor "2 trilyon", biri diyor "4 trilyon." Rakamlar havada uçuşuyor. Biz bir şey bilmiyoruz ya, ha bire bir maliyet! Ne maliyetinden bahsediyoruz biz Allah aşkına ya! Utanmıyor musunuz? Yirmi beş yıldır yani o teröre harcadığımız para, ya bunu artık... Övünüyorsunuz ya "Ustalık dönemimiz" "Yirmi beş yıl" "Biz şöyleyiz, böyleyiz, bizden başkası yönetemez." "Dünya lideriyiz." Her şeyi söylüyorsunuz. Koskoca dünya lideri, koskoca Türkiye Cumhuriyeti devletinin bölünmez bütünlüğü, üniter yapısı, bayrağının indirilmemesi ve bu toprakların ilelebet payidar olması için harcadığı parayı maliyet diye mi sunuyor? Maliyet diye mi sunuyor? Peki, PKK'yla mücadele edilmeseydi, bu vatan bölünseydi, bu bayrak inseydi onun maliyeti ne olacaktı? Bu toprakların maliyeti kaç lira Sayın Başkan? Şehitlerin maliyeti kaç lira Sayın Başkan? Bunları neyle ölçüyoruz Sayın Başkan? Ben bunları bir Türk olarak, Türk milliyetçisi olarak, Türkeş olarak, Türk milletinin kıymetli evladı olarak ve bu şerefli Meclisin kıymetli üyesi olarak kesinlikle reddediyorum ve inanın, utanıyorum, utanıyorum, utanıyorum. (İYİ Parti milletvekillerinden alkışlar)

Ayrıca, bir tutturmuşsunuz, efendim, neymiş, Meclisin yüzde 95'i bir Komisyon kurmuş; bunun adı da "Millî Dayanışma"ymış, millî bilmem neymiş, oymuş, buymuş, şuymuş, bla, bla, bla... "Meclisin yüzde 95'i" diyorsunuz, Meclisin yüzde 95'ini oluşturan vekillerle 2023 seçimlerinde hep beraber sahadaydık. Ne diyordu? Ne üzerine siyaset yapıyordu? Güvenlik politikası üzerine siyaset yapıyordu. Ne diyordu? "Abdullah Öcalan denen caniyi affedecekler." diyordu. Ne diyordu? "PKK'lılar şehirlerde cirit atacak." diyordu. Ne diyordu? "Teröristler, vatandaşlarla iç içe, kol kola dans edecek." diyordu. Ne oldu? Ne oldu Sayın Başkan ve sayın milletvekili arkadaşlarım? Sizin söylediğiniz bu söylemlerle oy aldınız, millet size inandı; işte, o hep söylediğiniz gibi, 25'inci yılınızı size teslim etti. Ne oldu? Yüz seksen derece farklı bir icraatla şu anda milletin karşısındasınız. Bu ne demek oluyor, siz benden daha iyi biliyorsunuz; ben hukukçu değilim, ekonomistim. Bu ne demek oluyor? Sizin çoğunluğunuzun meşruiyeti maalesef ortadan kalkmış durumdadır. O yüzden, sizin aldığınız ne o Komisyon kararı ne de Türkiye Büyük Millet Meclisinde... Birileri basına şey yapıyor, artık neyi ima ediyorsa... 400'ün üstünde vekille kabul edilecekmiş, ne demek istiyorsa? Ne demek istiyorsa onu da anlıyoruz. İster 400'ün, ister 800'ün, ister binin üzerinde -bu söylemle Meclise gelmiş- vekil tarafından kabul edilsin; bunun adı "toplumsal uzlaşma" "millî ittifak" ve "milletin aldığı karar" olamaz. Eğer yüreğiniz varsa ve bunu gerçekten milletin kararı olarak tarihe yazdırmak istiyorsanız buyurun, millete sorun; Türk milleti size cevabını vermeye hazırdır. Bunun da tutanaklara geçmesini istiyorum.

Başka dikkatimi çeken... Ha bire millî... "Bu çok millî bir proje, kimsenin dahli yok." diyor. Şimdi, Graham Fuller'i herhâlde herkes biliyordur; onun 1988'de -bu terör hükümlüsü 1999'da yakalandı, o bile yakalanmadan önce- yazdığı Türkiye'nin Kürt Meselesi -sonra, 2008'de adını "Yeni Türkiye" olarak değiştirdiği- kitabını ben burada inceledim, özetledim. Sizin izlediğiniz süreçle kesişim kümesinin elemanları sonsuz

yani çok ilginç. Ben istiyorsanız hepinize bunu dağıtabilirim; bende var, hepinize gönderebilirim. Mesela, ben bunun entegrasyon modelinden bahsedeceğim lafı çok uzatmamak için. Ne diyor? "Örgüt mensupları 2 kategoriye ayrılır. Şiddete karışmamış olanlara af önerilir, bu kişilerin siyasete katılması teşvik edilir." gibi şeyler var. Sanki sizin Komisyonu Graham Fuller otuz yıl önce yazmış. Nasıl bir millî akıl bu ya, ben anlayamıyorum yani Amerika'yı da mı biz yönetiyoruz, ben anlayamıyorum. Herkes alsın, bu kitabı okusun. Yani siz kimi kandırıyorsunuz, neden bahsediyorsunuz, anlayamıyorum; ben bunu anlayamıyorum.

Ayrıca, burada, babam Başbuğ Alparslan Türkeş'in istismarını reddediyorum. Hiç kimse, Milliyetçi Hareket Partisinin 1969 yılından bugüne kadar istikrarsız aynı siyaseti yaptığını söyleyemez, 1997'de Türkeş'in yaptığı siyaset bitmiştir. Yeni gelen liderine saygımız vardır. Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır, biz onun yoğurt yiyişine hiçbir şey diyemeyiz ama Türkeş'in yoğurt yiyişi ile kendi yoğurt yiyişini karşılaştıramaz. Kendi yaptığı pislikleri de Türkeş'i kendine çamaşır suyu yaparak aklayamaz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sen ağzını topla! Sen ağzını topla! Pislik sensin!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Alparslan Türkeş'in mezarında da "kurucu önder" diyerek Abdullah Öcalan'ı "kurucu önder" diye hiçbir şekilde ilan edemez; bunu da söylüyorum, bunu söylüyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Ağzını topla! Ağzını topla! Milliyetçi Hareket Partisi liderinin yaptıklarına "pislik" diyemezsin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ondan sonra affedecek...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sen kimin evladı olduğunu bileceksin!

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Böyle bir üslup olur mu ya! Böyle bir üslup olur mu!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - "Pislik" diyemezsin bir parti Genel Başkanının yaptıklarına!

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Böyle bir üslup olmaz!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ben herkese istediğimi...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yapılanları kastediyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Taş...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Ağzını topla!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne oluyor be! Ne oluyor!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Taş...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Deminden beri seni dinliyoruz burada!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - E, dinleyeceksin tabii. Ben de seni dinliyorum.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Bir partinin Genel Başkanına bu söylenir mi ya!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Hakaret etme hakkına sahip değilsin!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ben kimseye hakaret etmedim! Abdullah Öcalan'ı...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sen ne kadar evladıysan, ben de o kadar evladıyım!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Evet, öylesin, doğru.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Ben de o kadar evladıyım!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Öylesin, evet.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sen bu şekilde konuşma hakkına sahip değilsin!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sahibim!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Taş, toparlayalım.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Milliyetçi Hareket Partisinin Genel Başkanına "pislik" diyemezsin!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ben Genel Başkana "pislik" falan demedim!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Yaptıklarına "pislik" diyemezsin!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Derim!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Ağzını topla!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Toplamıyorum! Ne yapacaksın, dövecek misin!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Kendine gel!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sen kendine gel!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Kendine gel! Yazıklar olsun sana!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Taş, toparlayın, bitirin lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ya, şöyle bir şey var mı! Beni tehdit ediyor ya, beni tehdit ediyor!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Yazıklar olsun sana!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Taş, toparlayın lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Beni tehdit ediyor, böyle bir şey olamaz ya!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Seni bu dünyada kimse tehdit etmesin diye biz mücadele veriyoruz, sen ne diyorsun!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül...

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Ne oluyor ya! Sen ne yapıyorsun ya! Sen ne yapıyorsun!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sen kimsin ulan! Sen kimsin!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 03.06

ÜÇÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 03.21
BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)
SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)
KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)
----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, değerli milletvekilleri, kaldığımız yerden toplantımıza devam ediyoruz.

Sayın Ayyüce Türkeş Taş konuşmasında bazı ifadeler kullandı, onunla ilgili bir açıklama herhâlde yapacak.

Sayın Taş, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, kendisinin (2/3793) esas sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Neyse, söylediklerimi anlamada art niyet olunca tabii olanlar böyle oluyor. Ben fiillerle ilgili yorumumu yaptım, fiillerle ilgili yorumumu yapmakta da serbestim, daha fazla açıklama yapmama... Burada masayı zıplatanların açıklama yapması gerekiyor. Hani hoşgörü, millî dayanışma, kardeşlik ya, kadının üzerine yumrukla yürümenin hiçbir şeyi olamaz yani. Söylediklerim de zaten bitmişti.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Sayın Taş, bence sözlerinize bir açıklama getirmeniz gerekiyor.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Söyledim işte…

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben yeterli görmedim.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Olabilir. Ben yeterli açıklama yaptığıma inanıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben sizi sözlerinizi açıklamaya davet ediyorum.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Neyini açıklayayım Sayın Başkan?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Neyi açıklamamı beklediğinizi ben tam anlayamadım. Ben yapılan fiillerle ilgili yorumumu söyledim, açıklamam bu, şahıslara bir şey demedim, kendisine de söyledim zaten.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sözlerinizi geri alıyorsunuz herhâlde o zaman.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sözümü niye geri alayım Beyefendi? Ben yapılan fiili kınadığımı ve kabul etmediğimi söyledim, şahsa hiçbir şey söylemedim, yapılan fiilleri de kabul etmek durumunda değilim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, gelsin, tutanaklara tekrar bakalım, ondan sonra tekrar açıklama isteriz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan, Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili Sezai Temelli, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 350 Milletvekilinin Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3793) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi söz sırası Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun'da.

METİN ERGUN (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yani teorik şeyler söylemeyeceğim. Devlet yönetimiyle ilgili, devlet felsefesiyle ilgili ve "Türk milleti" kavramıyla ilgili arkadaşlarım, İYİ Parti milletvekilleri yeterince açıklama yaptılar. Onun için o teorik şeylere girmeyeceğim, ben doğrudan doğruya kanun teklifi üzerinde konuşmaya gayret sarf edeceğim.

Yani görüşülmekte olan bu teklif, milletimizin vicdanını yaralayan bir tekliftir; son söyleyeceğimi önce söylemek istiyorum. Teklifi getiren, savunan sizler bize, milletimize bunun bir af olmadığını söylüyorsunuz.

Sayın Başkanım, dinlemiyorsunuz, çok da dinlemenizi arzu etmiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Dinliyorum, buyurun.

METİN ERGUN (Muğla) - Yani çok önemli değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ergun, dinliyorum, buyurun.

METİN ERGUN (Muğla) - Yani bu teklifi getiren, savunan sizler bize, milletimize bunun bir af olmadığını söylüyorsunuz. Açıkçası, benim üslubum size "Yalan söylüyorsunuz." demeye elvermez ama doğru söylemiyorsunuz çünkü bu doğrudan doğruya bir af yasası. Kanuna bakınca laf kalabalığını araladığımız zaman, getirilen düzenlemenin satır aralarını okuduğumuz zaman, bu, teröristlere yönelik, sadece ve sadece bölücü terör örgütü mensuplarına yönelik getirilmiş olan bir af teklifidir. Gelin, hiç satır aralarına saklanmadan açıkça millete söyleyin "Bölücü teröristlerin terör faaliyetleriyle ilgili davalarını erteleyeceğiz." deyin, sonra "Bu davaları düşüreceğiz." deyin, sonra "Bölücü teröristin çekmediği cezayı çekmiş sayacağız." deyin -çünkü kanun böyle- sonra da "Hak yoksunluklarını kaldıracağız." deyin.

Şimdi buradan soruyoruz, millet adına soruyoruz: Adına "teröriste af" demeyince sonuç değişir mi? Adını değiştirmek gerçeği değiştirir mi? Teröristler serbest bırakılmayacak mı? Bırakılacak, hem de onlarca değil, yüzlerce değil, binlerce bölücü terörist bu teklifle serbest bırakılacak; süslü sözlerle milletten saklanan hakikat budur. Teklifi getirenler bize "Şehitlerimizin katilleri teklifin kapsamı dışında." diyorlar, diyorsunuz, yine millete doğruyu söylemiyorsunuz. Bu teklifle terör örgütünü finanse edenler affedilecek mi? Affedilecek. Terör örgütüne eleman kazandıranlar affedilecek mi? Affedilecek. Bu teklifle terör propagandası yapanlar affedilmeyecek mi? Affedilecek. Mehmetçiklerimizi alçakça şehit eden, hainçe gazilerimizin hayatlarını karartan, bugüne kadar terörist eylemleri finanse edenler affedilmeyecek mi? Affedilecek. Bunları milletten saklayabilirsiniz ama göreceğiz, tarihten saklayamayacaksınız.

Geçmişte binlerce kez örneğini gördüğümüz gibi, terör yalnızca tetiği çekenlerden ibaret değildir; terör propagandayla büyür, finansmanıyla güçlenir, eleman devşirerek yayılır, emir komuta zinciriyle işler. Tetiği çekmeyen herkes masum değildir. Bölücü terörizm için cinayet işleyenler farklı olabilir ama bu cinayetleri finanse edenler de aynı suç düzeninin, aynı suç ikliminin parçasıdır. Türkiye'de aklı başında hiç kimse terörün bitmesine karşı çıkmaz, biz de karşı çıkmayız; tam tersine, Türkiye'de tek bir silahlı terörist dahi kalmasın ister, aklı başındaki bütün insanlar bunu ister, bütün silahlar teslim edilsin ister, bütün yapılanmalar dağıtılsın ister, bütün finansman ağları çökertilsin ister. Milletimizin itirazı buna değildir, bizim itirazımız buna değildir; itirazımız şunadır: "Silah bıraktım." demek -diğer kavramlara girmiyorum, "daha başlangıç" "bu ilk adım" "bin kilometrelik yolun ilk adımı" vesaire, onlara girmeden söylüyorum, doğrudan doğruya kanunla ilgili söylüyorum- geçmiş suçların hesabını ortadan kaldırmamalıdır. Silah bırakmak başka şeydir, hesap vermek başka şeydir. Terörist silahını bırakabilir ama işlediği suçların hesabını da vermelidir, bağımsız Türk mahkemelerinin önüne çıkmalıdır. Fakat getirilen bu teklif teröriste ne diyor? "Başvur ama hesap verme." "Başvur ama itiraf etme." "Başvur ama pişman olduğunu göstermek zorunda değilsin." Yani teröriste başvuru şartı var, itiraf şartı yok, pişmanlık şartı yok, hesap verme şartı yok.

Muhterem milletvekilleri, Sayın Başkan; bir başka soru daha sormak istiyorum: Bu kanunda ne var? Teröristin başvurusu var, teröristin dosyası var, teröristin cezası var, teröristin hakları var. Peki, anladık. "Şehit ailelerini mağdur etmeyeceğiz." diyorsunuz da bunu nasıl yapacaksınız? Evladını katledenleri, evladını şehit edenleri affediyorsunuz. Şehit ailesini nasıl mağdur etmeyeceksiniz? Yani bunu nasıl yapacaksınız? Teröristleri affederek mi yapacaksınız? Alçak ve hain bölücü terörün mağduru olan vatandaşlarımız bu teklifin neresinde? Onlara fikirlerini sordunuz mu? Hayır. Rızasını aldınız mı? Hayır. Bunu yapmadınız ve yapmamaya devam ediyorsunuz. Zaten gelen teklifi sizler imza sahibi olarak da bilmiyordunuz, düne kadar bilmiyordunuz. Teklifte teröristler için sayfalar dolusu düzenleme yapılmış fakat terörden mağdur olanlar için tek bir satır yok, bunun adına da "toplumsal bütünleşme" diyorsunuz. Şehit ailelerini, gazileri ve terör mağduru vatandaşlarımızı dışarıda bırakarak hangi toplumsal bütünleşmeyi, nasıl, hangi yöntemle sağlayacaksınız? Teklif yürürlüğe girdikten sonra ileride bir gün yeni bir delil çıkarsa, yeni bir tanık konuşursa savcılar ne yapacak? Doğrudan soruşturma açamayacak, önce yürütme ağırlıklı kuruldan izin isteyecek; işte asıl tehlike budur, bunun adı "yargıya vesayet tayin edilmesi"dir. Savcıların yetkisini sınırlandıran, soruşturmayı izne bağlayan, adaleti idarenin takdirine bırakan hiçbir düzenleme hukuk devletiyle, hukukla bağdaşmaz.

Biz İYİ Parti olarak kin siyaseti yapmıyoruz; biz adalet istiyoruz, hukuk istiyoruz çünkü adalet ve hukuk intikam değildir, intikam başka bir şeydir ama cezasızlık da barış değildir. Barış hiç şüphesiz kulağa en güzel gelen sözlerden biridir; barış adaletin, hukukun, güvenin kurumsallaşmasıdır. Adalet duygusunun zayıfladığı bir zeminde kalıcı toplumsal barış inşa edilemez, Türkiye'nin realitesi budur. Bu teklife hem

teklifin gerekçesinde hem de bazı aktörler tarafından "sürecin başlangıcı, ilk adımı" denilmektedir. Biz de millet adına soruyoruz: Peki, bundan sonraki adımlar neler olacaktır? Sorumu tekrar ediyorum: Bundan sonraki adımlar neler olacaktır?

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Değerli Vekilim.

Şimdi söz sırası Sayın Selcan Taşcı'da.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani burada en azından bazı milletvekillerinin içinde vicdanın zerresi kalmıştır ümidiyle söylemek istediğim çok şey vardı aslında. Sabahtan beri buradayız, aslında çok da ciddi bir hazırlık yapmıştım ama saatlerdir -son olay da dâhil- burada yaşananları ben yaşanamamış sayamayacağım. Yani tam da bu "Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya" hâlini biz saatlerdir burada yaşıyoruz İYİ Parti milletvekilleri olarak ve Türk'ün kendi devletinde bunu yaşaması yeni bir hâl değil, alışığız da tarihten bugüne. Saatlerdir biz burada, bu Komisyon üyelerinin, bu teklifi hazırlayanların, teklif sahiplerinin demokrasiden ne anladığını da gördük, kardeşlikten ne anladığını da gördük, barıştan ne anladığını da gördük, hepsini doya doya gördük. Dolayısıyla gerçekten, dediğim gibi, şurada sayfalar dolusu, dosyalar dolusu hazırlığımız vardı, belki -dediğim gibi- bir vicdan zerresi kalmıştır, belki ikna ederiz ne büyük bir hata yaptığınıza diye söylemek istediğim çok şey vardı ama hiçbirini söylemenin anlamının kalmadığını bu salonda ben kendi adıma gördüm. Dolayısıyla ben buradaki arkadaşları, 50 bin kişinin katili, bebeklerin katili, polislerin katili, askerlerin katili, Türkiye Cumhuriyeti devletini bölmeye azmetmiş İmralı'daki ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü bir alçağın görüp de milletvekillerinin görmeden onaylarına, imzalarına sunulan bir teklif üzerine konuşma ayıbıyla baş başa bırakıyorum. Söyleyecek hiçbir şeyim yok. Türk milleti her şeyi görüyor, takdir edecek zaten; biz onların vicdanına güveniyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Taşcı.

Şimdi söz sırası Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın'da.

Buyurun.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sizi ve heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ben bu kanunu okuduğumda ilk tepkim "kafalar bayağı karışık herhâlde" olmuştu. Buraya gelip on iki saattir buradaki tartışmaları dinledikten sonra bunu tamamen kani oldum çünkü tabloya baktığımızda, 2 tane parti -Milliyetçi Hareket Partisi ve DEM PARTİ- bir talepte bulunuyorlar, iktidar partisi olan AK PARTİ de buna belli bir ölçüde bir takdir hakkı kullanıyor ve bu kanun karşımıza geliyor. Diğer partilerin bazılarının ne kadar bu sürecin hınk deyicisi olacağını da Genel Kurulda oylama olduğunda zaten göreceğiz fakat buradaki bu bahsi geçen 3 tane partinin yani AK PARTİ'nin, MHP'nin ve DEM PARTİ'nin konudan anladıkları -burada anlatılanlardan da gördüğümüz kadarıyla- birbirinden hayli farklı. Bazılarına göre bu bir süreç, uzun bir yolun ilk adımı, daha binlerce adım atılacak ve çok muazzam, cumhuriyetin kuruluşu kadar müthiş bir şey olacak diye bir vizyon var işin bir tarafında; DEM PARTİ tarafında. Milliyetçi Hareket Partisi tarafında "Biz zaten kanunu çıkardık, bir infaz düzenlemesini yaptık, bu iş bu kadar." gibi bir yaklaşım var. AK PARTİ de ikisine de yakın bir şeyler söylemeye çalışıyor, bir dengeye oturtmaya çalışıyor. Yani sürecin 3 temel oyuncusunun 3'ünün de bakışı birbirinden hayli farklı. O bakımdan, aslında hangi istikamete gittiğini bilmeyen 1 kaptan, 2 yardımcısının bu süreci nereye götüreceği hakikaten ciddi bir soru işareti.

Şimdi, bu akıl karışıklığını veyahut da muammayı biz aslında sürecin temel parametrelerinde de görüyoruz. Hatırlayalım, bir sene önce bu iş başladığında ne denilmişti? "Önce örgüt bütün unsurlarıyla silah bırakacak, örgütsel varlığı sona erecek, ondan sonra kanun çıkacak." denmişti, bu iş böyle başladı. "Pazarlık yok, örgütsel varlık sona erecek, silah bırakma tamamlanacak." diye başladı bu iş. Bir sene geçti, bir de ne görelim, tam tersi bir mekanizmayla karşı karşıyayız. "Kanun çıkarılıyor, örgüt silah bırakırsa ve bu teyit edilirse kanun devreye alınacak." şeklinde âdeta bir koşullu kanun veyahut da bir sipariş kanunla karşı karşıya kalmış durumdayız. Kafa karışıklığını da bu gayet net bir şekilde özetliyor. Şimdi, bu bizi aslında genel bir değerlendirmeye götürüyor.

Sayın Başkan, devam edeyim mi yoksa siz sohbet mi ediyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, dinliyoruz.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Tamam, dinliyorsanız devam ediyorum.

Şimdi, bu süreç aslında fevkalade de faydalı bir süreç oldu, bazı şeyleri net bir şekilde görmüş olduk. Neyi görmüş olduk? Mesela, demokrasi veyahut da hürriyetçilik markasıyla siyaset yapan birtakım arkadaşların yeni nesil Nevzat Tandoğan olduğunu gördük yani "Bu iş yapılacaksa bunu da biz yaparız, halka da bu işleri fazla sormaya falan gerek yok." diye demeçler vermekten imtina etmediler. Ne dediler? "Bunlar hassas konular, halka sorulmaz, Allah aşkına, bu işi elitler götürür." dediler; değil mi, bunları yayınlarda görüyoruz, bunu gördüğümüz çok fevkalade faydalı oldu. Başka neyi gördük? Yıllarca başkalarına demokrasi puanı dağıtan, kimsenin demokratlığını beğenmeyen birtakım arkadaşlar nereye geldiler? "Ya, bu yasayı 3 kişi gördü, iki güne de zaten Meclisten geçer." der hâle geldiler yani demokrasinin en temel taşı olan milletin hâkimiyetini, Parlamentonun üstünlüğünü, Anayasa'yı falan bir kenara bıraktılar, "Bunu 3 kişi gördü, işte, iki güne de kanun geçiverir. Zaten milletvekilleri görmeden imza atmaya teşne." der hâle geldiler. Onların da demokratlığını böylelikle görmüş olduk. Demek ki vesayet sadece generallerden gelirse sıkıntı oluyormuş, bir narkoterör örgütünün liderinden gelirse sıkıntı olmuyormuş; bu da bu arkadaşların zihin yapısını görmemiz açısından da fevkalade faydalı oldu.

Şimdi, gelelim bizi buraya getiren sürece. Biliyorsunuz, bir sene kadar önce bir komisyon kuruldu, birtakım vaatlerle ortaya çıktı. Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz. Bu süreçte neler oldu? "Demokrasi" denen, "millî birlik" denen, "kardeşlik" denen komisyonun hayatı döneminde -imzasından da sonra olmak kaydıyla- neler oldu, hatırlayalım: Pek çok belediye başkanı içeriye girdi yani sivil siyasetin alanı genişlemedi, daraldı yani Türkiye'de bir sene önceye göre daha mı fazla demokrasi var, daha mı az demokrasi var? Ana muhalefet partisine mutlak butlan kararı geldi, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararları konusunda bir ileri adım olmadı, Can Atalay milletvekili yeminini edemedi; pek çok şekilde de özgürlüklerde bir genişleme değil bir daralma oldu yani aslında bu sürecin, tam da ikaz ettiğimiz ve şüphelendiğimiz üzere, bir vesayet inşası süreci olduğunu gördük. İki tane paralel süreç beraber gitti; bir taraftan bu Öcalan süreci, öbür taraftan mutlak butlanla neticelenen bir otoriterleşme süreci; bunlar zaten el ele gidiyorlardı, el ele gittiler, bundan sonra da el ele gitmeye devam edeceklerini biliyoruz.

Şimdi, tabii, bu sürecin neticesinde geldiğimiz noktada büyük bir argüman var: "Bize güvenin, merak etmeyin; devlet aklı, biz bu işleri anlıyoruz." Şimdi, tabii, bunun teorisiyle alakalı arkadaşlarımız konuştular da ben biraz pratiğine bakmak istiyorum yani karnesine, bakalım size ne kadar güvenebiliriz yani "Bize güvenin." diyenlere ne kadar güvenebiliriz diye baktığımda, mesela, sizin de mensubu olduğunuz partinin

sözcüsü ne demişti? "Cemaatin devlete sızdığını duyan kargalar bile güler." demişti; ondan sonra, maalesef, birtakım uçaklar Türkiye Büyük Milet Meclisini bombaladılar. Biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanı faiz, enflasyonla alakalı birtakım yorumlarda bulundu, ekonominin nereye geldiğini biliyoruz. Bir önceki açılımda hendeklerde 800 şehit verdiğimizi maalesef acıyla tecrübe ettik. S-400 ve F-35 süreçlerinde bir gün F-35 kötü, bir gün S-400 kötü, ertesi gün tekrar F-35 kötü; böyle bir döngüyle bu iş gitti. Yani demek ki burada öngörülebilirlik bir şey yok, bu devlet aklı karnesi de maalesef pek çalışmıyor. Maalesef bu döşenen taş bizi, sadece otoriterliğe değil, bir Lübnanizasyon sürecine de götürme riskini beraberinde barındırıyor. Bu ne demek? Hani "Efendim, Cumhurbaşkanı Yardımcısı şu etnik kökenden olsun, bir diğeri şu mezhepsel kökenden olsun. Biz insanları böyle etnik kökenine göre, mezhepsel kökenine göre bir komüniter şekilde gruplayalım, bu şekilde idare edelim." gibi bir yaklaşım. Tabii, bu çalışmaz; biz Türkiye'de eşit vatandaşlığı cumhuriyetin onurlu yurttaşlığında bulmuş insanlarız. O bakımdan, bundan da asla taviz vermememiz icap ediyor. Bu çerçevede de Kürt vatandaşın onuru da doğal olarak hepimizin onuru kadar değerlidir; onun onuru benim onurumdur, benim onurum onun onurudur. O bakımdan, Kürt vatandaşımızın başına bir kayyum atamaya, bir lider atamaya icap yoktur; onlar kendi kararlarını -tıpkı bütün diğer vatandaşlarımız gibi- verebilirler. Hele de bir narkoterör örgütünün liderini oraya kayyum olarak atamak zaten asla kabul edilebilecek bir davranış değildir.

Son olarak ben şöyle bitireyim sözlerimi, Komisyon üyelerine de bu soruyu sormuş olayım: Şimdi bu büyük lafları konuştuk, birtakım teorileri konuştuk, bir de bu işin pratiği var. Yani pratiği nedir? Birtakım militanlar inecekler, bunların terör ve savaşma tecrübesi olacak ve bu insanların bir kısmının komşunuz olmasına razı mısınız, iş ortağınız olmasına razı mısınız, arabanızı sürttüğünüzde karşınıza gelmesine razı mısınız, alacak verecek ilişkisine girmeye razı mısınız? Kendiniz razı mısınız, çocuklarınızın, eşinizin, dostunuzun, kardeşinizin böyle olmasına razı mısınız? Yani karşı karşıya kaldığımız gerçek, reel mesele budur.

O bakımdan, önce, herhâlde bu teklif sahiplerinin bu sürecin ne olduğu konusunda kendi aralarında bir tutarlı yaklaşıma varmalarında ve Meclise onunla gelmelerinde yarar vardır. Buna fırsat olmadığını anlıyoruz çünkü pek çok milletvekili, görmediği bir teklife, boş sayfaya imza atmış durumda. Bu teklifin yeniden değerlendirilmesi için çeşitli hukuki, siyasi, sosyal sebepler söylendi ama en temelinde, herhâlde teklif sahiplerinin aynı istikamete doğru yürümediklerini de buna eklemekte yarar var diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ağzına sağlık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Dalgın.

Sayın Paçacı, söz istiyor muydunuz?

MUSTAFA CİHAN PAÇACI (İstanbul) - Alayım efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Usta, daha sonra size vereceğim.

Buyurun Sayın Paçacı.

MUSTAFA CİHAN PAÇACI (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün gerçekten üzgünüm, burada olan görüşmeler ve tartışmalar ama ondan da önemlisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin düşürüldüğü konum, bu yüce Meclisin düştüğü, düşürüldüğü konumdan dolayı üzgünüm.

2003 yılında 1 Martta bir tezkere gelmişti ve o tezkere iktidar partisi tarafından geldi ve yine iktidar partisi milletvekilleri muhalefetin de katılımıyla o tezkereyi reddetti. Çok onurlu bir davranış gösterdiler, özgür iradeleriyle hareket ettiler ve bugün 22'nci Dönem denildiğinde takdirle yâd ediliyor. 28'inci Döneme geldiğimizde ise, maalesef bir bölücü başının onayından sonra Meclise indirilen bir yasa teklifi, milletvekilleri tarafından görülmeden, boş kâğıda imza atılarak Meclise sunuldu. Değerli arkadaşlar, tabii, milletvekili arkadaşlarımın kendi takdirleridir ama olaya makro seviyeden baktığınızda, milletvekillerinin düşürüldüğü durumu takdirlerinize sunuyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinin maalesef birçok yetkisi sistem değişikliğiyle elinden alınmış, denetim yetkisi elinden alınmış, bütçe yapma yetkisi elinden alınmış ama bugün itibarıyla, görüyorum ki, iradesi de elinden alınmış durumda.

Sayın Başkan, hepimizin hayatında önemli günler vardır, bu önemli günler kişisel veya toplum hayatıyla ilgili olabilir. Yaşadığımız süreç devletimiz ve milletimiz açısından hayati önem taşımaktadır. Bizler milletimizin sorumluluğunu üstlenen vekilleriz, çok önemli görevler üstlenen kişileriz, dolayısıyla sorumluluğumuz da hayli yüksek. Büyük bedeller ödenerek Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulan Türkiye Cumhuriyeti devleti bugün itibarıyla çok ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyadır. Devletimizin temel niteliklerinin; yani, millî devlet, üniter yapı, millet kavramının tahrip edilip sonuçta bölünmeye gidilecek bir süreçle karşı karşıyayız. Türkiye Cumhuriyeti devletinin tapu senedi Lozan Anlaşması'dır. Sevr de bir anlaşmadır ancak Sevr ülkemizin emperyalistler tarafından paylaşıldığı bir metindir. Bugün aynı emperyalist güçler Sevr hayali kurmaya devam etmektedir.

Hepimizin bildiği üzere, Amerikan-İsrail projesi olan Büyük Orta Doğu Projesi, Orta Doğu'yu yeniden dizayn etmeyi amaçlayan, İsrail'in güvenliğini tahkim eden, bölgede Amerika'ya amasız fakatsız teslim olmuş yeni sözde devletler kurulmasını öngören bir projedir. Bugün BOP'un Türkiye'yi direkt ilgilendiren bölümü ise, İran, Irak, Suriye ve Türkiye'yi içine alan sözde bir kürdistan devletinin kurulması projesidir. Bu projenin tercümesi, Türkiye'nin etnik bazda bölünmesidir. Büyük Orta Doğu Projesi 2004 yılında resmî olarak ilan edilmiş ve uygulamaya konulmuştur. Bu proje belli bir zaman dilimine sıkıştırılmış bir proje değildir, süreç nihai hedefe ulaşana kadar devam edecektir. Görüşmekte olduğumuz yasayı müstakil, herhangi bir yasa gibi düşünmeyin. Değerli arkadaşlar, bu yasa, Türkiye'nin bölünme projesinin önemli bir kilometre taşıdır. Nitekim, bölücü ağızlar bu yasayı bin kilometrelik yolun ilk adımı olarak değerlendirmektedir. Soruyorum: Bin kilometre sonrası nedir? "Kök yasa" deniliyor ve bunun gövdesi ve dallarının da olacağı ifade ediliyor. İleriki zaman diliminde öyle görünüyor ki benzer yasalar ve Anayasa değişiklikleriyle tekrar bu süreç işletilmeye devam edilecektir. Başta "millet" tanımı olmak üzere cumhuriyetimizin temel değerlerini tahrip edecek veya ortadan kaldıracak yasal düzenlemeler devreye alınmaya çalışılacaktır.

Değerli arkadaşlar, açılım süreci Amerika Birleşik Devletleri onaylı ve desteklidir. ABD'nin Türkiye Büyükelçisi ve Irak-Suriye Özel Temsilcisi Tom Barrack sürekli, ulus devletlere karşı çıkan, federatif yapıları ve demokrasi yerine monarşiyi öneren sözleriyle sürece yön vermeye çalışmaktadır ve süreçte 4 ülkedeki Kürt toplumunun bir araya getirilerek açık ve net biçimde bölünme sürecini ifade etmektedir. Türk milletinden ayrı bir millet kimliği yaratılmaya çalışılmaktadır. Büyük Atatürk "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına 'Türk milleti' denir." diyerek Türk millî kimliğini tarif etmiştir, bunun dışındaki bir çaba Türkiye'yi bölünmeye götürür.

Değerli arkadaşlar. Türkiye Cumhuriyeti tek devlet, tek millet, tek bayrak, tek vatan ve tek resmî dil esası üzerine kurulmuş millî bir devlettir. Bu kurucu esaslar hiçbir şekilde pazarlık konusu yapılamaz. İYİ Parti olarak bizler bu bölünme sürecine ne pahasına olursa olsun karşı duracağımızı ve bu yasaya da "hayır" diyeceğimizi ifade ediyor, şahsınızda bütün arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Paçacı.

Şimdi söz sırası Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta'da.

Buyurunuz.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; aslında burada bugün birçok milletvekilinin de özellikle bu teklife destek veren milletvekilinin de söylediği gibi, sadece bir kanun teklifini değil aslında bir süreci konuşuyoruz. Bunu bir kilometre taşı olarak da ifade eden arkadaşlarımız oldu. Doğrudur, önemli bir konu görüşülüyor ve bu sadece bir kanun teklifi değil. Zaten bunu teröristbaşı Abdullah Öcalan bu kanun teklifinin ortaya çıkmasından sonraki beyanatında söyledi. Ne dedi? "Bu bir başlangıçtır, bin kilometrelik bir yolun ilk adımıdır." diye ifade etti. Bilmiyorum, bu teklife imza atan arkadaşların ve bu sürece destek veren arkadaşların bir şekilde sorma imkânları oldu mu? Yani Abdullah Öcalan'a sorabilirler veya işte, Abdullah Öcalan'ı artık desteklediklerini ifade etmeyen, onların Türkiye Büyük Millet Meclisindeki uzantılarına sorabilirler. Yani "Gerçekten ilk adım bu ama bu işin menzili nedir, yani bin kilometre sonrasında ne vardır?" diye bu soru soruldu mu? Bu konu merak ediliyor mu diye ben doğrusu merak ediyorum.

Bu önemli bir şeydir Sayın Başkan. Yani nedir bunun sonucunda ulaşılacak şey? Aslında belki bunu çok sormaya da gerek yok çünkü Abdullah Öcalan ne diyor? "Bu adım, yapılan bu süreç cumhuriyet kadar önemlidir." diyor. Cumhuriyet nedir? Bir devletin yeniden kuruluşudur, değil mi? Türkiye Cumhuriyeti devletinin yeniden kuruluşu kadar önemli olduğunu söylüyor. Şimdi, biz biliyoruz ki, bir mukayese kendi cinsiyle yapılır. Mesela, bir arkadaşınız bir sınavda başarılı olur, ne dersiniz ona? "Kendim başarılı olmuş gibi sevindim." dersiniz veya bir arkadaşınız bir yakınını kaybeder, ona dersiniz ki: "Kendi yakınımı kaybetmiş gibi üzüldüm." Abdullah Öcalan cumhuriyetle mukayese ettiğine göre o da bir şeyden bahsediyor. Bu ikinci cumhuriyet midir, cumhuriyetin başka bir şekil alması mıdır yoksa başka bir devlet oluşumundan mı bahsediyor? Bunların üzerinde durup düşünmemiz gerekir değerli arkadaşlar. Çok net konuşuyor esasında; biz ister görmek isteyelim, ister görmek istemeyelim.

Şimdi, aslında çok net konuşan bir başka kişi daha var, kim o? Arkadaşlarımız da ifade etti; Tom Barrack. Bu, Mart 2026'daki ulusal bir gazetenin kupürü, diyor ki: "Çözüm süreci 4 ülkedeki Kürtleri bir araya getirecek." Biraz daha detay verecek olursak Kürt nüfusunun 4 ülkeye yayılmış olduğunu ve uzun süredir kendi geleceklerini belirleme anlayışında olduklarını iddia eden Barrack "Bu süreç, herkesi bir araya getirecek, Kürtlerin kendi yaşamlarını kendilerinin belirlemesine imkân tanıyacaktır." diyor. Bunun anlamı nedir arkadaşlar? Yani, 4 ayrı bölge İran, Irak, Suriye, Türkiye; bu belli. "Bu süreç herkesi bir araya getirecek. Kürtlerin kendi yaşamlarını kendilerinin belirlenmesine imkân tanıyacaktır." Tom Barrack da çok net bir şekilde büyük kürdistan hayalinden bahsediyor.

Şimdi, dolayısıyla, projenin aslında sahibi de bellidir, projenin sahibi Amerika Birleşik Devletleri'dir. Şimdi, bu süreçle -bu kanun teklifiyle daha doğrusu- ilk yapılacak iş aslında -çünkü terör örgütü kendisini tasfiye edecek- dolayısıyla burada yapılan iş, terör örgütüne bir meşruiyet kazandırmadır, terör örgütüne bir meşruiyet kazandırmadır. Şimdi, bu çok tehlikeli bir durum. Varsayalım ki -bu kanun teklifinde de o endişeler var- işte, fesih yapıldı, ondan sonra da bir kısım terörist -zaten pişman olmak diye bir şey yok, kanun teklifi onu istemiyor- beyan ettiler, birtakım silahlarını verdiler ama bir şey oldu, tekrar teröre bulaştılar. Biz bundan sonra, PKK olarak olabilir veya bir başka isimle, yeni bir terör örgütü olarak... Bütün dünya şu anda PKK'yı bir terör örgütü olarak kabul ediyor mu? Ediyor. Fesihten sonra PKK terör örgütü kalacak mı? Kalmayacak. Bunun feshedildiğini MGK de onaylayacak, biz de onaylayacağız, Türk devleti onaylayacak; dolayısıyla ortada bir terör örgütü kalmayacak. Tekrar terör faaliyeti başladığında, bizim -o başlatan her kimse, hangi ad altında olursa olsun, Türkiye'deki uzantısı olabilir, Suriye'deki, Irak'taki, İran'daki uzantısıyla terör faaliyetine başladığında- bütün dünyaya bunu tekrar bir terör örgütü olarak tanıtma, kabul ettirme imkânımız olacak mı? Kritik soru bu. Olmayacak böyle bir imkânımız. Biz bunu YPG örneğinde gördük. YPG'yle bir kısım münasebetler yapıldığı için, sonrasında Sayın Cumhurbaşkanı yıllarca pişman oldu, hatta "YPG bir terör örgütüdür." dedi -niyeyse onun İngilizcesini söylüyor- fakat dünyada bir tane ülkeye biz YPG'nin terör örgütü olduğunu kabul ettiremedik. Dolayısıyla, bu kanun teklifiyle PKK terör örgütü meşruiyet kazanacaktır ve tekrar bir terör faaliyetine girişmesi durumunda da biz PKK'yı veya -kim yaptıysa- onun uzantısını bir terör örgütü olarak kabul ettirme imkânımız olmayacaktır. Biz bunu yaşayarak gördük, bu bir kehanet falan değil.

Şimdi, aslında, Abdullah Öcalan veya DEM milletvekili arkadaşlar bazı şeyleri çok açık konuşuyorlar. Mesela, bugün ilk imza sahibi DEM PARTİ milletvekili arkadaşımız dedi ki: "Mesele, yapısal bir yasal düzenlemenin çok ötesindedir. Yüz yıllık yanlış düzeltilecek, yüz yıllık sorun çözülecek." Nedir bu yüz yıllık sorun? Şimdi, hani, bu kanun teklifinde veya bu süreçte buluşuyorlar bir kısım siyasi partiler ama aynı şeyi kabul ediyorlar mı, yüz yıllık bir sorun olduğunu bu teklife imza atan DEM'in dışındaki diğer siyasi partiler kabul ediyor mu etmiyor mu? Ben bu soruyu sormak istiyorum. Net bir şekilde söylüyor, ne diyor? "Ödenen bedeller boşuna gitmemiştir." diyor, "Kazandık." diyor, "Kazandığımız hiçbir şey kendiliğinden olmadı." diyor, "Biz bir mücadele verdik ve mücadelenin sonucunda kazandık, Türk devletine diz çöktürdük ve bu kanun teklifini getirdik, dayattırdık ve bin kilometrelik sürecin ilk adımını attırdık." diyor. Ya, bize daha ne demeleri gerekir?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Usta, maksadı aşan yorum yapıyorsunuz, maksadını aşıyorsun; biz öyle bir şey demedik.

ERHAN USTA (Samsun) - Bak "Açık konuşalım, bu bir başlangıçtır." diyor; tutanaklarda var bu. "Açık konuşalım, bu bir başlangıçtır." diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - "Türk devletine diz çöktürdük." var mı?

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, bir şey daha söylüyor: "Bu bir tarihsel eşiktir." deniliyor arkadaşlar ve orada verilen örnek ne? Amasya Genelgesi, Sivas Kongresi. Bakın, örneklere dikkat edin. Az önce dedik, her şey kendi cinsiyle mukayese edilir. Yani, bu yapılanları Amasya Genelgesi'yle, Sivas Kongresi'yle mukayese etmek ne anlama geliyor? Bunun üzerine düşünmek lazım. Daha bize ne diyecekler? Ben anlamıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ben sonra anlatırım.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, tekrar devam ediyor, "Bugünleri binlerce insanın onurlu mücadelesine borçluyuz." diyor.

Demediniz mi Gülüstan Hanım? "Bugünleri -şu anda geldiğimiz günü- binlerce insanın onurlu mücadelesine borçluyuz." diyor. Bir pişmanlık yok. "Terör faaliyeti yaptık, kazandık..."

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Çarpıtmayın!

ERHAN USTA (Samsun) - "...Türk devletinin bileğini büktük, şimdi masaya oturduk, çatır çatır müzakere ediyoruz." diyor arkadaşlar. Bunu görmemek için bilmiyorum ne olmak lazım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu kadar da çarpıtılmaz, ayıp ya!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Özür dilesenize Türk milletinden o zaman!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Özür dileyecek olan sizsiniz!

ERHAN USTA (Samsun) - Hatta şunu da söylüyor, bakın, Abdullah Öcalan hep bize şunu söyledi, dedi ki... Hani silah bıraktırıyoruz ya, o konuya gireceğim; bu silah meselesi o kadar önemli bir mesele falan değil arkadaşlar. Bize bugüne kadar Sayın Erdoğan ne dedi? "Amerika Birleşik Devletleri -sadece Amerika'dan alınan silah sayısını verdi bize- 40 bin tır silah..." dedi. Bunun kaç tanesini teslim edecek? Kaç tanesini biliyoruz, bir tespiti mi yapıldı? Hadi, 1 tırını verdi, 2 tırını verdi, bin tırını verdi; kalan 39 bin tır silah nerede? Bu ülkenin Cumhurbaşkanı herhâlde yalan konuşmamıştır, hayalî de konuşmamıştır değil mi? Ve bir mobilite var, bunu da biliyoruz yani Suriye, Irak, İran ve Türkiye'deki terör örgütü aynı terör örgütüdür, birbirinin uzantısıdır, mobilite de var, bunu da biliyoruz. Bana bir kısım silahı verse ne olacak? Bunu niye bu kadar önemsiyoruz? Silah sorunu mu var terör örgütünün, PKK'nın, arkasında hamisi Amerika Birleşik Devletleri varken. Ne dedi bize Abdullah Öcalan? "Ya, bunu bizim bazı arkadaşlar da anlamıyor, artık silahlı eylem vakti geçti, biz işi başka bir evreye getirdik; demokratik siyaset." diyor. Ne demek bu demokratik siyaset? Bu terör eyleminden sonraki aşamayı bu şekilde tarif ediyor, bunu görmek lazım yani biz bu kanunu çıkarsak da çıkarmasak da aslında terör örgütü zaten bitti. Terör örgütü bu şekilde davranarak uluslararası toplumda bir meşruiyet kazanamayacağını biliyor. Bu kanun dayatıldı ve bu kanunla şu anda, PKK terör örgütü meşruiyet kazanmaya çalışıyor ve bu da burada muhtemelen birazdan oylanacak ve kendi ellerimizle bu Gazi Meclis bunu verecek.

Şimdi, dolayısıyla bu PKK terör örgütünün terör örgütü olmaktan çıkarılmasının geri dönüşü yoktur değerli arkadaşlar. Çok büyük bir yanlış içerisinde olduğumuzu ben bir kez daha vicdan sahibi olan milletvekillerine hatırlatmak istiyorum.

Şimdi, bu konu bizi ikna etmek için veya toplumu ikna etmek için hep bir maliyet üzerinden konuşuluyor. Ne deniliyor; işte "2,3 trilyon" diyen oldu, "4 trilyon" diyen oldu; bir para. Bu hesabı nasıl yaptınız, bu hesap neye dayanıyor? Burada 50 bin kişinin canı var mı? Buna ne değer biçtiniz, bunu bize söyleyin. "2,3 trilyon" diyenler bunu bize söylesin arkadaşlar, 50 bin kişinin canının değeri burada nedir, onu söylesin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ya, sizin hiç iyi haberleriniz yok ya! Bırakıldı ya, savaş bitti! Çok üzgünsünüz, biliyoruz!

ERHAN USTA (Samsun) - O gözyaşlarının bedeli buraya ne konulmuştur? Annelerin gözyaşlarının, eşlerin gözyaşlarının, yetim kalan çocukların, öksüz kalan çocukların gözyaşlarının bedeline kaç lira aldınız bir bilelim. Ya, böyle bir şeyin maliyet üzerinde konuşulması, para üzerinde konuşması utanılacak bir şeydir değerli arkadaşlar. Böyle bir şey olamaz, başka bir şey söyleyin toplumu ikna etmek için.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Gözyaşları devam mı etsin istiyorsunuz, ne istiyorsunuz?

ERHAN USTA (Samsun) - İstemiyoruz kardeşim, onu kim ister akıl sahibi, ne alakası var!

Şimdi, madem öyle, işin bir de mağdur tarafı var; 2,3 trilyon -varsayalım sizin hesabınız doğru- veya 4 trilyon; bu kimin cebinde çıktı? Devletin hazinesinden. Devletin hazinesi nereden geliyor? Milletin vergisinden geliyor. O zaman bu millete sormak durumundasınız. Bu kadar bedel ödedin sen; 4 trilyon liralık harcamanın bedelini bu millet ödedi, 50 bin canla bu bedel ödendi, gazilerin uzuvlarıyla bu bedel ödendiyse bu millete sormak durumundayız, bu kanunu istiyor mu istemiyor mu? Dolayısıyla bunun gelmesi gereken yer referandumdur, bir referandum yapılması zorunluluğu vardır çünkü bu bedeli buradaki 600 milletvekili falan ödemedi; bu bedeli 86 milyon insan canıyla, malıyla, kanıyla ödedi, uzvuyla ödedi. Dolayısıyla onlara sormaktan daha tabii ne olabilir, onlardan kaçmak düşünülebilir mi; böyle bir şey olamaz.

Şimdi, bize hep şu söylendi, denildi ki: "Efendim, pazarlık yok, şart yok, terör örgütü silah bırakacak." denildi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Usta, toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam Sayın Başkan, toparlayacağım, çok kısa...

Şimdi bakıyorsunuz, terör örgütü silah bıraktı mı? Bırakmadı. Şart koşuldu, şimdi ne yapılıyor? Dedi ki: "Önce kanun çıkar." Şimdi kanun çıkarılıyor. Kanun çıkarıldıktan sonra terör örgütü silah bırakacak. Hani şart yoktu arkadaşlar? Hani pazarlık yoktu? Devlet terör örgütüyle eşitlendi hatta terör örgütü devletin üstüne çıkarıldı. Arkadaşlar söylediği için uzatmak istemiyorum ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerine kayyum atandı Abdullah Öcalan. Önce onun onayı alındı, sonra kanun buraya geldi. Bu hiç mi yüreklerinizi sızlatmıyor değerli arkadaşlar? Böyle bir şey olabilir mi? Kürtlerin temsilcisi Apo oldu. Kürtler bu temsili Apo'ya ne zaman verdi? Abdullah Öcalan Kürtlerin temsilcisi olabilir mi?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - "Türkiye Cumhuriyeti'ne kayyum atandı." cümlesini siz nasıl kullanabiliyorsunuz? Siz bunu nasıl kullanabiliyorsunuz?

ERHAN USTA (Samsun) - Bir terör örgütünün başındaki insanı Kürtlerin temsilcisi olarak kabul etmek bizim Kürt vatandaşlarımıza yapılacak en büyük hakarettir.

Şimdi, teröristler "Pişmanlık yok." diyor, değil mi? Açık açık söyledi teröristler.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!

ERHAN USTA (Samsun) - Size yazıklar olsun! Size yazıklar olsun!

Teröristler "Pişmanlık yok." diyor, "Onur var." diyorlar. Kanun teklifi de zaten herhangi bir pişmanlık öngörmüyor. Mesela ben sormak istiyorum -maddelerde bunları sormaya belki fırsatımız olmaz- bu PKK/KCK'nın İran, Irak, Suriye şeyleri kapsanıyor mu kapsanmıyor mu?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - 2 tane seyirci almak için neler söylüyorsunuz!

ERHAN USTA (Samsun) - Lütfen, bu kanun teklifine imza atanlar veya bu kanun teklifini savunanların bunu bize söylemesinde fayda var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 3 tane oy için İmralı'ya heyet yolluyorsunuz!

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, dolayısıyla bir de...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - "Türkiye Cumhuriyeti'ne kayyum atandı." lafını söyleyen sizsiniz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 3 oy için İmralı'ya heyet yolluyorsunuz ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, Sayın Başkan, toparlayacağım ama...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar, siz konuştunuz, biz siz konuşurken bir şey söylemedik.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Söylemediniz mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi "devlet aklı" deniliyor. Hakikaten bu devlet aklını ben çok merak ediyorum. Devlet aklı nedir biliyor musunuz? Yirmi altı buçuk yıl devlette çalışmış, on bir yıldır da siyasette Türkiye Büyük Millet Meclisinde olan birisi olarak söylüyorum: Devlet aklı kurumlardır, devlet aklı kurallardır, devlet aklı yetenekli, liyakatli, ehliyetli bürokrattır, devlet aklı hukuktur, devlet aklı şeffaflıktır. Nerede var? Şunlardan bir tanesini söyleyin burada devlet aklı varsa. Yani devlet aklı gidip gelir mi öyle ya? 2023 yılında söylediklerinize bakın, şimdi söylediklerinize bakın; böyle bir devlet aklı olur mu? Git gel... İki yıl içerisinde devlet aklı mı değişir? Olmaz böyle bir şey. Kimse bunu bize devlet aklı filan diye yutturmaya kalkmasın.

Şimdi, son konu olarak da şuna girmek istiyorum Sayın Başkan: Gerçekten burada enteresan bir durum var. Şimdi üç buçuktan beri buradayım, ilk anından beri dinliyoruz arkadaşları. Siyasi partiler isimleri vermiş ama farklı farklı şeyler söylüyor. Mesela bir grup diyor ki: "Kürt sorunu vardır." Diğer taraf diyor ki: "Kürt sorunu değil terör sorunu vardır." Şimdi hangisidir? Bu kanunda uzlaştığınıza göre bunu bize bir söyleyin. Bu kanun Kürt sorununu mu çözüyor, terör sorununu mu çözüyor? Bunu bize söylemek durumunda değil misiniz arkadaşlar? Veya "Tarihsel bir problem çözülüyor." deniliyor. Ama diğer taraf diyor ki: "Öyle bir şey yok kardeşim. Nereden çıkartıyorsunuz?" Şimdi burada kanunda uzlaştığınıza göre tarihsel bir problemi mi çözüyoruz yoksa aksi bir durum mu var? "Barış" deniliyor. Barış kavramına katılıyor mu, katılmıyor mu diğer arkadaşlar? Bunu sormak durumundayız bu kanun teklifine hep aynı anda destek verdiklerine göre. Peki, bu kadar birbirinden farklı olarak meseleye bakan bu siyasi partiler nasıl yan yana geldi? Hiç bunu düşünmüyor muyuz biz? Kritik soru bu bence. Nasıl yan yana geldi, nasıl bu kadar farklı düşünürken bir kanunda, bir süreçte uzlaştılar? Bir üst akıl mı var? Nedir bu arkadaşlar? Bunu bilmek durumundayız. Bakın, kimseyi itham etmek istemiyorum ama ben bir parlamenter olarak, bu ülkenin bir vatandaşı olarak bunu öğrenmek istiyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Ortak akıl, ortak.

ERHAN USTA (Samsun) - Nedir bunun sahibi, kim yan yana getirdi? Nasıl oldu bu iş? Her şeye farklı bakarken nasıl bu kanunda buluşabiliyorsunuz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Aklın yolu bir.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunu anlamak mümkün değil.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Yüzde 90 akılsız, siz akıllısınız öyle mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Dolayısıyla iradesini başka yere bağlayanlardan, tabii, çok fazla anlayacak, dinleyecek bir durum da yok. Kanun teklifini görmeden imza atan arkadaşların da bize söyleyeceği çok fazla bir şeyi de yok doğrusu. Bu kanun teklifini kaç kişi gördü? İşte birtakım şeyler söyleniyor, birkaç kişinin dışında kimse görmedi bu kanun teklifini ama buna bir sürü imza atıldı. Kanun teklifini Öcalan... Öcalan zaten başrolde oynuyor; Öcalan'ın kabul ettiği, onayladığı bir kanun teklifi bu yüce Meclisin milletvekillerine bu şekilde dayatılmış oldu.

Ben maddelerde biraz daha detaylara gireceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Mersin Milletvekilimiz Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün önümüzde bulunan bu kanun teklifi iktidarın anlattığı gibi bir toplumsal bütünleşme teklifi değildir. Bu teklif, yıllardır terörle mücadelede ödenen ağır bedellerin, şehitlerimizin hatırasının ve milletimizin adalet duygusunun nasıl korunacağı sorusuna cevap veremeyen sorunlu bir düzenlemedir.

Başlangıçta "Terör örgütü mensupları karşılıksız olarak silah bırakıp teslim olacaklar." diyerek millete yalan söylerken getirdiğiniz bu teklifle terör örgütü mensupları hakkında yürütülen soruşturmaları ve kovuşturmaları erteliyor, mahkûmiyetin infazını öteliyorsunuz. Yani, devletin mahkemeleri karar verecek, milletin adına hüküm kuracak ama sonra bir kurul çıkıp bu kararların uygulanmasını yıllarca askıya alabilecek. Peki, o zaman vatandaş sormaz mı: "Bu ülkede adalet mahkemelerde mi dağıtılıyor yoksa siyasi kurumlarda mı?"

Değerli milletvekilleri, bu teklifin en tehlikeli yönü yargıyı yürütmenin gölgesine sokmasıdır. Kurula verilen yetkiler incelendiğinde görüyoruz ki mahkemelerin alanına siyaset taşınmaktadır. Hukuk devleti ilkesini zedeleyen her adım yarın başka sorunların da kapısını aralayacaktır. Biz burada çok net bir soru soruyoruz: Madem terör örgütü tamamen tasfiye olmuşsa neden yargı süreçlerini askıya alma ihtiyacı duyulmaktadır? Madem suç işlenmemiş sayılmayacaksa neden infazlar ertelenmektedir? Madem her şey hukuk çerçevesinde yürümekte ise neden olağan hukuk mekanizmaları yeterli görülmemektedir? Bu soruların cevabı verilmeden milletin vicdanı rahatlatılamaz.

Aziz milletimiz şunu bilsin: Terörün sona ermesinden kim rahatsız olabilir ki? Herkes terörün sona ermesini ister ama bu yöntemle değil. İYİ Parti olarak terörün bitmesine değil terörle mücadelede devletin hukukunun aşındırılmasına karşı çıkıyoruz. Bizim itirazımız teröristlerle masaya oturulmasıdır, bizim itirazımız belirsizliğedir, bizim itirazımız kardeşliğe değil adaletin tartışmalı hâle getirilmesinedir. Bu millet kırk yılı aşkın süredir terörle mücadele ediyor, on binlerce şehit verdi, yine aynı şekilde gaziler verdi. Şimdi, bu şehit ve gazi aileleri haklı olarak soruyor: "Evladımızı toprağa verirken devlet bize terörle sonuna kadar mücadele edeceğini, şehitlerin kanının yerde kalmayacağını söyledi. O zaman bugün bu düzenlemeleri neden yapıyorsunuz?" İktidarın bu soruya net bir cevabı maalesef yoktur.

Sayın milletvekilleri, devletin itibarı, suç işleyenlere verilen tavizlerle değil, hukukun tavizsiz uygulanmasıyla korunur. İnanmasak da terör örgütlerinin söylediğiniz gibi silah bırakması elbette önemlidir ancak Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukuk sistemi herhangi bir örgütün tasarrufuna terk edilemez, onunla şekillendirilemez. Bu teklif "toplumsal uzlaşma" adı altında milletin önüne getirilen, hukuki ve vicdani yönleri son derece tartışmalı bir düzenlemedir.

İYİ PARTİ olarak açıkça ifade ediyoruz: Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir, teröristbaşıyla pazarlık yapacak bir devlet değildir. Adalet, siyasi hesaplara göre eğilip bükülemez. Şehitlerimizin hatırası, gazilerimizin fedakârlığı ve milletimizin adalet duygusu hiçbir siyasi projenin malzemesi yapılamaz. Bu nedenle söz konusu teklife İYİ Parti olarak karşı olduğumuzu ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan'da.

Buyurun.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Devletler ve milletler tarihi telafisi mümkün olmayan hatalarla doludur. İçinden geçtiğimiz bugünlerde Hükûmet ve ortakları eliyle yürütülen süreç eşi ve benzeri görülmemiş bir hatalar zinciri olarak karşımızda durmaktadır. Bugün Hükûmet eliyle, Meclis eliyle Türk millî kimliği tartışma konusu yapılıyor. Bir taraftan milletin çeşitliliği yansıtılan anayasalar konuşuluyor, diğer taraftan "eşit yurttaşlık" kavramlarıyla niyetler gün yüzüne çıkıyor; etnik ve dinî kimlikler köpürtülüyor.

Değerli milletvekilleri, Orta Çağ saltanat düzenleri egemenliği soya dayandırırdı, millî devletlerde ise egemenlik millete dayanır. "Eşit yurttaşlık" "milletin çeşitliği" gibi tanımlar ise egemenliği etnik ve dinî kökenlere bölme çabasını ifade ediyor. Bugün karşı karşıya olduğumuz şeyin adı "Türksüz Anadolu" "milletsiz devlet" hazırlığıdır.

Türkiye'yi yönetenler, uluslararası muhatapları nezdinde şahsi itibarlarını güçlendirmek için ilkeleri paspas etmeye razı hâle geldi. Emperyalizmin aparatı PKK terör örgütüyle yürütülen kirli süreç, bebek katili Apo'nun kurucu önder ilan edilmesi, Papa'nın sözde ziyaretleri, Trump'ın, Tom Barack'ın, razı olduğunuz şeylerin milletimizin hayrına olmadığını gösteriyor. Türkiye Cumhuriyeti'ne tesadüfen ortaya çıkmış bir ülke, sınırları cetvelle çizilmiş bir yapı muamelesi yapılmasına göz yumulduğunu görüyoruz. Dünya siyasetinde etki inşa etmek için egemenlik ve bağımsızlık şuurunun farkında olmak gerekir. Tarihin bu noktasında kadim esaslara ve mevcut şartlara göre hareket edilmelidir.

Kıymetli milletvekilleri, uluslararası siyaset ve dış politikalarda yaşananlar geleceğe yönelik olsa da niye yapıldığını ve hangi mücadelenin verildiğini anlamak için geriye bakmamız gerekir. Ermeni meselesini milletlerarası bir problem hâline getiren sürecin benzerinin AB Büyükelçisinin önerileriyle örtüştüğünü görüyoruz, terör örgütü PKK'yla yürütülen süreçte görüyoruz. 1863'te Osmanlı-Ermeni Millet Nizamnamesi yayımlandı. Güya birlik ve beraberliğin sağlanması, iç cephenin güçlendirilmesine yönelik atılmış bir adımdı ancak Ermeniler neredeyse özerkliğe kavuşurlar, ayrılıkçı Ermeniler bu nizamname için "İhtilal ruhu uyandı, millî Ermeni sorunu masa üstüne çıktı." derler. Daha sonra ise çok sayıda isyan çıkmıştır. Bu isyanların sonucunda Avrupa'nın isteğiyle genel af ilan edilmiştir, Ermeni teröristler affedilmiştir. Sonraki yıllarda Osmanlı Devleti için bu af "onur kırıcı" olarak nitelendirilecektir ama iş işten de geçmiştir.

Şimdi sizlere sormak istiyorum: Bugün yaşananlar ile tarih olayları arasında benzerlik var mıdır? Bugün de onur kırıcı işler yapılıyor mu? Bebek katilinin ayağına gidenlerin, teröristbaşının isteğiyle komisyon kuranların, "suça bulaşmamış PKK'lı" diye af zemini hazırlayanların, katile "fikir adamı" muamelesi yapanların, Lozan tartışılırken susanların Osmanlı'daki gibi onur kırıcı işler yaptıkları açıktır. Ermeni teröristlere taviz verenler hangi hataları yaptıysa bugün PKK'lılar için kanun teklifi hazırlayanlar da aynı hataları yapmaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, tarih arka planı olmayan toplumsal ve siyasal hedefler olsa olsa hayalcilik olabilir. Bugün Türkiye'yi yönetenler boş ve temelsiz bir hayalcilik satıyorlar. Tarihte yaşananlardan haberi olmayan iktidar, boş hayallerden ve tekrarlanan hatalardan da sorumludur. Yüz elli yıl sonra içi boş toprak bütünlüğü garantileri, ucube refah ve kalkınma sözleri tekrar dile getiriliyor. "Toprak bütünlüğünüzü koruruz, ekonomik yaptırımlar uygulamayız." diyen İngiliz, Fransız büyükelçileri ilk fırsatta Osmanlı'yı parçalamışlardı. Toprak bütünlüğümüzün garantisi de refah ve kalkınmanın itici gücü de yalnızca Türk milletidir. Manda ve himayenin kabul edilmediğini ara sıra hatırlayanlar, "iç cephe, refah, kalkınma" diye küresel yol haritalarını önümüze koyanlar unutsa da ezelî Şark meselesinin ne olduğunu biz unutmayacağız. "Asrın projesi" "devlet projesi" dediğiniz sözde terörsüz Türkiye, özde ikinci ihanet sürecinin bir ucu Şark meselesi ve egemenlik paylaşma rüyalarına, diğer ucuysa sermayenin millî devletlere düşmanlığına dayanmaktadır. Sermaye, millî devletlerin denetiminden kaçmak için milliyetçiliğe saldırıyor. Sefaleti ve yoksulluğu kalıcı hâle getirmek, emekçinin mücadelesini yok etmek için millî devletlere savaş açıyor. Bu çatı altında gördüğümüz bazı öfke nöbetlerinin sebebi de budur. Makamlarına, sıfatlarına aldanmayın; tanıyoruz biz çoğunu, kimi Taşnak artığı, kimi Pontus artığı, kimi muhafazakâr görünüyor, kimi yerli, millî, kimi liberal, kimi sosyalist ama hepsi aynı yerde birleşebiliyor. Bugün âdeta bir müstemleke valisi görünümündeki Tom Barrack ne istiyorsa PKK da aynı şeyleri söylüyor. Daha vahimi ise iktidar da bu paralelde hareket ediyor.

Değerli milletvekilleri, etnik kimlikleri istismar edenlere paye vermeyin diyoruz, millî kimliğimizi sinsi planların gölgesinde bırakmayın diyoruz ancak son zamanlarda "Silahlar susacak, şehit cenazesi gelmeyecek." diye duygu tüccarlığı yapmayı alışkanlık hâline getirenler var. Biz analar ağlamasın diyoruz. Birinci açılım sürecinde de aynı lafları, o günkü millî duruşu sergileyen Milliyetçi Hareket Partisine söyledi bu AK PARTİ'liler. Şimdi ikisi beraber olmuş bize "Terörün bitmesini istemiyor musunuz?" diyorlar. Terörün bitmesini isteriz fakat PKK 50 bin kişinin katili, onlarla pazarlık yapılmasını istemeyiz. Üstelik PKK'nın bir Kürt örgütü falan olduğu da yalandır, PKK geçmişteki -saydığım- Ermeni kriptolarının oluşturduğu yapı tarafından Taşnak, Pontus artığı bir yapıdır.

Biz Türk milleti bedel ödemesin diye mücadele ediyoruz. Türk devletinin omurgası, taşıyıcı kolonu çökmesin diye itiraz ediyoruz. Yaşanan ihanet sürecine "devlet projesi" diyerek milletin tepkisini hafifletmeye çalışıyorlar. Sizin devlete biçtiğiniz roller ile Türk milletinin devlete yüklediği anlam da aynı değil. "Başkanlık sistemini yemezseniz Türk tipi Cumhurbaşkanlığı diye yediririz." der gibi. Devletimizin böyle bir projesi olmaz, Türk devleti terörle her zaman mücadele etmiştir. Siz devleti ve makamlarınızı eli kanlı Apo'nun faziletlerini anlatmak için kullananlar olarak tarihe geçtiniz. Siz, Gazi Meclise ve milletin temsilcisi vekillere "Katil Apo'ya hamallık yapın." diyenler olarak tarihe geçtiniz maalesef. Siz milletin yüküne omuz vermeyip evlatlarımızın katillerini sırtında taşımak için komisyon kuranlar olarak tarihe geçtiniz. Yıllarca "Yargının, ordunun vesayeti var." diye ortalığı yıktınız. Dün "FETÖ vesayeti var." dedik, dinlemediniz. Bugün de etnik bölücülerin ve Apo'nun vesayetini kendi elinizle yaratıyorsunuz.

Ben iktidar milletvekillerine ve ortaklarına sormak istiyorum: Teslimiyet ne zamandır küresel vizyon zannedildi? Vizyonsuzmuşuz! Nasıl olacak? Amerika'nın dediklerini yapınca vizyonlu mu olacağız? Beylik saltanatını kaptırmamak için her yolu mübah görmek ne zamandır devlet aklı diye pazarlanıyor? PKK'nın her istediğini kabul edip "Silahlar susacak, teröre harcanan para tarıma harcanacak." diye konuşurken yüzünüzün kızarmamasını neye borçlusunuz?

Değerli milletvekilleri, 50 bin vatan evladının katili kurucu önder ilan ediliyor. Tom Barrack ise ipe sapa gelmez tekliflerde bulunuyor, milletin Meclisini meşgul ediyor. Ne için? Beylik saltanatını sefa içinde sürmek için, taht süresini uzatmak için. Büyük felaketlerin doğacağını bile bile sorumsuz adımlar atan idarecilerin akıbeti berbat olur. Üç gün fazla beylik süreceksiniz diye memleketin çocuklarını ateşe atmayın. Biz bu teklifin millî haysiyet ve gururu ayaklar altına aldığını söylüyoruz. Görüyoruz ki eli kanlı teröristler evlatlarımızın katili Apo'yla aynı mevziye girmiş, Türk milletine zehirli oklar atıyorlar.

Siz ne yaparsanız yapın, zaferlerin sahibi Türk milleti geleceğin de sahibi olacaktır. Bebek katiline sekreterlik yapanlar, teröristlere kravat takmaya çalışanlar kaybetmeye, yenilmeye mahkûmdur. "Çerçeve yasa" diyorlar, "kök yasa" diyorlar, "demokrasi, barış ve kardeşlik" diyerek süslüyorlar ama milletimizin önüne getirilen düzenlemenin özü bellidir: PKK mensuplarına özel hükümlerle gizli bir af kapısı açılmıştır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Arslan, toparlayalım lütfen.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sağ olun.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Kimisi yasayı yetersiz buluyor, kimisi teröristbaşını evinde ziyaret etmenin hayalini kuruyor, kimisi de süslü cümlelerle bu teslimiyet siyasetini meşrulaştırmaya çalışıyor. Bu talepler okyanus ötesidir, Türk devletinin böyle bir projesi olmaz. Bizim tavrımız nettir: Teröristle pazarlık olmaz, PKK'ya af getirecek hiçbir düzenlemeye geçit vermeyeceğiz. Bu teklife "hayır" diyerek ABD Büyükelçisinin taleplerini kabul etmiyoruz.

Hayırlı akşamlar diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Şimdi, son söz Aksaray Milletvekili Turan Yaldır'ın.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Aydın Milletvekili Ömer Karakaş...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Turan Bey burada mı?

TURAN YALDIR (Aksaray) - Ben buradayım ama ben maddelerde konuşacağım Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, teşekkür ediyorum.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin dört buçuğu oldu, hâlen devam ediyoruz yeni bir açılım sürecinin ihanet yasasına. Şimdi, evet, bu ikinci ihanet açılım süreci. Birincisini 2012 yılında başlattınız ve arkadaşlarımın da söylediği gibi, o zaman adına "Analar ağlamasın." dediniz ki ben o yıllarda Milliyetçi Hareket Partisindeydim. Biz karşı çıktığımızda "Siz anaların ağlamasını mı istiyorsunuz?" diye bizleri suçladınız. Şimdi ikinci ihanet açılım süreciyle beraber bunun adına da "Terörsüz Türkiye" dediniz. Şimdi yine karşı çıkıyoruz, şimdi de diyorsunuz ki: "Siz terörün bitmesinden rahatsız mısınız?"

Peki, "analar ağlamasın" ihanet sürecinde ne olmuştu? Hendekler kazılmıştı, yüzlerce vatan evladı şehit olmuştu. Ve hatırlayınız -maalesef, bizler millet olarak biraz çabuk unutuyoruz- her gün keskin nişancılarla askerim, polisim şehit edilirken hepimizin içi yanıyordu. Hatırlıyorsunuz değil mi? Yarın da aynısı olacak. O zaman da Sayın Cumhurbaşkanı çıktı, dedi ki: "Biz kandırıldık." Yarın yine aynı şeyler olacak.

Sorun şu aslında: Biz, millî reflekslerimizden kaynaklı geleceği çok rahat öngörebiliyoruz, bu konuda da uyarılarda bulunuyoruz ama maalesef dinlemiyorsunuz.

Bakınız arkadaşlar, hani 50 bin kişinin katili, bebek katili Abdullah Öcalan diyor ya "Bin kilometrelik bir yolun ilk adımı..."

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ne çok atıf yapıyorsunuz bugün.

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Karakaş.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Aslında bebek katilinin o bin kilometrelik yolun ilk adımından bahsederken ne söylediğini, o bin kilometrelik yolu 2024 bütçe görüşmelerinde Tuncer Bakırhan kısmen ifade etmişti. Ne demişti 2024 bütçe görüşmelerinde Tuncer Bakırhan? "Biz bu coğrafyada bin yıldır kardeşçe yaşıyoruz -güzel- ancak son yüz yıldır bu coğrafyada Kürtler zulüm görüyor ve artık barışın tesis edilmesi lazım, bu zulmün bitmesi lazım." Peki, nasıl bitecek? Bunu da önerdi, dedi ki: "Aynen Filipinler Moro'da olduğu gibi bir proje Türkiye'de de hayata geçirilebilir." Peki, nedir bu Filipinler Moro'daki örnek? Filipinler Moro'daki örnek: Moro, Filipinler'e bağlı özerk bir bölge; kendi yasaları, kendi anayasası, kendi hukuku olan, kendi parlamentosu olan, kendi içinde tam bağımsız, sadece askerî güvenlik ve dış politikada Filipinler'e bağlı bir yapı. Şimdi, Tuncer Bakırhan'ın 2024 bütçe görüşmelerinde yaptığı bu konuşmayı da Cumhur İttifakı da alkışladı, onayladı bütün unsurlarıyla beraber.

Peki arkadaşlar, biz ne yapmaya çalışıyoruz yani bu ilk adımı atarken neyin adımını atıyoruz? Şimdi biliyorsunuz, bölgede uzun zamandır planlanan, devam eden bir Amerikan projesi var. Nedir? Büyük Orta Doğu Projesi. Büyük Orta Doğu Projesi'ni hepiniz biliyorsunuz yani güneyinin Irak, kuzeyinin Türkiye, doğusunun İran, batısınınsa Suriye olduğu ilk etapta kukla bir kürdistan, sonrasında büyük İsrail projesi. İşte, bununla ilgili Türkiye'de yapılmak istenen bölge neresi yani büyük kürdistanın kuzeyi neresi? Bunu da biliyorsunuz, defalardır söylüyorlar, Rize'den Hatay'a çekilen bir dik çizgi var, oradan öbür taraf da büyük kürdistanın kuzeyi. Hani, DEM PARTİ milletvekilleri Genel Kurulda sık sık gündeme getiriyorlar ya, Irak'ın kuzeyinden bahsederken "güney kürdistan" diyorlar ya; işte, sizler ilk adımı atıyorsunuz, bu ilk adım. Bir gömleğin ilk düğmesini baştan yanlış düğmelerseniz sonu da yanlış olur. Şimdi ne yapıyorsunuz? İlk adımla beraber 9 bine yakın teröristi affediyorsunuz. Bunlar sokakta olacak, Türk milletiyle entegre olacak. Peki, arkadaşlar, Allahüteâlâ bile diyor ki: "Bana kul hakkıyla gelmeyin. Bana karşı işlediğiniz günahları affederim ama bana kul hakkıyla gelmeyin çünkü sizin o kula işlediğiniz günahı, yanlışı ben affetmem." Dolayısıyla 50 bin kişi şehit olmuş, bu insanlar benim askerim, polisim, öğretmenim, vatandaşım; doğuda yaşayan bebekler katledilmiş; siz neyi affediyorsunuz? Allah'ın yapmadığını siz mi yapacaksınız? Böyle bir şey olur mu? Peki, bunlar affedildiğinde, mağarada yaşayan, bomba yapan, insan öldüren bu teröristler benim vatandaşımla aynı şehirlerde yaşayacak, aynı otobüse binecek, aynı apartmanda oturacak; yarın bunların hepsi birer mafya olacak, yarın bunlar benim topraklarımda terör estirecek.

Arkadaşlar, bakın, her zaman söylüyorum, bunu geçmişte de söyledim, bu iktidarın yaptığı en güzel şeylerden bir tanesi şuydu: Aslında PKK terör örgütü bitmişti. PKK terör örgütü nasıl bitmişti? İktidar savunmayı, ülke savunmasını yurt dışına taşıyarak Pençe-Kilit Harekâtı gibi operasyon ve harekâtlarla Irak'ın kuzeyinde, Suriye'nin kuzeyinde 35-40 kilometre girerek aslında PKK'yı bitirmişti. Aslında biten PKK, kalan unsurları, PYD/YPG'ye evrilmişti ama şimdi "PKK silah bıraksın..." İyi de kardeşim, çatı örgüt ne? Çatı örgüt KCK. Peki, PKK silah bıraktı ama KCK'nın 4 tane örgütü var, dedik ya 4 ülkeden koparacakları bölgelerle büyük kürdistan projesi, Büyük Orta Doğu Projesi. Peki, YPG/PYD silah bırakıyor mu? Hayır. PJAK bırakıyor mu? Hayır, İran'daki PJAK da bırakmıyor. Irak'taki PÇDK bırakıyor mu? Hayır. Yahu, biten PKK'nın neyi silah bırakacak? Yani çapulcular, olmayan çapulcular silah bıraksa ne olur, bırakmasa ne olur? Böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar?

Arkadaşlar, taviz tavizi getirir. Yani bütün programlarda söyleniyor: "Efendim, biz barış yapıyoruz." Ya, barışı kiminle yapıyorsunuz? Barış nedir? Barışın karşıtı savaştır. Savaş kiminle yapılır? Eşit unsurlar arasında yapılır. Terörle savaş yapılmaz, terörle mücadele edilir. Dolayısıyla terörle yapılan mücadelenin karşılığı barış olmaz. Bunun karşılığı kayıtsız şartsız teslimiyet olmalıdır arkadaşlar. Dolayısıyla -Tom Barrack'ın söylediği gibi- burada planlanmak istenen en büyük tehlike bizim üniter yapımızdır. Evet, bu bir ilk adımdır, ilk adımın sonu gelecektir. İster bundan sonraki diğer yasalarla ister anayasa değişikliğiyle bu ilk adımın sonu gelecektir. Bizlerin buna müsaade etmememiz lazım. Bizlerin, hangi partiden olursak olalım, hangi ideolojik görüşü benimsemiş olursak olalım, kırmızı çizgilerimiz olması lazım. Nedir kırmızı çizgimiz? Tek millet, tek devlet, tek bayrak ve tek dil olmalıdır. Üniter yapının muhafaza edilmesi gerekir. Bunu sekteye uğratacak her şeyin karşısında sizlerin aziz Türk milletinin seçtiği kıymetli milletvekilleri olarak dik durup karşı duruş göstermeniz şarttır.

Son olarak şunu söylemek istiyorum değerli arkadaşlar: Evet, bizim İYİ Parti olarak karşı çıktığımız şey, karşı olduğumuz şey Kürtlerle alakalı bir konu değildir. Kürtler benim kardeşimdir. Ben Kürtlerle bin yıldır bu coğrafyada kardeşçe yaşıyorum. Bizim ayrımız gayrımız yoktur. Bizler aynı tarihi, aynı kaderi, aynı kültürü paylaşmış, kız alıp kız vermiş, etle tırnak gibi olmuşuz. Dolayısıyla, bizim Türk milleti olarak Kürtlerle hiçbir problemimiz yoktur, olamaz da. Ancak bizim karşı çıktığımız şey şudur: En fazla zulmü Kürtlere yapmış, en fazla işkenceyi, en fazla zararı Kürtlere göstermiş hain, şerefsiz terör örgütünün Kürtlerin temsilcisiymiş gibi algılanmasına, bunun bu şekilde gösterilmesine karşıyız çünkü o bölgede Kürt çocuklarına eğitim veren öğretmenleri katleden, yol yapan, fabrika yapan iş makinelerini yakan, Kürtlere zarar veren ve onları katleden, Kürt bebeklerini katleden PKK terör örgütü hiçbir şart altında Kürt kardeşlerimin temsilcisi olamaz ve Abdullah Öcalan canisinin de bu açılım sürecinde Kürtlerin temsilcisiymiş gibi muhatap alınmasını, burada konuşulmasını, demin bir milletvekili arkadaşımın söylediği gibi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Toparlayalım.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bitiyor.

Bakınız, Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı, o makam bizim için kutsaldır çünkü devleti temsil eder. O makamda oturan insan ile 50 bin kişinin bebek katilini bir tutmak, aynı derecede tutmak bana da Sayın Cumhurbaşkanına da siz AK PARTİ milletvekillerine de bu Parlamentoda görev yapan tüm milletvekillerine de hakaret ve ihanettir, asla kabul edemeyiz.

Bütün arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaş.

Değerli milletvekilleri, var mı başka konuşmak isteyen? İYİ Parti milletvekillerinden benim unuttuğum veya eksik bıraktığımız yok herhâlde.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Biraz önce milletvekillerimizin talebi üzerine kifayetimüzakere yaparak maddelere geçilmesini oylamış ve kabul etmiştik ancak talep üzerine teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geri dönmüştük.

Şimdi, maddelerine geçilmesini yeniden oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeler üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

MİLLÎ DAYANIŞMA VE TOPLUMSAL BÜTÜNLEŞMENİN GÜÇLENDİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, PKK/KCK terör örgütünün ve bununla bağlantılı her türlü oluşumun fiili varlığına son verdiğinin ve kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin teyidine dair Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip, yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar ile verilen mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesi işlemlerinin ve yapılacak diğer işlemlerin belirlenmesidir.

(2) Bu Kanun hükümleri, PKK/KCK terör örgütünü kurma veya yönetme, örgüte üye olma veya bilerek ve isteyerek yardım etme ve örgütün propagandasını yapma suçları ile bu örgütün faaliyeti kapsamında işlenen suçları ve bu örgüt lehine işlenen 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda düzenlenen suçları kapsar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde söz talebi var mıydı?

Madde üzerindeki önerge işlemine geçmeden önce maddenin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin bir önerge verilmiştir, diğer önergelerden önce bu önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyle ilgili söz talebi var mıydı?

Sayın Olgun, siz mi konuşacaksınız?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Önergemizin gerekçesi yeterince açıktır, gerekçesini okutabiliriz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 1'inci maddesi, düzenlemenin amacı, kapsamı ve uygulamasını başlatacak koşulları belirlemektedir. Maddenin içerdiği aykırılıklar bütün teklife yayıldığı için bu hüküm basit bir amaç ve kapsam maddesi olarak değerlendirilemez.

Maddenin (1)'inci fıkrası, kanunun uygulanmasını güvenlik kurumlarının tespitine ve bu tespitin teyidine dair Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasına bağlamaktadır. Anayasa'nın 118'inci maddesi uyarınca MGK, Cumhurbaşkanına millî güvenlik politikaları konusunda tavsiye kararları bildiren bir organdır. Tavsiye niteliğindeki bir kararın soruşturma, kovuşturma ve infazın durdurulmasını başlatan kurucu bir işleme dönüştürülmesi MGK'ye Anayasa'da bulunmayan bir yetki vermektedir.

Bu model, yasama yetkisinin devredilmezliğini düzenleyen Anayasa'nın 7'nci maddesine ve kaynağını Anayasa'dan almayan devlet yetkisinin kullanılamayacağını belirten 6'ncı maddesine aykırıdır. Ceza ve infaz rejiminin uygulanma şartları kanunda nesnel ve denetlenebilir biçimde belirlenmek yerine yürütme içindeki kurumların siyasi ve güvenlik değerlendirmesine bırakılmıştır.

"Fiilî varlığa son verme" "kontrol altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim etme" ve "güvenlik kurumlarınca tespit" gibi ifadelerin ölçütleri gösterilmemiştir. Hangi güvenlik kurumunun yetkili olduğu, tespitin hangi delillere dayanacağı, karşı görüşlerin nasıl değerlendirileceği ve örgütün yeniden silahlanması hâlinde kararın nasıl geri alınacağı düzenlenmemiştir. Temel haklara ve ceza adaletine doğrudan etki eden bu alanın belirsiz bırakılması Anayasa'nın 2'nci ve 11'inci maddelerine aykırıdır.

Silah ve mühimmatın kime teslim edileceği de açık değildir. Teslimin Türkiye Cumhuriyeti devletinin yetkili kurumlarına yapılması zorunluluğu dahi kanunda yer almamaktadır. Örgütün elindeki silahların sayısı ve niteliği bilinmeden teslimin tamamlandığının nasıl tespit edileceği de belirlenmemiştir.

Teklifin uygulanmasını haklı gösterecek maddi şartlar oluşmamıştır. PKK terör örgütünün silahlarını bütünüyle ve denetlenebilir biçimde Türkiye Cumhuriyeti devletine teslim ettiği ortaya konulmamıştır. Örgütün kendisini feshettiğine ilişkin bir beyan silahlı kapasitesinin ortadan kalktığını kanıtlamaz. Örgütün fiilen sona erdiği kabul ediliyorsa bu ölçüde istisnai ve af sonucunu doğuran bir kanuna neden ihtiyaç duyulduğu da açıklanamamaktadır.

SDG, PYD ve PJAK gibi PKK'yla organik ve ideolojik bağ içinde bulunan yapıların kanun kapsamına girip girmediği açık değildir. Bu yapılanmaların silah bırakmaması hâlinde örgütün fiilî varlığına son verdiğinden söz edilip edilemeyeceği ve af mekanizmasının işletilip işletilmeyeceği belirsizdir. Silahlı tehdidin farklı bir ad altında devam ettiği sırada terör suçlarının sonuçlarını ortadan kaldırmak Anayasa'nın 3'üncü, 5'inci ve 14'üncü maddeleriyle bağdaşmaz.

"Örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar" ibaresi kasten öldürme dışında kalan bombalama, öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, yağma, işkence, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma gibi çok ağır fiilleri de kapsamaktadır. Terörizmin finansmanı suçlarının da istisnai rejime dahil edilmesi örgütün silahlı kapasitesini sürdüren mali yapılanmayı koruyan sonuçlar doğurabilecektir.

Maddenin amacı soruşturma, kovuşturma ve kesinleşmiş cezaların infazını durdurmaktır. Teklifin sonraki hükümlerinde dava düşmekte ve cezalar infaz edilmiş sayılmaktadır. Bu nedenle, 1'inci madde Anayasa'nın 87'nci maddesindeki nitelikli çoğunluk şartını dolanan koşullu özel affın kapsam maddesidir.

Madde, Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2'nci, 3'üncü, 5'inci, 6'ncı, 7'nci, 8'inci, 11'inci, 14'üncü, 38'inci, 87'nci ve 118'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önerge üzerinde söz talebi var mıydı?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, önergemizin gerekçesi yeterince ayrıntılıdır, gerekçesi okutulsun. Ayrıca, söz talebi isteyen milletvekillerimiz de konuşma yapacaklar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 1'inci maddesi, düzenlemenin amacını, kapsamını ve uygulanma şartlarını belirlemektedir. Bu nedenle maddede bulunan sakatlıklar yalnızca Başlangıç hükmüne ilişkin değildir, teklifin bütününü etkileyen anayasal ve ceza hukuku sorunları doğurmaktadır.

Madde kanunun kapsamını doğrudan PKK/KCK terör örgütü ve bununla bağlantılı oluşumlar üzerinden kurmaktadır. Ceza kanunları belirli bir örgütün adına göre değil fiilin hukuki niteliğine göre genel, soyut ve nesnel biçimde hazırlanmalıdır. Türk Ceza Kanunu'nda ve Terörle Mücadele Kanunu'nda suçun unsuru örgütün adı değildir. Silahlı örgüt kurma, yönetme, üyelik, yardım, propaganda ve örgüt faaliyeti kapsamında suç işleme fiilleri esas alınır. Belirli bir örgüte özgü ayrıcalıklı ceza ve infaz rejimi oluşturulması Anayasa'nın 10'uncu maddesinde güvence altına alınan eşitlik ilkesini zedeler. Bu yöntem diğer terör örgütleri yönünden de eşitlik iddiaları doğurabilecek ve kapsamın yargısal kararlarla öngörülemeyen biçimde genişlemesi riskini yaratabilecektir. Bir başka deyişle, teklif sahipleri tarafından belirli teröristlerin affedilmesi amaçlanırken tüm teröristlere yönelik bir uygulama gerçekleşebilecektir.

Maddenin (1)'inci fıkrası kanunun uygulanmasını güvenlik kurumlarının tespiti ile bu tespitin teyidine dair Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasına bağlamaktadır. Anayasa'nın 7'nci maddesi yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğunu ve devredilemeyeceğini düzenlemektedir. Millî Güvenlik Kurulu ise Anayasa'nın 118'inci maddesi kapsamında tavsiye niteliğinde kararlar alan anayasal bir danışma organıdır. TBMM tarafından kabul edilen bir kanunun kişi hürriyetini, soruşturmayı, kovuşturmayı ve

mahkûmiyetin infazını etkileyen sonuçlarının MGK kararına bağlanması yasama iradesini yürütme alanındaki bir değerlendirmeye tabi kılmaktadır. Bu durum kuvvetler ayrılığı ile hukuki güvenlik ilkelerini ağır biçimde tartışmalı hâle getirmektedir.

Maddede kullanılan "fiili varlığına son verme" "kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmat" ve "teslim etme" ifadeleri objektif ölçüt içermemektedir. Örgütün fiilî varlığının hangi coğrafi alan ve hangi kurumsal yapı bakımından sona erdiğinin nasıl tespit edileceği açıklanmamıştır. Silah ve mühimmatın tamamının bilinebilmesi ve teslimin eksiksiz olduğunun doğrulanabilmesi için herhangi bir denetim standardı da öngörülmemiştir. Temel haklar ile ceza adaletini doğrudan etkileyen sonuçların bu kadar belirsiz siyasi ve güvenlik değerlendirmelerine bağlanması Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Teslim işleminin muhatabı da gösterilmemiştir. Silah ve mühimmatın Türkiye Cumhuriyeti devletinin yetkili makamlarına teslim edilmesi gerektiği açıkça yazılmamıştır. Üçüncü bir devlete, yerel yapıya veya başka bir silahlı oluşuma bırakılan materyalin teslim sayılıp sayılmayacağı belirsizdir. Örgütün farklı adlar veya yapılanmalar üzerinden faaliyetine devam etmesi ve yeniden silahlanması ihtimaline karşı bağlayıcı güvence bulunmamaktadır. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ilgilendiren bir alanda böylesi bir boşluk kabul edilemez.

(2)' fıkrada örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçların tamamına yakın bir bölümü ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'da düzenlenen suçlar kapsama alınmaktadır. Kasten öldürme suçunun istisna tutulması tek başına yeterli değildir. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs, öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, yağma, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, kamu görevlisini kaçırma ve patlayıcı madde kullanma gibi ağır fiiller maddenin geniş anlatımı içinde kalacaktır. Emri veren, saldırıyı planlayan, silahı temin eden, patlayıcıyı yerleştiren ve eylemin icrasına iştirak eden kişiler yönünden cezasızlık sonucu doğacaktır.

Terörizmin finansmanı suçlarının kapsama alınması Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarından ve uluslararası mali suçlarla mücadele standartlarından doğan yükümlülükleri yönünden de ciddi risk taşımaktadır. Örgütün mali yapısını kuran ve sürdüren kişilerin özel bir erteleme rejiminden yararlandırılması terörle mücadelenin yalnız silahlı unsurla sınırlı olmadığı gerçeğiyle çelişmektedir.

Teklif sahipleri düzenlemeyi sınırlı ve koşullu bir infaz rejimi olarak nitelendirmektedir. Buna karşılık teklifin 5'inci maddesi süre sonunda kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı verilmesini öngörmektedir. 6'ncı madde ise cezanın infaz edilmiş sayılacağını düzenlemektedir. 7'nci maddede hak yoksunluklarının tüm sonuçlarıyla kaldırılması yolu açılmaktadır. Düzenlemenin adı değil doğurduğu maddi sonuç esas alındığında teklif koşullu özel af niteliği taşımaktadır. Bu nedenle Anayasa'nın 87'nci maddesinde genel ve özel af için aranan beşte üç çoğunluk kuralı gözetilmelidir. İnfaz veya erteleme adı kullanılarak anayasal nitelikli çoğunluk şartı bertaraf edilemez.

Madde mevcut etkin pişmanlık hükümlerinin neden yetersiz kaldığını da açıklamamaktadır. Türk Ceza Kanununun 221'inci maddesi örgütten ayrılma, teslim olma, örgütün dağılmasını sağlama ve bilgi verme hâllerini zaten ayrıntılı şekilde düzenlemektedir. Terör örgütünün gerçek biçimde tasfiyesini, mevcut kurumlar işletilmeden belirli bir örgüte özgü toplu erteleme ve cezasızlık alanı açılması kanun yapma tekniğiyle bağdaşmamaktadır.

PKK terör örgütü silahlarını Türkiye Cumhuriyeti devletine teslim etmemiştir. Örgütün kendisini feshettiği kabul ediliyorsa ayrıca bu kanuna neden ihtiyaç duyulduğu da açıklanamamaktadır. Kaldı ki PKK'nın Suriye ve İran'daki uzantıları niteliğindeki SDG, PYD ve PJAK gibi terör örgütlerinin kanun kapsamına girip girmediği belirsizdir. Bu yapıların silahlı faaliyetlerini sürdürmesi hâlinde örgütün fiilî varlığına son verdiğinden söz edilip edilemeyeceği ve teklifin öngördüğü erteleme ile af sonucunu doğuran sürecin işletilip işletilemeyeceği açık değildir. Bu belirsizlik millî güvenlik açısından ciddi bir zafiyet oluşturmaktadır.

Şehitlerimizin hatırası, gazilerimizin hukuku ve terör mağdurlarının adalet beklentisi merkezde olmalıdır. Madde ise fail odaklı bir yaklaşım kurmakta ve mağdurun zararının giderilmesini, gerçeğin ortaya çıkarılmasını ve toplumsal adalet duygusunu dışarıda bırakmaktadır. Millî birlik hukukun terör örgütüne göre esnetilmesiyle değil devletin meşru düzeninin tavizsiz korunmasıyla güçlenir.

Bu nedenlerle anayasal yetki düzenine, eşitlik ilkesine, ceza hukukuna ve millî güvenliğe aykırı olan 1'inci madde teklif metninden çıkarılmalıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu önergeyle ilgili konuşmak isteyen var mı?

Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ikinci ihanet sürecinin 1'inci maddesi üzerine söz aldım; hazırunu saygıyla selamlıyorum.

AKP-MHP-DEM ittifakıyla Gazi Meclise sunulan çerçeve yasa "terörün sona ermesi" "millî dayanışma ve toplumsal bütünleşme" kavramları üzerinden kurularak esas amaç gizlenmektedir. Her ne kadar bebek katili Abdullah Öcalan'la birlikte bu yasayı hazırlayarak ülkemizin gündemine getirmiş olanlar bunun bir af yasası olmadığını savunsalar da bu, bal gibi bir af yasasıdır. Kim tahliye olacak? Kimin davası düşecek? Kimin çekmediği ceza infaz edilmiş sayılacak? Kimin hakkında soruşturma açılması yürütme ağırlıklı bir kurulun iznine bağlanacak? Terör örgütü mensubuna daha bizlerin ve kamuoyunun bilmediği hangi haklar tanınacak?

Teklif; PKK/KCK terör örgütünü kuran veya yönetenleri, terör örgütüne üye olanları, bilerek ve isteyerek yardım edenleri, terör örgütü propagandası yapanları, terörizmin finansmanı suçunu işleyenleri ve terör örgütünün faaliyeti kapsamında suç işleyenleri kapsayabilecek genişliktedir. Soruşturma ve kovuşturmaların beş veya on yıl ertelenmesi, sürenin sonunda kamu davalarının düşmesi ve kesinleşmiş fakat çekilmemiş cezaların infaz edilmiş sayılması öngörülmektedir. Bu nedenle, sizlerin "Bu, bir koşullu ertelemedir; bu, bir af değil." şeklindeki savunmanız doğru değildir.

Değerli milletvekilleri, teklifin yasalaşmasıyla beraber terör suçundan yürütülen dava ertelenecek, sürenin sonunda düşecek, mahkûm edilmiş teröristler cezalarını çekmeyecek ve bu cezalar daha sonra, infaz edilmiş sayılacak, üstelik hak yoksunluklarının kaldırılmasına da imkân tanınacak yani teröristlerin siyaset yapmasının önü açılacak.

Bu teklifin ne anlama geldiğini daha anlamamış olanlar için buradan bir kez daha anlatayım: Yani bugün PKK için ülkede...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Arkadaşlar, konuşacaksa biz susalım yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kocamaz, buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Bu teklifin ne anlama geldiğini daha anlamamış olanlar için buradan bir kez daha anlatayım: Yani bugün PKK için ülkede düğün bayram var; şehit yakınları, gazilerimiz ve güvenlik güçlerimiz için ise büyük hüzün var. Bugün ülkemizde, neredeyse her evden bir şehit cenazesi çıkmış gibi acı ve ızdırap var. Cephede kazanılanı "Terör artık bitti." diye açıkladıktan sonra masada bile bile kaybettiren bir iktidar var.

Değerli milletvekilleri, teröristlerin siyaset yapmasının, kamuda görev almasının önü açılmak isteniyor. Senin evladın KPSS 1'incisi olsa da atanamıyorken, mülakatlarla eleniyorken teröristler işbaşı yapacak, bunun adına "af" demeyince yapılan iş af olmaktan mı çıkıyor? Teröristin cezasını çektirmiyorsanız, davasını düşürüyorsanız, çekmediği cezayı çekilmiş sayıyorsanız bunun adı siz ne kadar saklarsanız saklayın bal gibi aftır. "Düzenlemeden askerlerimizi, polislerimizi ve sivil vatandaşlarımızı yani 50 bin vatandaşımızı kasten öldüren teröristler yararlanmayacak." denilmektedir; bunu neye göre tespit edeceksiniz? Kaldı ki şehitlerimizin katillerini affetmek zaten sizin hakkınız da haddiniz de değildir. Affederken kime sordunuz? Hangi gaziyle, hangi şehit ailesiyle görüştünüz? Kiminle helalleştiniz? Terör örgütüne katılmak, terör örgütüne üye olmak, terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etmek, kanundaki unsurları taşıyan terör örgütü propagandasını yapmak ve terör örgütünün finansmanını sağlamak başlı başına ciddi suçlardandır; bunlar, kişinin tetiği doğrudan çekmemiş olması nedeniyle önemsiz hâle getirilemez. Bir terör örgütü yalnızca eline silah alan militanlardan oluşmaz. Terör örgütünün faaliyetlerini sürdürebilmesi için para gerekir, insan kaynağı gerekir, lojistik gerekir, propaganda gerekir, örgütsel yapı gerekir. Silahlı teröristin elindeki kurşunun arkasında o kurşunun alınmasını sağlayan finansman, terör örgütünün saflarına yeni militanlar kazandıran propaganda, saldırıları planlayan ve terör örgütünü ayakta tutan kadrolar vardır. Bu nedenle, tetiği çekmeyen herkes masum değildir. O tetiğin çekilebilmesi için terör örgütünü finanse eden, terör örgütüne militan kazandıran, propagandasını yapan ve terör örgütünü ayakta tutan bir yapı vardır; bunları affetmek büyük bir suçtur. Bu suça ortak olanlar, bu teklife imza atanlar Anayasa'mıza göre suçludur. Mutlaka günü geldiğinde bu suçun hesabını yargı önünde vereceklerdir. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın. Hep diyorsunuz ya "Milletimiz bu süreci destekliyor." Öyleyse, kendinize güvenebiliyorsanız getirin sandığı, referandum yapın; millet ne diyorsa o olsun. Millet bu projeyi onaylıyorsa bizim de itirazımız olmaz ancak millet reddediyorsa insanların kafasını karıştırmayın.

Size milletimiz adına söyleyeceğimiz son söz; siz seçilirken milletten destek görmek için her türlü yalanı söylediniz, bizlere iftira attınız. O dönemde bize zilletle suçluyordunuz, şu anda zilletin içerisine sizler gömüldünüz. Yol yakınken bu düzenlemeden dönün ve Anayasa'ya aykırı olan bu teklifi geri çekin diyor; tüm şehitlerimizi rahmet, gazilerimizi de minnetle anıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Kocamaz.

Şimdi, önerge üzerinde başka söz isteyen var mı?

Sayın Ergun, buyurun.

METİN ERGUN (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Görüşülmekte olan bu teklifin 1'inci maddesi herhangi bir kanunun sıradan bir maddesi değildir çünkü teklife konu olan husus yalnızca teknik bir düzenleme değildir; devletin terör karşısındaki duruşunu yeniden tarif etmektedir. Bu madde "Amaç ve kapsam" maddesidir ama gerçekte bütün teklifin özü bu maddede saklıdır ve bu madde hukuk devletini değil, istisnayı esas almaktadır. Bu madde, PKK/KCK terör örgütü için ayrı bir hukuk rejimi kurmaktadır.

İYİ Parti olarak açıkça ifade etmek isteriz ki kanunlar terör örgütlerinin talep ve beklentilerine göre yazılmaz. Kişiye göre kanun olamayacağı gibi, terör örgütüne göre de kanun olamaz, olmamalıdır da. Adalet terazisi herkes için aynı şekilde tartmalıdır yani hukuk karşısında herkes eşit muamele görmeli ve bundan da kimse istisna tutulmamalıdır. Bir terör örgütü için ayrı ceza rejimi kurarsanız eğer, yarın başka terör örgütleri de aynı hakkı ister; hukuk yara alır, eşitlik ilkesi aşınır, devlete güven sarsılır. Bu maddenin yaratacağı tablo bundan ibarettir.

Muhterem milletvekilleri, Sayın Başkan; teklif, daha dibacesinde yasama iradesini başka bir makamın vesayetine bağlamaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkardığı bir kanunun uygulanması Millî Güvenlik Kurulunun yayımlayacağı karara bırakılmaktadır. Oysa bu Meclis millet adına karar verir; hiçbir kurul, hiçbir bürokratik değerlendirme millî iradenin üzerinde değildir. Yasama yetkisi devredilemez; bu, anayasal bir hükümdür ve bu, aynı zamanda, hukuk devletinin temel direğidir.

İYİ Parti olarak buradan soruyoruz: Örgütün gerçekten silah bıraktığına kim karar verecek? Hangi ölçüye göre, hangi denetime göre, teslim edilen silahların tamamı mı, bir kısmı mı, nereye teslim edilecek, kime teslim edilecek; teklifte bu soruların cevabı bulunmamaktadır.

Teklif sahipleri bu yasayı bir infaz düzenlemesi olarak sunmaktadır; on iki on üç saattir dinledik, bir infaz düzenlemesi olarak sunmaktadır. Oysa teklifin bütününe baktığımızda ortaya çıkan sonuç çok farklıdır. Soruşturmalar durmakta, kovuşturmalar sona ermektedir, kesinleşmiş cezalar infaz edilmiş sayılmaktadır, hak yoksunlukları kaldırılmaktadır. Adına ne denirse densin, ortaya çıkan sonuç fiilen bir aftır. Eğer bunun adı af değil ise o hâlde neden cezalar ortadan kalkmaktadır? Eğer bunun adı af ise Anayasa'nın öngördüğü usul neden işletilmemektedir? Türk Ceza Kanunu bugün de örgütten ayrılan, teslim olan, pişmanlığını ortaya koyan kişiler için etkin pişmanlık hükümlerini zaten düzenlemektedir. Yani hukuk sistemimiz, gerçekten silah bırakan ve örgütle bağını koparan kişiler bakımından gerekli mekanizmalara zaten sahiptir. O hâlde, mevcut hukuk düzeni yeterliyken, neden sadece belirli bir terör örgütü için yeni ve ayrıcalıklı bir rejim kurulmaktadır? İşte, cevap verilmesi gereken temel soru budur. İYİ Parti olarak asıl merak ettiğimiz, bu sorunun cevabıdır.

Bu teklifin merkezinde şehit aileleri yoktur, gazilerimizin adalet beklentisi yoktur, terör nedeniyle hayatı altüst olmuş vatandaşlarımız yoktur; tam tersine, teklif, teröristleri merkeze koymaktadır. Oysa devletin görevi, suçluyu korumak değil, adaleti korumaktır, adaleti sağlamaktır. Çünkü adaletin zedelendiği yerde toplumsal barış güçlenmez, aksine, devlete duyulan güven aşınır.

Tüm bu nedenlerle, anayasal ilkeleri zedeleyen, hukuki belirlilikten uzak olan, eşitlik ilkesini aşındıran ve bölücü terör örgütüne özel, ayrıcalıklı bir hukuk rejimi oluşturan bu teklifin diğer maddeleri gibi bu maddenin de teklif metninden çıkarılması gerektiğini ifade ediyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Ergun.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu önerge üzerine mi?

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Taşcı.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum.

1'inci madde kapsam ve amacı düzenlediği için genel bir değerlendirmeyi de bağlıyor aslında. Yasama yetkisi Anayasa'mıza göre Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir ve devredilemez. Anayasal garanti altındaki bir yetkinin Anayasa'nın hilafına devriyle yani Anayasa'nın devreden çıkarılması yoluyla uygulanması planlanan bir kanun teklifi en başından zaten hükümsüzdür. Ama bizim için hükümsüzlüğünün kaynağı bu da değildir, 50 bin kişiyi katletmiş bir bebek katilinin onayı alınarak hazırlanmış olması, vekili olduğumuz Türk milletinin de vekilleri olarak bizlerin de nezdinde bu teklifin hükümsüz olmasına kâfidir. Bu kanunun uygulanmasını ancak tavsiye kararı bildirebilecek MGK kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasına bağlamak, dediğim gibi, Anayasa'nın açıkça ihlalidir. Oysa devletlerin dayanağı anayasalarıdır, anayasaya aykırı bir devlet projesinden söz edilemez. Eğer bunu yapıyorsanız, Anayasa'yı çiğneyerek başka bir anayasaya dayanan başka bir devlet istiyorsunuz, planlıyorsunuz demektir.

Türkiye Cumhuriyeti yasalarında "PKK/KCK terör örgütünü kurmak" diye bir suç var mıdır? Yoktur; suç, terör örgütünü kurma suçudur; suç, terör örgütüne üyelik suçudur; suç, terör örgütüne yardım suçudur. Ceza kanunları örgüt adına göre değil, fiilin hukuki niteliğine göre hazırlanır. Hem Türk Ceza Kanunu hem de Terörle Mücadele Kanunu'nun hilafına suçun unsurunu örgütün adı hâline getirmekteki amaç bellidir. Amaç, başka terör örgütleri için eşitlik iddiası doğurabilmektir; amaç, örtülü genel af zeminini inşa etmektir.

Yine, hedef sorgulamasına muhtaç bir başka ifade "Bu örgütün faaliyetleri kapsamında işlenen suçlar." PKK, evet, on binlerce insanı katletmiş bir katiller sürüsüdür ama aynı zamanda da PKK, bir narkoterör örgütüdür; PKK, insan kaçakçısıdır; PKK, tecavüz şebekesidir. Bu ifadeyle ne oluyor şimdi? Sınıraşan uyuşturucu suçları da affediliyor mesela, tehdidi de affediliyor bu örgütün, şantajı da dolandırıcılığı da yağması da işkencesi de kamu görevlisini kaçırması da affediliyor. Şöyle mi olacak: "Ben uyuşturucu sattım ama sorun bakalım neden sattım?" mı diyecekler mesela? "Ben, PKK için sattım." derse, PKK adına suç işlemek cezasızlık sebebi mi olacak bu kanunla birlikte?

Yine, anlaşılması çok zor bir ifade: "PKK/KCK ve bağlantılı tüm oluşumlar." Mesela bir terör örgütü geldi "Ben de bağlantılıyım, ben de kanundan faydalanmak istiyorum." dedi. Bu bağlantılılığın kanıtı, ispat nedir? Ne yapacaksınız, Kandil'den onay mı isteyeceksiniz ya da İmralı'dan onay mı isteyeceksiniz? Bu, alışkanlık hâline de geldi zaten.

Şimdi "Fiilî varlığına son verme, teslim etme." Hangi coğrafi alan için, hangi yapı bakımından? Silah ve mühimmatın tamamını biliyor muyuz? Hayır. Teslimin eksiksiz olduğunu nasıl doğrulayacağız? Belirsiz. Bununla ilgili bir denetim standardı var mı? Hayır. Teslimin muhatabı kim? Belirsiz. Silah ve mühimmatın Türkiye Cumhuriyeti devleti yetkili makamlarına teslim edilmesi gerektiği açıkça yazıyor mu? Hayır. Üçüncü bir devlete bırakılırsa teslim sayılacak mı? Belirsiz. Başka bir yapıya teslim edilirse ne olacak? Belirsiz. Terör örgütü farklı adlar ve yapılanmalar üzerinden faaliyete devam ederse ne olacak? Belirsiz. Yeniden silahlanması ihtimaline karşı bağlayıcı bir güvence var mı? Yok.

Ceza adaletini doğrudan etkileyen, dahası, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü doğrudan ilgilendiren bir metin bu kadar belirsiz, bu kadar muallak, bu kadar ciddiyetsiz olamaz. Uluslararası sözleşmeler kimsenin dilinden düşmüyor. Bu teklifle, terörizmin finansmanı suçlarının kapsama alınması uluslararası mali suçlarla mücadele standartlarından doğan yükümlülüklerimiz açısından herhâlde hiçbir sorun oluşturmayacak; böyle düşünüyor teklifi hazırlayan arkadaşlar.

Şimdi, bu teklif, mesela, ilk görev yeri olan Bismil'de babasıyla birlikte evinde çok ağır işkenceyle katledilen Neşe öğretmenin, Neşe Alten'in katledilmesi emrini verene cezasızlık öngörüyor. Mesela, 29 kişinin katledildiği Merasim Sokak saldırısını planlayana cezasızlık öngörüyor. Mesela, 39 emniyet personeli ve 7 sivil vatandaşımızın feci şekilde can verdiği Beşiktaş saldırısında kullanılan o bombaları temin edenlere cezasızlık öngörüyor. Bütün bunları anladık, saatlerdir dinliyoruz ama şunu anlamıyoruz mesela: Bu örgüt madem kendini feshetti, madem artık fiilen yok, bu ölçüde istisnai düzenlemelere ihtiyaç duyuluyor olmasının sebebi nedir? Silahlı tehdit bir başka ad altında devam ettiği için olabilir mi mesela?

Bir de ben feshedildiği için zafer naraları atan örgüt ilk defa duyuyorum, görüyorum. Bir terör örgütü sonu geldi diye bu kadar çok seviniyorsa, teröristler bu kadar mutluysa eğer, o zaman terörle amaçladıkları murada ermişler demektir. Ne vadettiniz, neyi vereceksiniz de teröristler bu kadar mutlular, bilmek istiyoruz Türk milleti adına.

İkinci adım ne mesela? İmralı'daki cani bunu ilk adım görüyorsa, sabahtan beri burada "Bu daha başlangıç; kök, dal, budak" mesajları dinliyorsak bu kökün dalı, budağı nedir? Nedir ki peşinen cezai sorumsuzluk istiyorsunuz; ne menem suçları işlemeye hazırlanıyorsunuz millete karşı?

Davalar düşecekse, infaz edilmemiş ceza edilmiş sayılacaksa, hak yoksunlukları tüm sonuçlarıyla kaldırılacaksa; siz adına istediğiniz her şeyi diyebilirsiniz, bu düpedüz bir af teklifidir. Biz haklı olarak sorduk: Mevcut etkin pişmanlık hükümleri varken; örgütten ayrılma, teslim olma, örgütün dağılmasını sağlama, bilgi verme hâllerini zaten ayrıntılı düzenleniyorken bu teklife neden gerek duyuldu? Cevap Çetinkaya katliamının faili katil Çetin Arkaş'tan, "Sağlık sorunu var." denilerek tahliye edilen ama turp gibi miting miting gezip de devlete meydan okuyan, sabahtan beri dillerden düşmeyen kardeşlik duygusuna meydan okuyan, milletin bir ve beraber olma iradesine meydan okuyan, 12 insanın katili Çetin Arkaş'tan geldi. Çetinkaya Çarşısı'nda 2 yaşındaki Merve Gül'ü annesi, teyzesi, anneannesiyle birlikte katleden bu cani elini kolunu sallaya sallaya çıktığı miting kürsüsünde dedi ki: "Bizde pişman olmuş bir hâl var mı?" Yok. Affettiğiniz, affetmeye hazırlandığınız teröristlerde pişman olmuş bir hâl yok da nedense sizlerde arkadaşlar bu hadsizliği, bu tehdidi görmezden gelecek kadar derin bir gaflet hâli var.

Şimdi, yine, sabahtan beri bir "devlet politikası" adlandırması yapılıyor. Milletin hilafına devlet politikası olmaz; devletler politikalarını terör örgütlerine tayin ettirmezler. Bir devletin politikası, o devleti bölmek üzere kurulmuş, o devletin vücut bulmuş hâli olan askerini, polisini, öğretmenini, doktorunu, hemşiresini katleden bir cani sürüsüne tayin ettirilmez. Bu, devlet politikası değildir; bu, terör örgütünün imtiyaz dayatmasıdır. Eğer devlet politikasıysa da bu, asla bir Türk devletinin politikası değildir. İmralı'daki bir terör hükümlüsünün arzusu üzerine ve ondan onay alınarak, milletvekillerine boş kâğıda imza attırılarak, her aşaması ayrı onur kırıcı şekilde gelen bir teklifin esası ne olursa olsun burada konuşuluyor olması Türkiye Büyük Millet Meclisine hakarettir, Türk milletine hakarettir, milletin vekillerine hakarettir, "hukuk devleti" ilkesine hakarettir, şehitlerimize hakarettir, gazilerimize hakarettir; milletvekili yemininin de çiğnenmesi demektir. O yemini namusunuz ve şerefiniz üzerine ettiğinizi hatırlatmak isterim.

Bu teklifi derhâl geri çekmelisiniz. Bu teklife, cumhuriyetin kurucu kadroları Sevr'e ne yaptıysa o muameleyi yapmalısınız zira niyet aynıdır; niyet, cumhuriyeti yıkmak ve yeni bir devlet kurmaktır. Kimse tehlikenin ne olduğunu teklifin kapsamıyla perdelemeye kalkmasın. Teklif sahibi bebek katilidir; teklif sahibi olan bebek katili, İmralı'daki o alçak terörist bu teklifi "ilk adım" olarak tanımladı mı? Az önce dediğim gibi, tanımladı. O zaman ikinci adımı açıklayacaksınız Türk milletine, ikinci adımda Türkiye Cumhuriyeti'nin başka hangi kalesini yıkmayı

planladığınızı açıklayacaksınız. Kurşun sıkanı affetmeyecekmiş! Kurşunu vereni, kurşunun parasını vereni, "Kurşunu sık." diyeni affedecek mi? Evet, affedecek.

Genel Kurulda bugün suça sürüklenen çocuklarla ilgili teklif görüşüldü, yarın da görüşülecek. Kürsüye çıkan herkes ne dedi? "Çocukları cezalandırmayalım, onları suça sürükleyen çeteleri cezalandıralım." O zaman neden affediyorsunuz çocukları suça sürükleyenleri bu teklifle? Çocuklara kurşun sıktıran, çocuklara bomba attıran, çocukları canlı bomba yapan, onların ölümüne ve öldürmesine sebep olanları neden affediyorsunuz? Bunu da Türk milletine izah etmek zorundasınız.

Çocuklara uyuşturucu sattıran, onları torbacı yapan, onları zehirleyen bir narkoterör örgütünü affediyorsanız, o zaman Mecliste, Genel Kurulda devam eden kanun bağlamında soruyorum, bu nasıl bir tutarsızlıktır, nasıl bir vicdansızlıktır, nasıl bir riyakârlıktır?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Taşcı.

Şunu tahmin ederim ki siz geneli üzerinde yapmadığınız konuşmayı burada yaptınız.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yok, Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, öyle oldu.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İsterseniz onu da yapayım burada.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zaten yaptınız.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hayır, o ayrı bir konu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben bir şey demiyorum.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ama bir şey söyleyeceğim: O, ayrı bir konuşmaydı; isterseniz metni size gönderirim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Taşcı, bir şey demiyorum ama demek ki maddelerde geneli üzerinde konuşma oluyormuş; ben onu söylemek istedim sadece.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hayır, ben şunu söyledim...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, geneli üzerinde yaptınız konuşmayı.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Başkanım, bir şey söyleyeceğim; başlarken dedim ki: "Kapsam ve amacı düzenlediği için genelini de bağlıyor aslında."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Doğru, ben de onu zaten 1'inci maddede onun için söyledim.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yani başka bir maddede konuşsam bunları konuşmazdım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, ben onun için söyledim ama yine de 1'inci maddede zaten arkadaşlarımız geneli üzerinde konuşabilirdi; onu söylemiştim.

Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no.lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin başlığının "Millî Dayanışmanın, Kardeşliğin, Demokrasinin ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi" olarak, 1'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "Millî Güvenlik Kurulu kararının" ibaresinin "Millî Güvenlik Kurulu tarafından verilen kararın Cumhurbaşkanı tarafından onaylandığına ilişkin kararın" şeklinde değiştirilmesini ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"(3) Bu Kanun, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hükümler dışında, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan ve bu Kanuna temel teşkil eden Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporunda yer alan demokratikleşmeyle ilgili öneriler doğrultusunda; yerel yönetimlere, yargılama ve infaz sistemine, hak ve özgürlüklere ilişkin yasal düzenlemeleri de kapsamaktadır."

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önerge üzerinde Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Teklifin başlığı ve maddeleri Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan ve 21 toplantı düzenleyen Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun 47 kabul, 2 ret, 1 çekimser oyla tamamladığı raporun "Sürece İlişkin Yasal Düzenleme Önerileri" başlıklı 6'ncı bölümü ve "Demokratikleşmeyle İlgili Öneriler" başlıklı 7'nci bölümünde yer alan tespit, değerlendirme ve önerileri tümüyle karşılamamaktadır.

Önergeyle, teklifin adı ve içeriğinin kapsamlı bir demokratikleşme reformuna dönüştürülmesi suretiyle kanun teklifinin komisyonun ismi, kuruluş amacı, çalışmaları ve raporuyla uyumlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Anayasa'nın 118'inci maddesine göre Millî Güvenlik Kurulu sadece tavsiye kararı verebilmekte ve buna yönelik değerlendirme Cumhurbaşkanınca yapılmaktadır. Söz konusu kararın icrai organı olarak Cumhurbaşkanı tarafından alınması sağlanmaktadır.

Teklifin amaç ve kapsamı bu maddenin (1)'inci ve (2)'nci fıkralarında düzenlenen amaç ve kapsamla sınırlı tutulmuş, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Raporu'nun demokratikleşmeye ilişkin önerilerini kapsamamaktadır.

Önergeyle teklife eklenen (3)'üncü fıkrayla Komisyon Raporu'nda ortaya konulan bütüncül yaklaşımla uyumlu hâle getirilmesi ve demokratikleşme sürecine ilişkin yasal düzenlemelerin kapsamlı bir şekilde hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda önergeyle (1)'inci ve (2)'nci fıkralarda düzenlenen hususların yanı sıra Komisyon Raporu'nda yer alan demokratikleşmeye ilişkin öneriler doğrultusunda yerel yönetimler, yargılama ve infaz sistemi ile hak ve özgürlüklere ilişkin yasal düzenlemeler de kanun kapsamına alınmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu kanunda geçen;

a) Örgüt: PKK/KCK terör örgütünü ve bağlı bütün oluşumlarını,

b) Kurul: Bu Kanunun 7 nci maddesi uyarınca oluşturulacak Kurulu,

ifade eder.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, madde üzerinde söz talebi?

Sayın Dalgın, buyurun.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

2'nci madde üzerine söz almış bulunuyorum.

Şimdi, burada biliyorsunuz iki tane temel kavram var; bir tanesi örgüt, bir tanesi kurul. Bunların ikisi kanunun temelini teşkil ediyor. "Örgüt" deyince akla PKK ve KCK geliyor ama malumunuz olduğu üzere, bu örgütlerin Suriye'de, Irak'ta ve İran'da yan kolları var ve daha önemlisi de terör örgütleri çok hızlı bir şekilde kendilerine yeni isimler alabiliyorlar. Kanunun başlangıcı da bu örgütlerin kendilerini ortadan kaldırmaları ve silahları teslim etmeleri üzerine kurulduğu için burada doğru bir tarif yapılması fevkalade önemli.

Şimdi, burada "bağlı bütün oluşumlar" diye bir ifade var fakat bu bağlılığın ne üzerine olduğunu bir tarif etmek lazım. Bağlılığın ölçüsü organik bağ mıdır, hiyerarşik bağ mıdır, ideolojik yönetim midir, mali ilişkiler midir, personel geçişkenliği midir? Bu bağ nedir, bu illiyet bağı nedir meselesi fevkalade önemli çünkü aksi takdirde, bilhassa Suriye'de, Irak'ta ve İran'da olan yan örgütler, KCK'nin alt kuruluşlarının hiçbir zaman kendilerini ortadan kaldırdığını, hiçbir zaman silahlarını teslim ettiğini tam olarak tespit edemeyiz.

Bu noktada şuna da parantez açmak istiyorum: Genelde silahlara atıf var kanunda fakat bu örgütün bir narkoterör örgütü olması hasebiyle çok ciddi bir mal varlığı var. Bu mal varlıklarının ne olacağına dair kanunda herhangi bir ifade bulunmuyor, bununla alakalı da bir açıklık getirilmesinde sonsuz yararlar var. Özellikle de ülkemizin iki yılda bir varlık barışı ilan ettiği düşünülürse "Parayı nereden getirirsen getir hesap sormayacağım." tipi kanunların hızla çıktığı düşünülürse ciddi bir mal varlığı olan, ciddi bir kara para varlığı olan terör örgütünün bu birikimlerini Türkiye'ye getirip getirmeyeceği, getirirse bunun Türkiye'yi tekrar gri listeye sokup sokmayacağı açısından da bu işin bir değerlendirilmesinde ciddi bir yarar var.

Bir diğer husus, buradaki kurul. Kurul, biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanının atayacağı bakanlardan ve bürokratlardan oluşan bir kurul. Bu yapı soruşturma açılması için izin verme, hak ve yoksunlukların kaldırılmasını talep etme, başvuru mercisini belirleme ve sürecin ilerlemesini değerlendirme gibi fevkalade önemli rollere sahip; hâlbuki Anayasa'mızın 9'uncu maddesi gayet açık, yargı yetkisinin bağımsız ve tarafsız mahkemelerce yönetildiğini net bir şekilde ortaya koyuyor.

Şimdi, burada başı sonu belli olmayan bir kurul bu tip yetkileri deruhte etmeye başlıyor, üstüne üstlük buradaki bütün atamaları istisnasız Sayın Cumhurbaşkanı yapıyor. Bilhassa kanun teklifini desteklemeyi düşünen muhalefet partilerinin bunu dikkatine getiriyorum; buradaki "kurul" denen şey aslında Sayın Cumhurbaşkanının bizatihi kendisidir. Bu yetkiyi ona vermek istiyorlar mı istemiyorlar mı, 2 kere düşünmelerinde yarar var. Üstüne üstlük beşer şaşar; diyelim, kurul bir kişiyi belli hükümlerden yararlandırdı ve serbest bırakılmasına karar verdi, sonra bir anda mağdurlar ve ilgililer başvurdu. E, kime başvuracak bunlar, kurula mı başvuracaklar veyahut da bu karar nasıl değiştirilecek, düzenlenecek, onu da anlamak hakikaten zor. Yani buraya genel olarak baktığımızda suçta ve cezada kanunilik gibi, hukuki belirlilik gibi, kanunların genelliği, eşitliği gibi ve kuvvetler ayrılığı gibi konular ortada kalmıyor, havada kalıyor. En önemlisi -az önce sadece Selcan Hanım da bahsetti, ona da tekrar atıf yapayım- buradaki atıf sadece PKK/KCK üyeleri etrafında dönüyor yani âdeta burada bir imtiyaz yapısı oluşturulmuş durumda. Başka bir terör örgütü mensubu aynı suçları işlerse bunlardan yararlanamıyor ama PKK/KCK üyesi âdeta bir imtiyazlı hâlde birtakım şeylerden yararlanıyor, garip de bir yapı kurulmuş durumda.

Tabii, işin bir de anayasal tarafı var; bu madde Anayasa'nın bize göre 2'nci, 6'ncı, 7'nci, 8'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 36'ncı, 38'inci, 40'ıncı, 125'inci ve 138'inci maddelerine aykırılık teşkil ediyor. Saat sabahın beşi olduğu için bunun detaylarına girmiyorum ama tutanaklara işlenmesi açısından bunları tekrarlamakta yarar gördüm.

Velhasıl, ama en önemlisi, buradaki bir af yapılanması olduğu için farklı bir nisap işlenmesi gerektiğini de tekrar hatırlatıyorum Anayasa'nın 87'nci maddesi çerçevesinde. Biliyorsunuz, Hükûmet, sıklıkla, kelime oyunlarını çok seviyor; "zam" değil "fiyat ayarlaması" diyorlar, "istifa" değil "görevden af talebi" diyorlar, "küçülme" değil "negatif büyüme" diyorlar; burada da düpedüz af olan bir şeye bambaşka isimler oluşturuluyor, hâlbuki karşı karşıya olduğumuz şey bir aftır. Anayasa'nın 87'nci maddesi çerçevesinde burada farklı bir nisap uygulanması gerektiğini de tekrar heyetinize hatırlatıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Dalgın.

Sayın Paçacı, buyurun.

MUSTAFA CİHAN PAÇACI (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanunların en masum görünen maddeleri çoğu zaman en kritik maddeleridir çünkü tanımlar uygulanacak hukukun sınırlarını çizer. Bugün görüştüğümüz 2'nci madde de ilk bakışta teknik bir düzenleme gibi sunulmaktadır ancak öyle değildir. Bu maddeyle "örgüt" ve "kurul" kavramları tanımlanmakta, teklifin ilerleyen maddelerinde kullanılacak hukuki çerçeve oluşturulmaktadır. Burada yalnızca bir kavram tanımlanmamaktadır, yeni bir yönetim modeli kurulmaktadır. Bugün "kurul" diyoruz; yarın bu kurul hangi kararları alacak, hangi yetkileri kullanacak, kim adına konuşacak, kim adına talepte bulunacak? İşte, asıl cevaplanması gereken sorular da bunlardır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devletinin terörle mücadelesinin tek sahibi Anayasa'dır, tek sahibi Türk milletidir, tek sahibi bağımsız Türk yargısıdır. Bugün ise hukuk sistemimizin içerisine yeni bir mekanizma yerleştirilmektedir; adı, kurul. Yarın soruşturmaları değerlendirecek, infazları değerlendirecek, yeni düzenlemeler isteyecek, hak yoksunluklarının kaldırılmasını talep edecek. O hâlde soruyoruz: Bu

kurul millet adına hangi demokratik meşruiyetle hareket edecektir? Bu kurulun yetkililerinin sınırı nedir? Kim denetleyecek? Meclis mi? Hayır. Yargı mı? Hayır. Millet mi? Hayır. Böylesine geniş yetkilerle donatılmış bir yapının hukuk devletinde çok dikkatli düzenlenmesi gerekir.

Devlet geleneğimizde olağanüstü yetkiler olağan kurumlara verilemez; yetki varsa denetim de olmak zorundadır, yetki varsa hesap verilebilirlik olmak zorundadır ama bu maddede bunların hiçbirini göremiyoruz. Devlet, terör örgütü karşısında hukukunu yeniden şekillendiremez, terör örgütüne göre yeni kurumlar ihdas etmez; devlet, suçla mücadele eder. Bugün ise tam tersine örgütün tasfiyesi sürecini yönetmek üzere özel bir yapı tanımlanıyor. Bu yaklaşım devlet geleneğimiz bakımından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Biz elbette terörün tamamen bitmesini isteriz, silahların susmasını isteriz ama bunlar olurken devletin kurumsal yapısının tartışmalı hâle getirilmesine de sessiz kalamayız. Cumhuriyet, olağanüstü dönemlerde bile kurumlarını hukuk içerisinde işletmiş bir devlettir. Türkiye Cumhuriyeti terör karşısında yeni hukuk üretmek yerine, mevcut hukukunu kararlılıkla uygulayarak bugünlere gelmiştir. Şimdi ise teknik görünen bir tanım maddesiyle ilerleyen maddelerde de çok geniş yetkilere sahip olacak bir mekanizmanın temeli atılmaktadır, biz buna itiraz ediyoruz.

Devlet, günü kurtarmak için değil, gelecek nesilleri korumak için yönetilir. Bir kanun yapılırken yalnızca bugünün şartları değil, yarının Türkiyesi de düşünülmelidir. Biz devletin temel niteliklerini tartışmaya açabilecek hiçbir düzenlemeyi doğru bulmuyoruz. Aziz Türk milletinin birliğini, üniter devlet yapısını ve hukuk devletini sonuna kadar savunmaya da devam edeceğiz.

Bu düşüncelerle 2'nci maddeye de ret oyu vereceğimizi ifade ediyor, Komisyonu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, madde üzerinde önergeler vardır.

Madde üzerindeki önerge işlemine geçmeden önce maddenin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin 1 önerge verilmiştir, diğer önergelerden önce bu önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun — Afyonkarahisar

Uğur Poyraz — Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Önergemizin gerekçesinin ayrıyeten okunmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 2'nci maddesi "örgüt" ve "kurul" kavramlarını tanımlamaktadır. Ancak maddede kullanılan kavramlar uygulamayı açıklığa kavuşturmak yerine ceza muhakemesi ve infaz hukukunda geniş ve denetimsiz bir idari alan oluşturmaktadır.

"PKK/KCK terör örgütü ve bağlı bütün oluşumları" ifadesinde bağlılığın ölçütü gösterilmemiştir. Organik bağ, hiyerarşik bağ, ideolojik yakınlık, personel geçişi, mali ilişki veya fiilî iş birliğinden hangisinin esas alınacağı belli değildir. SDG, PYD ve PJAK gibi yapıların bu tanıma dâhil olup olmadığı açıkça düzenlenmemiştir. Ceza ve infaz sonuçları doğuran bir kanunda kapsamın idari yorumla genişletilip daraltılabilmesi Anayasa'nın 2'nci ve 38'inci maddelerindeki belirlilik ve kanunilik güvencelerini ihlal eder.

Kanun, belirli bir terör örgütünün adını esas alarak özel bir ceza ve infaz rejimi kurmaktadır. Aynı fiilleri işleyen kişiler arasında örgüt adına göre farklı sonuç doğurulması Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırıdır. Ceza hukukunun genellik ve soyutluk niteliğinin terk edilmesi hukuk devleti ilkesini de zedelemektedir. Bu durum daha sonra diğer tüm terör örgütlerini de kapsayacak şekilde işlem yapılması riskini barındırmaktadır.

Maddenin kurul tanımı yalnızca 7'nci maddeye atıf yapmakta fakat kurulun tüzel kişiliğini, idari teşkilat içindeki yerini, karar usulünü, toplantı ve karar yeter sayısını, kararlarının niteliğini ve sorumluluk rejimini göstermemektedir. Kurulun idare hukukuna tabi bir makam olup olmadığı ve kararlarının kesin ve yürütülmesi zorunlu idari işlem sayılıp sayılmayacağı belirsizdir.

Kurulun yürütme organı mensuplarından oluşmasına rağmen soruşturma açılmasına izin verme ve hak yoksunluklarının kaldırılması için yargı mercilerine başvurma yetkisine sahip olması Anayasa'nın 6'ncı, 8'inci ve 9'uncu maddelerinde öngörülen yetki ayrımını ihlal etmektedir.

Kurul kararlarına karşı herhangi bir idari itiraz veya yargısal başvuru yolu düzenlenmemiştir. Kurulun yanlış değerlendirmesi veya hukuka aykırı işlemi karşısında mağdurların, suçtan zarar görenlerin ve diğer ilgililerin hangi merciye başvuracağı belli değildir. Bu durum Anayasa'nın 36'ncı ve 40'ıncı maddelerindeki hak arama ve etkili başvuru güvenceleri ile Anayasa'nın 125'inci maddesindeki idari işlemlerin yargısal denetimi ilkesine aykırıdır.

Örneğin kanun kapsamı dışında kalması gereken veya kasten öldürme suçunu işleyen ya da bu suça iştirak eden bir kişinin kurulun hatalı değerlendirmesi sonucu serbest bırakılması hâlinde mağdur yakınlarının başvurabileceği açık ve etkili bir hukuk yolu yoktur. Devletin ceza adaletini etkileyen böylesine ağır bir yetkiyi denetimsiz bir kurula bırakması hukuk devletiyle bağdaşmaz.

Madde Anayasa'nın 2'nci, 6'ncı, 7'nci, 8'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 36'ncı, 38'inci, 40'ıncı, 125'inci ve 138'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, ilk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun

Uğur Poyraz

Afyonkarahisar Antalya

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Önergemizin gerekçesinin ayrıntılıdır, okunmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 2'nci maddesi "örgüt" ve "Kurul" kavramlarını tanımlamaktadır. "Tanımlar" maddesi kanunun kişi ve konu bakımından sınırını açıkça göstermelidir. Buna rağmen madde hukuki belirlilik sağlamak yerine teklifin tamamına yayılacak yeni belirsizlikler üretmektedir.

Maddede örgüt "PKK/KCK terör örgütü ve bağlı bütün oluşumları" olarak tanımlanmıştır. Bağlılık ilişkisinin hukuki ölçütü gösterilmemiştir. Organik bağ, hiyerarşik bağ, ideolojik yakınlık, mali ilişki, personel geçişi veya ortak eylem gibi farklı olguların hangisinin yeterli sayılacağı belli değildir. Bir yapının bu tanıma girip girmediğinin güvenlik kurumlarınca mı, kurulca mı yoksa yargı organlarınca mı belirleneceği de açıklanmamıştır. Ceza ve infaz sonuçları doğuran bir kanunda sınırı yürütmenin değişken değerlendirmelerine açık bir kavram kullanılması Anayasa'nın 2'nci ve 38'inci maddeleri ile Türk Ceza Kanunu'nun 2'nci maddesinde güvence altına alınan belirlilik ve kanunilik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan SDG, PYD ve PJAK gibi PKK ile organik ve ideolojik bağ içinde bulunan yapıların "bağlı oluşum" kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği açık değildir. Bu yapıların silahlı faaliyetlerine devam ettiği bir durumda örgütün fiilî varlığının sona erdiği kabul edilerek erteleme ve af sonucu doğuran hükümlerin uygulanması millî güvenlik bakımından kabul edilemez bir sonuç ortaya çıkaracaktır.

Tanım ayrıca kanunların genel ve soyut olması ilkesini zedelemektedir. Terör örgütlerinin adları, yapıları ve kullandıkları kısaltmalar zaman içinde değişebilir. Ceza hukukunda esas olan, örgütün kendisine verdiği ad değil, amacı, yapısı, cebir ve şiddet kapasitesi ile işlenen fiillerdir. Belirli bir terör örgütünün adının kanuni tanıma dönüştürülmesi düzenlemeyi genel bir hukuk normu olmaktan çıkararak somut bir terör örgütüne özgü imtiyaz rejimine dönüştürmektedir.

Bu tercihin Anayasa'nın 10'uncu maddesi yönünden ağır sonuçları vardır. Aynı suç tipinden soruşturulan veya mahkûm edilen kişiler arasında yalnız örgüt adına göre farklı infaz ve muhakeme rejimi kurulmaktadır. Nesnel ve hukuken denetlenebilir bir ölçüt bulunmadığı için bu ayrım eşitlik iddialarına yol açacaktır. Belirli örgüt mensuplarına tanınan ayrıcalığın diğer terör örgütleri yönünden genişletilmesi ihtimali Türk hukuk düzenini bütün terör suçları bakımından kontrolsüz bir af tartışmasına sürükleyebilir.

Maddenin ikinci tanımı olan "Kurul" da sorunludur. 7'nci maddede düzenlenen kurul, Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bakanlar ve yürütme bürokrasisinden oluşmaktadır. Bu yapı soruşturma açılması için izin verme, hak yoksunluklarının kaldırılmasını talep etme, başvuru mercilerini belirleme ve sürecin ilerlemesini değerlendirme gibi ceza adaletine doğrudan temas eden yetkiler kullanacaktır. Yürütme ağırlıklı bir kurulun tanımlar maddesinde basit bir idari koordinasyon organı gibi gösterilmesi gerçek hukuki işlevini perdelemektedir.

Anayasa'nın 9'uncu maddesi yargı yetkisinin bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılmasını öngörmektedir. Cumhuriyet savcısının soruşturma görevi de Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160'ıncı maddesi uyarınca kanundan doğar. İdari kurulun yargısal süreçlerin ön şartı ve yönlendiricisi hâline getirilmesi yargı yetkisinin yürütme vesayetine açılması sonucunu doğurur. "Tanım" maddesi bu temel yetki çatışmasını çözmemekte, aksine kalıcılaştırmaktadır.

Maddede tanımlanan kurulun hukuki statüsü açık biçimde belirlenmemiştir. Kurulun idari bir makam sayılıp sayılmayacağı, kararlarının idari işlem niteliği taşıyıp taşımadığı ve bu kararlara karşı hangi yargısal başvuru yoluna gidilebileceği düzenlenmemiştir. Kurul tarafından yapılacak hatalı değerlendirmelere karşı etkili bir denetim mekanizmasının öngörülmemesi hukuk devleti ve hak arama özgürlüğü bakımından ciddi sakınca doğurmaktadır. Örneğin, kapsam dışında kalması gereken veya kasten öldürme suçuna iştirak ettiği hâlde yanlış değerlendirmeyle kanun hükümlerinden yararlandırılan bir kişinin serbest bırakılması durumunda mağdurların ve ilgililerin hangi merciye başvuracağı belirsizdir. Yargısal denetime kapalı veya denetim yolu belirsiz bir kurula ceza ve infaz sürecini etkileyen yetkiler verilmesi Anayasa'nın 2'nci, 36'ncı ve 125'inci maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Madde gerekçesi yalnız "'Tanımlar' maddesi düzenlenmektedir." cümlesinden ibarettir. "Bağlı bütün oluşumlar" ifadesinin sınırı, örgüt değiştirmenin veya tabela değişikliğinin sonucu yurt dışındaki yapılanmaların durumu ve kurulun anayasal statüsü hakkında tek bir açıklama yapılmamıştır. Gerekçe madde metnini yorumlamaya yardımcı olmamakta ve yasama iradesini denetlenebilir hâle getirmemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti terör örgütlerinin kendi adlandırmalarını hukuk düzeninin kurucu unsuru hâline getiremez. Millî güvenlik politikası, örgütlerin isim değişikliklerine göre değil, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü koruyan genel ve tavizsiz hukuk kurallarına göre yürütülmelidir. Bu madde ise örgüte özgü istisnai rejimin kavramsal temelini oluşturmaktadır.

Bu nedenlerle 2'nci madde suçta ve cezada kanunilik, hukuki belirlilik, kanunların genelliği, eşitlik ve kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (a) bendinde yer alan "bağlı bütün" ibaresinin "bununla bağlantılı her türlü" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Emine Yavuz Gözgeç
Bursa

Orhan Kırcalı
Samsun

Halil Öztürk
Kırıkkale

Oğuzhan Kaya
Çorum

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, gerekçe...

Gerekçe:

Önergeyle teklifin 1'inci maddesiyle uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Soruşturma ve kovuşturmaların ertelenmesi

MADDE 3- (1) Örgütün fiili varlığına son verdiğinin ve kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin teyidine dair Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmış olması koşuluyla, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme suçu ile 1/6/2005 tarihinden önce işlenen müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar hariç olmak üzere, 1 inci madde kapsamına giren ve üst sınırı onbeş yıl veya daha az cezayı gerektiren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar beş yıl, onbeş yıldan fazla hapis cezası ile müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar on yıl süreyle ertelenir. Erteleme süresi içinde dava zamanaşımı işlemez. Bu suçlarla ilgili dosya ve suçun ispatına yarayan deliller, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren erteleme süresince muhafaza edilir. Müsadereye konu eşya ve malvarlığı değerleri hakkında erteleme kararıyla birlikte tasfiye kararı verilir ve Hazineye irat kaydedilir. Karar, kanun yollarına başvurma hakkı bulunanlara tebliğ edilir. Kararda başvuru ve itiraz hakkı ile süresi ve mercii gösterilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlara karşı kanun yollarına başvurma hakkı bulunanlar iki hafta içinde sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Birinci fıkra uyarınca kovuşturmanın ertelenmesine ilişkin mahkeme tarafından verilen kararlara karşı da iki hafta içinde itiraz edilebilir.

(3) Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından önce işlenmiş olup da 1 inci madde kapsamına giren suçlardan dolayı bu tarihten sonra başlatılacak soruşturmaların yapılması, Kurulun iznine bağlıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde söz almak isteyen?

Sayın Arslan, buyurun.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkenin geleceğine yön verecek böylesine önemli bir düzenleme hazırlanırken yıllarca askerimizi, polisimizi, öğretmenimizi, doktorumuzu, işçimizi, Türk-Kürt ayrımı yapmadan kadınlarımızı ve çocuklarımızı katleden bir terör örgütünün elebaşının görüşüne başvurulmuştur.

Tarihî sonuçlar doğuracak bir düzenlemede milletin iradesini ve toplumsal rızayı aramak yalnızca demokratik bir tercih değil vazgeçilmez biz meşruiyettir. Şehit annelerinin, gazilerin, terör mağdurlarının sesi neden duyulmuyor? Bu devlet masabaşında kurulmadı; Türkiye Cumhuriyeti, milletimizin kanıyla, canıyla kuruldu. Bu vatanın her karış toprağında bir şehidimizin emaneti, bir annenin gözyaşı, bir gazimizin yarım kalan hayatı vardır.

Görüşmekte olduğumuz teklifin 3'üncü maddesi sıradan bir ceza mahkemesi düzenlemesi değildir. Bu madde, terör suçlarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmaları beş veya on yıl süreyle ertelemekte, daha sonra ortaya çıkabilecek suçların soruşturulması ise Millî Güvenlik Kurulunun iznine bağlanmaktadır. Açıkça ifade ediyorum; bu düzenleme yalnızca Anayasa'ya aykırı değil, yargının yetkisini yürütmenin iznine bağlamakla birlikte Anayasa hükümlerini etkisiz hâle getirmekte ve af için Anayasa'nın öngördüğü şartları devre dışı bırakmaya çalışmaktadır. Bu nedenle son derece ağır bir suç niteliğindedir.

Anayasa'nın 9'uncu maddesi açıktır: "Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır." Cumhuriyet savcısı bir suçun işlendiğini öğrendiğinde hemen harekete geçerek delilleri toplamak zorundadır. Siz şimdi savcıya "Dur, önce siyasi ve idari bir kuruldan izin alacaksınız." diyorsunuz. Bu, savcının anayasal yetkisine siyasi ipotek koymaktır; bu, kuvvetler ayrılığını ortadan kaldırmaktır. Bunun adı hukuk devleti değildir, bunun adı anayasal düzenin açıkça ihlal edilmesidir. Bir suçun soruşturulup soruşturulmayacağına yürütmenin karar verdiği yerde bağımsız yargıdan söz edilemez. Üstelik teklifin kapsamı son derece tehlikelidir. Öldürmeye teşebbüs edenler, gazilerimizi ağır yaralayanlar, insanlara işkence yapanlar, bombalı saldırıları planlayanlar, silah ve patlayıcı temin edenler ne olacak? Saldırı emrini veren ancak silahın tetiğine bizzat dokunmayan örgüt yöneticileri ne olacak? Bunların dosyaları "erteleme" adı altında askıya alınacaktır. Beş veya on yılın sonunda dosyalarının kapatılması öngörülüyorsa bunun adı "erteleme" değil bunun gerçek adı "Örtülü ve koşullu af"tır. Anayasa'nın 87'nci maddesi genel ve özel af için Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğunu aramaktadır. "Af" kelimesini metinden çıkarıp yerine "erteleme" yazarak aynı sonucu doğuramazsınız, Anayasa'nın emredici hükmünü kelime oyunlarıyla aşamazsınız.

Teklifin 1'inci maddesinde bütün işlemler için bir ön koşul getirilmektedir: "PKK/KCK'nın ve bunlarla bağlantılı her türlü oluşumun fiilî varlığına son vermesi, kontroldeki bütün silah ve mühimmatları teslim etmesi ve bu durumun güvenlik kurumlarınca tespit edilerek Millî Güvenlik Kurulu kararıyla teyit edilmesi." Asıl mesele tam da buradan başlamaktadır, İran'da PKK ve PJAK yapılanmalarının silah bırakması nasıl sağlanacak? Irak'taki örgüt mensuplarının ne kadarının İran'a geçtiği biliniyor mu? Suriye'deki PKK yapılanması başka bir ordunun çatısı altında sözde entegre edildiğinde silahlarını gerçekten teslim etmiş mi sayılacak? İsim değiştirerek, üniforma değiştirerek, tabelayı indirip başka bir tabela asarak terör örgütünün fiilî varlığı sona ermiş kabul edilebilir mi? Edilemez. Devlet aklı örgütlerin sözlerine ve hazırlanan törenlere değil, sahadaki gerçeklere bakar. Silahın tamamı teslim edilmeden, örgütün bütün unsurları dağılmadan, sınır ötesindeki yapılanmalar tasfiye edilmeden hiçbir şart gerçekleşmiş sayılmaz; aksi hâlde, kanunun olmazsa olmaz koşulu kâğıt üzerinde bırakılmış bir aldatmacaya dönüşür.

Türkiye Suriye'den Irak'a ve İran sınırına uzanan çok cepheli bir terör tehdidiyle karşı karşıyadır. Böylesine ağır bir güvenlik ortamında yapılması gereken terör faillerinin dosyalarını kapatmak değil, devletin hukukunu, sınırlarını ve millî egemenliği kararlılıkla savunmaktır. Devlet aklı terör örgütlerinin beyanlarına değil, sahadaki gerçeklere bakar. Dün yapılan hataların bedelini bu millet fazlasıyla ödedi. Bu nedenle, herkesi süreci serinkanlılıkla fakat büyük bir dikkatle izlemeye çağırıyorum. Kimlerin kimlerle el ele verdiğini, kimlerin saman altından su yürüttüğünü, kimlerin terörle mücadele görüntüsü altında terör faillerine dokunulmazlık alanı açtığını aziz milletimiz görüyor. Dolayısıyla teklifin 3'üncü maddesi derhâl metinden çıkarılmalıdır. Devletin görevi teröristlere ayrıcalık tanımak değil, şehidinin hatırasını, gazinin şerefini, milletin hukukunu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasal düzenini sonuna kadar korumaktır.

Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Sayın Aydın, buyurun.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 3'üncü maddeye teklif sahipleri "Soruşturma ve kovuşturmaların ertelenmesi" adını vermiş. Bu madde PKK/KCK kapsamında yürütülen soruşturma ve kovuşturmaları beş yıl, on yıl durduracak; 5'inci maddeyle birlikte okunduğunda şartların gerçekleşmesi hâlinde bu dosyaların kapanmasına kadar uzanacak olan cezasızlık mekanizmasının kapısını açacaktır. Siz burada yalnızca soruşturmayı ertelemiyorsunuz, Türk devletinin terör suçlarının hesabını sorma iradesini erteliyorsunuz. Bir de milletimize dönüp "Merak etmeyin, kasten öldürme suçunu kapsam dışında tuttuk." diyeceksiniz.

Asıl cevap vermeniz gereken sorular başkadır. Askerimizi öldürmeye teşebbüs eden ne olacaktır? Polisimizi vurup gazi bırakan ne olacaktır? Bombayı patlatıp onlarca vatandaşımızı ağır yaralayan ne olacaktır? Vatandaşımızı kaçıran, rehin alan, işkence eden ne olacaktır? Karakola saldırıp Mehmetçik'imizi ömür boyu sakat bırakan ne olacaktır? Bunları niçin aynı açıklıkla kapsam dışında bırakmadınız? Soruyorum; aynı terörist aynı silahla, aynı niyetle aynı Mehmetçik'imize ateş ediyor; Mehmetçik'imiz şehit olursa başka hukuk, mucize eseri hayatta kalıp gazi olursa başka hukuk mu uygulayacaksınız? Gazimiz şehit olmadı diye teröriste imtiyaz mı vereceksiniz? Bu mu sizin adaletiniz? Bu mu sizin millî dayanışma anlayışınız?

3'üncü maddenin daha da vahim tarafı (3)'üncü fıkrasıdır. Millî Güvenlik Kurulu kararından önce işlenmiş fakat daha sonra ortaya çıkarılmış bu teklif kapsamındaki bir suç hakkında cumhuriyet savcısı doğrudan soruşturma başlatamayacak. Ne yapacak? Kuruldan izin bekleyecek yani suç ortaya çıkacak, delil savcının önüne gelecek, cumhuriyet savcısı suçtan haberdar olacak ama devletin savcısı "Bu terör suçunu soruşturabilir miyim?" diye siyasi idari kurulun kapısında bekleyecek. Suçu savcı bulacak, soruşturmanın önünü siyaset açacak veya kapatacak. Savcının elindeki soruşturma anahtarını alıp bir kurulun cebine koyuyorsunuz. Devlet teröriste hukuk uygulamak için siyasetten izin istemez. Üstelik, bu millet benzer sözleri daha önce de duydu. "Silahlar susacak, Türkiye normalleşecek, anneler ağlamayacak, huzur gelecek." denildi. Bunların hepsini birinci açılım sürecinde de söylediniz. Habur'u gördük; "Örgüt çekiliyor." denildiğini gördük; "Silahlar susuyor." denildiğini gördük. Sonrasında ne gördük? Hendekleri gördük, barikatları gördük, yollara döşenen patlayıcıları gördük, mahallelerde biriktirilen silah ve mühimmatı gördük, güvenlik güçlerimizin o sokaklara yeniden hangi bedelleri ödeyerek girdiğini gördük. Bu nedenle bugün bize görüntü göstermeyin, devlet görüntüyle karar vermez; devlet veriyle karar verir, istihbaratla karar verir, silah envanteriyle karar verir, mali kayıtlarla birlikte karar verir.

PKK silah bıraktı -sözde- silahları yaktı, değil mi? Silah bıraktıysa kaç silah envantere kaydedildi? Kaçı teslim edildi? Kaç mühimmat deposu vardı, kaçı bulundu? Kaç patlayıcı vardı? Kaç mayın noktası bildirildi? Finans kaynaklarının ne kadarı tasfiye edildi? Yurt dışındaki yapılar gerçekten dağıtıldı mı? PKK/KCK'ya bağlı bütün oluşumların hangileri olduğu kesin olarak tespit edildi mi? Bunları ortaya koymadan "Örgüt fiilî varlığına son verdi." deyip Türk hukukunda böylesine ağır sonuçlar doğuramazsınız çünkü terör yalnız silahtan ibaret değildir, bunu özellikle söylüyorum; terör bir yönetimdir, bölücülük amaçtır. Bir örgüt tabelasını indirebilir, adını değiştirebilir, silahlı yöntemi bırakmış görüntüsü verebilir ama siyasi, mali, lojistik ve propaganda kapasitesi devam ediyorsa, Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne yönelen tehdit devam ediyorsa millî güvenlik sorunu da ortadan kalkmış değildir.

Tam burada tarihimizin bize bıraktığı çok önemli bir hatırlatma vardır: Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920'de açıldı. Henüz kuruluşunun ilk günlerinde 29 Mayıs 1920'de Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarıldı. Daha sonra Terörle Mücadele Kanunu'na ilga edilen bu kanunun tarihî anlamı son derece açıktır. Birinci Meclis, Türkiye işgal altındayken, ordusu henüz tam teşekkül etmemişken, hazinesi yok denecek durumdayken, her tarafta isyanlar ve saldırılar yaşanırken millî egemenliği ve Büyük Millet Meclisinin meşruiyetini hedef alan hareketlere karşı tavrını ortaya koydu. O Meclis "Devlet geri çekilsin." demedi "Hukuk beklesin." demedi "Bir siyasi süreç yürütüyoruz, yarın ne olacağına bakarız." demedi çünkü o Meclis biliyordu, egemenlik pazarlık konusu yapılamaz, devletin meşruiyeti müzakere konusu yapılamaz, vatanın bütünlüğü siyasi takvimlere bağlanamaz. Aradan yüz yılı aşkın süre geçti, bugün aynı Meclisin çatısı altında bize düşen görev, terör örgütü mensuplarına özel hukuk koridorları açmak değil, cumhuriyetin hukukunu ve Türk milletinin egemenliğini korumaktır. Hıyanet-i Vataniye Kanunu bugün yürürlükte değildir, biz de bugün o kanun hükümlerinin uygulanmasını tartışmıyoruz ama o kanunun arkasındaki millî egemenlik iradesini hatırlatıyoruz çünkü mesele tam da budur.

1920'nin Meclisi kendisine ve millî egemenliğe yönelen tehdidin üzerine hukukla giderken 2026'nın Meclisi terör suçunu soruşturacak cumhuriyet savcısına "Önce kuruldan izin al." diyemez; bu, bu Meclisin tarihî karakteriyle bağdaşmaz. Türkiye Cumhuriyeti terör örgütüne göre hukuk üretmez, terör örgütü Türkiye Cumhuriyeti'nin hukukuna tabi olur. Bize yine "Terörsüz Türkiye istemiyor musunuz?" diyeceksiniz, elbette istiyoruz ama terörsüz Türkiye ile hukuksuz Türkiye arasında tercih yapmak zorunda değiliz; biz terörsüz Türkiye kadar teröristsiz Türkiye de istiyoruz. PKK dağılsın, YPG dağıtılsın, KCK ve bağlı bütün yapılar tasfiye edilsin; silahlar eksiksiz ve kayıtsız şartsız Türkiye Cumhuriyeti devletinin yetkili makamlarına teslim edilsin, finans ağı çökertilsin, propaganda ve eleman devşirme mekanizması ortadan kaldırılsın ancak şunu herkes aklına yazsın: Silah bırakmak, hesap vermemek değildir; silahını bırakacaksın, örgütünü dağıtacaksın ve geçmişte suç işlediysen Türk mahkemeleri önünde hesap vereceksin çünkü terör örgütü silah bırakabilir, Türkiye Cumhuriyeti egemenliğini bırakamaz; terör örgütü adını değiştirebilir, Türkiye Cumhuriyeti devlet vasfını değiştiremez; terör örgütü yöntem değiştirebilir, Türk devleti adaletten vazgeçemez.

Bizim itirazımız bir kelimeye, bir fıkraya, bir teknik ayrıntıya değildir; bizim itirazımız, terörle mücadelede devletin hukukunu siyasi bir sürecin sonucuna bağlayan anlayışadır. Gazimizi sakat bırakan teröriste "Mağdur şehit olmadı." diye ayrıcalıklı bir kapı açılamaz. Türkiye Cumhuriyeti'nin terörle mücadelede verdiği bedeller masabaşında hukuken etkisizleştirilemez. Bu nedenle, 3'üncü madde üzerinde makyaj istemiyoruz, bir kelimesini çıkarıp bir cümlesini değiştirip bir fıkrasını yumuşatarak bu meseleyi çözemezsiniz. Bütün kanun teklifi gibi 3'üncü madde de Türk Meclisinin gündemine getirilmemelidir. Bu Meclisi kuran millî iradenin bize bıraktığı en temel emaneti unutmayın, egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir. Terör örgütü silahını yere bırakabilir fakat Türk devleti adaleti yere bırakamaz ve hıyanetin zaman aşımı olamaz diyor; heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Akalın, buyurun

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli hazırun, teklifin 3'üncü maddesi, terör faaliyeti çerçevesinde işlenen çok ağır suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturmaların beş veya on yıl ertelenmesinin önünü açmaktadır. Şimdi, burada, öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, kaçırma, bombalı saldırı ve benzeri fiiller bakımından ortaya çıkabilecek sonuçları Türk milletine açıkça anlatmak zorundasınız. Bir terörist Türk-Kürt demeden askerimize kurşun sıkmışsa, bir gazimizi sakat bırakmışsa, bir vatandaşımızı kaçırmışsa, bir bombanın hazırlanmasına, taşınmasına veya patlatılmasına iştirak etmişse

devlet o dosyayı rafa kaldıramaz. O dosyanın içinde bir gazimizin kaybettiği kolu vardır, bir annenin gözyaşı vardır, bir çocuğun yetimliği vardır, Türk milletinin ödediği ağır bir bedel vardır. Üstelik burada çok ciddi bir Anayasa sorunu bulunmaktadır. Anayasa'nın 2'nci maddesi Türkiye Cumhuriyeti'ni hukuk devleti olarak tanımlamaktadır. Hukuk devleti, suçun siyasi takdire göre soruşturulduğu, yargısal sürecin yürütmenin değerlendirmesine bağlandığı bir düzeni kabul etmez. Anayasa'nın 5'inci maddesi, devlete, Türk milletinin bağımsızlığını, ülkenin bölünmez bütünlüğünü ve kişilerin huzur ve güvenliğini koruma görevi yüklemektedir. Bakın, burada, terör faaliyeti kapsamında işlenen ağır suçların soruşturulmasını yıllarca erteleyen bir mekanizmanın bu anayasal görevle nasıl bağdaştığını açıklamak zorundasınız.

Yine, Anayasa'nın 9'uncu maddesi son derece açıktır; yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır. Anayasa'nın 138'inci maddesi de hiçbir makamın yargı yetkisinin kullanılmasına müdahale edemeyeceğini güvence altına almaktadır. Cumhuriyet savcısının önündeki bir terör dosyasının ilerlemesini siyasi ve idari ağırlığı bulunan bir kurulun değerlendirmesine bağlamak kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı açısından son derece ağır bir tartışma yaratmaktadır. Dahası vardır; Anayasa'nın 17'nci maddesi, yaşam hakkını ve kişinin maddi ve manevi varlığını güvence altına almaktadır. Anayasa Mahkemesinin yerleşik yaklaşımına göre, devlet yaşam hakkını ilgilendiren ağır olaylarda sorumluların belirlenmesini sağlayacak etkili, süratli ve resen bir soruşturma yürütmekle yükümlüdür. Peki, soruşturmayı beş yıl, on yıl ertelemek bu yükümlülüğün neresindedir? Anayasa'nın 36'ncı maddesi hak arama hürriyetini, 40'ıncı maddesi ise temel hakları ihlal edilen kişilerin yetkili makamlara geciktirilmeden başvurabilmesini güvence altına almaktadır. Şimdi soruyorum: Hangi millî dayanışma anlayışı mağdurdan yıllarca beklemesini ister? Hangi toplumsal bütünleşme anlayışı terör suçunun soruşturulmasını siyasi takvime bağlar? Hangi hukuk devletinde bir şehit ailesinin, gazinin veya terör mağdurunun adalet talebi beş ya da on yıllık ertelemenin gölgesine bırakılır? Üstelik teklif, terörün ekonomik cephesine ilişkin büyük bir boşluk bırakmaktadır.

Bakın, şimdi PKK'nın yıllarca oluşturduğu mali ağ nerede? Örgütün mal varlığı nerede? Suçtan elde edilen gelirler nasıl tasfiye edilecek? Finansman bağlantıları hangi mekanizmayla ortaya çıkarılacak? Silahı konuşup kasayı görmezden gelemezsiniz. Terör, namlu kadar, para, lojistik, propaganda ve finansman ağıyla ayakta kalır. Gerçek bir tasfiye hedefleniyorsa örgütün ekonomik kapasitesi de çökertilmelidir.

Buradan açıkça ifade ediyoruz: Türkiye Cumhuriyeti terör örgütü karşısında mahcup bir devlet gibi hareket edemez, şehitlerimizin hatırası müzakere konusu yapılamaz, gazilerimizin hukuku ertelenemez, terör mağdurlarının adalet hakkı ötelenemez, Anayasa siyasi ihtiyaçlara göre eğilip bükülemez, milletimizin adalet duygusu siyasi hesaplara teslim edilemez. Toplumsal barış istiyorsanız önce Türkiye'de tümüyle adaleti sağlayacaksınız, millî dayanışma istiyorsanız önce Türk milletinin vicdanını dinleyeceksiniz çünkü bu devletin tapusu da bu cumhuriyetin iradesi de bu vatanın geleceği de Türk milletine aittir diyor, teklifin 3'üncü maddesinin çıkarılmasını talep ediyor, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır, madde...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, maddeye ilişkin önerilerimiz var, birkaç kelime söylemek istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Uçar.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben, hatırlayacağınız üzere gündüz, daha doğrusu Komisyon toplantısı başladıktan sonra geneli üzerine söz kurmamıştım, Halkların Demokratik Kongresi sözcüsü...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sizin yerine Meral Hanım konuşmuştu.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - ...Meral Başkanım söz kurmuştu, ben maddelerde söz kuracağımı ifade etmiştim. Bu madde üzerine söz kuracağım ama tabii ki aslında maddenin daha iyi hâle getirilmesi, eksiklerin giderilmesi, daha bütüncül bir hâle getirilmesi için önerilerimiz olacak ama öncesinde birkaç hususta beyanda bulunmak istiyorum.

Bir kanunun hukuk ruhuna uygunluk ölçütü, şüphe yok ki günceli aşan çözümler üretmesidir. Bu kanun teklifi elbette tüm sorunları aşacak zamanüstü bir metin değildir ancak sorunların çözümüne ilişkin geleceğe gönderme yapması itibarıyla son derece önemlidir. Bu, hukuk bilincinde ve geleneğinde bir kırılma anıdır, inkâr ve dışlamaya karşı tanıma ve ortaklaşma tarihine geçişin güçlü bir adımıdır. Kanun bizim açımızdan Kürt halkının varlık mücadelesi ile devletin dönüşüm ihtiyacının kesiştiği tarihsel bir aralıktır. Bu aralık bizce demokrasi ve özgürlükler lehine zengin bir alandır. Aslolan, bundan sonra bu ortak alanı ortak bir iradeyle işlemek ve ortak gelecek rayına aktarmaktır. Bu anlamda, her birimiz önemli bir sorumluluğu sırtlanmış bulunuyoruz. Bu kanunu bir taahhüt kanunu olarak görmek gerekir; Türkiye'nin demokratik geleceğini taahhüt eden bir metin, Kürt halkının tüm varlığı ve haklarıyla hukuk dairesine alınmasını taahhüt eden bir metin. Hukukun üstünlüğü, ifade özgürlüğü ve demokratik toplum tahayyülüne yükselen merdivenlerin ilk basamağıdır bu metin. Menzilin kendisi değil, menzile giden yolun ilk durağıdır. Menzilin kendisi Kürt ve Türk halkının eşit ve ortak yaşamının kesinleşmesidir. Bu doğrultuda, kanunun mimarisi ortak ve eşit yaşamın en güçlü gerekçesine dönüşebilmelidir yani bütünleşmeyi eksiksiz bir şekilde desteklemelidir. Bütünleşme arayışının rasyonel ve doğal dinamiklerinin bir gereği olarak istisna hükümleri metinden çıkarılmalı, metin herkesi kapsayacak şekilde revize edilmelidir. Büyük sorumlulukların alındığı tarihin bu dinamik aralığında nihai çözüme kadar sürekli yasal faaliyet içinde olmak sürecin ana karakteri olmalıdır. Devam edecek olan yasalar bu stratejik sürecin can suyu olacaktır. Bugün örülen ilk basamaktan hemen sonra ikinci basamak için adım atmamız gerekmektedir. Bu yasanın doğal ve etik bir sonucu olarak en erken zamanda istisnalar için de bir yol bulunmalıdır. Özellikle hapishanede kalacak olan yoldaşlarımız için hiç vakit kaybetmeden çalışmaya devam edeceğiz. Ancak unutulmamalıdır ki bu aynı zamanda her birimizin doğal sorumluluğu durumundadır; çünkü barışta istisna olmaz; çünkü barış boşluk tanımaz; çünkü barış ve adalet iç içe geliştikçe anlam ve istikrar kazanır. Özetle, bu andan itibaren her birimiz taahhütlerle bağlıyız, tüm bu sorunların çözümü her birimizin ahlaki ve hukuki sorumluluğudur.

Bilindiği gibi, beşerî yaratımlarda mükemmellik asla ulaşılamayan bir idealdir. Elbette bu kanun da mükemmel değildir ancak tarihîdir. Bu tarihî niteliğinin de bir gereği olarak bazı eksikleri hemen burada tamamlayabiliriz. Öncelikle, 3'üncü maddedeki belirsiz muhtevayı daha belirli hâle getirmemiz gerekmektedir. Buna maddenin mevcut hâlinde yer alan "örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme suçu" kavramının sınırlarını netleştirmekle başlayabiliriz çünkü bilindiği gibi, genel ceza hukuku ilkeleri suçun tipikliğine uygulandığında onun bileşeni hâline gelir ve bu husus uygulamada ciddi yorum farklılıklarına sebep olabilir. Maddenin mevcut hâlinden yalnızca asli failin istisna tutulması hususu anlaşılmalıdır, doğru olan da budur ancak uygulamada, teşebbüs aşamasında kalmış bir suçun da bu bağlamda değerlendirilmesi ya da yardım eden ile azmettirenin de kasten öldürme suçundan cezalandırılarak kanunun kapsamının dışında tutulması riskleri söz konusudur. Bunu engellemek maddenin muhtevasını belirgin hâle getirmeyi gerektiriyor. "Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme suçu" ibaresi "örgüt faaliyeti çerçevesinde asli fail tarafından işlenen kasten öldürme suçu" şeklinde revize edilirse sorun büyük oranda çözülür.

Bir diğer husus ise müsadereye ilişkin. Soruşturma ve kovuşturma aşamasında müsadere kurumuna başvurmak masumiyet karinesinin ağır ihlali olacaktır. Bu sebeple müsaderenin bu madde kapsamından çıkarılması kanunun hukuka uygunluğu ve tutarlılığı bakımından önemlidir. Ayrıca, müsadereye konu varlıkların eşya ve mal varlığı şeklinde geniş yoruma açık kavramlarla tanımlanması da kanunun genel ruhuna uygun değildir. Bu eksikliğin de giderilmesi gerekmektedir.

Madde metninde revize edilmesi gereken bir diğer konu ise (3)'üncü fıkrada yer almaktadır. MGK kararının yayınlanmasından önce işlenmiş olup yayınlandıktan sonra başlatılan soruşturmalar kurulun iznine bağlanıyor. Ancak altı aylık başvuru süresi dikkate alındığında uygulamada önemli risklere kapı aralandığı açığa çıkıyor. Altı aylık süre geçtikten sonra, kurulun izniyle açılacak olan bir soruşturmada bu kanun kapsamında işleyen herhangi bir güvence olmayacak. Hukuk devleti ilkesiyle uyumlu olmayan bu sorunun da çözülmesi gerekir. Bizim bu fıkraya ilişkin önerimiz, 9'uncu maddede öngörülen sürenin öğrenme tarihinden başlamasıdır. Bu eksiklikleri tamamladığımız takdirde, kanunu amacına ve ruhuna uygun bir forma ulaştırmış olacağız.

Son olarak şunu eklemek istiyorum: Demokratik toplum stratejisi ve demokratik cumhuriyet ideali özgür ve eşit yaşamın iki kapısıdır. Bu iki kapı da bugün bu yasa teklifiyle aralanıyor. Bunu daha da geliştirmek için elimizden geleni yapacağımızın sözünü yineliyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerindeki önerge işlemine geçmeden önce, maddenin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin bir önerge verilmiştir, diğer önergelerden önce bu önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun	Uğur Poyraz
Afyonkarahisar	Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 3'üncü maddesi henüz kesin hükme bağlanmamış soruşturma ve kovuşturmaları beş veya on yıl süreyle durdurmakta ve yeni soruşturma açılmasını yürütme ağırlıklı kurulun iznine bağlamaktadır. Madde ceza muhakemesinin temel ilkelerini ortadan kaldıran ve af sonucunu hazırlayan düzenlemenin merkezidir.

Cumhuriyet savcısı bir suçun işlendiği izlenimini veren hâli öğrendiğinde maddi gerçeği araştırmakla yükümlüdür. Soruşturmanın yürütülüp yürütülmeyeceğine yürütme organı temsilcilerinden oluşan bir kurulun karar vermesi yargı yetkisinin yürütmeye devredilmesidir. Bu düzenleme Anayasa'nın 6'ncı, 8'inci, 9'uncu ve 138'inci maddelerine aykırıdır.

Kurul izni özellikle örgüt yöneticileri hakkında henüz başlatılmamış soruşturmaların engellenmesine imkân tanımaktadır. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs, bombalama, işkence, ağır yaralama ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma gibi fiiller hakkında siyasi veya idari izin şartı getirilemez.

Madde yalnızca örgüt faaliyeti kapsamında işlenen kasten öldürme suçu ile belirli tarihten önce işlenen müebbet veya ağırlaştırılmış müebbet gerektiren suçları kapsam dışında tutmaktadır. Öldürmeye teşebbüs, çok sayıda kişinin ağır yaralanması, işkence, yağma, bombalı saldırı, devletin birliğini bozma ve anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs gibi ağır suçlar ertelemeden yararlanabilecektir. Bu sonuç Anayasa'nın 2'nci, 3'üncü, 5'inci, 13'üncü, 14'üncü ve 17'nci maddeleriyle bağdaşmaz.

Bu düzenleme, Türk milletinin bağımsızlığı ve vatanın bölünmez bütünlüğü uğruna canını ortaya koyan gazilerimize saldıran terör faillerini de erteleme adı altında affetmenin yolunu açmaktadır. Gazilerimize yönelik kasten öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, eziyet, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, bombalı saldırı ve benzeri fiiller kasten öldürme suçunun dar istisnası dışında kalabilmektedir. Vatan için bedeninden bir parça veren kahramanlarımızı ömür boyu süren acılarla baş başa bırakıp failleri yargı dışına çıkarmak millî dayanışma değil cezasızlıktır. Devletin görevi teröriste ayrıcalık tanımak değil, gazisinin hukukunu, şerefini ve fedakârlığını sonuna kadar korumaktır.

Erteleme süresi sonunda 5'inci madde uyarınca kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı verilmektedir. Bu nedenle 3'üncü maddedeki erteleme geçici bir usul tedbiri değil kamu davasını ortadan kaldıran koşullu özel affın ilk aşamasıdır. Af sonucunun Anayasa'nın 87'nci maddesinde aranan beşte 3 çoğunluk olmaksızın gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

Soruşturma ve kovuşturmaların durdurulması mağdurların maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını ve sorumluların cezalandırılmasını isteme hakkını etkisiz kılmaktadır. Kurulun izin vermemesi hâlinde mağdurlara etkili bir itiraz yolu da tanınmamıştır. Bu durum Anayasa'nın 36'ncı ve 40'ıncı maddelerine aykırıdır.

Madde Anayasa'nın "Başlangıç" kısmı ile 2'nci, 3'üncü, 5'inci, 6'ncı, 8'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 13'üncü, 14'üncü, 17'nci, 36'ncı, 40'ıncı, 87'nci ve 138'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 3'üncü maddesi soruşturma ve kovuşturmaların beş veya on yıl süreyle ertelenmesini düzenlenmektedir. Madde kamu davasının mecburiliği ilkesine, yargı bağımsızlığına, mağdur haklarına ve terörle mücadele hukukunun temel esaslarına doğrudan müdahale etmektedir.

Bu düzenleme, Türk milletinin bağımsızlığı ve vatanın bölünmez bütünlüğü uğruna canını ortaya koyan gazilerimize saldıran teröristleri de "erteleme" adı altında affetmenin yolunu açmaktadır. Düzenleme gazilerimize karşı gerçekleştirilen kasten öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, eziyet, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, bombalı saldırı ve benzeri terör suçlarını da "erteleme" adı altında af kapsamına almaktadır. Vatanın bölünmez bütünlüğünü korumak uğruna bedeninden bir parçasını veren gazilerimizin maruz kaldığı saldırıları cezasız bırakan hiçbir düzenleme millî dayanışma olarak nitelendirilemez. Türk milleti adına silah taşıyan kahramanları yaralayan, sakat bırakan ve ömür boyu sürecek acılara mahkûm eden teröristlerin yargılanmadan veya cezaları infaz edilmeden topluma salınması adalet duygusunu temelinden sarsar. Devletin görevi teröriste ayrıcalık tanımak değil, gazisinin hukukunu, şerefini ve fedakârlığını sonuna kadar korumaktır.

Maddenin (3)'üncü fıkrası MGK kararının yayımlanmasından önce işlenen ve daha sonra öğrenilen suçlar hakkında soruşturma yapılmasını yürütme organı temsilcilerinden oluşan kurulun iznine bağlamaktadır. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160'ıncı maddesine göre cumhuriyet savcısı bir suçun işlendiği izlenimini veren hâli öğrenir öğrenmez maddi gerçeği araştırmakla yükümlüdür. Bu görev siyasi veya idari bir makamın iznine bağlı değildir. Kurul izni şartı kamu davasının mecburiliği ilkesini ortadan kaldırmakta ve Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde güvence altına alınan yargı yetkisine açık müdahale oluşturmaktadır.

Düzenleme geçmişte işlenmiş ancak henüz ortaya çıkarılmamış terör suçları bakımından daha da vahim sonuç doğuracaktır. Yeni bir toplu mezarın, kaçırma olayının, işkence fiilinin, bombalı saldırının veya örgütün mali ağının yıllar sonra tespit edilmesi hâlinde savcı kurulun izni olmadan soruşturma başlatamayacaktır. Bir suçun failinin soruşturulup soruşturulmayacağına yürütmenin karar vermesi hukuk devletinde kabul edilemez. Bu yetki aynı zamanda delillerin kaybolmasına ve gerçeğin örtülmesine yol açacaktır.

(1)'inci fıkrada yalnız örgüt faaliyeti kapsamında işlenen kasten öldürme suçu ile 1/6/2005 öncesindeki bazı müebbetlik suçlar kapsam dışında bırakılmıştır. Bu sınırlama terör eylemlerinin gerçek yapısını göz ardı etmektedir. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs, öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, yağma, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, kamu görevlisini rehin alma, patlayıcı madde kullanma ve tesisleri tahrip etme gibi ağır suçlar erteleme kapsamına girecektir. Kasten öldürme suçunu doğrudan işlemeyen ancak emri veren, saldırıyı planlayan, silahı temin eden veya icraya yardım eden örgüt yöneticileri de fiilen koruma altına alınabilecektir.

Madde şehit ailelerinin, gazilerin ve terör saldırılarında yaralanan vatandaşların adalet talebini yok saymaktadır. Hiç yargılanmadan dosyaların askıya alınması millî dayanışmayı değil cezasızlık duygusunu güçlendirir.

Erteleme sürelerinin sonunda 5'inci madde uyarınca kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı verilecek olması maddenin geçici bir usul tedbiri olmadığını göstermektedir. Sonuç, suç ile devlet arasındaki ceza ilişkisini ortadan kaldıran af niteliğindedir. Anayasa'nın 87'nci maddesindeki nitelikli çoğunluk şartının infaz ve erteleme kavramlarıyla aşılması mümkün değildir.

Kanun teklifinin en dikkat çekici suskunluklarından biri, PKK'nın kontrolü altında bulunan malvarlığı değerlerinin akıbetine ilişkin tek kelime dahi etmemesidir. Silahın ne olacağını konuşanlar, terörün kasasını konuşmamaktadır. Yıllarca milletimizin canına kasteden, ülkemizin kaynaklarını sömüren bir terör örgütünün ekonomik gücünün nasıl tasfiye edileceği, hangi usulle devletin denetimine alınacağı veya mağdurların zararlarının giderilmesinde kullanılıp kullanılmayacağı bilinçli bir şekilde cevapsız bırakılmıştır. Terör örgütünün silahı kadar suça konu malvarlığı da millî güvenlik meselesidir. Bu eksiklik, yalnızca hukuki bir eksiklik değil, aynı zamanda kamu vicdanını rahatsız eden ciddi bir boşluktur.

Teklif metninde ifade edildiği üzere Millî Güvenlik Kurulu kararından önce işlendiği iddia edilen suçlar bakımından kanunun yürürlüğe girmesinden sonra başlatılacak soruşturmaların kurulun iznine bağlanması, yukarıda ifade edildiği üzere, açıkça Anayasa'ya ve kanuna aykırıdır. Teklifle, savcılık makamının anayasal soruşturma yetkisine siyasi ipotek konulmuştur. Savcının kanundan doğan resen harekete geçme yükümlülüğü ortadan kaldırılmakta, soruşturmanın başlayıp başlamayacağı idari bir kurulun takdirine bırakılmaktadır. Teklifin yasalaşması hâlinde de Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edileceği gözle görülür bir gerçektir. Buna rağmen teklif sahipleri ile imzacı milletvekillerinin Anayasa tanımazlığı anlaşılamamaktadır.

Bu durum, yargı yetkisinin yürütme organına fiilen devredilmesi sonucunu doğurmakta, savcıların bağımsızlığına müdahale niteliği taşımaktadır. Hangi kişi hakkında soruşturma yürütüleceğine idari bir kurulun karar vermesi ceza adalet sisteminin temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Bu nedenlerle 3'üncü madde yargı yetkisini idari izne bağlamakta, ağır terör suçlarını kapsam içine almakta ve mağdur haklarını dışlamaktadır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(1) Örgütün fiili varlığına son verdiğinin ve kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin teyidine dair Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmış olması koşuluyla, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama, işkence, eziyet, cinsel saldırı, çocuğun cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçları ile 1/6/2005 tarihinden önce işlenen müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar hariç olmak üzere, 1 inci madde kapsamına giren ve üst sınırı onbeş yıl veya daha az cezayı gerektiren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar beş yıl, onbeş yıldan fazla hapis cezası ile müebbet hapis veya

ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar on yıl süreyle ertelenir. Erteleme süresi içinde dava zamanaşımı işlemez. Bu suçlarla ilgili dosya ve suçun ispatına yarayan deliller, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren erteleme süresince muhafaza edilir. Müsadereye konu eşya ve malvarlığı değerleri hakkında erteleme kararıyla birlikte tasfiye kararı verilir ve Hazineye irat kaydedilir. Karar, kanun yollarına başvurma hakkı bulunanlara tebliğ edilir. Kararda başvuru ve itiraz hakkı ile süresi ve mercii gösterilir."

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin amacı, örgütsel şiddetin sona erdirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesidir. Ancak yaşam hakkı, vücut bütünlüğü, işkence yasağı ve cinsel dokunulmazlık gibi çekirdek hukuki değerlere yönelen ağır suçların erteleme kapsamında kalması, düzenlemenin meşru amacıyla orantılı olmadığı gibi, Anayasa'nın 17'nci maddesinde ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin son fıkrası uyarınca iç hukukun parçası olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2 ve 3'üncü maddelerinde öngörülen etkili soruşturma yükümlülüğüyle bağdaşmamaktadır.

Kasten öldürme suçunu kapsam dışında tutan bir düzenlemenin, ölümle veya kalıcı sakatlıkla sonuçlanan yaralamayı, işkenceyi ve cinsel saldırıyı kapsam içinde bırakması ayrıca kanun içi tutarlılığı zedelemektedir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarının kapsamda kalması ise örgütün maddi altyapısının tasfiyesi amacıyla ve teklifin 1'inci maddesinde terörizmin finansmanı suçlarına yer verilmiş olmasıyla çelişmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no'lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "Millî Güvenlik Kurulu Kararının" ibaresinin "Millî Güvenlik Kurulu tarafından verilen kararın Cumhurbaşkanı tarafından onaylandığına ilişkin kararın" şeklinde değiştirilmesini, "öldürme suçu" ibaresinden sonra gelmek üzere ", orman suçları ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımını kolaylaştırma suçları" ibaresinin eklenmesini, (3)'üncü fıkrasındaki "Kurulun" ibaresinin "Türkiye Büyük Millet Meclisinin" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anayasa'nın 118'inci maddesine göre Millî Güvenlik Kurulu sadece tavsiye kararı verebilmekte ve buna yönelik değerlendirme Cumhurbaşkanınca yapılmaktadır. Söz konusu kararın icrai organ olan Cumhurbaşkanı tarafından alınması sağlanmaktadır. Kanunun uygulamada akamete uğramaması için söz konusu değişiklik önerilmektedir.

Terörün finansmanı için kullanılan uyuşturucu ticaretinin önlenmesi, ormanların korunması amaçlanmaktadır.

Kanun teklifinin uygulanması ve takibinde ana aktörün Türkiye Büyük Millet Meclisi olması için değişiklik önerilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

Koruma tedbirleri ve kanun yolu incelemesinde bulunan dosyalar

MADDE 4- (1) 3 üncü madde uyarınca erteleme kararı verilecek suçlardan dolayı verilmiş olan tutuklama ve adli kontrole ilişkin koruma tedbirleri, soruşturma veya kovuşturmanın bulunduğu evredeki yetkili hâkim veya mahkeme ile bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay ilgili ceza dairesi tarafından değerlendirilir ve koşullarının bulunması hâlinde bu tedbirlerin kaldırılmasına karar verilir.

(2) 3 üncü madde uyarınca erteleme kararı verilecek suçlarla ilgili istinaf veya temyiz kanun yolu incelemesinde bulunan dosyalar hakkında bozma kararı verilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, madde üzerinde söz almak isteyen?

Sayın Kocamaz, buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, görüşmekte olduğumuz teklifin 4'üncü maddesi, iktidarın anlattığı gibi basit bir usul düzenlemesi değildir. Bu maddeyle, terör örgütü mensupları hakkında verilmiş tutuklama kararlarının kaldırılabilmesinin, adli kontrol tedbirlerinin sona erdirilmesinin ve istinaf ile temyiz aşamasındaki dosyaların yeniden değerlendirilmesinin önü açılmaktadır. Şimdi soruyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti kırk yılı aşkın süredir neyle mücadele etti? Bu ülke yaklaşık 50 bin insanını teröre kurban vermedi mi? Binlerce askerimiz, polisimiz, güvenlik korucumuz ve vatandaşımız şehit olmadı mı? Bugün, bu Meclis, canibaşı terörist Apo'nun kurduğu ve yönlendirdiği terör örgütünün ortaya çıkardığı ağır tablonun ardından terör suçlarıyla ilgili yargı süreçlerini tartışır hâle getiren bir düzenlemeyi görüşüyor.

Değerli milletvekilleri, mahkemeler yıllarca soruşturma yürütmüş, savcılar delil toplamış, hâkimler karar vermiş, istinaf ve temyiz süreçleri işletilmiş. Şimdi siz diyorsunuz ki: "Belli şartlar oluşursa bu süreçler durdurulabilecek, tutuklama tedbirleri kaldırılabilecek, dosyalar yeniden ele alınabilecek." Peki, millet sormaz mı, bu ülkenin mahkemeleri size göre yanlış bir karar mı vermişti? Bu ülkenin güvenlik güçleri boşuna mı mücadele etti? Şehitlerimiz hangi mücadele uğruna toprağa düştü? İYİ Parti olarak itirazımız tam da buradadır. Biz terörün bitmesine

karşı değiliz, biz silahların susmasına karşı değiliz ama terörle mücadelede verilen hukuk mücadelesinin siyasi süreçlerin konusu hâline getirilmesinden rahatsızız. Bakınız, bu millet daha önce de benzer süreçleri yaşadı. "Terör bitecek." denildi, "Kan duracak." denildi; sonunda hendekler kazıldı, şehirler işgal edilmeye kalkışıldı, yüzlerce güvenlik görevlimiz şehit oldu, milletimiz o sürecin bedelini çok ağır ödedi. Şimdi aynı millet 4'üncü maddeyi okuduğunda şu soruyu soruyor: "Terör örgütü mensupları hakkında verilmiş yargı kararları neden yeniden tartışmaya açılıyor?" Bu soruya iktidarın tatmin edici bir cevabı var mıdır?

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukuku hiçbir şart altında terör örgütünün beklentilerine göre şekillenemez, devletin adaleti canibaşı terörist Apo'nun gölgesinin düştüğü hiçbir sürecin parçası olamaz. Bizim ölçümüz bellidir: Terör örgütü silah bırakacaksa bıraksın, teslim olacaksa olsun. Ancak bunun bedeli hukukun aşındırılması, mahkeme kararlarının tartışmalı hâle getirilmesi ve milletimizin adalet kurumuna olan inancının zedelenmesi olmamalıdır. Bu ülke yaklaşık 50 bin evladını teröre kurban vermiş, çok büyük bedeller ödemişken milletin karşısına çıkıp terör suçlarına ilişkin yargısal süreçleri gevşeten düzenlemeleri "millî dayanışma" kılıfıyla yutturamazsınız. İYİ Parti olarak açıkça söylüyoruz: Türkiye Cumhuriyeti devletinin muhatabı aziz Türk milletidir, canibaşı ve eli kanlı teröristler değildir. Devletin pusulası hukuk olmalıdır, terör örgütlerinin talepleri değil. Bu nedenle 4'üncü maddeye de karşı olduğumuzu ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Kocamaz.

Şimdi, madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerindeki önerge işlemine geçmeden önce maddenin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin bir önerge verilmiştir, diğer önergelerden önce bu önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 4'üncü maddesi, 3'üncü madde uyarınca ertelenecek dosyalardaki tutuklama ve adli kontrol tedbirleri ile istinaf ve temyiz incelemesindeki dosyalar hakkında uygulanacak işlemleri düzenlemektedir.

Soruşturma veya kovuşturma yıllarca ertelenirken tutuklama ve adli kontrolün koşullarının bulunması hâlinde kaldırılacağı belirtilmiştir. Esası durdurulan bir muhakemede kaçma veya delil karartma tehlikesinin nasıl değerlendirileceği belli değildir. "Koşulların bulunması hâlinde" ibaresi mahkemeler arasında keyfî ve farklı uygulama doğuracaktır. Bu belirsizlik Anayasa'nın 2'nci ve 19'uncu maddelerine aykırıdır.

(2)'nci fıkra "...istinaf veya temyiz incelemesindeki dosyalar hakkında bozma kararı verilir." hükmünü içermektedir. Bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay dosyada ceza verilmesi gerektiğini tespit etse dahi madde metni otomatik bozmayı emretmektedir. Yasama organının yargı mercisine somut dosyanın sonucuna ilişkin emir vermesi Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerine açıkça aykırıdır.

Madde gerekçesinde, beraat veya zaman aşımı nedeniyle verilen düşme kararları gibi daha lehe durumlarda esastan inceleme yapılacağı belirtilmektedir. Ancak bu istisna madde metninde yoktur. Gerekçe kanun hükmü yaratamaz. Norm metni ile gerekçe arasındaki çelişki hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerini ihlal etmektedir.

Koruma tedbirlerinin kaldırılması ve dosyanın bozularak erteleme kapsamına alınması mağdurlar açısından da ağır sonuç doğuracaktır. Mağdur ve suçtan zarar görenlerin bu kararlara karşı hangi yola başvuracağı açıkça gösterilmiştir. Bu eksiklik Anayasa'nın 36'ncı ve 40'ıncı maddeleriyle bağdaşmaz.

Madde Anayasa'nın 2'nci, 9'uncu, 11'inci, 19'uncu, 36'ncı, 40'ıncı ve 138'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 4'üncü maddesi koruma tedbirleri ile istinaf ve temyiz incelemesindeki dosyaların durumunu düzenlemektedir. Madde yargı mercilerine sonucun ne olacağını önceden emreden yapısı ve metin ile gerekçe arasındaki çelişki, yarattığı belirsizlik nedeniyle kabul edilemez niteliktedir.

(1)'inci fıkrada tutuklama ve adli kontrol tedbirlerinin koşullarının bulunması hâlinde kaldırılacağı belirtilmektedir. Soruşturma veya kovuşturma beş ya da on yıl erteleniyorsa delil karartma veya muhakemeyi güvence altına alma amacıyla uygulanan koruma tedbirlerinin devamının hukuki temeli büyük ölçüde ortadan kalkar. Buna rağmen hangi koşulların aranacağı açıkça gösterilmemiştir.

(2)'nci fıkrada "...istinaf veya temyiz incelemesinde bulunan dosyalar hakkında bozma kararı verilir" denilmektedir. Kanun koyucu bir kanun yolu mercisine somut dosyanın sonucunu emredemez. Bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay dosyayı inceleyerek beraat, düşme, onama veya bozma seçeneklerinde hukuka uygun olanı belirlemelidir. Otomatik bozma emri Anayasa'nın 138'inci maddesinde güvence altına alınan hâkim bağımsızlığına müdahale etmektedir.

Madde metni ile gerekçesi arasında açık bir uyumsuzluk bulunmaktadır. Metin bütün dosyalar hakkında istisnasız bozma kararı öngörmektedir. Gerekçe ise beraat veya daha lehe düşme kararı bulunan dosyaların esastan incelenebileceğini söylemektedir. Gerekçe kanun metninde bulunmayan bir istisna ihdas edemez. Hâkimlerin hangi düzenlemeyi esas alacağı belirsiz bırakılmıştır. Bu durum, kanun yapma tekniği ve hukuki güvenlik bakımından ağır bir kusurdur.

Kasten öldürme suçunun kapsam dışında bırakıldığı iddiası da bu maddeyle güvenceye kavuşmamaktadır. Yargılamanın ilk derece ve istinaf aşamalarında dosyada suç vasfının kasten öldürme, öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama veya örgüt yöneticiliği olup olmadığı tartışmalı olabilir. Otomatik bozma mekanizması maddi gerçeğin ve doğru hukuki nitelendirmenin kanun mercisince belirlenmesini engelleyebilecektir. Bu doğrultuda kasten adam öldüren bir teröristin de yukarıda anlatılan yanlış nitelendirmeyle maddeden yararlanabileceği ortadadır.

Terör suçlarında yargısal denetimin zayıflatılması şehit ailelerinin, gazilerin ve tüm terör mağdurlarının adalete güvenini sarsar. Millî dayanışma mahkemelere sonuç emreden istisnai hükümlerle değil, bağımsız yargının maddi gerçeği eksiksiz biçimde ortaya çıkarmasıyla sağlanır.

Bu nedenlerle 4'üncü madde yargı bağımsızlığı bakımından ağır sakatlıklar içermektedir. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no.lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan "hakkında" ibaresinden sonra gelmek üzere "düşme ve beraat kararı verilmesi gereken haller dışında" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anayasa’nın 141'inci maddesine konu usul ekonomisi gereğince düşme ve beraat kararı verilmesi gereken hâllerde dosyanın mahkemesine geri yollanması engellenmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

Şimdi 5'inci maddeyi okutuyorum:

Erteleme kararlarının kaydedilmesi ve yeniden suç işlenmesi

MADDE 5- (1) 3 üncü madde uyarınca verilen erteleme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, ikinci fıkrada belirtilen amaç için kullanılabilir.

(2) Erteleme kararının verildiği tarihten itibaren erteleme süresi içinde terör suçlarından birinin işlenmesi halinde, erteleme kararı kaldırılarak soruşturma ve kovuşturmaya devam olunur. Mahkûmiyet halinde verilen cezanın infazı, 6 ncı madde uyarınca ertelenmez ve mahkûmiyet hükümlerinin tüm sonuçları doğar. Belirtilen süre suç işlenmeksizin geçirildiği takdirde kovuşturma yapılmasına yer olmadığı veya düşme kararı verilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Görüştüğümüz kanun teklifinin 5'inci maddesi erteleme kararlarının özel bir sisteme kaydedilmesini ve erteleme süresinin sonunda soruşturma ile kovuşturmanın sona ermesini düzenlemektedir. (1)'inci fıkrada erteleme kararlarının bunlara mahsus bir sisteme kaydedileceği belirtilmiştir. Sistemin hangi kurum tarafından tutulacağı ve millî güvenlik konusunda başka kurumlara aktarılıp aktarılmayacağı hususu düzenlenmemiştir. Soruşturması sonunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilen veya davası düşen kişilerin kayıtlarının devam edip etmeyeceği de belli değildir, muğlaktır.

(2)'nci fıkra erteleme süresi içinde terör suçlarından birinin işlenmesi hâlinde ertelemenin kaldırılacağını düzenlemektedir. Maddeyle oluşturulan sistem terör suçları dışında kalan suçlar bakımından ayrıcalıklı bir cezasızlık mekanizması kurmaktadır. Şöyle ki: Erteleme kararının bozulması yalnızca yeniden bir terör suçlaması şartına bağlanmıştır. Bu durumda, ertelemeden yararlanan bir kişi denetim süresi içinde kasten öldürme, cinsel saldırı, yağma, uyuşturucu ticareti gibi en ağır adli suçluları işlese dahi terör dosyasındaki erteleme kararı etkilenmeyecektir. Bu düzenleme terör suçlularına fiilen adli suç işleme imtiyazı tanımaktadır. Ayrıca, erteleme kararlarının kamu kurumlarının erişemeyeceği kapalı bir kayıt sisteminde tutulması bu kişilerin terör geçmişinin güvenlik soruşturmaları ve kamu görevlendirme süreçlerinde yeterince dikkate alınamaması sonucunu doğurabilecek, böylece devletin güvenlik mekanizmalarını zayıflatarak terör örgütlerinin kamu kurumlarına yeniden

sızmasına elverişli bir zemin oluşturacaktır. Bu yaklaşım hem kamu vicdanını hem de devletin terörle mücadelede benimsediği caydırıcılık ilkesini ağır şekilde zedelemektedir.

Maddenin son cümlesi erteleme süresi terör suçu işlenmeden geçirilirse soruşturma evresinde kovuşturmaya yer olmadığı, kovuşturma evresinde ise düşme kararı verileceğini öngörmektedir. Bu sonuç yalnız bir usul ertelemesi değildir. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223'üncü maddesinde düşme kararı; af, zaman aşımı ve benzeri ceza ilişkisini ortadan kaldıran hâller için öngörülmüştür. Beş veya on yıl sonunda dosyanın kapanması maddi sonuç itibarıyla koşullu af niteliğindedir.

Anayasa'nın 87'nci maddesi genel ve özel af için Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğun aramaktadır, kanunun adı veya kullanılan "erteleme" kavramı bu sonucu değiştirmez. Kamu davasını ortadan kaldıran düzenlemenin olağan kanun çoğunluğuyla kabul edilmesi Anayasa'nın açık hükmünün arkadan dolanılması anlamına gelecektir.

Madde terör suçları bakımından cezasızlığın kapsamını da büyütmektedir. Kasten öldürme dışında bırakılmış görünse de öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, kaçırma, rehin alma, yağma, patlayıcı madde kullanma, devletin birliğini bozma ve anayasal düzene karşı suçlar yönünden dosyalar süre sonunda kapanacaktır. Bir saldırının emrini veren veya planlamasını yapan örgüt yöneticileri hakkında doğrudan öldürme fiili somut delillerle ispatlanamadığında veya suç nitelendirilmesinin yanlış yapılması durumunda ağır suçlar tamamen cezasız kalabilecektir.

Maddede mağdura veya suçtan zarar görene de söz hakkı tanınmamıştır. Zararın giderilmesi, gerçeğin açıklanması, örgüt bağının kesildiğinin bireysel olarak doğrulanması ve pişmanlık gösterilmesi koşul olarak aranmamaktadır. Terör mağdurlarının yıllarca süren adalet mücadelesinin idari bir süreç sonunda düşme kararıyla sona erdirilmesi toplumsal barışa değil, kamu vicdanında yeni bir kırılmaya yol açacaktır. Bu nedenlerle 5'inci madde hukuk devleti ilkesi ve Anayasa'nın af yetkilerine ilişkin nitelikli çoğunluk kuralını ihlal etmektedir. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Ayrıca, teklifin 5'inci maddesi erteleme kararlarının özel bir sisteme kaydedilmesini ve erteleme süresi içinde yeni bir terör suçu işlenmesi veya işlememesi hâllerinde doğacak sonuçları düzenlemektedir. Madde, erteleme süresi içinde terör suçlarından birinin işlenmesi hâlinde erteleme kararının kaldırılacağını düzenlemektedir. Suçun işlendiğinin hangi kararla ve hangi aşamada sabit olacağı belirtilmemiştir. Bu yönüyle hüküm Anayasa'nın 36'ncı ve 38'inci maddelerine aykırıdır. Erteleme süresi yeni bir terör suçu işlenmeksizin geçirildiğinde soruşturma dosyası bakımından kovuşturmaya yer olmadığı, kovuşturma dosyası bakımından düşme kararı verilmektedir. Kamu davasını ve devletin cezalandırma yetkisini sona erdiren bu sonuç olağan bir erteleme kurumu değildir, düzenleme koşullu af niteliğindedir. Af sonucunu doğuran bir hükmün Anayasa'nın 87'nci maddesindeki beşte 3 çoğunluk şartına tabi tutulmaması Anayasa'nın bağlayıcılığını etkisiz hâle getirir. Maddenin sıradan çoğunlukla kabulü Anayasa'nın 2'nci, 11'inci ve 87'nci maddelerine aykırı olacaktır. Davanın esası hakkında karar verilmeden düşürülmesi mağdurun maddi gerçeğin tespitini ve failin cezalandırılmasını isteme hakkını ortadan kaldırmaktadır. Özellikle ağır terör suçlarında mağdurun adalet hakkı soyut bir siyasi sürece feda edilemez. Bu durum Anayasa'nın 36'ncı ve 40'ıncı maddelerine aykırıdır.

Madde özetle, Anayasa'nın 2'nci, 10'uncu 11'inci, 20'nci, 36'ncı, 38'inci 40'ıncı ve 80'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Sayın Düşünmez, bu maddede söz talebiniz var.

Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; bugün, burada Kürt ve Türk halklarının yarınını, ortak kaderini konuşuyoruz. Bu yüzden sözlerime en başta şunu söyleyerek başlamak isterim: Bugün tarihî bir eşiğin içindeyiz. Bu eşik, yıllardır biriken acıların, özlemlerin, umutların ve sorumlulukların bir araya geldiği büyük bir toplumsal kavşaktır.

Bugün değerlendirdiğimiz çerçeve yasa bütün eksiklikleri ve geliştirilmesi gereken yönleriyle birlikte çok önemli bir başlangıçtır çünkü yıllardır konuşulan, beklenen, özlenen ve artık ete kemiğe bürünen bir hukuki adım önümüzde duruyor. Toplumun farklı kesimlerinin, siyaset kurumunun, demokratik çevrelerin ve bu meseleye vicdanla yaklaşan herkesin beklediği bir düzenleme nihayet Meclisin önüne gelmiştir. Elbette bu metin bütün sorunları bir anda çözen son nokta değildir fakat bu metin çözümün kapısını aralayan ilk ciddi hukuki adımdır. Biz bu yasaya burada duralım diye bakmıyoruz, biz bu yasaya buradan yürüyelim diye bakıyoruz. Bu yasa bir başlangıçtır, önemli bir başlangıçtır. Bugün atılan adımın kıymeti, bundan sonra gelecek adımların önünü açmasındadır. Eğer bu adım doğru okunur, doğru sahiplenilir ve doğru geliştirilirse ardından daha güçlü demokratik düzenlemeler, daha kapsamlı hukuki güvenceler, daha geniş siyasal alanlar doğuracaktır.

Yüz yıldır süren çatışmaların, zorunlu göçlerin, yasların, kayıpların, yıkımların neye mal olduğu hepimizin malumudur. Bu topraklarda nelerin yitirildiğini yalnızca rakamlarla anlatmak mümkün değildir. Kaybedilen canlar, yarım kalan hayatlar, susmak zorunda bırakılan diller, parçalanan aileler, sürgün edilen gençlik, yarın umudunu kaybeden kuşaklar; bunların her biri ortak hafızamızda derin izler bırakmıştır. Bugün burada bir yasa konuşuluyorsa bu yasa aynı zamanda o izlerin bir kısmını onarma, acıyı geleceğin önüne set eden bir duvara dönüştürmeme iradesi anlamına gelmelidir. Bu nedenle, hayatını kaybeden herkesi rahmetle, saygıyla, minnetle anıyorum; bu sürece kadar bedel ödeyen, sürgün yaşayan, hapis gören, dışlanan, korkutulan, susturulmak istenen herkesin önünde saygıyla eğiliyorum. Bugün konuşabildiğimiz her cümlede onların emeği vardır, onların direnci vardır, onların ısrarlı vicdanı vardır. Eğer bugün barışı konuşabiliyorsak bunu geçmişte ağır bedeller ödeyen insanların mücadelelerine borçluyuz.

Burada bulunan herkesin, hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun, halkların kaderinin söz konusu olduğu böyle bir meseleye sağduyuyla yaklaşması gerekir. Bu mesele, kısa vadeli siyasi hesapların, dar, partisel çıkarların, günü kurtarma reflekslerinin çok üzerindedir. Acılar üzerinden siyaset üretmenin, yaraları rekabet aracı hâline getirmenin kimseye faydası yoktur. Kürt ve Türk halkları çok şey gördü, çok şey yaşadı. Türkiye halklarının kalp gözü açıktır; eğri ile doğruyu, samimi ile hesaplı olanı, çözüm iradesi ile oyalama dili arasındaki farkı net biçimde ayırt edebilecek bir olgunluğa ulaşmıştır. Bu yüzden, bugün burada konuşurken sözümüzün de sorumluluğunun da yüksek olması gerekir.

Sayın milletvekilleri, teklifin 5'inci maddesini ele aldığımızda düzenlemede soruşturma, kovuşturma veya infazın ertelenmesi süresi içinde herhangi bir terör suçunun işlenmesi hâlinde kişinin bu kanundan yararlanma hakkını kaybedeceği öngörülmektedir. Ancak bu yaklaşım kanunun amacıyla tam olarak örtüşmemektedir. Önümüzdeki yasa teklifi esas itibarıyla PKK/KCK mensubiyeti veya bu yapıyla bağlantılı kişiler bakımından özel bir geçiş mekanizması öngörmektedir. Buna rağmen erteleme süresi içinde 3713 sayılı Kanun kapsamındaki herhangi bir terör suçunun işlenmesini esas almak kanunun kapsamını gereksiz şekilde genişletmek olacaktır. Kaldı ki Türkiye'de Terörle Mücadele Kanunu'nun

uygulanışı ve ceza uygulaması pratiği dikkate alındığında terör suçu kavramının son derece geniş yorumlanabildiği de hepimizin malumudur. Zaman zaman yalnızca bir basın açıklamasına katılmak, bir toplantıda bulunmak, hatta sosyal medya üzerinden yapılan bir paylaşım dahi terör suçu kapsamında değerlendirilebilmektedir. Dolayısıyla kanun teklifi metninde yalnızca "Terör suçlarından birinin işlenmesi" şeklinde genel bir ifadeye yer verilmesi uygulamada kanunun öngörmediği ağır sonuçlar doğurabilecektir. Örneğin, farklı bir örgüt isnadıyla ya da demokratik haklarını kullandığı gerekçesiyle 3713 sayılı Kanun kapsamında soruşturulan veya yargılanan bir kişi bu nedenle kanundan faydalanma hakkını kaybedebilecektir.

Bu çerçevede önerimiz, 5'inci maddenin (2) nci fıkrasında yer alan "erteleme süresi içerisinde terör suçlarından birinin işlenmesi" ibaresinin "ertelenme süresi içerisinde cebir ve şiddet içeren terör suçlarından birinin işlenmesi" şeklinde değiştirilmesidir. Böyle bir değişiklik hem kanunun amacıyla uyumlu olacak hem de uygulamada ortaya çıkabilecek hak kayıplarını önleyerek daha adil, ölçülü ve öngörülebilir bir düzenleme sağlayacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, burada da Anayasa'ya aykırılıkla ilgili 1 önerge vardır, dolayısıyla diğer önerge işlemine geçmeden bu önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 5'inci maddesi erteleme kararlarının özel bir sisteme kaydedilmesini ve erteleme süresi içinde yeni bir terör suçu işlenmesi veya işlenmemesi hâllerinde doğacak sonuçları düzenlemektedir.

Madde erteleme süresi içinde terör suçlarından birinin işlenmesi hâlinde erteleme kararının kaldırılacağını düzenlemektedir. Suçun işlendiğinin hangi kararla ve hangi aşamada sabit olacağı belirtilmemiştir. Bu yönüyle hüküm Anayasa'nın 36'ncı ve 38'inci maddelerine aykırıdır.

Erteleme süresi yeni bir terör suçu işlenmeksizin geçirildiğinde soruşturma dosyası bakımından kovuşturmaya yer olmadığı, kovuşturma dosyası bakımından düşme kararı verilmektedir. Kamu davasını ve devletin cezalandırma yetkisini sona erdiren bu sonuç olağan bir erteleme kurumu değildir. Düzenleme koşullu özel af niteliğindedir.

Af sonucunu doğuran bir hükmün Anayasa'nın 87'nci maddesindeki beşte 3 çoğunluk şartına tabi tutulmaması Anayasa'nın bağlayıcılığını etkisiz hâle getirir. Maddenin sıradan çoğunlukla kabulü Anayasa'nın 2'nci, 11'inci ve 87'nci maddelerine aykırı olacaktır.

Davanın esası hakkında karar verilmeden düşürülmesi mağdurun maddi gerçeğin tespitini ve failin cezalandırılmasını isteme hakkını ortadan kaldırmaktadır. Özellikle ağır terör suçlarında mağdurun adalet hakkı soyut bir siyasi sürece feda edilemez. Bu durum Anayasa'nın 36'ncı ve 40'ıncı maddelerine aykırıdır.

Madde Anayasa'nın 2'nci, 10'uncu, 11'inci, 20'nci, 36'ncı, 38'inci, 40'ıncı ve 87'nci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 5'inci maddesi erteleme kararlarının özel bir sisteme kaydedilmesini ve erteleme süresinin sonunda soruşturma ile kovuşturmanın sona ermesini düzenlemektedir.

(1)'inci fıkrada erteleme kararlarının "bunlara mahsus bir sisteme" kaydedileceği belirtilmiştir. Sistemin hangi kurum tarafından tutulacağı ve millî güvenlik konusunda başka kurumlara aktarılıp aktarılmayacağı düzenlenmemiştir. Soruşturması sonunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilen veya davası düşen kişilerin kayıtlarının devam edip etmeyeceği de belirsizdir.

(2)'nci fıkra erteleme süresi içinde "terör suçlarından birinin işlenmesi hâlinde" ertelemenin kaldırılacağını düzenlemektedir. Maddeyle oluşturulan sistem, terör suçları dışında kalan suçlar bakımından ayrıcalıklı bir cezasızlık mekanizması kurmaktadır. Çünkü erteleme kararının bozulması yalnızca yeniden bir terör suçu işlenmesi şartına bağlanmıştır. Bu durumda, ertelemeden yararlanan bir kişi denetim süresi içinde kasten öldürme, cinsel saldırı, yağma, uyuşturucu ticareti gibi en ağır adli suçları işlese dahi terör dosyasındaki erteleme kararı etkilenmeyecektir. Bu düzenleme, terör suçlularına fiilen adli suç işleme imtiyazı tanımaktadır.

Ayrıca erteleme kararlarının kamu kurumlarının erişemeyeceği kapalı bir kayıt sisteminde tutulması, bu kişilerin terör geçmişinin güvenlik soruşturmaları ve kamu görevlendirme süreçlerinde yeterince dikkate alınamaması sonucunu doğurabilecek; böylece devletin güvenlik mekanizmalarını zayıflatarak terör örgütlerinin kamu kurumlarına yeniden sızmasına elverişli bir zemin oluşturabilecektir. Bu yaklaşım hem kamu vicdanını hem de devletin terörle mücadelede benimsediği caydırıcılık ilkesini ağır şekilde zedelemektedir.

Maddenin son cümlesi erteleme süresi terör suçu işlenmeden geçirilirse soruşturma evresinde kovuşturmaya yer olmadığı, kovuşturma evresinde ise düşme kararı verileceğini öngörmektedir. Bu sonuç yalnız bir usul ertelemesi değildir. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223'üncü maddesinde düşme kararı, af, zaman aşımı ve benzeri ceza ilişkisini ortadan kaldıran hâller için öngörülmüştür. Beş veya on yıl sonunda dosyanın kapanması maddi sonuç itibarıyla koşullu af niteliğindedir.

Anayasa'nın 87'nci maddesi genel ve özel af için TBMM üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğunu aramaktadır. Kanunun adı veya kullanılan "erteleme" kavramı bu sonucu değiştirmez. Kamu davasını ortadan kaldıran düzenlemenin olağan kanun çoğunluğuyla kabul edilmesi Anayasa'nın açık hükmünün dolanılması anlamına gelecektir.

Madde terör suçları bakımından cezasızlığın kapsamını da büyütmektedir. Kasten öldürme dışında bırakılmış görünse de öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, kaçırma, rehin alma, yağma, patlayıcı madde kullanma, devletin birliğini bozma ve anayasal düzene karşı suçlar yönünden dosyalar süre sonunda kapanacaktır. Bir saldırının emrini veren veya planlamasını yapan örgüt yöneticileri hakkında doğrudan öldürme fiili somut delillerle ispatlanamadığında veya suç nitelendirilmesinin yanlış yapılması durumunda ağır suçlar tamamen cezasız kalabilecektir.

Maddede mağdura veya suçtan zarar görene söz hakkı tanınmamıştır. Zararın giderilmesi, gerçeğin açıklanması, örgüt bağının kesildiğinin bireysel olarak doğrulanması ve pişmanlık gösterilmesi koşul olarak aranmamaktadır. Terör mağdurlarının yıllarca süren adalet mücadelesinin idari bir süreç sonunda düşme kararıyla sona erdirilmesi toplumsal barışa değil kamu vicdanında yeni bir kırılmaya yol açacaktır.

Bu nedenlerle 5'inci madde hukuk devleti ilkesini ve Anayasa'nın af yetkisine ilişkin nitelikli çoğunluk kuralını ihlal etmektedir. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no.lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan "erteleme kararının verildiği" ibaresinin "erteleme kararının kesinleştiği" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Mahkeme kararının kesinleşmesinin beklenmesi adil yargılama hakkının bir gereğidir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas sayılı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 5- (2) Erteleme kararının verildiği tarihten itibaren erteleme süresi içinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 3'üncü maddesinde sayılan suçlar nedeniyle hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesi hâlinde, erteleme kararı kaldırılarak soruşturma ve kovuşturmaya devam olunur. Mahkûmiyet hâlinde verilen cezanın infazı, 6'ncı madde uyarınca ertelenmez ve mahkûmiyet hükümlerinin tüm sonuçları doğar. Belirtilen süre suç işlenmeksizin geçirildiği takdirde kovuşturma yapılmasına yer olmadığı veya düşme kararı verilir.

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Talep ile soruşturma veya kovuşturmanın ertelenmesine ilişkin kararın kaldırılması cebir ve şiddet içeren terör suçlarından birinden kesinleşmiş mahkûmiyet hükmü hâli ile sınırlandırılmaktadır. Böylece şiddet içermeyen siyasi açıklamaların, eleştirilerin ve düşünce açıklamalarının erteleme kararlarından yararlanma hakkını ortadan kaldırması önlenmekte; ifade ve düşünce açıklama özgürlüğü üzerinde oluşabilecek caydırıcı etkinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 6'ncı maddeyi okutuyorum:

Mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesi

MADDE 6- (1) Örgütün fiili varlığına son verdiğinin ve kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin teyidine dair Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmış olması koşuluyla, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme suçundan mahkûm olanlar ile 1/6/2005 tarihinden önce işlenen suçlar nedeniyle müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere, 1 inci madde kapsamına giren suçlardan;

a) Toplam onbeş yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin cezalarının infazı beş yıl süreyle,

b) Toplam onbeş yıldan fazla hapis cezası ile müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin cezalarının infazı on yıl süreyle,

infaz hâkiminin kararıyla ertelenir. Bu fıkranın uygulanması, müsadere kararlarının yerine getirilmesini engellemez. Erteleme süresi içinde ceza zamanaşımı işlemez.

(2) Birinci fıkra uyarınca infaz hâkimi tarafından verilen erteleme kararlarına karşı itiraz edilebilir.

(3) Birinci fıkra uyarınca verilen erteleme kararları, 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre oluşturulan sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, dördüncü fıkrada belirtilen amaç için kullanılabilir.

(4) Erteleme kararının verildiği tarihten itibaren erteleme süresi içinde terör suçlarından birinin işlenmesi halinde, infaz hâkimi tarafından erteleme kararı kaldırılarak cezanın infazının devamına karar verilir. Belirtilen süre suç işlenmeksizin geçirildiği takdirde verilen ceza infaz edilmiş sayılır. Erteleme kararlarının takibi Cumhuriyet başsavcılıklarınca yapılır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, madde üzerinde söz talebi var.

Sayın Yaldır, buyurun.

TURAN YALDIR (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bu kanun millî dayanışma kanunu değildir, toplumsal bütünleşme kanunu ise hiç değildir. Ne kadar süslerseniz süsleyin hakikat gün gibi ortadadır. Bu kanunun adı PKK'ya af kanunudur. Yıllardır emeklinin, çiftçinin, işçinin ve memurun derdinde bir araya gelemeyen partiler mevzu PKK'ya af olunca bir anda tek ses oldu, teröristlere af yolu açmak için sıraya girdiler. İYİ Parti hariç, Mecliste grubu olan tüm partilerin Komisyon üyeleri bu kanunda, şu an bu salonda, aynı noktada buluştular. Buradan kendilerine soruyorum: Bu ittifakın adını ne koydunuz? Söylemeye diliniz varmıyorsa biz söyleyelim: Saklamaya çalıştığınız ittifakın adı, kimler kimlerle yan yana ittifakı mı yoksa teröriste taviz, PKK'ya af ittifakı mı? Keşke hepinizi birleştiren PKK'ya af değil de Türk milletinin derdi olsaydı.

Buradan PKK'ya af sürecine destek veren bütün siyasi partilere sesleniyorum: Bu hayâsızlığa İYİ Parti olarak sadece bizler mi itiraz edeceğiz? Sadece bizler mi karşı geleceğiz? Siz bu ülkenin, bu milletin milletvekilleri değil misiniz? Ateş sizin evinize düşmedi diye mi susuyorsunuz? Kardeşlerimizin katilleriyle pazarlığa her kim kalkışırsa kalkışsın karşısında dimdik durmak biz Türk milliyetçilerinin namus borcudur ve bu öğreti bize bugün bebek katiline umut hakkı bahşedenler tarafından öğretilmiştir. Bunu kendi partimiz yapsa da yine karşı çıkarız, üzerimizde emeği olanları yapıyor, onlara da karşı çıkıyoruz çünkü mesele parti meselesi değildir, mesele şehitlerimizin aziz hatırasıdır. Bugün böylesine tavizsiz bir duruşa sahip olmak da sadece İYİ Partinin şeref payesidir.

Bizler barışa ve kardeşliğe asla karşı değiliz. Türk ile Kürt küs değil ki barışsın, hasım değil ki kardeşliğine zeval gelsin. Bizim bu kanuna karşı olma gerekçelerimizi duyunca "Vay efendim, siz kan akmasını mı istiyorsunuz? Siz terörden besleniyorsunuz." gibi safsata cevaplar duyuyoruz. Büyük harflerle söylüyorum, kulaklarınızı açın ve duyun: Kim kandan besleniyorsa ya da beslendiyse, kim terörden besleniyorsa ya da beslendiyse alçaktır, şerefsizdir, namussuzdur. Elbette terör bitmelidir. Biz terörün bitmesine değil, teröristle pazarlığa ve onları affa karşıyız. Elbette PKK ve uzantıları olan KCK, PYD/YPG, PJAK hiçbir pazarlık ve taviz olmaksızın silahlarını kayıtsız ve şartsız teslim etmeli. Kırk yılı aşkın süredir milletimizin canını yakan terör belası bu topraklardan sökülüp atılsın. Bunu istemeyen de alçaktır, namussuzdur, şerefsizdir. Eğer ki toplumsal bütünleşme sağlayacaksanız önce bu vatan uğruna evladını toprağa veren annenin gönlüne bakacaksınız, ömrünün geri kalanını protezle geçiren gazinin yüzüne bakacaksınız, babasını hiç tanımadan büyüyen şehit çocuğunun gözlerine bakacaksınız, sonra karar vereceksiniz.

Efendiler, bugün bu teklifle, PKK terör örgütüne mensup olanlara, örgüte yardım edenlere, propagandasını yapanlara ve finansman sağlayanlara yönelik çok ciddi hukuki kolaylıkların kapısını aralıyorsunuz. Adına genel af demiyorsunuz, belirli sürelerin sonunda davaların düşmesinin önünü açıyorsunuz. Çekilmeyen cezaların infaz edilmiş sayılmasına imkân getiriyorsunuz. Şimdi, bunun adına terörist affı değil de ne diyeceğiz? Aklımızla alay mı ediyorsunuz? Teröristin cezasını çektirmiyorsanız, davasını düşürüyorsanız ve çekmediği cezayı çekmiş sayıyorsanız bunun adı düpedüz teröriste taviz, PKK'ya aftır. Sizlere soruyorum: Teröristin cezasını silmek uğruna şehitlerimizi unutacak mısınız? Katliam dosyalarını kapatacak mısınız? İşlenen suçları cezasız mı bırakacaksınız?

Kimse "bebek katili" ya da "terör örgütü" sözünü kuru bir siyasi söz sanmasın. Bu söz PKK'nın kanlı sicilinin adıdır. Sizlere o sicilin karanlık sayfalarından yalnızca bir tanesini hatırlatıyorum: Tarih 25 Aralık 1991, PKK'nın kanlı yüzü Çetinkaya katliamında henüz 2 yaşında Merve Gül bebeğe dönmüştü. Merve Gül bebek ile annesi ve 12 vatandaşımız o kara günde katledildi. Henüz 2 yaşında bir çocuktan bahsediyoruz. Aradan yıllar geçti. Bu saldırının katillerinden Çetin Arkaş denen alçak tahliye edildikten sonra çıktı ve meydan meydan gezip "Bizde pişman olmuş bir hâl var mı?" diyerek yine meydan okudu; işte bu, pişmanlığın değil, alçaklığın ilanıdır. Mideniz kaldırıyorsa buyurun, sizlerin midesi kaldırsın bunu.

Böylesine kanlı bir geçmişin üzerine çıkıp "Silahlar bırakıldı, artık dosyaları kapatalım." diyemezsiniz, dedirtmeyiz çünkü devletin hafızası olmalıdır, milletin hafızası olmalıdır, şehit ailelerinin ve gazilerimizin hafızası olmalıdır, sonra bunun adına da "toplumsal bütünleşme" diyemezsiniz. Toplumsal bütünleşme sağlayacaksanız önce bu vatan uğruna evladını toprağa veren annenin gönlüne bakacaksınız, ömrünün geri kalanını protezle geçiren gazinin yüzüne bakacaksınız eğer bakabiliyorsanız, babasını hiç tanımadan büyüyen şehit çocuğunun gözlerine bakacaksınız, sonra karar vereceksiniz. Barışın yol haritası İmralı'da çizilmez. İnatla söylüyoruz, teröristbaşından barış elçisi, terör örgütünden siyasi muhatap olmaz.

Muhteremler, bu teklife el kaldırmadan önce, terör saldırılarında şehit olan çocukların, kadınların, askerlerin ve polislerin fotoğraflarına yeniden bakmanızı tavsiye ediyorum. Şehit ailelerinin yüzüne bakabilecek misiniz, geceleri başınızı yastığa rahat koyabilecek misiniz? Bu sessizlik evlatlarınıza bırakabileceğiniz onurlu bir miras mıdır? Türk milletinin helal oylarıyla seçilmiş milletvekillerisiniz, partilerinizin talimatından önce vicdanınızın sesini dinleyin çünkü gün gelir siyasi şartlar değişir, partiler değişir, ittifaklar değişir, makamlar ve koltuklar değişir ama Meclis tutanakları kalır. Tarih kimin, nerede durduğunu yazar. O gün geldiğinde "Siyaseten susmamız gerekiyordu." diyemezsiniz. Buradan bir kez daha bütün milletvekillerimize sesleniyorum: Gelin, bu vebale ortak olmayın. Siyasetin geçici hesapları ve yeniden milletvekili olmak adına milletimizin geleceğini riske atmayın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Yaldır.

Şimdi, Sayın Karakaş, söz sırası sizde.

Buyurun.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, sabah saat 06.30 olmuş, on beş saattir sizler PKK'nın haklarını savunurken bizler İYİ Parti olarak Türk milletinin haklarını savunmaya devam ediyoruz.

Şimdi, Sayın Başkan, siz kıymetli bir hukukçusunuz, hukuk profesörüsünüz. Yanınızda da kıymetli bir -geçmişte bana göre de başarılı- Adalet Bakanı var. Şimdi, sizler bu 6'ncı maddeyi gerçekten incelediniz mi veya sizin bir dahliniz oldu mu burada? Yoksa bu sadece Abdullah Öcalan'ın yazıp gönderdiği bir madde mi? Niye söylüyorum bunu, açıklayayım. Şimdi, maddede diyor ki: "On beş yıl ve altı ceza alanların beş yıl süreyle infazı ertelenir. On beş yıl ve üstü ceza alanların da on yıl süreyle infazı ertelenir." Daha kötüsü şu, asıl benim takıldığım konu, büyük ihanet şu; burada diyor ki: Eğer bu cani tekrar terör suçu işlemezse infazı yani ertelenen ceza yanmamış oluyor ve suçu yatmış sayılıyor.

Şimdi, peki -ben geneli üzerinde konuşurken de söyledim- bugün Türkiye'de yaklaşık 3.900, yurt dışından geleceklerle beraber 9 bin PKK'lı cani terörist bizim sokaklarımızda bizlerin, sizlerin çocuklarıyla, bizlerle beraber dolaşacaklar. Bunların çoğunun bildiği tek şey var, adam öldürmek, canilik yapmak, silah kullanmak, eylem yapmak; doğru mu? Doğru. Bunların bildiği başka iş yok. Peki, ne yapacaklar bunlar? Yarın her birisi PKK'lı mafya olarak Türkiye'de eylem yapacaklar, vatandaşa çökecekler, esnafa çökecekler, istediklerini yapacaklar, insan öldürecekler. Peki, ısrarla konuşmamın başında söylediğim şey şu: Siz değerli bir hukukçusunuz, sizler gerçekten biraz olsun vicdanınızla şu maddeye göz atsaydınız burada en azından -tamam, ihanet ediyorsunuz da ihanetin de bir şeyi vardır- bu sadece terör suçu değil -yani o infazın yanmasıyla ilgili konu- ağırlaştırılmış suç işleyen derdiniz. Ya, arkadaşlar, bakınız, normal bir adli suçtan ceza alan bir insan dahi hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulandığında tekrar herhangi bir suç işlerse cezasını tekrar çekmek durumunda kalıyor. Ama siz burada sadece neyle sınırlandırmışsınız? "Tekrar terör suçu işlerse." Peki, yarın geldi, sizin çocuğunuzu öldürdü, ne olacak? Aldığı ceza ne olacak? Sadece çocuğunuzu öldürdüğünden dolayı mı ceza alacak? Geçmişte yaşadığı o terör suçu ne olacak? Böyle bir şey olabilir mi? Ya, biraz vicdanınız olsa... Dedim ya, tamam, ihanet ettiniz de, ya, bari şu maddeyi "tekrar terör suçu işlenmesi hâlinde" yerine "ağırlaştırılmış suç işlemesi hâlinde" deseniz yarın bu korkar, suç işlemeye korkar, mafyacılık yapmaya korkar, insanları tehdit etmeye korkar. Niye? "Benim cezam ertelendi, eğer bir suça bulaşırsam, bir yanlış yaparsam geçmişte işlediğim cezayı tekrar çekmek durumunda kalırım." der, korkar. Ama şimdi, 9 bin cani, hiçbir şeyden korkmadan, benim sokaklarımda, benim çocuklarımla otobüse binecek, benim çocuklarımla kafede oturacak, restoranda oturacak. Ne kadar kendimizi güvende hissedeceğiz? Değerli milletvekilleri, iktidar partisi milletvekilleri; sizin içinizde hukukçular var, böyle bir şey olur mu? Yani bu ertelemenin yanmasını sadece terör suçuna bağlamak... Böyle bir şey olur mu? Hukukta böyle bir şey var mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Hukukta işlediği suçun cezasını alır zaten, birisini öldürürse ağırlaştırılmış müebbet alır.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Hanımefendi...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Hukuk bilmiyorsanız konuşmayın.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Hanımefendi, başka suçlarda da eğer erteleme alırsa hem işlediği suçun cezasını alır hem onu yatar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - 10 tane ağırlaştırılmış versen ne olur? Ömür boyu kalacak.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Hanımefendi, buradaki maddede "ağırlaştırılmış" demiyor, diyor ki...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Hukuk bilmiyorsunuz, konuşuyorsunuz.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Burada diyor ki: "On beş yılın altında veya üstünde..." On beş yılın altı ne zamandan beri müebbet oluyor?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Siz diyorsunuz ki: "Bir çocuk öldürürse..." Diyorum ki: Ağırlaştırılmış alacak zaten.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Yine affedersiniz.

Bakın, tekrar söylüyorum...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Neyse, tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Beştaş, bitirsin.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bakın, tekrar söylüyorum, arkadaşlar, bunu sadece terör suçuna bağlamanız -yani bu ihanet de- ihanetin daniskası olmuş oluyor; böyle bir şey olmaz, yazıktır, günahtır.

Tekrar söylüyorum, hepimizin çocuğu var, yarın karınız, kızınız, çocuklarınız bu ülkede ne kadar güvende gezecek? Yani şimdi diyorsunuz ki: "Türkiye Cumhuriyeti devleti güçlü, halleder." Ya, mafyayla başa çıkamıyorsunuz ya, yani mafya gidiyor, insanlara çöküyor. Yarın bunların hepsi, bu caniler, bu ahlaksızlar, bu şerefsizler mafyacılık yapacak ülkede. O yüzden bari bunu değiştirin, değiştirin yani bari bunu değiştirin. Biraz vicdanınız varsa yani bunu sadece terör suçuna bağlamayın, bir insan gidip bir ağırlaştırılmış suç işliyorsa tekrar o ertelemenin cezaya dönüştürülmesini sağlayın, bari bunu yapın. Biraz vicdanınız varsa, biraz insaf varsa, biraz hukuki şeyiniz varsa bari bunu yapın.

Konuşmamın başında da söyledim Sayın Başkanım, siz değerli bir hukukçusunuz, yanınızda oturan değerli bir eski Adalet Bakanı; bari şu işe bir el atın, yazıktır, günahtır. Yani bunu muhalefet için bilmem ne için söylemiyorum, bu hepimizin, hepimizin sorunu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Karakaş.

Şimdi, bu madde üzerinde başka söz isteyen var mıydı?

Sayın Uysal Aslan, buyurun. Yalnız, kısa tutalım olur mu?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler Başkan.

Zaten çok uzatma gibi bir meylimiz Başkan.

Teşekkür ederim tekrardan. Bugün artık sabah saat yediye doğru, bu kadar ağır ve artık tahammülü zorlayan bir aşamaya geldik. Ancak ifade etmek gerekir ki bugün yüz yılı aşkın Kürt meselesini, kırk yılı aşan çatışmalı dönemi şiddet zemininden hukuk ve siyaset zeminine taşıyacak tarihsel dönemeçlerin birindeyiz. Türkiye'nin 2'nci yüzyılında Kürtlerin hukuk yoluyla cumhuriyete katılımının önünü açması bakımından tarihsel. Bu tarihselliğin anlamı yalnızca silahların susmasıyla sınırlı değil. Asıl anlamı, negatif barış aşamasından pozitif inşa aşamasına geçiş hukukunu kurabilme gücünü taşımasındadır çünkü Kürt meselesi en başından beri kimliğin özgür ifadesi, özgürlük meselesi, demokratik örgütlenme, demokratik siyaset kanallarının açıklığı ve cumhuriyetin demokratikleşme meselesiydi, hâlen de bu meseledir. Bu yüzden tarihî, kök veya diğer adıyla çerçeve yasayı çatışma üreten nedenleri ortadan kaldıracak bütüncül bir hukuk ve demokratikleşme reformları izlemelidir. Bu nedenle önümüzdeki teklif tamamlanmış bir barış ve çözüm hukuku değildir. Nitekim Meclis Komisyon raporunda da teklifin kendi genel gerekçesinde

de bu düzenlemeyi sürecin hukuki düzenlemelerin ilk adımını teşkil eden temel bir çerçeve olarak tanımlamakta, yeni kanuni düzenlemelerin gerektiğini kabul etmektedir.

Madde değerlendirmesine geçmeden önce, Sayın Feti Yıldız'ın bir kısmını okuduğu, sürecin kronolojisinde birçok vekil tarafından dile getirilen tarihî çağrının dayandığı perspektifi ortaya koymak adına Sayın Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat 2025'te kamuoyuyla paylaşılan barış ve demokratik toplum çağrısını hatırlatmak isterim: "PKK tarihin en yoğun şiddet yüzyılı olan 20'nci asrı, iki dünya savaşı, reel sosyalizm ve dünya genelinde yaşanan soğuk savaş ortamları, Kürt realitesinin inkârı, başta ifade olmak üzere özgürlükler konusunda yasaklardan kaynaklı oluşan bir zeminde doğmuştur. Teori, program, strateji ve taktik olarak yüzyılın reel sosyalist sistem gerçeğinin ağır etkisinde kalmıştır. 1990'larda reel sosyalizmin iç nedenlerle çöküşü ve ülkede kimlik inkârının çözülüşü, ifade özgürlüğünde sağlanan gelişmeler, PKK'nin anlam yoksunluğuna ve aşırı tekrara yol açmıştır. Dolayısıyla, ömrünü benzerleri gibi tamamlamış ve feshini gerekli kılmıştır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uysal Aslan, 6'ncı maddeyi konuşuyoruz değil mi?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Evet Başkanım, geleceğim ona.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Lütfen, biraz hızlı gelelim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tabii ki geleceğim, doğru ama hiçbir maddede değil, tek bir maddede söz alacağım. O nedenle diğerlerine gösterilen müsamahanın bize de gösterilmesini bekliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam ama 6'ncı maddeyi konuşuyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "Kürt-Türk ilişkileri, bin yılı aşan tarihler boyunca Türkler ve Kürtler varlıklarını sürdürmek ve hegemonik güçlere karşı ayakta kalmak için gönüllülük yönü ağır basan hep bir ittifak içinde kalmayı zorunlu görmüşlerdir. Kapitalist modernitenin son iki yüz yılı bu ittifak parçalamayı esas gaye edinmiştir. Etkilenen güçler sınıf temelleriyle birlikte buna hizmeti esas bellemişlerdir. Cumhuriyetin tek tipçi yorumlarıyla birlikte bu süreç hızlanmıştır. Günümüzde çok kırılgan hâl alan bu tarihsel ilişkiyi kardeşlik ruhu içinde inançları da göz ardı etmeden yeniden düzenlemek esas görevdir.

Demokratik toplum ihtiyacı kaçınılmazdır. Cumhuriyet tarihinin en uzun ve kapsamlı isyan ve şiddet hareketi olan PKK'nin güç ve taban bulması, demokratik siyaset kanallarının kapalı olmasından kaynaklanmıştır. Aşırı milliyetçi savruluşun zorunlu sonucu olan ayrı ulus devlet, federasyon, idari özerklik ve kültüralist çözümler, tarihsel toplum sosyolojisine cevap olamamaktadır. Kimliklere saygı, kendilerini özgürce ifade edip demokratik anlamda örgütlenmeleri, her kesimin kendilerine esas aldıkları sosyoekonomik ve siyasal yapılanmaları ancak demokratik toplum ve siyasal alanın mevcudiyetiyle mümkündür. Cumhuriyetin 2'nci yüzyılı ancak demokrasiyle taçlandırıldığında kalıcı ve kardeşçe bir sürekliliğe sahip olabilecektir. Sistem arayışları ve gerçekleştirmeler için demokrasi dışı bir yol yoktur, olamaz, demokratik uzlaşma temel yöntemdir.

Barış ve demokratik toplum döneminin dili de gerçekliğe uygun geliştirilmek durumundadır. Sayın Devlet Bahçeli'nin yaptığı çağrı, Sayın Cumhurbaşkanının ortaya koyduğu iradeyle, diğer siyasi partilerin malum çağrıya dönük olumlu yaklaşımlarıyla oluşan bu iklimde silah bırakma çağrısında bulunuyor ve bu çağrının tarihî sorumluluğunu üstleniyorum. Varlığı zorla sonra erdirilmemiş her çağdaş cemiyet ve partinin gönüllü olarak yapacağı gibi devlet ve toplumla bütünleşme için kongrenizi toplayın ve karar alın. Tüm gruplar silah bırakmalı, PKK kendini feshetmelidir. Ortak yaşama inanan ve çağrıma kulak veren tüm kesimlere selamlarımı iletirim."

Bu perspektifi ortaya koyarken şüphesiz ki pratikte silahların bırakılması ve PKK'nin kendini feshi demokratik siyaset ve hukuki boyutun tanınmasını gerektirir. İşte, bu çağrıda gönüllü fesih ve silahların bırakılması ile demokratik siyasetin ve hukuki güvencelerin birbirinden ayrı düşünülemeyeceği açıkça vurgulanmıştır. Silahlı mücadeleden demokratik siyaset ve hukuk aşamasına geçişin ilk hukuki çerçevesi bu Meclis çatısı altındaki bu kök yasadır. Dolayısıyla, teklifin her bir maddesi bütünlükle ele aldığımız bu sürecin ruhuna, amacına ne ölçüde hizmet ettiği üzerinden değerlendirmeyi fazlasıyla hak ediyor.

Teklifin 3'üncü ve 6'ncı maddelerinde beş-on yıllık uzun erteleme süreleri öngörülmüş, 7'nci maddede ise mahkûmiyetten kaynaklanan hak yoksunluklarının kaldırılması iki ve üç yıllık bekleme sürelerine bağlanmış. Silahların bırakılması, demokratik siyasetin esas alınması üzerine kurgulanan bu teklifin siyasi katılımı geciktiren sonuçlar üretmesi kendi amacıyla açıkça bir çelişkidir. Bu nedenle, söz konusu sürelerin kaldırılması, aksi hâlde olabilecek en dar sürelerle sınırlandırılması beklenmektedir.

Bu temel çelişkinin 6'ncı maddede vicdan, adalet ve hakkaniyete uymayan bir yönü de birbirinden farklı hukuki ve fiilî durumda bulunan kişilerin aynı uzun erteleme sürelerine tabi tutulmasıdır. 6'ncı madde mahkûmiyette infazına başlanmamış -ceza almış ama infaza başlanmamış- kişiler ile yıllardır hapishanede bulunan, hatta otuz yıllık infaz süresini tamamladığı hâlde idare gözlem kurulu kararlarıyla, iyi hâlli olmadığı yönünde kararlarla tahliyesi engellenen kişileri aynı erteleme sürelerine tabi tutmaktadır. Oysa infazını tamamlamış ancak idare gözlem kurulu kararlarının kaç kez tekrarlanacağı, ne zaman özgürlüklerine kavuşacaklarını öngörmeyen mahpusların yasadan yararlanmak için başvurduklarında bu sefer hak yoksunluklarını içeren erteleme süresiyle var olan hukuksuz durum daha da ağırlaştırılan yeni ve ciddi adaletsizlikler yaratacaktır. Bizler, koşullu salıverilmesine bir yıldan az kalan mahpuslar bakımından erteleme süresinin kalan koşullu salıverme süresiyle sınırlandırılmasını, en azından iki ay, üç ay ya da bir yıla kadar giden mahpuslar açısından bunun değerlendirilmesini, koşullu salıverme tarihi gelmiş ve gerekli infaz süresi tamamlanmış olanların ise erteleme kapsamına alınmaksızın tahliye edilmelerinin yolunun açılmasını söylüyoruz. Özellikle hasta mahpuslar açısından, otuz yıllık mahpuslar açısından çok hayati bir değişiklik öngören bu madde.

Madde kapsamında değişiklik yapılması gerektiğini düşündüğümüz bir mesele de biraz önce Onur Vekilimizin ifade etmiş olduğu "terör suçlarından birinin işlenmesi" ifadesinin belirsizliği.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Aslan, toparlayalım lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu maddede söz konusu etkilenecek olan dosyaların çok büyük bir bölümünün ifade, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü kapsamında kaldığı gözetildiğinde bu ibare son derece geniş, demokratik siyaseti, basın özgürlüğünü, örgütlenme özgürlüğünü cezalandırma riski taşıyacaktır. Silahların bırakılacağını söylediğimiz bu süreçte sözün, düşüncenin, örgütlenmenin alanı genişletilmeli, siyaset konuşabilmelidir. Bu nedenle söz konusu ibarenin önüne cebir, şiddet yöntemleriyle ilgili bir ibarenin eklenmesini ve sınırlarının net bir şekilde belirlenmesini ifade ediyoruz. Yasanın dilini, kullandığı kavramları, 6'ncı maddeyi ve yasadaki diğer eksiklikleri söylerken bu yasanın tarihsel anlamını tabii ki göz ardı etmiyoruz. Tam da tarihsel anlamını ve bu yasadan kaynaklı çıkacak diğer yasaları önemsediğimiz için bunları dile getiriyoruz. Başlangıç yasası, pozitif barışa giden bir yolun önünü açık tutmalı, hukukunu güçlendirmelidir. Eskiye, ezberlere, tekrarlara mahal vermemelidir.

Pozitif barışın bir başka vazgeçilmez boyutu da kadınların sürecin öznesi olması meselesidir. Bu yüzden, kurulacak tüm kurul ve komisyonlarda yani takip ve karar mekanizmalarında kadın temsiliyeti sağlanmalı, dönüş ve entegrasyon süreçlerinde yer alan kadınların siyasal katılımı hukuki güvenceye bağlanmalı, kadınların doğrudan söz sahibi olacağı mekanizmaları, kadın örgütlerini sürecin asli bileşeni hâline getirmelidir. Çünkü kadın özgürlük mücadelesinin "..."[2] felsefesinin yarattığı birikim ve kazanımlar demokratik çözümün, toplumsal barışın en güçlü güvencelerinden biridir. Tam da bu noktada dünyadaki barış süreçlerinin önemli kazanımlarından biri olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1325 sayılı Kararı bizim açımızdan ön açıcıdır. Kadınların çatışmaların önlenmesi ve çözümünden barışın inşasına kadar tüm mekanizmalarda etkin temsilini esas alan bu yaklaşım, Türkiye'nin her ne kadar kendine özgü bir model olarak ifade etse de bu modelde de hayata geçirilmeli "Kadınların olmadığı süreç toplumsallaşamaz." gerçeği unutulmamalıdır.

Pozitif barışın da, pozitif hukuk normlarının da gelecek tasavvuru kadar geçmiş hakikatin izlerini belirleyici bir etkisi vardır. Burada kurduğumuz her cümle, kurduğumuz her kavram ve önerinin aslında yüz yıllık ağır bir hafızası olduğunun farkındayız. Mezarı dahi olmayan kayıpların, 17 bini dahi aşan faili meçhullerin, yakınlarını yitiren binlerce ailenin, zorla boşaltılan köylerin, dönmemenin hasretiyle tüketen hafızası vardır. Cezaevlerinde hukuksuzlukla özgürlüğünden mahrum bırakılanların, tahliyesi beklenirken yaşamını yitiren hasta mahpusların, ana dilinde söylediği bir ".."[3], bir şarkı için, bir söz nedeniyle soruşturulan, gözaltına alınanların, HEP'ten DEP'e, DTP'den HDP'ye ve şu an DEM'e kadar var olan siyasetin hafızası vardır. Barışın hukuku biraz da hafızaya karşı taşıdığımız sorumluluğun bir gereğidir. Geçmişi unutmak için değil, yaşananların bir daha yaşanmamasını güvence altına almak için bunları dile getiriyorum. O nedenle başlangıcın taşıdığı sorumluluğun farkındayız. Bunca acıya rağmen, metaneti, iradesi, sabrı ve onuruyla barışta ısrar eden halkımızın yaşadığı acıların bir daha hiçbir halka, hiçbir inanca, hiçbir topluluğa yaşatılmayacağı bir geleceğin hukukunu kurma umuduyla bu sürece katkı sunacağız. Eksiklikleri tamamlamak için mücadele edeceğiz ve atılması gereken tüm demokratikleşme adımlarının da takipçisi olacağız.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde önerge işlemine geçmeden önce maddenin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin bir önerge verilmiştir, diğer önergelerden önce bu önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Gerekçe.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 6'ncı maddesi kesinleşmiş mahkûmiyet hükümlerinin infazını beş veya on yıl süreyle durdurmakta ve bu süre yeni bir terör suçu işlenmeksizin geçirildiğinde cezanın infaz edilmiş sayılmasını öngörmektedir.

İnfaz cezanın kanunda öngörülen usullere göre çektirilmesidir. Cezanın ceza infaz kurumunda veya kanuni infaz rejimi içinde yerine getirilmeksizin yalnızca belirli bir sürenin geçmesiyle infaz edilmiş sayılması cezanın bağışlanması sonucunu doğurur. Bu nedenle madde şartlı özel af niteliğindedir.

Anayasa'nın 87'nci maddesinde genel ve özel af için öngörülen beşte 3 çoğunluk şartı "erteleme" veya "infaz edilmiş sayılma" ifadeleri kullanılarak dolanılamaz. Maddenin basit çoğunlukla kabulü Anayasa'nın 2'nci, 11'inci ve 87'nci maddelerine aykırıdır.

Madde kasten öldürme dışındaki çok ağır suçlardan mahkûm olanların da tahliyesine yol açmaktadır. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs, bombalama, öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, işkence, yağma ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçlarından kesinleşmiş mahkûmiyeti bulunan kişiler bu rejimden yararlanabilecektir.

Türk milletinin bağımsızlığı ve vatanın bölünmez bütünlüğü uğruna mücadele eden güvenlik güçlerini ağır biçimde yaralayan ve gazilikle sonuçlanan saldırıları gerçekleştiren hükümlülerin cezalarının çektirilmeden sona erdirilmesi Anayasa'nın 3'üncü, 5'inci, 14'üncü ve 17'nci maddelerindeki devletin koruma yükümlülüğüyle bağdaşmaz. Terör mahkûmlarının cezaevinden çıkarılması millî dayanışmayı güçlendirmez. Aksine şehit yakınları, gaziler ve toplum nezdinde cezasızlık duygusunu derinleştirir.

İnfaz hâkimine bireyselleştirilmiş tehlikelilik, iyi hâl, mağdurun durumu veya suçun somut ağırlığı bakımından gerçek bir takdir alanı tanınmamıştır. Hâkim siyasi süreç için hazırlanmış kanuni sonucu uygulayan makam hâline getirilmektedir. Bu durum yargı bağımsızlığını zedelemektedir.

Madde Anayasa'nın "Başlangıç" kısmı ile 2'nci, 3'üncü, 5'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 14'üncü, 17'nci, 36'ncı, 38'inci, 87'nci ve 138'inci maddelerine aykırıdır. Kesinleşmiş terör mahkûmiyeti bulunan hükümlülerin cezalarının infazına devam edilmesi gerektiğinden maddenin teklif metninden çıkarılması zorunludur.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

---

2. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

3. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Gerekçe.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 6'ncı maddesi kesinleşmiş mahkûmiyet hükümlerinin infazını beş veya on yıl ertelemekte ve sürenin sonunda cezayı infaz edilmiş saymaktadır. Bu düzenleme infaz hukukunun bilinen kurumlarından biri değildir. Sonuçları itibarıyla koşullu özel af niteliğindedir.

İnfaz hukukunda cezanın infaz edilmiş sayılması, cezanın ceza infaz kurumunda çekilmesi, koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik süreçlerinin kanuni şartlarla tamamlanması sonucunda mümkündür. Madde ise on beş yıldan fazla hapis, müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarını dahi kişinin cezaevinde kalmadığı bir süre sonunda infaz edilmiş kabul etmektedir. Cezanın çektirilmeden ortadan kaldırılması özel affın maddi sonucudur.

Anayasa'nın 87'nci maddesi özel af kararı için TBMM üye tam sayısının beşte 3 çoğunluğunu zorunlu kılmaktadır. Düzenlemenin "infazın ertelenmesi" adıyla sunulması hukuki niteliğini değiştirmez. Erteleme süresi sonunda cezanın infaz edilmiş sayılması ve 7'nci madde yoluyla hak yoksunluklarının kaldırılması af sonucunu açıkça ortaya koymaktadır. Anayasal çoğunluk şartının kavram değişikliğiyle bertaraf edilmesi mümkün değildir.

(1)'inci fıkrada yalnız örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme suçu ile 1/6/2005 öncesindeki bazı müebbetlik mahkûmiyetler istisna tutulmuştur. Bu nedenle 1/6/2005 sonrasında devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs, öldürmeye teşebbüs, ağır yaralama, bombalama, işkence, kaçırma, rehin alma ve tesisleri tahrip etme gibi suçlardan müebbet veya ağırlaştırılmış müebbet ceza alanlar tahliye edilebilecektir. Kasten öldürme suçuna iştirak ettiği hâlde yaşı, teşebbüs aşaması veya hukuki nitelendirme nedeniyle süreli hapis cezası alan kişilerin de kapsamda kalması mümkündür.

Kasten öldürme istisnası örgüt yöneticileri bakımından da yeterli güvence sağlamamaktadır. Çok sayıda saldırıyı planlayan, infaz emri veren veya örgütün silahlı faaliyetini yöneten kişinin her bir öldürme fiiliyle iştirak bağı kurulamadığında mahkûmiyeti örgüt yöneticiliği veya devletin birliğini bozma suçundan olabilir. Madde bu kişilerin cezalarını erteleyerek cezaevinden çıkmalarına ve süre sonunda cezalarının infaz edilmiş sayılmasına yol açabilecektir.

İnfaz hâkiminin rolü de gerçek bir takdir yetkisi içermemektedir. MGK kararının yayımlanması ve kanundaki biçimsel şartlar gerçekleştiğinde infaz hâkimi mağdur zararını, örgütle bağını, yeniden suç işleme tehlikesini veya eylemin ağırlığını değerlendiremeyecektir. Yargısal makam idarenin belirlediği sürecin şekli onay makamına indirgenmektedir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun terör suçları ile devletin güvenliğine karşı suçlar için özel ve sıkı bir infaz rejimi öngörmektedir. Koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik belirli oranların fiilen cezaevinde geçirilmesine, iyi hâle ve yargısal denetime dayanır. Teklif bu sistemi tek bir örgüt lehine topluca devre dışı bırakmaktadır. Terörle mücadele hukukunun uzun yıllar içinde oluşmuş caydırıcılığı ortadan kaldırılmaktadır.

Şehit ailelerinin, gazilerin ve saldırılarda ağır yaralanan vatandaşların gözünde kesinleşmiş mahkûmiyet adaletin asgari sonucudur. Cezanın çektirilmeden infaz edilmiş sayılması mağdurun hukukunu yok sayar. Millî birlik terör suçlusunun cezasını sembolik bir bekleme süresine dönüştürmekle sağlanamaz.

Bu nedenlerle 6'ncı madde infaz hukukunun temel esaslarına ve Anayasa'nın 87'nci maddesindeki özel af çoğunluğuna aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"1) Örgütün fiili varlığına son verdiğinin ve kontrolü altında bulunan her türlü silah ve mühimmatı teslim ettiğinin güvenlik kurumlarınca tespiti ve bu tespitin teyidine dair Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmış olması koşuluyla, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen kasten öldürme, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama, işkence, eziyet, cinsel saldırı, çocuğun cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlar ile 1/6/2005 tarihinden önce işlenen suçlar nedeniyle müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere, 1'inci madde kapsamına giren suçlardan;

a) Toplam onbeş yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin cezalarının infazı beş yıl süreyle,

b) Toplam onbeş yıldan fazla hapis cezası ile müebbet hapis veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin cezalarının infazı on yıl süreyle,

infaz hâkiminin kararıyla ertelenir. Bu fıkranın uygulanması, müsadere kararlarının yerine getirilmesini engellemez. Erteleme süresi içinde ceza zamanaşımı işlemez."

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 2'nci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no.lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "Millî Güvenlik Kurulu Kararı" ibaresinin "Millî Güvenlik Kurulu tarafından verilen kararın Cumhurbaşkanı tarafından onaylandığına ilişkin kararın" şeklinde değiştirilmesini, "öldürme suçundan" ibaresinden sonra gelmek üzere ", orman suçlarından ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımını kolaylaştırma suçlarından" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anayasa'nın 118'inci maddesine göre Millî Güvenlik Kurulu sadece tavsiye kararı verebilmekte ve buna yönelik değerlendirme Cumhurbaşkanınca yapılmaktadır. Söz konusu kararın, icrai organ olan Cumhurbaşkanı tarafından alınması sağlanmaktadır. Kanunun uygulamada akamete uğramaması için söz konusu değişiklik önerilmiştir.

Terörün finansmanı için kullanılan uyuşturucu ticaretinin önlenmesi, ormanların korunması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 3'üncü önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas sayılı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin (4)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz:

"MADDE 6- (4) Erteleme kararının verildiği tarihten itibaren erteleme süresi içinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun üçüncü maddesinde sayılan terör suçları nedeniyle hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesi halinde, infaz hâkimi tarafından erteleme kararı kaldırılarak cezanın infazının devamına karar verilir. Belirtilen süre suç işlenmeksizin geçirildiği takdirde verilen ceza infaz edilmiş sayılır. Erteleme kararlarının takibi cumhuriyet başsavcılıklarınca yapılır."

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Taleple, soruşturma veya kovuşturmanın ertelenmesine ilişkin kararın kaldırılması cebir ve şiddet içeren terör suçlarından birinden kesinleşmiş mahkûmiyet hükmü haliyle sınırlandırılmaktadır. Böylece şiddet içermeyen siyasi açıklamaların, eleştirilerin ve düşünce açıklamalarının erteleme kararlarından yararlanma hakkını ortadan kaldırması önlenmekte, ifade ve düşünce açıklama özgürlüğü üzerinde oluşabilecek caydırıcı etkinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi 7'nci maddeyi okutuyorum:

Takip, koordinasyon ve uygulama

MADDE 7- (1) Bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerin uygulanmasının takibi ve değerlendirilmesi; Kanunun Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakiben, Cumhurbaşkanı Yardımcısının başkanlığında Adalet Bakanı, Dışişleri Bakanı, İçişleri Bakanı, Milli Savunma Bakanı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanı ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinden müteşekkil Kurul tarafından yapılır. İhtiyaç halinde Kurul tarafından; alt komisyonlar oluşturulabilir, bakanlık, kurum ve kuruluşların temsilcileri ile gerekli görülen kişiler Kurul ve komisyon toplantılarına davet edilebilir.

(2) Kurul tarafından, sürecin örgüt nezdindeki ilerlemesini sağlamak üzere alt komisyonlarda görevlendirme yapılabilir.

(3) 1 inci maddede belirtilen Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakiben bu Kanunun amacı ve kapsamı doğrultusunda; örgütün tamamen tasfiyesi ve bu duruma ilişkin gözlem raporları uyarınca dönemsel olarak Kurul tarafından değerlendirme yapılabilir. Kurulun gerekli görmesi halinde adlî, idarî ve yasal düzenlemeler konusunda talepte bulunulur.

(4) Bu Kanun uyarınca verilen erteleme kararları, 1 inci maddede belirtilen Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakiben dönemsel olarak Kurul tarafından değerlendirilir ve gerekli görülmesi halinde;

a) Soruşturma ve kovuşturmalar nedeniyle doğan hak yoksunluğunun tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılması, sulh ceza hâkimliğinden veya mahkemesinden,

b) Mahkûmiyet hükümleri nedeniyle doğan hak yoksunluğunun tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılması, infaz hâkimliğinden,

Kurul tarafından talep edilir. Talep hakkında ilgili mercii tarafından karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz edilebilir. Bu fıkranın (b) bendi uyarınca talepte bulunulabilmesi için beş yıl olarak verilen erteleme kararları bakımından kararın verildiği tarihten itibaren iki yıl, on yıl olarak verilen erteleme kararları bakımından ise üç yıl geçmiş olması gerekir.

(5) Kurul, çalışmaları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisini düzenli olarak bilgilendirir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri izlemek üzere İzleme Komisyonu kurulur. İzleme Komisyonu, bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri izler ve tavsiyelerde bulunabilir.

(6) Kurulun sekreterya hizmetleri Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği tarafından yerine getirilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde söz talebi var mı?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Benim var Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada, tabii, kanunun geneli hakkında yaptığım konuşmada da bahsettiğim bir husus üzerine konuşma yapacağım. Maddenin (3)'üncü fıkrasında geçen özellikle "Kurulun gerekli görmesi hâlinde adlî, idarî ve yasal düzenlemeler konusunda talepte bulunulur." kısmı ile yine, maddenin (4)'üncü fıkrasının (a) bendinde geçen "Soruşturma ve kovuşturmalar nedeniyle doğan hak yoksunluğunun tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılması, sulh ceza hâkimliğinden veya mahkemesinden istenir." kısmına ilişkin bir açıklama yapacağım.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Kurulun adli düzenleme yapılması için talepte bulunmasından kastın ne olduğunu biz tabii anlayamadık. Burada Kanunlar Müdürümüz var, belki kendisi bize izah eder. Kendisi de burada bizimle beraber on altı saattir duruyor, herhangi bir soru da sorulmadı kendisine; böylece bir soru da sormuş olalım, bize izah etmiş olur. Zira yargı yetkisi Anayasa madde 9 gereğince Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır. Yine, yasal düzenleme yapılmasından kastın ne olduğunu da anlayamadık; burada ne demek istendiği belirsizdir. Anayasa madde 7 gereğince yasama yetkisi devredilemeyeceği gibi, kanun teklif etme yetkisi de yine Anayasa madde 87 gereğince burada bulunan milletvekillerine -burada bulunmayan milletvekillerine de- hasredilmiştir. "Her ne kadar erteleme kararı yargı mercisince verilse de erteleme kararının akıbeti kurul tarafından değerlendirilebilecektir." deniyor. Biz, tabii, geneli hakkında yaptığımız konuşmada bu kurulun süper kurul olarak yetkilendirildiğinden bahsetmiştik; burada bunun tezahürünü görüyoruz. Burada yargı yetkisi idari bir birime tevdi edildiği gibi, idari birim de kanuni, nesnel, somut bir ölçütle de sınırlandırılmamış durumda. Kuvvetler ayrılığı ve Anayasa'nın 6'ncı maddesi düzleminde yasama ve yürütme organları arasındaki çizgi ihlal ediliyor. Aynı problem, hak yoksunluğunun kaldırılması talebinin idari birimce ileri sürülmesinde de doğmaktadır ki bahsettiğim maddeye ilişkin bir mesele. Türk Ceza Kanunu madde 53, Adlî Sicil Kanunu madde 13/A ve Türk ceza hukukunun genel prensipleri gereğince Anayasa madde 70'e konu kamu hizmetine girme hakkını ve Anayasa madde 76'ya konu milletvekili seçilme yeterliliğini etkileyen belirli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma kesinleşmiş mahkûmiyetin kanuni bir sonucudur. Bu bağlamda, koşullu bir genel af gibi sonuç doğuran bir ortam eleştirileri yapıldı. Burada soruşturma ve kovuşturma yürütülenler bakımından ortada kesinleşmiş bir mahkûmiyet olmadığından hak yoksunluğunun kaldırılması işlemi konusuz kalmaktadır, başka bir anlatımla, henüz doğmamış bir hukuki statü hakkında işlem tesis edilmektedir. Biz, tabii, bunu biraz önce Sayın Bakanımızla biraz konuştuk, yine Komisyon Başkanımızla da konuştuk; hatta tutanaklardan inceledim, Sayın Feti Yıldız bu konuya ilişkin özel kanunlarda düzenlemeler olduğundan bahsetmiş "Soruşturmada kısıtlama olabilir, özel kanunlarda kısıtlama olabilir, mesela silahlanmada." demiş, tutanaklardan okuyorum. Dolayısıyla bunu da Müdürümüze bir soralım, burada kastedilen şey soruşturmalar başladığı zaman terör örgütleriyle iltisaklı veya irtibatlı olduğu ifade edilerek görevden alınan belediye başkanlarına ilişkin mesele midir, bunu bize biraz açarsa veya hangi özel kanunlarda soruşturma veya kovuşturma devam ederken hak yoksunluğunun oluştuğunu, nasıl oluştuğunu bize anlatırsa biz de memnun oluruz. Şayet kasıt burada belediye başkanlarına ilişkin mesele ise umuyorum ki bu kanuni düzenlemeden sonra kent uzlaşısı kapsamında kayyum atanan Esenyurt Belediye Başkanımızın, yine, Şişli Belediye Başkanımız Resul Emrah Şahan'ın, biraz önce bahsettim, o kadar haksızlık ve hukuksuzlukla muhatap olmasına ve uğraşmasına rağmen bu yasaya destek olan -altını çize çize söylüyorum- bu yasaya cezaevinden destek olan Resul Emrah Şahan'ın hukuki statüsünün de yine bu kanun kapsamında acilen değerlendirilerek görevlerine geri dönerler.

Yine, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu madde 4 gereğince infaz hâkiminin görevi hükümlünün cezasının çektirilmesi aşamasına ilişkin olup hükümlü hakkında ıslahın gerçekleşip gerçekleşmediği yönünden psikososyal değerlendirme yapması uzmanlık ve görev alanının kapsamı dışındadır. Bu nedenle, hak yoksunluğuna yönelik kararın mahkemesince yani infaz hâkimliğince değil, bu kararı veren mahkemesi tarafından değerlendirilmesi daha doğru olacaktır diye düşünüyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde oluşturulacak izleme komisyonunun, yasa yapım faaliyeti bakımından icrai konumda bulunduğundan, yetkisinin tavsiye etmekle kısıtlanması, diğer bir söyleyişle bu kurulun, izleme komisyonunun pasif bir konuma indirgenmesi Anayasa'nın 7'nci ve 80'inci maddelerine de tarafımızca, düşüncemize göre aykırılık oluşturmaktadır. Bu nedenle, gerekli görülecek kanun tekliflerini hazırlaması daha doğrudur. Öte yandan, izleme komisyonunun çalışma usul ve esasları Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bizzat belirlenmeli ve komisyon bu kanunun uygulanması bakımından başaktör olarak konumlandırılmalıdır yani süper bir kurul yerine başaktör olacak bir Türkiye Büyük Millet Meclisinden bahsediyoruz. Bu nedenle, bu kanunun uygulanmasını doğrudan takip etmeli, gerekli gördüğü takdirde bilgi almak üzere bahsedilen kurulu Türkiye Büyük Millet Meclisine çağırmalı, kurul çağrının gereğini derhâl yerine getirmeli, komisyon her ay çalışmalarıyla ilgili rapor düzenlemeli ve bu rapor Türkiye Büyük Millet Meclisinde genel görüşmeye açılarak resmî internet sitelerinde de yayınlanmalıdır ki bu da şeffaflığı sağlayacaktır diyorum.

Söz verdiğiniz için teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Sayın Genel Müdürüm, bu konularla ilgili açıklama yaparsanız buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, Komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki Sayın Vekilimizin bahsettiği konular kanunun diğer maddelerini de ilişkilendiriyor. Öncelikle şunu ifade etmek gerekir: 7'nci maddenin (1)'inci fıkrasına göre kurulan kurul hiçbir şekilde adli bir karar vermiyor. Adli kararlar ya sulh ceza hâkimliklerince ya mahkemelerince ya da infaz hâkimliklerince veriliyor. Dolayısıyla Adli Sicil Kanunu'nda ya da Ceza Usul Kanunu'na göre mahkemelerin vereceği kararların, burada bu geçici bir düzenleme olduğu için yine mümkün olduğunca kendi mahkemelerince ve infaza taalluk eden kararların da infaz hâkimlerince verilmesi sağlanıyor. 2020 yılında yapılan İnfaz Hâkimliği Kanunu'ndaki değişikliklerle birlikte infaza taalluk eden tüm kararların artık infaz hâkimleri tarafından verilmesi sağlandı. Onunla da uyumlu bir düzenleme teklif metnindeki infaz hâkimliklerine verilen görevler.

Adli düzenleme yapmak...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Müdür Bey, lafınızı bölmek istemem. Başkanım, doğru anlaşılması adına şöyle söyleyeyim: Burada "Talepte bulunur." diyor.

Müdür Bey, şöyle söyleyeyim: "Talepte bulunur." kısmını ben gerçekten anlamak için soruyorum. "Talepte bulunur."dan kasıt ne yani "Yasal ve adli talepte bulunur."dan kasıt ne? Anlamak için soruyorum, gerçekten.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, bu kanunun uygulanmasında ilerleyen süreçte yasal ihtiyaçlar tabii ki olabilir, bunun bugünden ne olabileceğini öngöremeyebiliriz ama kurulun bir denetim, koordinasyon, takip kurulu olması hasebiyle ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemeler noktasında tabii ki Meclise bir öneride, talepte bulunabilir ki Mecliste de bir izleme komisyonu olacak, o da aynı şekilde kanuni düzenleme ihtiyacını tespit edebilir ve kanun teklifi önerebilir. Burada bu kurulun önermesi Meclisin takdirinde olan bir şeydir. Tabii ki kanunları teklif etme ve kabul etme Meclisin görevidir, kurul sadece önerebilir, talepte bulunabilir. Yargısal ya da idari ihtiyaçların bugünden ne olduğunu bilemeyiz, onu zaman gösterecektir; süreç içinde ihtiyaçların neler olduğunu hep birlikte kurul tespit ettiğinde önerecektir.

Diğer yandan Adli Sicil Kanunu'nun 13/A maddesinden bahsettiniz ve 53'üncü maddeden. 53'üncü maddedeki hak yoksunlukları bihakkınla artık geri gelir yani avdet eder, tekrar kendiliğinden kullanılmaya başlanır ama 53'üncü maddenin dışında özel kanunlarda da hak yoksunlukları vardır. Avukat olamaz... Örneğin, Avukatlık Kanunu'nun 5'inci maddesinde kovuşturmaya bağlı bir hak yoksunluğu vardır. Bakın, mahkûmiyete bağlı değil Sayın Başkanım, dava açılması avukat olmaya engeldir. Bu hak mahrumiyetini kaldırabilmeniz için yargısal bir yetki tanınıyor. Ya o suçtan beraat edeceksiniz, yargılanacaksınız ya da mahkûm olursanız zaten mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğu gelecek ama burada kanunu teklif eden imzacı sayın vekillerimiz... Soruşturmalara veya kovuşturmalara bağlanan bunun gibi diğer kanunlarda, Dernekler Kanunu'nda, Özel Güvenlik Kanunu'nda da hak yoksunlukları vardır. Oralardaki hakların verilip verilmeyeceği noktasında kurulun bir talep yetkisi var, ilgili yargı mercileri de bunun koşulları varsa, gerekli ve yeterli görürlerse hak yoksunluğunun kullanılması bakımından bir izin verebilir.

Diğer yandan, mahkûmiyet bakımından 13/A maddesiyle kıyasladınız. 13/A maddesi Türk Ceza Kanunu'nun 53'üncü maddesi dışındaki özel kanunlardan kaynaklanan hak mahrumiyetlerinin geri verilmesini -belli bir süre sonra geri verilmesini- yani insanların medeni bir ölü hâline gelmeden, bir hak mahrumiyeti doğduğunda ömür boyu o hakkı kullanmasını engelleyen bir müessesedir; bunu hem Anayasa Mahkemesi kabul ediyor hem Yüksek Seçim Kurulu bunu kabul ediyor. 13/A maddesinin uygulama şartları bihakkın infazdan itibaren üç yıl geçtikten sonra, iyi hâlli ise insanlar özel kanunlardan kaynaklanan -örneğin "Milletvekili olamaz." örneğin "Belediye başkanı olamaz." gibi- özel hak yoksunluklarının kaldırılması için getirilen bir müessesedir. Bu daha önceden Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu'nun 402'nci maddesinde vardı, 122'nci, 125'inci maddelerinde vardı, "memnu hakların iadesi" olarak isimlendirildi, yeni kanunda "yasaklanmış hakların geri verilmesi" olarak nitelendirildi. Anayasa Mahkemesinin de Yüksek Seçim Kurulunun da örneğin milletvekilline ilişkin tahdidin memnu hakların iadesi ya da yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alındığı takdirde Anayasa'nın 76'ncı maddesinin ikinci fıkrasına rağmen milletvekili olabileceğine dair kararları vardır son yirmi yıldır. Dolayısıyla insanların medeni ölü hâline gelmeden, bir hakkı ömür boyu sınırlamadan verilmesini sağlayan bir müessesedir. Yasayı teklif edenler, bu teklifi hazırlayan sayın vekillerimiz de 13/A'nın dışına çıkarak bunun bir geçici kanun, bir tasfiye kanunu olması hasebiyle 7'nci maddenin (4)'üncü fıkrasıyla özel hak yoksunluklarının kaldırılmasına dair bir düzenleme öneriyorlar efendim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Teşekkürler Müdür Bey, çok sağ olun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz Değerli Genel Müdürümüz.

Evet, bu maddede söz talebi var değil mi?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Türkoğlu, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem üyeler; görüştüğümüz bu 7'nci madde bu teklifin belki de en tehlikeli maddelerinden biridir çünkü burada artık sadece bir infaz düzenlemesi konuşmuyoruz; burada, devletin yetkilerinin kimde toplanacağını, hukukun mu üstün olacağını yoksa siyasi iradenin mi her şeye karar vereceğini konuşuyoruz bu maddede.

Bu maddeyle Cumhurbaşkanı Yardımcısının başkanlığında tamamen yürütme organından oluşan bir kurul oluşuyor. Adalet Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı, Millî Savunma Bakanı, MİT Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri ve MGK Genel Sekreteri yani aslında hepsi bir kişi. Peki, yargı nerede, bağımsız mahkemeler nerede, Türkiye Büyük Millet Meclisi nerede, millet adına karar verecek olanlar nerede? Hepsi dışarıda ama yürütme içeride. Üstelik bu kurul sıradan bir koordinasyon kurulu da değil; kimin haktan yararlanacağına bakacak, hak yoksunluklarının kaldırılmasını isteyecek, mahkemelerin önüne hangi dosyaların gideceğine de fiilen karar verecek, süreci değerlendirecek, yeni yasal düzenlemeler talep edecek yani yürütme hem oyuncu olacak hem hakem olacak hem de oyunun kurallarını değiştirecek. Böyle hukuk devleti olmaz.

Bir başka vahim hüküm ise (2)'nci fıkrada yer alıyor. Bakın, kanunda açıkça "Sürecin örgüt nezdindeki ilerlemesini sağlamak üzere görevlendirme yapılabilir." deniliyor. Ben buradan milletimiz adına soruyorum: "Örgüt nezdinde ilerleme" ne demektir? Nedir bu, "örgüt nezdinde ilerleme" nedir? Sayın Başkan yok. "Örgüt nezdinde ilerleme" nedir? Kim gidecek, kiminle görüşecek, neyi konuşacak, hangi sözler verilecek, hangi pazarlıklar yapılacak, bunun sınırı nerede; kanun teklifinde bunun bir cevabı yok. Böylesine ağır bir konuda milletin önüne belirsizlik koyamazsınız. Devlet, terör örgütü karşısında pazarlık yapan değil, hukuku uygulayan devlettir.

Bir başka tehlike de hak yoksunluklarının kaldırılmasıdır. Bu maddeye göre, daha erteleme süresi bile dolmadan, iki ya da üç yıl sonra mahkûmiyetin doğurduğu hak kayıpları kaldırılabilecek yani terör suçundan mahkûm olmuş birisi kısa süre sonra yeniden kamu görevine gelebilecek, siyaset yapabilecek, devlet adına görev üstlenebilecek bir zemine kavuşacak. Denetimli serbestliğe tabi milletvekili olur mu? Olabilir. Millet bunu vicdanına nasıl sığdıracak; şehit ailelerine bunu nasıl anlatacaksınız; gazilere, millete, çoluğa çocuğa nasıl izah edeceksiniz?

Bir de Meclise biçilen role bakalım: Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece bilgilendirilecek, bir izleme komisyonu kurulacak ama sadece tavsiyede bulunacak. Karar alma yetkisi yok, denetim yetkisi yok, süreci durdurma yetkisi yok yani Gazi Meclis seyirci olacak, kararları ise yürütme verecek. Bu, millet iradesini güçlendirmek değil etkisizleştirmektir. Biz bu Meclisi noter makamı olarak görmüyoruz, biz bu Meclisi millet egemenliğinin tecelligâhı olarak görüyoruz. Hiç kimse yürütmenin yetkisini büyütürken Türkiye Büyük Millet Meclisini küçültemez, hiç kimse mahkemelerin yerine siyasi kurullar koyamaz, hiç kimse terör suçlarından doğan sonuçları siyasi takdire bırakamaz. Devletin gücü hukukun üstünlüğünden gelir, adaletin gücü bağımsız mahkemelerden, milletin gücü de Gazi Meclisten. İşte bu nedenle 7'nci madde, kuvvet ayrılığına, yargı bağımsızlığına, millî egemenlik ilkesine, milletimizin adalet duygusuna açıkça aykırıdır.

Bu madde geri çekilmeli, hukuk devletini zedeleyen bu anlayıştan derhâl vazgeçilmelidir diyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN KIRCALI - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Şenol Hanım, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinde PKK'nın silah bırakmasının tespit edilmesi şartına bağlanarak örgüt kurucuları, örgüt yöneticileri, örgüt üyeleri, örgüte yardım edenler, örgüt propagandası yapanlar ve örgüt faaliyeti kapsamında suç işleyen kişiler hakkında soruşturmaların, kovuşturmaların ve infazların ertelenmesi öngörülmektedir. Bu teklif, tabii, fiilen -daha önce de söyledim- bir af mekanizması kurmaktadır, üstelik bazı kişiler bakımından bu şartlı affın genel af sonucunu da doğurmasının önü açılmaktadır.

Şimdi, bu teklifte oluşturulan kurulun talebi üzerine infaz hâkimi denetim süresi dolmadan bazı kişilerin kamu görevine girmesine karar verebilecektir.

Sayın Genel Müdürüm, özellikle size sormak istiyorum: Şimdi, Anayasa'nın 9'uncu maddesine göre yargı yetkisi bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır bildiğiniz gibi. 138'inci maddesi hiçbir organın mahkemelere emir, talimat, tavsiye veya telkinde bulunamayacağını düzenler. Şimdi, bu kurul infaz hâkimliğine veya mahkemelere de tavsiyelerde bulunuyor. Kim bu kurul? Adalet, Dışişleri, İçişleri, Millî Savunma Bakanları, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanı ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği yani yürütme. Şimdi, tabii, kuvvetler ayrılığına aykırı olduğunu ifade etmek için söylüyorum. Bu kurul, bu infaz hâkimi denetim süresi dolmadan dahi bazı kişilerin kamu görevine girmesine karar verecekler. Bu aslında bu maddelere, Anayasa'nın hem 9'uncu maddesine hem de 138'inci maddesine aykırı. Mahkûmiyet devam ederken mahkûmiyetin doğurduğu sonuçlar ortadan kalkabilecek yani istediklerine kaldıracaklar, istediklerine kaldırmayacaklar. Ya, bu, ceza hukukunda alışılmış bir sistem midir Sayın Genel Müdür?

Teklifin ikinci büyük problemi örgüt yöneticileri bakımından ortaya çıkmaktadır. Bugün Kandil'de yıllardır örgütü yöneten kişiler hakkında Türkiye'de henüz soruşturma açılmamış olanlar bulunmaktadır. Teklif aynen kabul edildiğinde haklarında soruşturma bulunmayan bu kişiler, haklarında herhangi bir soruşturma açılmaksızın, herhangi bir hak yoksunluğuna uğramaksızın serbest kalabilecek hatta seçilebilecek hatta atanabileceklerdir. Bu durum hukuk devleti açısından izaha muhtaç değil midir? Teklif yalnızca kasten öldürme suçunu kapsam dışında bırakmaktadır. Peki, insanları ömür boyu sakat bırakan saldırılar, kamu görevlilerini kaçırıp aylarca rehin tutanlar, eziyet suçları, silahlı terör faaliyetleri sırasında işlenen diğer ağır suçlar, narkoterör suçları, insan kaçakçılığı, bu suçların önemli bir kısmı teklif kapsamında soruşturulmadan ertelenebilecektir. Üstelik örgüt yöneticilerinin bu suçlara iştirak edip etmediği araştırılmadan soruşturmaların ertelenebilmesi mümkündür. Ceza muhakemesinin en temel amacı maddi gerçeğe ulaşmaktır, bu teklif ise maddi gerçeğe ulaşmayı daha en başından durdurmaktadır.

Teklifin bir başka önemli sorunu soruşturma açılmasını dahi oluşturulan kurulun iznine bağlamasıdır. Türkiye'de suç soruşturması kim yürütür? Size soruyorum; ben cumhuriyet savcısı diye biliyorum, belki de ben yanılıyorum. Savcı Anayasa ve kanun adına hareket eder fakat bu teklif bazı suçlar bakımından savcıyı idari bir kurulun iznine bağlı hâle getirmektedir; bu, yalnızca ceza muhakemesi açısından değil, kuvvetler ayrılığı ilkesi bakımından da son derece tartışmalıdır.

Teklifte ayrıca "Soruşturma ve kovuşturmadan doğan hak yoksunluklarının bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılması..." şeklinde hukuk sistemimizde karşılığı bulunmayan son derece muğlak bir ifadeye yer verilmiştir. Bu hükmün nasıl uygulanacağı belli değildir. Hangi hak yoksunluğu, hangi usulle, kim karar verecek, ne kadar süreyle? Teklif bu soruların hiçbirine cevap vermemektedir. Kanunlar öngörülebilmek, öngörülebilir olmak zorunda değil midir? PKK'nın yıllardır oluşturduğu mal varlığının akıbetine ilişkin tek bir düzenleme bulunmamaktadır. Örgütün ekonomik yapısı, finans kaynakları, elde ettiği mal varlığı, bunların tasfiyesi, teklif bunların hiçbirini düzenlemiyor. Silahın bırakılması konuşulurken terörün finansmanı tamamen görmezden gelinmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifini değerlendirirken sadece -siyasi hedeflerine şimdi girmiyorum, genel konuşmamda girdim- onun hukuk düzenine ne getireceğini bakmak zorundayız. Bu teklif ceza hukukunda belirsizlik oluşturmaktadır, ceza muhakemesi sistemini değiştirmektedir, savcılık makamının yetkisini idari kurullara devretmektedir. Kanun yapma tekniği bakımından ise ciddi çelişkiler ve belirsizlikler içermektedir. Hukuk devleti iyi niyetle değil açık kurallarla yapılır. Devletin terörle mücadelesi de hukuk içinde yürütülür. Bu teklif uygulamada kaos yaratır sayın milletvekilleri. O yüzden, Anayasa'nın 2'nci, 6'ncı, 7'nci, 8'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 36'ncı, 38'inci, 40'ıncı, 76'ncı, 87'nci, 125'inci ve 138'inci maddelerine aykırı olduğu için bu madde çekilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Sunat.

Şimdi söz sırası Sayın Uz'da.

Buyurun Sayın Uz.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok tekrara düşmek istemem çünkü konuyla ilgili, maddeyle ilgili 4 arkadaşımız konuştu, bunlar konuşmalarında da çok teferruatlı bir açıklama yaptı. Ben sadece kısaca şunu söylemek isterim milletimiz adına anlaşılır olsun diye: Yürütmenin bir araya getirdiği bir komisyon var, çeşitli bakanlıkların, Cumhurbaşkanı Yardımcısının oluşturduğu. Bu komisyon marifetiyle yargı üzerinde bir denetim tahakkümü var, bir de özellikle Meclisin İzleme Komisyonunun oluşturulması var "Meclis bunu izler ve tavsiyede bulunur." diyor ama Meclisteki komisyonun nasıl oluşacağı zaten, çoğunluktan dolayı, mütevellit olduğu için yürütme ve yasamanın da olmuş olması burayı çok masum bir hâle getirmiyor. Üçüncüsü de burada yani teröristlerle ilgili iki veya üç yıl zarfı, süresi dolduğunda herhangi bir suça bulaşmadığı takdirde seçme seçilme hakkı ve atama ve kamu görevlisi olma gibi bir madde var. Bunu da milletin dikkatine sunuyorum ama sabah da oldu, dolayısıyla her gecenin bir sabahı var ama herkes için öyle mi? Tabii, onu da çok kısa bir kısasla anlatmak isterim: Dönemin birinde rüyasında gördüğü her şeyi uygulayan bir kral varmış adaletten uzak, adil olmayan. Bir gün bir demircinin dükkânına gitmiş "Bana sabaha kadar bin tane mıh istiyorum, çivi istiyorum senden yoksa kellen gider." demiş. Yalvarmış yakarmış yani mümkün değil yetiştirmek. En son 80 tane yapabilmiş, sabah olunca kapı çalmış, askerler gelmiş. "Eyvah, kelle gitti." demiş. Asker şöyle yapmış: "4 tane mıh, 4 tane çivi lazım." demiş. "Hayırdır." "Kral öldü, tabutuna çakacağız." demiş. Her gecenin bir sabahı var. Yüce Mevla'm neylerse güzel eyler diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Uz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu madde üzerinde de görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerindeki önerge işlemine geçmeden önce, burada da Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin bir önerge verilmiştir, diğer önergelerden önce bu önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 7'nci maddesi Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında bakanlar ve üst düzey yürütme görevlilerinden oluşan bir kurul kurmakta ve bu kurula ceza muhakemesi, infaz, hak yoksunlukları ve yasal düzenleme süreci üzerinde geniş yetkiler vermektedir.

Kurulun erteleme kararlarını dönemsel olarak değerlendirmesi ve hak yoksunluklarının kaldırılması için sulh ceza hâkimliği, mahkeme veya infaz hâkimliğinden talepte bulunması yürütmeyi yargısal kararların yönlendiricisi hâline getirmekledir. Mahkemelerin siyasi ve idari bir kurulun talebi üzerine kişilerin cezai statüsünü değiştirmesi Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerine aykırıdır.

Kurula sürecin örgüt nezdindeki ilerlemesini sağlamak üzere görevlendirme yapma yetkisi verilmiştir. Devlet organlarının bir terör örgütü nezdinde siyasi süreci ilerletme görevi üstlenmesi hukuki sınırları ve sorumluluğu belirlenmemiş bir yetkidir. Kurulun hangi işlemleri yapacağı ve kimlerle temas kuracağı kanunda gösterilmemiştir. Bu durum Anayasa'nın 6'ncı, 7'nci ve 8'inci maddelerine aykırıdır.

Kurul kesinleşmiş mahkûmiyetlerden doğan hak yoksunluklarının tüm sonuçlarıyla kaldırılmasını talep edebilecektir. Mahkûmiyetin feri sonuçlarını ortadan kaldıran bu düzenleme infaz kolaylığı değil af sonucudur. Bu nedenle Anayasa'nın 87'nci maddesindeki beşte 3 çoğunluk şartına tabidir.

Anayasa'nın 76'ncı maddesi terör eylemlerinden mahkûm olanların affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemeyeceğini düzenlemektedir. Kanunla hak yoksunluğunun tüm sonuçlarıyla kaldırılması Anayasa'nın açık hükmünü etkisiz hâle getiremez. Terör eylemlerinden mahkûm kişilere seçilme veya kamu görevi üstlenme yolunu açacak bir uygulama Anayasa'nın 11'inci ve 76'ncı maddelerine aykırıdır.

Hak yoksunluklarının yalnızca belirli bir terör örgütüyle bağlantılı kişiler için kaldırılabilmesi aynı suçlardan mahkûm olanlar arasında örgüt adına dayalı imtiyaz yaratmaktadır. Bu durum ilerleyen süreçte diğer teröristler için de uygulanabilecektir. Bu durum Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırıdır.

Kurulun karar usulü, karar yeter sayısı, gerekçe yükümlülüğü, kararların ilanı ve bu kararlara karşı başvuru yolu düzenlenmemiştir. Kurulun idari işlem niteliğindeki kararlarının yargısal denetimi belirsizdir. Bu durum Anayasa'nın 2'nci, 36'ncı, 40'ıncı ve 125'inci maddelerine aykırıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kurulacağı belirtilen İzleme Komisyonunun kuruluşu, üye dağılımı, çalışma usulü, bilgiye erişim yetkisi ve kararlarının niteliği kanunda yer almamaktadır. Yasama organı içinde kurulacak bir yapının temel unsurlarının yürütme sürecine bağlı ve belirsiz bırakılması Anayasa'nın 6'ncı ve 7'nci maddelerini zedelemektedir.

Madde Anayasa'nın 2'nci, 6'ncı, 7'nci, 8'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 36'ncı, 38'inci, 40'ıncı, 76'ncı, 87'nci, 125'inci ve 138'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 7'nci maddesi Cumhurbaşkanı Yardımcısı Başkanlığında yürütme organı temsilcilerinden oluşan bir kurul kurmakta ve bu kurula ceza adaleti ile temel haklar üzerinde belirleyici yetkiler vermektedir. Madde yürütmenin yargı üzerindeki etkisini kurumsallaştırmakta ve TBMM'yi kendi çıkardığı kanunun uygulanmasında edilgen bir izleyici konumuna düşürmektedir.

Kurulun üyeleri Adalet, Dışişleri, İçişleri ve Millî Savunma Bakanları ile Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanı ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteridir. Bu yapı tamamıyla yürütme kökenlidir. Buna rağmen soruşturma ve kovuşturmalarla mahkûmiyetlerden doğan hak yoksunluklarının kaldırılması için yargı mercilerine başvurma tekeli kurula verilmektedir.

Anayasa'nın 9'uncu maddesine göre yargı yetkisi bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır. 138'inci madde hiçbir organın mahkemelere emir, talimat, tavsiye veya telkinde bulunamayacağını düzenler. Bir kişinin siyasi hakları, kamu görevine girme ehliyeti ve diğer hak yoksunlukları hakkında mahkemeye başvurulup başvurulmayacağına yürütme kurulunun karar vermesi yargı alanına idari vesayet kurulmasıdır. Mahkeme yalnız kurulun seçtiği dosyalar hakkında karar verebilecek hâle getirilmektedir.

Hak yoksunluklarının erteleme süresi sona ermeden tüm sonuçlarıyla kaldırılabilmesi teklifin af niteliğini daha da ağırlaştırmaktadır. Terör suçundan mahkûm kişi iki veya üç yıl sonra seçilme, atanma veya kamu görevi üstlenme yönünden engellerinin kaldırılmasını talep konusu yapabilecektir. Bu sonuç Anayasa'nın 76'ncı maddesi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'ndaki terör mahkûmiyetlerine ilişkin sınırlamalarla çatışmaktadır. İnfazın ertelenmesi adı altında mahkûmiyetin ferî sonuçlarının ortadan kaldırılması sıradan bir infaz tedbiri değildir.

Örgütü kuran veya yöneten kişiler ile şiddet eylemlerinin talimatını verenlerin doğrudan kasten öldürme mahkûmiyeti bulunmadığı hâllerde bu rejimden yararlanması mümkündür. Bu kişilerin cezası infaz edilmeden serbest bırakılması ve kısa süre içinde kamu görevi veya siyasi görev üstlenebilmesi Türk milletinin adalet duygusuyla bağdaşmaz. Devlet otoritesine silahla meydan okuyanlara özel siyasi rehabilitasyon yolu açılması millî egemenlik ilkesini zedeler.

(3)'üncü fıkra kurula adli, idari ve yasal düzenlemeler konusunda talepte bulunma yetkisi vermektedir. Bu hüküm hangi makama, hangi usulle ve hangi bağlayıcılıkla talepte bulunulacağını göstermemektedir. Kurulun sürecin ilerlemesine göre yeni ayrıcalıklar istemesi ucu açık ve sürekli genişleyebilen bir hukuk rejimi yaratacaktır. Kanunların öngörülebilir olması gerekir. Ceza ve infaz siyasetinin dönemsel gözlem raporlarına göre yürütmenin talebiyle değiştirilmesi hukuk güvenliğini ortadan kaldırır.

(5)'inci fıkrada TBMM Başkanlığınca İzleme Komisyonu kurulacağı öngörülmektedir. Ancak komisyon yalnız faaliyetleri izleyecek ve tavsiyelerde bulunabilecektir. Bağlayıcı karar alma, yargıya talepte bulunma ve alt komisyonları görevlendirme yetkisi yürütme kurulundadır. Kurulun TBMM'yi düzenli olarak bilgilendirmesi de zorunlu bir hesap verme mekanizması olarak değil "bilgilendirebilir" biçiminde düzenlenmiştir. Yasama organının rolü sembolik hâle getirilmiştir.

Bu nedenlerle 7'nci madde yargı bağımsızlığını, kanuni hâkim güvencesini ve TBMM'nin yasama denetimini zedelemektedir. Terör suçlarından doğan hak yoksunluklarını yürütmenin siyasi takdirine bağlayan bu madde teklif metninden çıkarılmalıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin (4)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(4) Bu Kanun uyarınca verilen erteleme kararları, 1 inci maddede belirtilen Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakiben dönemsel olarak Kurul tarafından değerlendirilir. Değerlendirmede, erteleme kararının gereklerine uyulması, örgütle fiilî bağın sona ermesi, cebir ve şiddet içeren bir terör suçundan kesinleşmiş mahkûmiyet bulunmaması, kamu güvenliği, mağdur hakları ve ölçülülük esas alınır. Kurulun talepte bulunma kararı gerekçeli olarak verilir ve gerekli görülmesi hâlinde;

a) Soruşturma ve kovuşturmalar nedeniyle doğan hak yoksunluğunun bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılması sulh ceza hâkimliğinden veya mahkemesinden,

b) Mahkûmiyet hükümleri nedeniyle doğan hak yoksunluğunun bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılması infaz hâkimliğinden,

Kurul tarafından talep edilir. Talep hakkında ilgili yargı mercii, Anayasa ve kanunlarda her bir hak yoksunluğu için öngörülen şartları ayrıca değerlendirerek gerekçeli karar verir. Kurulun değerlendirmesi yargı merciini bağlamaz. Anayasa'da doğrudan öngörülen veya özel kanun uyarınca kaldırılması mümkün olmayan hak yoksunlukları bu fıkra kapsamında ortadan kaldırılamaz. Kararlara karşı itiraz edilebilir. Bu fıkranın (b) bendi uyarınca talepte bulunulabilmesi için beş yıl olarak verilen erteleme kararları bakımından kararın verildiği tarihten itibaren beş yıl, on yıl olarak verilen erteleme kararları bakımından on yıl geçmiş olması gerekir."

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no.lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin (3)'üncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Millî Güvenlik Kurulu Kararının" ibaresinin "Millî Güvenlik Kurulu tarafından verilen kararın Cumhurbaşkanı tarafından onaylandığına ilişkin kararın" şeklinde değiştirilmesini, ikinci cümlesinde yer alan "adli" ve "yasal" ibarelerinin madde metninden çıkarılmasını, (4)'üncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Milli Güvenlik Kurulu Kararının" ibaresinin "Milli Güvenlik Kurulu tarafından verilen kararın Cumhurbaşkanı tarafından onaylandığına ilişkin kararın" şeklinde değiştirilmesini, "Kurul tarafından değerlendirilir" ibaresinin (a) bendinin, (b) bendinde yer alan "infaz hâkimliğinden" ibaresinin, "Kurul tarafından talep edilir" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını, (5)'inci fıkrasının üçüncü cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve fıkranın sonuna aşağıdaki cümlenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"İzleme Komisyonunun çalışma usul ve esasları Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından belirlenir."

"İzleme Komisyonu, bu Kanun'un uygulanmasını doğrudan takip eder, kanun teklifi hazırlanması ve benzeri önerilerde bulunur, gerekli gördüğü takdirde bilgi almak üzere Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisine çağırır. Kurul, çağrının gereğini derhâl yerine getirir. Komisyonun, her ay çalışmalarla ilgili olarak hazırladığı rapor, Türkiye Büyük Millet Meclisinde genel görüşmeye açılır. Rapor TBMM'nin resmî internet sitesinde yayımlanır."

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Gerekçesi açıklandı Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, gerekçesi açıklandı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 8'inci maddeyi okutuyorum:

Silah ve malzeme teslimi

MADDE 8- (1) Bu Kanun kapsamındaki örgüt mensuplarının beraberinde getirdikleri yahut beyan ettikleri silah, mühimmat, araç, gereç, patlayıcı madde ve her türlü malzeme kayıt altına alınır.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, güvenlik kurumlarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı tarafından belirlenir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 8'inci madde üzerinde Sayın Buğra Kavuncu'nun söz talebi var.

Buyurun Sayın Kavuncu.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, ordumuzun kıymetli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

8'inci madde üzerinde söz aldım. 8'inci maddede silahların teslim edilmesiyle ilgili bir düzenleme yapılıyor ve burada beyanın biz daha çok öne çıkarıldığını ve bununla beraber teslim işlemlerinin muhatabının net olarak tarif edilip gösterilmediğine şahit oluyoruz; bu son derece tehlikeli ve risklidir. Türkiye Cumhuriyeti devleti yetkililerine teslim edilmesi açıkça, net olarak yazılmamıştır. Üçüncü devlete, yerel yapılara bırakılması teslim edilip edilmeyeceğine de dair bir netlik beraberinde getirmemektedir.

8'inci madde üzerinde daha fazla detaya girmeyeceğim, zaten kendi içinde, kendi tanımında ciddi riskler barındırıyor. Geneli üzerinde de söz almadım, bundan sonraki maddeler üzerinde söz hakkımı da kullanmayacağım. Onun için, müsaade ederseniz, bir dört beş dakika daha konuşup sözlerime son vereceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi, burada söz alan konuşmacıların, imzacı hatiplerin özellikle büyük bir kısmı bu yasanın cumhuriyet tarihinin en önemli yasası olduğunu böyle âlâyıvalayla anlattılar ama söyledikleriniz ile bugün burada şu yaşatılan birbirine hiç uymuyor. Yani bu kadar önemli bir yasada eğer bu kadar samimiyseniz, bu kadar da ciddiye alıyorsanız... Bakın, sabah saat sekize yirmi var, üç buçuktan beri buradayız. Neden ürküyorsunuz, neden korkuyorsunuz? Neden bunu iki gün, üç gün, rahatlıkla... Herkesin, bütün milletin, bütün toplumun duymasından bir endişe mi ediyorsunuz?

Bu sene son kanun teklifidir bu görüşeceğimiz Genel Kurula indiğinde ve bunu bir güne sıkıştırıyorsunuz. Ya, madem bu kadar önemli olduğunu düşünüyorsunuz o zaman samimiyetinizi gösterin, endişe etmeyin, rahat rahat konuşalım, tartışalım, millet de duysun, görsün ama ne hikmetse, yangından mal kaçırır gibi bir tavırla, sizlerin de bütün çabasına rağmen, bu sizlerin beyanıyla önemli bulunan maddeyi iki ayağımızı bir pabuca sokacak şekilde buraya getirdiniz ve herhâlde bir iki saat içerisinde, bütün çabamıza, bütün mücadelemize rağmen ülkemizin geleceğini ciddi sıkıntıya atacak bu yasa teklifini Genel Kurula indireceksiniz. Tabii, biz konuşuyoruz, konuşacağız, sıkıntılarımız var, samimiyetle ilgili sıkıntılarımız var çünkü yaşadıklarımız var. Bakın, yaşadıklarımızı kendi tecrübelerimden, kendi yaşadıklarımdan yola çıkarak sizinle paylaşmak istiyorum. Beş yıl İstanbul İl Başkanlığı yaptım, bugün bu yasa teklifini getirenler o dönemde ne tür muameleler yaptılar, onları izah edeceğim size.

Mesela, İstanbul Büyükşehir Belediyesinde işe alınan yüzlerce personelin PKK'yla irtibatlı ve iltisaklı olduğu iddia edilip büyük çoğunluğu da iftira olan bu yalanlarla ortalığı ayağa kaldırdı bugün bu yasa teklifini getirenler. 28 Aralık 2022, o dönemin İçişleri Bakanı Süleyman Soylu o zaman şu ifadede bulundu, dedi ki: Terör örgütü mensuplarının meşru alanlara sızması ve buraları kullanmasının en büyük tehlike olduğunu söyledi. Bugün biz, vereceğiniz oylarla işte bu büyük tehlikenin kapısını açıyoruz ya da o gün Sayın İçişleri Bakanının söyledikleri büyük bir yalan. Ya o gün hakikatten kopuktunuz ya bugün hakikatten kopuksunuz.

Bakın, bir başka yaşattığınız facia diyeceğim ona. 2019 Yerel Seçimlerinde İYİ Parti olarak İstanbul'un birçok ilçesinde belediye meclis üyesi ve yedek aday listelerimiz vardı ve buralarda Kürt kökenli vatandaşlarımızı biz aday gösterdik. Ne oldu biliyor musunuz? Yandaş basın günlerce Kürt kökenli vatandaşlarımızı PKK'lı olduğu iddiasıyla gazetelerinde manşetlere taşıdı. Günlerce T.C. numaraları, isim ve soy isimleriyle beraber televizyon kanallarında bu yalanları uydurdunuz. Şimdi, bütün bu iftiraları atıp ondan sonra da terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan'ı bütün Kürtlerin temsilcisi hâline getirecek bir adımı atıyorsunuz.

Şimdi, bütün bunları yapanlar biz burada duyduğumuz endişeyi, yaşadığımız tereddütleri anlatınca bize millî birlikten, kardeşlikten bahsediyorlar. Hadi gelin, bize bunun samimiyetini inandırın, bütün bu yaptıklarınızdan sonra bu söylediklerinizin samimiyetine inanmamızı bekleyin. Yarın ne yapacağınıza dair ciddi soru işaretleri taşımamızda haklı mıyız, haksız mıyız? Çünkü geçmişte yaşattıklarınız ortada.

Bakın, bu süreç yirmi iki ay sürdü, bu yirmi iki ayda en çok kimin sesini duyduk arkadaşlar biz? Büyük bir problemden bahsediyoruz, en çok kimin ifadelerini duydu kamuoyu? Akademisyenlerin mi, hukukçuların mı veya askeriyeden uzmanların mı, dış ilişkiler uzmanlarının mı? En çok beyanı duyulan ve kamuoyunda en çok sözü işitilen terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan oldu. Şu yirmi iki aya dönün, bakın, bu yirmi iki ayın bu memlekete getirdiği tek bir şey oldu: Terör örgütü elebaşını meşrulaştırdınız, âdeta bir kanaat önderi hâline getirdiniz. Çözülen bir şey oldu mu özgürlükler adına, insan hakları adına, demokrasi adına? Abdullah Öcalan'ın meşrulaştırılmasından başka hiçbir şey olmadı bu süreçte. Bir terör örgütü elebaşı meşrulaştırılırken siyasi meşruiyeti her alanda kuvvetli bir şekilde ispatlanmış birçok siyasetçi bugün cezaevinde. Onun için diyoruz ki: Bu süreç, terörsüz Türkiye süreci ile işte bütün bu mutlak butlan süreçleri, bunların hepsi bütüncül bir süreçtir; bunları ifade edeceğiz. Dış dünyada bu süreçler iki şekilde yürür; ya tam kapalı yürür ya da çok şeffaf bir şekilde yürütülür, bütün çıplaklığıyla kamuoyuyla paylaşılır ama sizin yaşattığınız bu süreç ne tam kapalı ne tam açık, aynı Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi gibi ucube bir yapının tezahürünü bu süreçte çok net olarak görüyoruz.

Milletvekillerine sesleniyorum: Bakın "Bu bir başlangıç, yeni adımlara kapı açacak bu yasa." deniliyor, bu adımlar nelerdir ya? Hiç mi merak etmiyorsunuz bunların neler olduğunu? Bunun vebalini nasıl alıyorsunuz? Yarın her neyse bu adımlar atılmaya başlandığında "Biz bilmedik mi?" diyeceksiniz? Ya, bir doktora gittiğinizde doktor size bir tedavi uygulamadan bir belge imzalatır değil mi hastane? En çok neyi merak

edersiniz? Bir dakika, ben bu belgeyi imzalamadan bana nasıl bir tedavi uygulayacaksın diye merak edip sorarsınız değil mi? Ameliyat mı edeceksin, ilaçla mı tedavi edeceksin, fizyoterapi mi yapacaksın? Koca milletin kaderini ilgilendiren bir yasa teklifinden bahsediyoruz ve her ağızdan şu çıkıyor: "Bu bir başlangıç." Neyin başlangıcı? Bunu bilmeden hangi yasa teklifine "evet" diyorsunuz? Bunun vebalini, bunun sorumluluğunu nasıl alıyorsunuz? Cumhuriyetin kuruluşu kadar önemli ne olabilir arkadaşlar ya? İşgal kuvvetlerinden kurtulmuş bu milletin kutsal mücadelesini terörle ve teröristlerle eş değer tutmak kimin haddinedir ya? Bunları duyduk biz bütün bu süreçte.

Bakın, biz tereddütlerimizi söylüyoruz, endişemiz şudur: Vatandaşlık bağı, soy bağının da mezhep bağının da her türlü bağın da çok üstündedir. Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı hepimizin ortak paydasıdır ve cumhuriyet bunu başarmıştır; eksiğiyle, hatasıyla bunu gerçekleştirmiştir. Endişemiz odur ki bu açtığınız kapı bu bizim ortak birliktelik, vatandaşlık duygumuzu zedelemeye ve bunu paramparça etmeye aday bir süreçtir. Onun için, dimdik ayakta, sonuna kadar mücadele ederek buna "hayır" diyeceğiz, yüz kere de bin kere de olsa "hayır" diyeceğiz diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu.

Bu maddede de bir Anayasa'ya aykırılık önergesi var, dolayısıyla bu önergeyi de diğer önergelerden önce işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 8'inci maddesi örgüt mensuplarının beraberlerinde getirdikleri veya beyan ettikleri silah, mühimmat, araç gereç, patlayıcı madde ve diğer malzemenin kayıt altına alınmasını düzenlemektedir.

Madde yalnızca örgüt mensuplarının beraberinde getirdiği veya beyan ettiği malzemeyi esas almaktadır. Saklanan, başka örgütlere devredilen, sınır dışında tutulan veya beyan edilmeyen silahlar bakımından hiçbir doğrulama ve yaptırım mekanizması yoktur. Böyle bir düzenleme örgütün silahlı kapasitesinin sona erdiğini kanıtlamaz. Af sonucunu doğuran sürecin eksik ve tek taraflı beyana dayanması Anayasa'nın 3'üncü ve 5'inci maddelerindeki devletin koruma yükümlülüğüne aykırıdır.

Teslim edilen silahların hangi faili meçhul terör eylemlerinde kullanıldığının belirlenmesi için balistik ve kriminal inceleme yapılması zorunludur. Maddenin kayıt altına alma dışında, delilin muhafazası, zincirleme teslim, balistik inceleme, adli emanete alma ve soruşturma mercilerine bildirim konularını düzenlememesi maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını engelleyebilir. Bu durum Anayasa'nın 2'nci, 36'ncı ve 38'inci maddeleriyle bağdaşmaz.

Silah ve malzeme hakkında uygulanacak usul ve esasların güvenlik kurumlarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı tarafından belirlenmesi öngörülmektedir. Temel ceza muhakemesi işlemleri ve mülkiyet sonuçları doğuran kuralların sınırları kanunda gösterilmeden yürütmeye bırakılması Anayasa'nın 6'ncı ve 7'nci maddelerine aykırıdır.

Madde Anayasa'nın 2'nci, 3'üncü, 5'inci, 6'ncı, 7'nci, 11'inci, 36'ncı ve 38'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 8'inci maddesi örgüt mensuplarının beraberinde getirdikleri veya yalnızca beyan ettikleri silah, mühimmat, araç gereç, patlayıcı madde ve her türlü malzemenin kayıt altına alınmasını düzenlemektedir. Madde silahsızlanmanın gerçek ve doğrulanabilir olmasını sağlayacak hiçbir temel güvenceyi içermemektedir.

(1)'inci fıkrada "teslim" kavramı yerine "beraberinde getirdikleri yahut beyan ettikleri" ifadesi kullanılmıştır. Silahın yalnız yerinin söylenmesi veya varlığının beyan edilmesi fiilî teslim değildir. Beyan edilen silahın nerede olduğu, kimin kontrolünde bulunduğu, başka bir örgüte aktarılıp aktarılmadığı ve gerçekten teslim edilip edilmediği açıklanmamıştır. Terör örgütü mensubunun tek taraflı beyanını yeterli gören bir düzenleme devletin güvenliğini kişisel bildirime bağlamaktadır.

Maddede silah ve malzemenin hangi devlet, makam veya yapıya teslim edileceği de belirtilmemiştir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin yetkili güvenlik birimlerine fiilen teslim, sayım, seri numarası tespiti ve muhafaza zinciri zorunlu tutulmamıştır. Üçüncü bir ülkeye, yerel silahlı yapıya veya başka bir örgüte bırakılan materyalin teslim sayılmasını engelleyen açık hüküm bulunmamaktadır. Bu eksiklik örgütün farklı ad altında yeniden silahlanması riskini büyütmektedir.

Teslim edilen silahlar aynı zamanda suç delilidir. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 123 ve devamı maddeleri uyarınca el koyma, muhafaza ve inceleme usulleri yargısal güvenceye tabidir. Silahların balistik incelemeye tabi tutulması, geçmişte işlenen faili meçhul saldırılarla bağlantısının araştırılması ve üzerindeki biyolojik veya teknik delillerin korunması gerekir. Madde yalnız kayıt altına almadan söz etmekte ve delil zincirini düzenlememektedir.

Bu eksiklik 3'üncü maddede kasten öldürme suçunun kapsam dışında bırakıldığı iddiasını da işlevsiz hâle getirir. Teslim edilen silahın hangi öldürme veya yaralama olayında kullanıldığı araştırılmazsa istisna uygulanamaz. Silahların inceleme yapılmadan imha edilmesi veya tasfiye edilmesi şehitlerimizin ve terör mağdurlarının dosyalarındaki en önemli delillerin ortadan kaldırılması sonucunu doğurabilir. Bu ihtimal hukuk devleti bakımından kabul edilemez.

Müsadere rejimiyle de bağ kurulmamıştır. Türk Ceza Kanunu'nun 54 ve 55'inci maddelerinde suç eşyası ve suçtan elde edilen kazançların müsaderesi yargı kararıyla düzenlenmiştir. Teklifin 3'üncü maddesi bazı değerlerin hazineye irat kaydını öngörürken 8'inci madde teslim edilen silah, araç ve malzemenin mülkiyet ve müsadere statüsünü belirsiz bırakmaktadır. Bir ceza kanunu aynı nitelikteki eşya bakımından iki farklı ve uyumsuz rejim kuramaz.

(2)'nci fıkra maddenin uygulanmasına ilişkin bütün usul ve esasları İçişleri Bakanlığı ile Millî Savunma Bakanlığına bırakmaktadır. Kanunda teslimin koşulları, kayıt standardı, kriminal inceleme, delil muhafazası, imha, tasfiye, denetim, tutanak ve itiraz usulüne ilişkin temel çerçeve yoktur. Anayasa'nın 7'nci maddesi yasama yetkisinin devredilemeyeceğini düzenlemektedir. Temel ilkeler kanunda gösterilmeden yürütmeye sınırsız düzenleme alanı bırakılması bu ilkeye aykırıdır.

Örgütün elindeki tüm silah ve mühimmatın miktarını doğrulayacak bağımsız bir envanter ve karşılaştırma mekanizması bulunmamaktadır. Eski veya kullanılamaz silahların teslim edilip yeni silahların saklanması, üçüncü yapılara aktarılması veya sınır ötesindeki depolarda tutulması ihtimaline karşı önlem alınmamıştır. Silah bırakma şartı doğrulanamıyorsa teklifin bütün erteleme sistemi dayanaksız kalır.

Millî güvenliği ilgilendiren böylesine kritik bir konuda devlet teröristin beyanına değil fiilî teslim ve teknik doğrulamaya dayanmalıdır. Şehitlerimizin kanına giren silahların adli incelemeden geçirilmesi devletin hem egemenlik görevi hem mağdurlara karşı yükümlülüğüdür. Madde bu yükümlülüğü idari takdire terk etmektedir.

Bu nedenlerle 8'inci madde delil güvenliği, ceza muhakemesi, müsadere, yasama yetkisinin devredilmezliği ve gerçek silahsızlanmanın doğrulanması bakımından ağır eksiklikler taşımaktadır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

Süre

MADDE 9- (1) Bu Kanun hükümleri, 1 inci maddede belirtilen Milli Güvenlik Kurulu Kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakiben altı ay içinde bu Kanun hükümlerinden yararlanmak istediğini bulundukları yerdeki Cumhuriyet başsavcılıklarına veya Kurul tarafından görev verilen kurumlara yazılı olarak bildirenlere uygulanır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Eren'in söz talebi vardı.

Buyurun Sayın Eren.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu ülke Kürt meselesi söz konusu olduğunda çok kanun yaptı, raporlar hazırladı, yasaklar koydu, cezalar verdi, olağanüstü yönetim usulleri kurdu, güvenlik politikaları geliştirdi, kimi zaman dili yasakladı, kimi zaman siyasetin alanını daralttı, kimi zaman meseleleri bütünüyle bir asayiş ve güvenlik başlığı altında ele aldı. On yıllar boyunca hukuk, meselenin demokratik çözümünün zemini olmaktan çok, güvenlik politikalarının aracı olarak kullanıldı. Çatışmayı yönetmek için bir hukuk oluşturuldu ama çatışmayı sona erdirecek bir hukuk düzeni kurulamadı. Bugün önümüzde duran teklifin tarihsel anlamı tam da burada ortaya çıkıyor. Bu kez Meclis çatışmayı yönetmenin hukukunu değil çatışmadan çıkışın hukukunu oluşturuyor. Silahların yerini demokratik siyasete bıraktığı, insanların ülkelerine ve ailelerine güvenle dönebildiği, Kürtlerin eşitlik ve özgürlük taleplerinin demokratik siyasetin meşru zemininde konuşulabildiği ve hiç kimsenin bir daha çatışmanın acılarını yaşamak zorunda kalmadığı ortak bir geleceğin hukuki zeminini kurmaya çalışıyoruz. Bunu yaparken toplumun hiçbir acısına, hiçbir kaygısına sırtımızı dönemeyiz. Kimin acısının daha büyük, kimin yasının daha haklı olduğunu konuşmayacağız çünkü barış, acıları yarıştırarak değil, her acıyı görerek ve geçmişle yüzleşilerek kurulabilir çünkü bir annenin mezar başındaki acısının kimliği olmaz. Barış, geçmişin üzerini örtmeden herkesin kendi tarihine cesaretle bakabilmesidir. Kürtlerin eşitlik, özgürlük ve adalet talebini görmeden barış kurulamayacağı gibi, çatışmanın Türkiye toplumunda yarattığı acıyı, korkuyu ve güvensizliği anlamadan da toplumsal barış kurulamaz. Siyasetin görevi topluma "Kaygılanmayın." demek değildir; kaygının karşısına güvenceyi, acının karşısına adaleti, çatışmanın karşısına demokratik siyaseti koymaktır. İşte, hukuk bunun için vardır. Yeni dönemin hukuku açık, öngörülebilir ve kapsayıcı olmalıdır. Hak tanınırken hak kaybı üretmemelidir.

9'uncu maddeye tam da buradan bakıyoruz. Madde kanundan yararlanmak isteyenlerin altı ay içerisinde başvurmasını öngörüyor ancak herkes aynı hukuki durumda değil. Hakkında soruşturma yürütüldüğünü bilmeyen biri olabilir, bu kişi soruşturmayı altı aylık süre geçtikten sonra öğrenirse varlığından haberdar olmadığı bir dosya nedeniyle kanunun tanıdığı hakkı kaybedecektir. Kovuşturmalarda sorun daha da açıktır. Bir kişi masum olduğunu ve yargılama sonunda beraat edeceğini düşünüyor olabilir, dosyası istinafta ve Yargıtayda olabilir. Bir insan neden masum olduğunu savunmak ile bu kanunun kendisine tanıdığı haktan yararlanmak arasında seçim yapmak zorunda bırakılsın? Masumiyet karinesiyle kanundan yararlanma hakkı birbirinin alternatifi hâline getirilemez. Bu nedenle, soruşturmalarda altı aylık süre kişinin soruşmayı öğrendiği tarihten itibaren başlamalıdır. Kovuşturmalarda ise yargılama ve kanun yolu süreçlerinin tamamlanması beklenmelidir. Yine, haklı ve zorunlu nedenlerin bulunması hâlinde başvuru süresinin uzatılabilmesi olanaklı hâle getirilebilmelidir.

Değerli milletvekilleri, geçiş hukuku bir eleme mekanizması değil, hukuki güvenceler içinde yeni bir döneme geçişin aracı olmalıdır. On yıllardır süren çatışmanın bu toplumda açtığı yaranın bir günde kapanacağını elbette düşünmüyoruz. Çerçeve yasa bu anlamda ilk hukuki müdahaledir, ilk müdahale hayatidir. Yarayı açık bırakamazsınız, kanamayı durdurmadan tedaviye başlayamazsınız. Ancak ilk müdahale ne kadar kritik olursa olsun, tedavinin kendisi değildir, asıl tedavi bundan sonra başlayacak; hukukla, adaletle, demokratikleşmeyle, hakikatle, onarımla ve toplumsal barışın kalıcı güvencelerini kurarak. Gelin, ilk müdahaleyi doğru yapalım çünkü daha başlangıçta yaratacağımız bir hak kaybı yarın kurmak istediğimiz hukuka duyulan güveni zedeler.

Değerli milletvekilleri, önümüzde tarihsel bir imkân var. Bu imkânı daraltmak yerine büyütelim. İnsanları hakları arasında tercihe zorlayan değil, haklarını güvence altına alan bir geçiş hukuku kuralım çünkü bugün yalnızca geçmişin yaralarını sarmıyoruz, aynı yaraların bir daha açılmayacağı bir geleceğin hukukunu kuruyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Eren.

Arkadaşlar, bu madde üzerinde de Anayasa'ya aykırılık olduğuna ilişkin bir önerge vardır, diğer önergelerden önce bu önergeyi de işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 9'uncu maddesi kanundan yararlanmayı MGK kararının yayımlanmasından itibaren altı ay içinde yazılı bildirim yapılması şartına bağlamakta ve başvurunun cumhuriyet başsavcılıkları yanında kurul tarafından görev verilen kurumlara da yapılmasına imkân tanımaktadır.

Hak düşürücü nitelikteki süre kanunun yayımlanmasına değil MGK kararının yayımlanmasına bağlanmıştır. MGK kararının kapsamı, ilan biçimi ve kişilere nasıl duyurulacağı düzenlenmemiştir. Ceza ve infaz sonuçları doğuran sürenin tavsiye organının kararına bağlanması Anayasa'nın 2'nci, 6'ncı ve 118'inci maddelerine aykırıdır.

Soruşturma, kovuşturma ve infaza ilişkin başvuruların kurul tarafından görev verilen kurumlara yapılabilmesi adli işlemlerin yürütme içindeki belirsiz kurumlar aracılığıyla başlatılmasına yol açmaktadır. Görev verilecek kurumların hangileri olduğu ve başvuruların adli mercilere nasıl iletileceği belirtilmemiştir. Bu durum Anayasa'nın 8'inci, 9'uncu ve 36'ncı maddelerine aykırıdır.

Kanundan yararlanma başvurusunun mağdurlara veya suçtan zarar görenlere bildirilmesi ve görüşlerinin alınması öngörülmemiştir. Mağdurların başvuru sonucuna karşı etkili bir hukuk yoluna sahip olmaması Anayasa'nın 36'ncı ve 40'ıncı maddelerini ihlal etmektedir.

Madde Anayasa'nın 2'nci, 6'ncı, 8'inci, 9'uncu, 11'inci, 36'ncı, 40'ıncı ve 118'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 9'uncu maddesi kanundan yararlanmayı MGK kararının yayımlanmasından itibaren altı ay içinde yazılı bildirimde bulunma şartına bağlamaktadır. Başvuru mercileri arasına kurul tarafından görevlendirilen belirsiz idari kurumları da eklemektedir. Madde ceza muhakemesi usulü, hukuki belirlilik ve eşit uygulama bakımından sorunludur.

Uygulamanın başlangıcı kanunun yürürlük tarihi değil Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasıdır. MGK kararının ne zaman alınacağı ve içeriğinin ne olacağı belirsizdir. Bir kanunun yürürlük süresinin başlangıcının yürütme alanındaki danışma organının gelecekteki kararına bağlanması yasama yetkisinin devredilmezliği ve öngörülebilirlik ilkelerini zedeler.

Başvurunun cumhuriyet başsavcılıkları yanında kurul tarafından görev verilen kurumlara yapılabilmesi de kabul edilemez. Bu kurumların hangileri olduğu kanunda gösterilmemiştir. Valilik, kaymakamlık, istihbarat birimi, kolluk birimi veya Diyanet İşleri Başkanlığı da dâhil olmak üzere başka bir idari yapı başvuru mercisi yapılabilir.

Madde bireysel başvuruyu yalnız "yararlanmak istiyorum" bildirimi olarak görmektedir. Örgütle bağın kesildiğine, silahın teslim edildiğine, pişmanlığa, bilgi vermeye, mağdur zararının giderilmesine veya yeniden suç işlememe güvencesine ilişkin hiçbir beyan ve yükümlülük aranmamaktadır. Terör örgütü mensubunun kanundan yararlanması pasif bir dilekçeye indirgenmiştir. Bu yaklaşım etkin pişmanlık ve topluma kazandırma amaçlarıyla dahi bağdaşmamaktadır.

Madde gerekçesi metni tekrar etmekte ve kurulun görevlendireceği kurumların niteliğini açıklamamaktadır. Altı aylık sürenin neden seçildiği, sürenin geçirilmesinin sonucu ve başvuruların yargıya aktarılma yöntemi gerekçesiz bırakılmıştır.

Bu nedenlerle 9'uncu madde yargı yetkisi ve hukuki belirlilik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no.lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "Millî Güvenlik Kurulu Kararının" ibaresinin "Millî Güvenlik Kurulu tarafından verilen kararın Cumhurbaşkanı tarafından onaylandığına ilişkin kararın" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül Aydın	İsmail Atakan Ünver Karaman	Cumhur Uzun Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe açıklanmıştı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Başkanım, 9'uncu madde üzerinde söz istemiştik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 9'uncu maddeye özgü mü konuşmanız?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Evet, 9'uncu maddeye özgü.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylamaya geçmemiştim daha.

Buyurun, konuşun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, kıymetli hazırun; 9'uncu maddeye ilk baktığımızda aslında son derece basit görünen bir madde. Ne diyor bu madde: "Kanundan yararlanmak isteyen kişi belirlenen süre içerisinde yazılı başvuruda bulunulacak." Fakat hukuk tekniği açısından bakıldığında burada çok ciddi boşluklar görülmekte. Öncelikle bu başvurunun hukuki niteliği nedir, talep midir, beyan mıdır, pişmanlık beyanı mıdır, örgütten ayrılma iradesi midir, teslim olma beyanı mıdır, kanundan yararlanmak için yapılan şeklî bir müracaat mıdır; kanun bunu açıkça tanımlamamaktadır. Bir hukuk normunda başvuruya çok ağır sonuçlar bağlanıyorsa, başvurunun maddi şartlarının da belirlenmesi gerekmektedir. Kişi yalnızca "Bu kanundan yararlanmak istiyorum." yazan tek cümlelik bir dilekçe verdiğinde başvuru şartını yerine getirmiş olacak mıdır? Pişmanlık aranmakta mıdır? Örgütle bütün bağlarını kopardığını beyan etmesi gerekmekte midir? Varsa elindeki silahı teslim etmesi gerekmekte midir? Örgütsel faaliyetlere ilişkin bilgi vermesi gerekiyor mu? Şiddeti reddetmesi gerekiyor mu? Bunların hiçbiri açık değildir. Bu da belirlilik ilkesi bakımından sorun yaratmaktadır.

Usul açısından daha da önemli bir problem vardır. Başvuruyu kim değerlendirilecektir? Başvurunun yalnız alınacağı makamın belirlenmesi yeterli değildir. Kim inceleyecek, hangi kriterlerle kabul veya reddedecek? Başvuranın verdiği bilgilerin doğruluğu nasıl araştırılacak? Karara karşı hangi kanun yoluna gidilecek? İnceleme sırasında mağdurların veya şehit ailelerinin dosyaları dikkate alınacak mı? Bu usulün de kesinlikle açık olması gerekir.

Bir başka kritik mesele de kamuoyunda kullanılan suça karışmış, suça karışmamış terörist ifadesidir. Altını çiziyorum, bu teklif metninde böyle bir hukuki kategori yoktur. Zaten terör örgütüne üyelik başlı başına bir suçtur. Daha önemlisi, bir kişinin başka bir suça iştirak edip etmediği kendi beyanıyla da belirlenemez. Somut bir örnek vereyim: Bir karakol baskını yapılmış, askerlerimiz şehit edilmiş. O saldırıya katılan kişi bugün başvuruyor ve "Ben kimseyi şehit etmedim. Tetiği ben çekmedim." diyor. Ne yapacağız? Ceza hukukunda "Tetiği ben çekmedim." demek otomatik olarak sorumsuzluk doğurmuyor; müşterek faillik var, azmettirme var, yardım etme var. Kişi keşif yapmış olabilir, gözcülük yapmış olabilir, mühimmat taşımış olabilir, hedef göstermiş olabilir, haberleşmeyi sağlamış olabilir. Bunların hukuki niteliğine kim karar verecek? Tabii ki mahkeme. Başka kimse karar veremez. Dolayısıyla esas bakımından 9'uncu maddenin en önemli eksikliği kanundan yararlanmak isteyen kişinin geçmiş suçları ve örgütsel faaliyetleri bakımından yargısal değerlendirme ile başvuru mekanizması arasındaki ilişkinin yeterince açık kurulmamasıdır. Elimizde suça karışanlar listesi veya suça karışmayanlar listesi yoktur. Böyle bir liste hukuk devletinde zaten olamaz. Kişinin cezai sorumluluğu delille, soruşturmayla, kovuşturmayla ve mahkeme kararıyla belirlenir. Bu nedenle 9'uncu maddeye açık kriterler kesinlikle konulmalıdır. Başvurunun şartları, değerlendirilecek makam, araştırma yöntemi, yargısal denetim, itiraz usulü ve ağır terör eylemlerine iştirak iddiası bulunan kişiler bakımından uygulanacak özel inceleme açıkça gösterilmelidir. Aksi hâlde kanunun belki de en hassas aşaması bir dilekçe mekanizmasına indirgenmiş olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Taş.

Şimdi 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

Görev ve sorumluluk

MADDE 10- (1) Bu Kanun kapsamında verilen görevler, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca ivedilikle yerine getirilir.

(2) Bu Kanunun amaç ve faaliyetleri kapsamında verilen görevleri yerine getiren kişilerin bu görevleri nedeniyle hukukî, idarî veya cezaî sorumluluğu doğmaz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde Sayın Olgun...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Gerekçeyi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okuyun.

Anayasa'ya aykırılık önergesi var, orada mı yoksa bir sonraki önergede mi?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bir sonra.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anayasa'ya aykırılık önergesi var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

Gerekçe:

Teklifin 10'uncu maddesi kanun kapsamında verilen görevlerin kamu kurum ve kuruluşlarınca ivedilikle yerine getirilmesini ve bu görevleri yerine getiren kişilerin hukuki, idari veya cezai sorumluluğunun doğmamasını öngörmektedir.

Hukuk devletinde kamu gücü kullanan herkes kanuna ve Anayasa'ya uygun davranmakla yükümlüdür. Görevin kanundan kaynaklanması hukuka aykırı işlem yapan kişiyi hukuki, idari veya cezai sorumluluktan bütünüyle kurtarmaz. Kusur, kast, yetki aşımı, görevi kötüye kullanma veya mağdura verilen zarar bakımından hiçbir ayrım yapmadan mutlak sorumsuzluk tanınması Anayasa'nın 2'nci ve 11'inci maddelerine aykırıdır.

Anayasa'nın 125'inci maddesine göre idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır. Anayasa'nın 129'uncu maddesi memurların ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının idare aleyhine açılmasını ve idarenin sorumlu personele rücu imkânını düzenlemektedir. Teklifteki sorumsuzluk hükmü bu anayasal sistemi ortadan kaldırmaktadır.

Mağdurların hukuka aykırı tahliye, delil kaybı, hatalı kapsam değerlendirmesi veya haksız hak yoksunluğu kaldırma işlemi nedeniyle tazminat ve ceza soruşturması isteme hakkının yok edilmesi Anayasa'nın 36'ncı ve 40'ıncı maddelerine aykırıdır.

Olağan ceza muhakemesi ve infaz uygulamalarında kamu görevlilerine hukuki, idari ve cezai bakımdan mutlak sorumsuzluk tanınmamaktadır. Buna rağmen bu süreçte görev alan kişilere geniş bir sorumsuzluk zırhı getirilmek istenmesi yapılacak işlemlerin sıradan bir infaz uygulaması olmadığını göstermektedir. Kanun koyucunun daha baştan özel bir koruma ihtiyacı duyması düzenlemenin mevcut infaz rejiminin sınırlarını aşan ve terör suçlarından doğan cezai sonuçları ortadan kaldıran istisnai bir af mekanizması olduğunun göstergesidir.

Sorumsuzluk hükmünün hâkim, savcı veya yargısal süreci etkileyen görevlilere uygulanacak şekilde yorumlanması yargı yetkisinin kullanılmasında hesap vermez bir alan yaratır. Bu sonuç Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddeleriyle bağdaşmaz.

Madde Anayasa'nın 2'nci, 5'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 36'ncı, 40'ıncı, 125'inci, 129'uncu, 138'inci maddelerine aykırıdır. Maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeleri işleme alacağım.

2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Uğur Poyraz
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 10'uncu maddesi bu kanun kapsamındaki görevleri yerine getiren kişilerin hukuki, idari veya cezai sorumluluğunun doğmayacağını düzenlemektedir. Bu hüküm hukuk devletinin temelini oluşturan yargısal denetimi ortadan kaldıran mutlak bir sorumsuzluk ve cezasızlık zırhıdır.

Anayasa'nın 2'nci maddesi Türkiye Cumhuriyeti'ni hukuk devleti olarak tanımlar. 125'inci madde idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğunu ve idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğunu düzenler. Madde ise kanun kapsamında görev yapan kişilerin tüm hukuki ve idari sorumluluğunu peşinen kaldırmaktadır. Kanunla yargısal denetim dışında bir kamu faaliyeti alanı yaratılamaz.

Anayasa'nın 137'nci maddesi konusu suç teşkil eden emrin hiçbir suretle yerine getirilemeyeceğini ve yerine getiren kişinin sorumluluktan kurtulamayacağını açıkça hükme bağlamaktadır. Teklifin 10'uncu maddesi görev kapsamında işlendiği ileri sürülen fiiller için cezai sorumluluğun doğmayacağını söyleyerek bu anayasal kuralı etkisiz hâle getirmektedir. Görev adı altında suç işleme serbestîsi tanınması mümkün değildir.

Türk Ceza Kanunu'nun 24'üncü maddesi kanunun hükmünü yerine getirme ve amirin emri hâllerini zaten düzenlemektedir. Hukuka uygun görevi yerine getiren kişi genel hükümler uyarınca korunur. Buna rağmen ayrıca sınırsız sorumsuzluk maddesi konulması hukuka uygun görevin sınırını aşan fiillerin de korunmak istendiği kuşkusunu doğurmaktadır.

Maddenin lafzı kasten veya ağır kusurla işlenen fiilleri de dışarıda bırakmamaktadır. Görevi kötüye kullanma, delil karartma, evrakta sahtecilik, zimmet veya konusu suç teşkil eden bir emrin uygulanması hâllerinde dahi sorumluluk doğmayacağı ileri sürülebilecektir. Demokratik hukuk devletinde hiçbir görevli bu ölçüde geniş dokunulmazlığa sahip olamaz.

Hukuki sorumluluğun kaldırılması olay sonrasında yaşanacak terör mağdurunun zararını tazmin etme imkânını da ortadan kaldırır. Teröristlerin dışarı salınması sonrasında görevlilerin kusuruyla zarar gören kişiler hangi yola başvuracaktır. Madde bu soruya cevap vermemektedir. Etkili başvuru hakkı ve idarenin kusursuz sorumluluğu dahi tehlikeye atılmaktadır. Bir başka deyişle suç işlemek için eğitilmiş

kişilerin dışarı salınması sonrasında gerçekleşecek suçlar bakımından idare ve görevlilerin sorumluluğunun kaldırılması hukuka ve vicdana uygun değildir.

Düzenlemenin siyasi sonucu da ağırdır. Teklifin uygulanmasında görev alan yürütme mensupları, bürokratlar ve diğer kişiler hesap vermez hâle getirilmektedir. Terör örgütüyle ilgili işlemlerin hukuk dışı pazarlıklara, ayrımcı uygulamalara veya delillerin yok edilmesine dönüşmesini önleyecek en temel güvence sorumluluk ve yargı denetimidir. Bu güvencenin kaldırılması millî güvenliği korumaz, aksine devletin meşruiyetini zedeler.

Madde gerekçesinde kanun metninde bulunmayan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu üyelerinden söz edilmektedir. Madde metninde yer almayan bir komisyonun üyelerine gerekçeyle güvence tanınması mümkün değildir. Bu uyumsuzluk teklifin aceleyle ve teknik denetimden geçirilmeden hazırlandığını göstermektedir.

İvedilikle yerine getirme yükümlülüğü de sorumsuzluk hükmüyle birleştiğinde kamu görevlileri üzerinde hukukilik denetimini geri plana iten baskı yaratacaktır. Kamu görevlisi emrin kanuna uygunluğunu denetlemek zorundadır. İvedilik gerekçesiyle kanunsuz emir uygulanmaz.

Maddeyle bu kanunun uygulanmasında görev alan kamu görevlilerine âdeta peşin bir sorumsuzluk zırhı giydirilmektedir. Oysa daha önce Anayasa'nın geçici 15'inci maddesiyle getirilen benzer bir yargı bağışıklığı ilgili kişilerin yargılanması için kaldırılmıştır. Bugün aynı anlayışın bir kanun maddesiyle yeniden hayata geçirilmek istenmesi kabul edilemez. Hiç kimse, hiçbir kamu görevlisi nasıl olsa yarın hesap vermem güvencesiyle hareket edemez. Hukuk devletinde görev yapan herkes bilmelidir ki bugün yaptığı her işlem yarın bağımsız yargının ve millet vicdanının denetimine açık olacaktır. Bu nedenle kamu görevlilerine peşinen sorumsuzluk tanımak hukuku değil keyfîliği korumaktır. Hukuka uygun davranan zaten hesap vermekten korkmaz, hukuka aykırı işlem yapan ise er ya da geç hukuk önünde bunun hesabını verir. Kanunlar kamu görevlilerini hukuktan muaf tutmak için değil, hukuka bağlı kalmalarını sağlamak için yapılır.

Olağan ceza ve infaz hukuku uygulamalarında kamu görevlilerine hukuki, idari ve cezai bakımdan mutlak bir sorumsuzluk tanınmamaktadır. Buna karşılık teklifin bu maddesiyle süreci yürüten kişilere geniş bir sorumsuzluk zırhı getirilmek istenmesi yapılacak işlemlerin sıradan bir infaz uygulaması olmadığını açıkça göstermektedir. Kanun koyucunun daha baştan özel bir koruma ihtiyacı duyması düzenlemenin mevcut infaz rejiminin sınırlarını aşan ve terör suçlarından doğan cezai sonuçları ortadan kaldıran istisnai bir af mekanizması niteliğinde olduğunun kabulüdür.

Bugün kendiniz için yazdığınız koruma hükümlerinin yarın sizi hukukun önünde hesap vermekten kurtaracağının hiçbir garantisi yoktur. İktidarlar değişir, kanunlar değişir, suçlular elbet bir gün kanun önünde hesap verecektir.

Bu nedenlerle 10'uncu madde Anayasa'nın hukuk devleti, idarenin yargısal denetimi ve kanunsuz emir hükümlerine açıkça aykırıdır. Cezasızlık ve sorumsuzluk alanı yaratan maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu maddeyle bu kanun kapsamında görev alan yani imza atmaktan tutun da bu kanunla ilgili her türlü eylem ve işlemde inisiyatif alan kişilere bir zırh getirilmektedir yani bir koruma altına alınmaktadır. Bu da şunu göstermektedir ki yapılan işten şu anki teklif sahipleri de emin değillerdir. Aynı olay 1982 Anayasası'nda Millî Güvenlik Kuruluna getirilmişti ve Adalet ve Kalkınma Partisi otuz yıllık bir şeyi kaldırdığını, 2010 referandumuyla 82 Anayasası'nın ek 15'inci maddesini kaldırdığını yıllarca meydanlarda gururlanarak söylemişti. Şimdi geldiğimiz noktada aynı şeyi tekrar siz getiriyorsunuz. Bence Adalet ve Kalkınma Partisinin bu tutumu bir vesayet veya işte yargılanmama, kendisini korumuş diye... Bir askerî cuntanın yaptığı kendini koruma refleksine şu anda bu kanun teklifi sahipleri girmiştir diyorum. Bunu sizin takdirinize sunuyorum.

İkinci bir husus, fark ettiğim bir olay -bunu soru olarak soruyorum, düzeltilmesini talep ediyorum- teklifin genel gerekçesinin birinci paragrafı, Anayasa'nın 5'inci maddesi aynen yazılmış. Bunu kim yazdıysa buradan bir cevap da istiyorum. Anayasa'nın 5'inci maddesi şöyle başlıyor: "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak..." diyor, gidiyor. Genel gerekçenin ilk paragrafı da "Devletin temel amaç ve görevi; milletin bağımsızlığını ve bütünlüğünü..." Yani paragrafta kelime, virgül her şey aynı, sadece "Türk milleti" "milletin" olarak yazılmış. Buna bir açıklama istiyorum. Bu, bir unutmadan mı kaynaklanıyor? Eğer öyleyse bu paragrafın düzeltilmesini de talep ediyorum.

Madde aynı, Anayasa'nın 5'inci maddesi, birinci paragrafta virgülüne kadar aynı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bunu bir açıklasın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bitti mi?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hani Başkanım, sizin sisteminiz var ya, soru-cevap... Ben sordum yani kim yazdıysa...

BÜLENT TÜFENKCİ (Malatya) - Onu gerekçede açıklamış.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır, gerekçenin kendisi bu. Birinci paragrafı Anayasa'nın 5'inci maddesinin virgülüne kadar aynısı, sadece 5'inci maddedeki "Türk milleti" yerine burada "millet" kavramı geçiyor, "Türk" lafı çıkarılmış.

BÜLENT TÜFENKCİ (Malatya) - Ya, onu bilmemiş, Anayasa'da var zaten.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - O zaman ekleyelim diyoruz işte, biz de kötü bir şey demiyoruz ya.

BÜLENT TÜFENKCİ (Malatya) - Şimdi, gerekçesini yazmış burada.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Tüfenkci, bunu bilmeden, bu paragrafı bilmeden, aynısını virgülüne kadar yaz...

BÜLENT TÜFENKCİ (Malatya) - Yasa değil ki, gerekçe. Gerekçe yasa olmadığı için gerekçeye yazmış, yazmamış... Mesela gerekçesini az da yazarım, mesela gerekçeyi kafama göre de...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır, bu kanunun gerekçesi canım, olur mu kafana göre.

BÜLENT TÜFENKCİ (Malatya) - E, sen de önergeleri verince gerekçe söylüyorsun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bunu sonradan fark... Bir cevap verin Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, sizin bu uygulamanızdır, saatlerce bürokratlara sorarsınız, itiraz sahiplerine...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Soruyu kime yönlendiriyorsunuz, söyleyin.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Efendim, gerekçeyi kim yazdı siz biliyorsunuz, bir açıklayıversin.

BÜLENT TÜFENKCİ (Malatya) - Ya, teklif sahipleri gerekçe yazar.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, ben Başkandan bir şey talep ediyorum.

Buyurun Başkanım, ben sizi bir dinleyeyim şimdi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, teknik olarak...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım çok hassastır, çözer yani. Ya, teklif sahiplerine sorardı Başkan, bizim de şeyimiz oydu. Anayasa'nın 5'inci maddesi, Sayın Bakanım okusun işte.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, siz de biliyorsunuz yani gerekçeyi teknik olarak zaten Komisyonumuzda düzeltme şeyimiz yok, böyle bir imkânımız yok.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, açıklığa kavuşmasını istiyorum, siz bu hususlarda çok hassasınız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, soruyu sordunuz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tamam, birisi açıklasın bana. Bakanım okuyor, dur bakalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teklif sahiplerinden Sayın Abdulhamit Gül, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Olgun, öncelikle şunu ifade etmek isterim ki bu 10'uncu maddedeki korumalar asla ve asla kanun teklifi verenlerin kendileriyle ilgili bir yasama sorumsuzluğuna ilişkin bir düşünce ya da öyle bir değerlendirme yoktur.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yo, genel söyledim ben, herkesle ilgili söyledim. Onu sadece teklif verenler için söylemedim Sayın Bakanım yani tüm görevliler de koruma altına alınıyor ya.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Tabii, görevlilerle ilgili yani bu kanun yürürlüğe girecek, bu kanunun uygulanmasıyla ilgili gerekli olan, bu kanunun uygulamasına yönelik görev alan kişilerle ilgili.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yani Millî Güvenlik Kuruluna verilen zırh veriliyor herkese.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Yoksa milletvekillerinin zaten o konuyla ilgili bir yasama sorumsuzluğu var.

Buradaki gerekçelerle alakalı... Aslında buradaki tabii ki Türk milletidir "millet" dediğimiz. Bu, Anayasa'ya atıfla yapılan bir ifade değil, buradaki maksat, değerlendirme elbette Türk milletidir anayasal tanımı ama Anayasa'da yazılan, Anayasa'yla ilgili bir atıf yapılarak değerlendirilmediği için burada genel bir ifadeyle gerekçe zikredilmiştir. Bizim maksadımız da, imza verenlerin, teklifte bulunanların da genel değerlendirmesi budur.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Demek ki bilinçli yazılmış yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas numaralı Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin (2)'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

(2) Bu Kanunun amaç ve faaliyetleri kapsamında verilen görevleri yerine getiren kişilerin ağır kusur ve kötüniyet hâlleri dışında bu görevleri nedeniyle hukukî, idarî veya cezaî sorumluluğu doğmaz.

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, yeni madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no.lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 11- (1) 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Ancak doğacak tüm uyuşmazlıklarda görevli mercii Yüksek Seçim Kurulu'dur. Adli ve idari yargının yetkisi gerçek kişilere münhasırdır."

(2) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun, 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası, 6 ve 10 uncu maddeleri, 11 inci maddesinin birinci fıkrası, 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bildirimde yazılı amaç dışına çıkılmamasını" ibaresi, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21'inci maddeleri, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (d), (g), (h), (ı), (j), (k) ve (l) bentleri ile 24, 26, 27, 28, 31, 32 ve 34 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 11/11/1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 183 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre ilgili mahkeme tarafından karar verilen yayınlar, Kuruma tahsis edilen ve Türkiye genelinde yayın yapan TV kanallarından birinde, herhangi bir ücret alınmaksızın, başka bir makamın iznine gerek olmaksızın gerçekleştirilir. Bu yayınlara ilişkin esas ve usuller Adalet Bakanlığı ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunca birlikte hazırlanacak protokolle düzenlenir."

(4) 26/4/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa 113 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Kamu Hizmetine Girme Hakkının Engellenmesi

MADDE 113/A- Devlet Memurları Kanunu'nun 48 inci maddesindeki genel ve özel şartları taşıyan bir kişinin dil, ırk, etnik köken, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından dolayı kamu görevine girmesine engel olan fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

(5) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 216 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki "açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde" ibaresi, "tahrikin kamu barışı bakımından somut bir tehlike oluşturması durumunda" şeklinde değiştirilmiş, 217/A maddesi, 220 nci maddesinin yedinci ve sekizinci fıkraları ve 299 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(6) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 183 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) Bu maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, kovuşturma evresinde açık duruşmanın, sanık, mağdur ve suçtan zarar görenin talep ve rızasıyla, seçimle gelinen bir kamu görevinde bulunanlar hakkında yürütülen davalarda, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından veya internet ortamında yayınlanmasına, ilgili mahkeme tarafından karar verilebilir. Bu yayınların yapılması için gerekli her türlü teknik alt yapı ile yayın ortamı Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ve Adalet Bakanlığınca sağlanır."

(7) 5271 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin 7 ve 8 inci alt bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(8) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar ona göre teselsül ettirilmiştir:

"(2) İdare ve gözlem kurulları ile denetimli serbestlik müdürlüklerinin, bir hükümlünün iyi halli olmadığına dair kararları resen infaz hâkimliğine gönderilir. Hâkimlikçe, gerek görüldüğü takdirde duruşma açılmak suretiyle, verilen kararın hukukilik ve yerindelik bakımından incelemesi yapılarak nihai karar verilir"

(9) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(10) 12/3/2025 tarihli ve 7545 sayılı Siber Güvenlik Kanununun 16 ncı maddesinin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır."

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Cumhur Uzun
Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül,buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz.

Görüşülmekte olan teklifin demokratikleşmeyle ilgili olarak herhangi bir düzenleme içermemesi yürütülen bu süreç açısından önemli bir eksikliktir. Teklif, bu hâliyle, süreci sadece güvenlik ekseninde gören ve silahların bırakılmasını yeterli gören bir anlayışı ortaya koymaktadır. Silahların bırakılmasının önemi inkâr edilemez. Diğer yandan, toplumun beklentisi olan demokratik hukuk devletinin yeniden inşası için gereken adımların da eş zamanlı olarak atılmasına ihtiyaç vardır. Önerdiğimiz bu maddeyle, söz konusu eksikliğin bir kısmının giderilmesi amaçlanmaktadır.

Anayasa'nın 79'uncu maddesine göre, seçimlerin genel yönetimi ve denetiminde anayasal göreve ve ihtisasa sahip yargı organı olan Yüksek Seçim Kurulu ve il ve ilçe seçim kurulları yetkilidir. Ancak Anayasa'nın bu açık hükmüne rağmen, adli yargı, divanın kuruluşu, adayların belirlenmesi, gündeme bağlılık, genel başkan adaylarının konuşması, müzakere süreçlerinin işletilmesi gibi divanın oluşumuna yönelik seçim işlerinde kendini yetkili kılmaktadır. Diğer bir deyişle, adli yargı Anayasa'dan ve kanundan doğmayan bir yetki kullanmaktadır. Önergeyle, doğacak tüm uyuşmazlıklarda görevli mercinin Yüksek Seçim Kurulu olduğu açıkça belirtilmekte ve adli ve idari yargının yetkisi gerçek kişilerle sınırlandırılmaktadır.

Siyasi partiler ister iktidarda olsun ister muhalefette olsunlar demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez unsurlarıdır. Demokrasiyi yaşatmak demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez unsuru olan bu siyasi partilerin yaşatılmasıyla olanaklıdır. Siyasi partilerin yaptıkları faaliyetler de bir tür kamu hizmetidir. Yurt çapında örgütlenmeleri gereken partilerin geniş maddi olanaklara gereksinim duyacağı açıktır. Önergeyle, en son yapılan milletvekili genel seçimine katılmamış olmakla birlikte ortaya çıkan siyasi gelişmelere bağlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde oluşan sandalye dağılımının esaslı bir şekilde değişmesi durumunda, yeni siyasi parti gruplarının kurulması durumunda bunların devlet yardımından yararlanmaları öngörülmektedir.

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkında Kanunu'nun idareye tanıdığı geniş erteleme, yasaklama ve sınırlandırma yetkileri, Anayasa'nın 34'üncü maddesiyle güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının uygulamada etkin kullanımını engellemektedir. Anayasa'da önceden izin almaksızın kullanılması güvence altına alınmış bir temel hak uygulamada fiilen izin sistemine tabi tutulmaktadır. Teklif, 2911 sayılı Kanun'daki toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanımını ölçüsüz biçimde sınırlayabilecek hükümleri 34'üncü maddedeki güvencelerle uyumlu hâle getirmek suretiyle hakkın demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kullanılmasını hedeflemektedir.

Sanık, mağdur ve/veya suçtan zarar görenin rızasıyla, kovuşturma evresindeki duruşmanın Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu veya belirlenen internet ortamında yayınına ilgili mahkeme tarafından karar verilmesi düzenlenmektedir. Seçimle gelinen bir kamu görevinde bulunanlar hakkında yürütülen davaların ses ya da görüntülü kaydına veya nakline olanak sağlanmaktadır. Ayrıca, bu yayınlar için internet yayınları dâhil gereken her türlü teknik imkân ve fiziki altyapının TRT ile Adalet Bakanlığı tarafından sağlanacağı hükme bağlanmaktadır. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 183'üncü maddesine eklenen düzenleme çerçevesinde ilgili mahkeme tarafından karar verilen duruşmaların, TRT tarafından, hiçbir makamın onayı olmaksızın yayınlanmasına ilişkin bir düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa'nın 70'inci maddesinde "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." hükmü yer almaktadır. Buna rağmen, Alevi yurttaşlar arasında kamu başta olmak üzere işe girişlerde ve görevde yükselmelerde ayrımcılığa maruz kaldıklarına ilişkin çok güçlü bir algı mevcuttur. Ancak bu sadece bir algıdan ibaret değildir. Alevi kökenli yurttaşların gerek kamusal gerekse toplumsal yaşamda ayrımcılığa maruz kaldıklarına ilişkin çok sayıda rapor ve araştırma

mevcuttur. Yirmi yılı aşkın süredir mülakatla alınan hemen hiçbir kamu kurumuna Alevilerin kolay kolay alınmıyor olması bu gerçekliği tescil etmektedir. Son yıllarda Alevi kökenli vali kalmadığı gibi, kaymakam, emniyet müdürü ya da genel müdür ve üst düzey kamu görevlisinin olmaması da kamudaki ayrımcılığın en açık kanıttır. Oysa kamuda işe girmek eşit yurttaşlık taleplerinin başında gelmektedir. Kamuda bir insanın Alevi olduğu için işe girememesi ya da bulunduğu görevde bu nedenle yükselememesi açıkça ayrımcılık suçunu oluşturmaktadır. TCK'ye eklenmesi önerilen maddeyle, atama ve yükselmede ayrımcılık yapanların iki yıldan beş yıla kadar hapisle cezalandırılması önerilmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 216'ncı maddesinde düzenlenen halkı kin ve düşmanlığa tahrik suçuna somut saldırıya sebep olma ölçütü getirilmemektedir. Uygulamada "çoğunluğu azınlığın fikirlerine karşı korumak" olarak algılayan ve eleştirel açıklamaları suç sayan baskıcı ve antidemokratik yorumlara engel olunması amaçlanmaktadır.

Dezenformasyonla mücadele demokrasinin işleyişi için önemlidir. Sosyal medyada ve basın organlarında algı yönetimi çalışmaları, seçmenlerin manipülasyonu ve siyasilerin itibarına saldırılar için yaygın olarak kullanılmaktadır. Gerçek olmayan bilgiler yayılırken muhalefetin baskılanması amaçlanmakta, yargı süreçlerine dair sürecin taraflarına bilgi verilmeden önce sosyal medya veya basına yapılan sızıntılarla algı operasyonları düzenlenmektedir. Ancak gerçekten dezenformasyonla mücadele etmek yerine iktidar bizzat dezenformasyonun kaynağı hâline gelmiştir. Kamuoyunda "dezenformasyon yasası" olarak bilinen 7418 sayılı Kanun eleştirinin suç olarak görüldüğü bir düzen yaratmış, ifade ve basın özgürlüğüne büyük darbe vurmuştur. 7418 sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 18 Ekim 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanun her ne kadar dezenformasyonla mücadele amacı çerçevesinde özellikle 5187 sayılı Basın Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'la yapılan düzenlemeleri içerse de söz konusu düzenlemelerin yapıldığı tarihten bu yana Türkiye'de ifade özgürlüğü konusunda çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu nedenle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" başlıklı 217/A maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

2012 yılında 6352 sayılı Kanun'la Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesine eklenen (6)'ncı fıkrada yer alan örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişinin ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılacağına yönelik hükmü, suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Benzer hükümler, ayrıca, aynı maddenin 7'nci, 8'inci fıkralarında yer almaktadır. Söz konusu hükümler uygulamada kötüye kullanılmakta; haksız ve yersiz tutuklamalara, mahkûmiyetlere neden olmaktadır. Bu nedenle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma" başlıklı 220'nci maddesinin örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin örgüt üyesi olarak cezalandırılmasını öngören (7)'nci fıkrası ile örgüt propagandasını düzenleyen (8)'inci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen hakaret suçu Cumhurbaşkanına karşı işlenmesi hâlinde daha ağır yaptırımlara bağlanmıştır. Cumhurbaşkanının tarafsız olduğu parlamenter rejime özgü düzenlenmiş olan bu suç tipi Cumhurbaşkanının parti genel başkanı olduğu ve tıpkı diğer siyasi parti genel başkanları gibi gündelik siyasi tartışmaların tarafı olduğu bir sistem için uygun değildir. Buna rağmen, Anayasa değişikliklerinden itibaren bu suçtan yapılan soruşturma ve kovuşturma sayısı tırmanmış hatta ifade özgürlüğünü kullanan yurttaşlarımız hakkında tutuklama kararları verilmiştir. 5237 sayılı Kanun hükümlerinin sıklıkla ve geniş bir yorumla uygulanması ülkemizde iktidara eleştiri getiren yurttaşlar üzerinde büyük baskı aracına dönüşmüştür. Cumhurbaşkanına hakaret suçu yürürlükten kaldırılmalıdır. Bu nedenle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Cumhurbaşkanına hakaret" başlıklı 299'uncu maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" başlıklı 217/A maddesi ile "Cumhurbaşkanına hakaret" başlıklı 299'uncu maddesinin yürürlükten kaldırılması nedeniyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Cezaevleri idare ve gözlem kurullarının kararlarında objektif kriterler söz konusu değildir. Kişisel kanaatlere ve siyasi görüşlere dayanan bu değerlendirmeler kanunlarda yer alan suç ve cezalar ile infaza ilişkin kuralların kişiden kişiye farklılık göstermesine neden olmaktadır. Yargı kararıyla cezaevinde tutulanlar, infazın tamamlanmasına rağmen bu keyfî kararlarla pişmanlık ifade etmeye zorlanmaktadır. Özellikle siyasi yargılamalarda ifade özgürlüğü ve eşitlik başta olmak üzere anayasal hak ve ilkeler ihlal edilmekte, kurul kararları "iyi hâl yok" gerekçesiyle cezalandırmaya dönüşmektedir. Adil yargılanma hakkını ve hukuk devleti ilkesini ihlal eden bu keyfî uygulamanın önüne geçilmelidir. Önerdiğimiz düzenlemeyle, idare ve gözlem kurulu tarafından bir hükümlünün iyi hâlli olmadığına dair kararın otomatik olarak infaz hâkimi tarafından incelenerek hem hukukilik hem de yerindelik bakımından tetkik edilmesi sağlanmaktadır.

Terör nedeniyle suçlanan belediye başkanları yerine İçişleri Bakanlığı tarafından kayyum atanmasına ilişkin uygulama kaldırılmaktadır.

7545 sayılı Siber Güvenlik Kanunu'nda yer alan, eleştiri özgürlüğünü ve gazetecilik faaliyetlerini ciddi bir şekilde etkileyecek olan "veri sızıntısına dair içerik oluşturma" suçu yürürlükten kaldırılmaktadır.

Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge daha vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3793) esas no'lu Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki geçici maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, bu Kanunun birinci maddesinin kapsamında kalıp kalmadığına bakılmaksızın, hakkında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından hak ihlali kararı verilenlerin dosyası derhal ele alınarak tahliyelerine karar verilir. Sonraki işlemler bu kanundaki diğer hükümlere göre yürütülür."

Süleyman Bülbül Aydın	İsmail Atakan Ünver Karaman	Cumhur Uzun Muğla

Turan Taşkın Özer
İstanbul

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Gerekçe zaten açıklandı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 11- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan "yayımı tarihinde" ibaresinin "yayımlandığı tarihte" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 11'inci maddesi kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini düzenlemektedir. İlk bakışta standart bir yürürlük hükmü görünümünde olsa da teklifin diğer maddelerinde kurulan şartlı ve belirsiz uygulama sistemi nedeniyle ciddi hukuki sorun doğurmaktadır.

Kanunun yürürlüğe girmesi bir normun hukuk düzeninde bağlayıcı hâle gelmesi ve uygulanabilir sonuç doğurması anlamına gelir. Buna karşılık teklifin 1'inci, 3'üncü, 6'ncı, 7'nci ve 9'uncu maddeleri soruşturma, kovuşturma, infaz ve başvuru mekanizmalarının işletilmesini gelecekte alınacak Millî Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasına bağlamaktadır. Kanun yayımı tarihinde yürürlükte olacak fakat temel hükümleri ne zaman alınacağı bilinmeyen idari nitelikteki bir karara kadar uygulanamayacaktır.

Bu ikili yapı yürürlük tarihi ile uygulanabilirlik tarihini birbirinden koparmaktadır. Ceza ve infaz hukukunda hukuki durumun bu ölçüde belirsiz bırakılması Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

MGK Anayasa'nın 118'inci maddesi uyarınca tavsiye niteliğinde karar alan bir organdır. Kanunun maddi yürürlük anının bu organın kararına bırakılması yasama yetkisinin devredilmezliği sorununu yürürlük maddesine de taşımaktadır. TBMM kanunun hangi tarihte gerçek sonuç doğuracağını kendisi belirlememekte ve bu hususu yürütme alanındaki bir kurula bırakmaktadır.

Kanunların yayımlanması Anayasa'nın 89'uncu maddesi uyarınca Cumhurbaşkanının yetki ve sorumluluğundadır. Buna rağmen teklifin fiilen uygulanmaya başlaması Milli Güvenlik Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasına bağlanarak terör örgütü mensupları lehine işletilecek bu istisnai rejimin siyasi ve hukuki sorumluluğu Cumhurbaşkanından uzaklaştırılmaya çalışılmaktadır. Teklifin 10"uncu maddesinde öngörülen sorumsuzluk zırhının Cumhurbaşkanını korumaya yetmeyeceği düşüncesiyle süreci başlatan iradenin MGK kararına yüklenmesi anayasal sorumluluğu dolanma girişimi görünümündedir. Oysa teklif kanunlaştığı takdirde bu düzenlemeyi yayımlayacak makam yine Cumhurbaşkanıdır. MGK kararının araya konulması devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı doğabilecek ağır siyasi ve cezai sorumluluğu ortadan kaldırmayacaktır.

Bu nedenlerle 11'inci madde, yürürlük ile uygulanabilirlik arasındaki belirsizlik, yasama yetkisinin devredilmezliği ve teklifin anayasal af usulüne aykırılığı nedeniyle hukuka uygun değildir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir...

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 12- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, bu maddede bir söz talebi var.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

On yedi saat boyunca bütün itirazlarımıza rağmen Türkiye açısından son derece tehlikeli olan bu kanun teklifinin 11 maddesi kabul edilmiştir. Şu anda 12'nci maddedeyiz, yürütme maddesindeyiz.

Önemli olduğunu düşünüp çok kısa iki tespit yapacağım Sayın Başkan. Bunlardan bir tanesi Mart 2025'te terörist Cemil Bayık tarafından bir açıklama yapıldı, bu açıklama şuydu, dedi ki: "Türkiye taleplerimize karşılık vermezse sonu Osmanlı'dan beter olur." Tekrar söylüyorum "Türkiye taleplerimize karşılık vermezse sonu Osmanlı'dan beter olur." açıklaması yaptı. Aynı zamanda yine aynı konuşmada "Tüm kuzey kürdistanı -burası yani Türkiye'nin güneydoğusu oluyor- vuracak gücümüz var ve bunu Hükûmet gayet iyi biliyor." şeklinde Türkiye'yi tehdit eden bir açıklaması oldu.

Şimdi, hani arkadaşlar "Barış, barış" diyorlar ya, Allah aşkına soruyorum: Bu tehdit dilinden barış çıkar mı? Yani bu sözü Türkiye için kullananlar "Eğer bizim taleplerimize Hükûmet, devlet karşılık vermezse sonu Osmanlı'dan beter olur." diyerek Türkiye Cumhuriyeti'nin bekasını tehdit edenlerden veya "Bütün güneydoğuyu vuracak gücümüz var, bunu Hükûmet çok iyi biliyor." diye bu tehdit dilini kullananlardan barış çıkar mı? Elbette çıkmaz. Bu barış safsatadır. O yüzden bunu özellikle söylemek istedim.

Bu kanun gerçekten barış getirse zaten terör örgütü kabul etmezdi, bu kanun gerçekten barış getirse Abdullah Öcalan kabul etmezdi, bu kanun gerçekten barış getirse DEM'li milletvekilleri bu kadar sevinmezdi. Dolayısıyla bu yasa barış getirmiyor. Bugün, şimdi, bakın, DEM'li milletvekilleri gerçekten, bir kısım arkadaşlar özellikle mutluluktan uçuyorlar. Niye uçuyorlar? Niye bu kadar seviniyorlar?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ne alakası var ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Çünkü burada vatan hainlerine, katillere, PKK'lılara çok net bir şekilde af getiriliyor, o yüzden seviniyorlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Aynı cümleleri söylemekten bıkmadınız mı? Ayıp ya!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Kafayı yemişsiniz, kafayı!

ERHAN USTA (Samsun) - Türk devletinin üniter yapısının bozulması için kritik adımlar atılıyor, onun için arkadaşlar seviniyorlar. Bu, birinci husus.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ama siz çok üzülüyorsunuz barış olacak diye.

ERHAN USTA (Samsun) - Bakın, eğer cevap vereceksiniz, şuna cevap verin, Cemil Bayık'ın açıklamasına cevap verin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ama çok üzülüyorsunuz barış olacak diye.

ERHAN USTA (Samsun) - "Türkiye taleplerimize karşılık vermezse sonu Osmanlı'dan beter olur." diyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ya, biz DEM PARTİ'yiz, DEM.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunu dedi mi demedi mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Git, ona sor, bize niye soruyorsun?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Beştaş...

ERHAN USTA (Samsun) - PKK terör örgütünün elebaşısı "Bütün kürdistanı vuracak gücümüz var." dedi mi, demedi mi? Eğer bir şeye cevap verecekseniz buna cevap verin arkadaşlar. Yani bunu inkâr edin; buna cevap verin bir şeye cevap vereceksiniz.

Şimdi, ikinci husus şu: Bilmiyorum hiç dikkatinizi çekti mi, DEM'li milletvekilleri bugüne kadar -ben on bir yıldır Parlamentodayım, değişik isimler altında bu milletvekillerinin hep şeylerini gördük- ne kadar doğru olsa da -gerçi AK PARTİ çok doğru bir şey getirmedi, itiraz etmekte haklılıkları da vardır o anlamda ama kısmen bazen doğru olan şeyler de oldu bizim desteklediğimiz- onlara dahi itiraz ederlerdi; bir tane itiraz gördünüz mü arkadaşlar on yedi saat boyunca? Şaşırdık mı?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Tembih edilmişler.

ERHAN USTA (Samsun) - Şaşırmadık, şaşırmadık çünkü onların liderleri teröristbaşı Abdullah Öcalan tarafından onaylanmış, paraflanmış, talimatlandırılmış bir yasa teklifini görüştük biz. İşte, Türkiye'nin üzerine, bu Gazi Meclisin üzerine böyle bir vesayet gölgesi düşmüştür. O yüzden hiçbir itirazları olmadı. Bunu kafamızdan mı uyduruyoruz? Cengiz Çandar'ın açıklamaları var, kendi milletvekiliniz arkadaşlar, "3 kişinin haberi var bu yasa teklifinden." dedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Çünkü biz barışı savunuyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Kimin, evet, kimin? Erdoğan'ın, muhtemelen İbrahim Kalın'ın ve Abdullah Öcalan'ın. Abdullah Öcalan'ın onayıyla görüşülmüş bir yasa teklifini burada görüştük ve bizim dışımızdaki -maalesef- bütün siyasi partiler, iyi niyetli kötü niyetli, bilerek bilmeyerek bu yanlış yasa teklifine destek verdiler ve az önce ifade ettiğim gibi yani ülkeyi yönetenler de bu PKK'nın, teröristlerin bu tehdit diline maalesef boyun eğdiler.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlıksız bir ortamda bu yasa görüşülmüştür, az önce ifade ettim, on yedi saat; dün yani 7 Ağustos 2026 saat 15.30'da başladık, şu anda 8 Ağustos 2026, zannediyorum saat sabahın 8.30'u, on yedi saattir... Çalışmakta problem yok ama amacımız gerçekten düzgün bir şey yapmaksa bu sağlıksız bir çalışma olmuştur. Keşke bu iki günde yapılmış olsaydı, niye bu kadar acele ettiniz, bunu anlamak mümkün değil. PKK'lıları, vatan hainlerini affetme konusundaki bu aceleyi, iştahı anlamak mümkün olmamıştır.

Bu yapılan ihanet düzenlemesini milletimize biz anlatmaya devam edeceğiz, direnmeye Genel Kurulda devam edeceğiz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Halkın gözü kulağı barışta, sizin gibi kandan beslenenlerde değil.

ERHAN USTA (Samsun) - Milletimize bunu anlatacağız, milletimiz sonunda kararı verecektir diyorum.

Ve tekrar, başta söylediğimizi tekrarlıyorum: Eğer yüreğiniz yetiyorsa, eğer gerçekten millet için doğru bir şey yapmak istiyorsanız veya bunun arkasında milletin az veya çok olduğunu görmek istiyorsanız bu düzenlemeyi referanduma götürürsünüz; gelin kararı millet versin. Bu kadar hayati bir konuda, cumhuriyetin kurulması kadar önemli bir konuysa bu, bin kilometrelik yolun ilk adımıysa, bu kadar önemliyse, Amasya Genelgesi kadar, Sivas Kongresi kadar önemliyse gelin bunu referanduma götürelim.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Anketler var, yüzde 85...

ERHAN USTA (Samsun) - Var mısınız diyorum, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Usta.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok kısa yalnız.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hayırlayacağız Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle uzun bir mesai yaptık. Burada söz kuran, eleştiren, öneri sunan, katkı sunan bütün milletvekili arkadaşların, bunu samimiyetle yapan bütün milletvekili arkadaşların emeğine, yüreğine sağlık.

Tabii, bu eleştiriler en nihayetinde geliştiricidir, bütün süreç boyunca biz de muhalefet olarak yasa yapım dönemlerinde eleştirilerimizi sunuyoruz. Fakat eleştiri başka bir şey, hakaret başka bir şey; eleştiri başka bir şey, itham başka bir şey; eleştiri başka bir şey, dolaylı olarak sözlerimizi alıp çarpıtmak, oradan hiç söylemediğimiz anlamlar çıkarmak, kamuoyunu manipüle etmek, kamuoyunu dezenforme etmek bambaşka şeyler. Onun için bütün bunları da halkımızın takdirine bırakıyoruz. Bence bu ülkede sağduyulu olan, birlikte yaşamak isteyen, barışa inanan, kardeşliğe inanan herkes bu geceki mesaide gerçekten kimin ne için söz kurduğunu, ne için mesai yaptığını, ne için emek harcadığını görmüş oldu. İkinci dönem milletvekiliyim, bu Komisyon da dâhil birçok komisyonda sabahladım ama ilk defa bu kadar mutlu sabahladığımı da söyleyebilirim.

ERHAN USTA (Samsun) - İşte, söylüyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gerçekten bu ülkenin...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kesin sesinizi artık ya! Ya, yeter artık!

ERHAN USTA (Samsun) - Terör örgütü feshedildi diye seviniyorsunuz, güzel.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Evet, "Mutlusunuz." dediniz ya, evet, evet...

ERHAN USTA (Samsun) - Uçuyorsunuz. Gülistan Hanım, çok mutlusunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gerçekten çok mutluyuz, bu ülkenin barışı için bir eşiği atladık.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunu millet not edecek.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - "Kesin sesinizi!" diyerek mi...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sen daha beterini de hak ediyorsun, bekle!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Daha beterini...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu gece birlikteliğimiz için önemli bir adım attık, bundan dolayı mutluyuz, bu mutluluğa ortak olan, bu mutluluğa emek koyan, bu mutluluğu büyütmek isteyen, burada payı olan herkese de müteşekkiriz. Bundan sonra çok daha büyük mutlulukları da hep beraber yaşayacağımız bir ülkeyi de inşa edeceğiz. Barış hepimize kazandıracak, hepimizi mutlu edecek, hepimizin yüzü gülecek, acılar son bulacak, acılar dinecek, gözyaşları dinecek ve hep beraber bu ülkede eşit, özgür, huzurlu bir yaşama sahip olacağız. Barış istemeyenler kahrolmaya devam edecekler.

Teşekkür ediyorum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, tamam, bu saatte hiç çekilmiyor, hiç çekilmiyor Başkan!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, daha henüz oylamaya geçmedik ama Sayın Poyraz, buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, öncelikle söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Evet, sabahın 08.30'una geldik, on yedi-on sekiz saatlik bir süreç, bir güne sıkıştırılmış. Türkiye için İYİ Parti dışında Mecliste grubu bulunan partilerin tamamı için bir çıkış, bir çözüm, bir sonuç yasası olarak değerlendirilirken İYİ Parti için Türkiye'yi karanlığa sürükleyecek bir yasa olarak tanımladığımız bir yasa teklifinin görüşmelerinin sonuna geldik.

Biraz önce Sayın Erhan Usta ifadesinde alıntı yaptı terör örgütü yöneticisiyle ilgili; DEM PARTİ milletvekilleri "Gidip ona söyleyin, biz DEM PARTİ'yiz." dedi. Evet, bu çok kıymetli yani kendisini terör örgütünden ve terör örgütü yöneticisinden ayıran ama görüştüğümüz kanun teklifi terör örgütü üyeleri, kuran ve yönetenlere infaz indirimi yani örtülü af. Dolayısıyla, bu beyan ile uygulama, bu beyan ile altına imza konulan, desteklediğiniz kanun teklifi arasında çok büyük bir çelişki ve tezat söz konusu. Bugüne kadar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - O çelişki sizde Sayın Poyraz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Beştaş, bugüne kadar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Onlar pikniğe gitmediler, onları dağa gönderen...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Beştaş, Sayın Koçyiğit konuştu.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Beştaş, bugüne kadar zaten İYİ Parti -DEM PARTİ ya da daha önce sahip olduğunuz isimler de dâhil olmak üzere- ya da İYİ Partinin temsil ettiği temel değerler bunu söylüyordu. Yani PKK terör örgütü, KCK terör örgütü, PYD'si, YPG'si, SDG'si değil; siz Kürtlerin dertlerini, Kürtlerin sorunlarını bu Parlamentoda en yüksek tonda seslendirin, biz de bunun çözümüne ilişkin varsa eğer bir hata hep beraber elimizi taşın altına koyalım dedik ama bugüne kadar maalesef, hem referans noktanız bir terör hükümlüsü oldu hem de Kürtlerin hakları diye Parlamentoda dile getirdiğiniz hususlardan sonra önümüze getirilen kanun teklifi maalesef teröristlerin hakları oldu. O yüzden, bugün o söylediğiniz biraz geç kalmış bir ayrım oldu ama görüştüğümüz kanun teklifiyle de tamamen taban tabana zıt bir tespit oldu.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Son kez, oylamaya geçeceğim; zaten daha, henüz oylamadık maddeyi; önerge de var.

Sayın Usta, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) - Çok teşekkür ederim.

Çok kısa söyleyeceğim çünkü Gülüstan Hanım bana sataştı yani çarpıttığımı ve manipüle ettiğimi söyledi; böyle bir şeyin olmadığını kendisi de biliyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ben adınızı vermedim Sayın Usta, üzerinize niye alındınız?

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, benim konuşmamdan sonra söylediniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Demek ki çarpıtmışsınız.

ERHAN USTA (Samsun) - Gerçeklerle yüzleşmek bazen böyle zor gelebiliyor, Cemil Bayık'ın sözleri; tabii, karşılaşmadınız herhâlde.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yok, tam da ne yaptığınızı biliyorsunuz bak; ne güzel, kendini biliyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Yalnız benim esas yapmak istediğim tespit şu Sayın Başkan: Genelde kanunlar bittikten sonra, kanun görüşmelerinden sonra iktidar partisinin sözcüleri bir teşekkür konuşması yapar "Katkılarından dolayı herkese teşekkür ederiz." diye. Bugün o konuşma DEM'den geldi.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - İmza sahibiyiz ya biz de.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Zorunuza mı gitti, beğenemediniz mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Şunu söylüyor: "Bu kanunun sahibi benim." diyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Aynen öyle, teklif sahibiyiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Sadece imza sahibi değil "Kanunun sahibi benim." diyor. "Sevindik." dediniz. Sevindiğinizi de söyledik zaten, daha fazla sevinmeye devam edeceksiniz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - İmza sahibiyiz, tabii ki sevineceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Sizi sevindiren şeyin bu ülke için faydalı bir şey olmayacağı çok açık ve nettir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben de teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Siz canlı yayın takip sayısına bakın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye...

Sayın Beştaş, bir saniye.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

6.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın (2/3793) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Usta, ben de sizin özellikle kullanmış olduğunuz bir cümleyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinin vesayet altında olduğunu söylediniz. Bir defa, her şeyden önce -partimiz adına- kurulduğu günden itibaren millî iradenin üstünlüğünü savunarak; muhtıralara, yargısal müdahalelere ve gayrimeşru güç odaklarına karşı kararlı bir vesayet mücadelesi yürütmüştür. Demokrasinin önündeki bürokratik ve askerî engelleri birer birer kaldıran AK PARTİ, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu ilkesini devlet yönetimine hâkim kılmıştır. Bu mücadele sayesinde Türkiye halkın iradesinin her türlü vesayet odağının üzerinde tutulduğu sivil ve güçlü bir demokratik yapıya kavuşmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi millî egemenliğin yegâne tecelligâhı olup halkın temsil gücü üzerinde hiçbir vesayet veya vesayet organı kabul edilemez. Meclisin yasama yetkisine ve millî iradeye tahakküm kurmaya çalışan her türlü girişim doğrudan demokrasinin özüne ve milletin hürriyetine kastedilmiş bir adım olur. Gazi Meclis gücünü sadece ve sadece milletten alır; bu çatı üzerinde hiçbir güç, makam veya vesayet odağı söz sahibi olamaz. Bunu da özellikle ifade etmek istedim.

ERHAN USTA (Samsun) - Olamaz ama çok büyük bir şekilde boyun eğmişsiniz. Bu yasa teklifini o zaman nereye koyacaksınız?

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş, Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan, Sivas Milletvekili Abdullah Güler, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili Sezai Temelli, Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 350 Milletvekilinin Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3793) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 12- Bu Kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür."

Hakan Şeref Olgun Afyonkarahisar	Uğur Poyraz Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 12'nci maddesi kanun hükümlerini Cumhurbaşkanının yürüteceğini düzenlemektedir. Standart bir yürütme hükmü görünümündeki madde teklifin bütünüyle birlikte değerlendirildiğinde yürütme organına yargısal süreçler üzerinde kabul edilemez ağırlık kazandırmaktadır.

Teklif soruşturma başlatılmasını kurul iznine bağlamakta, mahkûmiyetlerin infazını ertelemekte, hak yoksunluklarının kaldırılması için yürütme kuruluna talep tekeli vermekte, başvuru mercilerini kurulun belirlemesine izin vermekte ve görev yapan kişilere sorumsuzluk tanımaktadır. Kurul Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında bakanlar ve üst düzey yürütme görevlilerinden oluşmaktadır. Bu sistemin bir de Cumhurbaşkanı tarafından yürütüleceğinin belirtilmesi yargı alanındaki yürütme vesayetini tamamlamaktadır.

Anayasa'nın 9'uncu maddesi yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılmasını öngörür. 138'inci madde mahkemelere emir ve talimat verilmesini yasaklar. Cumhurbaşkanının kanunları yürütme görevi savcıların soruşturma yetkisini, mahkemelerin karar yetkisini veya infaz hâkimliklerinin yargısal takdirini kapsayamaz. Teklifte bu sınır açık biçimde kurulmamıştır.

Yürütme hükmü 7'nci maddede oluşturulan kurulun yetkilerinin kapsamı yönünden de belirsizlik yaratmaktadır. Kurulun yargıya yönelen taleplerinin Cumhurbaşkanlığı politikası olarak bağlayıcılık kazanıp kazanmayacağı ve alt komisyonların hangi düzenleyici işlemlerle çalışacağı açıklanmamıştır. Ceza adaletini ilgilendiren yetkiler genel bir yürütme cümlesiyle idareye bırakılamaz.

Anayasa'nın 104'üncü maddesi Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle temel haklar, kişi hakları ve siyasi haklar alanında düzenleme yapılamayacağını öngörmektedir. Teklifin uygulama ayrıntıları yürütme işlemleriyle doldurulursa yargı yetkisi ve siyasi haklar alanında kanunla belirlenmesi gereken esaslar idari düzenlemelere bırakılmış olacaktır. 12'nci madde bu tehlikeyi önleyecek hiçbir sınır içermemektedir.

Teklifin diğer maddeleri çıkarıldığında 12'nci maddenin tek başına hukuki anlamı da kalmayacaktır. Anayasaya aykırı ve millî güvenlik bakımından sakıncalı bir sistemin uygulanmasını sağlayan tamamlayıcı yürütme hükmü korunamaz.

Komisyonunuz gündeminde bulunan Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin başta Anayasa'nın 2'nci, 3'üncü, 5'inci, 6'ncı, 7'nci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci ve 14'üncü maddeleri olmak üzere, Cumhuriyetin temel nitelikleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, millî egemenlik, hukuk devleti, Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkeleri yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu açıktır.

Bu kapsamda teklifin Anayasa'ya uygunluğu, hukuki sonuçları ve kamu düzeni üzerindeki etkilerinin ayrıntılı olarak incelenmesi, ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin alınması ve kapsamlı bir değerlendirme raporu hazırlanması amacıyla "Çerçeve Yasa Teklifinin Anayasal Düzen ve Millî Egemenlik İlkeleri Bakımından İncelenmesi Alt Komisyonu" adıyla bir alt komisyon kurulmasını arz ederiz. 7/8/2026

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, teklif üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylamasından önce iki hususu oylarınıza sunmak istiyorum.

İlk olarak kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci olarak, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Aydın Milletvekili Ömer Özmen'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser'in, Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci'nin, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın, Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul'un, Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'un teklifin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak seçilmelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 8 Ağustos Cumartesi günü saat on bire kadar muhalefet şerhlerini Başkanlığımıza iletmelerini istirham ediyorum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bir saat var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biliyorum ama bu konuda...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Mutabakat yaptık da, o zaman şeydi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Doğru. Hatta on demiştim, ben şimdi on bir diye okudum, bakın. Bu konuda mutabakat sağladık. Yeni Parti, sizlerle de konuştuk, mutabakat sağladık. Yani bu konuda, on birde muhalefet şerhini rica ediyorum.

Kıymetli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar ve katılımcılar; Millî Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun Teklifi'nin Komisyon görüşmelerini tamamlamış bulunuyoruz. Uzun ve titiz müzakerelerin ardından terörsüz Türkiye hedefini hukuk devleti ilkeleri temelinde güçlü ve kalıcı bir zemine kavuşturmayı amaçlayan kanun teklifi Komisyonumuz tarafından birazdan oylanacaktır. İnanıyorum ki bu düzenleme Türkiye Yüzyılı'nda terörün ülkemizin gündeminden kalıcı olarak çıkarılmasının önünü açacak, milletimizin enerjisini geleceğe yöneltecek ve Türkiye'nin huzur, güven ve kalkınma yolculuğunda yeni bir dönemin kapısını aralayacaktır.

Görüşmeler boyunca farklı görüşlerin açıklıkla dile getirildiği ve karşılıklı saygı içerisinde değerlendirildiği bu çalışmaların Gazi Meclisimizin istişare ve uzlaşma geleneğinin kıymetli bir örneği olduğuna inanıyorum. Bugün ulaştığımız bu tarihî merhalenin temelinde vatanımız uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizin eşsiz fedakârlığı, kahraman gazilerimizin cesareti ve devletimizin yıllar boyunca büyük bir kararlılıkla sürdürdüğü mücadele bulunmaktadır. Bu vesileyle, aziz şehitlerimizi rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyor, kahraman gazilerimize milletimiz adına bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Onların fedakârlıkları milletimizin hafızasında ve bu ülkenin geleceğinde daima yaşayacaktır.

Kıymetli milletvekilleri, kanun teklifinin 360'tan fazla milletvekilinin imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş olması güçlü siyasi sahiplenmenin ve geniş mutabakatın en somut göstergelerinden biridir. Farklı siyasi anlayışlara mensup milletvekillerimiz bu önemli meselede sorumluluktan kaçmamış, ülkemizin geleceği için ellerini taşın altına koymuşlardır. Bu siyasi sahiplenme toplumsal rızanın güçlenmesiyle birlikte yeni bir toplumsal mutabakat zemininin oluşmasına katkı sağlamıştır. İşte bu nedenlerle bugün tarihe not düşülecek nitelikte bir komisyon görüşmesini tamamladık. Milletimizin kırk yılı aşkın süredir taşıdığı ağır bir yükü geride bırakma yolunda çok önemli bir eşiği birlikte aştık. Burada ortaya konulan kararlılığın Türkiye'nin siyasi ve toplumsal tarihinde müstesna bir yer edineceğine inanıyorum. Yıllar sonra bugünlere dönüp bakıldığında, attığımız bu adım, terörün gölgesinden arınmış ve kardeşliği daha da pekişmiş bir Türkiye yolunda önemli bir dönüm noktası olarak anılacaktır. Tarih bugünleri Gazi Meclisimizin milletimiz için sergilediği güçlü duruşla, bizleri de bu büyük adıma omuz verenler olarak yazacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu sürecin şekillenmesinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu güçlü liderlik ve terörsüz Türkiye vizyonu belirleyici olmuş, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin millî birlik ve kardeşlik hukukunu esas alan yaklaşımı ile Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'un sürece sağladığı katkılar bu tarihî sürecin siyasi ve kurumsal zeminini güçlendirmiştir. Kendilerine şükranlarımı arz ediyorum. Değerli görüş ve düşünceleriyle teklif görüşmelerine katkı sunan tüm Komisyon üyelerimize ve milletvekillerimize teşekkür ediyorum. Ayrıca, Sayın Abdulhamit Gül'e, Sayın Feti Yıldız'a, Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e ve diğer ilk imza sahiplerine, Komisyonumuzu aydınlatıcı açıklamaları ve katkıları sebebiyle kıymetli bürokratlara ve değerli katılımcılara da yine aynı şekilde açıklamaları ve katkıları sebebiyle teşekkür etmek istiyorum.

Komisyonumuzca kabul edilmesini umduğum kanun teklifi bundan sonraki aşamada Genel Kurulun takdirine sunulacaktır. Arzumuz, burada ortaya çıkacak iradenin Genel Kurulda da karşılık bulması ve Türkiye'nin terörü geride bıraktığı yeni dönemin hukuk eliyle kalıcı hâle gelmesidir. Dileğimiz, silahların sustuğu, huzurun konuştuğu ve milletimizin bütün enerjisini geleceğine yönelttiği bir Türkiye'dir. Bu inançla, kanun teklifinin aziz milletimize ve ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyor, hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli Bakanımız Abdulhamit Gül de bir teşekkür konuşması yapacaktır.

Buyurun Sayın Bakanım.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok değerli katılımcılar; çok uzatmayacağım ama imza sahipleri adına, tüm arkadaşlarımız adına ben çok teşekkür ediyorum. Önerileriyle, katkılarıyla, değerli fikirleriyle bu Komisyon sürecini büyük bir başarıyla tamamladık. Personelinden burada hizmet eden tüm arkadaşlarımıza kadar tüm emekçilere de teşekkür ediyorum.

Çok önemli bir kanun teklifinin, millî dayanışma, toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesine katkı sağlayacak, Türkiye'de artık silahların susup demokrasinin daha da güçleneceği çok güçlü bir Türkiye'nin kapılarını açan önemli bir anahtar, önemli bir kilidin bugün ilk aşamasını gerçekleştirmiş olduk. Ülkemiz için, milletimiz için hayırlı olsun temennisinde bulunuyorum.

367 imzayla verilen bir kanun teklifinden bahsediyoruz. Değerli arkadaşlar, bugün Anayasa'mıza göre bir anayasa teklifinde bulunmak için bile 200 milletvekilinin imzası yetmektedir. Bir anayasa teklifinden daha güçlü bir şekilde bir kanun teklifi bugün Meclisimizin huzuruna gelmiştir. Tüm bu teklif Gazi Meclisimizin, milletvekillerimizin iradesiyle Komisyondan geçmiştir. Genel Kurulun da iradesiyle, kabulüyle inanıyoruz ki Türkiye daha güçlü bir geleceğe emin adımlarla yürüyecektir.

Başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'ye, destek veren tüm siyasi parti genel başkanlarına ve temsilcilerine, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.
BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.
Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 08.54